



Criterion 7 Institutional Values and Best Practices

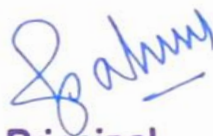
7.2 Best Practice

Metric 7.2.1

Describe two best practices successfully implemented by the institution as per NAAC format provided in the Manual

Sr. No	Best Practice	Page No.
1	Her Dreams are Our Dreams :Women Empowerment Initiative	1-495
2	Professional Premier League: A Way to Personality Development	496-616




Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Tal. Palus, Dist. Sangli, (Maharashtra) 416310 ☎: (02346) 226226.

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

DBT STAR College Scheme Assisted, NAAC Reaccredited with CGPA-2.67(B+)

● Web : www.acscpalus.edu.in ● Email : acscollegepalus@gmail.com ●

B.A., B.Com, B.Sc., B.B.A., B.C.A., B.C.S., M.A., M.Com., M.Sc., PGDCA.

Principal, Dr. R. S. Salunkhe M.A., M.Com., M.Phil., Ph.D., SET., M.B.A., D.Litt.

Outward No.: Mahavi/ /F- /

Her Dreams are Our Dreams: Women Empowerment Initiative

INDEX

Sr. No.	Activities Conducted & Continued During Last Five Years	No. of Beneficiaries	Page No.
1	One Day Workshop on Modernistic Life Style and Human Health	286	1-12
2	Women Health Camp	203	13-18
3	LPG Gas Safety Program	364	19-32
4	Employability Skill Training for Last year Female Students	396	33-67
5	Digital Equalizer/Training program 1 st Year Female Students	204	68-105
6	Workshop on 'Self-Defence' for Women	269	106-139
7	Rights and Law of Women: Adv.Suvarna Bhosale	65	140-149
8	Sakshma Awards for Successful Women in Society	150	150-154
9	Interview with CORONA Warrior: Dr. Ragini Pawar online	278 View	155
10	Various Competitions for women (Rangoli, Mehendi, Elocution, Bouquet, Fancy Dress, Craft Festival, Wallpaper etc.)	275	156-174
11	Tracking Campaign	56	175-179
12	My Mother at My College (Celebration of International Women's Day)	Students:128 Mother Parents:222	180-196
13	Khel Paithnicha	Mother parent participated in activity:35	197-199

14	Food Festival	84	200-206
15	SPORTS: Awards and recognition in Sports for Women Zonal, Interzonal, National	Zonal : 101 Interzonal : 98 National : 14	207-214
16	CULTURAL :Youth Festival organized by Shivaji University, Kolhapur: Awards and Recognition for Women	District : 35 Central : 20 National : 02	215-222
17	AVISHKAR: Research Competition (Participated Girls)	36	223-228
18	NSS	649	229-265
19	Anuual Sports	431	266-281
20	NCC	66	282-286
21	Blood Group Checking Camp at Sawantpur	99	287-296
22	AIDS Awareness	67	297-299
23	National Cancer Awareness Day	69	300-306
24	Dnyandeep	172	307-488
25	Swayamsidhha	07	489-495



Dahmy
Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli



Palus Shikshan Prasark Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

Tal: Palus Dist: Sangli 416310

Affiliated to Shivaji University Kolhapur



Internal Quality Assurance Cell (IQAC)
Sponsored

NATIONAL SERVICE SCHEME

Department of Zoology and HaritVishwa Society, Nashik
Organized

One Day Workshop
On
MODERNISTIC LIFESTYLE AND WOMEN HEALTH

28th September, 2019


!! PROGRAM SCHEDULE !!

08:00 to 11:00	Health Check Up	Registration Height and Weight Lung Capacity Blood Pressure Blood Group Hemoglobin check up
11:00 - 11:30	Inauguration Program	Introduction Mr. A. B. Ghadage (NSS Program Officer) Chief Guest Dr. AjitPatil (B.A.M.S. and D.Y.N.) Executive, HaritVishwa Society, Nashik President Dr. R. S. Salunkhe (Inc. Principal, Arts, Commerce and Science College, Palus) Vote of Thanks Dr. V. M. Shendage (Dept. of Botany)
11:30- 12:30	Session - I	Resource Person - I Dr. S. S. Patil (Head, Dept of Zoology) Subject - Maturity and Reproductive Cycle


NSS Workshop/Women Health/ACS College, Palus/20219-2020



		Chair Person - Mrs. S. S. Patil (Asst. Prof in Physics) Co-chairperson - Mrs. A. D. Shinde (Asst. Prof. in Comp. Sc.)
12:30 - 01:30	Session - II	Resource Person - Dr. S. M .Kumbar(Asso. Prof. in Zoology) Nutritional Deficiency Chair Person - Smt. S. N. Potphode (Asst. Prof. in Chemistry) Co-chairperson - Mrs. S. P. Jadhav (Asst. Prof in Business Adm.)
01:30- 02:00		Lunch Break
2:00 - 03:30	Session - III	Resource Person - Dr. AjitPatil (B.A.M.S. and D.Y.N.) HaritVishwa Society, Nashik Sibject - Clinical aspects of woman health Chair Person - Dr. Sangita S. Patil (Asst. Prof in History) Co-chairperson - Miss. B. T. Patil (Asst. Prof. in Comp. Sc.)
03:30 - 05:00	Discussion	All speakers and Participants
05:00 - 05:30	Valedictory Program	Introduction - Mr. A. B. Ghadage NSS Program officer Chief guest Dr. P. M. Patil (Coordinator, IQAC) President Dr. R. S. Salunkhe (Inc. Principal) Vote of Thanks Smt. V. S. Chougule NSS Program Officer


Coordinator
Mr. A. B. Ghadage
NSS Program Officer




Principal
Dr. R. S. Salunkhe
Inc. Principal, ACS, College, Palus
Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.



Palus Shikshan Prasark Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

Tal: Palus Dist: Sangli 416310

Affiliated to Shivaji University Kolhapur



Internal Quality Assurance Cell (IQAC)
Sponsored

NATIONAL SERVICE SCHEME

Department of Zoology and Harit Vishwa Society, Nashik
Organized

One Day Workshop
On
MODERNISTIC LIFESTYLE AND WOMEN HEALTH

28th September, 2019

LOCAL ORGANIZING COMMITTEE

Sr. No.	Name of the Dignitary	Department
1.	Mr. A. B. Ghadage	Coordinator
2.	Smt. V. S. Chougule	Joint - Coordinator
3.	Dr. R. S. Salunkhe	Inc. Prncipal, ACS College, Palus
4.	Dr. P. M. Patil	IQAC Coordinator
5.	Dr. S. S. Patil	Head, Department of Zoology
6.	Mr. Sandip S. Patil	Head, Professional Department
7.	Dr. V. M. Shendage	Head, Department of Botany
8.	Dr. S. M. Kumbar	Department of Zoology
9.	Mr. M. V. Kamble	Department of Physics
10.	Mr. P. M. More	Member, NSS Committee
11.	Miss. V. D. Gavade	Member, NSS Committee

NSS Workshop/Women Health/ACS College, Palus/20219-2020



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal: Palus Dist: Sangli 416310
NATIONAL SERVICE SCHEME
2019-2020

Date: 28/09/2019
 Activity: One Day Workshop on Modernistic Lifestyle and Woman Health
 Chief Guest – Dr. AjitPatil (HaritVishwaSena, Nashik)



Indudatta
 कार्यकल अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना
 कला, वाणिज्य व शिक्षण महाविद्यालय, पलूस



Doohary
 Principal
 Arts, Commerce & Science College
 Palus, Dist. Sangli



Palus Shikshan Prasark Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



**One Day Workshop
On
MODERNISTIC LIFESTYLE AND WOMEN HEALTH**

28th September, 2019



NSS Workshop/Women Health/ACS College, Palus/20219-2020





Palus Shikshan Prasark Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

Tal: Palus Dist: Sangli 416310

Affiliated to Shivaji University Kolhapur



One Day Workshop
On
MODERNISTIC LIFESTYLE AND WOMEN HEALTH

28th September, 2019

ATTENDANCE

Sr. No.	Name of Students	Class	Sign
1.	Madane Komal Dipak	B. Com-I	K.D. Madane
2.	Wankar Alim Sharif	BCS -I	Alim
3.	Patil Sangram Ravindra	BCS -I	S.R. Patil
4.	Patil Saurabh sanjay	BCS -I	S.S.P
5.	Kale Prathmesh Dilip	BCS -I	Prathmesh
6.	Mali Ashitosh Uttam	BCS -I	A.Mali
7.	Pujari Manasi Mahesh	BCS -I	M.Pujari
8.	Moholkar Shruti Ramesh	BCS -I	SRM
9.	Bamane Pratik Anil	BCS -I	P.Bamane
10.	Kesale Samruddhi Tanaji	BCS -I	Samruddhi
11.	Sutar Prathmesh Rajendra	BCS -I	R.Sutar
12.	Patil Sarika Vijay	BCS -I	Sarika
13.	Mulla Tofik Raju	BCS -I	Tofik
14.	Ingale Maithili Subhash	BCS -I	M.S. Ingale
15.	Sawant Pooja Shashikant	BCS -I	P.S. Sawant
16.	Nikam Pradip Dilip	BCS -I	Pradip Nikam
17.	Petkar Pooja Ramchandra	BCS -I	P.K. Petkar
18.	Lad Avantika Dinkar	BCS -I	Aad
19.	Gurav Akansha Dinkar	BCS -I	ADGurav
20.	Chilme Prathamesh Sanjay	BCS -I	Prathamesh
21.	Jadhav Jay Vitthal	BCS -I	Jadhav
22.	Mane Asmita Chandrakant	BCS -I	A.C. Mane
23.	Jadhav Pratiksha Dilip	BCS -I	Jadhav P.D.
24.	Mulik Rutuja Vikas	BCS -I	Rutuja
25.	Patil Sanket Prashant	BCS -I	Patil
26.	Mulla Afrin Himmat	BCS -I	S.Patil
27.	Salunkhe Jeevan Rajesh	BCS -I	J.Salunkhe
28.	Mane Sagar Dilip	BCS -I	Jeevapadri
29.	Mane Ajinkya Maruti	BCS -I	A.M.M
30.	Patel Khushal Navin	B. Com-I	A.Mane
31.	Patel Jagnik Jadavij	B. Com-I	Jagnik

NSS Workshop/Women Health/ACS College, Palus/20219-2020



32.	Motekatte Vaishali Jalindar	B.A.-I	<u>Vaishali</u>
33.	Mane Pallavi Ashok	B.A.-I	<u>Mane</u>
34.	Jadhav Karuna Anil	B.A.-I	<u>Anil</u>
35.	Buchade Shreya Tushar	B.A.-I	<u>Buchade</u>
36.	Ghabak Priyanka Ashok	B.A.-I	<u>Ghabak</u>
37.	Patil Shivani Ramdas	B.Com-II	<u>Patil</u>
38.	Kadam Nita Shankar	B.Com-II	<u>Nita</u>
39.	Ugale Prajakta Sunil	B. Com-I	<u>Prajakta</u>
40.	Pawar Arati Sharad	B. Com-I	<u>Pawar</u>
41.	Nikam Amodini Viajyumar	B. Com-I	<u>Nikam</u>
42.	Pawar Shreyash Ravindra	B.Sc.-I	<u>Pawar</u>
43.	Lad Abhishek Narayan	B.B.A. -I	<u>Lad</u>
44.	Mulla Aman Nasir	B.B.A. -I	<u>Mulla</u>
45.	Lad Aniket Pradip	B.B.A. -I	<u>LadAniket</u>
46.	Lad Aditya Avinash	B.B.A. -I	<u>LadAditya</u>
47.	Patil Sandesh Sanjay	B.Sc.-I	<u>SPatil</u>
48.	Kadam Chetan Shivaji	B.A.-I	<u>Kadam</u>
49.	Salunkhe Sarika Balaso	B.Com-II	<u>Salunkhe</u>
50.	Suryawanshi Ankita Sambhaji	B.Com-II	<u>Ankita</u>
51.	Mangsule Rutuja Raghunath	B.Com-II	<u>Mangsule</u>
52.	Jadhav Priyanka Uttam	B.Com-II	<u>Jadhav</u>
53.	Kadam Amruta Shriram	B.Sc.-I	<u>Kadam</u>
54.	Bhosale Jyoti Anil	B.Com-I	<u>Bhosale</u>
55.	Patil Shivtej Narendra	B.B.A. -I	<u>Patil</u>
56.	Chopade Shubhangi Nathaji	B.A. -I	<u>Patil</u>
57.	Gurav Prashant Pandurang	B.A. -II	<u>Gurav</u>
58.	Patil Vaishnavi Shaji	B.Sc.-I	<u>Patil</u>
59.	Patil Pranali Rajendra	B.Sc.-I	<u>Vaishnavi</u>
60.	Pawar Sonam Mahadev	B.Sc.-I	<u>Pawar</u>
61.	Chougule Shraddha Sunil	B.Sc.-I	<u>Shougule</u>
62.	Jadhav Shubhangi Shankar	B.Sc.-I	<u>Jadhav</u>
63.	Jadhav Prajakta Dipak	B.Sc.-I	<u>Jadhav</u>
64.	Kadam Tejas Dattatray	B.A. -I	<u>Kadam</u>
65.	Mulla Swaliya Firoj	B.A. -I	<u>Mulla</u>
66.	Jadhav Sayali Savalaram	B.A. -I	<u>Jadhavs</u>
67.	Patil Neha Pravin	B.Sc.-I	<u>Patil</u>
68.	Patil Maithili Rajendra	B.Sc.-I	<u>Patil N.P</u>
69.	Mane Shreya Shivaji	B.Com-I	<u>Mane</u>
70.	Dalavi Vijay Ankush	B.A. -II	<u>Dalavi</u>
71.	Patil Tanuja Dinakr	B.Com-I	<u>Dipati</u>
72.	Hingmine Asawari Satish	B.Com-I	<u>Hingmine</u>
73.	Kadam Priyanka Jivandhar	B.Com-I	<u>PK</u>
74.	Jadhav Rundi Tanaji	B.Com-I	<u>JadhavRT</u>
75.	Chopade Pratiksha Gorakanath	B.A. -I	<u>G.P.Chopade</u>
76.	Mangsule Shraddha Netaji	B.Com-I	<u>SNM</u>

NSS Workshop/Women Health/ACS College, Palus/20219-2020



77.	Sankpal Bhagyashri Rajaram	B.Com-II	<u>Sankpal</u>
78.	Nalawade Nandita Vijay	B.Sc.-I	<u>Nalawade.N.V</u>
79.	Mohite Manorama Santosh	B.Sc.-I	<u>Mohite</u>
80.	Sawant Pragati Mohan	B.Com-I	<u>Sawant.</u>
81.	Pawar Pragati Vishwas	B.Com-I	<u>Pawar</u>
82.	Sankpal Vishnavi Jagannath	B.Com-I	<u>V.Sankpal</u>
83.	Suraywanshi Vidya Dipak	B.Com-I	<u>V.D.Suray.</u>
84.	Suraywanshi Shraddha Arvind	B.Com-I	<u>(S.Suraywanshi)</u>
85.	Suraywanshi Vaishnavi Dinkar	B.Com-I	<u>P.Patil.S.B</u>
86.	Patil Shrraddha Blasaheb	B.A. -I	<u>S.B.Patil</u>
87.	Patil Promod Chandrakant	B.A. -I	<u>P.Patil</u>
88.	Pawar Pratik Pandurang	B.Com-I	<u>P.Pawar</u>
89.	Kate Pratiksha Rajaram	B.Com-I	<u>P.Kate</u>
90.	Patil Rutuja Suresh	B.Com-I	<u>P.Patil</u>
91.	Gaikwad Shraddha Yashwant	B.Com-I	<u>S.Y.G</u>
92.	Kadam Nitin Tukaram	B.A. -I	<u>N.Kadam</u>
93.	Sanlunkhe Sagar Tulashidas	B.A. -I	<u>S.S.</u>
94.	Gound Gauri Niranjan	B.A. -II	<u>G.Niranjan</u>
95.	Shinde Harshada Sanjay	B.A. -II	<u>H.Shinde</u>
96.	Bhosale Shital Suresh	B.A. -II	<u>S.S.Bhosale</u>
97.	Ugale Rutuja Ashok	B.A. -II	<u>R.Ugale</u>
98.	Shinde Seema Sanjay	B.A. -II	<u>S.Shinde</u>
99.	More Aishwarya Tanaji	B.A. -I	<u>A.More</u>
100.	Jadhav Mayuresh Milind	B.A. -II	<u>M.M.Jadhav</u>
101.	Ruthod Vijay Parasu	B.A. -II	<u>R.Ruthod</u>
102.	Suraywanshi Samiksha Ashok	B.A. -II	<u>S.Suraywanshi</u>
103.	Mane Pranjali Adhik	B.A. -II	<u>M.Mane</u>
104.	Rathod Sjay Motilal	B.Com - I	<u>Sjay Rathod</u>
105.	Todkar Sakshi Suresh	B.Sc. - I	<u>S.Todkar</u>
106.	Jadhav Vrushali Dhanaji	B.Sc. - I	<u>V.D.J.</u>
107.	Pawar Ranjit Rajaram	B.SC - I	<u>P.Pawar</u>
108.	Bhande Alka Mhalappa	B.Sc.-I	<u>Alka</u>
109.	Vhalgule Vaishali Dargappa	B.Sc.-I	<u>V.Vhalgule</u>
110.	Patil Arundhati Balkrushna	B.Com - II	<u>A.Patil</u>
111.	Jadhav Jyoti Arun	B.Com - II	<u>J.Jadhav</u>
112.	Gele Rutuja Dipak	B.Com - II	<u>R.Gele</u>
113.	Sadamate Priya Popat	B.Com - II	<u>P.Priya</u>
114.	Sawant Sayali Nitin	B.Sc.-I	<u>S.Sawant</u>
115.	Jadhav Amruta Vinayak	B.Sc.-I	<u>A.Jadhav</u>
116.	Jadhav Priyanka Kiran	BBA - I	<u>P.Priyanka</u>
117.	Koli Pranali Nivruti	BBA - I	<u>K.Koli</u>
118.	Nalawade Pranita Vijay	BBA - I	<u>P.V.N.</u>
119.	Jadhav Pooja Mahadev	BBA - I	<u>J.Pooja</u>
120.	Bhosale Snehal Manaji	BCA -I	<u>S.Bhosale</u>
121.	Koli Pranali Nivruti	BBA - I	<u>P.N.Nivruti</u>

NSS Workshop/Women Health/ACS College, Palus/20219-2020



122.	Nakil Samrudhi Shashikant	BBA - I	S.S.M
123.	Sadamate Sneha Jalindar	BBA - I	S.S.
124.	Kadam Reshma Sanjay	BBA - I	R.S.Kadam
125.	Patil Supriya Uttam	BSC COM	Supriya
126.	Gule Arati Kishor	BSC I	A.K.G.
127.	Patil Poonam Ganpati	BSC COM	Patil
128.	Kumbhar Neha Sanjay	BBA - II	Neha
129.	Gavade Amruta Nandkumar	BBA II	A.Gavade
130.	Kale Ashish Maruti	BBA I	Ashish
131.	Mohite Swaraj Sudhakar	BBA I	S.S. Mohite
132.	Nadaf Ashraf Alam	BBA I	अशरफ नदफ
133.	Gavli Prashant Chandrakant	BBA I	Gavli P
134.	Bhingardeve Nikita Manik	BBA I	Bhingardeve
135.	Patil Aniket Sayajirao	BBA I	Aniket
136.	Patil Ruchir Dilip	BCA - I	Ruchir
137.	Shinde Rutvik Hanmant	BBA I	Rutvik
138.	Gujale Sujit Kishan	BBA I	Sujit Gujale
139.	Padge Pranjlee Adhikrao	BCA - I	Padge
140.	Jawade Amruta Dhanaji	BCA - I	Jawade
141.	Sawant Sweta Sanjay	BCA I	Sweta
142.	Mali Radhika Ramanna	BBA I	Radhika
143.	Mane Rushikesh Ravindra	BBA I	R.R. Mane
144.	Patil Abhisek Annaso	BBA I	Abhi patil
145.	Pawar Sanket Babaso	BBA i	Sanket.k
146.	kadam Jagdhish Adhikrao	BBA I	Jadham
147.	Kharge Sakshi Satish	BCS -I	Sakshi
148.	Deshmukh Pratiksha Prakash	BCS -I	M.M. Pawar
149.	Pawar Mayur Manik	BBA I	Manik Pawar
150.	Jadhav Raturaj Ashok	BBA I	Jadhav
151.	Patil Nikita Arun	B Com II	Nikita Patil
152.	Nikam Akash Shivaji	BBA I	A.Potdar
153.	Potdar Akanksha Sham	BA II	A.K. Potdar
154.	More Smita Narayan	BA II	स.मि.मोर
155.	Ingle Sakshi Vikas	BSC I	S.वि.इंगळे
156.	Bhosale Pranali Shivaji	BSC II	Pranali
157.	Salunkhe Sweta Satish	BSC II	Sonalika
158.	Bhosale Sonali Vishwas	BSC I	Salunke
159.	Mane Poonam Sunil	BSC I	P.S. mane
160.	Kadam Krishma Dattatray	BSC I	P.A. Dupate
161.	Dupate Prajkata Ashok	BSC I	Dupate.p.A
162.	Surywanshi Dhanaji Vijay	BSC II	Dhanaji P.V.S
163.	Mane Divya Dilip	BSC I	Divya mane
164.	Kore Gayatri Mohanrao	BSC Com	Gkore
165.	Kamble Sidhnath Sunil	BCOM I	S.S. Kamble
166.	Mahire Pournima Chaitram	BA I	Mahire

NSS Workshop/Women Health/ACS College, Palus/20219-2020



167.	Shivadee Deepali Shankar	BSC II	DSS.
168.	Shengade Samiksha Sarjerao	BSC II	shengade
169.	Mane Sayali Yuvraj	BSC II	Mane
170.	Dupate Tejeswini Babaso	BSC II	Dupate
171.	Jadhav Somnath Chandrakant	BBA II	Gadhar
172.	Mohite Aniket Maruti	BBA II	A. M. Mohite
173.	Patil Shubham Papat	BBA II	Patil
174.	Pathan Sahil Siraj	BBA I	GPathan
175.	Nalawade Raturaj Balawant	BBA I	R. B. Nalawade
176.	Mane Amar Ramesh	BBA I	Amane
177.	Katkar Nikhil Nitin	BBA I	Katkar
178.	Sisal Payal Sarjerao	BA I	Patel
179.	Goykar Sagar Maruti	BA I	Sagar
180.	Suraywashi Sudhir Krushanath	BCOM I	S. S. Suraywashi
181.	Patil Vishvjeet Eknath	BBA II	V. Patil
182.	Patil Abhijeet sandip	BBA II	A. Patil
183.	Sawant Rushikesh Sambhaji	BBA I	Sawant
184.	Shelar Avinash Ramchandra	BBA I	A. R. Shelar
185.	Mane Pranav Pradeep	BBA I	Mane
186.	Suraywashi Shubham Dattaji	BBA I	Suraywashi
187.	Kashid Ajay Sanjay	BBA I	Kashid
188.	Sutar Pooja Vilas	BBA II	Sutar
189.	Pawar Tejshti Anil	BBA II	Pawar
190.	Thorat Avdul Nishikant	BCOM II	Thorat A.
191.	Jagdale Swapnali Jitram	BA -II	Jagdale S.
192.	Jadhav Swapnali Shivaji	BA -II	Jadhav
193.	Sutar Yogita Ganesh	B.com -II	Sutar
194.	Yadav Vaishnavi Nitaji	B.com -II	Yadav
195.	Patel Rajkumar Manin	B.com -II	Patel
196.	Patel Kailas Ishwar	B.com -II	Patel
197.	Jagdale Suryash Chandrakant	BA -II	Jagdale
198.	Mulik Vishal Shivaji	BSC -II	Mulik
199.	Rade Prajakta Avinash	BA -II	Rade
200.	Patil Dipali Shivaji	BSC -II	Patil
201.	Kadam Arpita Pradip	BSC -II	Kadam
202.	Thorat Snehal Vinayak	BSC -II	Thorat
203.	Mane Onkar Kisan	B.com -II	Mane
204.	Bhosale Kajal Sarjerao	B.com -III	Bhosale
205.	Chougule Archana Balasaheb	B.com -III	A. B. Chougule
206.	Deshmukh Vaishnavi Vinod	B.com -III	Deshmukh
207.	Dhamal Sujata Kisan	B.com -III	S. K. Dhamal
208.	Dixit Saloni Mukund	B.com -III	Dixit
209.	Ghorpade Ankita Hanmant	B.com -III	Ghorpade
210.	Ghorpade Jyoti Rajendra	B.com -III	Ghorpade
211.	Gurav Asmita Anil	B.com -III	Gurav

NSS Workshop/Women Health/ACS College, Palus/20219-2020



212.	Hankare Akshata Arun	B.com -III	<u>Hankare A</u>
213.	Inamdar Ashiya Sayyad	B.com -III	<u>Ashiya</u>
214.	Jadhav Aishwarya Ananda	B.com -III	<u>A. Jadhav</u>
215.	Jadhav Jayashri Dhanaji	B.com -III	<u>Jadhav</u>
216.	Jadhav Kiran Anandrao	B.com -III	<u>K.A. Jadhav</u>
217.	Jadhav Mayuri Hanmant	B.com -III	<u>Mayuri</u>
218.	Kadam Amruta Dileep	B.com -III	<u>A.D.K</u>
219.	Kadam Anjali Vilas	B.com -III	<u>Kadam</u>
220.	Kadam Prajakta Shrikant	B.com -III	<u>Kadam</u>
221.	Kanase Sayali Shahaji	B.com -III	<u>S. S. Kanase</u>
222.	Kulkarni Vaishnavi Prashant	B.com -III	<u>Kulkarni P</u>
223.	Lokhande Pranav Adhikrao	B.com -III	<u>PA L</u>
224.	Mali Aishwarya Laxman	B.com -III	<u>Mali A.L</u>
225.	Mohite Dipali Jalindar	B.com -III	<u>Mohite</u>
226.	Mohite Minal Shashikant	B.com -III	<u>Mohite</u>
227.	Aute Reshma Popat	B.A -III	<u>Aute</u>
228.	Desai Rajeshwari Ramesh	B.A -III	<u>R.R. Desai</u>
229.	Diwan Pratiksha Prabhakar	B.A -III	<u>Diwan</u>
230.	Kadam Kajal Dhondiram	B.A -III	<u>K. D. Kadam</u>
231.	Mane Pradnya Subhash	B.A -III	<u>Mane</u>
232.	Masal Vidya Narayan	B.A -III	<u>Masal V. N</u>
233.	More Komal Rajendra	B.A -III	<u>Komal More</u>
234.	Patil Megha Nandkumar	B.A -III	<u>Patil</u>
235.	Patil Priyanka Adhikrao	B.A -III	<u>Priyanka</u>
236.	Patil Poonam Shankar	B.A -III	<u>Poonam</u>
237.	Patil Sarika Ashok	B.A -III	<u>SAP</u>
238.	Patil Savita Shamrao	B.A -III	<u>S.S.P</u>
239.	Pawar Poonam Jalindar	B.A -III	<u>Pawar</u>
240.	Tupe Arti Vijay	B.A -III	<u>Arti</u>
241.	Bhandare Ashwini Sudhakar	B.A -III	<u>A.S. Bhandare</u>
242.	Gaikwad Mohini Shamrao	B.A -III	<u>Gaikwad</u>
243.	Patil Arti Vishwasrao	B.A -III	<u>A.V. Patil</u>
244.	Shinde Mayuri Mohan	B.A -III	<u>M. Shinde</u>
245.	Kale Pooja Dipak	B. Sc. - III	<u>P. Kale</u>
246.	Kamble Sayali Ashok	B. Sc. - III	<u>Kamble</u>
247.	Kulkarni Dhanashri Sandip	B. Sc. - III	<u>D.S.K</u>
248.	Mali Yogita Shankar	B. Sc. - III	<u>Yogita Mali</u>
249.	Mane Manisha Sudam	B. Sc. - III	<u>Mane</u>
250.	Mane Urmila Sunil	B. Sc. - III	<u>U.S.M</u>
251.	Nalawade Divya Dinkar	B. Sc. - III	<u>Nalawade</u>
252.	Patil Aishwarya Subhash	B. Sc. - III	<u>Patil</u>
253.	Patil Anuradha Pandurang	B. Sc. - III	<u>A.P. Patil</u>
254.	Patil Mayuri Dipak	B. Sc. - III	<u>M. Patil</u>
255.	Patil Prajakta Tanaji	B. Sc. - III	<u>P. Patil</u>
256.	Patil Rupali Shivaji	B. Sc. - III	<u>R. Patil</u>

NSS Workshop/Women Health/ACS College, Palus/20219-2020



257.	Patil Sarika Vinayak	B. Sc. - III	<u>Patil</u>
258.	Pawar Nikita Jalindar	B. Sc. - III	<u>(N)Pawar</u>
259.	Potdar Rupesh Ravindra	B. Sc. - III	<u>Rupesh</u>
260.	Randive Jayashri Mahadeo	B. Sc. - III	<u>JMR</u>
261.	Sakate Komal Kailas	B. Sc. - III	<u>Sakate</u>
262.	Salunkhe Prajakta Balasaheb	B. Sc. - III	<u>Balunkhe</u>
263.	Sawant Ankita Gorakh	B. Sc. - III	<u>Ankita S.</u>
264.	Sawat Rohini Sunil	B. Sc. - III	<u>Rswant</u>
265.	Sonawale Pratiksha Ashok	B. Sc. - III	<u>Pratiksha</u>
266.	Damame Amruta Suresh	B. Sc. - III	<u>Damame</u>
267.	Jadhav Apeksha Jaykar	B. Sc. - III	<u>Asadhan</u>
268.	Jadhav Manavi Mahesh	B. Sc. - III	<u>Manavi</u>
269.	Jadhav Pragati Manish	B. Sc. - III	<u>Jadhav</u>
270.	Jadhav Sayali Ajit	B. Sc. - III	<u>Sadhav</u>
271.	Kadam Priyanka Adhikrao	B. Sc. - III	<u>Kadam</u>
272.	Kshrisagar Rachana Sunil	B. Sc. - III	<u>रचन</u>
273.	Kumbhar Pratik Namdeo	B. Sc. - III	<u>Pratik</u>
274.	Kumbhar Vaishnavi Satish	B. Sc. - III	<u>Vskumbhar</u>
275.	Madane Neha Shashikant	B. Sc. - III	<u>NMadane</u>
276.	Marale Namrata Maruti	B. Sc. - III	<u>Marale</u>
277.	More Pranali Sharad	B. Sc. - III	<u>More</u>
278.	Nalawade Poonam Vijay	B. Sc. - III	<u>P.N.</u>
279.	Patil Aishwarya Udayrao	B. Sc. - III	<u>AUPatil</u>
280.	Patil Ankita Dhanaji	B. Sc. - III	<u>Patil</u>
281.	Patil Manali Avinash	B. Sc. - III	<u>Manali</u>
282.	Patil Poonam Sanjay	B. Sc. - III	<u>Patil</u>
283.	Patil Pranali Bhargav	B. Sc. - III	<u>P.B.Patil</u>
284.	Suryawanshi Komal Vijay	B. Sc. - III	<u>KVS</u>
285.	Thombare Shital Tatoba	B. Sc. - III	<u>Thombare</u>
286.	Tirmare Dipa Shekhar	B. Sc. - III	<u>DipaTirmare</u>

Shenday
 Coordinator
 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना
 कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस



P. B. Patil
 Principal
 Arts, Commerce and Science College,
 Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS



Title of the activity : Women Health Camp

Organizing Committee : NSS Department in collaboration with Zoology Department

Date: 28/09/2019

Sr.No.	Name of Students	Class	Sign
1.	Madane Komal Dipak	B. Com-I	KDMadane
2.	Wankar Alim Sharif	BCS -I	ASW.
3.	Patil Sangram Ravindra	BCS -I	SRPatil.
4.	Patil Saurabh sanjay	BCS -I	GSP
5.	Kale Prathmesh Dilip	BCS -I	PDKale.
6.	Mali Ashitosh Uttam	BCS -I	AUM.
7.	Pujari Manasi Mahesh	BCS -I	MMP
8.	Moholkar Shruti Ramesh	BCS -I	SRM.
9.	Bamane Pratik Anil	BCS -I	PAB
10.	Kesale Samruddhi Tanaji	BCS -I	STK
11.	Sutar Prathmesh Rajendra	BCS -I	PRS.
12.	Patil Sarika Vijay	BCS -I	SUPatil
13.	Mulla Tofik Raju	BCS -I	TRMulla
14.	Ingale Maithili Subhash	BCS -I	MSIngale
15.	Sawant Pooja Shashikant	BCS -I	PS
16.	Nikam Pradip Dilip	BCS -I	PDPI
17.	Petkar Pooja Ramchandra	BCS -I	PRP
18.	Lad Avantika Dinkar	BCS -I	ADLad.
19.	Gurav Akansha Dinkar	BCS -I	ADG.
20.	Chilme Prathamesh Sanjay	BCS -I	PSC
21.	Jadhav Jay Vitthal	BCS -I	JVJ
22.	Mane Asmita Chandrakant	BCS -I	ACMane
23.	Jadhav Pratiksha Dilip	BCS -I	PDJ.
24.	Mulik Rutuja Vikas	BCS -I	RVMulik
25.	Patil Sanket Prashant	BCS -I	SPPatil
26.	Mulla Afrin Himmat	BCS -I	AHMane
27.	Salunkhe Jeevan Rajesh	BCS -I	JRS
28.	Mane Sagar Dilip	BCS -I	SDMane
29.	Mane Ajinkya Maruti	BCS -I	AMMane
30.	Patel Khushal Navin	B. Com-I	KNPatel
31.	Patel Jagnik Jadavij	B. Com-I	JPatel.
32.	Motekatte Vaishali Jalindar	B.A.-I	VJM
33.	Mane Pallavi Ashok	B.A.-I	APMane.
34.	Jadhav Karuna Anil	B.A.-I	KARadhav
35.	Buchade Shreya Tushar	B.A.-I	STB
36.	Ghabak Priyanka Ashok	B.A.-I	PAG.

कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

Principal,

Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli

37.	Patil Shivani Ramdas	B.Com-II	SRPatil.
38.	Kadam Nita Shankar	B.Com-II	Kadam N.S.
39.	Ugale Prajakta Sunil	B. Com-I	P.SU
40.	Pawar Arati Sharad	B. Com-I	Pawar A.S.
41.	Nikam Amodini Viajyumar	B. Com-I	SRP
42.	Pawar Shreyash Ravindra	B.Sc.-I	SRPawar
43.	Lad Abhishek Narayan	B.B.A. -I	ANLad
44.	Mulla Aman Nasir	B.B.A. -I	A.NMulla
45.	Lad Aniket Pradip	B.B.A. -I	A.P.Lad
46.	Lad Aditya Avinash	B.B.A. -I	A.Lad
47.	Patil Sandesh Sanjay	B.Sc.-I	Patil S.S.
48.	Kadam Chetan Shivaji	B.A.-I	SKadam
49.	Salunkhe Sarika Balaso	B.Com-II	SBS
50.	Suryawanshi Ankita Sambhaji	B.Com-II	ASS
51.	Mangsule Rutuja Raghunath	B.Com-II	RRM
52.	Jadhav Priyanka Uttam	B.Com-II	P.U.
53.	Kadam Amruta Shriram	B.Sc.-I	Kadam A.S.
54.	Bhosale Jyoti Anil	B.Com-I	JAB
55.	Patil Shivtej Narendra	B.B.A. -I	SNPatil
56.	Chopade Shubhangi Nathaji	B.A. -I	SNC
57.	Gurav Prashant Pandurang	B.A. -II	Patil V.S.
58.	Patil Vaishnavi Shaji	B.Sc.-I	PRPatil
59.	Patil Pranali Rajendra	B.Sc.-I	PRP
60.	Pawar Sonam Mahadev	B.Sc.-I	SMPawar
61.	Chougule Shradha Sunil	B.Sc.-I	CS
62.	Jadhav Shubhangi Shankar	B.Sc.-I	SST
63.	Jadhav Prajakta Dipak	B.Sc.-I	PDJadhav
64.	Kadam Tejas Dattatray	B.A. -I	TDKadam
65.	Mulla Swaliya Firoj	B.A. -I	SPMulla
66.	Jadhav Sayali Savalaram	B.A. -I	NPPatil
67.	Patil Neha Pravin	B.Sc.-I	NPP
68.	Patil Maithili Rajendra	B.Sc.-I	MRPatil
69.	Mane Shreya Shivaji	B.Com-I	SSM
70.	Dalavi Vijay Ankush	B.A. -II	AVDalavi
71.	Patil Tanuja Dinakr	B.Com-I	TDPatil
72.	Hingmine Asawari Satish	B.Com-I	ASH
73.	Kadam Priyanka Jivandhar	B.Com-I	PJKadam
74.	Jadhav Rundi Tanaji	B.Com-I	RTJadhav
75.	Chopade Pratiksha Gorakanath	B.A. -I	SNM
76.	Mangsule Shradha Netaji	B.Com-I	SG
77.	Sankpal Bhagyashri Rajaram	B.Com-II	BS
78.	Nalawade Nandita Vijay	B.Sc.-I	NUN
79.	Mohite Manorama Santosh	B.Sc.-I	MSMohite
80.	Sawant Pragati Mohan	B.Com-I	PSawant





81.	Pawar Pragati Vishwas	B.Com-I	Pawar P.V.
82.	Sankpal Vishnavi Jagannath	B.Com-I	U.T. Sankpal
83.	Suraywanshi Vidya Dipak	B.Com-I	VPS
84.	Suraywanshi Shraddha Arvind	B.Com-I	(SSP)
85.	Suraywanshi Vaishnavi Dinkar	B.Com-I	VPS
86.	Patil Shrraddha Blasaheb	B.A. -I	.SB Patil
87.	Patil Promod Chandrakant	B.A. -I	PC Patil
88.	Pawar Pratik Pandurang	B.Com-I	(P)
89.	Kate Pratiksha Rajaram	B.Com-I	PRK Kate
90.	Patil Rutuja Suresh	B.Com-I	RS Patil
91.	Gaikwad Shraddha Yashwant	B.Com-I	(SSP)
92.	Kadam Nitin Tukaram	B.A. -I	NTK
93.	Sanlunkhe Sagar Tulashidas	B.A. -I	STS
94.	Gound Gauri Niranjan	B.A. -II	GING
95.	Shinde Harshada Sanjay	B.A. -II	HSShinde
96.	Bhosale Shital Suresh	B.A. -II	Bhosale SS
97.	Ugale Rutuja Ashok	B.A. -II	(RAU)
98.	Shinde Seema Sanjay	B.A. -II	(S)
99.	More Aishwarya Tanaji	B.A. -I	More AT
100.	Jadhav Mayuresh Milind	B.A. -II	YMAJ
101.	Ruthod Vijay Parasu	B.A. -II	(JPR)
102.	Suraywanshi Samiksha Ashok	B.A. -II	SAS
103.	Mane Pranjali Adhik	B.A. -II	PAMane
104.	Rathod Sjay Motilal	B.Com - I	Rathod SM
105.	Todkar Sakshi Suresh	B.Sc. - I	Todkar SS
106.	Jadhav Vrushali Dhanaji	B.Sc. - I	VDJadhav
107.	Pawar Ranjit Rajaram	B.SC - I	Pawar RR
108.	Bhande Alka Mhalappa	B.Sc.-I	AMB
109.	Vhalgule Vaishali Dargappa	B.Sc.-I	VDV
110.	Patil Arundhati Balkrushna	B.Com - II	ABPatil
111.	Jadhav Jyoti Arun	B.Com - II	JAT
112.	Gele Rutuja Dipak	B.Com - II	RDGele
113.	Sadamate Priya Popat	B.Com - II	PDS
114.	Sawant Sayali Nitin	B.Sc.-I	Sawant SN
115.	Jadhav Amruta Vinayak	B.Sc.-I	AUJadhav
116.	Jadhav Priyanka Kiran	BBA - I	PKJadhav
117.	Koli Pranali Nivruti	BBA - I	Koli PN
118.	Nalawade Pranita Vijay	BBA - I	NPV
119.	Jadhav Pooja Mahadev	BBA - I	Jadhav PM
120.	Bhosale Snehal Manaji	BCA - I	SNB
121.	Koli Pranali Nivruti	BBA - I	PNKoli
122.	Nakil Samrudhi Shashikant	BBA - I	SSNakil
123.	Sadamate Sneha Jalindar	BBA - I	STS
124.	Kadam Reshma Sanjay	BBA - I	Kadam RS

(Signature)
 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

(Signature)
 Principal,

Arts, Commerce and Science College,
 Palus, Dist. Sangli.

125.	Patil Supriya Uttam	BSC COM	Patil SU
126.	Gule Arati Kishor	BSC I	Gule AK
127.	Patil Poonam Ganpati	BSC COM	PFIP
128.	Kumbhar Neha Sanjay	BBA - II	KNS
129.	Gavade Amruta Nandkumar	BBA II	ANG
130.	Kale Ashish Maruti	BBA I	Kale AM
131.	Mohite Swaraj Sudhakar	BBA I	Nadaf AA
132.	Nadaf Ashraf Alam	BBA I	BAN
133.	Gavli Prashant Chandrakant	BBA I	PC Gavli
134.	Bhingardeve Nikita Manik	BBA I	NMB
135.	Patil Aniket Sayajirao	BBA I	RD Patil
136.	Patil Ruchir Dilip	BCA -I	Patil RD.
137.	Shinde Rutvik Hanmant	BBA I	SKG
138.	Gujale Sujit Kishan	BBA I	SKG
139.	Padge Pranjee Adhikrao	BCA -I	PAP
140.	Jawade Amruta Dhanaji	BCA -I	ADJ
141.	Sawant Sweta Sanjay	BCA I	SSS
142.	Mali Radhika Ramanna	BBA I	Mali RR
143.	Mane Rushikesh Ravindra	BBA I	RR Mane
144.	Patil Abhisek Annaso	BBA I	AA Patil
145.	Pawar Sanket Babaso	BBA I	Pawar SB
146.	kadam Jagdish Adhikrao	BBA I	Kadam SS
147.	Kharge Sakshi Satish	BCS -I	PPD
148.	Deshmukh Pratiksha Prakash	BCS -I	DPD
149.	Pawar Mayur Manik	BBA I	Jadhav RA
150.	Jadhav Raturaj Ashok	BBA I	RAJ
151.	Patil Nikita Arun	B Com II	Patil NA
152.	Nikam Akash Shivaji	BBA I	Nikam AS
153.	Potdar Akanksha Sham	BA II	ASP
154.	More Smita Narayan	BA II	MSN
155.	Ingle Sakshi Vikas	BSC I	Ingle SV
156.	Bhosale Pranali Shivaji	BSC II	PSB
157.	Salunkhe Sweta Satish	BSC II	BSS
158.	Bhosale Sonali Vishwas	BSC I	Bhosale SV
159.	Mane Poonam Sunil	BSC I	PSM
160.	Kadam Krishma Dattatray	BSC I	KDK
161.	Dupate Prajkata Ashok	BSC I	PAP
162.	Surywanshi Dhanaji Vijay	BSC II	DVS
163.	Mane Divya Dilip	BSC I	DDM
164.	Kore Gayatri Mohanrao	BSC Com	Kore GM.
165.	Kamble Sidhnath Sunil	BCOM I	SKK
166.	Mahire Pournima Chaitram	BA I	PCM
167.	Shivade Deepali Shankar	BSC II	SDS
168.	Shengade Samiksha Sarjerao	BSC II	SSS



169.	Mane Sayali Yuvraj	BSC II	Mane SY
170.	Dupate Tejeswini Babaso	BSC II	TBDupate
171.	Jadhav Somnath Chandrakant	BBA II	SCJ
172.	Mohite Aniket Maruti	BBA II	MAMP
173.	Patil Shubham Popat	BBA II	ISSP
174.	Pathan Sahil Siraj	BBA I	SSPhalen
175.	Nalawade Raturaj Balawant	BBA I	RBN
176.	Mane Amar Ramesh	BBA I	Mane AR
177.	Katkar Nikhil Nitin	BBA I	Katkar NN
178.	Sisal Payal Sarjerao	BA I	DSB
179.	Goykar Sagar Maruti	BA I	SMGI
180.	Suraywashi Sudhir Krushanath	BCOM I	SKSudhir
181.	Patil Vishvjeet Eknath	BBA II	VEPatil
182.	Patil Abhijeet sandip	BBA II	Patil AS
183.	Sawant Rushikesh Sambhaji	BBA I	RSS
184.	Shelar Avinash Ramchandra	BBA I	SR
185.	Mane Pranav Pradeep	BBA I	Mane PP
186.	Suraywanshi Shubham Dahnaji	BBA I	SDS
187.	Kashid Ajay Sanjay	BBA I	ASKashid
188.	Sutar Pooja Vilas	BBA II	PVS
189.	Pawar Tejsri Anil	BBA II	Pawar TA
190.	Thorat Avdut Nishikant	BCOM II	TAN
191.	Jagdale Swapnali Jotiram	B.A -II	SJJ
192.	Jadhav Swapnali Shivaji	B.A -II	SSJ
193.	Sutar Yogita Ganesh	B.com -II	Yadav UN
194.	Yadav Vaishnavi Netaji	B.com -II	VNY
195.	Patel Rajkumar Navin	B.com -II	PRN
196.	Patel Kailas Ishwar	B.com -II	KIP
197.	Jagdale Suyash Chandrakant	B.A -II	SCJagdale
198.	Mulik Vishal Shivaji	BSC -II	USMulle
199.	Rade Prajakta Avinash	B.A -II	Rade PP
200.	Patil Dipali Shivaji	BSC -II	Patil DS
201.	Kadam Arpita Pradip	BSC -II	Kadam AP
202.	Thorat Snehal Vinayak	BSC -II	TS
203.	Mane Onkar Kisan	B.com -II	Mane OK

Mane

कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

Sahmi

Principal,

Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.





Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME

LPG Gas Safety Awareness Program
From Academic Year 2019 - 20 to 2023 - 24

Title of Activity	LPG Gas Safety Awareness Program
Date of activity organized	13/01/2020 26/03/2022 08/01/2024
Name of department/ committee	NSS in Association with Bharat Gas Agency, Palus
Name of coordinator	Mr. A. B. Ghadage Smt. V. S. Chougule
No. of participation	364 NSS Female Volunteers and Parents were participated in the program
Name of Expert/ Resource person	Shri. Hrishikesh Kulkarni Bharat Gas Agency, Palus
Objectives of activity	<ul style="list-style-type: none">▪ To provide theoretical and practical demonstration to the learners with an understanding of the safe use, handling, storage and transportation of LPG gases.▪ Providing awareness about Proper precautions and care during use of LPG in daily life▪ To remove the misconceptions for safe use of LPG▪ Low consumption to save the resource for future generation.
Outcomes of activity	The experts explained almost all the safety features while using LPG in houses theoretically as well as practically with proper precautions. During the interaction session, Volunteers and the parents participated have cleared their doubt so that they can practice it routinely. Participants got aware of proper handling, use and storage of LPG.



(Signature)
कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME

LPG Gas Safety Awareness Program - 2019-20
NSS Special Camp at Andhali, Tal: Palus Dist: Sangli

Monday, 13/01/2020

ATTENDANCE


Sr. No.	Name of the Student	NSS Year	Class	Remark
1	Kadam Amruta Shriram	I	B Sc - I	Kadam
2	Jadhav VrushaliDhanaji	I	B Sc - I	Jadhav
3	Mohite Manorama Santosh	I	B Sc - I	Mohite
4	Todkar Sakshi Suresh	I	B Sc - I	Todkar
5	Ingawale Vaishnavi Vikas	I	B Sc - I	Ingawale
6	Dupate Prajakta Ashok	I	B Sc - I	Dupate
7	Chopade ShubhangiNathaji	I	BA - I	Chopade
8	Jadhav Karuna Anil	I	BA - I	Jadhav
9	Chopade Pratiksha Gorakhnath	I	BA - I	Chopade
10	Suryawanshi Shraddha Arvind	I	B Com - I	Suryawanshi
11	Suryawanshi Sakshi Jitendra	I	B Com - I	Suryawanshi
12	Suryawanshi Vidya Deepak	I	B Com - I	Suryawanshi
13	Suryawanshi Vaishnavi Dinkar	I	B Com - I	Suryawanshi
14	Mane Pallavi Ashok	I	BA - I	Mane
15	Lad Avantika Dinkar	I	BCS - I	Lad
16	Ingale Maithili Subhash	I	BCS - I	Ingale
17	Sawant Pooja Shashikant	I	BCS - I	Sawant
18	Kesare Samruddhi Tanaji	I	BCS - I	Kesare
19	Mane Asmita Chandrakant	I	BCS - I	Mane
20	MulikRutuja Vikas	I	BCS - I	Mulik
21	Deshmukh Pratiksha Prakash	I	BCS - I	Deshmukh
22	Jadhav PratikshaDilip	I	BCS - I	Jadhav
23	Kharage Sakshi Satish	I	BCS - I	Kharage
24	Mali Radhika Ramanna	I	BBA - I	Mali
25	Bhingardeve Nikita Manik	I	BBA - I	Bhingardeve
26	Koli Pranali Nivrutti	I	BBA - I	Koli
27	Jadhav Pooja Mahadev	I	BBA - I	Jadhav



28	Nalawade Pranita Vijay	I	BBA - I	Nalawade
29	Samangadkar Pooja Sanjay	I	BA - II	Samel
30	Sadamate Priya Popat	I	BBA - I	Sadamate
31	Mane Smita Sanjay	II	B Sc - II	Mane
32	Mali smitaShamrao	II	B Sc - II	Mali
33	Mali Snehal Shashikant	II	B Sc - II	Mali
34	Mane PranjaliAdhik	II	BA - II	Mane
35	Patil RutujaManaji	II	B Sc - II	Patil
36	Lad Harshada Vikas	II	B Sc - II	Lade
37	Mali Seema Sanjay	II	B Sc - II	Mali
38	Pawar Prajakta Pradip	II	B Sc - II	Pawar
39	Suryawanshi Rohini R	II	B Sc - II	Suryawanshi
40	SuryawanshiPratiksha Suresh	II	B Sc - II	Suryawanshi
41	Bhosale Pranali Shivaji	II	B Sc - II	Bhosale
42	Patil Shrutika Arjun	II	B Sc - II	Patil
43	Patil Prachi Nivas	II	B Sc - II	Patil
44	Patil Tejaswini Sanjay	II	B Sc - II	Patil
45	Mane Prajakta Jaykar	II	B Sc - II	Mane
46	Mane Aditi Bhaskar	II	B Sc - II	Mane
47	Lad Sonali Sanjay	II	B Sc - II	Lade
48	Phadatare Shivani Rajesh	II	B Sc - II	Phadatare
49	Kokate Tanuja Tanaji	II	B Sc - II	Kokate
50	Alsandkar Prajakta Rajendra	II	B Sc - II	Alsandkar
51	MangasulePrajatka Ramesh	II	B Sc - II	Mangasule
52	KambleNilima Sudhakar	II	B Sc - II	Kamble
53	Sawant Namrata Pradip	II	B Sc - II	Sawant
54	Shinde Shweta Tanaji	II	B Sc - II	Shinde
55	Patil HarshadaHanmant	II	B Sc - II	Patil
56	Nalawade Nandita Vijay	II	B Sc - II	Nalawade
57	Jadhav Ashwini Dhanaji	II	B Sc - II	Jadhav
58	Pawar Pooja Ashok	II	B Sc - II	Pawar
59	Gade Rutuja Arjun	II	B Sc - II	Gade
60	Jadhav Priyanka Dilip	II	B Sc - II	Jadhav
61	Suryawanshi Ankita Sambhaji	II	B Com - II	Suryawanshi
62	Patil Nikita Arun	II	B Com - II	Patil
63	Khot Shivani Shital	II	B Com - II	Khot
64	Patil Arundhati Balkrushna	II	B Com - II	Patil
65	Salunkhe Sarika Balaso	II	B Com - II	Salunkhe
66	MangasuleRutujaRagunath	II	B Com - II	Mangasule
67	Jadhav Priyanka Uttam	II	B Com - II	Jadhav
68	Mulla Afrin Masjit	II	B Com - II	Mulla



69	Patil Yashashree Anil	II	B Com - II	Patil
70	Mane Bhagyashri Sarjerao	II	B Sc - II	mane
71	Lad Dhanshree Shivaji	II	B Com - II	Lade
72	Suryawanshi Dhanashri Vijay	II	B Sc - II	Suryawanshi
73	Anjana Parshuram Jadhav	---		Jadhav
74	Swati Prakash Jadhav			swati
75	Anjana Shankar Ghadage			Ghadage
76	Komal Pratap Patil			Patil
77	Lata Baban Jadhav			Jadhav
78	Sujata Narendra Kadam			Kadam
79	Sujata Bhagwan Jadhav			Jadhav
80	Pushpa Sanjay Salunkhe			Salunkhe
81	Sujata Sambhaji Salunkhe			Salunkhe
82	Sushila Rajaram Salunkhe			Salunkhe
83	Manisha Shivkumar Salunkhe			Salunkhe
84	Anita Hindurao Salunkhe			Salunkhe
85	Sangita Tanaji Salunkhe			Salunkhe
86	Shakuntala Baban Jadhav			Jadhav
87	Vrundavani Amol Jadhav			Jadhav
88	Dhanashri Nitin Ingale			Ingale
89	Simaran Satish Ingale			Ingale
90	Tanuja Shrikant Masal			Masal
91	Suvarna Pravin Jadhav			Jadhav
92	Pooja Shubham Salunkhe			Salunkhe
93	Sonika Jaysingh Salunkhe			Salunkhe
94	Rajeshri Satish Kadam			Kadam
95	Seema Sambhaji Jagdale			Jagdale
96	Sharada Parsu Rathod			Rathod
97	Ashwini Ravindra Jadhav			Jadhav


 NSS Program Officer
 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना
 कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस




 Principal
 Principal,
 Arts, Commerce and Science College,
 Palus, Dist. Sangli.



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME

LPG Gas Safety Awareness Program - 2022-23

NSS Special Camp at Sawantpur, Tal: Palus Dist: Sangli

Saturday, 03/03/2022

ATTENDANCE

Sr. No.	Name of the Student	NSS Year	Class	Remark
1	Bhargavi Vijay Kumbhar	II	B Com - 3	Kumbhar
2	Bhakti Bhanudas Jadhav	I	B Sc - 1	Jadhav
3	Lakshmi Dhanaji Jadhav	I	B Sc - 1	Jadhav
4	Meharunisa Ramajan Badiger	I	B Sc - 1	Badiger
5	Pramila Kishor Suryawanshi	I	B Sc - 1	Suryawanshi
6	Rutuja Ashok Thombare	I	B Sc - 1	Thombare
7	Vaishnavi Dilip Patil	I	B Sc - 1	Patil
8	Vaishnavi Machindranath Pawar	I	B Sc - 1	Pawar
9	Shruti Vikas Pawar	I	B Sc - 1	Pawar
10	Dipali Vilas Lohar	II	B Sc - 3	Lohar
11	Vishranti Shashikant Gaikwad	II	B Sc - 3	Gaikwad
12	Sushmita Ishwar Dudhal	II	B Sc - 3	Dudhal
13	Bankar Ashwini Subhash	II	B Sc - 3	Bankar
14	Dhanashri Ramesh Mane	II	B Sc - 3	Mane
15	Rasika Sanjay Ganeshkar	II	B. Sc. - 3	Bhosale
16	Aarati Kumar Bhosale	II	B. Sc. - 3	Jadhav
17	Samruddhi Suresh Jadhav	II	B. Sc. - 3	Mane
18	Priyanka Ananda Mane	II	B. Sc. - 3	Mane
19	Vaishnavi Huvappa Gavada	II	B. Sc. - 3	Gavade
20	Sanika Sunil Rade	I	BA - 1	Rade
21	Akshata Ashok Suryawanshi	II	BA - 3	Suryawanshi
22	Sayali Chandrakant Jadhav	II	BA - 3	Jadhav
23	Supriya Prakash Patil	II	BA - 3	Patil
24	Sakshi Ananda Hajare	I	BBA - 1	Hajare
25	Gayatri Bajarang Rade	I	BCA - 1	Rade
26	Mayuri Sunil Ugale	I	BCA - 1	Ugale
27	Sanika Bharat Patil	I	BCA - 1	Patil

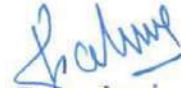


28	Sanika Rajaram Pujari	I	BCA - 1	Pujari
29	Sanika Ramchandra Shinde	I	BCA - 1	Shinde
30	Satyajeet Sanjay Mane	I	BCA - 1	Mane
31	Shreya Vaibhav Sawant	I	BCA - 1	Sawant
32	Shruti Shrirang Suryawanshi	I	BCA - 1	Suryawanshi
33	Shreya Vaibhav Sawant	I	BCA - 1	Sawant
34	Diksha Dipak Bhosale	I	BCA - 1	Bhosale
35	Prachi Dadaso More	I	BCA - 1	More
36	Sakshi Dhanaji Suryawanshi	II	BCA - 2	Suryawanshi
37	Aishwarya Bajirao Ghadage	I	BCS - 1	Ghadage
38	Anjali Bandopant Bhore	I	BCS - 1	Bhore
39	Anjali Maruti Patil	I	BCS - 1	Patil
40	Ankita Dhananjay Gadache	I	BCS - 1	Gadache
41	Akshara Arun Gade	I	BCS - 1	Gade
42	Prachi Rajesh Jadhav	I	BCS - 1	Jadhav
43	Sakshi Sunil Rade	I	BCS - 1	Rade
44	Sanika Popat Shinde	I	BCS - 1	Shinde
45	Saniya Nasir Mulla	I	BCS - 1	Mulla
46	Shweta Pratap Suryawanshi	I	BCS - 1	Suryawanshi
47	Vaishnavi Dhanaji Patil	I	BCS - 1	Patil
48	Vaishnavi Maruti Patil	I	BCS - 1	Patil
49	Vaishnavi Hanmant Mohite	I	BCS - 1	Mohite
50	Rohini Rajkumar Kirdak	I	BCS - 1	Kirdak
51	Anjali Anil Kanase	I	BCS - 2	Kanase
52	Apurva Ashok Sutar	II	BCS - 2	Sutar
53	Ujwala Hridaynath Sawant			Sawant
54	Rekha Raghunath Sawant			Sawant
55	Ujwala Vitthal Landge			Landge
56	Tejswini Raturaj Sawant			Sawant
57	Sangita Sadashiv Sawant			Sawant
58	Shalan Ganptrao Sawant			Sawant
59	Sarika Sanjay Sawant			Sawant
60	Swati Vikas Sawant			Sawant
61	Tejswini Ashok Sawant			Sawant
62	Ranjana Dipak Aawate			Aawate
63	Rupali Banda Sawant			Sawant
64	Prachi Rajaram Sawant			Sawant
65	Rupali Mahesh Jadhav			Jadhav
66	Soniya Ganesh Landage			Landage
67	Ankita Abhijit Kadam			Kadam
68	Shankuntala Babu Sawant			Sawant



69	Tejshri Rohit Sawant			Sawant
70	Reshma Rohit Sawant			Sawant
71	Shreya Chaitanya Sawant			Sawant
72	Gita Ajit Sawant			Sawant
73	Reshma Amit Shinde			Shinde
74	Prajakta Prashant Sawant			Sawant
75	Padmavati Shrikant Jadhav			Jadhav
76	Vidya Suhas Shinde			Jadhav
77	Vijaya Arun Kadam			Jadhav
78	Dipa Rahul Salunkhe			Salunkhe
79	Sushma Vinod Kadam			Kadam
80	Pooja Abhijit Kadam			Kadam
81	Shreya Vaibhav Shinde			Shinde
82	Archana Suresh Jagtap			Jagtap
83	Anjali Amol Yadav			Yadav
84	Sunanda Sanjay Sawant			Sawant
85	Shilpa Babaso Nagare			Nagare
86	Sujata Ravindra Nagare			Nagare
87	Varsha Vaibhav Gaikwad			Gaikwad
88	Kavita Suhas Mane			Mane


 NSS Program Officer
 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना
 कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस


 Principal,
 Arts, Commerce and Science College,
 Palus, Dist. Sangli.





Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal: Palus Dist: Sangli 416310
 Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME

LPG Gas Safety Awareness Program - 2019-20
NSS Special Camp at Andhali, Tal: Palus Dist: Sangli

Monday, 13/01/2020



Kobhudrao
 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना

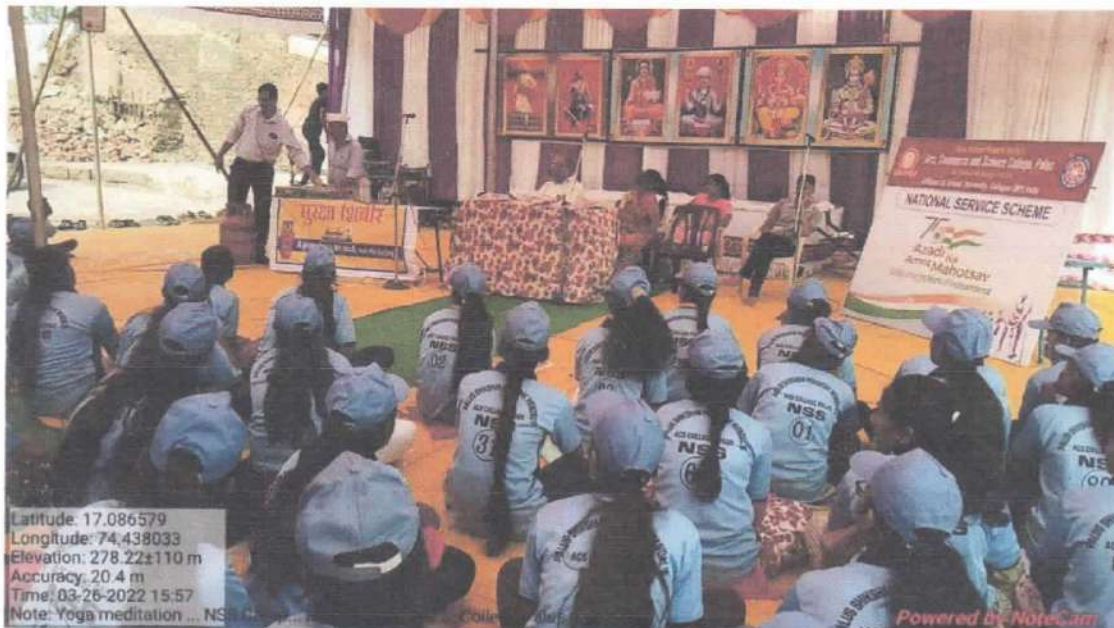


Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal: Palus Dist: Sangli 416310
 Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME

LPG Gas Safety Awareness Program - 2021-22
NSS Special Camp at Sawantpur, Tal: Palus Dist: Sangli
 Saturday, 26/03/2022



Anuday
 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal: Palus Dist: Sangli 416310
 Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME

LPG Gas Safety Awareness Program - 2022-23
NSS Special Camp at Sawantpur, Tal: Palus Dist: Sangli
 Saturday, 03/03/2022



Shreeraj
 कार्यक्रम अधिकारी



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal: Palus Dist: Sangli 416310
 Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME

LPG Gas Safety Awareness Program - 2023-24
 NSS Special Camp at Sawantpur, Tal: Palus Dist: Sangli

Monday, 08/01/2024



Handwritten signature

कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME

LPG Gas Safety Awareness Program - 2021-22

NSS Special Camp at Sawantpur, Tal: Palus Dist: Sangli

Saturday, 26/03/2022

ATTENDANCE

Sr. No.	Name of the Student	NSS Year	Class	Remark
1	Mali Pranali Vikas	I	BA - I	mali PV
2	Pawar Priyanka Sharad	I	BA - I	pawar SP
3	Kate Karishma Chandrakant	I	BA - I	kate KC
4	Sable Gayatri Sunil	I	BA - I	Sable GS
5	Sadamate Sakshi Arun	I	BA - I	S.A.S.
6	Gotpagar Sayali Jeevan	I	BA - I	Gotpagar
7	Mane Sanika Vikas	I	BA - I	mane SV
8	Mali Sujata Satish	I	BA - I	mali SS
9	Kumbhar Swati Rajendra	I	BA - I	k.s.R.
10	Yadav Madhuri Arvind	I	BA - I	Yadav M
11	Kumbhar Harshada Sarjerao	I	BA - I	Kumbhar
12	Avate Tanuja Dipak	I	BA - I	Avate T
13	Jadhav Sayali Chandrakant	I	BA - II	Jadhav S.
14	Jadhav Komal Rajesh	I	BA - II	Jadhav K
15	Shejale Dakshata Nitin	I	B. Com. I	Shejale D
16	Kamble Nisha Dipak	I	BB A - I	S.S.D.
17	Suryawanshi Sakshi Dhanaji	I	BCA - I	Suryawanshi S
18	Sankpal Vinaya Vikas	I	BCA - II	V.V.S
19	Kakatkar Radhika Shashikant	I	BCA - II	Kakatkar
20	More Sakshi Dhananjay	I	BCS - I	More S
21	Rathod Savita Parasu	I	B. Sc. - I	Rathod SP
22	Salunkhe Snehal Sanjay	I	B. Sc. - I	S.S.S.
23	Suryawanshi Sanjana Sunil	I	B. Sc. - I	S.S.S
24	Ganeshkar Rasika Sanjay	I	B. Sc. - II	Ganeshkar
25	Mane Priyanka Anand	I	B. Sc. - II	Mane P
26	Patil Anuja Dhananjay	I	B. Sc. - I	Patil A
27	Pawar Sakshi Uday	I	B. Sc. - I	Pawar S.U



28	Ugale Sanika Bharat	I	B. Sc. - I	Ugale P.S.B.
29	Bhosale Aarati Kumar	I	B. Sc. - II	Bhosale A.K.
30	Bhosale Arati Hanmant	I	M. Sc. I	B.A.H.
31	Ghatage Rajani Sahebrao	I	M. Sc. I	Ghatage R.S.
32	Kambale Daivshala Goutam	I	M. Sc. I	Kambale D.G.
33	Mali Smita Shamrao	I	M. Sc. I	Mali S.S.
34	Mali Snehal Shashikant	I	M. Sc. I	Mali S.S.
35	Mane Smita Sanjay	I	M. Sc. I	Mane S.S.
36	Patil Sonam Jagannath	I	M. Sc. I	Patil S.J.
37	Suryawanshi Rohini R	I	M. Sc. I	S.P.R.
38	Zende Prajakta Vishnupant	I	M. Sc. I	Zende P.V.
39	Ugale Prajakta Sunil	II	B. Com. III	Ugale P.S.
40	Pawar Arti Sharad	II	B. Com. III	Pawar A.R.
41	Sankpal Ashwini Popat	II	B. Com. III	Sankpal A.P.
42	Sankpal Vaishnavi Jagannath	II	B. Com. III	S.V.S.
43	Jadhav Sanika Jitendra	II	B. Sc. - II	Jadhav S.S.
44	Tanage Sayali Ananda	II	B. Sc. - II	Tanage S.A.
45	Kumbhar Bhargavi Vijay	II	B.com II	Kumbhar S.B.V.
46	Kadam Bhaktipriya Bhagwan	II	BCA - II	Kadam B.B.
47	Deshmukh Vaishnavi Vasudev	II	BCA - II	D.V.V.
48	More Shraddha Jivan	II	BCA - II	More S.S.
49	Jadhav Pooja Parshuram	II	B. Sc. - II	Jadhav P.P.
50	Kale Jyoti Chandrakant	II	B. Sc. - II	Kale S.C.
51	Salunkhe Rutuja Ravindra	II	B. Sc. - II	S.R.R.
52	Gurav Jyoti Rajaram	II	M. Sc. II	G.J.R.
53	Devkule Savita Jotiram	II	M. Sc. II	Devkule S.S.
54	Karade Vidya Vitthal	II	M. Sc. II	Karade V.V.
55	Sawant Rohini Sunil	II	M. Sc. II	Sawant R.S.
56	Shikhare Prajka Sharad	II	M. Sc. II	S.P.S.
57	Kokane Sushama Shivaji	II	M. Sc. II	K.S.S.
58	Magdum Mayuri Madhukar	II	M. Sc. II	Magdum M.
59	Bhosale Harshada Ravindra	II	M. Sc. II	Bhosale R.
60	Aivale Dipali Ramchandra	II	M. Sc. II	Aivale D.R.
61	Uma Sanjay Sawant			U.S.S.
62	Vaishali Rajaram Sawant			V.S.S.
63	Jyoti Jagdish Jadhav			Jadhav J.
64	Sujata Sandip Jadhav			Sujata J.
65	Shilpa Swapnil Kadam			Shilpa K.
66	Shanta Bharat Sawant			Shanta S.S.
67	Sangita Suhas Sawant			Sangita S.S.
68	Ujwala Anil Sawant			Ujwala A.S.



69	Manisha Gajanan Sawant			Sawant M.
70	Ujwala Hridaynath Sawant			Sawant H.O.
71	Rekha Raghunath Sawant			RP.R.
72	Ujwala Vitthal Landge			Landge U.
73	Tejswini Raturaj Sawant			Sawant R.
74	Sangita Sadashiv Sawant			Sawant S.S.
75	Shalan Ganptrao Sawant			Sawant S.P.
76	Sarika Sanjay Sawant			Sawant S.
77	Swati Vikas Sawant			Sawant U.
78	Tejswini Ashok Sawant			Sawant A.T.
79	Ranjana Dipak Aawate			Aawate R.
80	Rupali Banda Sawant			Sawant R.P.
81	Prachi Rajaram Sawant			Prachi R.P.
82	Rupali Mahesh Jadhav			Jadhav R.
83	Soniya Ganesh Landage			Landage S.
84	Ankita Abhijit Kadam			Kadam A.A.
85	Shankuntala Babu Sawant			Sawant B.S.
86	Tejshri Rohit Sawant			Sawant R.T.
87	Reshma Rohit Sawant			Sawant R.R.
88	Shreya Chaitanya Sawant			Sawant S.C.
89	Gita Ajit Sawant			S.A.G.
90	Reshma Amit Shinde			Shinde R.
91	Prajakta Prashant Sawant			Sawant P.P.
92	Padmavati Shrikant Jadhav			Jadhav P.
93	Vidya Suhas Shinde			Shinde V.S.
94	Vijaya Arun Kadam			Kadam A.V.

[Handwritten Signature]

NSS Program Officer
कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

[Handwritten Signature]

Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.



ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

Enrollment list of Mahindra Training 2023-24 (Final Year) "Employability Skill Programme"

Batch I	Batch II	Batch III
14/09/23 to 21/09/2023 (B. Sc./ BCA/BCS/BA)	02/10/2023 to 07/10/2023 (B. Sc.)	09/10/2023 to 14/10/2023 (B. Com.)

Sr. No.	Name of the student	Class
1	Patil Prerana Sahaji	B.Com.
2	Patil Sakshita Suresh	B.Com.
3	Patil Vaishnavi Nivas	B.Com.
4	Pawar Snehal Sunil	B.Com.
5	Potdar Vaishnavi Satish	B.Com.
6	Salunkhe Shraddha Shrikant	B.Com.
7	Sandage Sanika srirang	B.Com.
8	Sawant Ankita Ankush	B.Com.
9	Shejale Dakshata Nitin	B.Com.
10	Shinde Shruti Prakash	B.Com.
11	Shinde Vaishnavi Ashok	B.Com.
12	Sonikar Sabiya Balam	B.Com.
13	Surywanshi Vishaka Santosh	B.Com.
14	Tanage Sanika Ananda	B.Com.
15	Bhasme Priti Mahesh	B.Com.
16	Dhamal Komal Kashinath	B.Com.
17	Jamdade Sukanya Sunil	B.Com.
18	Kadam Tejaswini Vithhal	B.Com.
19	Katkar Vaishnavi Nitin	B.Com.
20	Patil Snehal Rajaram	B.Com.
21	Patil Sakshi Sushil	B.Com.
22	Pawar Manisha Dhanaji	B.Com.
23	Kumbhar Vaishnavi Hanmar	B.Com.
24	Bagewadi Umashri	B.Com.
25	Ghare Rohini Sudhakar	B.Com.



26	Jadhav Pratiksha Hanmant	B.Com.
27	Kabade Snehal Balasaheb	B.Com.
28	Kadam Sanika Dinkar	B.Com.
29	Lad Swaranjali Manik	B.Com.
30	Landage Sonali Vitthal	B.Com.
31	Mali Nikita Tushar	B.Com.
32	Mali Priyanka Ashok	B.Com.
33	Mohite Sanika Dinkar	B.Com.
34	More Ruchika Rajkumar	B.Com.
35	Nalavade Sakshi Sanjay	B.Com.
36	Nalwade Avantika Vijay	B.Com.
37	Patel Khushali Jadavji	B.Com.
38	Patil Dhanashri Balaso	B.Com.
39	Patil Mayuri Madhukar	B.Com.
40	Jadhav Payal Sandip	B.Sc
41	Gotpagar Sayali Jeevan	B.Sc
42	Pawar Amruta Balkrishna	B.Sc
43	Salunkhe Snehal Sanjay	B.Sc
44	Surywanshi Sakshi Prakash	B.Sc
45	Rathod Savita Parasu	B.Sc
46	Pawar Sakshi Uday	B.Sc
47	Kadam sanika Pradip	B.Sc
48	Shinde Nikita Madhukar	B.Sc
49	Chavan Sanika Arun	B.Sc
50	More sdakshi Dhananjay	B.Sc
51	Phalle Ashwini Ananda	B.Sc
52	Jadhav Poonam Baban	B.Sc
53	Suvane Pooja Jagannatha	B.Sc
54	Wadar Amisha Suresh	B.Sc
55	Patil Anuja Dhananjay	B.Sc
56	More Simran Anil	B.Sc
57	Mulla Mahek nasir	B.Sc
58	Patil Rutuja Jagannath	B.Sc
59	Moite Rutuja Bhupal	B.Sc
60	Salunkhe Neeyati Anil	B.Sc
61	Phadatare Priyanka Hanman	B.Sc



62	Ghalage Aarti Ramchandra	B.Sc
63	Sandur Priyanka Nandkumar	B.Sc
64	Patil Priyadarshini Ananda	B.Sc
65	Patil Shruti Nandkumar	B.Sc
66	Patil Snehal Shrikant	B.Sc
67	Pol Rutika Rajaram	B.Sc
68	Amane Sanika Santosh	B.Sc
69	Kamble Priyanka Ananda	B.Sc
70	Patil Sanjana Sanjay	B.Sc
71	Mali Rekha Sambhaji	B.Sc-CS.
72	Mali Vaishnavi Mahadev	B.Sc-CS.
73	Mangsule Priyanka Hanman	B.Sc-CS.
74	Patil Pratiksha Hanmant	B.Sc-CS.
75	Patil Shravani Jitendra	B.Sc-CS.
76	Yadav Aboli Arvind	B.Sc-CS.
77	Ugale Sanika Bharat	B.Sc-CS.
78	Kate Karishma Chandrakant	B.A.
79	Mali Pranali Vikas	B.A.
80	Yadav Neha Shamarao	B.A.
81	Avate Tanuja Dipak	B.A.
82	Yadav Madhuri Arvind	B.A.
83	Pawar Sanika	B.A.
84	Patil Aarya Ramesh	B.A.
85	Mane Swati Sanjay	B.A.
86	Sanika rajendra mane	BCA
87	Sakshi Dhanaji suryawanshi	BCA
88	Sanika Bharat Ugale	B. Sc. (CS)
89	Nikita Bhimrao Bhosale	BCS
90	Megha shivaji malpe.	BCA
91	Sejal Suresh Sankpal	BCS
92	Siddhi Sanjay Navale	BCS-
93	Mali Rekha Shahaji	B. Sc. (CS)
94	Patil pratiksha hanmanat	B. Sc. (CS)
95	Sanika Narendra Jadhav	BCA
96	Shruti Moholkar	M. Sc.(CS)
97	Divya Dipak Ranmale	BCS



98	Yadav Aabuli Arvind	B. Sc. (CS)
99	Pratiksha dilip patil	BCA
100	Sanika Sampatrao Sawant	BCA
101	Ashwini Shankar Patil	M. Sc. (CS)
102	Alisha Alamshaha Patel	BCA
103	Rohini Rajkumar Kirdak	BCS
104	Apurva Ashok Sutar	BCS
105	Anjali Anil Kanase	BCS
106	Sanika Mahadev koli	BCA
107	Prerana popat Ghabak	BCA
108	Akshata Ramchandra Dalvai	M. Sc. (CS)
109	Mandira Rajendra Pote	BCA
110	Harshada jadhav	BCA
111	Divya Shrikant Kamble	BCA
112	Sakshi mane	BCA
113	Darshana Gautam Kamble	BCA
114	Megha madhukar pol	BCA
115	Manasi Mahesh Pujari	M. Sc.(Computer Sci)
116	Priyanka uttam Mangsule	B. Sc. (Computer sci)
117	Vaishnavi mahadev mali	B. Sc. (Computer sci)
118	Tanavi Jaywant Pethakar	BCA
119	Vaishnavi Krushnat Rakate	BCA
120	Patil Shravani Jitendra	B. Sc. (Computer sci)
121	Bhavana Ashok Phadtare	B. Sc.
122	Aishwarya Suresh Pawar	M. Sc.(Computer Sci)
123	Sanjana Sanjay Patil	B. Sc.
124	Priyanka Ananda Kamble	B. Sc.
125	Yadav Neha shamrao	BA
126	Karishma Chandrakant Kate	BA
127	Manisha Dhanaji Pawar	BA
128	Tanuja Dipak Avate	BA
129	Pranali vikas Mali	BA
130	Mane swati sanjay	BA
131	Aarya Ramesh Patil	BA
132	Aakansha Ashok Sutar	BA
133	Mitali ananda pawar	BA



134	Pooja bhagwan jadhav	BA
135	bhagyashri Rajendra jadhav	BA
136	Umashri Revansiddha B.	BA
137	Rutuja himmat shinde	BA
138	vaishnavi ananda shirtode	M Sc(Computer Sci)
139	Pratiksha rajaram chavan	BA
140	Gayatri Sunil Sable	BA
141	Harshada sarjerao Kumbhar	BA
142	Sawant Sanika Suresh	BA
143	Srushti vijay kadam	BA
144	Akshada Ganesh Sathe	BA
145	Samruddhi dattji	BA
146	Aakanksha dhade	BA
147	Sanika Vilas pawar	BA
148	Nikita Ghadage	M Sc (Computer Sci)
149	Tejaswini Satish Ghadage	BCS .
150	Shruti Ajitkumar jadhav	BA
151	Sanika Sanjay Chougule	BA
152	Piyusha patole Rutu	BA



[Handwritten Signature]

Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus, Dist. – Sangli
And
Mahindra Pride Classroom, Nandi Foundation

Employability Skill Programme
9 Oct 2023 to 14 Oct 2023

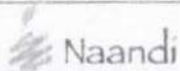
Tutor: Chinmay Abhangrao

S.No	Name of the Student
1	Vibhavari Ashok shinde
2	Ankita Anil mali
3	Ankita Ankush Sawant
4	Ankita mali
5	Ashwini natha nikam
6	Avantika Vijay Nalawade
7	Dakshata Nitin Shejale
8	dhanashri balaso patil
9	Manisha Dhanaji Pawar
10	Nikita Tushar Mali
11	Pradnya madhukar chafe
12	Pratiksha Hanmant Jadhav
13	Priyanka Ashok Mali
14	Rohini Sudhakar Ghare
15	Ruchika Rajkumar More
16	Sabiya Balam Sonikar
17	Sakshi Sanjay Nalawade
18	Sakshita suresh patil
19	Sanika Ananda Tanage
20	Sanika Dinkar Mohite
21	Sanika shrirang sandage
22	Sanjana Krishna kadam
23	Shreya sanjay patil
24	Sonali Vitthal Landage
25	Swaranjali Manik Lad
26	Umashri revansiddha bagewadi



27	Vaishnavi Potdar
28	Vaishnavi Nivas Patil
29	Vaishnavi Satish potdar
30	Vaishnavi Satish potdar
31	Vibhavari Ashok shinde
32.	Yogita Narute





STUDENTS DETAILS

TRAINING INFORMATION

BATCH NUMBER	1	NO. OF STUDENT (OBTAIN BATCH)	
TRAINER NAME	Chinmay Abhangrao		
COLLEGE/SCHOOL	Art,Commerce,Science college of Palus	NO. OF DAYS	6
START DATE TO END DATE	14 sep 2023 to 20 Sept 2023	TRAINING HOURS	:16

S.No	Name of the Student	Phone No 1	Phone 2	DOB	Department	Govt Id Type	Adhar Card	No. of Days Present	No. of Days Absent
1	Mandira Rajendra Fose	9086439494	9373036953	27/05/2004	BUSA	ADHAR CARD	5.60301e+11		
2	Rakita Monan Linhadage	6329749337	6329749337	29/09/2001	NSIC	ADHAR CARD	3.2319e+11		
3	Aarys	6085093780	6085093780	17/12/2002		ADHAR CARD	7.26473e+11		
4	Rohini Rajkumar Kantak	9766780109	9766780109	18/07/2003	BUSA	ADHAR CARD	666.7318978		
5	Hanshika Uday Patil	9373031859	7620748598	30/03/2003	BUSA	ADHAR CARD	3.15010e+11		
6	Hanshika Monan Jadhav	706303909	706303909	17/10/2003	BUSA	ADHAR CARD	6.53635e+11		
7	Megha Madhukar Hol	7428326071	7517058910	18/12/2004	BUSA	ADHAR CARD	7.95738e+11		
8	Mansha Ushantara Pawar	7066806781	7066806781	26/11/2003		ADHAR CARD	6.35097e+11		
9	Sanika Rajendra Mane	9358606780	9358606780	30/11/2003	BUSA	ADHAR CARD	3.11333e+11		
10	Ushantara Gautam Kamble	8085094006	8085094006	29/11/2000	BUSA	ADHAR CARD	9.13332e+11		
11	Hetalika Popatl Uhadak	8998414684	8998414684	29/03/2004	BUSA	ADHAR CARD	537873743890		
12	Apurva Ashok Sutar	7628318040	9970900352	17/03/2003	BUSA	ADHAR CARD	3.93798e+11		
13	Siddhi Sanjay Navale	7276403745	6530496823	13/09/2003	BUSA	ADHAR CARD	6.05096e+11		
14	Ushantara Satish Uhadage	8787873025	8787873025	18/12/2001	BUSA	ADHAR CARD	5.12032e+11		
15	Sanika Samparao Bawant	9096201101	9096201101	27/12/2003	BUSA	ADHAR CARD	714687689406		
16	Ashwarya Sunish Pawar	7887873005	7887873005	6/12/2001	NSIC	ADHAR CARD	4.00318e+11		
17	Hetalika Uday Patil	9373031859	7620748598	30/03/2003	BUSA	ADHAR CARD	3.15010e+11		
18	Anjali Anil Kanhale	8802080223	8802080223	17/01/2004	BUSA	ADHAR CARD	479997192589		
19	Ashwarya Pawar	7687873005	7687873005	6/12/2001	NSIC	ADHAR CARD	4.00318e+11		
20	Sanya Suresh Bhanekar	6446105244	9078715044	6/12/2004	BUSA	ADHAR CARD	4.49616e+11		
21	Manshika	7706303939	7706303939	11/10/2003	BUSA	ADHAR CARD	6.36335e+11		
22	Nikita Monan Linhadage	6329749337	6329749337	29/09/2001	NSIC	ADHAR CARD	3.2319e+11		
23	Akshika Kamalendra Dabhi	9370708074	9380716277	06/02/2001	NSIC	ADHAR CARD	3.25707e+11		
24	Manshi Mahesh Hujan	8070403862	8787779631	12/10/2001	NSIC	ADHAR CARD	3.08202e+11		
25	Kanshika Chandrajanta Kale	7447200974	9002007956	19/12/2003		ADHAR CARD	7.73182e+11		
26	Nikita Bhanu Bhosale	8787873005	9970900352	12/03/2003	BUSA	ADHAR CARD	4.87438e+11		
27	Ashika Akashika Patil	7066774279	5078307366	17/12/2004	BUSA	ADHAR CARD	757855903276		
28	Tadav Nisha Anamrao	7066774279	7066774279	30/01/2004	BUSA	ADHAR CARD	5.90924e+11		
29	Ushantara Uday Patil	9373031859	7428326071	27/12/2003		ADHAR CARD	600.25459546		
30	Vasishtha Krushnak Hakate	7067798110	9086720794	18/12/2003	BUSA	ADHAR CARD	677072459833		
31	Sanika Vah Pawar	9086806781	9071271962	17/12/2004		ADHAR CARD	6.43717e+11		
32	Uday Sanjay Mane	9973039380	7498787006	18/02/2003		ADHAR CARD	2.85794e+11		
33	Ushantara Kamble	8788832541	7066803220	04/12/2003	BUSA	ADHAR CARD	3.74119e+11		
34	Suryawanshi Suresh Ushantara	9002007956	9086803220	27/12/2003	BUSA	ADHAR CARD	3.89629e+11		
35	Megha Shivaji Malpe	7498708023	9995308545	20/10/2003	BUSA	ADHAR CARD	6.20801e+11		
36	Mahesh Arvind Tadav	5262430809	6262049889	20/05/2002		ADHAR CARD	272789089776		
37	Ushantara Dipak Hanmale	8421345376	8421345376	26/04/2004	BUSA	ADHAR CARD	630624480911		
38	Sankar Suresh Mane	9306534360	9306534360	29/03/2003	BUSA	ADHAR CARD	3.47698e+11		
39	Hetalika Suresh Patil	74487122614	9086803220	06/12/2004		ADHAR CARD	2.81780e+11		
40	Anjali Jaywant Mahakar	8628308862	8628308862	18/11/2003	BUSA	ADHAR CARD	6793020e+11		
41						ADHAR CARD			
42						ADHAR CARD			
43						ADHAR CARD			
44						ADHAR CARD			
45						ADHAR CARD			
46						ADHAR CARD			
47						ADHAR CARD			
48						ADHAR CARD			
49						ADHAR CARD			
50						ADHAR CARD			





Student Attendance

Mahindra
PRIDE CLASSROOM

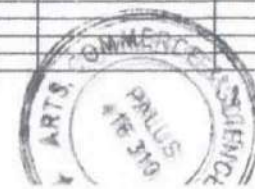
Institution Name : Arts ,Commerce Science College of Palus-(Batch 2)			Course Name : Employability with Empathy for Girls - Mahindra Pride Classroom				Trainer's Name_Chinmay Abhangrao				
S.no	Student Name	Guardian's Name	Attendance Details						Total Days of Training	Total Present	Total Absent
			Day 1 02-Oct-23	Day 2 03-Oct-23	Day 3 04-Oct-23	Day 4 05-Oct-23	Day 5 06-Oct-23	Day 6 07-Oct-23			
1	Amisha Suresh Wadar	Suresh Anna Wadar	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
2	Amruta Balkrishna Pawar	Vanita Balkrishna pawar	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
3	Ashwini Ananda Phalle	Ananda sambhaji Phalle	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
4	Ghalage Arati Ramchandra	Ghalage Ramchandra Babaso	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
5	Gotpagar Sayali Jeevan	Gotpagar Jeevan Bapu	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
6	Jadhav Poonam Baban	Baban Yashwant Jadhav	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
7	Mahek Nasir Mulla	Nasir Amin Mulla	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
8	Mali Rekha Shahaji	Mali Shahaji Dhondiram	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
9	Mali vaishnavi mahadev	Mali mahadev vasant	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
10	Patil anuja dhananjay	Dhananjay vishnu patil	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
11	Patil pratiksha hanmant	Hanmant rau patil	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
12	Patil priydrashani ananda	Ujawla Patil	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
13	Patil Sanjana Sanjay	Sanjay Baburao Patil	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
14	Patil Shravani Jitendra	Patil Jitendra Abaso	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
15	Patil snehal shrikant	Shrikant patil	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
16	Pawar sakshi Uday	Uday yashvant pawar	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
17	Payal sandip jadhav	Sandip ankush jadhav	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
18	Pol Rutika Rajaram	Pol Rajaram Namdev	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
19	Pooja jagannath Suvase	Jagannath Ashok suvase	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0
20	Priyanka Ananda Kamble	Ananda Maruti Kamble	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	6	6	0



[Signature]
Principal
Arts, Commerce & Science College

23-24

STUDENTS DETAILS									
BATCH NUMBER		1				NO. OF STUDENT COUNT BATCH			
TRAINER NAME		Chinmay Abhangrao							
COLLEGE/SCHOOL		Arts, Commerce, Science College, Palus				NO. OF DAYS		8	
START DATE TO END DATE		2 Oct 2023 to 7 Oct 2023				TRAINING HOURS		36	
S.No	Name of the Student	Phone No 1	Phone 2	DOB	Department	Govt Id Type	Adhar Card	No. of Days Present	No. of Days Absent
1	Amisha Suresh Wadar	9130294263	9130294263	06/10/2002	BSC	ADHAR CARD	4.78533E+11	6	0
2	Amruta Balkrishna Pawar	9600860915	9665543567	28/07/2003	BSC	ADHAR CARD	5225 3317 8635	6	0
3	Ashwini Ananda Phalle	9699803204	9699803204	16/04/2004	BSC	ADHAR CARD	3.96674E+11	6	0
4	Ghalsge Arali Ramchandra	9078212166	9078212166	06/07/2001	BSC	ADHAR CARD	9.75882E+11	6	0
5	Gotpagar Sayali Jeevan	9148027871	7219446164	21/09/2003	BSC	ADHAR CARD	3.05918E+11	6	0
6	Jadhav Poonam Baban	9010607882	9010607882	24/07/2002	BSC	ADHAR CARD	7.36617E+11	6	0
7	Mahesh Nesar Mulla	8276262792	9511772792	07/07/2004	BSC	ADHAR CARD	8.71383E+11	6	0
8	Mali Rekha Shahaji	9803648217	9803648217	12/10/2003	BSC	ADHAR CARD	5.54197E+11	6	0
9	Mali vaishnavi mahadev	9999820750	8329304560	25/02/2004	BSC	ADHAR CARD	7258 2741 7298	6	0
10	Patil anuja dhananjay	7378480636	9399504476	05/04/2004	BSC	ADHAR CARD	6.25633E+11	6	0
11	Patil pratiksha hanmant	8866081496	8866081496	01/01/2004	BSC	ADHAR CARD	2.71779E+11	6	0
12	Patil prydashani ananda	9667482647	9667482647	04/09/2003	BSC	ADHAR CARD	3216 8012 2468	6	0
13	Patil Sanjana Sanjay	7067993472	7067993472	10/11/2002	BSC	ADHAR CARD	4.70088E+11	6	0
14	Patil Shravani Jitendra	7666241181	7666241181	26/02/2004	BSC	ADHAR CARD	2181 8956 0822	6	0
15	Patil snehal shrikant	9067068517	8806334941	08/09/2003	BSC	ADHAR CARD	7041 5355 5850	6	0
16	Pawar sakshi Uday	9119466676	9270309064	15/04/2003	BSC	ADHAR CARD	6.9015E+11	6	0
17	Payal sandip jadhav	9322449992	9322449992	20/03/2004	BSC	ADHAR CARD	5.31992E+11	6	0
18	Pol Rutika Rajaram	9209394827	9209394827	15/09/2003	BSC	ADHAR CARD	3454 7854 4444	6	0
19	Pooja Jagannath Suvase	7620247613	9860734995	08/10/2003	BSC	ADHAR CARD	3.13617E+11	6	0
20	Priyanka Ananda Kamble	8119438920	8629333316	07/09/2002	BSC	ADHAR CARD	8.79714E+11	6	0
21	Priyanka Hansamant Phadatar	9322154157	7798235982	15/08/2002	BSC	ADHAR CARD	7.73541E+11	6	0
22	Priyanka uttami Mengule	9976117634	9834163434	12/12/2002	BSC	ADHAR CARD	7.24548E+11	6	0
23	Rutuja bhupal mohite	7620966966	9673426266	28/11/2002	BSC	ADHAR CARD	8830 43581698	6	0
24	Rutuja Jagannath Patil	9130848748	9860765982	18/12/2000	BSC	ADHAR CARD	2.80505E+11	6	0
25	Sakshi dhananjay more	7067660944	9689749673	28/08/2002	BSC	ADHAR CARD	9.87617E+11	6	0
26	SALUNKHE NEEYATI ANIL	9679763484	9373967542	11/02/2003	BSC	ADHAR CARD	3211 5970 0490	6	0
27	Sandur Priyanka randkumar	8767230674	7721938888	02/03/2002	BSC	ADHAR CARD	4.28805E+11	6	0
28	Sanika Arun Chavan	9359292127	9359292127	24/03/2004	BSC	ADHAR CARD	8629 1249 2286	6	0
29	Sanika Bharat Ugalde	9022454866	8888739936	27/10/2003	BSC	ADHAR CARD	3.35272E+11	6	0
30	Sanika Pradip kadam	9679815356	9112741295	22/04/2003	BSC	ADHAR CARD	7.48004E+11	6	0
31	Sanika Santosh Amane	8788279982	7376367492	15/10/2003	BSC	ADHAR CARD	7.83419E+11	6	0
32	Savita parasu rahod	7219866595	8630769415	28/04/2002	BSC	ADHAR CARD	8.12424E+11	6	0
33	Shruti nandkumar patil	8329470099	9623732987	18/09/2003	BSC	ADHAR CARD	7.59417E+11	6	0
34	Simran anil more	9010863863	7380373296	09/02/2003	BSC	ADHAR CARD	7.18126E+11	6	0
35	Snehal Sanjay salunkhe	9284948080	7367261982	10/11/2003	BSC	ADHAR CARD	3.24048E+11	6	0
36	Suryevanshi Sakshi Prakash	8767166418	9980908896	08/07/2003	BSC	ADHAR CARD	3.49581E+11	6	0
37	Yadav Aabuli Arvind	8262043699	8180987094	09/05/2004	BSC	ADHAR CARD	2185 1771 9712	6	0
38									
39									
40									
41									
42									
43									
44									
45									
46									
47									



Sahmy
Principal

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Mali Pranali Vikas

from Ast's Commerce and Science College, Palus

of B.A 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Kate Kazishma Chandrakant.

from Ast's Commerce and Science College, Palus

of B.A 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Avate Tanuja Dipak

from Ast's Commerce and Science College, Palus

of BA 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Yadav Neha Shamzao.

from Aet's Commerce and Science College, Palus

of B.A 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Yadav Madhuzi Aevind

from Aet's Commerce and Science College, Palus

of B.A 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Bhoze Samsuddhi Dattji

from Ast's Commerce and Science College, Palus

of B.A 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Charan Pratiksha Rajaram

from Azi's Commerce and Science College, Palus

of B.A 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Sable Gayatri Sunil

from Aet's Commerce and Science College, Palus

of B.A 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Pawaz Manisha Dhangji

from Ast's Commerce and Science College, Palus

of B.A 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Pawaz Sanika Vilas

from Azt's Commerce and Science College, Palus

of B.A 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Sathe Akshada Ganesh

from Aet'S Commerce and Science College, Palus

of B.A 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

Miss. Kadam Szushti Vijay

from Azt's Commerce and Science College, Palur

of B.A 14/9/2023 to 18/9/2023

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2023 to 2024



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

PALUS SHIKSHAN PRASARAK Mandal's.
**ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE PALUS, DIST-
 SANGLI**

Employability Skill Programme for Final Year Girl Students (2022-23)

Batch I	Batch II	Batch III	Batch IV
2/09/2022 to 26/09/2022	3/10/2022 to 8/10/2022	10/10/2022 to 18/10/2022	17/10/2022 to 22/10/2022

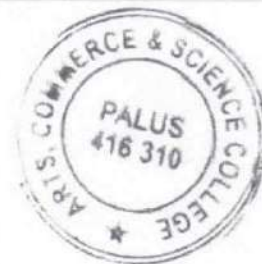
Sr. No.	2022-23 B.A.III Name
1	Jadhav Sayali Chandrakant
2	Mane Priyanka Ganpati
3	Navale Pratiksha Arjun
4	Patil Pratiksha Tanaji
5	Phadnaik Sharvari Amarsinh
6	Tatugade Pooja Sukhadev
7	Walvekar Akshada Pradip
8	Dubal Smita Suresh
9	Patil Pranoti Suresh
10	Pawar Bhagyashri Manoj
11	Patil Poonam Shankar
12	Chavan Shivani Mahadev
13	Jadhav Suchita Tanaji
14	Mokashi Pooja Dhanaji
15	Patil Supriya Prakash
16	Pawar Priyanka Sharad
17	Pawar Rutuja Jalindar
18	Dehmukh Rutuja Sambhaji
19	Jadhav Komal Rajesh
20	Jadhav Nilam Ramesh
21	Jadhav Rutuja Dilip
22	Patil Pratiksha Shridhar
23	Patole Nikita Dattatray
24	Pawar Nikita Jaysing
25	Suryawanshi Pranoti Babaso
26	Jadhav Pooja Vitthal

27	Jadhav Samiksha Subhash
28	Kadam Sharddha Ravindra
29	Kadam Supriya Sunil
30	Nalawade Sunita Maruti
31	Patil Priti Sanjay
32	Patil Shruti Sukhadev
33	Suryawanshi Akshata Ashok
34	Suryawanshi Madhavi Bramhanath
35	Kadam Shweta Vishanu
36	Mane Madhavi Ramdas
37	Kadam Vaibhavi Vijay
38	Mane Priyanka Pradip
39	Mulani Ruksar Hamid
40	Sawant Pavitra Rajaram
2022-23 B.Com Iii	
41	Admuthe Pooja Sanjay
42	Anugade Akansha Rajaram
43	Anugade Bhagyashri Sambhaji
44	Attar Shahista Amir
45	Aute Pranita Sanjay
46	Awate Rutuja Ramesh
47	Bhosale Manali Vishwas
48	Bhosale Smita Amol
49	Bhumkar Chinmayi Anil
50	Chavan Amruta Rajaram
51	Damame Pornima Mohan
52	Devaramani Paravati Paramanna
53	Ghadage Pratibha Birappa



54	Ghare Nutan Vasant
55	Ghorapade Priyanka Namdev
56	Hirave Shveta Pradipkumar
57	Howal Jyoti Mangesh
58	Jadhav Harshada Hanmant
59	Jadhav Komal Bhaskar
60	Jadhav Mohini Ishwar
61	Jadhav Priti Jagadish
62	Jadhav Rutika Shivaji
63	Jadhav Rutuja Hanmant
64	Jamadar Suhana Salim
65	Kadam Minal Dipak
66	Kadam Pratiksha Subhash
67	Kamble Divya Arvind
68	Kamble Pradnya Bhagavan
69	Karole Apurwa Sangappa
70	Kashid Sanika Ganesh
71	Katare Sakshi Bharat
72	Kumbhar Neha Bajrang
73	Magadum Nikita Sanjay
74	Mali Pranali Balkrishana
75	Mali Vaishali Pralhad
76	Mane Nilam Hanmant
77	More Aparna Anil
78	More Rina Ashok
79	Mulla Najiya Mansur
80	Nikam Vaishali Sanjay
81	Patil Anjali Sanjay
82	Pawar Bhagyashri Dadaso
83	Pawar Neha Dilip
84	Pawar Prajka Murlidhar
85	Pawar Priyanka Dadaso
86	Rade Sanika Ashok
87	Rajamane Pragati Vitthal
88	Sadamate Nikita Sham
89	Sadamate Vaishali Lalaso
90	Salunkhe Mayuri Mahadev
91	Salunkhe Payal Ankush
92	Salunkhe Reshma Vishnu
93	Sandage Ashwini Shankar
94	Sawant Sanika Sandip

95	Shinde Pooja Ashok
96	Shinde Pradnya Anil
97	Shinde Shrutika Mahadev
98	Shinde Vaishnavi Sarjerao
99	Shirtode Kajal Vishnu
100	Suryawanshi Rutuja Chandrkant
101	Suryawanshi Tejashri Vijay
102	Tarlekar Asmita Dattatray
103	Tate Sonali Babasaheb
104	Tatugade Shweta Eknath
105	Thorat Divya Dipak
106	Vadar Pooja Prabhakar
107	Waghmare Aknksha Nivas
108	Walvekar Megha Anil
109	Bhosale Pragati Ananda
110	Chavan Puja Rajendra
111	Dhamal Sonali Kisan
112	Gaikwad Pallavi Yashwant
113	Gailwad Dhanashri Anil
114	Ingalkar Mayuri Vishwas
115	Jadhav Akankasha Anandrao
116	Jadhav Pratiksha Dilip
117	Kamble Sujata Arvind
118	Kumbhar Bhargavi Vijay
119	Lokhande Amruta Jagennath
120	Mali Nisha Vilas
121	Patel Ishita Ishwarlal
122	Patel Jinal Mohanlala
123	Patil Snehal Dnyandev
124	Patil Vedashri Ranjit
125	Pawar Pradnya Prashant
126	Pawar Pranoti Sharad
127	Shinde Pooja Raju
128	Somoshi Aarati Haribhau
129	Yantrawale Rajmbi Shahanawaj
	2022-23 B.Sc.Iii
130	Chavan Shivani Sarjerao
131	Gavali Monika Dnyashwar
132	Jadhav Avantika Ashok
133	Kadam Avantika Anil
134	Mane Snehal Rajesh



135	Mulik Priyanka Shivaji
136	Nikam Pratiksha Anil
137	Patil Sakshi Ramchandra
138	Raskar Nikita Dhanaji
139	Shinde Ankita Dattatray
140	Vanjeri Nikita Bhima
141	Chougule Swapnali Balaso
142	Jadhav Pratiksha Hanmant
143	Jadhav Sanika Jitendra
144	Mali Priyanka Ramanna
145	Mali Sadhana Vishwas
146	More Prajyot Dadaso
147	Mujawar Almas Yunnus
148	Patil Tejaswini Balkrushna
149	Satpute Sonali Popat
150	Shirtode Swapana Govind
151	Suryawanshi Pragati Panduranga
152	Sutar Akanksha Pravinkumar
153	Bhore Priyanka Prakash
154	Chavan Rohini Hanmant
155	Chavan Sakshi Sanjay
156	Dhumal Dhanashri Madhukar
157	Hajare Shejal Sachin
158	Jadhav Ankita Anil
159	Jadhav Komal Sambhaji
160	Jadhav Snehal Hanmant
161	Kale Jyoti Chandrakant
162	Kate Kajal Chandrakant
163	Lad Payal Prakash
164	Lad Pranali Sanjay
165	Mane Snehal Adhikrao
166	Patil Sanika Adhik
167	Patil Shrutika Anil
168	Pawar Sandhyarani Satish
169	Pawar Vaishnavi Sanjay
170	Pawar Varsha Dnyaneshwar
171	Phalke Amruta Rajendra
172	Pol Pornima Ganpati
173	Salunkhe Anushka Anil
174	Sande Muskan Maulana
175	Sawashe Rohini Ramesh

176	Yadav Snehal Vinayak
177	Deshmukh Anuradha Nilesh
178	Dhade Poonam Appaso
179	Gade Arti Arun
180	Gade Avantika Gajanan
181	Gade Pramila Mukund
182	Jadhav Pooja Parshuram
183	Lad Rutuja Maruti
184	Mane Gayatri Ganesh
185	Salunkhe Rutuja Ravindra
186	Sutar Amruta Raghunath
187	Bhosale Aarati Kumar
188	Chavan Sanika Rajaram
189	Ganeshkar Rasika Sanjay
190	Gavada Vaishnavi Huvappa
191	Ghorpade Sakshi Nivas
192	Godase Vaishnavi Vishwasrao
193	Gondil Hrutuja Guntant
194	Jadhav Komal Dilip
195	Jadhav Samruddhi Suresh
196	Jadhav Soniya Subhash
197	Jamadade Tanuja Tanaji
198	Mane Priyanka Anand
199	Mohite Utkarsha Vilas
200	Nalawade Sanika Sagar
201	Patil Sonam Pradeep
202	Pawar Vaishnavi Nitin
203	Pol Nutan Sanjay
204	Sande Alisha Javid
205	Tanage Sayali Ananda
206	Jadhav Pratiksha Shivaji
207	Jadhav Shraddha Dinkar
208	Mahind Priyanka Chandrakant
	2022-23 B.B.A.III
209	Mali Sadhana Tukaram
210	Patil Pallavi Subhash
211	Patil Sneha Vijay
212	Pawar Varsha Uttam
213	Daware Chandarani Dinesh
	2022-23 B.C.A.III
214	Dale Asharani Vijay



215	Deshmukh Vaishnavi Vasudev
216	Jadhav Chaitrali Shantanu
217	Jangam Vaishnavi Rajendra
218	Kadam Bhaktipriya Bhagwan
219	Kadam Nirmala Rajaram
220	Kadam Rutuja Ankush
221	Kakatkar Radhika Shashikant
222	Kamble Ragini Arvind
223	More Shraddha Jivan
224	Naik Sakshi Vilas
225	Patil Pranali Rajendra
226	Pawar Divyarani Hanmant
227	Sandage Anjali Patangrao
228	Sankpal Vinaya Vilas
229	Shinde Sayali Lalaso
230	Mali Akanksha Namdev
231	Patil Priti Prakash

232	Kumbhar Smita Anil
2022-23 B.C.S.III	
233	Chavan Komal Aravind
234	Gurav Apurva Shivaji
235	Honmane Tejaswini Bhagvan
236	Jadhav Pratiksha Pralhad
237	Mali Sanmatee satish
238	Mane Priti Ramesh
239	Nalawade Sanika Sanjay
240	Patil Jyoti Mhalappa
241	Patil Nikita Vitthal
242	Patil Sarika Vijay
243	Pawar Prajakta Krishnarao
244	Pawar Pranita Pradeepkumar
245	Sutar Mayuri Sadashiv
246	Tarlekar Nutan Sudhir



[Handwritten Signature]

Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

To,

Date:19-09-2022

Dr.R.S.Salunkhe

Principal

Arts, Commerce and Science College,

Palus,Sangli

Sub: Mahindra Pride Classroom Training Program on Women Centric Employability Enhancement & Youth Livelihood Program

Dear Sir,

Greetings!

We are pleased to introduce the Naandi Foundation's Mahindra Pride Classroom – Employability Enhancement Program. This is a unique CSR initiative of the Mahindra group of companies, as part of their mission to skill and make employable the young women across the country

The aim of this program is to train, skill and help place the final year students of your institute at absolutely no cost to you or the student.

Please find below a brief on the project.

Naandi set up its first Mahindra Pride School (MPS) in early 2007, in support of the Government mandate for affirmative action, to empower youth from socially disadvantaged sections of society by providing livelihood training, to enable them to gain employment based on their skills.

MPS has several modules that help in enhancing the students' personality, general awareness, grooming and communication skills in English, Life skills and knowledge of computer applications. The life skills component of the training module completely transforms the students into confident, determined, goal-oriented youth; a personality shift essential for them to pursue successful careers in the sectors of their choice.



In a bid to consistently improve and reach out to a larger audience Naandi Foundation now strives to forge new tie-ups with Universities, Colleges, ITI's and other institutions as part of our Off-Campus project. Till 2020-21 we have completed employability skills training for almost 560886 students, **12016 classrooms in 20 States.**

MPC has always believed in a progressive approach. Hence, taking into account the present spread of pandemic all over the country, going forward it would be really difficult to conduct classroom sessions for the students. So, MPC is now venturing into Online and Offline sessions to be conducted as per the State Government guidelines.

In recent times, post COVID-19 has disrupted education and has opened up a world of opportunities in the space for innovation. At Mahindra Pride Classroom we recognize that India needs a resilient teacher workforce in times of crisis and that all teachers should be equipped with digital and pedagogical skills to teach remotely, online, and through blended or hybrid learning, in high-, low- or no-tech environments. Likewise, Atmanirbhar Bharat and vocal for local campaigns are creating new avenues for small and medium businesses. Mahindra Pride Classroom is also aware that India needs a resilient business support service workforce to cater to the new business demands. Towards this goal, MPC has designed exclusive courses for the final year students of B.Ed., B. Com, BBA, Engineering, Pharmacy.

At present we got approval for extending the Coding Training Program for the final year Engineering students.

Commercials:

As mentioned, Naandi Foundation shall conduct the training and placement assistance entirely free of charge as part of CSR from the Mahindra & Mahindra Group through their Mahindra Pride Schools & Classrooms

We sincerely hope that our Online program will go a long way in contributing to the skilling target of India and we look forward to an early response and a long association with you.

Looking forward for a continuous support from you in our new venture of Online Training program.
Yours sincerely,

Ms. Seema Bhagwat

9921949850/7030925474



Regional Manager (North & West Zone)

Mahindra Pride Classroom

Website: www.naandi.org



Employability Enhancement & Youth Livelihood Program - Mahindra Pride Classroom Project of Naandi Foundation at Arts Commerce And Science College Palus from 26th Sept-1st Oct,2022

Pankaj Dandge <pankaj@naandi.org>

Sat, Oct 1, 2022 at 3:57 PM

To: acscollegpalus@gmail.com

Cc: Chinmay <chinmayabhangrao@gmail.com>, Seema Bhagwat <seemabhagwat@naandi.org>

Dear Sir,

Greetings from Mahindra Pride Classrooms-Naandi Foundation!!

We are happy to start our pilot batches of Employability Enhancement & Youth Livelihood Program - Mahindra Pride Classroom Project of Naandi Foundation at Arts Commerce And Science College Palus from 3rd Oct To 10th Oct,2022

The Training details are stated below:

- 1.Trainer - Mr.Chinmay
- 2.Timings - 10.00am -12.00pm,12.30pm - 2.30pm,3.00pm to 5.00pm
- 3.No. of Students- 50 -60 girl students (All interested final year girl students who wish to take up livelihood next year)
- 4.LED/LCD Projector and Screen for sessions ,Speakers for audio output .
- 5.Student Data in the format mentioned below. Please help the Trainer in data collection in the below mentioned format.
- 6.The College will also support us with the Placement data of these trained students.
- 7.Request to the College Authorities, College students as well as the Trainers to refrain from sharing any details of the Training Programme in social media(FB,Linkedin,Instagram,Twitter).Mahindra Pride Classroom and Naandi Foundation name should not appear anywhere..
- 8.In case if the College is interested to share in Newspaper or Television, the script for the same must be shared with us so that necessary approvals can be taken from the Naandi MPC Team.
- 9.Most important - All the rules, regulations and precautions laid down by the government with regards to COVID-19 pandemic will be strictly followed by the college authorities along with MPC trainers.**

Looking forward to remarkable Training sessions...

Thanks and Regards,
Pankaj Dandge
Mahindra Pride Classroom
Naandi Foundation
Cell Number - 7995888376

[Quoted text hidden]



Employability Enhancement & Youth Livelihood Program - Mahindra Pride Classroom Project of Naandi Foundation at Arts Commerce And Science College Pulus from 26th Sept-1st Oct,2022

Seema Bhagwat <seemabhagwat@naandi.org>

Sat, Sep 24, 2022 at 3:53 PM

To: acscollegpalus@gmail.com

Cc: Chinmay <chinmayabhangrao@gmail.com>, Pankaj Dandge <pankaj@naandi.org>

Dear Sir,

Greetings from Mahindra Pride Classrooms-Naandi Foundation!!

We are happy to start our pilot batches of Employability Enhancement & Youth Livelihood Program - Mahindra Pride Classroom Project of Naandi Foundation at Arts Commerce And Science College Pulus from 26th Sept-1st Oct,2022

The Training details are stated below:

- 1.Trainer - Mr.Chinmay
- 2.Timings - 10.00am -12.00pm,12.30pm - 2.30pm,3.00pm to 5.00pm
- 3.No. of Students- 50 -60 girl students (All interested final year girl students who wish to take up livelihood next year)
- 4.LED/LCD Projector and Screen for sessions ,Speakers for audio output .
- 5.Student Data in the format mentioned below. Please help the Trainer in data collection in the below mentioned format.
- 6.The College will also support us with the Placement data of these trained students.
- 7.Request to the College Authorities, College students as well as the Trainers to refrain from sharing any details of the Training Programme in social media(FB,Linkedin,Instagram,Twitter).Mahindra Pride Classroom and Naandi Foundation name should not appear anywhere..
- 8.In case if the College is interested to share in Newspaper or Television, the script for the same must be shared with us so that necessary approvals can be taken from the Naandi MPC Team.

9.Most important - All the rules, regulations and precautions laid down by the government with regards to COVID-19 pandemic will be strictly followed by the college authorities along with MPC trainers.

Looking forward to remarkable Training sessions...

Thanking You,

Regards,
Seema Bhagwat

7030925474 / 9921949850




Before printing this e-mail or any other document, let's ask ourselves, "Do I really need a hard copy"?

"Mahindra Pride Classroom does not charge any fee at any stage of the training, recruitment & selection process. MPC has not authorized any person/agency/ partner to collect any fee for training and recruitment from candidates. If at all you notice the same, please bring it to our attention immediately"

=====

Notice: The information contained in this e-mail message and/or attachments to it may contain confidential or privileged information. If you are not the intended recipient, any dissemination, use, review, distribution, printing or copying of the information contained in this e-mail message and/or attachments to it are strictly prohibited. If you have received this communication in error, please notify us by reply e-mail or telephone and immediately and permanently delete the message and any attachments. Thank you

 36 Hrs Offline MPC Framework - Employability Skills.pdf
306K



Day 1

Arts & Science And Engineering
(40 Hrs)

- Life Skill-I am Unique
- Soft Skill - Body Language & Professional Grooming
- Communiation Skill-Importance of English

Day 2

- Life Skill - Good health for good life
- Soft Skill - Goal Setting & Time Management
- Interview Skill - Job Oppourtunity

Day 3

- Communication Skill- Professional Communication
- Life Skill - Digital Identity
- Interview Skill -Presenting a Project

Day 4

- Soft Skill- Professional Ethics
- Life Skill - Critical Thinking
- Interview Skill - Acing a Group Discussion

Day 5

- Interview Skill - Interview Readiness1
- Presentation Skills - Group Presentation (Output Session)
- Presentation Skills - Group Presentation (Output Session)

Day 6

- Life Skill- Problem Solving
- Interview Skill - Interview Readiness2
- Recap & Closing



Employability Skills – 40Hrs Offline

Day 1

Arts & Science And Engineering & PG (40 Hrs)

Life Skill-I am Unique
Soft Skill - Body Language & Professional Grooming
Communication Skill-Importance of English

Day 2

Life Skill - Good health for good life
Soft Skill - Goal Setting & Time Management
Interview Skill - Job Oppourtunity (Input Session)

Day 3

Communication Skill- Professional Communication
Life Skill - Digital Identity
Soft Skill - Money Management

Day 4

Soft Skill- Professional Ethics
Life Skill - Critical Thinking
Interview Skill -Presenting a Project

Day 5

Life Skill- Problem Solving
Presentation Skills - Group Presentation (Output Session)
Presentation Skills - Group Presentation (Output Session)

Day 6

Interview Skill - Acing a Group Discussion
Life Skill- Conflict Management
Interview Skill - Interview Readiness1

Day 7

Interview Skill - Interview Readiness2
Recap & Closing



~~Employability Skills = 36Hrs Offline Training Module~~
Employability Skills

Day 1	Arts & Science And Engineering & PG (36 Hrs)
	<ul style="list-style-type: none"> •Life Skill-I am Unique •Soft Skill - Body Language & Professional Grooming •Communiation Skill-Importance of English
Day 2	
	<ul style="list-style-type: none"> •Life Skill - Good health for good life •Soft Skill - Goal Setting & Time Management •Interview Skill - Job Oppourtunity
Day 3	
	<ul style="list-style-type: none"> •Communication Skill- Professional Communication •Life Skill - Digital Identity •Interview Skill -Presenting a Project
Day 4	
	<ul style="list-style-type: none"> •Soft Skill- Professional Ethics •Life Skill - Critical Thinking •Interview Skill - Acing a Group Discussion
Day 5	
	<ul style="list-style-type: none"> •Interview Skill - Interview Readiness1 •Presentation Skills - Group Presentation (Output Session) •Presentation Skills - Group Presentation (Output Session)
Day 6	
	<ul style="list-style-type: none"> •Life Skill- Problem Solving •Interview Skill - Interview Readiness2 •Recap & Closing



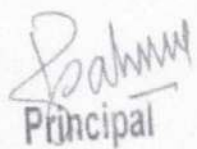
Estd. 21 August 1992	<p>Palus Shikshan Prasarak Mandal's</p> <p>ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE PALUS</p> <p>Tal: Palus, Dist: Sangli, Pin- 416 310☎: (02346) 226226, 228383</p> <p>(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)</p> <p>Web: www.acscollegepalus.org Email : acscollegepalus@gmail.com</p> <p>*NAAC accredited-B+(CGPA-2.67)*</p>	<p>B.A., B.Com.</p> <p>B.Sc., B.B.A.</p> <p>B.C.A., B.C.S</p> <p>P.G.D.C.A</p> <p><u>M.A.</u></p> <p><u>M.Sc</u></p>
-------------------------	---	--

Naandi Foundation's Mahindra Pride Classroom - Employability Enhancement
Program(2022-23)

Attendance report

Sr.No.	Name	03 Oct.	04 Oct	05 Oct	06 Oct	07 Oct	08 Oct
2022-23 B.A.III							
1	JADHAV SAYALI CHANDRAKANT	P	P	P	P	P	P
2	MANE PRIYANKA GANPATI	P	P	P	P	P	P
3	NAVALE PRATIKSHA ARJUN	P	P	A	P	P	P
4	PATIL PRTIKSHA TANAJI	P	P	P	P	P	P
5	PHADNAIK SHARVARI AMARSINH	P	P	P	P	P	P
6	TATUGADE POOJA SUKHADEV	P	P	P	A	P	P
7	WALVEKAR AKSHADA PRADIP	P	P	P	P	P	P
8	DUBAL SMITA SURESH	P	P	P	P	P	P
9	PATIL PRANOTI SURESH	P	P	A	P	P	P
10	PAWAR BHAGYASHRI MANOJ	P	P	P	P	P	P
11	PATIL POONAM SHANKAR	P	P	P	P	P	P
12	CHAVAN SHIVANI MAHADEV	P	P	P	P	P	P
13	JADHAV SUCHITA TANAJI	P	P	P	A	P	P
14	MOKASHI POOJA DHANAJI	P	P	P	P	P	P
15	PATIL SUPRIYA PRAKASH	P	P	P	P	P	P
16	PAWAR PRIYANKA SHARAD	P	P	P	A	P	P
17	PAWAR RUTUJA JALINDAR	P	P	P	P	P	P
18	DEHMUKH RUTUJA SAMBHAJI	P	P	P	P	P	P
19	JADHAV KOMAL RAJESH	P	A	P	P	P	P
20	JADHAV NILAM RAMESH	P	P	P	P	P	P




 Principal
 Arts, Commerce & Science Colleg.
 Palus Dist Sangli

63	JADHAV RUTUJA HANMANT	P	P	P	P	P	P
64	JAMADAR SUHANA SALIM	P	A	P	P	P	P
65	KADAM MINAL DIPAK	P	P	P	A	P	P
66	KADAM PRATIKSHA SUBHASH	P	P	P	P	P	P
67	KAMBLE DIVYA ARVIND	P	P	P	P	P	P
68	KAMBLE PRADNYA BHAGAVAN	P	P	P	P	P	P
69	KAROLE APURWA SANGAPPA	P	A	A	P	P	P
70	KASHID SANIKA GANESH	A	P	P	P	P	P
71	KATARE SAKSHI BHARAT	P	P	P	P	P	P
72	KUMBHAR NEHA BAJRANG	P	P	P	P	P	P
73	MAGADUM NIKITA SANJAY	P	P	P	P	P	P
74	MALI PRANALI BALKRISHANA	P	P	P	P	P	P
75	MALI VAISHALI PRALHAD	P	P	A	P	P	P
76	MANE NILAM HANMANT	P	P	P	P	P	P
77	MORE APARNA ANIL	P	P	P	P	A	P
78	MORE RINA ASHOK	P	P	P	P	P	P
79	MULLA NAJIYA MANSUR	P	P	P	P	P	P
80	NIKAM VAISHALI SANJAY	P	P	P	P	P	P
81	PATIL ANJALI SANJAY	P	P	P	P	P	P
82	PAWAR BHAGYASHRI DADASO	P	P	P	P	P	P
83	PAWAR NEHA DILIP	P	P	P	P	P	P
84	PAWAR PRAJKTA MURLIDHAR	P	P	P	P	P	P
85	PAWAR PRIYANKA DADASO	P	P	P	P	P	P
86	RADE SANIKA ASHOK	P	P	P	P	P	P
87	RAJAMANE PRAGATI VITTHAL	P	P	P	P	P	P
88	SADAMATE NIKITA SHAM	P	P	P	P	P	P
89	SADAMATE VAISHALI LALASO	P	P	P	P	P	P
90	SALUNKHE MAYURI MAHADEV	P	P	P	P	P	P
91	SALUNKHE PAYAL ANKUSH	P	P	P	P	P	P
92	SALUNKHE RESHMA VISHNU	P	P	P	P	P	P
93	SANDAGE ASHWINI SHANKAR	P	P	P	P	P	P
94	SAWANT SANIKA SANDIP	P	P	P	P	P	P
95	SHINDE POOJA ASHOK	P	P	P	P	P	P
96	SHINDE PRADNYA ANIL	P	P	P	P	P	P
97	SHINDE SHRUTIKA MAHADEV	P	P	P	P	P	P
98	SHINDE VAISHNAVI SARJERAO	P	P	P	P	P	P
99	SHIRTODE KAJAL VISHNU	P	P	P	P	P	P
100	SURYAWANSHI RUTUJA CHANDRKANT	P	P	P	P	P	P
101	SURYAWANSHI TEJASHRI VIJAY	P	P	P	P	P	P
102	TARLEKAR ASMITA DATTATRAY	P	P	P	P	P	P
103	TATE SONALI BABASAHEB	P	P	P	P	P	P
104	TATUGADE SHWETA EKNATH	P	P	P	P	P	P
105	THORAT DIVYA DIPAK	P	P	P	P	P	P
106	VADAR POOJA PRABHAKAR	P	P	P	P	P	P



21	JADHAV RUTUJA DILIP	P	P	P	P	P	P
22	PATIL PRATIKSHA SHRIDHAR	P	P	P	P	P	P
23	PATOLE NIKITA DATTATRAY	P	A	P	P	P	P
24	PAWAR NIKITA JAYSING	P	P	P	P	P	P
25	SURYAWANSHI PRANOTI BABASO	P	P	P	A	P	P
26	JADHAV POOJA VITTHAL	P	P	P	P	P	P
27	JADHAV SAMIKSHA SUBHASH	P	P	P	P	P	P
28	KADAM SHARDDHA RAVINDRA	P	P	P	P	P	P
29	KADAM SUPRIYA SUNIL	P	P	A	P	A	P
30	NALAWADE SUNITA MARUTI	P	P	P	P	P	P
31	PATIL PRITI SANJAY	P	P	P	A	A	P
32	PATIL SHRUTI SUKHADEV	P	P	P	P	P	P
33	SURYAWANSHI AKSHATA ASHOK	P	P	P	P	P	P
34	SURYAWANSHI MADHAVI BRAMHANATH	P	P	A	P	P	P
35	KADAM SHWETA VISHANU	P	P	P	P	P	P
36	MANE MADHAVI RAMDAS	P	P	P	A	P	P
37	KADAM VAIBHAVI VIJAY	P	P	P	P	P	P
38	MANE PRIYANKA PRADIP	P	P	P	P	P	P
39	MULANI RUKSAR HAMID	P	P	A	P	P	P
40	SAWANT PAVITRA RAJARAM	P	P	P	P	P	P

2022-23 B.Com III

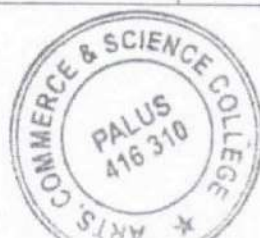
41	ADMUTHE POOJA SANJAY	P	P	P	P	P	P
42	ANUGADE AKANSHA RAJARAM	P	P	P	A	P	P
43	ANUGADE BHAGYASHRI SAMBHAJI	P	P	P	P	P	P
44	ATTAR SHAHISTA AMIR	P	P	P	P	P	P
45	AUTE PRANITA SANJAY	P	P	P	P	P	P
46	AWATE RUTUJA RAMESH	P	P	P	P	P	P
47	BHOSALE MANALI VISHWAS	P	P	P	P	P	P
48	BHOSALE SMITA AMOL	P	P	P	P	P	P
49	BHUMKAR CHINMAYI ANIL	P	P	P	P	P	P
50	CHAVAN AMRUTA RAJARAM	P	P	P	P	A	P
51	DAMAME PORNIMA MOHAN	P	P	P	P	P	P
52	DEVARAMANI PARAVATI PARAMANNA	P	P	P	P	P	P
53	GHADAGE PRATIBHA BIRAPPA	P	A	P	P	P	P
54	GHARE NUTAN VASANT	P	P	P	A	P	P
55	GHORAPADE PRIYANKA NAMDEV	P	P	P	P	P	P
56	HIRAVE SHVETA PRADIPKUMAR	P	P	P	P	P	P
57	HOWAL JYOTI MANGESH	P	P	A	P	P	P
58	JADHAV HARSHADA HANMANT	P	P	P	P	P	P
59	JADHAV KOMAL BHASKAR	P	P	P	P	A	P
60	JADHAV MOHINI ISHWAR	P	P	P	P	P	P
61	JADHAV PRITI JAGADISH	P	P	A	P	P	P
62	JADHAV RUTIKA SHIVAJI	P	P	P	P	P	P



107	WAGHAMARE AKNKSHA NIVAS	P	P	P	P	P	P
108	WALVEKAR MEGHA ANIL	P	P	P	P	P	P
109	BHOSALE PRAGATI ANANDA	P	P	P	P	P	P
110	CHAVAN PUJA RAJENDRA	P	P	P	P	P	P
111	DHAMAL SONALI KISAN	P	P	P	P	P	P
112	GAIKWAD PALLAVI YASHWANT	P	P	P	P	P	P
113	GAILWAD DHANASHRI ANIL	P	P	P	P	P	P
114	INGALKAR MAYURI VISHWAS	P	P	P	P	P	P
115	JADHAV AKANKASHA ANANDRAO	P	P	P	P	P	P
116	JADHAV PRATIKSHA DILIP	P	P	P	P	P	P
117	KAMBLE SUJATA ARVIND	P	P	P	P	P	P
118	KUMBHAR BHARGAVI VIJAY	P	P	P	P	P	P
119	LOKHANDE AMRUTA JAGENNATH	P	P	P	P	P	P
120	MALI NISHA VILAS	P	P	P	P	P	P
121	PATEL ISHITA ISHWARLAL	P	P	P	P	P	P
122	PATEL JINAL MOHANLALA	P	P	P	P	P	P
123	PATIL SNEHAL DNYANDEV	P	P	P	P	P	P
124	PATIL VEDASHRI RANJIT	P	P	P	P	P	P
125	PAWAR PRADNYA PRASHANT	P	P	P	P	P	P
126	PAWAR PRANOTI SHARAD	P	P	P	P	P	P
127	SHINDE POOJA RAJU	P	P	P	P	P	P
128	SOMOSHI AARATI HARIBHAU	P	P	P	P	P	P
129	YANTRAWALE RAJMBI SHAHANAWAJ	P	P	P	P	P	P

2022-23 B.Sc.III

130	CHAVAN SHIVANI SARJERAO	P	P	A	P	P	P
131	GAVALI MONIKA DNYASHWAR	P	P	P	P	P	P
132	JADHAV AVANTIKA ASHOK	P	A	P	P	P	P
133	KADAM AVANTIKA ANIL	P	P	P	P	P	P
134	MANE SNEHAL RAJESH	P	P	P	P	P	P
135	MULIK PRIYANKA SHIVAJI	P	A	P	P	P	P
136	NIKAM PRATIKSHA ANIL	P	P	P	P	P	P
137	PATIL SAKSHI RAMCHANDRA	P	P	P	P	A	P
138	RASKAR NIKITA DHANAJI	P	P	P	P	P	P
139	SHINDE ANKITA DATTATRAY	P	P	P	A	P	P
140	VANJERI NIKITA BHIMA	P	P	P	P	P	P
141	CHOUGULE SWAPNALI BALASO	P	P	P	P	P	P
142	JADHAV PRATIKSHA HANMANT	P	P	P	P	P	P
143	JADHAV SANIKA JITENDRA	P	P	P	P	P	P
144	MALI PRIYANKA RAMANNA	P	P	P	P	P	P
145	MALI SADHANA VISHWAS	P	P	P	P	A	P
146	MORE PRAJYOT DADASO	P	P	P	P	P	P
147	MUJAWAR ALMAS YUNNUS	P	P	P	P	P	P
148	PATIL TEJASWINI BALKRUSHNA	P	P	P	P	P	P
149	SATPUTE SONALI POPAT	P	P	P	P	P	P



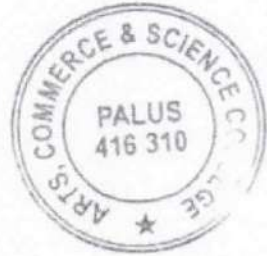
150	SHIRTODE SWAPANA GOVIND	P	P	P	P	P	P
151	SURYAWANSHI PRAGATI PANDURANGA	P	P	P	P	P	P
152	SUTAR AKANKSHA PRAVINKUMAR	P	P	P	P	P	P
153	BHORE PRIYANKA PRAKASH	P	P	P	P	P	P
154	CHAVAN ROHINI HANMANT	P	P	P	P	P	P
155	CHAVAN SAKSHI SANJAY	P	P	P	P	P	P
156	DHUMAL DHANASHRI MADHUKAR	P	P	P	P	P	P
157	HAJARE SHEJAL SACHIN	P	P	P	P	P	P
158	JADHAV ANKITA ANIL	P	P	P	P	P	P
159	JADHAV KOMAL SAMBHAJI	P	P	P	P	P	P
160	JADHAV SNEHAL HANMANT	P	P	P	P	P	P
161	KALE JYOTI CHANDRAKANT	P	P	P	P	P	P
162	KATE KAJAL CHANDRAKANT	P	P	P	P	P	P
163	LAD PAYAL PRAKASH	P	P	P	P	P	P
164	LAD PRANALI SANJAY	P	P	P	P	P	P
165	MANE SNEHAL ADHIKRAO	P	P	P	P	P	P
166	PATIL SANIKA ADHIK	P	P	P	P	P	P
167	PATIL SHRUTIKA ANIL	P	P	P	P	P	P
168	PAWAR SANDHYARANI SATISH	P	P	P	P	P	P
169	PAWAR VAISHNAVI SANJAY	P	P	P	P	P	P
170	PAWAR VARSHA DNYANESHWAR	P	P	P	P	P	P
171	PHALKE AMRUTA RAJENDRA	P	P	P	P	P	P
172	POL PORNIMA GANPATI	P	P	P	P	P	P
173	SALUNKHE ANUSHKA ANIL	P	P	P	P	P	P
174	SANDE MUSKAN MAULANA	P	P	P	P	P	P
175	SAWASHE ROHINI RAMESH	P	P	P	P	P	P
176	YADAV SNEHAL VINAYAK	P	P	P	P	P	P
177	DESHMUKH ANURADHA NILESH	P	P	P	P	P	P
178	DHADE POONAM APPASO	P	P	P	P	P	P
179	GADE ARTI ARUN	P	P	P	P	P	P
180	GADE AVANTIKA GAJANAN	P	P	P	P	P	P
181	GADE PRAMILA MUKUND	P	P	P	P	P	P
182	JADHAV POOJA PARSHURAM	P	P	P	P	P	P
183	LAD RUTUJA MARUTI	P	P	P	P	P	P
184	MANE GAYATRI GANESH	P	P	P	P	P	P
185	SALUNKHE RUTUJA RAVINDRA	P	P	P	P	P	P
186	SUTAR AMRUTA RAGHUNATH	P	P	P	P	P	P
187	BHOSALE AARATI KUMAR	P	P	P	P	P	P
188	CHAVAN SANIKA RAJARAM	P	P	P	P	P	P
189	GANESHKAR RASIKA SANJAY	P	P	P	P	P	P
190	GAVADA VAISHNAVI HUVAPPA	P	P	P	P	P	P
191	GHORPADE SAKSHI NIVAS	P	P	P	P	P	P
192	GODASE VAISHNAVI VISHWASRAO	P	P	P	P	P	P
193	GONDIL HRUTUJA GUNVANT	P	P	P	P	P	P



194	JADHAV KOMAL DILIP	P	P	P	P	P	P
195	JADHAV SAMRUDDHI SURESH	P	P	P	P	P	P
196	JADHAV SONIYA SUBHASH	P	P	P	P	P	P
197	JAMADADE TANUJA TANAJI	P	P	P	P	P	P
198	MANE PRIYANKA ANAND	P	P	P	P	P	P
199	MOHITE UTKARSHA VILAS	P	P	P	P	P	P
200	NALAWADE SANIKA SAGAR	P	P	P	P	P	P
201	PATIL SONAM PRADEEP	P	P	P	P	P	P
202	PAWAR VAISHNAVI NITIN	P	P	P	P	P	P
203	POL NUTAN SANJAY	P	P	P	P	P	P
204	SANDE ALISHA JAVID	P	P	P	P	P	P
205	TANAGE SAYALI ANANDA	P	P	P	P	P	P
206	JADHAV PRATIKSHA SHIVAJI	P	P	P	P	P	P
207	JADHAV SHRADDHA DINKAR	P	P	P	P	P	P
208	MAHIND PRIYANKA CHANDRAKANT	P	P	P	P	P	P
2022-23 B.B.A.III							
209	MALI SADHANA TUKARAM	P	P	P	P	P	P
210	PATIL PALLAVI SUBHASH	P	P	P	P	P	P
211	PATIL SNEHA VIJAY	P	P	P	P	P	P
212	PAWAR VARSHA UTTAM	P	P	P	P	P	P
213	DAWARE CHANDARANI DINESH	P	P	P	P	P	P
2022-23 B.C.A.III							
214	DALE ASHARANI VIJAY	P	P	P	P	P	P
215	DESHMUKH VAISHNAVI VASUDEV	P	P	P	P	P	P
216	JADHAV CHAITRALI SHANTANU	P	P	P	P	P	P
217	JANGAM VAISHNAVI RAJENDRA	P	P	P	P	P	P
218	KADAM BHAKTIPRIYA BHAGWAN	P	P	P	P	P	P
219	KADAM NIRMALA RAJARAM	P	P	P	P	P	P
220	KADAM RUTUJA ANKUSH	P	P	P	P	P	P
221	KAKATKAR RADHIKA SHASHIKANT	P	P	P	P	P	P
222	KAMBLE RAGINI ARVIND	P	P	P	P	P	P
223	MORE SHRADDHA JIVAN	P	P	P	P	P	P
224	NAIK SAKSHI VILAS	P	P	P	P	P	P
225	PATIL PRANALI RAJENDRA	P	P	P	P	P	P
226	PAWAR DIVYARANI HANMANT	P	P	P	P	P	P
227	SANDAGE ANJALI PATANGRAO	P	P	P	P	P	P
228	SANKPAL VINAYA VILAS	P	P	P	P	P	P
229	SHINDE SAYALI LALASO	P	P	P	P	P	P
230	MALI AKANKSHA NAMDEV	P	P	P	P	P	P
231	PATIL PRITI PRAKASH	P	P	P	P	P	P
232	KUMBHAR SMITA ANIL	P	P	P	P	P	P
2022-23 B.C.S.III							
233	CHAVAN KOMAL ARAVIND	P	P	P	P	P	P



234	GURAV APURVA SHIVAJI	P	P	P	P	P	P
235	HONMANE TEJASWINI BHAGVAN	P	P	P	P	P	P
236	JADHAV PRATIKSHA PRALHAD	P	P	P	P	P	P
237	MALI SANMATEE SATISH	P	P	P	P	P	P
238	MANE PRITI RAMESH	P	P	P	P	P	P
239	NALAWADE SANIKA SANJAY	P	P	P	P	P	P
240	PATIL JYOTI MHALAPPA	P	P	P	P	P	P
241	PATIL NIKITA VITTHAL	P	P	P	P	P	P
242	PATIL SARIKA VIJAY	P	P	P	P	P	P
243	PAWAR PRAJAKTA KRISHNARAO	P	P	P	P	P	P
244	PAWAR PRANITA PRADEEPKUMAR	P	P	P	P	P	P
245	SUTAR MAYURI SADASHIV	P	P	P	P	P	P
246	TARLEKAR NUTAN SUDHIR	P	P	P	P	P	P



Prabhu
Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli



Estd.
21 August 1992

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE PALUS

Tal: Palus, Dist: Sangli, Pin- 416 310☎: (02346) 226226, 228383

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

Web: www.acscollegepalus.org Email : acscollegepalus@gmail.com

NAAC accredited-B+(CGPA-2.67)

B.A., B.Com.

B.Sc., B.B.A.

B.C.A., B.C.S

P.G.D.C.A

M.A.

M.Sc

**Mahindra Pride Employment Skill
Result 2022-23**

Sr.No.	Name	RESULT
2022-23 B.A.III		
1	JADHAV SAYALI CHANDRAKANT	PASS
2	MANE PRIYANKA GANPATI	PASS
3	NAVALE PRATIKSHA ARJUN	PASS
4	PATIL PRTIKSHA TANAJI	PASS
5	PHADNAIK SHARVARI AMARSINH	PASS
6	TATUGADE POOJA SUKHADEV	PASS
7	WALVEKAR AKSHADA PRADIP	PASS
8	DUBAL SMITA SURESH	PASS
9	PATIL PRANOTI SURESH	PASS
10	PAWAR BHAGYASHRI MANOJ	PASS
11	PATIL POONAM SHANKAR	PASS
12	CHAVAN SHIVANI MAHADEV	PASS
13	JADHAV SUCHITA TANAJI	PASS
14	MOKASHI POOJA DHANAJI	PASS
15	PATIL SUPRIYA PRAKASH	PASS
16	PAWAR PRIYANKA SHARAD	PASS
17	PAWAR RUTUJA JALINDAR	PASS
18	DEHMUKH RUTUJA SAMBHAJI	PASS
19	JADHAV KOMAL RAJESH	PASS
20	JADHAV NILAM RAMESH	PASS
21	JADHAV RUTUJA DILIP	PASS



Principal
Principal
Arts, Commerce & Science College,
Palus Dist. Sangli

22	PATIL PRATIKSHA SHRIDHAR	PASS
23	PATOLE NIKITA DATTATRAY	PASS
24	PAWAR NIKITA JAYSING	PASS
25	SURYAWANSHI PRANOTI BABASO	PASS
26	JADHAV POOJA VITTHAL	PASS
27	JADHAV SAMIKSHA SUBHASH	PASS
28	KADAM SHARDDHA RAVINDRA	PASS
29	KADAM SUPRIYA SUNIL	PASS
30	NALAWADE SUNITA MARUTI	PASS
31	PATIL PRITI SANJAY	PASS
32	PATIL SHRUTI SUKHADEV	PASS
33	SURYAWANSHI AKSHATA ASHOK	PASS
34	SURYAWANSHI MADHAVI BRAMHANATH	PASS
35	KADAM SHWETA VISHANU	PASS
36	MANE MADHAVI RAMDAS	PASS
37	KADAM VAIBHAVI VIJAY	PASS
38	MANE PRIYANKA PRADIP	PASS
39	MULANI RUKSAR HAMID	PASS
40	SAWANT PAVITRA RAJARAM	PASS
	2022-23 B.Com III	
41	ADMUTHE POOJA SANJAY	PASS
42	ANUGADE AKANSHA RAJARAM	PASS
43	ANUGADE BHAGYASHRI SAMBHAJI	PASS
44	ATTAR SHAHISTA AMIR	PASS
45	AUTE PRANITA SANJAY	PASS
46	AWATE RUTUJA RAMESH	PASS
47	BHOSALE MANALI VISHWAS	PASS
48	BHOSALE SMITA AMOL	PASS
49	BHUMKAR CHINMAYI ANIL	PASS
50	CHAVAN AMRUTA RAJARAM	PASS
51	DAMAME PORNIMA MOHAN	PASS
52	DEVARAMANI PARAVATI PARAMANNA	PASS
53	GHADAGE PRATIBHA BIRAPPA	PASS
54	GHARE NUTAN VASANT	PASS
55	GHORAPADE PRIYANKA NAMDEV	PASS
56	HIRAVE SHVETA PRADIPKUMAR	PASS
57	HOWAL JYOTI MANGESH	PASS
58	JADHAV HARSHADA HANMANT	PASS
59	JADHAV KOMAL BHASKAR	PASS
60	JADHAV MOHINI ISHWAR	PASS
61	JADHAV PRITI JAGADISH	PASS
62	JADHAV RUTIKA SHIVAJI	PASS
63	JADHAV RUTUJA HANMANT	PASS
64	JAMADAR SUHANA SALIM	PASS



Principal
Principal
Arts, Commerce & Science College

65	KADAM MINAL DIPAK	PASS
66	KADAM PRATIKSHA SUBHASH	PASS
67	KAMBLE DIVYA ARVIND	PASS
68	KAMBLE PRADNYA BHAGAVAN	PASS
69	KAROLE APURWA SANGAPPA	PASS
70	KASHID SANIKA GANESH	PASS
71	KATARE SAKSHI BHARAT	PASS
72	KUMBHAR NEHA BAJRANG	PASS
73	MAGADUM NIKITA SANJAY	PASS
74	MALI PRANALI BALKRISHANA	PASS
75	MALI VAISHALI PRALHAD	PASS
76	MANE NILAM HANMANT	PASS
77	MORE APARNA ANIL	PASS
78	MORE RINA ASHOK	PASS
79	MULLA NAJIYA MANSUR	PASS
80	NIKAM VAISHALI SANJAY	PASS
81	PATIL ANJALI SANJAY	PASS
82	PAWAR BHAGYASHRI DADASO	PASS
83	PAWAR NEHA DILIP	PASS
84	PAWAR PRAJKTA MURLIDHAR	PASS
85	PAWAR PRIYANKA DADASO	PASS
86	RADE SANIKA ASHOK	PASS
87	RAJAMANE PRAGATI VITTHAL	PASS
88	SADAMATE NIKITA SHAM	PASS
89	SADAMATE VAISHALI LALASO	PASS
90	SALUNKHE MAYURI MAHADEV	PASS
91	SALUNKHE PAYAL ANKUSH	PASS
92	SALUNKHE RESHMA VISHNU	PASS
93	SANDAGE ASHWINI SHANKAR	PASS
94	SAWANT SANIKA SANDIP	PASS
95	SHINDE POOJA ASHOK	PASS
96	SHINDE PRADNYA ANIL	PASS
97	SHINDE SHRUTIKA MAHADEV	PASS
98	SHINDE VAISHNAVI SARJERAO	PASS
99	SHIRTODE KAJAL VISHNU	PASS
100	SURYAWANSHI RUTUJA CHANDRKANT	PASS
101	SURYAWANSHI TEJASHRI VIJAY	PASS
102	TARLEKAR ASMITA DATTATRAY	PASS
103	TATE SONALI BABASAHEB	PASS
104	TATUGADE SHWETA EKNATH	PASS
105	THORAT DIVYA DIPAK	PASS
106	VADAR POOJA PRABHAKAR	PASS
107	WAGHAMARE AKNKSHA NIVAS	PASS
108	WALVEKAR MEGHA ANIL	PASS



Sahni
Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli

109	BHOSALE PRAGATI ANANDA	PASS
110	CHAVAN PUJA RAJENDRA	PASS
111	DHAMAL SONALI KISAN	PASS
112	GAIKWAD PALLAVI YASHWANT	PASS
113	GAILWAD DHANASHRI ANIL	PASS
114	INGALKAR MAYURI VISHWAS	PASS
115	JADHAV AKANKASHA ANANDRAO	PASS
116	JADHAV PRATIKSHA DILIP	PASS
117	KAMBLE SUJATA ARVIND	PASS
118	KUMBHAR BHARGAVI VIJAY	PASS
119	LOKHANDE AMRUTA JAGENNATH	PASS
120	MALI NISHA VILAS	PASS
121	PATEL ISHITA ISHWARLAL	PASS
122	PATEL JINAL MOHANLALA	PASS
123	PATIL SNEHAL DNYANDEV	PASS
124	PATIL VEDASHRI RANJIT	PASS
125	PAWAR PRADNYA PRASHANT	PASS
126	PAWAR PRANOTI SHARAD	PASS
127	SHINDE POOJA RAJU	PASS
128	SOMOSHI AARATI HARIBHAU	PASS
129	YANTRAWALE RAJMBI SHAHANAWAJ	PASS
	2022-23 B.Sc.III	
130	CHAVAN SHIVANI SARJERAO	PASS
131	GAVALI MONIKA DNYASHWAR	PASS
132	JADHAV AVANTIKA ASHOK	PASS
133	KADAM AVANTIKA ANIL	PASS
134	MANE SNEHAL RAJESH	PASS
135	MULIK PRIYANKA SHIVAJI	PASS
136	NIKAM PRATIKSHA ANIL	PASS
137	PATIL SAKSHI RAMCHANDRA	PASS
138	RASKAR NIKITA DHANAJI	PASS
139	SHINDE ANKITA DATTATRAY	PASS
140	VANJERI NIKITA BHIMA	PASS
141	CHOUGULE SWAPNALI BALASO	PASS
142	JADHAV PRATIKSHA HANMANT	PASS
143	JADHAV SANIKA JITENDRA	PASS
144	MALI PRIYANKA RAMANNA	PASS
145	MALI SADHANA VISHWAS	PASS
146	MORE PRAJYOT DADASO	PASS
147	MUJAWAR ALMAS YUNNUS	PASS
148	PATIL TEJASWINI BALKRUSHNA	PASS
149	SATPUTE SONALI POPAT	PASS
150	SHIRTODE SWAPANA GOVIND	PASS



Printed by
Palus Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli

151	SURYAWANSHI PRAGATI PANDURANGA	PASS
152	SUTAR AKANKSHA PRAVINKUMAR	PASS
153	BHORE PRIYANKA PRAKASH	PASS
154	CHAVAN ROHINI HANMANT	PASS
155	CHAVAN SAKSHI SANJAY	PASS
156	DHUMAL DHANASHRI MADHUKAR	PASS
157	HAJARE SHEJAL SACHIN	PASS
158	JADHAV ANKITA ANIL	PASS
159	JADHAV KOMAL SAMBHAJI	PASS
160	JADHAV SNEHAL HANMANT	PASS
161	KALE JYOTI CHANDRAKANT	PASS
162	KATE KAJAL CHANDRAKANT	PASS
163	LAD PAYAL PRAKASH	PASS
164	LAD PRANALI SANJAY	PASS
165	MANE SNEHAL ADHIKRAO	PASS
166	PATIL SANIKA ADHIK	PASS
167	PATIL SHRUTIKA ANIL	PASS
168	PAWAR SANDHYARANI SATISH	PASS
169	PAWAR VAISHNAVI SANJAY	PASS
170	PAWAR VARSHA DNYANESHWAR	PASS
171	PHALKE AMRUTA RAJENDRA	PASS
172	POL PORNIMA GANPATI	PASS
173	SALUNKHE ANUSHKA ANIL	PASS
174	SANDE MUSKAN MAULANA	PASS
175	SAWASHE ROHINI RAMESH	PASS
176	YADAV SNEHAL VINAYAK	PASS
177	DESHMUKH ANURADHA NILESH	PASS
178	DHADE POONAM APPASO	PASS
179	GADE ARTI ARUN	PASS
180	GADE AVANTIKA GAJANAN	PASS
181	GADE PRAMILA MUKUND	PASS
182	JADHAV POOJA PARSHURAM	PASS
183	LAD RUTUJA MARUTI	PASS
184	MANE GAYATRI GANESH	PASS
185	SALUNKHE RUTUJA RAVINDRA	PASS
186	SUTAR AMRUTA RAGHUNATH	PASS
187	BHOSALE AARATI KUMAR	PASS
188	CHAVAN SANIKA RAJARAM	PASS
189	GANESHKAR RASIKA SANJAY	PASS
190	GAVADA VAISHNAVI HUVAPPA	PASS
191	GHORPADE SAKSHI NIVAS	PASS
192	GODASE VAISHNAVI VISHWASRAO	PASS
193	GONDIL HRUTUJA GUNVANT	PASS
194	JADHAV KOMAL DILIP	PASS



Principat
Arts, Commerce & Science College
79

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal-Palus, Dist-Sangli, 416310
Naandi Foundation Mahindra Pride Classroom Project
 &
ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Organize
 Employability Enhancement and Youth Livelihood Programme
 (Mahindra Pride Classroom Project) For Girl's Students
 Batch II, from 3rd Oct to 10 Oct 2022
 Day-1
 Date: 3rd October 2022
ATTENDANCE

Sr. No	Name	Mobile Number	Signature
1	Jadhav Komal Smbhaji	9356575785	K.S. Jadhav
2	Chavan Sakshi Sanjay	8669526013	S. Chavan
3	Jadhav Sanika Jitendra	9373063909	S. Jadhav
4	Jadhav Snehal Hanmant	8767358960	S. Jadhav
5	Lad Pranali Sanjay	9071607461	P. Lad
6	Bhore Priyanka Prakash	9028645182	P. Bhore
7	Patil Shrutika Anil	9975781929	P. Patil
8	Lad Payal Prakash	9922028414	P. Lad
9	Pol Pornima Ganpati	8623910656	P. Pol
10	Sande Muskan Malana	9028986966	P. Sande
11	Mujawar Almas Yunnus	9021300881	P. Mujawar
12	Patil Tejaswini Balkrushna	8010175152	P. Patil
13	Pawar Vaishnavi Sanjay	9545909779	P. Pawar
14	Dhumal Dhanashree Madhukar	9356964155	P. Dhumal
15	Pawar Varsha Dnyaneshwar	8767957271	P. Pawar
16	Pawar Sandhyarani Satish	7822039376	P. Pawar
17	Jadhav Pratiksha Hanmant	9370500995	P. Jadhav
18	More Prajyot Dadaso	9356621480	P. More
19	Chougule Swapnali Balaso	9022452763	
20	Chavan Rohini Hanmant	8605947132	P. Chavan
21	Patil Sanika Adhik	7219243151	P. Patil
22	Mane Snehal Adhikrao	9356449154	P. Mane
23	Sawashe Rohini Ramesh	9307370269	P. Sawashe
24	Kate Kajal Chandrakant	7447590974	P. Kate



Sr No	Name	Mobile Number	Signature
25	Mali Priyanka Ramanna	8975836592	<i>Mali</i>
26	Mali Sadhana Vishwas	9921301646	<i>Mali</i>
27	Jadhav Ankit Anil	7823068787	<i>Jadhav</i>
28	Satpute Sonali Popat	8591075881	<i>Satpute</i>
29	Salunkhe Anushka Anil	9665675776	<i>Salunkhe</i>
30	Yadav Snehal Vinayak	7350519324	<i>Snehal</i>
31	Sutar Akanksha Pravinkumar	8600496616	<i>Sutar</i>
32	Suryawanshi Pragati Pandurang	9657958182	<i>Suryawanshi</i>
33	Salunkhe Rutuja Rajendra	9309701273	<i>Salunkhe</i>
34	Hajare Sejal Sachin	7020090609	<i>Hajare</i>
35	Kale Jyoti Chandrakant	9529846579	<i>Kale</i>
36	Deshmukh Anuradha Nilesh	9284727041	<i>Deshmukh</i>
37	Lad Rutuja Maruti	8237974671	<i>Lad</i>
38	Sutar Amruta Raghunath	8149109838	<i>Sutar</i>
39	Jadhav Pooja Parshuram	7219242105	<i>Jadhav</i>
40	Mane Gayatri Ganesh	9699023939	
41	Kadam Avantika Anil	9730646815	<i>Kadam</i>
42	Nikan Pratiksha Anil	7499607838	
43	Jadhav Pratiksha Shivaji	7498434702	
44	Shinde Ankita Dattatraya	9730630728	
45	Raskar Nikita Dhanaji	7498883948	<i>Raskar</i>
46	Patil Sakshi Ramchandra	8766628055	
47	Patil Pallavi Ramesh	--	
48	Patil Vishakha Amar	--	
49	Patil Vrushali Ravindra	--	
50	Salunkhe Pranali Prakash	--	
51	Dhade Poonam Appaso	7558503690	<i>Dhade</i>



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal-Palus, Dist-Sangli, 416310
Naandi Foundation Mahindra Pride Classroom Project
 &
ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Organize
Employability Enhancement and Youth Livelihood Programme
(Mahindra Pride Classroom Project) For Girl's Students
Batch II, from 3rd Oct to 10 Oct 2022
 Day-2
 Date: 4th October 2022
ATTENDANCE

Sr. No	Name	Mobile Number	Signature
1	Jadhav Komal Smbhaji	9356575785	<i>Jadhav</i>
2	Chavan Sakshi Sanjay	8669526013	<i>Chavan</i>
3	Jadhav Sanika Jitendra	9373063909	<i>Jadhav</i>
4	Jadhav Snehal Hanmant	8767358960	<i>Jadhav</i>
5	Lad Pranali Sanjay	9021607461	<i>Lad</i>
6	Bhore Priyanka Prakash	9028645182	<i>Bhore</i>
7	Patil Shrutika Anil	9975781929	<i>Patil</i>
8	Lad Payal Prakash	9922028414	<i>LAD</i>
9	Pol Pornima Ganpati	8623910656	<i>Pol</i>
10	Sande Muskan Malana	9028986966	<i>Sande</i>
11	Mujawar Almas Yunnus	9021300881	<i>Almas</i>
12	Patil Tejaswini Balkrushna	8010175152	<i>Patil</i>
13	Pawar Vaishnavi Sanjay	9545909779	<i>Vaish</i>
14	Dhumal Dhanashree Madhukar	9356964155	<i>Dhumal</i>
15	Pawar Varsha Dnyaneshwar	8767957271	<i>Pawar</i>
16	Pawar Sandhyarani Satish	7822039376	<i>Pawar</i>
17	Jadhav Pratiksha Hanmant	9370500995	<i>Jadhav</i>
18	More Prajyot Dadaso	9356621480	<i>More</i>
19	Chougule Swapnali Balaso	9022452763	
20	Chavan Rohini Hanmant	8605947132	<i>Chavan</i>
21	Patil Sanika Adhik	7219243151	<i>Patil</i>
22	Mane Snehal Adhikrao	9356449154	<i>Mane</i>
23	Sawashe Rohini Ramesh	9307370269	<i>Sawashe</i>
24	Kate Kajal Chandrakant	7447590974	<i>Kate</i>



Sr No	Name	Mobile Number	Signature
25	Mali Priyanka Ramanna	8975836592	<u>Mali</u>
26	Mali Sadhana Vishwas	9921301646	<u>Smdli</u>
27	Jadhav Ankit Anil	7823068787	<u>Asadhav</u>
28	Satpute Sonali Popat	8591075881	<u>Satpute</u>
29	Salunkhe Anushka Anil	9665675776	<u>Salunkhe</u>
30	Yadav Snehal Vinayak	7350519324	<u>Snyadav</u>
31	Sutar Akanksha Pravinkumar	8600496616	<u>Asutar</u>
32	Suryawanshi Pragati Pandurang	9657958182	<u>Pragati</u>
33	Salunkhe Rutuja Rajendra	9309701273	<u>Salunkhe</u>
34	Hajare Sejal Sachin	7020090609	<u>Shajare</u>
35	Kale Jyoti Chandrakant	9529846579	<u>Kale</u>
36	Deshmukh Anuradha Nilesh	9284727041	<u>Deshmukh</u>
37	Lad Rutuja Maruti	8237974671	<u>Riad</u>
38	Sutar Amruta Raghunath	8149109838	<u>Asutar</u>
39	Jadhav Pooja Parshuram	7219242105	<u>Jadhav</u>
40	Mane Gayatri Ganesh	9699023939	
41	Kadam Avantika Anil	9730646815	<u>AKadam</u>
42	Nikan Pratiksha Anil	7499607838	
43	Jadhav Pratiksha Shivaji	7498434702	
44	Shinde Ankita Dattatraya	9730630728	
45	Rasane Nikita Dhanaji	7498883948	<u>NRasane</u>
46	Patil Sakshi Ramchandra	8766628055	
47	Patil Pallavi Ramesh	--	
48	Patil Vishakha Amar	--	
49	Patil Vrushali Ravindra	--	
50	Salunkhe Pranali Prakash	--	

51. Dhade Poonam Appasa 7558503690 Dadhade



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal-Palus, Dist-Sangli, 416310
Naandi Foundation Mahindra Pride Classroom Project
 &
ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Organize
Employability Enhancement and Youth Livelihood Programme
(Mahindra Pride Classroom Project) For Girl's Students
 Batch II, from 3rd Oct to 10 Oct 2022
 Day-3
 Date: 5th October 2022
ATTENDANCE

Sr. No	Name	Mobile Number	Signature
1	Jadhav Komal Smbhaji	9356575785	<i>[Signature]</i>
2	Chavan Sakshi Sanjay	8669526013	<i>[Signature]</i>
3	Jadhav Sanika Jitendra	9373063909	<i>[Signature]</i>
4	Jadhav Snehal Hanmant	8767358960	<i>[Signature]</i>
5	Lad Pranali Sanjay	9021607461	<i>[Signature]</i>
6	Bhore Priyanka Prakash	9028645182	<i>[Signature]</i>
7	Patil Shrutika Anil	9975781929	<i>[Signature]</i>
8	Lad Payal Prakash	9922028414	<i>[Signature]</i>
9	Pol Pornima Ganpati	8623910656	<i>[Signature]</i>
10	Sande Muskan Malana	9028986966	<i>[Signature]</i>
11	Mujawar Almas Yunnus	9021300881	<i>[Signature]</i>
12	Patil Tejaswini Balkrushna	8010175152	<i>[Signature]</i>
13	Pawar Vaishnavi Sanjay	9545909779	<i>[Signature]</i>
14	Dhumal Dhanashree Madhukar	9356964155	<i>[Signature]</i>
15	Pawar Varsha Dnyaneshwar	8767957271	<i>[Signature]</i>
16	Pawar Sandhyarani Satish	7822039376	<i>[Signature]</i>
17	Jadhav Pratiksha Hanmant	9370500995	<i>[Signature]</i>
18	More Prajyot Dadaso	9356621480	<i>[Signature]</i>
19	Chougule Swapnali Balaso	9022452763	<i>[Signature]</i>
20	Chavan Rohini Hanmant	8605947132	<i>[Signature]</i>
21	Patil Sanika Adhik	7219243151	<i>[Signature]</i>
22	Mane Snehal Adhikrao	9356449154	<i>[Signature]</i>
23	Sawashe Rohini Ramesh	9307370269	<i>[Signature]</i>
24	Kate Kajal Chandrakant	7447590974	<i>[Signature]</i>



Sr No	Name	Mobile Number	Signature
25	Mali Priyanka Ramanna	8975836592	<u>Mali</u>
26	Mali Sadhana Vishwas	9921301646	<u>Mali</u>
27	Jadhav Ankit Anil	7823068787	<u>Jadhav</u>
28	Satpute Sonali Papat	8591075881	<u>Satpute</u>
29	Salunkhe Anushka Anil	9665675776	<u>Salunkhe</u>
30	Yadav Snehal Vinayak	7350519324	<u>Yadav</u>
31	Sutar Akanksha Pravinkumar	8600496616	<u>Sutar</u>
32	Suryawanshi Pragati Pandurang	9657958182	<u>Suryawanshi</u>
33	Salunkhe Rutuja Rajendra	9309701273	<u>Salunkhe</u>
34	Hajare Sejal Sachin	7020090609	<u>Hajare</u>
35	Kale Jyoti Chandrakant	9529846579	<u>Kale</u>
36	Deshmukh Anuradha Nilesh	9284727041	<u>Deshmukh</u>
37	Lad Rutuja Maruti	8237974671	<u>Lad</u>
38	Sutar Amruta Raghunath	8149109838	<u>Sutar</u>
39	Jadhav Pooja Parshuram	7219242105	<u>Jadhav</u>
40	Mane Gayatri Ganesh	9699023939	
41	Kadam Avantika Anil	9730646815	<u>Kadam</u>
42	Nikan Pratiksha Anil	7499607838	
43	Jadhav Pratiksha Shivaji	7498434702	
44	Shinde Ankita Dattatraya	9730630728	
45	Raske Nikita Dhanaji	7498883948	<u>Raske</u>
46	Patil Sakshi Ramchandra	8766628055	
47	Patil Pallavi Ramesh	--	
48	Patil Vishakha Amar	--	
49	Patil Vrushali Ravindra	--	
50	Salunkhe Pranali Prakash	--	

51 Dhade Poonam Appaso 7558503690 Dhade



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal-Palus, Dist-Sangli, 416310
Naandi Foundation Mahindra Pride Classroom Project
 &
ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Organize
 Employability Enhancement and Youth Livelihood Programme
 (Mahindra Pride Classroom Project) For Girl's Students
 Batch II, from 3rd Oct to 10 Oct 2022
 Day-4
 Date: 6th October 2022
ATTENDANCE

Sr. No	Name	Mobile Number	Signature
1	Jadhav Komal Smbhaji	9356575785	<i>Kadha</i>
2	Chavan Sakshi Sanjay	8669526013	<i>Sakshi</i>
3	Jadhav Sanika Jitendra	9373063909	<i>Sadhav</i>
4	Jadhav Snehal Hanmant	8767358960	<i>Sadhav.</i>
5	Lad Pranali Sanjay	9011607461	<i>Lad.</i>
6	Bhore Priyanka Prakash	9028645182	<i>BHOSE</i>
7	Patil Shrutika Anil	9975781929	<i>Patil</i>
8	Lad Payal Prakash	9922028414	<i>PELLAD.</i>
9	Pol Pornima Ganpati	8623910656	<i>Pol.</i>
10	Sande Muskan Malana	9028986966	<i>Sande.</i>
11	Mujawar Almas Yunnus	9021300881	<i>Mujawar</i>
12	Patil Tejaswini Balkrushna	8010175152	<i>Patil</i>
13	Pawar Vaishnavi Sanjay	9545909779	<i>Vaishnavi</i>
14	Dhumal Dhanashree Madhukar	9356964155	<i>Dhumal.</i>
15	Pawar Varsha Dnyaneshwar	8767957271	<i>Varsha</i>
16	Pawar Sandhyarani Satish	7822039376	<i>Sandhyarani</i>
17	Jadhav Pratiksha Hanmant	9370500995	<i>Pratiksha</i>
18	More Prajyot Dadaso	9356621480	<i>More</i>
19	Chougule Swapnali Balaso	9022452763	
20	Chavan Rohini Hanmant	8605947132	<i>Chavan</i>
21	Patil Sanika Adhik	7219243151	<i>Sanika</i>
22	Mane Snehal Adhikrao	9356449154	<i>Patil.</i>
23	Sawashe Rohini Ramesh	9307370269	<i>Sawashe</i>
24	Kate Kajal Chandrakant	7447590974	<i>Kate</i>

Sr No	Name	Mobile Number	Signature
25	Mali Priyanka Ramanna	8975836592	<i>Mali</i>
26	Mali Sadhana Vishwas	9921301646	<i>Mali</i>
27	Jadhav Ankit Anil	7823068787	<i>Ajadhav</i>
28	Satpute Sonali Popat	8591075881	<i>Satpute</i>
29	Salunkhe Anushka Anil	9665675776	<i>Salunkhe</i>
30	Yadav Snehal Vinayak	7350519324	<i>Snyaday</i>
31	Sutar Akanksha Pravinkumar	8600496616	<i>Akanksha</i>
32	Suryawanshi Pragati Pandurang	9657958182	<i>Pragati</i>
33	Salunkhe Rutuja Rajendra	9309701273	<i>Salunkhe</i>
34	Hajare Sejal Sachin	7020090609	<i>Sejal</i>
35	Kale Jyoti Chandrakant	9529846579	<i>Kale</i>
36	Deshmukh Anuradha Nilesh	9284727041	<i>Deshmukh</i>
37	Lad Rutuja Maruti	8237974671	<i>Rutuja</i>
38	Sutar Amruta Raghunath	8149109838	<i>Asutar</i>
39	Jadhav Pooja Parshuram	7219242105	<i>Jadhav</i>
40	Mane Gayatri Ganesh	9699023939	
41	Kadam Avantika Anil	9730646815	<i>Kadam</i>
42	Nikan Pratiksha Anil	7499607838	
43	Jadhav Pratiksha Shivaji	7498434702	
44	Shinde Ankita Dattatraya	9730630728	
45	Rastogi Nikita Dhanaji	7498883948	<i>Rastogi</i>
46	Patil Sakshi Ramchandra	8766628055	
47	Patil Pallavi Ramesh	--	
48	Patil Vishakha Amar	--	
49	Patil Vrushali Ravindra	--	
50	Salunkhe Pranali Prakash	--	

51. Dhade Poonam Appaso

7558503690

Dhade



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal-Palus, Dist-Sangli, 416310
Naandi Foundation Mahindra Pride Classroom Project
 &
ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Organize
 Employability Enhancement and Youth Livelihood Programme
 (Mahindra Pride Classroom Project) For Girl's Students
 Batch II, from 3rd Oct to 10 Oct 2022
 Day-5
 Date: 8th October 2022
ATTENDANCE

Sr. No	Name	Mobile Number	Signature
1	Jadhav Komal Smbhaji	9356575785	Jadhav
2	Chavan Sakshi Sanjay	8669526013	Chavan
3	Jadhav Sanika Jitendra	9373063909	Jadhav
4	Jadhav Snehal Hanmant	8767358960	Jadhav
5	Lad Pranali Sanjay	9011607461	Lad
6	Bhore Priyanka Prakash	9028645182	Bhore
7	Patil Shrutika Anil	9975781929	Patil
8	Lad Payal Prakash	9922028414	PLAD
9	Pol Pornima Ganpati	8623910656	Pol
10	Sande Muskan Malana	9028986966	Sande
11	Mujawar Almas Yunnus	9021300881	Mujawar
12	Patil Tejaswini Balkrushna	8010175152	Patil
13	Pawar Vaishnavi Sanjay	9545909779	Vaishnavi
14	Dhumal Dhanashree Madhukar	9356964155	Dhumal
15	Pawar Varsha Dnyaneshwar	8767957271	Varsha
16	Pawar Sandhyarani Satish	7822039376	Sandhyarani
17	Jadhav Pratiksha Hanmant	9370500995	Pratiksha
18	More Prajyot Dadaso	9356621480	Prajyot
19	Chougule Swapnali Balaso	9022452763	Chougule
20	Chavan Rohini Hanmant	8605947132	Chavan
21	Patil Sanika Adhik	7219243151	Patil
22	Mane Snehal Adhikrao	9356449154	Mane
23	Sawashe Rohini Ramesh	9307370269	Sawashe
24	Kate Kajal Chandrakant	7447590974	Kate

Sr No	Name	Mobile Number	Signature
25	Mali Priyanka Ramanna	8975836592	<i>Mali</i>
26	Mali Sadhana Vishwas	9921301646	<i>Mali</i>
27	Jadhav Ankit Anil	7823068787	<i>Jadhav</i>
28	Satpute Sonali Papat	8591075881	<i>Satpute</i>
29	Salunkhe Anushka Anil	9665675776	<i>Salunkhe</i>
30	Yadav Snehal Vinayak	7350519324	<i>Yadav</i>
31	Sutar Akanksha Pravinkumar	8600496616	<i>Sutar</i>
32	Suryawanshi Pragati Pandurang	9657958182	<i>Suryawanshi</i>
33	Salunkhe Rutuja Rajendra	9309701273	<i>Salunkhe</i>
34	Hajare Sejal Sachin	7020090609	<i>Hajare</i>
35	Kale Jyoti Chandrakant	9529846579	<i>Kale</i>
36	Deshmukh Anuradha Nilesh	9284727041	<i>Deshmukh</i>
37	Lad Rutuja Maruti	8237974671	<i>Lad</i>
38	Sutar Amruta Raghunath	8149109838	<i>Sutar</i>
39	Jadhav Pooja Parshuram	7219242105	<i>Jadhav</i>
40	Mane Gayatri Ganesh	9699023939	
41	Kadam Avantika Anil	9730646815	<i>Kadam</i>
42	Nikan Pratiksha Anil	7499607838	
43	Jadhav Pratiksha Shivaji	7498434702	
44	Shinde Ankita Dattatraya	9730630728	
45	Raskar Nikita Dhanaji	7498883948	<i>Raskar</i>
46	Patil Sakshi Ramchandra	8766628055	
47	Patil Pallavi Ramesh	--	
48	Patil Vishakha Amar	--	
49	Patil Vrushali Ravindra	--	
50	Salunkhe Pranali Prakash	--	

51 dhade Poonam Appaso

7558503690

Padhade

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal-Palus, Dist-Sangli, 416310

Naandi Foundation Mahindra Pride Classroom Project
&

ART'S COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

Organize

Employability Enhancement and Youth Livelihood Programme

(Mahindra Pride Classroom Project) For girl's Students

Batch II, From - 3rd Oct to 10 Oct 2022

Day-6

Date: 10th October 2022

ATTENDANCE

Sr. No	Name	Mobile Number	Signature
1	Jadhav Komal Smbhaji	9356575785	<i>[Signature]</i>
2	Chavan Sakshi Sanjay	8669526013	<i>[Signature]</i>
3	Jadhav Sanika Jitendra	9373063909	<i>[Signature]</i>
4	Jadhav Snehal Hanmant	8767358960	<i>[Signature]</i>
5	Lad Pranali Sanjay	9011607461	<i>[Signature]</i>
6	Bhore Priyanka Prakash	9028645182	<i>[Signature]</i>
7	Patil Shrutika Anil	9975781929	<i>[Signature]</i>
8	Lad Payal Prakash	9922028414	<i>[Signature]</i>
9	Pol Pornima Ganpati	8623910656	<i>[Signature]</i>
10	Sande Muskan Malana	9028986966	<i>[Signature]</i>
11	Mujawar Almas Yunnus	9021300881	<i>[Signature]</i>
12	Patil Tejaswini Balkrushna	8010175152	<i>[Signature]</i>
13	Pawar Vaishnavi Sanjay	9545909779	<i>[Signature]</i>
14	Dhumal Dhanashree Madhukar	9356964155	<i>[Signature]</i>
15	Pawar Varsha Dnyaneshwar	8767957271	<i>[Signature]</i>
16	Pawar Sandhyarani Satish	7822039376	<i>[Signature]</i>
17	Jadhav Pratiksha Hanmant	9370500995	<i>[Signature]</i>
18	More Prajyot Dadaso	9356621480	<i>[Signature]</i>
19	Chougule Swapnali Balaso	9022452763	
20	Chavan Rohini Hanmant	8605947132	<i>[Signature]</i>
21	Patil Sanika Adhik	7219243151	<i>[Signature]</i>
22	Mane Snehal Adhikrao	9356449154	<i>[Signature]</i>
23	Sawashe Rohini Ramesh	9307370269	<i>[Signature]</i>
24	Kate Kajal Chandrakant	7447590974	<i>[Signature]</i>



25	Mali Priyanka Ramanna	8975836592	<u>Priyanka</u>
26	Mali Sadhana Vishwas	9921301646	<u>Sadhana</u>
27	Jadhav Ankit Anil	7823068787	<u>Ankit</u>
28	Satpute Sonali Popat	8591075881	<u>Sonali</u>
29	Salunkhe Anushka Anil	9665675776	<u>Salunkhe</u>
30	Yadav Snehal Vinayak	7350519324	<u>Snehal</u>
31	Sutar Akanksha Pravinkumar	8600496616	<u>Akanksha</u>
32	Suryawanshi Pragati Pandurang	9657958182	<u>Pragati</u>
33	Salunkhe Rutuja Rajendra	9309701273	<u>Salunkhe</u>
34	Hajare Sejal Sachin	7020090609	<u>Sejal</u>
35	Kale Jyoti Chandrakant	9529846579	<u>Jyoti</u>
36	Deshmukh Anuradha Nilesh	9284727041	<u>Anuradha</u>
37	Lad Rutuja Maruti	8237974671	<u>Rutuja</u>
38	Sutar Amruta Raghunath	8149109838	<u>Amruta</u>
39	Jadhav Pooja Parshuram	7219242105	<u>Pooja</u>
40	Mane Gayatri Ganesh	9699023939	
41	Kadam Avantika Anil	9730646815	<u>Avantika</u>
42	Nikan Pratiksha Anil	7499607838	
43	Jadhav Pratiksha Shivaji	7498434702	
44	Shinde Ankita Dattatraya	9730630728	
45	Raskar Nikita Dhanaji	7498883948	<u>Nikita</u>
46	Patil Sakshi Ramchandra	8766628055	
47	Patil Pallavi Ramesh		
48	Patil Vishakha Amar		
49	Patil Vrushali Ravindra		
50	Salunkhe Pranali Prakash		

Certificate

OF COMPLETION

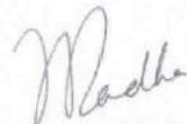
This Certificate is awarded to

KAJAL VISHNU SHIRTODE

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of BCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

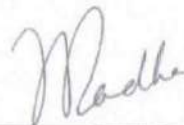
This Certificate is awarded to

MOHINI ISHWAR JADHAV

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of BCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

MULLA NAJIYA MANSUR

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of BCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

YOGITA GANESH SUTAR

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of MCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

NUTAN GANESH SUTAR

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of MCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

PRATIBHA ADHIK SAWAT

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of MCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

PRIYANKA JIVANDHAR KADAM

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of MCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

SAYALI DHONDIRAM SAWANT

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of MCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

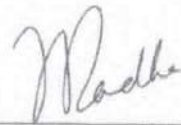
This Certificate is awarded to

SHWETA DESHMUKH

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of MCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM

 **Naandi**

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

VIDYA DIPAK SURYAWANSHI

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of MCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM

 **Naandi**

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

JAMALABI RAMAJAN BADIGER

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of MCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

BHAGYASHRI RAJARAM SANKPAL

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of MCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

MAYURI HANMANT JAADHAV

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of MCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

Certificate

OF COMPLETION

This Certificate is awarded to

HARSHADA BALKRISHNA NIKAM

from ARTS COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

of MCOM

on successful completion of "Employability Skill Programme" conducted
by Mahindra Pride Classroom, Naandi Foundation From 2022 to 2023



Chief Skills Officer

Mahindra
PRIDE CLASSROOM



Naandi

पलूस शिक्षा प्रसारक मंडळ संचलित,
कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस.

कार्यक्रम पत्रिका

27/12/2021

महिला स्वरक्षण कार्यशाला

प्रथम सत्र- सकाळी 10 ते दु. 1

- स्वागत व प्रास्ताविक - प्रा. डॉ. सौ. वाघ एस. पी.
- मार्गदर्शक वक्ते - सतिश महादेव वडणगेकर (आर्ट मार्शल)
- अध्यक्ष - मा. प्राचार्य. डॉ. आर.एस.साळुंखे
- विशेष उपस्थिति- प्रा. पी एम्. पाटील (IQAC) समन्वयक
- आभार - प्रा. स्वाती एस. पाटील
- सूत्रसंचालन - प्रा. डॉ. सौ. आनंदी शिंदे.

द्वितीय सत्र- दु. 2 ते 4

- स्वागत व प्रास्ताविक - प्रा. स्वाती एस. पाटील
- मार्गदर्शक वक्ते - सतिश महादेव वडणगेकर (आर्ट मार्शल)
- अध्यक्ष - प्रा. पी एम्. पाटील (IQAC) समन्वयक
- विशेष उपस्थिति- प्रा. डॉ. संगीता संपत पाटील.
(सांस्कृतिक विभाग प्रमुख)
- आभार - प्रा.सौ. पूजा प्रशांत देसाई
- सूत्रसंचालन - प्रा. स्वाती एस. पाटील

महिला स्वसंरक्षण कार्यशाळा

27/12/2021

अ.क्र.	विद्यार्थ्यांचे नांव	वर्ग	रोल नंबर	सही
1	सानिका अशोक राडे	B.COM II	-	<u>Sade</u>
2	नित्यम हगमत माने	B.com II	-	N.H.Mane
3	प्रज्ञा अनिल शिंदे	B.com II	-	<u>Princk</u>
4	श्रुतिका महादेव शिंदे	B.com II	-	<u>Shinde</u>
5	अर्धदा राहुन जगदाळे	B.COM I	-	<u>Arda</u>
6	विभावरी अशोक शिंदे	B.com I	-	<u>Vishwari</u>
7	मिताली आनंदा पवार	BA I	-	<u>Mitali</u>
8	संजना शांताबा देवकर	BA I	-	<u>Sanjana</u>
9	विश्वेखा हगमत यण्ण	BA I	-	<u>Vishwika</u>
10	पार्वती परमणा देवमणी	B.com II	-	<u>Parvati</u>
11	सोडिनी ईश्वर जाधव	B.com II	-	<u>Sodini</u>
12	प्रतिक्षा सुभाष कदम	B.com II	-	<u>Pratiksha</u>
13	प्राजक्ता मुरलीधर पवार	B.com II	-	<u>Prajakta</u>
14	निकिता लुवार माळी	B.com I	-	<u>Nikita</u>
15	योगिता शामराव नरुते	B.com I	-	<u>Yogita</u>
16	प्रियांका अशोक माळी	B.com I	-	<u>Priyanka</u>
17	शिंदे श्रुती प्रकाश	B.com I	-	<u>Shinde</u>
18	त्रेधा संजय पाटील	B.com I	-	<u>Treha</u>
19	धनंजयी बाळासो पाटील	B.com I	-	<u>Dhananjay</u>
20	साक्षी विनायक नाईक	BCA II	-	<u>Saxhi</u>
21	संजुजा अंकुश कदम	BCA II	-	<u>Sanjuga</u>
22	मिर्मला राजाराम कदम	BCA II	-	<u>Mirmala</u>
23	रागिणी अरविंद कुंबळे	BCA II	-	<u>Ragini</u>
24	प्रिती प्रकाश पाटील	BCA II	-	<u>Prity</u>
25	अपूर्वा अशोक शुतार	BCS I	-	<u>Apurva</u>



महिला स्वयंसेवा कार्यशाळा

29/11/2021.

2

अ.क.	विद्यार्थ्याचे नांव	वर्ग	रोल नंबर	सही
1	कोमल अमील भोसले	B.A I		<u>komal/B</u>
2	कु. भाग्वती विजय कुंभार	B.com II		<u>Bumbhar</u>
3	कु. नाजिमा मन्सूर मुल्ला	B.com II		<u>Nulla</u>
4	कु. ज्योती मंगेश खेवाळ	B.com II		<u>Jyoti</u>
5	कु. अपर्णा अनिल मोरे	B.com II		<u>Amor</u>
6	कु. इंजली संजय पाटील	B.com II		<u>A.S. Patil</u>
7	कु. भाग्यश्री संभाजी अनुगडे.	B.com II		<u>Bhagyashri</u>
8	कु. श्वेता एकनाथ तानुगडे.	B.com II		<u>Shweta</u>
9	कु. आकांक्षा राजाराम अनुगडे.	B.com II		<u>anksha</u>
10	कु. भाविका बाळासो यादव	B.com II		<u>Bhavika</u>
11	कु. मथुरी महादेव साकुंखे	B.com II		<u>Salunkhe</u>
12	कु. समिक्षा सुभाष जाधव	B.A II		<u>S.S. Jadhav</u>
13	कु. सुमिता मीकता जलवड	B.A II		<u>Sumita</u>
14	कु. प्रातक्षा तानाजी पाटील	B.A II		<u>P.T. Patil</u>
15	कु. कोमल राजेश जाधव	B.A II		<u>K.R. Jadhav</u>
16	कु. आक्षदा प्रदिप वाळवेकर	B.A II		<u>Akshada</u>
17	कु. प्रणोनी बाळासो सुर्यवंशी	BA II		<u>P.B.S</u>
18	कु. निकिता जयसिंग पवार	BA II		<u>Nikita</u>
19	कु. हिजा जहांगीर मुजावर	BA II		<u>Hijawar</u>
20	कु. प्रियांका कुमार जाधव	BA I		<u>PK Jadhav</u>
21	कु. समृद्धी दत्तजी भोरे	BA I		<u>S.Bhore</u>
22	कु. सरिका मोहन राजमाने.	BA I		<u>Sarika</u>
23	कु. निकिता संभाजी सावंत.	B.B.A II		<u>Nikita S.</u>
24	कु. कनेडा विजय पाटील	B.B.A II		<u>K. Patil</u>
25	कु. चंढारणी दिनेश डावरे.	B.B.A II		<u>Chandani</u>



महिला संस्कारांत कार्यशाळा

27/12/2021.

अ.क.	विद्यार्थ्यांचे नांव	वर्ग	रोल नंबर	सही
1	Jadhav Rutuja Shrinivas	B.A.I		<u>Jadhav</u>
2	khatakar sakshi subhash	B.A.I		<u>खताकार</u>
3	Devkale Sasika Malleppa	BAI		<u>M.</u>
4	Supriya Tanaji More	BA.I		<u>Supriya</u>
5	Pratiksha Rataram Chavan	B.A-I		<u>Pratiksha</u>
6	Robini Shankar Pawar	B.A-I		<u>Pawar</u>
7	Pawar Aarti Shazad	B.Com III		<u>Pawar</u>
8	Ugale Prajakta Sunil	B.Com III		<u>Ugale</u>
9	Nikam Amodini Vijaykumar	B.Com III		<u>Amodini</u>
10	Sawant Pragati Mohan	B.Com III		<u>Pragati</u>
11	Suryawanshi vidya Dipak	B.com III		<u>Suryawanshi</u>
12	Suryawanshi Sakshi Jitendra	B.Com III		<u>S.J.Suryawanshi</u>
13	sankpal vaishnavi Jagannath	B.com III		<u>Sankpal</u>
14	Sawant Sanika Sandip	B.Com II		<u>Sanika</u>
15	Jadhav pratiksha dilip	-u-		<u>Pratiksha</u>
16	salunkhe Reshma vishnu	-u-		<u>Reshma</u>
17	khumkar chinmayee Anil	-u-		<u>Chinmayee</u>
18	Yantrawale Rajmabishanavaj	-u-		<u>Rajmabi</u>
19	Swati Rajendra Kumbhar	BA-I		<u>Swati</u>
20	Harshda Sarjendra Kumbhar	BA-I		<u>Harshda</u>
21	Sonal Suresh Aute	BA-I		<u>S.S.Aute</u>
22	Sanika Nivas Sathe	BA-I		<u>S.N.Sathe</u>
23	Priyanka Suresh Jagadhane	BA-I		<u>Priyanka</u>
24	Rutuja vaibhav Jadhav	BA-I		<u>R.V.Jadhav</u>
25	Jadhav Harshada Hanmant	B.Com II		<u>Jadhav</u>



अ.क.	विद्यार्थ्याचे नांव	वर्ग	रोल नंबर	सही
26	pallavi yashwantrao Gaikwad	B.Com-II		<u>P. Gaikwad</u>
27	Neha Bajrang Kumbhar	B.COM II		<u>N. Kumbhar</u>
28	Apurwa Sangappa Karole	B.Com II		<u>A. Karole</u>
29	Amruta Rajaram chavan	B.Com II		<u>A. Chavan</u>
30	Rutika shivaji jadhav	B.com II		<u>R. Jadhav</u>
31	Nutan Vasant Ghare	B.com II		<u>N.V. Ghare</u>
32	Smita Amal bhasale	B.com II		<u>S.A. Bhasale</u>
33	Vaishali Lalasa sadamate	B.com II		<u>S. Sadamate</u>
34	Nikita sham sadamate	B.com II		<u>N. Sadamate</u>
35	Asmita Dattatray tarlekar	B.com II		<u>A. Tarlekar</u>
36	Rutuja chandrakant suryawanshi	B.com II		<u>R. Suryawanshi</u>
37	Dakshata Nitin Shejale	B.com I		<u>D. Shejale</u>
38	Pranali Vikas Mali	B.A. I		<u>P. Mali</u>
39	Tanuja Dipak Akte	B.A. I		<u>T. Akte</u>
40	Yadav Neha Shamarao	B.A. I		<u>N. Yadav</u>
41	Kate Karishma Chandrakant	B.A. I		<u>K. Kate</u>
42	pooja prabhakar vadav	B.com II		<u>P. Vadav</u>
43	Tejashri vijay Suryawanshi	B.com II		<u>T. Suryawanshi</u>
44	Shrutika Mahadev Shinde	B.com II		<u>S. Shinde</u>
45	Ashwini Shankar Sandge	B.com II		<u>A. Sandge</u>
46	Vaishnavi Bharat pawar	B.com I		<u>V. Pawar</u>
47	SUKANYA SUNIL JAMDAR	B.com I		<u>S. J. J.</u>
48	Kumud Shashikant chavan	B.com I		<u>K. Chavan</u>
49	Shrutika shashikant Mali	B.A I		<u>S. Mali</u>
50	Shrutvni Sanjay Patil	B.A I		<u>S. Patil</u>

50

महिला स्वयंसेवा कार्यशाळा

दि २०/१२/२०२१

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे नांव	वर्ग	रोल नंबर	सही
1.	Divya Anabla Mane	B.A.I		<u>Anabla</u>
2.	Monika Pandurang Forne	B.A.I		<u>Forne</u>
3.	Akshada Balkrushna Nikam	B.A.I		<u>Nikam</u>
4.	Sanika Suresh Sawant	B.A.I		<u>Sawant</u>
5.	Ankita Ankush Sawant	B.com I		<u>Sawant</u>
6.	Sanika Shrirang Sandage	B.Com I		<u>Sanika</u>
7.	Pranjata Ramchandra Sutar	B.com I		<u>Sutar</u>
8.	Shradha Shrikant Salunkhe	B.com I		<u>Salunkhe</u>
9.	Sanjana Krishna Kadam	B.COM I		<u>Kadam</u>
10.	Poonam Prakash Jadhav	B.com I		<u>Jadhav</u>
11.	Shubhangi Suresh Jagale	B.com I		<u>Jagale</u>
12.	Sakshita Suresh Patil	B.com I		<u>Patil</u>
13.	Sanika Dinkar Kadam	B.COM I		<u>Kadam</u>
14.	Sanika Ananda Tanage	B.COM I		<u>Tanage</u>
15.	Vaishnavi Nivas Patil	B.com I		<u>Patil</u>
16.	Priyanka Sharad Pawar	B.A.II		<u>Pawar</u>
17.	Pooja Dhanaji Mokashi	BA II		<u>Mokashi</u>
18.	Saniya Ekbal Mulla	B.A. [F]		<u>Mulla</u>
19.	Mustashida Aarif Mulla	B.com I		<u>Mulla</u>
20.	Vishakha Santosh Suryawanshi	B.com I		<u>Suryawanshi</u>
21.	Kemal Kashinath Dhamal	B.com I		<u>Dhamal</u>
22.	Prerana Laxman Bhosale	B.com I		<u>Bhosale</u>
23.	Prerana Shabaji Patil	B.COM I		<u>Patil</u>
24.	Tejoswini Vitthal Kodam	B.com I		<u>Kodam</u>
25.	Avantika Vijay Nalawade	B.COM I		<u>Nalawade</u>



अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे नांव	वर्ग	रोल नंबर	सही
1]	Vaishnavi J. Patole	B.A. III	-	Patole
2]	Pallavi P. Suryawanshi	B.A. III	-	Bellani
3]	Vaishali M. Sandage	BA III	-	Sandage
4]	Vaishnavi L. Shelar	BA III	-	Shelar
5]	priyanka R. Maske	B.COM III	-	maske
6]	Pranali Dhanaji Jamdade	B.COM III	-	PJ
7]	Jamalabi Ramajan Badiger	B.COM III	-	RB
8]	Shweta Sarjerao Deshmukh	B.COM III	-	S.S.D.
9]	Gayatri Sunil Sable	B.A. I	-	Sable
10]	Vaishnavi Manjuti Dhote	BA I	-	Dhote
11]	Rutuja Lagman Mokashi	BA I	-	Rutuja
12]	Vaishnavi Satish Potdar	B.COM I	-	Potdar
13]	Rohini Sudhakar Ghare	B.COM I	-	Ghare
14]	Sakshi Jagannath Mohite	B.COM I	-	Mohite
15]	Gotpagar Sayali Jeevan	B.SCI	-	Gotpagar
16]	Suryawanshi Sanjana Sunil	B.SCI	-	Suryawanshi
17]	Kumbhar Dipali Dilip	B.SCI	-	Kumbhar
18]	Lad Swaranjali Manik	B.COM I	-	Swaranjali
19]	Sandage Anjali Patangrao	BCA II	-	Sandage
20]	Sayali Lalaso Shinde	BCA II	-	Shinde
21]	Vaishnavi Rajendra Jangam	BCA II	-	Jangam
22]	Radhika Shashikant Kakatkar	BCA II	-	Kakatkar
23]	Vinaya Vikas Sankpal	BCA II	-	Sankpal
24]	Chaitralli Shankar Jadhav	BCA II	-	Jadhav
25]	Geurni Ramesh Patil	BCA II	-	GRP



इंडियन मार्शल आर्ट थांग ता असोसिएशन ,कोल्हापूर आणि
कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय पलूस, ता.पलूस,जि. सांगली,यांच्या वतीने



•आयोजित महिला स्वसंरक्षण कार्यशाळा •



नाव :- ----- मनाली दत्तात्रय साळुंखे

इंडियन मार्शल आर्ट थांग ता असोसिएशन ,कोल्हापूर
आणि पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे

कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय पलूस, ता.पलूस,जि. सांगली,
यांच्या वतीने दि.२७/१२/२०२१ रोजी कला, वाणिज्य व विज्ञान शाखेतील
मुलींना आत्मसंरक्षण स्वसंरक्षणाचे धडे दिल्याबद्दल तसेच संस्थेची गती
व प्रगती करताना आपण दिलेले योगदान आदर्श असेच आहे.हीच वैभवशाली
परंपरा होण्याकरिता आपणास हे गौरव पत्र सन्मानपूर्वक प्रदान
करण्यात येत आहे .धन्यवाद !

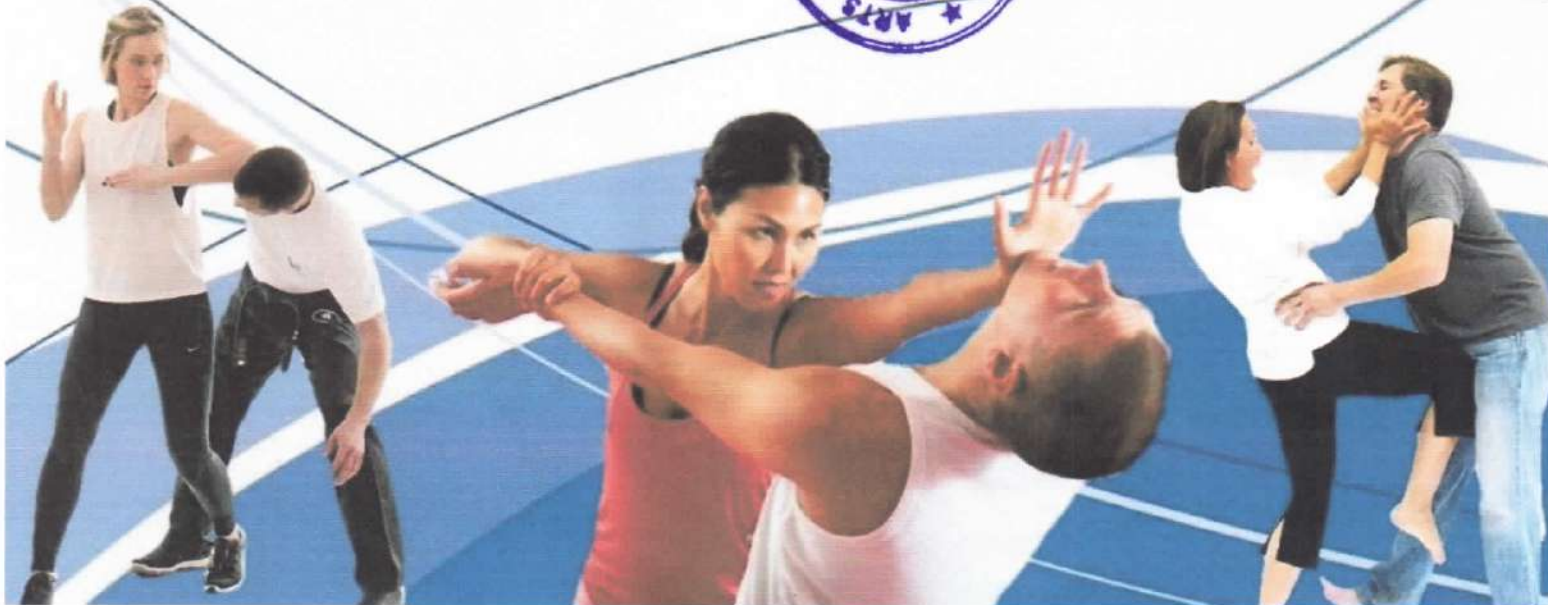
सचिव

सतिश वडणगेकर
इंडियन मार्शल आर्ट थांग ता
असोसिएशन , कोल्हापूर



डॉ. साळुंखे आर. एस.

कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय,
पलूस, ता.पलूस जि.सांगली



Workshop on Self Defense on 29/04/2022





पलूस शिक्षा प्रसारक मंडळ संचलित,
कला वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस.

कार्यक्रम पत्रिका

दि 29/4/2022

महिला स्वरक्षण कार्यशाला

प्रथम सत्र- सकाळी 10 ते दु. 1

- स्वागत व प्रास्ताविक - प्रा. डॉ. सौ. वाघ एस. पी.
- मार्गदर्शक वक्ते - सतिश महादेव वडणगेकर (आर्ट मार्शल)
- अध्यक्ष - मा. प्राचार्य. डॉ. आर.एस.साळुंखे
- विशेष उपस्थिति- प्रा. पी एम्. पाटील (IQAC) समन्वयक
- आभार - प्रा. स्वाती एस. पाटील
- सूत्रसंचालन - प्रा. डॉ. सौ. आनंदी शिंदे.

द्वितीय सत्र- दु. 2 ते 4

- स्वागत व प्रास्ताविक - प्रा. स्वाती एस. पाटील
- मार्गदर्शक वक्ते - सतिश महादेव वडणगेकर (आर्ट मार्शल)
- अध्यक्ष - प्रा. पी एम्. पाटील (IQAC) समन्वयक
- विशेष उपस्थिति- प्रा. डॉ. संगीता संपत पाटील.
(सांस्कृतिक विभाग प्रमुख)
- आभार - प्रा.सौ. पूजा प्रशांत देसाई
- सूत्रसंचालन - प्रा. स्वाती एस. पाटील

Workshop on Self Defense on 29/04/22





Time: 29-04-2022 11:43
Note:
Internal Complaint Committee programme

Powered by NoteCam



Time: 29-04-2022 11:36
Note:
Internal Complaint Committee programme

Powered by NoteCam





Time: 29-04-2022 12:44

Note:
Internal Complaint Committee programme

Powered by NoteCam



Time: 27-12-2021 11:20
Note: ICC

Powered by NoteCam



अ.क्र	विद्यार्थ्यांचे नाव	वर्ग	रोल नंबर	सही
①	Patil Vaishnavi shabari	B.Sc-III		<u>Patil</u>
②	Kadam Amruta sharam	-11-		<u>Kadam</u>
③	Jadhav Poonam sandip	-11-		<u>Jadhav</u>
④	Pawar Sakshi bajirao	-11-		<u>Pawar</u>
⑤	Kadam kazishama Dattatray	-11-		<u>Kadam</u>
⑥	Jadhav Rutuja Ganesh	-11-		R.G.Jadhav
⑦	Jadhav Priti Jayavanti	-11-		P.J.Jadhav
⑧	Grade. Rutuja Manesh	-11-		R.M.Grade
⑨	Savase shweta Jogannath	-11-		<u>Savase</u>
10	kumbhar Ashwini Pandurang	-11-		<u>Ashwini</u>
11	Pathan Alisha Alam	-11-		<u>Alisha</u>
12	Pawar Asmita Ankush	-11-		<u>Pawar</u>
13	Patil Divyanjali Yashwanth	-11-		<u>Patil</u>
14	Salunke Purnali Pratiksh	-11-		<u>Salunke</u>
15	Pooja Pandurang Jadhav	-11-		<u>Jadhav</u>
16	Salunke Vaishali Bhimrao	-11-		<u>Salunke</u>
17	Mali Vaishnavi Mahadev	B.Sc-I		<u>Mali</u>
18	Salunke Manasi Anil	B.Sc-I		<u>Salunke</u>
19	Patil Rutika Rajaram	B.Sc-I		<u>Patil</u>
20	Salunke Neepti Anil	B.Sc-I		<u>Salunke</u>
21	Phadatar Priyanka Hanmant	B.Sc-I		<u>Phadatar</u>
22	Amane Sanika Santosh	B.Sc-I		<u>Amane</u>
23	Patil Pratiksha Hanmant	B.Sc-I		<u>Patil</u>
24	Patil Shrawani Jitendra	B.Sc-I		<u>Patil</u>
25	Gotpagar Sayali Jeevan	B.Sc-I		<u>Gotpagar</u>

The End





शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
अग्रणी महाविद्यालय,
कला, वाणिज्य महाविद्यालय, कडेपूर
आणि



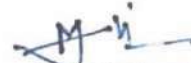
पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस
IQAC व अंतर्गत तक्रार निवारण समिती यांचे संयुक्त विद्यमाने
'एक दिवशीय कार्यशाळा'

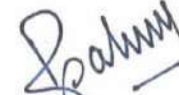
प्रमाणपत्र

दि. २९/०४/२०२२

श्री./श्रीमती/प्रा./डॉ. कु. वैष्णवी बबन भिंगारदेवे Bcom-1 यांना
'महिला स्व-संरक्षण' या विषयावरील दि. २९ एप्रिल २०२२ रोजी संपन्न झालेल्या एक दिवशीय कार्यशाळेस
उपस्थित राहिल्याबद्दल हे प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.


समन्वयक
डॉ. सौ. वाघ एस्. पी.


IQAC समन्वयक
डॉ. पाटील पी. एम्.


प्र. प्राचार्य
डॉ. आर. एस्. साळुंखे





पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,

कला,वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

अंतर्गत तक्रार निवारण समिती, व IQAC व सांस्कृतिक विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने
आयोजित कार्यक्रम

“कायदे व त्यांची अंमलबजावणी”

शनिवार दि.- 19 नोव्हेंबर, 2022

सकाळी - 11 वा.

कार्यक्रम पत्रिका

- ❖ उद्घाटन - सकाळी 11 वा.
- ❖ प्रास्ताविक - प्रा.डॉ.सौ.एस.पी.वाघ
- ❖ स्वागत व प्रमुख
पाहुण्यांची ओळख - प्रा.सौ.स्वाती एस.पाटील
- ❖ प्रमुख पाहुणे - मा.राजश्री दुधाळ (PSI)
पलूस पोलिस स्टेशन
- ❖ अध्यक्ष - मा.प्राचार्य डॉ.आर.एस.साळुंखे
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस
- ❖ प्रमुख उपस्थिती - प्रा.डॉ.पी.एम.पाटील
IQAC समन्वयक
प्रा.डॉ.सौ.एस.एस.पाटील
सांस्कृतिक विभाग प्रमुख
- ❖ आभार - सौ.पुजा प्रशांत देसाई
- ❖ सूत्रसंचालन - प्रा.डॉ.एस.एस.गर्जेपाटील



स्थापना

21 ऑगस्ट 1992

पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय पलूस

ता. पलूस जि.सांगली पिन - 416 310 📞: (02346) 226226, 228383

(शिवाजी विद्यापीठ संलग्नीत)

Web: www.acscollegepalus.edu.in Email : acscollegepalus@gmail.com

बी.ए., बी.कॉम.
बी.एस्सी., बी.बी.ए.
बी.सी.ए., बी.सी.एस.
पी.जी.डी.सी.ए.
एम.ए.
एम.एस्सी.

प्राचार्य, डॉ.आर.एस.सांळुखे, एम.कॉम .पीएच.डी.

📞: (02346) 226226

जाक.महावि/समग्र/अफ 46/2021-22

दिनांक:- 19/11/2022

प्रति,

मा. राजश्री दुधाळे

पोलिस निरिक्षक,

पलूस पोलिस स्टेशन पलूस

ता. पलूस जि. सांगली

मा. महोदय,

आमच्या महाविद्यालयात शनिवार दि.19/11/2022 रोजी अंतर्गत तक्रार निवारण समितीने आयोजित कार्यक्रमांमध्ये प्रमुख पाहणे म्हणून उपस्थित राहून आमच्या विद्यार्थ्यांना कायदे व त्यांची अंमबजावनी या विषयावरती मार्गदर्शन केले त्याबद्दल महाविद्यालय आपले आभारी आहे आपण केलेले मार्गदर्शन आमच्या विद्यार्थ्यांच्या भावी आयुष्यात उपयोगी पडेल आपला स्नेह आमच्या महाविद्यालयास असाच मिळावा हि अपेक्षा.

कळावे

आपला विश्वासू,

प्राचार्य

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय,
पलूस, जि. सांगली.



'पलूस शिक्षण प्रसारक मंडल,'

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस 'अंतर्गत तक्रार निवारण समिती'

प्रा.डॉ.सौ.वाघ शकुंतला प्रताप

दि.- 19/11/2022

'अहवाल'

अंतर्गत तक्रार निवारण समिती, IQAC व सांस्कृतिक विभाग यांचे संयुक्त विद्यमाने 'कायदे व त्यांची अंमलबजावणी' या विषयावरती व्याख्यान आयोजित करणेत आले होते.या कार्यक्रमासाठी पलूस पोलिस स्टेशनच्या PSI मा.राजेश्री दुधाळे मॅडम उपस्थित होत्या.

दुधाळे मॅडमनी IPC.354 व सायबर गुन्हेबाबत विद्यार्थाना मार्गदर्शन केले. IPC.354 चा कायदा काय आहे व त्यांची शिक्षा कशा प्रकारची आहे ते सविस्तर सांगितले.आज वाहत चाललेली तरुण पिढी याबाबत चर्चा केली. IPC.354 क,ड या बाबत सविस्तर चर्चा केली. स्वातंत्र म्हणजे काय? विनयभंग म्हणजे काय? सायबर बुलिंग,पोर्नोग्राफी,अफवा पसरवणे, ATM संबंधी गुन्हे, आणी सायबर गुन्हे घडल्यावर काय करावे या बाबत विद्यार्थाना मार्गदर्शन केले.

या कार्यक्रमासाठी सांस्कृतिक विभाग प्रमुख प्रा.डॉ.सौ.पाटील एस.एस. उपस्थित होत्या. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक व स्वागत प्रा.डॉ.सौ.वाघ एस.पी.यांनी केले. पाहुण्यांची ओळख प्रा.सौ.स्वाती पाटील मॅडमनी करून दिली. आभार सौ.देसाई मॅडमनी मानले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा.डॉ.स्नेहल गर्जेपाटील मॅडमनी केले.

या कार्यक्रमासाठी 83 विद्यार्थी उपस्थित होते.



अभ्यास तक्रार विचारण समिती कार्यक्रमा दि 19/11/2022
 * आर्ये व त्यांची अक्षरव्यवहारी - राज्याचे दुधारे

अ.क.	विद्यार्थ्याचे नांव	वर्ग	रोल नंबर	सही
1	Gayatri Bajorang Rade	BCA-I	223379	<u>G.Rade</u>
2	Diksha Dipak Bhosale	BCA-I	223302	<u>Bhosale</u>
3	phanashi Mahadev Thorat	BCA-I	223414	<u>Thorat</u>
4	Vaishnavi sunil Jadhav	BCA-I	223412	<u>Jadhav</u>
5	Priyanka Balaso Jagtap	BCA-I	223326	<u>Jagtap</u>
6	Nikita Rajendra Salunkhe	BCA-I	223381	<u>Salunkhe</u>
7	Vaishnavi Arun Shinde	BCA-I	223411	<u>Shinde</u>
8	Shreiddha Dashaerh Jadhav	BCA-I	223410	<u>Jadhav</u>
9	Sakshi yogesh yadav	BCA-I	223408	<u>Yadav</u>
10	Shruti Shrirang Suryawanshi	BCA-I	223401	<u>Shruti</u>
11	Pooja Dadaso Sutar	BCA-I	223403	<u>Sutar</u>
12	Nayan Mohan Salunkhe	BCA-I	223390	<u>Salunkhe</u>
13	Ruchita Babuxao Mane	BCA-I	223344	<u>Mane</u>
14	Sanika Rajaram Pujari	BCA-I	223378	<u>Pujari</u>
15	Shreya Vaibhav Sawant	BCA-I	223391	<u>Sawant</u>
16	Sanika Vishnu Patil	BCA-I	223368	<u>S.V. Patil</u>
17	Sanika Bhatat Patil	BCA-I	223366	<u>B.Patil</u>
18	Namrata Shashikant Kakkar	BCA-I	223332	<u>Kakkar</u>
19	Krushnalee krushnat Jadhav	BCA-I	223313	<u>Jadhav</u>
20	Sakshi Vijay Shelake	BCA-I	223394	<u>Shelake</u>
21	Sanika Jay Dandekar	BCA-I	223304	<u>Dandekar</u>
22	Bhagyashri Anil Jadhav	BCA-I	223311	<u>Jadhav</u>
23	Asmita Chandrakant Patil	BCA-I	223359	<u>Patil</u>
24	Utkarsha Sanjay Patil	BCA-I	223369	<u>Patil</u>
25	prachi Dadaso more	BCA-I	223348	<u>P.A. more</u>



अ.क.	विद्यार्थ्याचे नांव	वर्ग	रोल नंबर	सही
26	Sonal Nandkumar Jadhav	BCA-I	223322	S. Jadhav
27	Sukshi Manik Jadhav	BCA-T	223320	S. Jadhav
28	Sakshi Sayaji Jadhav	BCA-T	223321	S. Jadhav
29	Vaishnavi Umesh Shinde	BCA-I	223397	V. Shinde
30	Sanika Sarganjy Karamble	BCA-T	223333	S. Karamble
31	Sargar Neha Kondiba	BCA-I	223388	S. Sargar
32	J. Pratiksha Ashok Jadhav	BCA-I	223316	J. Jadhav
33	Pragati Dattatray Salunkhe	BCA-I	223382	P. Salunkhe
34	Sanika Sandip Patil	BCA-I	223367	S. Patil
35	Patil Anuja Shahaji	BCA-I	223358	A. Patil
36	Sarvashe Suresh Dattatray	BCA-I	223389	S. Sarvashe
37	patil Rutuja Gajanan	BCA-I	223365	R. Patil
38	Padmale Piyusha Pradeep	BCA-I	223355	P. Padmale
39	Patwar Prachi Santosh	BCA-I	223370	P. Patwar
40	shinde sanika Ramchandra	BCA-I	223415	S. Shinde
41	Mali Shrutika Balaso	BCA-I	223341	S. B. MALI
42	Patil Pooja Pradeep	BCA-I	223363	P. Patil
43				
44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				



अभिलेखित तक्रार विचारण मासिनी कार्याक्रम दि. 19/11/2022
(मायदेव त्यांची अभिलेखनावणी)

अ.क्र.	विद्यार्थ्याचे नांव	वर्ग	रोल नंबर	सही
51	रोहन रातेस पदर	B.C.A.	223371	<u>Rohar</u>
52	Prerachandra Kant Jadhav.	B.C.A.	223317	<u>Jadhav</u>
53	Satyajeet Sanjay mane	B.C.A.	223346	<u>Mane</u>
54	Shivprasad Balasaheb Kulkarni	BCA	223334	<u>Kulkarni</u>
55	Sandesh Sarjerao Shinde	BCA	223395	<u>Shinde</u>
56	Suraj Vijay Madame	BCA	223338	<u>Madame</u>
57	Arishkar Santosh Poul	BCA	223376	<u>Poul</u>
58	Sahil Subhash Suryawanshi	BCA-I		<u>Sahil</u>
59	Anadhut Dinesh Sandge.	BCA-I	223386	<u>Sandge</u>
60	ANKUR Dipak Kadam	BCA-I	223528	<u>ANKUR</u>
61	Gaurav Yuvraj Bhanage	BCA-I	223301	<u>Bhanage</u>
62	Rutof. vijay madame	BCA I	223345	<u>Madame</u>
63	Prathamesh Shankar mali	BCA-I	223339	<u>Mali</u>
64	Tushar Shankar Shivade	BCA-I	223398	<u>T. Shivade.</u>
65	Tejas Vikas Jadhav	BCA-I	223324	<u>Jadhav</u>
66	Kadam Sourav Dilip	BCA-I	223331	<u>Kadam</u>
67	Sahil Sanjay Gavade	BCA-I	223307	<u>Gavade</u>
68	Tejas Tanaji Jadhav	BCA-I	223323	<u>Jadhav</u>
69	Shreyas Samil Mame	BCA-I	223347	<u>Mame</u>
70	Rohit Rajaram Jadhav.	BCA-I	223318	<u>Jadhav</u>
71	Yash Babasa Teraskar	BCA-I	223404	<u>Teraskar</u>
72	Shivam Mihadev Pawar	BCA-I	223373	<u>Pawar</u>
73	Aditya Sampat Rao Yadav.	BCA-I	223407	<u>Yadav</u>
74	Harshad Sangram Jadhav	BCA-I	223312	<u>Jadhav</u>
75	ANKUR Bhupat Ghudege	BCA-I	223308	<u>Ghudege</u>





Time: 19-11-2022 12:21

Note:

अंतर्गत तक्रार निवारण समिती

Powered by NotisCam



Time: 19-11-2022 12:08

Note:

अंतर्गत तक्रार निवारण समिती

Powered by NotisCam

पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळ,
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस
'अंतर्गत तक्रार निवारण समिती'

प्रा.डॉ.सौ.एस.पी.वाघ
अध्यक्षा, हिंदी विभाग
दिनांक- 3/10/2023

'अहवाल'

दि.- 25/09/2023, सोमवारी 'अंतर्गत तक्रार निवारण समिती' ने "लाठी-काठी" स्वसंरक्षण कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते. ही कार्यशाळा सहा दिवस होती. दि.- 25/09/2023 ते 30/09/2023 पर्यंत कार्यशाळा होती. कार्यशाळा सकाळी आठ ते आकरा वाजेपर्यंत असे.

।।

या कार्यशाळे मध्ये विद्यार्थ्यांनी सहभागी होत्या. त्यांना मार्गदर्शन करणे साठी सांगली चे श्री. अमेय पाटील हे उपस्थित होते. त्यांनी मुलिंना स्वसंरक्षण कशा प्रकारे करावयाचे हे प्रात्यक्षिक करून दाखवले व करून घेतले.



कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

'अंतर्गत तक्रार निवारण समिती' 2023-24

लाठी-काठी स्वसंरक्षण कार्यक्रम कार्यशाळा

उपस्थिती

अ.क्र.	नाव	25/09 2023	26/09 2023	27/09 2023	28/09 2023	29/09 2023	30/09 2023	एकूण
1	Suryawanshi Gayatri P	SPM	SPM	SPM	SPM	SPM	SPM	
2	Bhosale Ditya Dattatray	Bhosale	Bhosale	Bhosale	Bhosale	Bhosale	Bhosale	
3	mane swarali Suresh	mane	mane	mane	mane	mane	mane	
4	Sutar Tesashree Vikas	S.T.V.	S.T.V.	S.T.V.	S.T.V.	S.T.V.	S.T.V.	
5	Pawar P. Anahi Panchurang	PPW	PPW	PPW	PPW	PPW	PPW	
6	Patil. Rutuja Rajaram.	RP	RP	RP	RP	RP	RP	
7	suryawanshi Prandali H.	SPH	SPH	SPH	SPH	SPH	SPH	
8	kamble Priyanka Anand	kamble	kamble	kamble	kamble	kamble	kamble	
9	suryawanshi shikshi Dhunai	SDSH	SDSH	SDSH	SDSH	SDSH	SDSH	
10	patil. Sanjana Sanjay	Patil	Patil	Patil	Patil	Patil	Patil	
11	Salunke Neerati Anil.	Neerati	Neerati	Neerati	Neerati	Neerati	Neerati	
12	Gerlage Arti Ramchandray	Arti	Arti	Arti	Arti	Arti	Arti	
13	Dubal Amruta Sambhaji	Amruta	Amruta	Amruta	Amruta	Amruta	Amruta	
14	pawar shruati Vikas	shruati	shruati	shruati	shruati	shruati	shruati	
15	pawar Vaishnavi m.	P.V.m	P.V.m	P.V.m	P.V.m	P.V.m	P.V.m	
16	salunke Akantsha Anil.	Akantsha	Akantsha	Akantsha	Akantsha	Akantsha	Akantsha	
17	Pat phadto re Bhavana. A.	Bhavna	Bhavna	Bhavna	Bhavna	Bhavna	Bhavna	
18								
19								
20								

Total student. 17

Dr. P. V. Patil
प्रीति मंडळ, पलूस

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय,
पलूस, जि. रायगडी

पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

अंतर्गत तक्रार निवारण समिती कार्यशाळा

दिनांक-18/01/2020

कार्यक्रम पत्रिका

विषय- महिला हक्क व अधिकार

प्रस्तावना- प्रा.डॉ.वाघ एस.पी.

प्रमुख वक्ता- 1. मा.अॅड.सौ.सुवर्णा जालिंदर भोसले

सरकारी वकील पलूस न्यायालय

2. श्रीमती. गितांजली कुरगुंद

पोलिस कॉन्स्टेबल पलूस पोलिस स्टेशन

अध्यक्ष- मा.श्री.एस.के.पाटील (काका)

अध्यक्ष पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळ, पलूस

प्रमुख उपस्थिती- मा.प्र-प्राचार्य डॉ. आर.एस. साळुंखे

प्रा.डॉ.पी.एम.पाटील

नॅक समन्वयक

अभार- सौ. पूजा प्रशांत देसाई

सूत्रसंचालन- प्रा.डॉ. आनंदी शिंदे



पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

अंतर्गत तक्रार निवारण समिती कार्यशाळा

दिनांक-18/01/2020

अहवाल

विषय- महिला हक्क व अधिकार

अंतर्गत तक्रार निवारण समिती, सांस्कृतिक विभाग व IQAC यांच्या संयुक्त विद्यमाने एक दिवसीय कार्यशाळेचे आयोजन कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालयात आयोजित करण्यात आला होता.

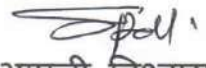
या कार्यक्रमाचा विषय महिला हक्क व अधिकार होता. या कार्यक्रमा साठी प्रमुख पाहुणे म्हणून अॅड. सुवर्णा भोसले सरकारी वकील पलूस न्यायालय या उपस्थित होत्या. त्यांनी महिलांचे अधिकार कोण-कोणते आहेत व त्याचा वापर कशा-प्रकारे करावा हे सांगितले.

गितांजली कुरगुंद पोलिस कॉन्स्टेबल पलूस यांनी महिलांच्या कायद्यांचा कशा-प्रकारे समाजात दूरुपयोग होत आहे ते सांगितले.

या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष मा.श्री.एस.के.पाटील तथा काका यांनी महिलांना आपल्या अधिकारा बाबत जागृत रहाने बाबत मार्गदर्शन केले.

या कार्यक्रमा साठी भिलवडी कॉलेज, बोरगाव कॉलेज व आपल्या महाविद्यालयातील विद्यार्थी-विद्यार्थिनी उपस्थित होत्या.

आभार अंतर्गत तक्रार निवारण समितीच्या सदस्या सौ.पूजा प्रशांत देसाई यांनी मानले. सूत्रसंचालन प्रा.डॉ.सौ. आनंदी शिंदे यांनी मानले.


आपली विश्वासू





ICC Workshop on Women Rights on 18/01/2020



ICC Workshop on Women Rights on 18/01/2020





शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
अग्रणी महाविद्यालय,
कला, वाणिज्य महाविद्यालय, कडेपूर
आणि


पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस
IQAC व अंतर्गत तक्रार निवारण समिती यांचे संयुक्त विद्यमाने
'एक दिवशीय कार्यशाळा'

(प्रमाणपत्र)


दि. १८/०१/२०२०

श्री./श्रीमती/प्र./डॉ. कु. दुळल मोहिनी मंज्य यांना

'महिला हक्क व अधिकार' या विषयावरील दि. १८ जानेवारी २०२० रोजी संपन्न झालेल्या
एक दिवशीय कार्यशाळेस उपस्थित राहिल्याबद्दल हे प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.


समन्वयक
डॉ. सौ. वाघ एस्. पी.


IQAC समन्वयक
डॉ. पाटील पी. एम्.


प्र. प्राचार्य
डॉ. आर. एस्. साळुंखे

आंगणिक तक्रार विभाग (आंगणिक कार्यालय)

क्र.सं.	विद्यार्थ्याचे नाव.	वर्ग.	मोबाईल नं.
1)	जाधव रमेश पुत्र	BA-I	7065310474
2)	शिवाजीराव राकेशराव दामोदर	BA-I	9325530933
3)	देशमुख आमितीत भानसिंग	BA - I	9834320418
4)	आण्णासो अशोक कोरे	B.A - III	9096770184
5)	विजय अंतर्भाषी कवठ	B-A - I	9730453705
6)	कदम तेजस देवनाथ	B.A - I	9049969042
7)	शिंदे हर्षद सुनिल	B.A - 2	9860634027
8)	पाटील मंगरु दिलीप	BA III	8766588985
9)	वैभव ज्ञानदेव मतकरी	B.A-III	7745087542
10)	राज सजय जाधव	B.A. III	7756071298
11)	शुभम तक्रार ज्योत्सोडे	B.A. III	8500413207
12)	आश्वनी सुधाकर चौधरी	B.A III	7038853865
13)	मनाली आनंदराव शिंदे	BSC-III	9860678180
14)	कुंभार पुजा पंजाबराव	BOS. II	7776901164
15)	सरोदे साशली नंदकुमार	BOS. II	9158606909
16)	पवार दिव्या मच्छिंद	B.OS-III	9822323566
17)	पवार आकांक्षा शर्मा	B.OS III	9527492510
18)	कोळी शुभिका दिलीप	B.OS III	7620520452
19)	पवार अंकिता सुखदेव	B.OS III	9598398806
20)	कपत निलम जिवनधर	B.OS III	9561049509
21)	जाधव काजल दिलीप	B.OS III	8625052384
22)	डुबल निखिता अशोक	B.OS III	9307232451
23)	पाटील नेहा पतंगराव	B.OS III	7498201615
24)	शुबीकर सीमा अशोक	B.A III	9975919685
25)	पोतदार गायत्री दत्तात्रय	BOS II	9503186034
26)	पाटील आरती अशोक	B.A I	9561918754
27)	शिरतोडे वैशाली शयबा	B.C.A.I	9075234839
28)	पार्ष्णी सौम्य बोंडीसम	B.C.S II	8600705460
29)	ढोबरे तेजस्वी राजेंद्र	B.A III	8698313503
30)	ढोलसुखे चैत्राली सदाशिव	B.C.S II	7774909973
31)	हर्षानली मुस्कण गुलाब	B.C.S. II	7385764860
32)	मंगरु आश्वनी सुखा	B.C.S. II	9180951083
33)	गादत गौरी उत्तम	B.C.S. II	7249868202


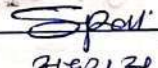
	विद्यार्थीचे नाव	वर्ग	मीठाईल नं.
34]	जाधव प्रज्वला प्रताप	BCS-II	9881677602
35]	पाटील उमाकांठा दिपक	BCS-II	9970117588
36]	संकपाळ साश्री बाजीराव	BCS-II	7385345171
37]	सावंत प्रिती तानाजी	BCS-II	9503348802
38]	अरबुने मृगाली हामन	BCS-II	9112302937
39]	जाधव हर्षदा प्रमोद	BCS-II	7559286897
40]	पाटील नेहा दिनकर	B.Sc-III	7709560691
41]	संकपाळ अंजली विकास	BCS-II	9665596112
42]	कुंभार प्रियांका रामहरी	BCS-II	7028652244
43]	पवार प्रियांका कृष्णराव	BCS-II	9529385272
44]	जगदाळे शिवानी शिवाजी	BCS-II	7384262421
45]	बुचडे सूनिका नितीन	BCS-II	8485857753
46]	पवार प्रगती चंद्रकांत	BCS-II	7499221021
47]	पवार निकिता मधेश	BCS-I	9766742182
48]	पवार वैष्णवी बाजीराव	BCS-I	9503042661
49]	पाटील सारिका विजय	BCS-I	9665240140
50]	बानुगडे गायत्री जितेंद्र	BCS-I	9850366235
51]	पाटील त्रुतुजा अंजय	BCS-I	8999307176
52]	पाटील रेश्मा अधिक	B.Sc-III	9075466799
53]	चव्हाण पायल अनिल	B.Sc-I	9096058480
54]	घुले आश्री किशोर	B.Sc-I	9763600490
55]	पवार दिपानी दिलीप	BCS-I	9527188203
56]	अनुगडे पल्लवी अनिल	BCS-I	7447537628
57]	द्याडगे तेजस्विनी सतीश	BCS-I	9145574497
58]	पवार रोश्वर्या सुरेश	BCS-I	9561390787
59]	द्याडगे निकिता मोहन	BCS-I	9665474745
60]	पाटील श्रुती विकास	BCS-I	9175612676
61]	पोटे श्रेया रमेश	BCS-I	9130932193
62]	जाधव कामल बाजीराव	BCS-I	7219445898
63]	त्रिंबे शुभपा द्याडाराम	B.Sc-I	7278287273
64]	त्रिंबे अमता सुर्यकांत	B.Sc-I	8380875448
65]	गुंडकल गीता सुरेश	B.Sc-I	9604820824
66]	शांडे त्रुतुपा मनेश	B.Sc-I	8626031485

अंतीम तहसिल विवाह समिती कार्यालय

१८/१२/२०२०

	विवरण विवाह	वर्ग	मोबाईल नं
६७	सुर्यवंशी प्रानवला शंकर	B.Sc-I	8600765771
६८	सुर्यवंशी प्रियांका शंकर	B.Sc-I	8600577135
६९	डांडे कविष्मा मोला	B.A-III	9158126863
७०	कुदम मेधा च्छुमार	B.A-III	8421263228
७१	ढोरे ऐश्वर्या जालिंदर	B.A-III	7426006536
७२	गाडे उमका वल्लभा	B.Sc-I	8208185292
७३	खळरुळे वेशाली दयाबा	B.Sc-I	7620703900
७४	मुलाणी मुश्कान खुमसुदीन	B.Sc.CS-I	9689498960
७५	शिखरे मृगाली दशरथ	B.Sc-I	9890567641
७६	पाटील वैष्णवी शहाजी	B.Sc-I	8605246175
७७	पाटील सुपिया उल्म	B.S.C-I	9096520082
७८	पाटील पूनम बागपती	B.S.C-I	8605343970
७९	सज्जनशेटी शिवालिखा शिवाजी	B.Sc.(CS)-I	7840942182
८०	कुंभार पायल धामासो	B.Sc[CS]-I	9766905641
८१	माळी प्रतिष्ठा वंजय	B.Sc[CS]-I	7058597501
८२	पाटील स्वप्नशंखा सुनील	B.Sc I	90226513390
८३	सुर्यवंशी अपुर्वा मधुकर	B.Sc I	8637719650
८४	गाडे अवंतिका गजानन	B.Sc I	7820909150
८५	गाडे प्रमिला सुकंद	B.Sc-I	9130713472
८६	खळगे आरती रामचंद्र	B.Sc-I	8263841243
८७	गाडे आरती अरुण	B.Sc. I	9552483742
८८	पाटील प्रणाळी पांडुरंग	B.Sc.CS I	9307601092
८९	सावंत श्वेतांजली दिलीप	B.Sc.CS I	9850111697
९०	मोरे रविना राजकुमार	B.Sc[CS] I	9834684946
९१	कोरे गायत्री मनोहर	B.Sc[CS] I	7057894142
९२	पवार सोनम मटापे	B.Sc(CS)-I	9890645656
९३	कचेर प्रतिष्ठा शिवाजी	B.Sc(CS)-I	7709326231
९४	जाधव पूनम सैदिप	B.Sc-I	9921417379
९५	पाटील मैथिली राजेंद्र	B.Sc-I	9096245892
९६	शिर्के वृत्ती धवाजी	B.Sc-I	8657879738
९७	वेणुमुख वैष्णवी अरुण	B.Sc-I	8408858123
९८	शंकरपाळ अंजनी श्रीकांत	B.Sc-I	8929217480
९९	पाटील वृष्णाळी रवींद्र	B.Sc-I	7350045617

दि १८/१/२०२०

100	मुख आकांक्ष गोरविंद	B.Sc I	8605923445
101	पवार शांही बाजीराव	B.Sc-I	7774086378
102	डवल मोहिनी संजय	B.Sc-I	9922068033
103	माने दिव्या किरीट	B-SC-I	7057986197
104	माने पुनम सुनिल	B-SC-I	9921514752
105	जाधव प्रिती जयवंत	B-SC-I	9960471001
106	जाधव मनुजा गणेश	B-SC-I.	7709450954
107	पठाण आलिशा आलम	BSc I	9767435778
108	पाटील श्रवती रमेश	B.Sc II	9370917503
109	पवार अस्मिता अंकुश	"	- 9730562839
110	जाधव पुजा पांडुरंग	"	9096758795
111	साळुखे वृषाली भिमराव	"	7028607721
112	साळुखे प्रणाली प्रकाश	"	9890538809
113	कुंभार आश्विनी पांडुरंग	"	9529781328
या कार्यशाळेस महाविद्यालयानीव 113 (1202) नं. 12) विद्यार्थी			
विद्यार्थीनी उपक्रम होत्या.			
 प्रभारी प्रचार्य, कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय पलूस, जि. सांगली			 मध्यम अंगणवाडी मंडळ, सांगली सांगली

Sakshama Award for Successful Women in Society



International Women's Day Programme



Time: 08-03-2023 12:09
Note: 8 मार्च जागतिक महिला दिन



Time: 08-03-2023 12:09
Note: 8 मार्च जागतिक महिला दिन

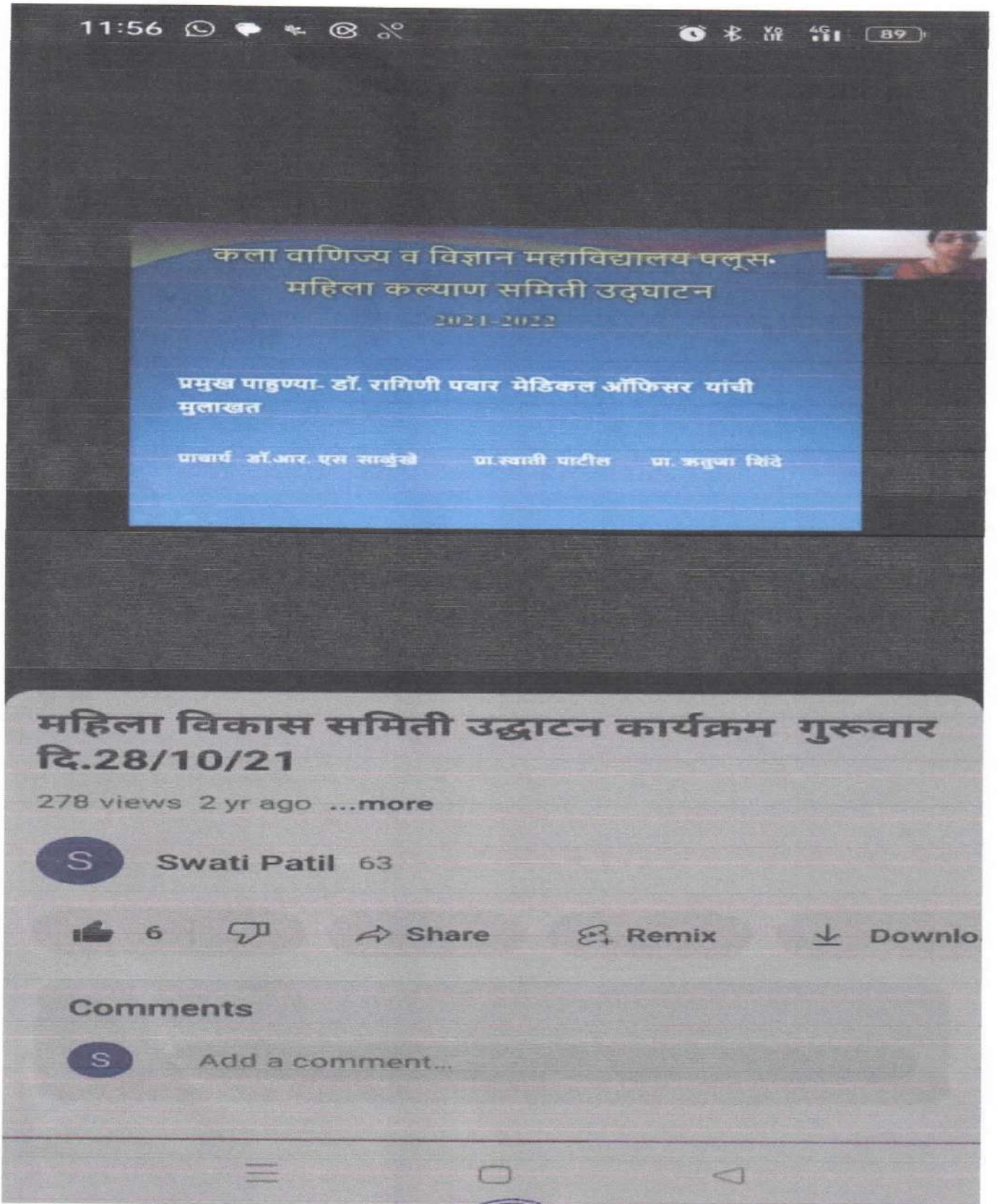
81)	शमशाद असावम सकानदार	पलूस	8830933852	Shakandare
82)	सारीका सुखवान धावते	आमलापूर	9960833510	Alwate
83)	प्रतिभा श्रीधर पाटील	वांभवडे	8698960935	Fahil
84)	शितल जितेंद्र भावल	वांभवडे		S.J. Bhoak
85)	अंया प्रोसले	वांभवडे		Bhoak
86)	प्रतिभा श्रीधर पाटील (वांभवडे)	वांभवडे	9166167291	Bhina
87)	श्रीमती आनंदा दे	मिखान	8730999608	Shree
88)	श्रीमती इत्तार पेकर	गादिनवाडी	88360602268	Sh. Petkar
89)	श्री. वल्लभा उदराम उदराम	वरगाड	8903260664	Vide
90)	श्री. धनंजी दौडिराम गंजक	वरगाड	8828303002	Vide
91)	श्री. सुनिता लक्ष्मी पिंवे	वरगाडे	8805238571	Shree
92)	श्री. मनिषा लक्ष्मण उमेठी		7875266742	Mksh
93)	श्री. विमल मोहन गावडे	वडगाव	8624907804	V.M. Gawde
94)	श्री. अर्चना आनंदा पाटील	वरगाव	9730946002	Patil
95)	श्री. निरुपा शीकांत शिंदे	पलूस	9226008138	Shinde
96)	श्री. देवदास शरद वाडगाव		7378282106	Shree
97)	श्री. अश्विनी लता शाश्रीकांत सोनावणे	कृष्णनगर	9923333385	Shree
98)	श्री. निशा नितीन कुलकर्णी	पलूस	7387282852	Shree
99)	श्री. वंदना तानाजी ताटे	पलूस	9623088337	Shree
100)	श्री. रंजना पांडुरंग थारात	सांडगेवाडी	9272111785	Shree
101)	श्री. मती मनिषा सुनिल कुर्वाडे	पलूस	9904028900	Shree
102)	श्री. छाया प्रभाकर पाटील		8960362328	Shree
103)	श्री. आनंदशिवाजी शिंदे	पलूस	9975665362	Shree
104)	श्री. वैशाली जितेंद्र अपारे	पलूस	9834001056	Shree
105)	श्री. छाया भाद्रजी शिंदे	मिलवडी रोड	9766832061	Shree
106)	श्री. सुनिता श्रीवाली सड	मानगाडी	9056769967	Shree
107)	श्री. अविता माणिक पुवार	शनगांव	9022972424	Shree
108)	श्री. सुलोचना चंद्रकांत पाटील	पलूस	7387265720	Shree
109)	श्री. उल्फल कासीम इनामदार	कुठा	8623666688	Shree
110)	श्री. सुमन शोकर सावंत	मिखान	88091063093	Shree
111)	श्री. नमीजली फरदीन नारायण	कुठा	9022978900	Shree
112)	श्री. मती ललीता कुमार शिंदे	पलूस	9022962262	Shree
113)	श्री. सुनंदा हिंदुराम सुरवंशी	सांडगेवाडी	7387266521	Shree
114)	श्री. शिंधुवार मंगेश माटी	पलूस	7387281283	Shree

715	सौ. सुनिता रघुनाथ देवकुर्वे	7030992928	पूजारी	उमर
716	सौ. मंगल विमलमोहन		रं. वर	MBK
117	राजेश सुजय शारदा	7620370714	भाष्यदा	फिर
996	प्रमोद काकाशे शिर्डी	6366252043	सा-वर्ग	UDS
998	सुनिता बाबुराव जाधव	9320259956	सांगर	SB)Gadhav
720	श्रीमती रागिणी भास्कर गाडे	9320259956	मोरावे	Ricard
921	श्रीमती सुमला भास्करसपकाठ	9904006669	कुंठावाडी	पानसपकाठ
922	श्रीमती संगीता सुनिल रेकाडे	9022979166	धनगाव	SSR
923	सा. मंगल विरामा बाम	9022981863	धनगाव	Collage
924	सौ. स्वती बाजीराव शिंदे	9900992394	मिठवाडी	Shriwade
925	सौ. लक्ष्मीबाई साळगाव गाव	9900992394	मिठवाडी	SSGand
926	सौ. सविता संजय चौडले	8830781984	चा-	SSShree
927	सौ. आवकाताई प्रभाकर कांबळे	9975822212	"	A.P.Kamble
928	सा. परमिता सुब्रह्म सुता	9138727654	"	Prm
929	सा. लुच्चा लक्ष्मी पांडे	7387300387	"	Lat.
930	सौ. प्राची आठगाव भांडगे	8625074601	अंकवस्त्रोप	P.H.Leandax
931	सौ. रश्मी माहेन कांबळे	9366303806	मिठवाडी	Rimkambhe
932	सा. लता जयशंकर सुखरशी	9366259830	मिठवाडी	SRB
933	सौ. ललीता सुधाकर मंगडुम	6366300424	मिठवाडी	छ.जी.मंगडु
934	सौ. लीलावती विक्रम जामेठ	9665858628	मिठवाडी	Pruller
935	श्री. कविता दिलीपराव शिंदे	7387265368	"	M.Shinde
936	सौ. प्रिया अनुज सापत	9970296172	मिठवाडी	Shrinag
937	सौ. सुनिता लक्ष्मण सुता	9959223030	"	Shrinag
938	सा. सा. गणेश पवार	6366259938	सांगर	Shrinag
939	सौ. अर्चना सुब्रह्म सुता	6366308388	सांगर	Shrinag
940	सा. लीलावती साळगाव भांडगे	7387300431	अंकवस्त्रोप	Shrinag
941	सौ. वंदना अमराव बोकी	9503110264	"	सा. वंदना
942	श्रीमती बाबासाहेब भास्कर	9096919610	"	Shesath
943	श्री. सुरेशवा रविंद्र सांबी	9900992394	सांगर	Shrinag
944	सा. लीलावती मधुकर शिंदे	6366259982	सांगर	Shrinag
945	श्रीम. मेधा मोहन सुरेशवा	9900992394	"	Shrinag
946	सौ. लीलावती अमराव सांगर	9022990968	सांगर	Shrinag
947	सा. सुनिता राजेंद्र सास्कर	77588366	सांगर	सांगर
948	परमिता अरुण सुब्रह्म		"	सांगर
949	श्रीमती लीलावती सांगर		"	सांगर
950	श्रीमती लीलावती सांगर	7350582314	"	सांगर

950 पाठक

9

Interview of CORONA Warrior Dr. Ragini Pawar, PHC, Palus by Members of Ladies Welfare Committee During Covid - 19





- ① Amruta Uday Gaikwad 8421583002
- ② Sanjana Santosh Sankpal 9699013808
- ③ Amruta Sambhaji Dubal 9529021579
- ④ Payal Anandrao Jadhav 9856215985
- ⑤ Rutuja Rajaram Patil 9094655270
- ⑥ Pranali Hanmant Suryawanbhi 9975253086
- ⑦ Soorali Suresh Mane 7387059821
- ⑧ Divya Dattatray Bhosale 7020930652
- ⑨ Tejabhree Vilas Sutor 9096263676
- ⑩ Priyanka Ananda Kambhale 9119438920
- ⑪ Sankshi Dhanaji Suryawanbhi 9503365873
- ⑫ Gayatri Prakash Suryawanbhi 7071739444
- ⑬ Pawar Shrutti Vikas 7558546683
- ⑭ Pawar Vaishnavi Mahindranath 8830590880
- ⑮ Sanjana Sanjay Patil 7075993472
- ⑯ Aarti Ramchandra Chalange
- ⑰ Neeyati Ani Salunkhe
- ⑱ Bhavana Ashok Phadtare
- ⑲ Akansha Anil Salunkhe
- ⑳ Aboli Yadav
- ㉑ Snehal Sunil Pawar
- ㉒ Prachi Bajrang Kumbhar
- ㉓ Vibhavari Ashok Shinde
- ㉔ Vaishnavi Nivas Patil
- ㉕ Vaishnavi Satish Potdar

29 students



Rangoli

19/9/2022

Name	class	Sign	mob. no
① Vaishnavi Vasudev Deshmukh	BCA-III	<u>Deshmukh</u>	9404087171
Bhargavi Vijay Kumbhar	B.com. III	<u>Kumbhar</u>	8669233065
② Aishwarya Bajirao Ghodage	BSc(CS) I	<u>Ghodage</u>	8010222627
Anjali Bandapant Bhore	BSc(CS) I	<u>Bhore</u>	9699028764
③ Rutula Ramchandra Pawar	BSc(I)	<u>Pawar</u>	9960439252
Pramila Kishor Suryawanshi	BSc I	<u>R.K.S</u>	9960439252
④ Vaishnavi Machindranath Pawar	BSc(I)	<u>Pawar</u>	8850590880
⑤ Shrutti Vikas Pawar	BSc(CT)	<u>Pawar</u>	7558546683
⑥ Sanika Prakash Pawar	BSc(CT)	<u>Pawar</u>	9322463130
⑦ Vaishnavi Prashant Kulkarni	M.Com II	<u>V.P.K</u>	8623887327
⑧ Mayuri Hanmant Jadhav	M.Com II	<u>Jadhav</u>	9172269418
⑨ Pooja Dadaso Sutar	BCA I	<u>Sutar</u>	9834211790
8) Komal Dilip Jadhav	BSc(CS)-III	<u>Jadhav</u>	9309518484
Soniya Subhash Jadhav	BSc-CS-III	<u>Jadhav</u>	7447548023
⑩ Pooja Pradeep Patil	BCA-I	<u>Patil</u>	8208069328
Shreyika Balaso Mali	BCA-I	<u>Mali</u>	8010078515
⑪ Vaishnavi Pravin Patil	BSc(CS)-I	<u>V.P.Patil</u>	7992015987
Nandini Sarjerasw Shinde -11-		<u>Shinde</u>	7020697234
11) Gayatri Shivmurthi Samangade	BSc-I	<u>Samangade</u>	9921689323
Kalyani Prakash Jadhav	BSc-I	<u>Jadhav</u>	9960969244

⑫

Mehendi Competition.

1) Gonde Alisha Javid	BSc - III	Arande	8856910960
2) Tanage Sayali Aranda	BSc.cs-III	Tanage	9022718979
3) Nalwade Sanika Sagar	BSc.cs-III	Sanika	8625948264
4) Gavada Vaishnavi Huvappa	BSc.cs-III	Gavada	9112462425
5) Kamble Regini Arvind	BCA - III	Kamble	7866058156
6) Shinde Sayali Lalaso	BCA - III	Shinde	8080138212
7) Kumbhar Bhargavi Vijay	B.Com III	Kumbhar	8669238065
8) Radhika Shashikant Kakatkar	BCA - III	Radhika	97304152006
9) Sayali Chandrakant Jadhav	BA - III	Sayadhal	7823808972
10) Jadhav Bhakti Bhanudas	BSc I	Bhakti J.	9067395976
11) Patil Sanjana Sanjay	BSc II	Patil	9057993472
12) Mali Rekha Shahaji	BSc II	Mali	9561938021
13) Abuli Arvind Yadau	BSc II	Abuli	8262043689
14) Apsiyanka Aranda Kamble	BSc II	Kamble	9119438920
15) Bhakti Bhanudas Jadhav			
16) Mayuri Sadashiv Sutar			
17) Anjali Bandopant Bhone			
18) Rutuja Ramchandra Powar			
19) Kavita Chandrakant Mane	BSc II	Kane	9096478827
20) Vaishnavi Vikas Gadave	BSc I	Gadave	9168771153
21) Result Tejasree Vilas Sutar	BSc I	Sutar	9096263676

Total (21)

① Sanika Sagar Nalwade - प्रथम

② Vaishnavi Huvappa Gavada - द्वितीय

③ Sanjana Sanjay Patil - तृतीय

परिष्कारक

सा. कुंभार मंडम. (कला शिक्षिका)
ल. की. विद्यामंदिर परिसर.



अनु. नं. नाव. क्रम नं. सली.

1. Khadija Aslam Nadaf 9373522597
2. Pooja Bhikaji Hanmond 8624997037
3. Gayatri Prakash Suryawanshi 7071739444
4. Suvarali Suresh Mane 9960833591
5. Nikita Bhimrao Bhosale 8767684818
6. Tejaswini Satish Chaudage 8767570028
7. Raskar Nikita Dhanaji 7498883948
8. Shrovani Anandran Jshinde 7276403745
9. Sejal Suresh Sankpal 8440105244
10. Siddhi Sanjay Navale 7276403745
11. Mane Kajal
11. Gravade Shilvani Rajaram 8421173673
12. Tejaswree Vilas Sutar 9096263676
13. Vaishnavi Dilip Patil 8010131737
14. Vaishnavi Mahindranath Pawar 8830590880
15. Shrutti Vikas Pawar 7558546683
16. Akshara Arun Grade 92509778615
17. Jadhav Bhakti Bhanudas 9370643550
18. Pratiksha Pralhad Chavan 9960188496
19. Vaishnavi Mahadev Hulbule 7620247200
20. Madhura Bajarang Nalawade 8767697061
21. Lakshmi Dhanaji Jadhav 9175420490
22. Aarti Vishwas Mane 9370643552
23. Bhagyashri Sampat Patil 8010981702
24. Anjali Amil Kanse 8605586023
25. Apurva Ashok Sutar 7620916040
26. Divya Dipak Ranmale 8421343376
27. Sejal Suresh Sankpal 8446105244
28. Riya Vimavami Ringade 8421590752
29. Sakshi Ananda Hazare 8830614319
30. Vaishnavi Dhanaji Mahipat 9284175074
31. Nandini Saripera

32
33



34. Vaishnavi Dhanaji Patil 93099792798 (5)

35. Sadhana Tukaram Mali 9222143163 (4)

क्यापुढी
१२२२१४३१६३
१३०९९७९२७९८

दि-28/9/2022

पुष्परचना

सहभागी विद्यार्थिनिची नावे

नाव	मो. नं	सही
अंजली अमिल कापसे	8605586023 - (9)	Akhanase
अपूर्वा अशोक सुतार	7620916040 - (7)	Pulgar
दिव्या दिपक शनमाळ	8421343376 - (8)	Ramale
संजय सुरेश संकपाळ	8446105244 - (11)	Said
रिया विरास्वामी शिंगारे	8421590752	Purika
साक्षी आनंद हावरे	8830624319 - (3)	Shojare
वैष्णवी धनाजी मटोरे	9284175074 - (2)	M
नंदिनी संजेश्वर शिंदे	7020697234 - (1)	Shinde
राधिका शशिकांत काकतकर	7304152006 - (6)	Shirur
वैष्णवी राजेश्वर जंगम	9579369502 - (5)	Vijangam
नूतन सुधीर ताळेकर	8446315262 - (4)	Talekar
निफोना मीमराव मोसले	8767684818 - (13)	Mhosale
संजय सुरेश संकपाळ		
सिद्धी संजय नवल		
प्रियंका आनंद माने	9373891772 - (12)	Mane
आरती कुमार भोसले	7387262014	AB
समृद्धी सुरेश जाधव	8421759677	Jadhav
सिद्धी संजय नवल	7276403745	Navale
वैष्णवी मटोरेनाथ पवार	8830590880 - (14)	Pawar
श्रुती विकास पवार	7558526683	Pawar
वैष्णवी धनाजी पाटील	9309792798 - (15)	Patil
आदर्श अशोक काळकर	9850660057 - (16)	AAK
व्याधाना तुकाराम माळी	9322148163 - (17)	Malhi
चंद्रशेखर दिनेश हावरे	9096899757	Haavare
सनेहा विजय पाटील	9322005018	Patil
प्रदिप प्रकाश माळी	7083465020	Malhi
आदित्य नितेश पवार	7447593484	Pawar
वैष्णवी बुवाणा गावडा	9132462425 - (10)	Gavada
सानिका सागर नलवडे	8625948264	Nalvade
नूतन संजय पोळ		Pol

- 31) वैष्णवी विश्वासराव गोडसे
 32) उत्कर्षा विलास मोहिते
 33) तनुजा तानाजी जमदोडे
 34) आबुली अशोवद यादव

Shobha
Shilpa
Farnade
Rishi

निकात .

- १) बेताल स्मृती संकपाठ - प्रथम
 सिद्धी संजय नपत्रे
- २) i) वैष्णवी राजेंद्र नंगम - द्वितीय
 ii) प्रियंका आनंद माने - द्वितीय
- ३) i) आदर्श अशोक कोळकर - तृतीय
 ii) वैष्णवी मखिमनाथ पवार - तृतीय
- ४) अपुर्वा अशोक सुतार - उत्तमनाथ.

Alti
 28/11/22

Examiner (अपुर्वा ते. पाटील (मॅडम))

no

Name

mob no

sign

T1	no	Name	mob no	sign
	①	Rohini Rajkumar Kirdak	9766795104	Rirdak
	②	Divya Dipak Ranmale	8421343376	Ranmale
	③	Anjali Anil Kanase	8605586023	Kanase
	④	Apurva Ashok Sutar	7620916040	Sutar

↳ Ladies Accessories.

T2	no	Name	mob no	sign
	③	Anjali Bondopant Bhoire	9699028760	Bhoire
	④	Aishwarya Bajirao Ghodage		

↳ Microe crafts

T3	no	Name	mob no	sign
	②	Aarati kumar Bhosale	7387262014	KB
	③	Rasika Sanjay Ganeshkar		Rasika
		All Bsc[cs] T.Y.		

↳ Dandiya Making

T5	no	Name	mob no	sign
	⑨	Rodha Rajendra Kadam	7219526467	PK
	⑩	Pooja Ramesh Awate	9552010716	PA
	⑪	Meharunisa Ramajem Baeliger	9421224549	MRB
	⑫	Kavita Chandrakant Mane	9096418821	KMane
T6	⑬	Vaishnavi Machindranath Pawar	8830590880	V Pawar
	⑭	Shruti vikas Pawar	7558546683	Pawar

↳ Microe

T4	no	Name	mob no	sign
	⑬	Khushali Patel	8080170387	Khushali
	⑭	Lohita Patel	9309364421	Lohita
	⑮	Jagruti Patel	7276959017	Jagruti
	⑯	Embroidery / Food		



T7 (18) Shinde Ankita dattatray. - 9730630728.

Shigdar. ludu.

T8 - (19) Riya Veeraswami Shingade - 8421590752
(20) Sak Photo Frame - Riya

T9 - (21) Sakshi Ananda Hajare
Balloon Craft - 8830614319
Hajare

T10 (22) Gotpagar Sayali Jeevan
khobryachi barfi - 7219445154
Gotpagar

T10 (23) Dhumke Yash Shaj Shahaji
(24) Jadhav Prathamesh Jayavant - 9699939337
(25) Bhoze Akshay Mahindra. Bhoze
(26) Salunkhe Neeyati Anil.

T11 (27) Priyanka Ananda Kamble
Microm & Craft - 9119438920
"Lokes" Craft - Priyanka
(28) Sakshi Dhanunjay Patil - S. D. Patil

S. D. Patil
24/09/2022

Total students
28.



गरबा

30/9/2022

सहकारी विद्यार्थिनींची नावे

अनुक्र	नाव	mob no	सिग्न
1	क. म्हनुजा प्रताप पाटील	9309530665	RPatil
2	कुमुद आनंदराव जाधव	9637543934	RS
3	आरती प्रदीप वाळवेकर	9921055023	
4	सोहा राजेंद्र पवार	8830767672	RPatil
5	सुर्या सतिश पाटील	8180897576	R.S. Patil
6	निकीता भिमराव दाराळे	7709132016	RPatil
7	साक्षी सुखिन तुपे	8975952602	RPatil
8	सालिका जगज्ज्वर ठावळी	9011610603	RPatil
9	संजना शंकर जाधव	9960350246	RPatil
10	निकिता बाळू भायकवाड	9665341863	RPatil
11	रुचिता बाबुराव माने	9322054439	RPatil
12	नयन मोहन सांळुखे	8080730654	RPatil
13	निशा दिपक मोकाशी	7887042902	RPatil
14	सोनाली बाशिकान्त सोनवणे	7775069796	RPatil
15	नंदिनी स्वर्णम बिडे	7020697234	RPatil
16	दिपाली दिलीप कुमार	7248921416	RPatil
17	सायली जीवन गोतपांगर	9146027871	RPatil
18	दिव्या दिपक रानमाळे	8421348376	RPatil
19	रोहिणी राजकुमार किर्दिक	9766795104	RPatil
20	अपूर्वा अशोक सुतार	7620916040	RPatil
21	अंजली अनिल कवसे	8605586023	RPatil
22	सिद्धी संजय नवले	7276400745	RPatil
23	सेजल सुरेश संकपाल	8446105244	RPatil
24	निकिता भिमराव भोसले	8167684818	RPatil
25	तेजस्विनी सतिश दाडगे	8167570028	RPatil
26	प्रिती रमेश माने	8983845082	RPatil
27	पूजान सुधीर नारळकर	8446315262	RPatil
28	मायुरी अदाशिव सुतार	7950140620	RPatil
29	ज्योती नृहाळ्या पाटील	9970918457	RPatil
30	अपूर्वा शिवजी गुरव	8010591586	RPatil
31	कामल अरविंद चव्हाण	9404701425	RPatil
32	निकिता विठ्ठल पाटील		RPatil

अहेदी

1) श्रद्धा सुनिन चौधुने	BSC III	7666382982	Patil
2) अश्विनी निरंजन प्रसाद शेंडे	BSC III	1841001920	Patil
3) अमृता श्रीराम कदम	BSC III	3930162104	Patil
4) पुनम संदिप जाधव	BSC III	7656126730	Patil
5) वैष्णवी हुवाण गाडा	BSC-II	9112462425	Patil
6) Nikita. Bhima, Wanjari	BSC-II	9019886408	Patil
7) Vaishali sanjay nikam	B.com:II	9694949622	Patil
8) Reena ashok more	B.com:II	9112650851	Patil
9) Bhargavi Vijay kumbhar	B.com II	8669333065	Patil
10) Rakshata Nitins shejale	B.com I	7558917293	Patil
11) Ankeeta dattatray shinde	BSC II	9790630728	Patil
12) Tejaswini Balkrushna Patil	B.SCI	8010175152	Patil
13) Almas Yunnus Mujawar	B.Sc II	9021300881	Patil
14) Pooja Parshuram Jadhav	B.Sc II	7219242105	Patil
15) Sanika Sandip Sawant	B.Com II	9022915231	Patil
16) Jawde Amruta Dhanaji	BCA III	7391871225	Patil
17) Jadhav Komal Bajirao	BSc III	7219445898	Patil
18) Sutar Mayuri Sadashiv	BCS II	7350140620	Patil
19) Tarlekar Nutan Sudhir	BCS II	9763001261	Patil
20) Radhika Shashikant Kalkatter	BCA II	7304152006	Patil
21) Chairali shantany jadhav	BCA II	8329383266	Patil
22) Sayali Lalasa Shinde	BCA II	8080133212	Patil
23) Shroddha devidal Varude	BCA II	9022842397	Patil
24) Sanjana Sanjay Patil	BSC I	7057998472	Patil
25) Gavade Priyanka Pandharinath	BSc-I	9890202758	Patil
26) mangsule priyanka uttam	BSC-CSI	9373043898	Patil
27) patil Shravani Jitendra	BSC-CSI	7666241151	Patil

26

सहभागी विद्यार्थीनी
संख्या



सहभागी विद्यार्थ्यांची नावे.

नोंद	नाव	वर्ग	mobile no	
1)	कदम उममता श्रीराम	BSc-III	7841061926	<u>Umagat</u>
2)	पुलम शंदिप जाधव	BSc-III	8830162104	
3)	आकांक्षा प्रविताकुमार गुनार	BSc-III	7666126730	<u>Padhav.</u>
4)	अमृता रघुनाथ गुनार	BSc-II	9600496616	<u>Katkar</u>
5)	वैष्णवी सुवाण गावडा	BSc-II	81490109838	<u>Paular</u>
6)	Nikita.Bhina.Vanjeri	BSc-II	9112462425	<u>Vanada.</u>
7)	Vaishali Sanjay nikam	Bcom-II	9019886408	<u>Vanjeri</u>
8)	Reena ashok more	Bcom-II	9691919622	<u>Nikam</u>
9)	Inkshata Nitin Shejale	B.com-I	9112650851	<u>More</u>
10)	Ankita dattakay shinde	BSc-II	7558717233	<u>Shinde</u>
11)	Priganka shivaji Mulik	BSc-II	9730630728	<u>Mulik</u>
12)	Tejaswini Pooja Parshuram Jadhav	B.Sc-II	9421458839	<u>Jadhav</u>
13)	Phadtare Bhavana Ashok	BSc-I	7219242105	<u>Phadtare</u>
14)	Patil sanjna sanjay	Bs.I	9545169048	<u>Patil</u>
15)	chavan Amrta Rajaram	Bcom II		
16)	Sawant Sanika Sandip	B.com II	9730707854	<u>Chavan</u>
17)	Bhosale Snehal Manaji	B.Com II	9022915231	<u>Sauika</u>
18)	Lakhunde Harshada Ravindra	BCA III	8421381978	
19)		BBA I	7558563538	

19

सहभागी विद्यार्थ्यांनी

Mahindra Workshop - 23-24

23-24



14-09-2023 ॐ

	नाव	मोबाईल नंबर	सही
1.	रेखा विष्णू साळुंखे	7559384145	<u>Re</u>
2.	नेहा बजरंग कुंभार	8180935101	<u>NKubhar</u>
3.	मिनल दिपक कवठकर	9860787824	<u>Mindal</u>
4.	अमृता जगन्नाथ लोखंडे	9322545197	<u>Amruta</u>
5.	निकिता संजय मगदूम	9561905929	<u>Nikita</u>
6.	दिव्या दिपक शिरात.	9527698921	<u>Divy</u>
7.	पिन्मयी अनिल भुमकर	9834482320	<u>Pinmayi</u>
8.	भाविका लकासो यादव	801026237	<u>Bhavika</u>
9.	मयुरी महादेव साळुंखे	7058319917	<u>Mayuri</u>
10.	आकांक्षा राजाराम अनुगडे	9359886680	<u>Akasha</u>
11.	श्वेता एकनाथ तातुगडे	9356711634	<u>Shweta</u>
12.	भाय्यत्री संभाजी अनुगडे	8830206941	<u>Bh</u>
13.	मेघा अनिल वाळवेकर	8767736756	<u>Megha</u>
14.	प्रज्ञती विठ्ठल राजमाने	9022780238	<u>P.v.Rajmane</u>
15.	निलम हठामत माने	9579478284	<u>N.H.Mane</u>
16.	सानिका अशोक राडे	7498721791	<u>Sade</u>
17.	सानिका गणेश काशिद	8380865454	<u>Sushik</u>
18.	वैष्णवी संजेश शिंदे	8010096081	<u>Vish</u>
19.	नूतन वसंत हारे	8805005924	<u>N.V.Hare</u>
20.	पिमिता अशोक शिंदे	9046653483	<u>P.Bhale</u>
21.	रिना अशोक मोरे	9112650851	<u>Rinase</u>
22.	वैशाली संजय निकम	9697979622	<u>Vishali</u>
23.	राजमावी राहानवाज यंत्रवाल	9665426668	<u>Rajmabi</u>
24.	सोनाली किसन वमाल	9623868321	<u>Sonamal</u>
25.	पल्लवी यशवंत भायकरबाब	7626225935	<u>P.Gaikwad</u>
26.	ज्योती मंगेश वेतळ	9322702062	<u>Jyoti</u>
27.	अपनी अनिल मोरे	9313944487	<u>Aparna</u>
28.	प्रवाली वाळकृष्ण माकी	9875230670	<u>Pravali</u>
29.	साक्षी अशत कटारे	818 9975879995	<u>Sakshi</u>









Ladies welfare committee organised *Naratrostav 2K22* Programme

5. Garaba and Maha-Hadaga



Mahahadga participation of female





Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME
2023-2024

Activity Report

Title of Activity	Hill Trekking Camp - Kundal Hill
Day and Date	Tuesday, 16 /09/2023
Name of Department / Committee	NSS in association with Sagareshwar wildlife Sanctuary
Name of Coordinator	Mr. A. B. Ghadage, Smt. V. S. Chougule
Resource Person/Guidance	Prin. Dr. R. S. Salunkhe Shri Arvind Jadhav (Sagareshwar wildlife Sanctuary)
No. of Participants	There were 56 Female NSS Volunteers and 04 NSS Committee members were actively participated in the program.
Objectives of Activity	To improve the physical and mental health particularly of female students. To be aware about Hill trekking benefits like Improves Cardiovascular strength, Reduce Stress, Group coordination, Helping Nature. Etc. To communicate with nature and revamp the mood.
Outcomes of Activity	Female volunteers were eagerly and actively participated in the camp. Volunteers completed the Kundal hill (1929 feet altitude) trekking of 09 Kilometers with very delightful manner

NSS Program Officer

कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस.

Principal,

Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME

2023-2024

Day: Tuesday

Date: 16/09/2023

Title of the program: Hill Trekking Camp





Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal: Palus Dist: Sangli 416310
 Affiliated to Shivaji University Kolhapur

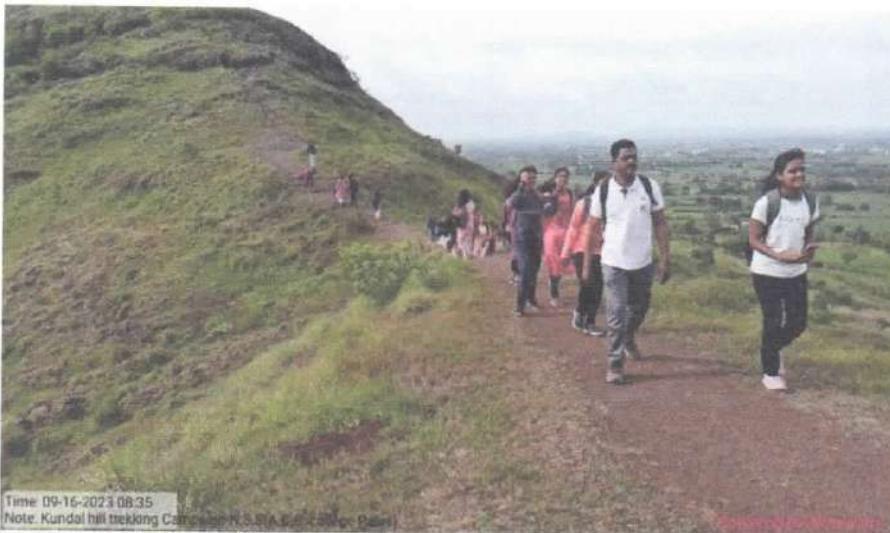


NATIONAL SERVICE SCHEME
2023-2024

Day: Tuesday

Date: 16/09/2023

Title of the program: International Ozone day (Kundal Hill Trekking)





Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME
2023-2024

Day: Tuesday

Date: 16/09/2023

Title of the program: **Hill Trekking Camp, Kundal Hill**

Sr. No.	Name of the Participant	Class	NSS Year	Signature
1.	Aishwarya Bajirao Ghadage	B. Sc. II	II	<u>Gul</u>
2.	Akansa Suryakant Koli	B. Sc. II	II	<u>Akoli</u>
3.	Mehrunisa Ramjan Badiger	B. Sc. II	II	<u>B.Mer</u>
4.	Nisha Dipak Mokashi	B. Sc. II	II	<u>Nishad</u>
5.	Rutuja Ashok Thombare	B. Sc. II	II	<u>Ashok.</u>
6.	Shital Vitthal Mane	B. Sc. II	II	<u>S.Mane</u>
7.	Shreya Sachin Sankpal	B. Sc. II	II	<u>Sankpal.</u>
8.	Shruti Vikas Pawar	B. Sc. II	II	<u>Pawar</u>
9.	Sonali Shashikant Sonavane	B. Sc. II	II	<u>N. Kes.</u>
10.	Swara Sanjay Mane	B. Sc. II	II	<u>Smane</u>
11.	Swarali Suresh Mane	B. Sc. II	II	<u>Smane.</u>
12.	Vaishnavi Dilip Patil	B. Sc. II	II	<u>Vpatil</u>
13.	Vaishnavi M Pawar	B. Sc. II	II	<u>V.Pawar</u>
14.	Vaishnavi Sambhaji Patil	B. Sc. II	II	<u>V.M.Pawar</u>
15.	Akshara Arun Gade	B. Sc. II	II	<u>Agade</u>
16.	Gayatri Bajarang Rade	B.C.A. II	II	<u>G.Rade</u>
17.	Arti Vishwas Mane	B.Sc. II	II	<u>Armane</u>
18.	Bhagyashri Sampat Patil	B.Sc. II	II	<u>B.Patil.</u>
19.	Bhakti Bhanudas Jadhav	B.Sc. II	II	<u>B.Jadhav</u>
20.	Lakshmi Dhanaji Jadhav	B.Sc. II	II	<u>L.Jadhav</u>
21.	Pooja Bhikaji Hanmar	B.Sc. II	II	<u>P.Hanmare</u>
22.	Pramila Kishor Suryawanshi	B.Sc. II	II	<u>P.K.Suryawanshi</u>

23.	Pranali H Suryawanshi	B.Sc. II	II	<u>Pranali</u>
24.	Pratiksha Pralhad Chavan	B.Sc. II	II	<u>Pchavan</u>
25.	Rutuja Ramchandra Pawar	B.Sc. II	II	<u>RRPawar</u>
26.	Anjali Bandopant Bhole	B.Sc. II	II	<u>Abhole</u>
27.	Sakshi Santosh Sutar	B.Sc. II	II	<u>Sutar</u>
28.	Anjali Maruti Patil	BCS II	II	<u>APatil</u>
29.	Prachi Rajesh Jadhav	BCS II	II	<u>PJadhav</u>
30.	Priyanka Mahadev Bate	BCS II	II	<u>Priyanka</u>
31.	Ankita Dhananjay Gadache	BCS II	II	<u>AGadache</u>
32.	Sakshi Sunil Rade	BCS II	II	<u>Rade</u>
33.	Saniya Nasir Mulla	BCS II	II	<u>Saniya</u>
34.	Vaishnavi Maruti Patil	BCS II	II	<u>VPatil</u>
35.	Amruta Sambhaji Dubal	B. Sc. I	I	<u>ADubal</u>
36.	Payal Anandrao Jadhav	B. Sc. I	I	<u>Payal</u>
37.	Pranoti Pandurang Pawar	B. Sc. I	I	<u>Pawar</u>
38.	Rutuja Rajaram Patil	B. Sc. I	I	<u>RPatil</u>
39.	Gayari P Suryawanshi	B. Sc. II	I	<u>GPS</u>
40.	Anushka Kishor Patil	B.Sc. I	I	<u>AKPatil</u>
41.	Manasi Prakash Chougule	B.Sc. I	I	<u>Mchougule</u>
42.	Pooja Chandrakant Potdar	B.Sc. I	I	<u>Potdar</u>
43.	Pooja Ravindra Salunkhe	B.Sc. I	I	<u>PSalunkhe</u>
44.	Sejal Sachin Tupe	B.Sc. I	I	<u>STupe</u>
45.	Shravani C Jadhav	B.Sc. I	I	<u>Shravani</u>
46.	Shravani Vinod Satape	B.Sc. I	I	<u>Shravani</u>
47.	Varsharani Shrikant Chavan	B.Sc. II	I	<u>Vchavan</u>
48.	Anuradha Nilesh Deshmukh	B.Sc. II	I	<u>ADeshmukh</u>
49.	Shruti Mahadev Jadhav	B.Sc. II	I	<u>Shruti</u>
50.	Rutuja Maruti Lad	B.Sc. II	I	<u>RLad</u>
51.	Anuradha Manik Mahadik	B.Sc. II	I	<u>AMahadik</u>
52.	Pallavi Arun Malvade	B.Sc. II	I	<u>PMalvade</u>
53.	Amruta Raghunath Sutar	B.Sc. II	I	<u>ASutar</u>
54.	Pranali H Suryawanshi	B.Sc. II	I	<u>Pranali</u>

55.	Pratiksha Pralhad Chavan	B.Sc. II	I	<u>Pchavan</u>
56.	Rutuja Ramchandra Pawar	B.Sc. II	I	<u>RPawar</u>

Male NSS Volunteers Participated for Emergency Support

Sr. No.	Name of the Participant	Class	NSS Year	Signature
1.	Prathmesh Popat Sadamate	B.Com. II	II	<u>P.Sadamate</u>
2.	Prathmesh S Kamble	B.Com. II	II	<u>P.Kamble</u>
3.	Ranjit Sahadev Bhandari	B.C.S. II	II	<u>R.Bhandari</u>
4.	Sanket Suresh Gundkal	B.Sc. II	II	<u>SGundkal</u>
5.	Shreyas Uttam Phatak	B.C.A I	II	<u>Phatak</u>

NSS Committee Members Participated

Sr. No.	Name of the faculty	Designation	Signature
1.	Mr. A. B. Ghadage	NSS PO	
2.	Smt. V. S. Chougule	NSS PO	
3.	Miss. K. K. Mane	NSS, Member	
4.	Mr. R. V. Nikam	NSS, Member	

P. Ghadage
 NSS Program Officer
 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना
 कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

Principal
 Principal,
 Arts, Commerce and Science College,
 Palus, Dist. Sangli.

IQAC, ICC, महिला कल्याण समिती

अ.नं.	विद्यार्थ्यांचे नाव	पालकांचे नाव
1)	शशिका शशिकांत काकतकर	माया शशिकांत काकतकर
2)	चैत्राली शंतनू जाधव	
3)	रात्रली लक्ष्मी विंदे	
4)	जोरी रामरा पाटील	
5)	मधुरी सुनिल उगळे	
6)	नेहा सुंडिबा सरगर	
7)	प्रतिष्ठा अशोक जाधव	
8)	प्रणती दत्तात्रय साकुंभे	
9)	स्वाक्षी विनय शेवळे	
10)	कृष्णाळी कृष्णत जाधव	
11)	स्नानिका अंदिप पाटील	
12)	नम्रता शशिकांत काकतकर	माया शशिकांत काकतकर
13)	अंजु अजित होमकर	जयक्षी अजित होमकर
14)	आरती प्रदिप बाळवेकर	
15)	ऋतुजा प्रताप पाटील	
		संध्याराणी प्र. कुतार यु. एम. मिड्स (Jr college Teacher सौ. एम. के. जाधव (Jr college)
16)	सख्या सतिश पाटील	
17)	कुमुद आनंहराव जाधव	
18)	आक्षी सचिन तुपे	
19)	जाक्षी महंमद खुरेशी	
20)		
21)	संतोषी प्रकाश प्रजापती	वैशाली सुनिलदल तारे
22)	साक्षी निवास घोखडे	सौ. मंगल विक्रम जोई
23)	साक्षी छनाजी पाटील	सौ. गिता प्रकाश प्रजापती
24)	यक्षा ब्राह्मजी धुमके	सौ. सीमा निवास घोखडे
25)	गायत्री प्रकाश सुर्यवंशी	सौ. वैशाली छनाजी पाटील
26)	रिखा प्रकाश वाघ	सौ. सिमा ब्राह्मजी धुमके
27)	आलिशा आलमशाहा पटेल	सौ. सुरेखा प्रकाश सुर्यवंशी
28)	नियती अनिल साकुंभे	सौ. रेखा प्रकाश वाघ
29)	वर्दिना पंजिन गोखडे	सौ. श्रेणाज वजीर पठाण
30)	राहीणी राजकुमार फिरोक	सौ. मनिषा अनिल साकुंभे
31)	स्नानिका शिरेण साडगे	सौ. अल्का पंजिन गोखडे
		सौ. सुरेखा राजकुमार फिरोक
		सौ. विद्या शिरेण साडगे

Teachers

1) सौ. एस्. प. तारकेकर	ल. कि. विद्यामंदिर (माध्यमिक)	
2) सु. व्ही. पाटील	" (प्राथ)	
3) सौ. पस्. एच. बामणे	"	
4) सौ. एस्. भाय. शार्वत	"	
5) सौ. एस्. एस्. कुंभार	"	
6) सौ. आर. व्ही. गुरव	"	
7) सौ. S.R. डावणे	"	
8) सौ. M.S. पाटील	"	
9) सौ. P.A. Jadhav	बाल विकास मंदिर पलूस	
10) सौ. K.J. प्तिमि	"	
11) सौ. H.M. Kadam	"	
12) Sou. S.S. Patil	प्राथमिक	
13) Sou. J.S. Phakade	माध्यमिक	
14) Sou. S.S. Joshi	"	
15) Sou. P.A. Vibhute	"	
16) Mrs. Shubhangi D. Koli	बालविकास मंदिर पलूस	
17) सौ. ममता नमदेव पवार	बाल विकास व बालसंस्कार	सा.प.प.
18) सौ. ऐश्वर्या चंद्रकांत इंगळे	बालविकास व बालसंस्कार मंदिर	इंगळे
19) सौ. रेखा खंडेराव पाटील	बालविकास व बाल संस्कार मंदिर	R.K. Patil
20) सौ. शनिता जयेंत कदम	शैश्वेश मिडियम स्कूल पलूस	
21) सौ. आलमा समीर मुन्ना	"	
22) सौ. पूनवी संदीप पाटील	"	
23) ऐश्वर्या भरत जाधव	"	
24) M.A. विराज	"	
25) V.P. कांबळे	"	
26) A.R. कुरकुटे	"	
27) Deepali Anil Lad	"	
28) Bhore Pragati Uday	English medium school	यगते
29) Nazneen Riyaz Kalekar	"	Kalekar
30) सौ. आश्विनी शिवाजी पाटील	बाल विकास मंदिर	
31) Mrs. Jyotsna Patil	EMS, Palus.	
32) Smt. Jyotsna Kumbhar	"	J.M. Kumbhar
33) Mrs. Madhuri Pachundkar	"	M.S.P



84)	श्रीमती बोंगनाई भागुका जाखल	Subodhal
85)	सौ. सुजाता प्रकारा पाटील.	Shri
86)	सौ. शारिका संभाजी रावळे	Shri
87)	सौ. उषला अनिल सावंत	U.A. Sawant
88)	प्रा. शोभा संजय मोरे	Shri
89)	श्रीमती योगेश राडे	Shri

90)	कविता विठ्ठलसिंह मोरे	Eng. Medium	Shri
91)	समृद्धी अरबुले	Eng. Medium.	Shri



जागतिक महिला

म.नं.	विद्यार्थ्यांचे नाव	पालकांचे नाव
1	प्राजक्ता संजय शिंदे	सौ. संगीता राजेंद्र पालिल सौ. प्रतिभा संजय शिंदे
2	प्रियांका आनंदा कांबळे	सौ. अश्विनी लवनाथ कांबळे सौ. मिनाक्षी शशिंद्र कांबळे
3	सनिता संजय नालवडे	श्रीमती सनिषा संजय नालवडे
4	स्वराणी सुरेश माने	सौ. पूजा सुरेश माने
5	शोमती सुनिता पांडुरंग माने	श्री. सुनिता पांडुरंग माने
6	रोहीत रामराव माने	सौ. रुपाली रामराव माने
7	अंजली अनिल कणसे	सौ. अर्चना अनिल कणसे
8	रोहीत रामराव माने	सौ. वैशाली विजय माने
9	रुचिता बाबुराव माने	सौ. विद्या बाबुराव माने
10	वैष्णवी सुनिल लाड	दिपाली अनिल लाड
11	धनवी महादेव थोरात	आशिषी सुनिल लाड
12	सुधाना सल्लिम जमादार.	सौ. रेश्मा सल्लिम जमादार
13	मिजल दिपक कदम.	सौ. रुपाली दिपक कदम. सौ. सुजंदा दिलीप कदम
14	आदित्य सुनिल कदम	सौ. अनिता सुनिल कदम
15	सञ्जिव प्रदिव पवार	सौ. जयश्री प्रदिव पवार
16	सुशांत विजय साठगे	सौ. छाया विजय साठगे
17	जाजीया मोहम्मद कुर्शी	सौ. जनिता मोहम्मद कुर्शी
18	आकांक्षा सुर्यकांत कांबळे	सौ. सुजाता हत्ताप्रथ कर्णे
19	पुजा राजेंद्र चव्हाण	सौ. कविता राजेंद्र चव्हाण
20	अमृता जगन्नाथ लोखंडे	सौ. सुवर्णा जगन्नाथ लोखंडे
21	संगना संजय पाटील	सौ. सैजिता संजय पाटील
22	पुष्पा यशवंत गायकवाड	



क्र.सं.	विद्यार्थींचे नाव	पात्रकांचे नाव	श्रेणी
23	अजिंक्य प्रदिप लाड	सुनिता सुदिप लाड	BCA-II
24	अंतिका विजय नलवडे	पुजा शशि लाड	BCom
25		राजना विजय नलवडे	
26		पूजम धाडगे	
27		मनिषा शेंडगे	B.Sc-II
28	प्रमेश जगवंत जाधव	प्रिना जगवंत जाधव	
29	पार्ली मोहिनी अनंजय	पार्ली वेशाली अनंजय	BCS-I
30	अक्शीप्रिया शिवान कदम	अनिता शिवान कदम	BCA-III
31	आशाशानी विजय डाळे	संगीता डाळे	BCA-III
32	प्रभाळी शंभेर पाटील	प्रतिभा पारीत्र	BCA-III
33	शहदा जिवण मोरे	सकुंतला मोरे	BCA-III
34	नेहा शामराव वादव	स्वाती यादव	B.A-II
35	करिश्मा चंद्रकांत काटे	कविता काटे	B.A-II
36	प्रभाळी विकास माळी	कल्पना माळी	B.A-II
37	लनुषा दीपक आवटे	उर्मिला आवटे	B.A-II
38	माधुरी अश्विंद यादव	शावना यादव	B.A-II
39	निकिता विजय पाटील	निर्मला पाटील	B.A-II
40	वेणुवी प्रकाश वरडे	वेशाली शकटे	B.C.A-II
41	नेहा अनिल माने	नीता माने	B.C.A-II
42	रसिका विजय देवकुळे	उषा देवकुळे	BCS-I
43	गायत्री वजरंग शिंदे	गीता शिंदे	BCS-I
44	सानिका सुनिल शिंदे	रेखा शिंदे	BCA-I
45	प्राजक्ता प्रदिप कोळी	सुतोचना कोळी	BA-I
46	सानिका अश्विंद अनसारी	आपेशा अनसारी	BBA-I
47	पूजा जालिंदर पाटील	विजया पाटील	BCS-I
48	संध्या मारुती नलवडे	चित्रा नलवडे	BCS-I
49	लक्ष्मी शंकर जाधव		BCS-I
50	पार्ली वृषाली रविंद्र		BCS-I
51	पार्ली विशाखा अमर		PGDCA
52	शशि वृषाली जयवंत		PGDCA
53	धुश्व कान्हाकाकाशा गोविंद		PGDCA
54	पार्ली उमरु संजय		PGDCA
55	यादव शशिनी प्रकाश		BCA-I
56	यादव सानिका विजय		BCS-I



57	अंकिता पाटील	व्यविता पाटील	M.Com I
58	नेकिता पाटील	अलका पाटील	M.Com I
59	पनिभा सावत	संगिता सावत	M.Com I
60	अनीकिता पवार	मनिवा. पवार	M.Com I
61	विशाखा पवार	सुवर्णा पवार	M.Com - I
62	आश्विनी संकपाळ	अनिता संकपाळ	M.Com - I
63	प्रमिता नरफ	अमिता नरफ	BSC II
64	प्रमिता सुर्यवंशी		BSC II
65	सुदमजा माने	सुनिता माने	BSC - I
66	आकांक्षा साळुंखे	मनिषा साळुंखे	BSC - I
67	पूजा लठामर		BSC - I
68	प्रभाची पवार	साविता पवार	BCA - I
69	पियुषा पदमाळे	दिवाती पदमाळे	BCA - I
70	अनघा साळुंखे	नीता साळुंखे	BCA - I
71	श्वर्था तोडकर	स्मीता तोडकर	BCA - I
72	विक्रिता माने	विक्रिया माने	BCA - I
73	आम्यश्री जाधव	सीमा जाधव	BCA - I
74	सामिका दांडेकर	दिवा दांडेकर	BCA - I
75	अस्मीता पाटील	अंजना पाटील	BCA - I
76	अनुजा पाटील	भारती पाटील	BCA - I
77	अनुजा पाटील	अर्चना पाटील	BCA - I
78	स्वरुपा सत्वारो	अदृष्टा सत्वारो	BCA - I
79	प्रतिष्ठा तळुंबडे	मनिषा तळुंबडे	BCA - I
80	अंजना मनकरी	रुक्मीणी मनकरी	B.A. I
81	श्रावणी पाटील	अमिता पाटील	B.Com I
82	वैष्णवी माळी	वैशाली माळी	BS.CS - II
83	प्रियंका मंगसुळे	अश्विनी मंगसुळे	BS.CS - II
84	रुपलक्षिता पाटील		BSC.CS - II
85	इशानिका आमणे		BSC.CS - II
86	अडालिका पोळ	सविता संकपाळ	BSC II
87	अपलक्षिता बोनेकर		BSC II
88	इसादी माने	सुनिता माने	BCS - I
89	इशानिका पाटील	दाशू पाटील	BCS - I
90	अंकिता पानसरे	अमिता पानसरे	BCS - I
91	निधन माळी	सीमा माळी	BCS - I
92	प्रियांका वाट.	आरती वाट	BCS - I



101	सोनाली पाटील	विधा पाटील	B.S.C (CS) - I
102	सोनाली सोनावणे	सुरेशा सोनावणे	B.S.C (CS) - I
103	हर्षदा घोत्रे	हिरा घोत्रे	B.S.C (CS) - I
104	निशा मोकाशी	निता मोकाशी	B.S.C (CS) - I
105	मोहा सुपेवंशी	गुर्मिला सूर्यवंशी	B.S.C (CS) - I
106	स्वाभिरा कुंभारी	रश्मिका कुंभारी	B.Com (I)
107	समृता मोकाशी	अनिता मोकाशी	B.Com I
108	सागली कुभार		B.Com I
109	श्यामत्री पवार		B.Com I
110	संतुजा मदन		B.Com I
111	सानिका शिंदे		B.A.I
112	प्रियांका शिंदे		B.A.I
113	पूजा आवटे	अनिता आवटे	B.Com I
114	मधुनिसा बडिगेर		B.Sc. (CS) - I
115	अंजली माळी	अस्मीता माळी	B.Sc. (CS) - I
116	पुष्पा माळी	राणी माळी	BBA - I
117	सुसमता पुधाळ	सुसीमा पुधाळ	B.C.S I
118	दाजशी वल्लेश्वर	सुषमा वल्लेश्वर	MSC - I (Zoology)
119	स्वावणी चव्हाण		B.C.S - I
120	शुभदा मोहिते	शोभा मोहिते	B.Com - I
121	सुवर्णा जाधव		B.COM - I
122	सानिका पवार		B.COM - I
123	कोमल घोरपडे		B.COM - I
124	सुनी सूर्यवंशी		B.COM - I
125	स्वावणी शिंदे		BCA - I
126	अक्षय लाल संकपाळ		BCS - I
127	शिंदशी नवल		BCS - I
128	निळीता काळुखे		BCS - I
129	प्रियांका जाताप		BCA - I
130	स्तानिका पुजारी		BCA - I
131	साक्षी जाधव		BCA - I
132	सैफावी शिंदे		BCA - I
133	सोनल जाधव		BCA - I
134	साक्षी जाधव		BCA - I
135	पारश्वर्या तोडकर		BCA - I
			BCA - I





(100) Women's day students -
8 March 2021
Students:

1	कु. अश्वशिला	राजीशव	नलवडे	(B.Sc III)
2	कु. शिंदे	गमता	अुनिल	(B.Sc III)
3	कु. शिंदे	दिपाली	अंकुर	B.Sc II
4	कु. माळी	अुप्रिया	रामचंद्र	B.Sc II
5	"	निकुम	अंकिता तानाजी	B.Sc II
6	"	आंकुशे	अंगिक्षा हणमंत	B.Sc II
7	"	पवार	प्राजवता विक्रम	B.Sc II
8	"	आंबंत	अनाली धाडू पंढरीनाथ	B.Sc II
9	"	कोटे	तेजस्वीनी राजाराम	B.Sc II
10	"	आंबटे	शियांका भगवान	B.Sc II
11	"	मंगअुळे	प्राजवता हणमंत	B.Sc II
12	"	कदम	मीनम अुनिल	B.Sc II
13	"	जाधव	कुमल माहन	B.Sc II
14	"	शिंदे	मनाली अनंदेशव	B.Sc II
15	"	शिंदे	रुपाली शंभवा	B.Sc II
16	"	राफे	पुजा मधुकर	B.Sc II
17	"	कोळ	दिपाली अुनिल	B.Sc II
18	"	कुमार	कुमल कबिरदास	B.Sc II
19	"	इंडवल	शीतल	B.Sc II
20	"	लीकरे	अंबरा विलास	B.Sc II
21	"	पाटील	दिपाली अ.शिवाजी	B.Sc II
22	"	जाधव	काजल दिलीप	B.Sc II
23	"	ने पाटील	नेहा पंतंगराव	B.Sc II
24	"	पाटील	नेहा दिनकर	B.Sc II
25	"	चव्हाण	अमृता अंजय	B.Sc II
26	"	इंडवल	निकिता अशीक	B.Sc II
27	"	मंगअुळे	शियांका	B.Sc II
28	"	जाधव	अुप्रिया प्रभाकर	B.Sc II
29	"	आंबटे	मनविना	B.Sc II
30	"	पाटील	अतपनाली	B.Sc II
31	"	चीत	अनेहल	B.Sc II
32	"	माने	अनाथली	B.Sc III
33	"	कांबळे	दिलीप शिया	B.Sc III
34	"	पाटील	दिपाली शिवाजी	B.Sc III
35	"	आंकुशे	अंबिता अशीक	B.Sc III



36	कु.	खमीराम	वेडगे	(B.Sc. - II)
37	"	भाग्यश्री	दीगडे	(B.Sc. - II)
38	"	रुद्रा	कोरे	(B.Sc. - II)
39	"	स्मिता	माळी	(B.Sc. - II)
40	"	बागाडे	श्रुतीका भागवत	(B.Sc. - II)
41	"	कदम	आकांक्षा	(B.Sc. - II)
42	"	पाटील	आरती	(B.Sc. - II)
43	"	माने	व्याथली सुश्रुत युवराज	(B.Sc. - II)
44	"	पाटील	भाग्यश्री	(B.Sc. - II)
45	"	शीराम	स्नेहल विनायक	(B.Sc. - II)
46	"	माने	तृणाली	(B.Sc. - II)
47	"	माळी	तृणाली	(B.Sc. - II)
48	"	राजमाने	तृणाली	(B.Sc. - II)
49	"	खरत	ज्योती	(B.Sc. - II)
50	"	खावंत	नूतन	(B.Sc. - II)
51	"	पाटील	अंकिता	(B.Sc. - II)
52	"	माने	भाग्यश्री	(B.Sc. - II)
53	"	माने	उज्वला	(B.Sc. - II)
54	"	खावंत	प्रश्वरी	(B.Sc. - II)
55	"	डांड	निकिता	(B.Sc. - II)
56	"	महासुब्ब	ताजकला	(B.Sc. - II)
57	"	काटे	प्रतिष्ठा राजाराम	(B.Com - I)
58	"	कदम	प्रियंका	(B.Com - I)
59	"	पाटील	रुद्रा 'रुद्रेश	(B.Com - I)
60	"	पाटील	तनुजा	(B.Com - I)
61	"	पाटील	रानी हंगमस	(B.C.S. - II)
62	"	शुपकर	तेजस्वि	(B.C.S. - II)
63	"	पाटील	सोनम धोंडीराम	(B.E.S. - II)
64	"	कांबळे	मिस्त्रि	(B.E.S. - II)
65	"	कदम	प्रतिष्ठा शंशिकोत	(B.Com - II)
66	"	ओटे	स्मिता बाजीराव	(B.Com - II)
67	"	खावंत	सायली	(BSC - I)
68	"	जाधव	अंशुता	(BSC - I)
69	"	पवार	आक्षी	(BSC - I)
70	"	शिक	रुद्रा	(BSC - I)
71	"	पाटील	मैथिली	(BSC - I)



- 72) जाधव प्रिती (B.Sc-I)
- 73) जाधव प्रमत्तुजा (B.Sc-I)
- 74) गोडे प्रमत्तुजा (B.Sc-I)
- 75) अंजु अंबका (B.Sc-I)
- 76) वल्लभुळे वैशाली (B.Sc-I)
- 77) शिखरे मृणाली (B.Sc-I)
- 78) इपायील लैष्णाती शहाजी (B.Sc-I)
- 79) प्राजक्ता मुरलीधर पवार (B.Com I)
- 80) प्रियांका दादासा पवार (B.Com I)
- 81) काजुल शिल्पोडे (B.Com I)
- 82) साक्षी जाधव (B.Com II)
- 83) आशी पवार (B.Com II)
- 84) साक्षी संकपाळ (B.CS III)
- 85) आकांक्षा पाटील (B.CS III)
- 86) नेहा पवार (B.C.A. II)
- 87) निडिनी पवार (B.CS. II)
- 88) वैष्णवी पवार (B.CS II)
- 89) अंकिता पवार (B.CS III)
- 90) अंजली संकपाळ (B.CS III)
- 91) प्रियांका पवार (B.CS III)
- 92) रोडिनी संकपाळ (B.Com III)
- 93) प्रतिक्षा ओसले (B.A. III)
- 94) स्नेहा पवार (B.Sc. II)
- 95) पुजा ओसले (B.Sc. II)
- 96) उल्का संकपाळ (B.Sc. III)
- 97) आफ्रिन मुल्ला (B.Com III)
- 98) अंकिता पवार (B.Sc. II)
- 99) स्नेहल कव्ठे (B.Com I)
- 100) श्वेता अनुबाउ (B.Com I)
- 101) सायली सुर्यवंशी (B.Com I)
- 102) गायत्री कोरे (B.Sc. I)
- 103) ~~.....~~

103) सोहिते सतीरसा अंतोष

104) भिंगारदेवे निकिता साठिक

105) गोदिल विद्यान प्रताप

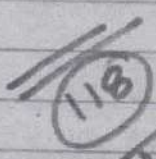


(B.Sc-III)

(BBA-III)

(BBA-TIA)

- | | | |
|------|-------------------------|-----------|
| 106) | रेड्मा सँजय कदम | (BBA-III) |
| 107) | प्रियांका किशोरा जाधव | (BBA-III) |
| 108) | अमृता विनायक जाधव | (BSC-III) |
| 109) | वेळावी विश्वास कुमठकर | (B.A-III) |
| 110) | शुद्धी निरंजन कदम | (BA-I) |
| 111) | जयव सुनुजा श्रीनिवास | (B.A-I) |
| 112) | छाटगे रजनी साहेबराव | (MSc-I) |
| 113) | एवक दिपाली शर्मा | (MSc-II) |
| 114) | क्रोसले हर्षदा शक्ति | (MSc-II) |
| 115) | मारि सुनुजाली बंतीव | (BA-I) |
| 116) | पोरन प्रतेक्षा सुदेश | (BA-I) |
| 117) | चक्षाव प्रतेक्षा रामराम | (BA-I) |
| 118) | शिंदे सुनुजा हममंल | (BA-I) |


 सहस्रगिरी विद्यापीठ



जागतिक महिला दिन

- ① डॉ. उज्ज्वला दिनकर पाटील Palus
- ② सौ प्रतिभा अनिल विभूते Palus
- ③ सौ. मंगूषा बांडाय पाटील Palus
- ④ सौ. रोहिणी अजित पटेल Palus
- ⑤ संध्या शीरंगराव शिंदे Palus
- ⑥ प्रा. डॉ. सौ. वाधू शकुंतला पुताप Palus
- ⑦ प्रा. डॉ. सौ. शिंदे अनंदा सचिन Palus
- ⑧ कु. भाग्यश्री तानाजी पाटील Palus
- ⑨ कु. स्वप्नाली दत्तात्रय सुर्यवंशी Palus
- ⑩ कु. पुजा अशोक जाधव Palus
- ⑪ सौ. पुजा प्रशांत देसाई Palus
- ⑫ श्रीमती व्ही. एस. चौगुले Palus
- ⑬ कु. अश्विनी अरुण साठे Palus
- ⑭ कु. तपुजा सतिषा शिंदे Palus
- ⑮ कु. विजया प्रकाश फळगे Palus
- ⑯ कु. धनश्री अर्जुन यादव Palus
- ⑰ कु. पुजा प्रकाश पिसाळ Palus
- ⑱ सौ. अत्यशामा प्रकाश जाधव Palus
- ⑲ कु. शुनैना शिवाजी माने Palus
- ⑳ सौ. सुश्रवा स्वामिन लोहार Palus
- ㉑ कु. मधुरा सुहास शिंदे Palus
- ㉒ कु. मयुरा जगन्नाथ फडतरे Palus
- ㉓ कु. शिवाजी राजाराम गावडे Palus
- ㉔ सौ. शारदा सचिन कुंभार Palus
- ㉕ सौ. शोभा अजित आवंत Palus
- ㉖ सौ. सुमिता अजित वर्गे Palus
- ㉗ कु. मनिषा मारुती मोरे Palus
- ㉘ सौ. पूनम जयेश पाटील (डोंगरे) Palus
- ㉙ सौ. सुमती विनायक Palus



22	श्री. क्लोडस गुप्ता	अनुरा	Chhajare
23	श्रीमती अना विनाय	पारिज	Wali
24	श्री. नाम	कुमार	Wali
25	श्री. ए. नार	शिंदे	Wali
26	श्री. गु. एस.	भावा	Wali
27	श्री. एस. एस.	पारिज	Wali
28	श्री. हि. डी.	कुमार	Wali
29	श्री. एस. ए.	पारिज	Wali
30	श्री. एस. गु.	पारिज	Wali
31	श्री. एस. ए.	मिरजकर	Wali
32	श्री. एस.	नार जाधव	Wali
33	श्री. एस.	एम. शानप	Wali
34	श्री. के. एस.	नाडर	Wali
35	श्री. सी. वी.	भावा	Wali
36	श्री. सु. के.	भावा	Wali
37	श्री. पी. एस.	भावा	Wali
38	श्री. वी. जे.	पवार प्रागमिक	Wali
39	श्री. एस.	वी. देशमुख	Wali
40	श्री. एस.	एस. एस. कुमार	Wali
41	श्री. एस.	एन. एन. पवार	Wali
42	श्री. एस.	ए. एस. पाटील	Wali
43	श्री. एस.	पी. ए. जाधव	Wali
44	श्री. एस.	के. जे. पाटील	Wali
45	श्री. एस.	एस. एस. कदम	Wali
46	श्री. एस.	भार. के. पाटील	Wali
47	श्री. एस.	एव एस. कदम	Wali
48	श्री. एस.	एम. वी. ठुगळे	Wali
49	श्री. एस.	दिपाली जिरंजन कदम	Wali
50	श्री. एस.	कविता शिवाजी प्रलेष	Wali
51	श्री. एस.	विधा सुभाष मोरत	Wali
52	श्री. एस.	अग्निता माणिक गिंकारदेवे	Wali
53	श्री. एस.	पनिता श्रीर संकणठ	Wali
54	श्री. एस.	विद्या संजय कुंभार	Wali
55	श्री. एस.	अनिता संजय गायकवाड	Wali
56	श्री. एस.	विद्या शशिशा पोतदार	Wali
57	श्री. एस.	निना जयवंत जाधव	Wali



68	वनिता	गणेश	जाधव
69	सुषमा	शिवाजी	काकणे
70	शिखरे	पानवता	वारद
71	करडे	विद्या	विठ्ठल
72	महादम	सुश्री	मधुकर
	कुर्वे	ज्योती	राजाराम

V.G. Jadhav.

~~शिवकाकणे~~

~~Shikhar~~

V.V. Karande

~~Rayan~~

~~Shiv~~

स्वेक वैठणीचा कार्यक्रम . (सहभागी महिला पालक)

- ① सौ अश्विनी नवनाथ गुंड -
- ② सौ संगीता राजेंद्र पाटील
- ③ सौ. मनिषा संजय नलवडे .
- ④ श्रीमती संध्याराणी प्र सुतार
- ⑤ सौ पूजा सुरेश मनि
- ⑥ श्रीमती सुनिता पांडुरंग मनि
- ⑦ सौ अर्चना अनिल कणसे
- ⑧ सौ दिवाली अनिल लाड
- ⑨ सौ अश्विनी सुनील लाड
- ⑩ सौ रेश्मा सतीश जमादार
- ⑪ सौ कपाळी दिव्य कदम
- ⑫ सौ सुनेदा दिलीप कदम
- ⑬ सौ अनिता सुनील कदम
- ⑭ सौ जयश्री प्रदिप पवार
- ⑮ सौ धाया विजय सांडगे
- ⑯ सौ जीनत मोहंमद कुरेशी
- ⑰ सौ सुजाता दत्तात्रय कचरे
- ⑱ सौ कविता राजेंद्र चव्हाण
- ⑲ सौ सुवर्णा जगन्नाथ लोरवडे
- ⑳ सौ संगीता संजय पाटील
- ㉑ सौ वर्षा अशवंत गायकवाड
- ㉒ सौ सुनिता प्रदिप लाड
- ㉓ सौ पुनम गणेश लाड
- ㉔ सौ अंजना विजय नलवडे
- ㉕ सौ सीमा बाहजी धुमके
- ㉖ सौ रेखा प्रकारा वाघ
- ㉗ सौ वैशाली सुनीलदत्त काटे
- ㉘ सौ अलका पंडित गोरड

- (29) अश्विनी अजित होमकर
- (30) सुरेशवा राजकुमार किरति
- (31) सुरेशवा प्रकारा सुर्यवंशी
- (32) मिनाक्षी बविदे कांबळे
- (33) विद्या बाबुराव माने
- (34) माया शशिकांत काकतकर
- (35) वैशाखी तानाजी वाटीळे.

सहभागी — माता बालक — 35

Rahul



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Profesional Department

Market Day Participant List

Year 2019-2020

Date :- 24/01/2020

Sr.No	Group Code	Student Name	Class
1	MD 1	Prathamesh Balaso Pawar	BCA II
2		Sanket Suresh Salunkhe	
3		Ashitosh Habiatrao Shinde	
4		Rahul Baharat Titambe	
5	MD 2	Sohel Ajit Mulani	BCA II
6		Vikram Shubash Pawar	
7		Ajay Ramesh Kurgund	
8		Nitish Sitaram Waghmode	
9	MD 3	Swarup Mohite	BCA II
10		Kajal Thombare	
11		Nikita Patil	
12		Akshata Mohite	
13	MD 4	Rutuja Suresh Mane	BCOM II
14		Sharvari Pradip Jadhav	
15		Ankita Ashok Khamkar	
16		shrutika Shankar Pudale	
17	MD 5	Chaitrali Sadashiv Holmukhe	BCS II
18		Muskan Gulab Haraganali	
19		Neha Mahadev Koli	
20		Bhagyashri Suresh Magar	
21	MD 6	Simran Aslam Mulla	BCOM III
22		Sayali Dhondiram Sawant	
23		Vaishnavi Vinod Deshmukh	
24		Ankita Hanmant Ghorpade	
25	MD 7	Komal Kabirdas Kumbhar	BSc II
26		Swaranjali Vilas Lokare	
27		Dipali Shivaji Patil	
28		Rutuja Sanjay Kore	
29	MD 8	Rushikesh Sambhaji Sawant	BBA I
30		Nikhil Nitin Katkar	
31		Radhika Ramanna Mali	
32		Sneha Jalindar Sadamate	
33	MD 9	Sagar Maruti Goykar	BA I
34		Avadhut Nishikant Thorat	BCOM II
35		Nikhil Sanjay Patil	BA I
36		Shubham Ravindra Gorad	BCOM II
37		Sajida Shakil Mulla	

	38	MD 10	Gayatri Rangrao Mali	BCS III
	39		Tejashree Eakanath Bhosale	
	40	MD 11	Apeksha Jaykar Jadhav	BSc III
	41		Pranali Sharad More	
	42		Madhumati Sanjay Pawar	
	43		Manavi Mahesh Jadhav	
	44	MD 12	Pranita Vijay Nalawade	BBA I
	45		Pranali Nivrutti Koli	
	46		Pooja Mahadev Jadhav	
	47		Nikita Manik Bhingardeve	
	48	MD 13	Rachana Kshirsagar	BSc III
	49		Deepa Tirmare	
	50	MD 14	Amruta Dattatray Mali	BCA I
	51		Komal Sambhaji Salunkhe	
	52		Vaishnavi Rajendra Potdar	
	53		Sakshi Sunil Kadam	
	54	MD 15	Prasad Eknath Gaste	BCA I
	55		Satyajit Shankar Nalawade	
	56		Shivtej Kiran Shinde	
	57		Narendra Laxman Pawar	
	58	MD 16	Ashwini Ashok Sandge	MSc I
	59		Shivani Rajendra Nalawade	
	60		Rutuja Jalinder Jadhav	
	61		Kavita Uttam Yadav	
	62	MD 17	Pooja Shashikant Sawant	BCS I
	63		Sakshi Satish Kharage	
	64		Akanksha Ashok Gurav	
	65		Asmita Chandrakant Mane	
	66	MD 18	Muskan Khudbuddin Mulani	BSc I
	67		Gayatri Manohar Kore	
	68		Supriya Uttam Patil	
	69		Punam Ganpati Patil	
	70	MD 19	Sahil Harun Magdum	BBA III
	71		Priyanka Sonappa Dalavi	
	72		Sarita Shankar Bhosale	
	73		Nikita Vijay Patil	
	74	MD 20	Dipak Ramchadra Hajare	BBA III
	75		Anurag Anil Patil	
	76		Komal Tanaji Phadatare	
	77		Sonal Anandrao Jadhav	
	78	MD 21	Dhanashree Shivaaji Lad	BCOM II
	79	MD 22	Rade Sarika Vishwaas	BCOM II
	80		Shruttika Shankar Pudale	
	81	MD 23	Prasant Gavali	BBA I
	82		Kunal Pawar	
	83		Shivtej Patil	

FOOD FESTIVAL



FOOD FESTIVAL



FOOD FESTIVAL



FOOD FESTIVAL





Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Tal. Palus, Dist. Sangli, (Maharashtra) 416310 ☎: (02346) 226226.

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

DBT STAR College Scheme Assisted, NAAC Reaccredited with CGPA-2.67(B+)

Web : www.acscpalus.edu.in Email : acscollegepalus@gmail.com

B. A., B.Com, B.Sc., B.B.A., B.C.A., B.C.S., M.A., M.Com., M.Sc., PGDCA.

Principal, Dr. R. S. Salunkhe M.A., M.Com., M.Phil., Ph.D., SFT, M.B.A., D.U.R.

Outward No.: Mahavi/ /F- /

Year- 2022-23
Sports Female List

Sr. No	SPORT NAME	ZONAL	INTER	NATIONAL
1	Baseball	Patil Vedashri R	Kadam Shrushti Niranjana	Patil Vadashri Ranjit
		Patil Vaishnavi S	Kamble Nirupama Tayappa	Patil Nikita Arun
		Patil Nikita Arun	Pawar Manisha Dhanaji	
		Kadam Shrushti N	Bagewadi Umashri Ravansiddha	
		Kamble Nirupama T	Patil Vaishnavi Suresh	
		Pawar Manisha D	Mane Sneha Santosh	
		Bagewadi Umashri R	Patil Bhagyashri Sampat	
		Mane Sneha S	Mane Aarti Vishvas	
		Patil Bhagyashri S	Patil Arya Ramesh	
		Mane Aarti Vishvas	Dupate Pragati Vinayak	
		Patil Vaishnavi S	Patil Vedashri Shivaji	
		Patil Arya R	Patil Nikita Arun	
		Jadhav Lakshmi D		
		Dupate Pragati V		
2	Softball			Kadam Shrushti Niranjana
				Kamble Nirupama Tayappa
				Patil Vedashri Ranjit
3	Taekwondo	Dhokale Megha H		





Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Tal. Palus, Dist. Sangli, (Maharashtra) 416310 ☎: (02346) 226226.

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

DBT STAR College Scheme Assisted, NAAC Reaccredited with CGPA-2.67(B+)

Web : www.acscpalus.edu.in Email : acscollegepalus@gmail.com

B. A., B.Com, B.Sc., B.B.A., B.C.A., B.C.S., M.A., M.Com., M.Sc., PGDCA.

Principal, Dr. R. S. Salunkhe M.A., M.Com., M.Phil., Ph.D., SET, M.B.A., D.Litt.

Outward No.: Mahavi/ /F- /

Year- 2020-21
Sports Female List

Sr.No.	SPORT NAME	ZONAL	INTER	NATIONAL		
1	Softball	Patole Snehal Vijay				
		Sawant Sayali Nitin				
		Patil Maithili Rajendra				
		Patole Snehal Vijay				
		Sawant Sayali Nitin				
		Patil Maithili Rajendra				
		Mane Sakshi Hanmant				
		Patil Joyti Mallappa				
		Gaikawad Pratiksha Kumar				
		Jadhav Amruta Vinayak				
		Mhalkar Vaishnavi Vijay				
		Jalekar Nutan Sudhir				
		Kumthekar Vaishnavi Vishwas				
		Jadhav Sakshi Suresh				
		Patil Arya Ramesh				
		Kadam Shruti Niranjana				
		Kamble Nirupama Jayappa				
		2	Baseball	Sawant Sayali Nitin		
				Mane Sakshi Hanmant		
Patil Joyti Mallappa						
Todakar Sakshi Suresh						
Patil Arya Ramesh						
Mhalkar Vaishnavi Vijay						
Taralekar Nutan Sudhir						
Patole Snehal Vijay						
Patil Maithili Rajendra						
Kadam Shruti Niranjana						
Kamble Nirupama Jayappa						
Gaikawad Pratiksha Kumar						
Jadhav Amruta Vinayak						
Kumthekar Vaishnavi Vishwas						





Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Tal. Palus, Dist. Sangli, (Maharashtra) 416310 ☎: (02346) 226226.

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

DBT STAR College Scheme Assisted, NAAC Reaccredited with CGPA-2.67(B+)

• Web : www.acscpalus.edu.in • Email : acscollegepalus@gmail.com •

B.A., B.Com, B.Sc., B.B.A., B.C.A., B.C.S., M.A., M.Com., M.Sc., PGDCA.

Principal, Dr. R. S. Salunkhe M.A., M.Com., M.Phil., Ph.D., SET, M.B.A., D.U.E.

Outward No.: Mahavi/ /F- /

Year- 2019-20
Sports Female List

Sr.No.	SPORT NAME	ZONAL	INTER	NATIONAL
1	Baseball	Gaikwad Pratiksha A Ghabak Priyanka A Patil Ashwini S Chothe Sonal B Mangave Nisha A Tone Aishwarya D Gaund Ashwini N Pote Shreya R Jadhav Vaishali D		
2	Softball		Gaikwad Pratiksha A Ghabak Priyanka A Chothe Sonal B Mangave Nisha A Tone Aishwarya D Gaund Ashwini N Pote Shreya R Jadhav Amruta V Patole Snehal V Shirke Trupti D Thoke Nikita B Khot Shivani S Todkar Sakshi S Sawant Sayali N	Patole Snehal Vijay
3	Boxing	Tone Aishwarya D Mhalkar Vaishnavi V	Tone Aishwarya D Gaikwad Pratiksha K Bhosale Sonali V	

59

30

6



**SHIVAJI UNIVERSITY,
KOLHAPUR**

**Board of Sports
and Physical Education**



Estd. 1962

Zonal Sports

Certificate

Awarded to ~~Student~~ Smt. Gaikwad Pratiksha kumar
Surekha
 of the A.C.S. College, Palas
 being the Runner-up in Baseball (w)
 during 2019 -2020

Secretary
Secretary

Sangli Zonal Council 2019-20
 Cro Katti Council, Walwa



Chairman
Chairman

Zonal Council

Sangli Zonal Council 2019-20
 Cro Katti Council, Walwa

**SHIVAJI UNIVERSITY,
KOLHAPUR**

**Board of Sports
and Physical Education**



Estd. 1962

Zonal Sports

Certificate

Awarded to ~~Shri/Smt.~~ Ghabak Priyanka Ashok Anjana

of the A.C.S. College, Palus

being the Runner-up in Baseball (W)

during 2019 - 2020

[Signature]
Secretary

Secretary
Zonal Council
A.P. College, Walwa



[Signature]

Chairman
Chairman
Zonal Council

SHIVAJI UNIVERSITY,
KOLHAPUR



Estd. 1962

**Board of Sports
and Physical Education**

≈ *Inter-Zonal Merit Certificate* ≈

Awarded to Shri/Smt. *Chote Sonal Balkrishna*
Chhaya
of the *Arts, Commerce & Science College, Talasari*

being the *Third Place* in *Softball (W)*

during *2019 - 2020*

Performance


Member Secretary

Board of Sports And Physical Education


President

Board of Sports And Physical Education

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR



Estd. 1962

Board of Sports and Physical Education

≈ *Inter-Zonal Merit Certificate* ≈

Awarded to *Shri/Smt. Jone Aishwarya Damodar*
Phulabai

of the *Arts, Commerce & Science College, Palus*

being the *Third Place* in *Softball (W)*

during *2019 - 2020*

Performance


Member Secretary

Board of Sports And Physical Education


President

Board of Sports And Physical Education

Association of Indian Universities

AIU HOUSE, 16 COMRADE INDRAJIT GUPTA MARG (KOTLA MARG), NEW DELHI 110002



CERTIFICATE OF MERIT

AC No 017192

This is to certify that Patole Snehal
Mother's Name Sunanda Father's Name Vijay
was a member of the Shiraji University Kolhapur Team
which secured **Third Position** in the All India Inter-University Softball (W)
Tournament held at D.C.R.U.S.T, Murthal from 10.03.22 to 14.03.22

B. K.

Organising Secretary

Date 23/05/2022

[Signature]

T. K.

Secretary General

Association of Indian Universities

AIU HOUSE, 16 COMRADE INDRAJIT GUPTA MARG (KOTLA MARG), NEW DELHI 110002



CERTIFICATE OF MERIT

AC No 017194

This is to certify that Sawant Sayali
Mother's Name Vijaya Father's Name Nitin
was a member of the Shiraji University Kolhapur Team
which secured **Third Position** in the All India Inter-University Softball (W)
Tournament held at D.C.R.U.S.T, Murthal from 10.03.22 to 14.03.22

B. K.

Organising Secretary

Date 23/05/2022

[Signature]
Dr. Delhi Singh
Joint Secretary
Association of Indian Universities
AIU House, 16, Comrade Indrajit Gupta Marg,
New Delhi-110002

T. K.

Secretary General



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Tal. Palus, Dist. Sangli, (Maharashtra) 416310 ☎: (02346) 226226.

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

DBT STAR College Scheme Assisted, NAAC Reaccredited with CGPA-2.67(B+)

• Web : www.acscpalus.edu.in • Email : acscollegepalus@gmail.com •

B.A., B.Com, B.Sc., B.B.A., B.C.A., B.C.S., M.A., M.Com., M.Sc., PGDCA.

Principal, Dr. R. S. Salunkhe M.A., M.Com., M.Phil., Ph.D., SET, M.B.A., D.Lit.

Outward No.: Mahavi/ /F- /

Year- 2019-20
Culture Female List

Sr. No	Dist.	Central	National
1	Shubhangi Shankar Jadhav		
2	Aditi Bhaskar Mane		
3	Prajakta Jaykar Mane		
4	Rutuja Manaji Patil		
5	Neha Mahadev Koli		
6	Chaitrali Sadashiv Honmukhe		

Year- 2020-21
Culture Female List

Sr. No	Dist.	Central	National
1	Neha Mahadev Koli		

Year- 2021-22
Culture Female List

Sr. No	Dist.	Central	National
1	Koli Neha Mahadev		Somashi Arti Haribhau
2	Koli Sanika Mahadev		
3	Jadhav Shubhangi Shankar		
4	Somashi Arti Haribhau		
5	Suvase Pooja Jaganath		



Year- 2022-23
Culture Female List

Sr. No	Dist.	Central	National
1	Deshmukh Vaishnavi Vasudev	Deshmukh Vaishnavi Vasudev	
2	Kadam Bhaktipriya Bhagwan	Kadam Bhaktipriya Bhagwan	
3	Kakatkar Radhika Shashikant	Kakatkar Radhika Shashikant	
4	Rade Sanika Sunil	Rade Sanika Sunil	
5	More Tammana Dilip	More Tammana Dilip	
6	Patil Pooja Jalindar	Patil Pooja Jalindar	
7	Awate Tanuja Dilip	Awate Tanuja Dilip	
8	Somoshi Aarti Haribhavu	Somoshi Aarti Haribhavu	

Year- 2023-24
Culture Female List

Sr. No	Dist.	Central	National
1	Sawant Pradnya Dipak	Sawant Pradnya Dipak	Sawant Pradnya Dipak
2	Koli Sanika Mahadev	Koli Sanika Mahadev	
3	Suvase Pooja Jagannath	Suvase Pooja Jagannath	
4	Shejale Sakshi Sandip	Shejale Sakshi Sandip	
5	Kumbhar Bhargavi vijay	Kumbhar Bhargavi vijay	
6	Mali Pranali Vikas	Mali Pranali Vikas	
7	Aavate Tanuja Dipak	Aavate Tanuja Dipak	

National - 02

- 1) Somoshi Arti Haribhau
- 2) Sawant Pradnya Dipak

Central - 20 Participated District - 32 Participated





Estd: 1962
A++ Accredited by NAAC (2021)
with CGPA 3.52

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHPUR
Department of Students' Development
41st Sangli District Youth Festival
2021 - 2022

Certificate

This is to certify that Shri./ Smt Koli Sanika Mahadev
of Arts, Commerce & Science College, Palus has
participated in Indian Group Song event of 41st Sangli
District Youth Festival organized by Dr. Patangrao Kadam Mahavidyalaya, Sangli in
collaboration with Department of Students' Development, Shivaji University, Kolhapur
on 22nd December, 2021 and secured First prize.

Principal

Dr. Patangrao Kadam Mahavidyalaya,
Sangli

Director,

Students' Development

Date: 22nd December, 2021





Estd: 1962
A++ Accredited by NAAC (2021)
with CGPA 3.52

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHPUR
Department of Students' Development
41st Sangli District Youth Festival
2021 - 2022

Certificate

This is to certify that Shri./ Smt Jadhav Shubhangi Shankar
of Arts, Commerce & Science College, Palus has
participated in Indian Group Song event of 41st Sangli
District Youth Festival organized by Dr. Patangrao Kadam Mahavidyalaya, Sangli in
collaboration with Department of Students' Development, Shivaji University, Kolhapur
on 22nd December, 2021 and secured First prize.

Principal

Dr. Patangrao Kadam Mahavidyalaya,
Sangli

Director,

Students' Development

Date: 22nd December, 2021





Estd: 1962
A++ Accredited by NAAC (2021)
with CGPA 3.52

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
Department of Students' Development
42nd Central Youth Festival 2022 - 2023

Certificate

This is to certify that Shri./Smt Trakkar Radhika Shashikant
of Arts, Commerce & Science College, Palus has
participated in Folk Arts event of
42nd Central Youth Festival organized by Shrimant Babasaheb Deshmukh
Mahavidyalaya, Atpadi, Dist. Sangli in collaboration with Department of Students'
Development, Shivaji University, Kolhapur on 16th to 18th October, 2022 and secured
prize. Consolation Second

Principal
Shrimant Babasaheb Deshmukh
Mahavidyalaya, Atpadi, Dist. Sangli

Director,
Students' Development

Date: 18th October, 2022





Estd: 1962
A++ Accredited by NAAC (2021)
with CGPA 3.52

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
Department of Students' Development
42nd Central Youth Festival 2022 - 2023

Certificate

This is to certify that Shri./ Smt Rande Sanika Sunil
of Arts, Commerce & Science College, Palus has
participated in Folk Art event of
42nd Central Youth Festival organized by Shrimant Babasaheb Deshmukh
Mahavidyalaya, Atpadi, Dist. Sangli in collaboration with Department of Students'
Development, Shivaji University, Kolhapur on 16th to 18th October, 2022 and secured
prize. Consolation Second

Principal
Shrimant Babasaheb Deshmukh
Mahavidyalaya, Atpadi, Dist. Sangli

Director,
Students' Development

Date: 18th October, 2022





Sr. No. 223

75
Azadi ka
Amrit Mahotsav



महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी
Mahatma Phule Krishi Vidyapeeth, Rahuri
१८ वा महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठ युवक महोत्सव
18th Maharashtra State Inter-University Youth Festival

इंद्रधनुष्य - २०२२
INDRADHANUSHYA - 2022



कुमार/कुमारी आरती हरिभाऊ सोमोशी

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

यास /हिस दि. ५ - ९ नोव्हेंबर, २०२२ रोजी महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी येथे संपन्न झालेल्या १८ व्या महाराष्ट्र राज्य आंतरविद्यापीठ युवक महोत्सव "इंद्रधनुष्य - २०२२" स्पर्धेमध्ये भारतीय लोकसंगीत वाद्यवृंद

या कलाप्रकारामध्ये सहभाग घेऊन तृतीय क्रमांक प्राप्त केल्याबद्दल हे प्रमाणपत्र प्रदान करण्यात येत आहे.

This Certificate of merit is awarded to Shri. / Kum. Aarti Haribhau Somoshi

of Shivaji University, Kolhapur

University for his/her participation in Folk Orchestras (Group Event)

event in which he / she secured Third position during the 18th Maharashtra State Inter-University

Youth Festival "Indradhanushya-2022" hosted by Mahatma Phule Krishi Vidyapeeth, Rahuri during

November 5-9, 2022.



Mahavirsingh Chauhan
Organising Secretary & S.W.O.
Mahatma Phule Krishi Vidyapeeth
Rahuri

Pramod Lahale
Registrar
Mahatma Phule Krishi Vidyapeeth
Rahuri

Prashantkumar Patil
Vice Chancellor
Mahatma Phule Krishi Vidyapeeth
Rahuri

[271] 2022-2023



Celebrating 25 Glorious Years of Excellence
Sant Dnyaneshwar Shikshan Sanstha's

ANNASAHEB DANGE COLLEGE OF ENGINEERING AND TECHNOLOGY, ASHTA

(An Autonomous Institute)

Affiliated to Shivaji University, Kolhapur • Approved By AICTE, New Delhi & Govt. of Maharashtra

An ISO 9001: 2015 Certified Institute



कला महोत्सव २०२४

CERTIFICATE

This certificate is awarded to Mr./Ms./Mrs. Pradnya Deepak Sawant
from Arts, commots, science palm College for Winner/Runner-Up in
winner 1st (Solo) in Kala Mahotsav 2024 held at ADCET, Ashta on 18th February 2024

Mr. Sanoj P. Suresh
In charge, Kala Mahotsav 2024

Dr. Vikram S. Patil
Director, ADCET, Ashta
[423] 2023-2024

Prof. Rafiq A. Kanai
Executive Director, SDSS

AVISHKAR RESEARCH COMPETITION GIRLS STUDENTS

Academic Year 2023-24 = 07

Miss. Nalawade Sakshi Maruti

Miss. Jadhav Harshada Khanderao

Miss. Kadam Sanika Pradip

Miss. Suryawanshi Gayatri Prakash

Miss. Pawar Sakshi Uday

Miss. Shinde Nikita Madhukar

Miss. Pooja Jadhav

PG: Pure Sciences	Miss. Patil Prachi Nivas
-------------------	--------------------------



General Championship Award 2023-24



Academic Year: 2022-23 = 08

Sr. No.	Participating Discipline	Title of Research Project	Name of the Student
1.	Humanities, Languages, Fine Arts	Farmers love of imitation	Akshata Ashok Surwanshi
2.			
3.	Commerce, Management, Law	JAM	Shrushti Niranjana Kadam
4.		Centralization of Industries	Supriya Prakash Patil
5.	Pure Science	Thermochemical Recycling	Akanksha Pravinkumar Sutar
6.		Eco-friendly Synthesis of Bioplastic	Joyti Chandrakant Kale
7.	Agriculture and Animal Husbandry		
8.		Aminoacids	Amish Suresh Wadar
9.	Medicine and Pharmacy	Medicinal uses of <i>Vitex negundo</i>	Pooja Jadhav
10.	Engineering and Technology	Medicinal Use of Tulas	Anuradha Jamdhade

PG

Sr. No.	Participating Discipline	Title of Research Project	Name of the Student
1.	Humanities, Languages, Fine Arts	Vocal for Local	Prathibha Adhik Sawant
2.	Commerce, Management, Law	Small Saving Groups	Tamboli Ramjan Badiger
3.	Commerce, Management, Law	Role of Women labour in Agriculture Sector	Syali Sambhaji Pawar





Academic Year: 2021-22 = 08

Sr. No.	Name of the Student	Discipline / Stream	Class	Prize
1.	Miss. Amisha Suresh Wadar	Agriculture and Animal husbandry,	B.Sc. - I	Second
2.	Mr. Saurabh Dattatray Patil	Agriculture and Animal husbandry,	B. B.A. - I	First
3.	Miss. Supriya Praksh Patil	Commerce, Management and Law	B. A. - II	Third
4.	Mr. Abhijit Ashok Koli	Commerce, Management and Law	B. A. - II	Second
5.	Miss. Jyoti C. Kale	Language, humanities and fine Arts	B. Sc. - II	Third





Academic Year: 2019-20= 09

Sr. No.	Participating Discipline	Title of Research Project	Name of the Student
1.	Humanities,	'Study of Problem of Widow in Palus Area'	Miss. Shraddha Sanjay Patil



	Languages, Fine Arts	'Sofhi German Ek Stri Ganit Tadnya'	Miss. Akanksha Ashok Gurav
2.	Commerce, Management, Law	'Study of Weekly Bazar in Palus Taluka'	Miss. Pooja Vinod Patel
		'Impact of Online Shopping in Local Stores (Special in Electronic Goods, stores)'	Miss. Neha Sankpal
3.	Pure Science	'Biofuel: A Future Alternative of Fossil Fuel'	Miss. Nikita Suresh Ghadage
		'Waste to Useful: Production of Biodiesel from Plastic Waste'	Miss. Supriya Vishnu Salunkhe
4.	Agriculture and Animal Husbandry	'Multipurpose Agriculture Machine'	
		'Water Conservation'	Miss. Sateashila Bajirao Nalawade
5.	Engineering and Technology	'Sugarcane Trash Removal Machine'	Miss. Dalavai Akshata Ramchandra
6.	Medicine and Pharmacy	'Production of Value Added Product from Natural Feedstock'	Miss. Jayashri Popat Jadhav





Receiving Prize in State level Avishkar Research Competition held at Mumbai



Involvement of Female Students in Women's Empowerment

The involvement of female students in various extracurricular activities such as the National Service Scheme (NSS), National Cadet Corps (NCC), annual sports, national cancer awareness programs, college magazines, blood group checking camps, and AIDS awareness initiatives plays a pivotal role in their overall development and empowerment.

Girl students participating in NSS programs engage in community service, which helps them develop leadership skills and a sense of social responsibility. Initiatives like organizing blood donation camps not only contribute to society but also empower these young women by enhancing their organizational and communicative abilities. NSS volunteers at college, actively participate in health awareness by getting involved in events like Cancer Day, highlighting cancer awareness.

In the realm of the NCC, female students gain physical training and discipline while fostering leadership spirits. These experiences build confidence and resilience, preparing them for future challenges.

Annual sports are another platform for female students to showcase their athletic skills, encouraging teamwork and discipline. Through participation in sports, they learn to balance competition and cooperation, benefitting their physical and mental health.

The publication of college magazines allows girls to express their creativity and viewpoints, fostering a sense of belonging and community within the educational environment. Writing articles, managing themed issues, and engaging in discussions about various topics promotes awareness around significant issues, including women's empowerment.

Blood group checking initiatives serve a humanitarian purpose and educate students on health awareness, encouraging them to understand and take proactive steps toward their health.

AIDS awareness campaigns specifically targeted at empowering women are crucial for dispelling stigmas and promoting safe practices. These initiatives offer female students vital information about reproductive health, rights, and responsibilities.

Overall, the engagement of female students in these activities not only contributes positively to their college environment but also empowers them as individuals who are informed, responsible, and capable of contributing to society.





Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



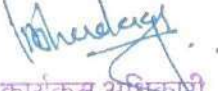
NATIONAL SERVICE SCHEME

FEMALE VOLUNTEERS LIST

ACADEMIC YEAR

2019-2020 to 2023-2024

Sr. No.	Academic Year	No. of Female Volunteers
1.	2019 - 2020	113
2.	2020 - 2021	135
3.	2021 - 2022	158
4.	2022 - 2023	133
5.	2023 - 2024	110
Total		649


कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस


Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur

NATIONAL SERVICE SCHEME

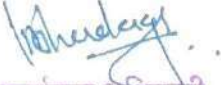
FEMALE VOLUNTEERS LIST 2023-2024

Sr. No.	Name of the Volunteer	Class	NSS Year
1.	Amruta Sambhaji Dubal	B.Sc. 1	I
2.	Ankita Anil Kamble	BA 1	I
3.	Ankita Mohan Patil	BA 2	I
4.	Anuja Ajit Shendage	B.Sc	I
5.	Anushka Kishor Patil	B.Sc. 1	I
6.	Anushka Mohan Jadhav	B.Com. 1	I
7.	Ashlesha Vikas Kamble	BA 1	I
8.	Bhagyshree Mahadev Bhore	B.Sc. 1	I
9.	Divya Dattatray Bhosale	B.Sc. 2	I
10.	Pratiksha Pralhad Chavan	B.Sc. 2	I
11.	Divya Dattraya Bhosale	B. Sc. 2	I
12.	Gauri Eknath Pawar	BA 1	I
13.	Gayatri Prakash Suryawanshi	B.Sc. 2	I
14.	Gitanjali Rajendra Kumbhar	B.Com. 1	I
15.	Hrishita Balaso Suryawanshi	BCS 1	I
16.	Akanksha Ashok Jadhav	B.Com. 1	I
17.	Kavita Chandrakant Mane	B. Sc. 1	I
18.	Kavita Subhash Patil	BA I	I
19.	Komal Santosh Hadadare	BCS 1	I
20.	Lokhande Supriya Dhondiba	B.Com 1	I
21.	Madhuri Madan Mane	B.Sc	I

22.	Manasi Praksh Chougule	B.Sc. 1	I
23.	Mansi Machindranath Fonde	BA 1	I
24.	Mayuri Pravin Sawant	BA I	I
25.	Neha Digambar Kamalakar	B. Com 1	I
26.	Nikita Bhaskar Ghadage	BA I	I
27.	Nikita Bhaskar Patil	BA 1	I
28.	Nikita Rajaram Ugale	B.Com. 1	I
29.	Pranoti Pandurang Pawar	B.Sc. 1	I
30.	Payal Anandrao Jadhav	B. Sc. 2	I
31.	Payal Ashok More	B.Com. 1	I
32.	Payal Sachin Pawar	B.Sc. 1	I
33.	Pooja Chandrakant Potdar	B.Sc. I	I
34.	Pooja Rajendra Kamble	B. Com 1	I
35.	Pooja Ravindra Salunkhe	B.Sc. 1	I
36.	Prachi Dadaso More	BA 1	I
37.	Pradnya Dipak Sawant	BA 1	I
38.	Pranali Hanmnat Suryawanshi	B.Sc. 1	I
39.	Pranoti Hauserao Jadhav	BA 1	I
40.	Pranoti Pandurang Pawar	B.Sc	I
41.	Pratiksha Suryakant Patil	B.Sc	I
42.	Prerana Jaysing Gade	BA	I
43.	Rutuja Rajaram Patil	B.Sc. 1	I
44.	Sakshi Rahul Lokhande	BCS 1	I
45.	Sakshi Sandip Shejale	BCA 1	I
46.	Saloni Sachin Pudale	BA I	I
47.	Saloni Sadashiv Kamble	B.Sc	I
48.	Samruddhi Sudhakar Patil	B.Sc. 1	I
49.	Sandhya Jagannath Mangsule	BA 1	I
50.	Sanika Balaso Shinde	BA 2	I
51.	Sanika Prakash Sankpal	BA 1	I
52.	Sanika Satish Sawant	B.Sc2	I
53.	Sanika Sunil Lad	BCA 1	I
54.	Sanika Vikas Patil	BCS 1	I
55.	Sanjana Santosh Sankpal	B.Sc. 1	I
56.	Santoshi Prakash Prajapati	BA I	I

57.	Savita Shivlingappa Biradar	BCA 1	I
58.	Sejal Sachin Tupe	B.Sc1	I
59.	Shashi Sandip Shejale	BCA1	I
60.	Shivani Dilip More	BCA 1	I
61.	Shivani Pravin Howal	B.Com. 1	I
62.	Shivani Vaibhav Pawar	BA 1	I
63.	Shraddha Vijay Khamkar	B.Sc1	I
64.	Shravani Chandrakant Jadhav	B.Sc. 1	I
65.	Shravani Vinod Satape	B. Sc 1	I
66.	Shreya Sandip Ghadage	B.SC. 2	I
67.	Shrishti Santosh Shinde	BBA 1	I
68.	Shruti Suhas Bhasme	BA 1	I
69.	Shrutika Shashkiant Pawar	B.Com. 1	I
70.	Siddhi Bajirao Yesugade	BA 1	I
71.	Smrutika Maruti Jadhav	BCS 1	I
72.	Snehal Dttatray Lad	B.sc	I
73.	Snehal Rahul Mali	B.Com. 1	I
74.	Sonali Sachin Suryawanshi	BCS 1	I
75.	Swarali Suresh Mane	B. Sc. 2	I
76.	Tanuja Ankush Kadam	B. Com 1	I
77.	Vaishnavi Ananda Shirtode	BA 1	I
78.	Vaishnavi Nitin Gurav	BCA 1	I
79.	Vaishnavi Vaibhav Jadhav	BA 1	I
80.	Vaishnavi Vijay Rade	B.Com. 1	I
81.	Vaishnavi Vikas Kadam	BCA 1	I
82.	Vaishnavi Vitthal Narale	BA I	I
83.	Waghmare Prajakta Jalindar	BA 2	I
84.	Yashasvi Kumar Londhe	BA 1	I
85.	Prachi Rajesh Jadhav.	BCS 2	II
86.	Pramila Kishor Suryawanshi	B. Sc. 2	II
87.	Priyadarshani Anandrao Patil	B.Sc2	II
88.	Priyanka Mahadeo Bate	BCS 2	II
89.	Rohini Rajkumar Kirdak	BCS 3	II
90.	Rutuja Ashok Thombare	B. Sc. 2	II
91.	Rutuja Ramchandra Pawar	B. Sc. 2	II

92.	Sakshi Maruti Nalawade	BCS 2	II
93.	Sakshi Sunil Rade	BCS 2	II
94.	Sanika Bharat Patil	BCA 2	II
95.	Sanika Rajaram Pujari	BCA 2	II
96.	Sanika Ramchandra Shinde	BCA 2	II
97.	Sanika Vishnu Patil	BCA 2	II
98.	Saniya Nasir Mulla	BCS 2	II
99.	Sanjivani Ashok Gaikwad	BBA 2	II
100.	Sayali Rajaram Kumbhar	B. Sc. 3	II
101.	Shinde Sanika Ramchandra	BCA 2	II
102.	Shital Vithhal Mane	B.Sc. 2	II
103.	Shreya Vaibhav Sawat	BCA 2	II
104.	Shriutika Balaso Mali	BCA 2	II
105.	Shruti Shrirang Suryawanshi	BCA 2	II
106.	Shruti Vikas Pawar	B.Sc. 2	II
107.	Shrutika Balaso Mali	BCA 2	II
108.	Siddhi Sanjay Navale	BSC 3	II
109.	Sonali Shashikant Sonavane	B.sc2	II
110.	Vaishnavi Dhanaji Patil	BCS 2	II
111.	Vaishnavi Machindranath Pawar	B.Sc. 2	II
112.	Vaishnavi Maruti Patil	BCS 2	II
113.	Vaishnavi Sambhaji Patil	B. Sc. 2	II


 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना
 कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस


 Principal
 Arts, Commerce & Science College
 Patas, Dist. Sangli



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME


FEMALE VOLUNTEERS LIST 2022-2023

Sr. No.	Name of the Volunteer	Class	NSS Year
1.	Kumud Anandrao Jadhav	B.Com. 1	I
2.	Nikita Bhimarao Harale	B.Com. 1	I
3.	Anju Ajit Homkar	B.Com. 1	I
4.	Shravani Jivan Sisal	B.Com. 1	I
5.	Rutuja Pratap Patil	B.Com. 1	I
6.	Arati Pradip Walvekar	B.Com. 1	I
7.	Sneha Rajendra Pawar	B.Com. 1	I
8.	Prajakta Uttam Lad	B.Com. 1	I
9.	Prajakta Sandip Sule	B.Com. 1	I
10.	Rucha Satish Patil	B.Com. 1	I
11.	Sanika Dnyaneshwar Gavali	B.Com. 1	I
12.	Sakshi Sachin Tupe	B.Com. 1	I
13.	Sadamate Rutika Sham	B.Com. 1	I
14.	Rutuja Bharat Kachare	B.Com. 1	I
15.	Bhakti Baban Sutar	B.Com. 1	I
16.	Manisha Dhanaji Pawar	B.Com. 2	I
17.	Bhargavi Vijay Kumbhar	B.Com. 3	I
18.	Anjali Bandopant Bhore	B.Sc. 1	I
19.	Vaishnavi Machindranath Pawar	B.Sc. 1	I
20.	Nandini Sarjerao Shinde	B.Sc. 1	I
21.	Rutuja Ashok Thombare	B.Sc. 1	I
22.	Kajal Ramesh Mohite	B.Sc. 1	I
23.	Aishwarya Bajirao Ghadage	B.Sc. 1	I
24.	Nisha Dipak Mokashi	B.Sc. 1	I
25.	Vaishnavi Dilip Patil	B.Sc. 1	I
26.	Vaishnavi Pravin Patil	B.Sc. 1	I
27.	Gayatri Shivmurti Samangade	B.Sc. 1	I
28.	Akshara Arun Gade	B.Sc. 1	I

29.	Bhagyashri Umesh Patil	B.Sc. 1	I
30.	Pooja Bhikaji Hanmar	B.Sc. 1	I
31.	Shivani Dinkar Shinde	B.Sc. 1	I
32.	Jadhav Bhakti Bhanudas	B.Sc. 1	I
33.	Nisha Dipak Mokashi	B.Sc. 1	I
34.	Pramila Kishor Suryawanshi	B.Sc. 1	I
35.	Shruti Vikas Pawar	B.Sc. 1	I
36.	Pratiksha Pralhad Chavan	B.Sc. 1	I
37.	Gaytri Hanmant Yele	B.Sc. 1	I
38.	Khadija Aslam Nadaf	B.Sc. 1	I
39.	Sonali Shashikant Sonavane	B.Sc. 1	I
40.	Radha Rajendra Kadam	B.Sc. 1	I
41.	Meharunisa Ramajan Badiger	B.Sc. 1	I
42.	Aarti Vishvas Mane	B.Sc. 1	I
43.	Lakshmi Dhanaji Jadhav	B.Sc. 1	I
44.	Pawar Rutuja Ramchandra	B.Sc. 1	I
45.	Vaishnavi Sambhaji Patil	B.Sc. 1	I
46.	Akanksha Anil Salunkhe	B.Sc. 1	I
47.	Salunkhe Neeyati Anil	B.Sc. 2	I
48.	Sanika Bharat Ugale	B.Sc. 2	I
49.	Simran Anil More	B.Sc. 2	I
50.	Gotpagar Sayali Jeevan	B.Sc. 2	I
51.	Snehal Salunkhe	B.Sc. 2	I
52.	Dipali Dilip Kumbhar	B.Sc. 2	I
53.	Pooja Parshuram Jadhav	B.Sc. 3	I
54.	Pooja Parshuram Jadhav	B.Sc. 3	I
55.	Harshada Santosh Khude	BA 1	I
56.	Kavita Subhash Patil	BA 1	I
57.	Ashlesha Vikas Kamble	BA 1	I
58.	Santoshi Prakash Prajapati	BA 1	I
59.	Sanika Sunil Rade	BA 1	I
60.	Komal Prakash Gejage	BA 1	I
61.	Pratiksha Appasaheb Mane	BA 1	I
62.	Sanika Raghunath Ghadage	BA 1	I
63.	Nikita Bhaskar Ghadage	BA 1	I
64.	Mayuri Pravin Sawant	BA 1	I
65.	Sandhya Jagannath Mangsule	BA 1	I
66.	Mayuri Pravin Sawant	BA 1	I

67.	Sandhya Jagannath Mangsule	BA 1	I
68.	Aditi Sandip Nalavade	BA 1	I
69.	Snehal Amar Adate	BA 1	I
70.	Pranali Vikas Mali	BA 2	I
71.	Tanuja Dipak Avate	BA 2	I
72.	Kate Karishma Chandrakant	BA 2	I
73.	Yadav Neha Shamarao	BA 2	I
74.	Gayatri Sunil Sable	BA 2	I
75.	Rajendra Maruti Kumbhar	BA 2	I
76.	Harshada Sarjerao Kumbhar	BA 2	I
77.	Kadam Srushti Niranjani	BA 2	I
78.	Kadam Srushti Niranjani	BA 2	I
79.	Yadav Madhuri Arvind	BA 2	I
80.	Akshata Suryawanshi	BA 3	I
81.	Riya Veeraswami Shingade	BBA 1	I
82.	Sakshi Ananda Hajare	BBA 1	I
83.	Anjali Yalappa Mali	BBA 1	I
84.	Prajakta Pradip Koli	BBA 1	I
85.	Sanjivani Ashok Gaikwad	BBA 1	II
86.	Shivani Popat Mali	BBA 1	II
87.	Sanika Sandip Patil	BCA 1	II
88.	Sargar Neha Kondiba	BCA 1	II
89.	Shelke Sakshi Vijay	BCA 1	II
90.	Sanika Bharat Patil	BCA 1	II
91.	Sutar Pooja Dadaso	BCA 1	II
92.	Sanika Hanmant Pawar	BCA 1	II
93.	Sakshi Vinayak Inamdar	BCA 1	II
94.	Shreya Vaibhav Sawat	BCA 1	II
95.	Gayatri Bajarang Rade	BCA 1	II
96.	Mayuri Sunil Ugale	BCA 1	II
97.	Sanika Ramchandra Shinde	BCA 1	II
98.	Diksha Dipak Bhosale	BCA 1	II
99.	Mali Shrutika Balaso	BCA 1	II
100.	Shruti Shirang Suryawanshi	BCA 1	II
101.	Prachi Dadaso More	BCA 1	II
102.	Sakshi Dhanaji Suryawanshi	BCA 2	II
103.	Renuka Sidram Mali	BCS 1	II
104.	Dhanashri Ravindra Babaleshwar	BCS 1	II

105.	Neha Anil Mane	BCS 1	II
106.	Priyanka Mahadev Bate	BCS 1	II
107.	Sakshi Sunil Rade	BCS 1	II
108.	Prachi Rajesh Jadhav	BCS 1	II
109.	Anjali Maruti Patil	BCS 1	II
110.	Vaishnavi Maruti Patil	BCS 1	II
111.	Sakshi Maruti Nalawade	BCS 1	II
112.	Miss.Trupti Narendra Kharage	BCS 1	II
113.	Vaishnvi Hanmant Mohite	BCS 1	II
114.	Shinde Shravani Aanandrao	BCS 1	
115.	Ankita Dhananjay Gadache	BCS 1	
116.	Sanika Ramchandra Patil	BCS 1	
117.	Saniya Nasir Mulla	BCS 1	
118.	Sakshi Jagannath Patil	BCS 1	
119.	Dhanashree Dhananjay Chougule	M.Sc. 1	
120.	Sneha Uttam Pawar	M.Sc. 1	
121.	Dipali Vilas Lohar	M.Sc. 1	
122.	Vishranti Shashikant Gaikwad	M.Sc. 1	
123.	Nalawade Nandita Vijay	M.Sc. 1	
124.	Ashwini Subhash Bankar	M.Sc. 1	
125.	Sushmita Ishwar Dudhal	M.Sc. 1	
126.	Dhanashri Ramesh Mane	M.Sc. 1	
127.	Rohini Ramchandra Suryawanshi	M.Sc. 2	
128.	Snehal Shashikant Mali	M.Sc. 2	
129.	Sonam Jagannath Patil	M.Sc. 2	
130.	Smita Shamrao Mali	M.Sc. 2	
131.	Kabade Smitarani Ashok	M.Sc. 2	
132.	Rajani Sahebrao Ghatage	M.Sc. 2	
133.	Smita Sanjay Mane	M.Sc. 2	
134.	Arti Hanmant Bhosale	M.Sc. 2	
135.	Vidyadevi Kudalik Shinde	M.Sc. 2	


 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना
 कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस


 Principal
 Arts, Commerce & Science College
 Patas, Dist. Sangli



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME


FEMALE VOLUNTEERS LIST 2021-2022

Sr. No.	Name of the Volunteer	Class	NSS Year
1.	Pallavi Subhash Patil	BBA II	I
2.	Sakshi hanmant mane	Ba 1st	I
3.	Jyoti Chandrakant Kale	Bsc-2	I
4.	Gayatri Ganesh Mane.	SYB.SC	I
5.	Pooja Parshuram Jadhav	B. Sc 2	I
6.	Salunkhe Rutuja Ravindra	Bsc II	I
7.	Karishma chandrakant kate	B. A-1	I
8.	Patil Jyoti Mhalappa	Bcs-2	I
9.	Sanjana Sanjay Patil	F.Y.Bsc	I
10.	Satpute sonali popat	Bsc2	I
11.	Bhargavi Vijay Kumbhar	B.com 2	I
12.	Vaishnavi Vasudev Deshmukh	BCA-2	I
13.	Raskar Nikita dhanaji	Bsc-2	I
14.	Radhika shashikant kakatkar	BCA-II	I
15.	Srushti Niranjana kadam	F.Y B.A	I
16.	Srushti Niranjana kadam	F.Y BA	I
17.	Vinaya Vikas Sankpal	BCA-	I
18.	Rohini Hanmant Chavan	BSc II	I
19.	Aarati kumar bhosale	Bsc2nd	I
20.	Patil Shruti nandkumar	Bsc 1	I
21.	Rasika Ganeshkar	Bsc cs 2	I
22.	Snehal Hanmant Jadhav	B.sc 2 nd	I
23.	Kamble Daivshala Gautam	M.Sc - I Year	I
24.	Jadhav samruddhi suresh	Bsc-II	I
25.	Samiksha mahadev thorat	Bsc 2	I
26.	Sushama Kokane	Msc-II	I
27.	Varsha Dnyaneshwar Pawar	Bsc 2nd year	I
28.	Snehal Adhikrao Mane	B.Sc	I
29.	Sanika Adhik Patil	Bsc-2	I
30.	Asharani Vijay Dale	Bca-	I
31.	Tanuja dipak avate	BA I	I
32.	Zende Prajakta Vishnupant	M.sc-1	I
33.	Sanika bhara ugale	Bsc-cs	I
34.	Harshada Ravindra Bhosale	Msc 2	I

35.	Tejawini Bhagvan Honmane	Bcs ll	I
36.	Sanika rajendra pawar	Fy bsc	I
37.	Jadhav komal sambhaji	Bsc2	I
38.	Shikhare Prajakta Sharad	M.Sc. Ll	I
39.	Anuja dhananjay patil	Bsc1	I
40.	Sanika Sanjay Nalawade	Bcs-2	I
41.	Srushti vijay kadam	B.A 1st	I
42.	Devkule Savita Jotiram	MSC 2	I
43.	Dakshata Nitin Shejale	B. Com 1 year	I
44.	Gurav Jyoti Rajaram	M.Sc 2	I
45.	Mayuri Madhukar Magdum	MSc 2	I
46.	Dipali Ramchandra Aivale	Msc - 2	I
47.	Savita parasu rathod	B.sc 1 st year	I
48.	More Shraddha Jivan	BCA-II	I
49.	Vidya Vitthal Karade	M.Sc.ll (Zoology)	I
50.	Mane Sanika Vikas	BSC-I	I
51.	Sayali Jeevan Gotpagar	Bsc.1 Year	I
52.	Dipali Dilip Kumbhar	BSc - 1	I
53.	Sanjana Sunil Suryawanshi	BSC-1	I
54.	Manisha Dhanaji Pawar	Bcom -1	I
55.	Shruti Ajit Kumar jadhav	B.A First year	I
56.	Sarika rajmane	Ba1	I
57.	Priyanka Anand Mane	Bsc cs II	I
58.	Jyoti Chandrakant Kale	<u>Bsc.SY</u>	I
59.	Raskar Nikita dhanaji	Bsc-2	I
60.	Shinde Ankita dattatary	BSC second year	II
61.	Dhumal Dhanashri Madhukar	BSC 2	II
62.	Rohini Rajkumar Kirdak	BCS1	II
63.	Anjali Anil Kanase.	BCS-1	II
64.	Arpita krushnat pawar	Bsc 1	II
65.	Navale Siddhi Sanjay	Bcs 1	II
66.	Patil Sonam jagannath	M.sc - 1	II
67.	Ghatage rajani sahebroa	M.sc 1	II
68.	Kadam Snehalata Sambhaji	Msc Zoology	II
69.	Patel Ishita Ishwarlal	Bcom 2	II
70.	Apurva Ashok Sutar	BCS-I	II
71.	Varsha Dnyaneshwar Pawar	Bsc 2nd	II
72.	Sakshi Dhanaji Suryawanshi	BCA 1	II
73.	Ranmale Divya Dipak	BCS-I	II
74.	Patil Tejaswini Balkrushna	Bsc 2	II
75.	Mujawar Almas Yunnus	Bsc 2	II
76.	Rohini Ramchandra Suryawanshi	Msc-1	II
77.	Aishwarya Anil Patil	Msc zoology	II
78.	Samruddhi dattaji bhore	BA 1	II
79.	Rohini Hanmant Chavan	BSc II	II
80.	Sankpal Vinaya Vikas	BCA-	II

81.	Shraddha Shrikant Salunkhe	B com 1st year	II
82.	Pawar Nikita Jayshing	BA II	II
83.	Aarati kumar bhosale	Bsc 2nd year	II
84.	Dhumal Dhanashri Madhukar	Bsc2	II
85.	Yadav neha shamarao	B.A.1	II
86.	Pratik Vasant hajare	Bsc 1st	II
87.	Nikam Pratiksha Anil	Bsc 2nd yr	II
88.	Swapana Govind Shirtode	Bsc 2	II
89.	Simran anil more	Bsc 1st year	II
90.	Anuja dhananjay patil	Bsc 1	II
91.	Pawar Vaishnavi Sanjay	B.sc2	II
92.	Sakshi uday pawar	Bsc1	II
93.	Punam jalindar lad	Msc 1st zoology	II
94.	Lad Rutuja Maruti	Bsc-2	II
95.	Patil snehal shrikant	Bsc 1	II
96.	Smita Shamrao Mali	M.sc 1	II
97.	Snehal Shashikant Mali	M.sc - 1	II
98.	Smita Sanjay Mane	MSC 1	II
99.	Arti Hanmant bhosale	M.sc 1	II
100.	Rutika Rajaram Pol	Bsc-l	II
101.	Supriya Patil	BA 2nd	II
102.	Kamble Sujata Arvind	B.com 1	II
103.	Aute Pranita Sanjay	B.com 1	II
104.	Waghmare Akanksha	B.com 1	II
105.	Shinde Smruti Mahadev	B.com 1	II
106.	Shinde Pradnya Anil	B.com 1	II
107.	Kumbhar Bhargavi Vijay	B.com 1	II
108.	Patel Ishita Ishwarlal	B.com 1	II
109.	Vadar Pooja Prabhakar	B.com 1	II
110.	Jadhav Komal dilip	B.Sc 1	II
111.	Shikalgar Sumaiya amzad	B.Sc 1	II
112.	Vanjeri Nikita Bhima	B.Sc 1	II
113.	Mane Gayatri Ganesh	B.Sc 1	II
114.	Chavan Shivani sarjerao	B.Sc 1	II
115.	Dhumal Dhanshri Madhukar	B.Sc 1	II
116.	Gaikwad Apurva Prashant	B.Sc 1	II
117.	Shirtode Swapana Govind	B.Sc 1	II
118.	Mali sSadhana Vishwas	B.Sc 1	II
119.	More Prajyot Dadaso	B.Sc 1	II
120.	Pawar Varsha Dnyaneshwar	B.Sc 1	II
121.	Mohite Manorama santosh	B.Sc 1	II
122.	Ganeshkar Rasika Sanjay	B.Sc 1	II
123.	Pawar Vaishnavi Nitin	B.Sc 1	II
124.	Snehal Hanmant Jadhav	B.Sc-1	II
125.	Kale Jyoti Chandrakant	B.Sc-1	II
126.	Nikita dhanaji raskar	B.Sc-1	II

127.	Chavan shivani mahadev	BA 1	II
128.	Patil Supriya prakash	BA 1	II
129.	Patole Nikita Dattatray	BA 1	II
130.	Suryawanshi Akshata Ashok	BA 1	II
131.	Pawar Nikita Jayshing	BA 1	II
132.	Bhise Vaishnavi Shivaji	BA 1	II
133.	Mokashi Pooja Dhanaji	BA 1	II
134.	Pujari Pallavvi Shankar	BA 1	II
135.	Paltole Nikita Dattatraya	BA 1	II
136.	Hubale Vrushali Balu	BA 1	II
137.	Avghadae Priyanka Anil	BA 1	II
138.	Mohite Monika Ramchandra	BA 1	II
139.	Pallavi Shubhash Patil	BBA 1	II
140.	Daware Chandarani Dinesh	BBA 1	II
141.	Mali Shraddha Tukaram	BBA 1	II
142.	Deshmukh Vaishnavi Vasudev	BCA 1	II
143.	Kambale Ragini Arvind	BCA 1	II
144.	More Shraddha Jivan	BCA 1	II
145.	kamble ragini arvind	BCA-1	II
146.	Varude Shraddha devidas	BCA-1	II
147.	Chougule Sushant Satish	BCS 1	II
148.	Vhankhandde Prajakta Ramesh	BCS 1	II
149.	Madane Rutuja Jagannath	BCS 1	II
150.	Patil Jyoti Mallappa	BCS 1	II
151.	Pawar Pranita pradeepkumar	BCS 1	II
152.	Shikhare Prajakta Sharad	MSc. 1	II
153.	Devkule Savita Jotiram	MSc. 1	II
154.	Aivale Dipali Ramchandra	MSc. 1	II
155.	Karade vidya vitthal	MSc. 1	II
156.	Magdum Mayuri Madhukar	MSc. 1	II
157.	Bhosale Harshada Ravindra	MSc. 1	II
158.	Sawat Rohini Sunil.	MSc. 1	II


 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना
 कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस


 Principal
 Arts, Commerce & Science College
 Patas, Dist. Sangli



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME

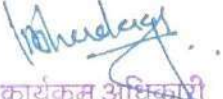
FEMALE VOLUNTEERS LIST 2019-2020

Sr. No.	Name of the Volunteer	Class	NSS Year
1.	Ingawale Vaishnavi Vikas	BSC 1	I
2.	Mane Sayali Yuvraj	BSC 1	I
3.	Patil Supriya Uttam	BSC 1	I
4.	Kore Gayatri Manohar	BSC 1	I
5.	Bhosale Nikita Sarjerao	BSC 1	I
6.	Mulla Shirin Shakil	BSC 1	I
7.	Gaikwad Pratiksha Kumar	BSC 1	I
8.	Mali Snehal Shashikant	BSC 1	I
9.	Mali Smita Shamrao	BSC 1	I
10.	Gaund Ashwini Niranjanprasad	BSC 1	I
11.	Ingale Sakshi Vikas	BSC 1	I
12.	Bhosale Pranali Shivaji	BSC 1	I
13.	Bhosale Sonali Vishwas	BSC 1	I
14.	Mane Poonam Sunil	BSC 1	I
15.	Kadam Karishma Dattatray	BSC 1	I
16.	Dupate Prajakta Ashok	BSC 1	I
17.	Mane Divya Dilip	BSC 1	I
18.	Shendage Samiksha Sarjerao	BSC 1	I
19.	Dupate Tejaswini Babaso	BSC 1	I
20.	Gaikwad Vishranti Shashikant	BSC 1	I
21.	Pawar Sonam Mahadev	BSC 1	I
22.	Jadhav Shubhangi Shankar	BSC 1	I
23.	Nalawade Nandita Vijay	BSC 1	I
24.	Mohite Manorama Santosh	BSC 1	I
25.	Patil Maithili Rajendra	BSC 1	I
26.	Todkar Sakhi Suresh	BSC 1	I
27.	Bhande Alka Mallapa	BSC 1	I
28.	Jadhav Vrushali Dhanaji	BSC 1	I
29.	Gundakal Seema Suresh	BSC 1	I
30.	Jawade Amruta Dhanaji	BCA 1	I
31.	Padge Pranjali Adhikrao	BCA 1	I
32.	Chopde Shubhangi Nathaji	BA 1	I
33.	Jadhav Karuna Anil	BA 1	I
34.	Buchade Shreya Tushar	BA 1	I

35.	Chopde Pratiksha Goraknath	BA 1	I
36.	Jadhav Sayli Savalaram	BA 1	I
37.	Ugale Rutuja Ashok	BA 1	I
38.	Shinde Harshada Sanjay	BA 1	I
39.	Gaund Gauri Niranjana	BA 1	I
40.	Kadam Samruddhi Sanjay	BCOM 1	I
41.	Jadhav Sakshi Sarjerao	BCOM 1	I
42.	Sankpal Ashwini Popat	BCOM 1	I
43.	Suryawanshi Ankita Sambhaji	BCOM 1	I
44.	Mangsule Rutuja Raghunath	BCOM 1	I
45.	Kadam Nita Shankar	BCOM 1	I
46.	Ugale Prajakta Sunil	BCOM 1	I
47.	Pawar Arati Sharad	BCOM 1	I
48.	Nikam Amodini Vijaykumar	BCOM 1	I
49.	Sankpal Vaishnavi Jagannath	BCOM 1	I
50.	Mangsule Shraddha Netaji	BCOM 1	I
51.	Sankpal Bhagyashri Rajaram	BCOM 1	I
52.	Patil Tanuja Dinkar	BCOM 1	I
53.	Kadam Priyanka Jivandhar	BCOM 1	I
54.	Suryawanshi Sakshi Jitendra	BCOM 1	I
55.	Suryawanshi Vaishnavi Dinkar	BCOM 1	I
56.	Sadamate Priya Popat	BCOM 1	I
57.	Jadhav Jyoti Arun	BCOM 1	I
58.	Pujari Manasi Mahesh	BCS 1	I
59.	Moholkar Shruti Ramesh	BCS 1	I
60.	Petkar Pooja Ramchandra	BCS 1	I
61.	Lad Avantika Dinkar	BCS 1	I
62.	Ingale Maithil Subhash	BCS 1	I
63.	Sawant Pooja Shashikant	BCS 1	I
64.	Kesare Samrudhi Tanaji	BCS 1	I
65.	Mane Asmita Chandrakant	BCS 1	I
66.	Jadhav Pratiksha Dilip	BCS 1	I
67.	Mulik Rutuja Vikas	BCS 1	I
68.	Mulla Afrin Himmat	BCS 1	I
69.	Gurav Akansha Ashok	BCS 1	I
70.	Deshmukh Pratiksha Prakash	BCS 1	I
71.	Kharage Sakshi Satish	BCS 1	I
72.	Mali Radika Ramanna	BBA 1	I
73.	Bhingardeve Nikita Manik	BBA 1	I
74.	Koli Pranali Nivuritti	BBA 1	I
75.	Bhosale Snehal Manaji	BBA 1	I
76.	Jadhav Pooja Mahadev	BBA 1	I
77.	Nalawade Pranita Vijay	BBA 1	I
78.	Jadhav Priyanka Kiran	BBA 1	I
79.	Nakil Samarudhi Shashikant	BBA 1	I
80.	Sadamati Sneha Jalindar	BBA 1	I

81.	Kadam Reshama Sanjay	BBA 1	I
82.	Singh Mamata Sunil	BSC2	II
83.	Salunkhe Samikhsha Hanmant	BSC2	II
84.	Mane Smita Sanjay	BSC2	II
85.	Mane Bhagyashri Sahebrao	BSC2	II
86.	Patil Harshada Hanmant	BSC2	II
87.	Shinde Shweta Tanaji	BSC2	II
88.	Lad Sonali Sanjay	BSC2	II
89.	Phadatare Shivani Rajesh	BSC2	II
90.	Jadhav Ashwini Dhanaji	BSC2	II
91.	Mangsule Prajakta Ramesh	BSC2	II
92.	Alsundkar Prajakta Rajandra	BSC2	II
93.	Nikam Ankita Tanaji	BSC2	II
94.	Nalawade Satvashila Bajirao	BSC2	II
95.	Lad Harshada Vikas	BSC2	II
96.	Shinde-Patil Akshata Sandip	BSC2	II
97.	Mali Seema Sanjay	BSC2	II
98.	Kadam Sonam Sunil	BSC2	II
99.	Patil Prachi Nivas	BSC2	II
100.	Shinde Vaishnavi Vijay	BSC2	II
101.	Patil Samruddhi Sahebrao	BSC2	II
102.	Mane Prajakta Jaykar	BSC2	II
103.	Mane Aditi Bhaskar	BSC2	II
104.	Patil Shrutika Arjun	BSC2	II
105.	Patil Rutuja Manaji	BSC2	II
106.	Suryawanshi Rohini Ramchandra	BSC2	II
107.	Kharat Jyoti Bhaskar	BSC2	II
108.	Kokate Tanuja Tanaji	BSC2	II
109.	Sawant Nutan Santosh	BSC2	II
110.	Mane Ujjawala Dilip	BSC2	II
111.	Pawar Prajakta Pradip	BSC2	II
112.	Sawant Namrata Pradip	BSC2	II
113.	Suryawanshi Pratiksha Suresh	BSC2	II
114.	Jadhav Madhuri Tanaji	BSC2	II
115.	Gavade Amruta Nandkumar	BBA2	II
116.	Kumbhar Neha Sanjay	BBA2	II
117.	Pawar Tejashri Anil	BBA2	II
118.	Sutar Pooja Vilas	BBA2	II
119.	Patil Mayuri Sampat	BCS2	II
120.	Damame Amruta Mohan	BCS2	II
121.	Kapare Tejaswini Shamrao	BCS2	II
122.	Jagtap Anjali Mohan	BCS2	II
123.	Nikam Akshta Ashok	BCS2	II
124.	Kumbhar Aruna Jayawant	BCS2	II
125.	Ghare Vaishali Vasant	BCS2	II
126.	Mulla Sajida Shakil	BCS2	II

127.	Bhosale Tejashree Eknath	BCS2	II
128.	Mohite Rutuja Vikas	BCOM2	II
129.	Sawashe Rutuja Ganpat	BCOM2	II
130.	Sawashe Aishawarya Bhimrao	BCOM2	II
131.	Shirtode Trupti Sambhaji	BCOM2	II
132.	Khot Shivani Shital	BCOM2	II
133.	Lad Dhanashri Shivaji	BCOM2	II


कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस


Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



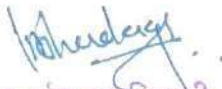
NATIONAL SERVICE SCHEME

FEMALE VOLUNTEERS LIST 2020-2021

Sr. No.	Name of the Volunteer	Class	NSS Year
1.	Bhumkar chinmayi anil	B.com 1	I
2.	Kumbhar Sarika Kallappa	B.com 1	I
3.	Kumbhar Bhargavi Vijay	B.com 1	I
4.	Patel Ishita Ishwarlal	B.com 1	I
5.	Vadar Pooja Prabhakar	B.com 1	I
6.	Thorat Divya Dipak	B.com 1	I
7.	Kamble Sujata Arvind	B.com 1	I
8.	Aute Pranita Sanjay	B.com 1	I
9.	Waghmare Akanksha	B.com 1	I
10.	Shinde Smruti Mahadev	B.com 1	I
11.	Shinde Pradnya Anil	B.com 1	I
12.	Kumbhar Bhargavi Vijay	B.com 1	I
13.	Patel Ishita Ishwarlal	B.com 1	I
14.	Vadar Pooja Prabhakar	B.com 1	I
15.	Thorat Divya Dipak	B.com 1	I
16.	Bhosale Manali Vishwas	B.com 1	I
17.	Halskar Dinesh Maruti	B.com 1	I
18.	Kadam Minal Dipak	B.com 1	I
19.	Kashid sanika Ganesh	B.com 1	I
20.	Kumbhar Neha Bajrang	B.com 1	I
21.	Rade Sanika Ashok	B.com 1	I
22.	Shinde Vaishnavi Sarjerao	B.com 1	I
23.	Shirtode Kajal Vishnu	B.com 1	I
24.	Vikam Vaishali sanjay	B.com 1	I
25.	Jyoti Mhalappa Patil	B.Sc 1	I
26.	Nalawade Sanika Sanjay	B.Sc 1	I
27.	Nikam Sayali Sanjaykumar	B.Sc 1	I
28.	Satpute Amruta Balkrushna	B.Sc 1	I
29.	Thorat Samiksha mahadev	B.Sc 1	I
30.	Satpute Sonali popat	B.Sc 1	I
31.	Nikam Pratiksha anil	B.Sc 1	I
32.	Jadhav Pratiksha Shivaji	B.Sc 1	I
33.	Chavan Rohini Hanmant	B.Sc 1	I
34.	Salunkhe Rutuja Ravindra	B.Sc 1	I

35.	Jadhav Pooja Parshuram	B.Sc 1	I
36.	Patil Sanika Adhik	B.Sc 1	I
37.	Jadhav Komal sambhaji	B.Sc 1	I
38.	Jadhav Komal dilip	B.Sc 1	I
39.	Shikalgar Sumaiya amzad	B.Sc 1	I
40.	Vanjeri Nikita Bhima	B.Sc 1	I
41.	Mane Gayatri Ganesh	B.Sc 1	I
42.	Chavan Shivani sarjerao	B.Sc 1	I
43.	Dhumal Dhanshri Madhukar	B.Sc 1	I
44.	Gaikwad Apurva Prashant	B.Sc 1	I
45.	Shirtode Swapana Govind	B.Sc 1	I
46.	Mali sSadhana Vishwas	B.Sc 1	I
47.	More Prajyot Dadaso	B.Sc 1	I
48.	Pawar Varsha Dnyaneshwar	B.Sc 1	I
49.	Mohite Manorama santosh	B.Sc 1	I
50.	Ganeshkar Rasika Sanjay	B.Sc 1	I
51.	Pawar Vaishnavi Nitin	B.Sc 1	I
52.	Snehal Hanmant Jadhav	B.Sc-1	I
53.	Kale Jyoti Chandrakant	B.Sc-1	I
54.	Nikita dhanaji raskar	B.Sc-1	I
55.	Chavan shivani mahadev	BA 1	I
56.	Patil Supriya prakash	BA 1	I
57.	Patole Nikita Dattatray	BA 1	I
58.	Suryawanshi Akshata Ashok	BA 1	I
59.	Pawar Nikita Jayshing	BA 1	I
60.	Bhise Vaishnavi Shivaji	BA 1	I
61.	Mokashi Pooja Dhanaji	BA 1	I
62.	Pujari Pallavvi Shankar	BA 1	I
63.	Paltole Nikita Dattatraya	BA 1	I
64.	Hubale Vrushali Balu	BA 1	I
65.	Avghadae Priyanka Anil	BA 1	I
66.	Mohite Monika Ramchandra	BA 1	I
67.	Pallavi Shubhash Patil	BBA 1	I
68.	Daware Chandarani Dinesh	BBA 1	I
69.	Mali Shraddha Tukaram	BBA 1	I
70.	Deshmukh Vaishnavi Vasudev	BCA 1	I
71.	Kambale Ragini Arvind	BCA 1	I
72.	More Shraddha Jivan	BCA 1	I
73.	kamble ragini arvind	BCA-1	I
74.	Varude Shraddha devidas	BCA-1	I
75.	Chougule Sushant Satish	BCS 1	I
76.	Vhankhandde Prajakta Ramesh	BCS 1	I
77.	Madane Rutuja Jagnath	BCS 1	I
78.	Patil Jyoti Mallappa	BCS 1	I
79.	Pawar Pranita pradeepkumar	BCS 1	I
80.	Shikhare Prajakta Sharad	MSc. 1	I

81.	Devkule Savita Jotiram	MSc. 1	I
82.	Aivale Dipali Ramchandra	MSc. 1	I
83.	Karade vidya vitthal	MSc. 1	I
84.	Magdum Mayuri Madhukar	MSc. 1	I
85.	Bhosale Harshada Ravindra	B.com 2	II
86.	Sawat Rohini Sunil.	B.com 2	II
87.	Ugale prajakta sunil	B.com 2	II
88.	pawar Arati sharad	B.com 2	II
89.	Pawar Rutuja Prakash	B.com 2	II
90.	Sawant Pragati mohan	B.com 2	II
91.	suryawanshi Vaishnavi dinkar	B.com 2	II
92.	Nikam Amodini Vijayakumar	B.com 2	II
93.	Suryawanshi Vidya Dipak	B.com 2	II
94.	Suryawanshi Sakshi Jitendra	B.com 3	II
95.	sankpal Vaishnavi jagannath	B.Sc 2	II
96.	shinde Shital Raghunath	B.Sc 2	II
97.	patil Vaishnavi shahaji	B.Sc 2	II
98.	Kadam Karishama Dattatray	B.Sc 2	II
99.	Gurav Akanksha Govind	B.Sc 2	II
100.	Nalawade Nandita vijay	B.Sc 2	II
101.	dupate Prajakta ashok	B.Sc 2	II
102.	Mane Poonam Sunil	B.Sc 2	II
103.	Patil Vishakha Amar	B.Sc 2	II
104.	Bhosale Pooja eknath	B.Sc 3	II
105.	ingawale Vaishnavi vikas	BA 2	II
106.	Jadhav Priyanka Dilip	BBA 2	II
107.	Mane pallavi Ashok	BBA 2	II
108.	Jadhav Pooja Mahadev	B.Sc 3	II
109.	Bhingardeve Nikita Manik	Bsc-2	II
110.	Mali supriya ramchandra	B.com 2	II


 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना
 कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस


 Principal
 Arts, Commerce & Science College
 Patas, Dist. Sangli

महिला विद्यार्थिनीचे विशेष उलेखनीय कार्य

NSS

Sr. No .	Student Name	Place	Level
1.	साक्षी धनंजय सुर्यवंशी	साहस शिबीर हिमाचलप्रदेश	National
2.	अंजली बंडोपंत भोरे	आव्हान शिबीर गोंडवाना विद्यापीठ गडचिरोली	National
3.	सानिका सुनील राडे	इंटीग्रेशन कैम्प- २०२४ खानापूर बेलगाम राणी चेमन्ना विद्यापीठ, बेंगलूर	National



GOVERNMENT OF KARNATAKA
YOUTH EMPOWERMENT & SPORTS DEPARTMENT STATE NSS CELL REGIONAL DIRECTORATE OF NSS GOI, BENGALURU &

RANI CHANNAMMA UNIVERSITY, BELAGAVI

(NAAC Accredited with B+ Grade-2021)

NATIONAL SERVICE SCHEME
Jointly Organises

NATIONAL INTEGRATION CAMP 2023-24

Certificate of Appreciation

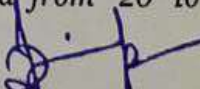


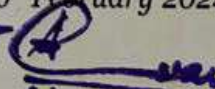
This is to certify that Shri/ Mr./ Ms/ Dr / Prof. Sanika S. Rade
Programme Officer / NSS Volunteer of
College/University Shivaji University.....State M.H...... has participated in the
National Integration Camp, by Rani Channamma University, Belagavi.
at KSPT School Khanapur Dist: Belagavi, Karnataka. held from 20th to 26th February 2024.


Prof. Kamalaxi G. Tadasad
NSS Programme Co-ordinator,
RCU, Belagavi


Dr. Prathap Lingalah
State NSS Officer, Karnataka State NSS,
Cell Youth Empowerment & Sports Dept.


Shri. D. Carthigean
Regional Director NSS
Regional Directorate of NSS Bengaluru


Rajashree Jainapur, K.A.S
Registrar,
RCU, Belagavi


Prof. Vijay F. Nagannawar
Vice-Chancellor,
RCU, Belagavi



SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
Shiv Sahayata and Disaster Management Centre



Estd : 1962
'A++' Accredited by NAAC (2021)
with CGPA 3.52
(Diamond Jubilee Year)

Certificate

Sangli District Disaster Management Training Workshop

This is to certify that Dr./Mr./Ms. BHARGAVI VIJAY KUMBHAR

Student of A.C.S COLLEGE PALUS, SANGLI.

has participated in **Sangli District level Disaster Management Training Workshop** on 22nd June, 2022 at Willingdon College, Sangli cordially organized by Shiv Sahayata and Disaster Management Centre, National Service Scheme Department and Willingdon College, Sangli on the occasion of Azadi ka Amrit Mohotsav and Diamond Jubilee Year of Shivaji University, Kolhapur.

Date : 22/06/2022

Principal,
Willingdon College, Sangli

Director,
National Service Scheme

Co-ordinator
Shiv Sahayata and Disaster Management Centre



AVHAN

CHANCELLOR'S BRIGADE : NSS WING TRAINING CAMP ON DISASTER MANAGEMENT



'आव्हान - चान्सलर्स ब्रिगेड : आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण शिबीर'


Participation Certificate

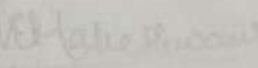
This is to certify that,

Bhargavi Vijay Kumbhar (Sangli)
of 'Shivaji University, Kolhapur'

has actively participated in the **State Level Training Camp on Disaster Management**,
Organized by Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon
during 19th December to 28th December 2022.


Sachin J. Nandre
Director, NSS
KBCNMU, Jalgaon


Dr. Prashantkumar Wananje
SLO & OSD NSS Cell
Dept. of Higher & Tech Edu. Government of Maharashtra


Prof. V. L. Maheshwari
Vice Chancellor
KBCNMU, Jalgaon



महाराष्ट्र



शासन



तहसिल कार्यालय, पलूस

२५ जानेवारी राष्ट्रीय मतदार दिवस

“ सर्वसमावेशक, सुलभ आणि सहभागपूर्ण निवडणुका ”

प्रशस्तिपत्र

२५ जानेवारी २०२२ रोजी राष्ट्रीय मतदार दिवस कार्यक्रमानिमित्त

विद्यार्थी / विद्यार्थिनी नाव : कु आश्वि विजय कुंभार

आपण या रांगोळी स्पर्धेमध्ये

उस्फूर्त सहभाग घेतलेबद्दल सन्मानपूर्वक प्रशस्तिपत्र देणेत येत आहे.

ठिकाण: पलूस

दिनांक : २५ जानेवारी

निवास ढाणे

सहा. मतदार नोंदणी अधिकारी

२८५ पलूस कडेगाव विधानसभा मतदार संघ

तथा तहसिलदार, पलूस



महाराष्ट्र शासन



तहसिल कार्यालय, पलूस

२५ जानेवारी राष्ट्रीय मतदार दिवस

“ सर्वसमावेशक, सुलभ आणि सहभागपूर्ण निवडणुका ”

प्रशस्तिपत्र

२५ जानेवारी २०२२ रोजी राष्ट्रीय मतदार दिवस कार्यक्रमानिमित्त
विद्यार्थी / विद्यार्थिनी नाव : कु आश्वि विजय कुंभार
आपण या रांगोळी स्पर्धेमध्ये
उस्फूर्त सहभाग घेतलेबद्दल सन्मानपूर्वक प्रशस्तिपत्र देणेत येत आहे.

ठिकाण: पलूस

दिनांक : २५ जानेवारी



निवास ढाणे

सहा. मतदार नोंदणी अधिकारी

२८५ पलूस कडेगाव विधानसभा मतदार संघ

तथा तहसिलदार, पलूस



AVHAN
CHANCELLOR'S BRIGADE : NSS WING
TRAINING CAMP ON DISASTER MANAGEMENT



"NOT ME BUT YOU"

'आव्हान - चान्सलर्स ब्रिगेड : आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण शिबीर'

Participation Certificate

This is to certify that,

Bhargavi Vijay Kumbhar (Sangli)

of 'Shivaji University, Kolhapur'

has actively participated in the **State Level Training Camp on Disaster Management,**

Organized by Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon

during 19th December to 28th December 2022.

Sachin J. Nandre
Director, NSS
KBCNMU, Jalgaon

Dr. Prashantkumar Wanjare
SLO & OSD NSS Cell
Dept. of Higher & Tech Edu. Government of Maharashtra

Prof. V. L. Maheshwari
Vice Chancellor
KBCNMU, Jalgaon



Estd: 1962
A++ Accredited by NAAC (2021)
with CGPA 3.52
(Diamond Jubilee Year)

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
Shiv Sahayata and Disaster Management Centre

75
आज़ादी का
अमृत महोत्सव

Certificate

Sangli District Disaster Management Training Workshop

This is to certify that Dr./Mr./Ms. **BHARGAVI VIJAY KUMBHAR**

Student of **A.C.S COLLEGE PALUS, SANGLI.**

has participated in **Sangli District level Disaster Management Training Workshop** on 22nd June, 2022 at Willingdon College, Sangli cordially organized by Shiv Sahayata and Disaster Management Centre, National Service Scheme Department and Willingdon College, Sangli on the occasion of Azadi ka Amrit Mohotsav and Diamond Jubilee Year of Shivaji University, Kolhapur.

Date : 22/06/2022

B. V. Kumbhar

Principal,
Willingdon College, Sangli

Shivaji

Director,
National Service Scheme

S. M. Kumbhar

Co-ordinator
Shiv Sahayata and Disaster Management Centre



ज्ञान शील एकता

अखिल भारतीय विद्यार्थी परिषद

पश्चिम महाराष्ट्र प्रदेश

आणि

राष्ट्रीय कला मंच

आयोजित

१९ वे राज्यस्तरीय विद्यार्थी साहित्य संमेलन
दि. १७-१८ मे, २०२२ - स्व. प्रा. द. मा. मिरासदार साहित्य नगरी, पर्वती, पुणे ९.



प्रतिभा संगम

प्रतिभा
संगम

प्रमाणपत्र

कुमार/कुमारी **शाही सुवर्षी**

महाविद्यालय **A.C.S. College, Palus, शांगली** यांनी

'प्रतिभा संगम' मध्ये **पथनाथ्य** या साहित्य प्रकारात सहभाग

घेतल्याबद्दल हे प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

**आपले वर्धमान कर्तृत्व
भारतमातेच्या चरणी समर्पित होवो!**



प्रा. निर्मलकुमार विसपुते
प्रदेश अध्यक्ष
अभाविप, पश्चिम महाराष्ट्र

प्रा. डॉ. सुनील कुलकर्णी
निमंत्रक
प्रतिभा संगम २०२२

अॅड. अनिल वॉवटे
प्रदेश मंत्री
अभाविप, पश्चिम महाराष्ट्र



राष्ट्रीय सेवा योजना, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग महाराष्ट्र राज्य
राष्ट्रीय सेवा योजना व विद्यार्थी विकास मंडळ, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे

आयोजित

'पुणे ते पंढरपूर आपाटी वारीनिमित्त'

'राज्यस्तरीय वारी Y-20: युवा संवाद व पंचप्रण'

॥ स्वच्छ वारी-स्वस्थ वारी-निर्मल वारी-हरित वारी-लोकशाही वारी ॥

दिनांक : ११ ते २९ जून, २०२३, संत ज्ञानेश्वर पालखी सोहळा मार्ग, पुणे ते पंढरपूर वारीमार्ग

सहभाग प्रमाणपत्र

कुमार/कुमारी स्नानिका सुनिल राडे

विद्यापीठ : शिवाजी विद्यापीठ फुलेंडापूर

यांनी दि. ११ ते २९ जून, २०२३ दरम्यान राष्ट्रीय सेवा योजना, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग महाराष्ट्र राज्य

राष्ट्रीय सेवा योजना व विद्यार्थी विकास मंडळ, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे आयोजित पुणे ते पंढरपूर वारीमार्गावर

'राज्यस्तरीय वारी Y-20: युवा संवाद व पंचप्रण' 'स्वच्छ वारी-स्वस्थ वारी-निर्मल वारी-हरित वारी-लोकशाही वारी उपक्रम'

दिंडीमध्ये 'स्वयंसेवक' म्हणून काम केल्याबद्दल सदर प्रमाणपत्र गौरवपूर्वक प्रदान करण्यात येत आहे.

डॉ. सदानंद भोसले
संचालक
राष्ट्रीय सेवा योजना

डॉ. रामेश्वर कोटावळे
राज्यसंपर्क अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना





NATIONAL SERVICE SCHEME



Sponsored by
GOVERNMENT OF INDIA

MINISTRY OF YOUTH AFFAIRS AND SPORTS, NEW DELHI

SHIVAJI UNIVERSITY,
KOLHAPUR

CERTIFICATE

This is to certify that

Mr./ Miss Suryawanshi Sakshi Dhanali

N. S. S. Volunteer of A.C.S. College Palus, Sangli

He / She has attended 7 days residential University / State Level camp at

Shivaji University Campus from 8-Feb-2023 to 14-Feb-2023

under special camping programme & has done satisfactory work.

Programme Co-ordinator

Vice-Chancellor

Date : 14 FEB 2023



स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव



शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

विश्वास शिक्षण प्रसारक मंडळ चिखली, संचलित

देशभक्त आनंदराव बळवंतराव नाईक आर्ट्स अँड सायन्स कॉलेज,
चिखली ता. शिराळा, जि. सांगली

राष्ट्रीय सेवा योजना पन्हाळा ते पावनखिंड - शिवपावन प्रेरणा मोहीम २०२२-२३

► बुधवार दि. २८/१२/२०२२ ते शुक्रवार दि. ३०/१२/२०२२ ◀

प्रमाणपत्र



प्रमाणपत्र देणेत येते की, श्री/श्रीमती/डॉ. अजली वडोपंत मोरे
महाविद्यालय / विभाग आर्ट्स कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज पल्स.
यांनी बुधवार दि. २८ ते शुक्रवार दि. ३० डिसेंबर २०२२ या कालावधीत संपन्न झालेल्या पन्हाळा पावनखिंड - शिवपावन प्रेरणा मोहीम
२०२२-२०२३ मध्ये यशस्वी सहभाग घेतलेबद्दल हे प्रमाणपत्र सन्मानपूर्वक देणेत येत आहे.

ठिकाण - पावनखिंड

दिनांक ३०/१२/२०२२

डॉ. एस.आर. पाटील

प्राचार्य

दे.आ.ब.नाईक कॉलेज, चिखली

मा. अमरसिंह नाईक

अध्यक्ष

विश्वास शिक्षण प्रसारक मंडळ, चिखली

प्रा. अभय जायभावे

कार्यक्रम समन्वयक

रासेयो शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर



GONDWANA UNIVERSITY, GADCHIROLI

AVHAN - 2023

CHANCELLOR'S BRIGADE : NSS WING

TRAINING CAMP ON DISASTER MANAGEMENT

“आव्हान-चान्सलर्स ब्रिगेड : आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण शिबीर”

PARTICIPATION CERTIFICATE

This is to certify that,

Mr./Ms. Anjali Bandopant Shore
of Shivaji University, Kolhapur.

has actively participated in the **State Level Training on Disaster Management- 'AVHAN - 2023'** organized by **Gondwana University, Gadchiroli** on behalf of Hon'ble Governor of Maharashtra during 25th December 2023 to 3rd January 2024.

Dr. Shyam Khandare
Director, NSS,
Gondwana University, Gadchiroli

Dr. Nilesh Pathak
SLO & OSD NSS Cell
Dept. of Higher & Tech. Edu., Govt. of Maharashtra

Dr. Prashant Bokare
Vice Chancellor
Gondwana University, Gadchiroli



Estd : 1962

A⁺⁺ Accredited by NAAC (2021)
with CGPA 3.52

NATIONAL SERVICE SCHEME



Sponsored by

GOVERNMENT OF INDIA

MINISTRY OF YOUTH AFFAIRS AND SPORTS, NEW DELHI

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR CERTIFICATE

This is to certify that

Mr./ Miss Anjali Bandopant Bhoore

N. S. S. volunteer of Aats, Commerce and Science college

He / She has attended 7 days residential University / State Level camp at Shivaji
university from 13/12/23 to 19/12/23

under special camping programme & actively participated in Camp activities.

NSS Programme Officer/ Principal

Director,
National Service Scheme
Shivaji University, Kolhapur

Date : 19-12-23

Visit of NSS Volunteers From Orisa State University in Our College Campus





Visit of NSS Volunteers From Orisa University to NSS Special Residential Camp of Our College at Andhali Village in Year 2019-2020



Dahmy
Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli

**PALUS SHIKSHAN PRASARAK MANDAL'S
ART'S, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE, PALUS
DEPARTMENT OF PHYSICAL EDUCATION & SPORTS
ANNUAL SPORTS - WOMEN'S PARTICIPATION**

2023-24 Womens Participation –Annual Sports	
1	shreya sankpal
2	sneha mane
3	Shraddha madane
4	Shruti gujale
5	vaishnavi patil
6	vaishanavi hulhule
7	Aliya mujavar
8	komal shirtode
9	Sanika chougule
10	Mansi fonde
11	Ankita chavan
12	pratiksha mali
13	srushti kadam
14	Aarya patil
15	Nikita phadtare
16	srushti kadam
17	Bhagyashree jadhav
18	Pooja jadhav
19	Rutuja shinde
20	Tanuja phadtare
21	Akanksha sutar
22	Manisha pawar
23	Mayuri patil
24	Vibharvari shinde
25	vaishanavi patil
26	snehal kabade
27	swaranjali lad
28	vaishnavi potdar
29	Rohini ghare
30	kumud jadhav

31	Aarti walvekar
32	vaishanavi patil
33	pragati dupate
34	snehal jadhav
35	chaitrali vadgave
36	Rutuja patil
37	Pranali kale
38	Gayatri jadhav
39	Bhagyashree patil
40	Aarti mane
41	Rutuja pawar
42	Srushti shinde
43	Kavita mane
44	Divya bhosale
45	Sanika pawar
46	Vaishanavi pawar
47	lakshami jadhav
48	Vaishanavi patil
49	Pooja hanmare
50	Bhagyashree patil
51	Aarti mane
52	srushti shinde
53	vaishnavi pati
54	sanika pawar
55	lakshami jadhav
56	priyanka pagade
57	shrawani jadhav
58	pranali suryawanshi
59	Rutuja patil
60	Snehal lad
61	Amruta dubal
62	pooja potdar
63	payal jadhav
64	Amruta gaikwad
65	Rupali patil

66	Vibhavari shinde
67	manisha pawar
68	swaranjali lad
69	vaishnavi patil
70	snehal kabade
71	mayuri patil
72	Sneha Mane
73	Vaishnavi Patil
74	Snehal Kabade
75	Srushti Kadam
76	Rutuja Pawar
77	Aarti Mane
78	Bhagyashri Patil
79	Manisha Pawar
80	Pragati Dupate
81	Nirupama Kamble
82	Vaishnavi Patil
83	Aarti Valvekar
84	Rutuja Kachare
85	Prachi Kadam
86	Rohini Jadhav
87	Kumud Jadhav
88	Gayatri Jadhav
89	Nirmala Jankar
90	Pratiksha Jadhav
91	Vaishnavi Jangam
92	Ragini Kamble
93	Aarya Patil
94	Bhagyashri Patil
95	Rutuja Pawar
96	Snehal Kabade
97	Pragati Dupate
98	Aarti Mane
99	Vaishnavi Patil
100	Manisha Pawar

101	Ankita Patil
102	Srushti Kadam
103	Aakanksha Pawar
104	Sanika Rade
105	pooja Patil
106	Harshada Jadhav
107	Sanjana Davulkar
108	Nirupama kamble
109	Sanika Chougale
110	Vaishanvi Shirtode
111	Sanika Rade
112	Aliya Mujawar
113	Shreya Patil
114	Umashri Bagevade
115	Sanika Sankpal
116	Komal Shirtode
117	Nikita Patil
118	Shreya Sankpal
119	Divya Bhosale
120	Vaishnavi Gavde
121	Pranali Mali
122	Srushti Shinde
123	Byagyshri Jadhav
124	Shruti Gujale
125	Mandi Deshmukh
126	Rutuja Jadhav
127	Nikita Phadtare
128	Poornima Madne
129	Harshada Shinde
130	Aarya Patil
131	Nikita Phadtare
132	Srushti Kadam
133	Rutuja Jadhav
134	Sneha Mane
135	Vaishnavi Patil

136	Poornima Madne
137	Aliya Mujawar
138	Srushti Shinde
139	Priyanka Pagde
140	Sanika Rade
141	Rutuja Patil
142	Sakshi Shejale
143	Rutuja Manle
144	Kiran Patil
145	Neha Patil
146	Vaishnavi Pawar
147	Bhagyashri Patil
148	Kavita Mane
149	Laxumi Jadhav
150	Manisha Pawar
151	Vaishnavi Patil
152	Rohini Patil
153	Snehal Godase
154	Pratiksha mali
155	Priyanka Pagde
156	Muskan Mujawar
157	Manesha Pawar
158	Snehal Kabade
159	Umashri Bagevadi
160	Shreya Patil
161	Pratiksha Mali
162	Muskan Mujawar
163	Priyanka Pagde
164	Sidhi Kadale
165	Srushti Kadam
166	Aarya Patil
167	Aliya Mujawar
168	Anushka Patil
169	Mansi Padmale
170	Snehal Kabade

171	Ankita Patil
172	Prachi Kadam
173	Rutuja Jadhav
174	srushti Kadam
175	Srushti shinde
176	Sanika Rade
177	Aliya Mujawar
178	Vaishnavi Pawar
179	Kavita Mane
180	Laxumi Jadhav
181	Aarti Mane
182	Bhagyashri Patil
183	Shreya Patil
184	Snehal Kabade
185	Rutuja patil
186	Pooja Potadar
187	Snehal Lad
188	Vaishanvi Patil
189	Vaishnavi Patil
190	poornima Madne
191	Vaishnavi Patil
192	Shravni more
193	Priyanka Pagde
194	Muskan Mujawar
195	Aliya Mujawar
196	Sanika Rade
197	Srushti Shinde
198	Vaishnavi Patil
199	Bhagayshri Patil
200	Snehal Kabade
201	Snehal Mane
202	Poornima Madne
203	Manesha Pawar
204	Muskan Mujawar
205	Anuska Patil

206	Sanika Sankpal
207	Snehal Kabade
208	Nikita Patil
209	mansvi Padmale
210	sneha Mane
211	Bhagyshri Patil
212	Srushti Kadam
213	Manesha Pawar
214	Poornima Madne
215	Rutuja Jadhav
216	pranali mali
217	poornima Madne
218	Mansi Deshmukh
219	Shreya Patil
220	Sanika Chugole
221	Vaishnavi Shirtode
222	Aakanksha Sura
223	Prachi Khumbhar
224	Nikita Phadtare
225	Divya Bhosale
226	Srushti Shinde
227	Bhagyashri Patil
228	Srushti Kadam
229	Chaitrali Wadghvai
230	Sneha Jadhav
231	laxumi Jadhav
232	Sanika Rade
233	Harshada Shinde
234	Muskan mujawar
235	Srushti Shinde
2022-23 Womens Participation –Annual Sports	
236	Nirupama Kambale
237	Snehal Kabade
238	Radhika Katakter

239	Anjali Sandge
240	Bhaktipriya kadam
241	Sanjana Davulkar
242	Sakshi Mane
243	Manisha Pawar
244	Priti jadhav
245	Praja Pawar
246	Priyanka Aavgade
247	Sakshi Suryawanshi
248	Ashalisha Kamble
249	Srushti Kadam
250	Rasika Devkule
251	Rutuja Pawar
252	Vaishanvi Kadam
253	Rutuja Madane
254	Ragini Kamble
255	Sakshi Rade
256	Prachi Jadhav
257	Aashewarya Jadhav
258	Chaitrali Vadgave
259	Harshada Jadhav
260	Vaishnavi Patil
261	Aashrlesha Kamble
262	Aishwarya Rade
263	Sanjana Devulkar
264	Sakshi Mane
265	Snehal Kabade
266	Vaishnavi Jangame
267	Ragini Kamble
268	Priti Jadhav
269	Pradnya Pawar
270	Vadika Madane
271	Manisha Pawar
272	Bhagyashri Patil
273	Aarti Mane

274	Rutuja Pawar
275	Srushti Kadam
276	Pratiksha Mane
277	Askasha Sutar
2021-22 Womens Participation – Annual Sports	
278	Sanjana Devulkar
279	Srushti Kadam
280	Nirupama Kamble
281	Vaishnavi Kumatekar
282	Sayali Sawant
283	Maitheli Patil
284	Snehal patole
285	Amruta falke
286	Snehal ghabak
287	Sanjana Devulkar
288	Srushti Kadam
289	Nirupama Kamble
290	Vaishnavi Kumatekar
291	Sayali Sawant
292	Maitheli Patil
293	Snehal patole
294	Snehal ghabak
295	Sanjana Devulkar
296	Srushti Kadam
297	Nirupama Kamble
298	Vaishnavi Kumatekar
299	Sayali Sawant
300	Maitheli Patil
301	Snehal patole
302	Amruta falke
303	Snehal ghabak
304	Rutuja Jadhav
305	Vaishnavi Kumatekar
306	Maitheli Patil
307	Amruta falke

308	Snehal ghabak
309	Rutuja Jadhav
310	Maitheli Patil
311	Sayali Sawant
312	Amruta Falke
313	Manorama Mohite
314	Trupati Shirake
315	Pratiksha Gaikwad
316	Amruta Jadhav
317	Snehal Patole
318	Rutuja Jadhav
319	Aarya Patil
320	Vaishnavi kumatekar
321	Srushti Kadam
322	Sanjana Devulkar
323	Sanika Rajmane
324	Snehal Ghabak
325	Bhagyashri Jadhav
326	Snehal patil
2019-20	Womens Participation – Annual Sports
327	Pratiksha Chopade
328	Vaishanvi Patole
329	Vrushali Mali
330	Shubhangi Shinde
331	Sarikha Patil
332	Aarti Tupe
333	sarika Bevture
334	vaishanvi Malhkar
335	Shubhangi Chopade
336	Priyanka Ghabake
337	Tamanna Sande
338	Rupali Patil
339	Maithili Patil
340	Trupti Shirake

341	Pratiksha Gaikwad
342	Sonali Bhosale
343	Amruta Jadhav
344	Dipali Patil
345	Bhande Alke Mhalappa
346	Chavan Poonam Hanmant
347	Gade Rutuja Manesh
348	Jadhav Amruta Vinayak
349	Jadhav Priti Jaywant
350	Ashvini Gawde
351	Komal Patil
352	Sarika Bavnore
353	Maitheli Patil
354	Aishwarya Tone
355	Komal Patil
356	Amruta Gurav
357	Prajketa Pawar
358	Apurva Sankpal
359	parteksha Bhosale
360	Gayatri Gaikwad
361	Ashwani Patil
362	Tammna Sande
363	Mayuri Avate
364	Amruta Gurav
365	Prajketa Pawar
366	Komal Patil
367	Sarika Bavnore
368	KOMAL PATIL
369	AMRUTA GURAV
370	PRAJAKTA PAWAR
371	Pratiksha Chopade
372	Vaishanvi Patole
373	Vrushali Mali
374	Shubhangi Shinde
375	Sarikha Patil

376	Aarti Tupe
377	sarika Bevture
378	MAITHILI PATIL
379	SARIKA BEVNURE
380	NIKITA PATIL
381	Priyanka Ghabake
382	Tamanna Sande
383	Rupali Patil
384	Vrushali Mali
385	Trupti Shirake
386	Pratiksha Gaikwad
387	Sonali Bhosale
388	Amruta Jadhav
389	Dipali Patil
390	Ashvini Gawde
391	Bhande Alke Mhalappa
392	Chavan Poonam Hanmant
393	Gade Rutuja Manesh
394	Jadhav Priti Jaywant
395	Mangsule Prajakta Hanmant
396	Nalawade Satvashila Bajirao
397	Nikam Ankita Tanaji
398	Patil Jaydip Yuvraj
399	Pawar Prajakta Vikas
400	Salunkhe Samiksha Hanmant
401	Sawant Sonali Pandharinath
402	Singh Mamata Sunil
403	KOMAL PATIL
404	MAITHILI PATIL
405	AISHWARYA TONE
406	Apurva Sankpal
407	parteksha Bhosale
408	Gayatri Gaikwad
409	Ashwani Patil
410	Tammna Sande

411	Mayuri Avate
412	Amruta Gurav
413	Prajketa Pawar
414	Pratikesha Gaikwad
415	Aarti Tupe
416	Nikam Ankita Tanaji
417	ASHWINI PATIL
418	TAMANNA SANDE
419	PRAJAKTA PAWAR
420	Vrushali Mali
421	Shubhangi Shinde
422	Sarikha Patil
423	Aarti Tupe
424	sarika Bevture
425	vaishanvi Malhkar
426	Shubhangi Chopade
427	Priyanka Ghabake
428	Pratikesha Gaikwad
429	Rupali Patil
430	Maithili Patil
431	Trupti Shirake



Latitude: 17.095284
Longitude: 74.448716
Elevation: 607.88±6 m
Accuracy: 71.2 m
Time: 03-02-2024 10:52
Note: Varshik Krida Spardha.

Powered by NoteCam

Inauguration of Annual Sports Activity

Annual Sports Activities



Latitude: 17.095178
Longitude: 74.448833
Elevation: 611.28±3 m
Accuracy: 52.8 m
Time: 03-02-2024 10:01
Note: Varshik Krida Spardha.

Powered by MoreCam



Latitude: 17.095727
Longitude: 74.448522
Elevation: 611.08±3 m
Accuracy: 27.0 m
Time: 03-02-2024 10:03
Note: Varshik Krida Spardha.

Powered by MetaCam



Time: 03-02-2024 09:59
Note: Varshik Krida Spardha.

Powered by NoteCam



P. Mahy
Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sandli

**Arts, Commerce and Science College, Palus,
Dist. Sangli
NCC "B" Certificate Qualified Femal Students List
(2023-24)**

Sr.No.	Register No.	Rank	Name of Cadet	Grade
1	MH21SWA564619	CDT	Ghabak Snehal Sunil	B
2	MH21SWA564620	CDT	Jadhav Bhagyashree Rajendra	C
3	MH21SWA564621	CDT	Madane Pournima Mohan	C
4	MH21SWA564622	CDT	Mohite Aparna Sharad	B
5	MH21SWA564623	CDT	Patil Arya Ramesh	B
6	MH21SWA564624	CDT	Fadtare Nikita Rajendra	C
7	MH22SDA564621	CDT	Deshmukh Manasi Ramesh	A
8	MH22SWA564624	CDT	Hulhule Vaishnavi Mahadev	B
9	MH22SWA564626	CDT	Patil Vaishnavi Vasudev	A
10	MH22SWA564627	CDT	Salunkhe Prachi Sankar	A



NCC “C” Certificate Qualified Femal Student List
(2023-2024)

Sr.No.	Register No.	Rank	Name of Cadet	Grade
1	MH21SWA564620	CQMS	Jadhav Bhagyashri Rajendra	C
2	MH21SWA564621	SGT	Madane Pornima Mohan	C
3	MH21SWA564623	CPL	Patil Arya Ramesh	C
4	MH21SWA564624	CPL	Phadatare Nikita Ravindra	C
5	MH20SWA564610	L/CPL	Bhosale Pragati Ananda	C

Respected Cadate

NCC “B” Certificate Qualified Femal Students List
(2022-23)

Sr.No.	Register No.	Rank	Name of Cadet	Grade
1	MH19SWA564617	CPL	Hingmire Aasavari Satish	C
2	MH19SWA564621	SGT	Malkar Vaishnavi Vijaykumar	C
3	MH19SWA564622	CPL	Pawar Prajakta Rajendra	B
4	MH19SWA564624	CQMS	Swant Amruta Jaiwant	C



**NCC “B” Certificate Qualified Femal Students List
(2021-22)**

Sr.No.	Register No.	Rank	Name of Cadet	Grade
1	MHSD19564608	CDT	Pawar Pranoti Maruti	B
2	MHSD 19564617	CDT	Hingmire Aasavari Satish	C
3	MHSD 19564621	CDT	Malkar Vaishnavi Vijaykumar	B
4	MHSD19564622	CDT	Pawar Prajakta Rajendra	B
5	MHSD19564624	CDT	Sawant Amruta Jaivant	B

**NCC “C” Certificate Qualified Femal Students List
(2021-2022)**

Sr.No.	Register No.	Rank	Name of Cadet	Grade
1	MH18SD564622	CQM	Aute Mayuri Mohan	C
2	MH18SD564623	CDT	Chavan Akshta Sanjay	C
3	MH18SD564624	L/CPL	Gaikwad Gayatri Vishwas	C
4	MH18SD564625	L/CPL	Gurav Amruta Anil	C



NCC "B" Certificate Qualified Femal Students List

(2020-21)

Sr.No.	Register No.	Rank	Name of Cadet	Grade
1	MHSW18564622	CDT	Awate Mayuri Mohan	B
2	MHSW18564623	CDT	Chavan Akshata Sanjay	B
3	MHSW18564624	CDT	Gaikwad Gayatri Vishwas	B
4	MHSW18564624	CDT	Gurav Amruta Anil	B

NCC "C" Certificate Qualified Femal Students List

(2020-21)

Sr.No.	Register No.	Rank	Name of Cadet	Grade
1	MHSW17564615	CPL	Chaphe Pooja Madhukar	B
2	MHSW17564616	CPL	Kale Dipali Sunil	B
3	MHSW17564618	CPL	Shinde Rupali Ramesh	C

NCC "B" Certificate Qualified Femal Students List

(2019-20)

Sr.No.	Register No.	Rank	Name of Cadet	Grade
1	MHSD17564615	CDT	Chaphe Pooja M.	B
2	MHSD17564616	CDT	Kale Dipali S.	B
3	MHSD17564618	CDT	Shinde Rupali R.	B



NCC “C” Certificate Qualified Femal Students List
(2019-20)

Sr.No.	Register No.	Rank	Name of Cadet	Grade
1	MHSD16564627	L/CPL	Patil Maya S.	B
2	MHSD16564630	L/CPL	Tone Aishwarya D.	B
3	MHSD16564631	L/CPL	Kumbhar Pooja A.	B



P. Subramanyam
Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sandli



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME
2023-2024

Activity Report

Title of Activity	Blood Group Checking Camp at Z. P. Modern School, Sawantpur.
Day and Date	Tuesday, 09/01/2024
Name of Department / Committee	NSS Department in association with Z. P. Modern School, Sawantpur and Zoology department (ACS College, Palus)
Name of Coordinator	Mr. A. B. Ghadage
Number of participants	16
Number of Beneficiaries	99
Name of Expert / Resource Person	Principal, Dr. R. S. Salunkhe (ACS College, Palus) Dr. S. S. Patil (Head of the Science department)
No. of Participants	NSS Volunteers, Z.P. school students and teachers, students of zoology department, NSS Committee members were present for the blood group checking camp.
Objectives of Activity	To determine the blood group and Rh factor of participants. To raise awareness about the importance of knowing one's blood group. To provide convenient and free platform for blood group testing. To promote health awareness and preventive care. To support medical emergencies and disaster preparedness.
Outcomes of Activity	Understanding of the importance of knowing one's blood group for medical emergencies. Support for patient with rare blood disorders.

A. B. Ghadage
NSS Program Officer

कार्यक्रम अधिकारी

राष्ट्रीय सेवा योजना

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

NSS/ACS College Palus/2023-2024



R. S. Salunkhe
Principal,

Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal: Palus Dist: Sangli 416310
 Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME
2023-2024

Day: Tuesday

Date: 09/01/2024

Title of the program:

Blood Group Checking Camp - Z. P. Modern School, Sawantpur.



Time: 09-01-2024 01:07 PM
 Note: Special Camp Sawantpur-N.S.S (A.C.S College Palus)



Time: 09-01-2024 03:35 PM
 Note: Special Camp Sawantpur-N.S.S (A.C.S College Palus)



Wahadage
 कार्यक्रम अधिकारी
 राष्ट्रीय सेवा योजना

S. Ahmud
 Principal,

Arts, Commerce and Science College,
 Palus, Dist. Sangli.

Arts, Commerce and Science College Palus/2023-2024

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Affiliated to Shivaji University Kolhapur



NATIONAL SERVICE SCHEME
2023-2024

Day: Tuesday

Date: 09/01/2024

Title of the program: Blood Group Checking Camp - Z. P. Modern School, Sawantpur.

Sr. No.	Name of the participant	Class/Designation	Signature
1.	Chavan Sanika Arun	B.Sc. - III	
2.	Gotpagar Sayali Jeevan	B.Sc. - III	
3.	Jadhav Payal Sandip	B.Sc. - III	
4.	Jadhav Poonam Baban	B.Sc. - III	
5.	Kadam Sanika Pradip	B.Sc. - III	
6.	Mali Neha Sanjay	B.Sc. - III	
7.	More Sakshi Dnananjay	B.Sc. - III	
8.	Pawar Amruta Balkrishna	B.Sc. - III	
9.	Pawar Sakshi Uday	B.Sc. - III	
10.	Phalle Ashwini Ananda	B.Sc. - III	
11.	Rathod Savita Parasu	B.Sc. - III	
12.	Salunkhe Snehal Sanjay	B.Sc. - III	
13.	Sankpal Sakshi Vishwas	B.Sc. - III	
14.	Shinde Nikita Madhukar	B.Sc. - III	
15.	Suryawanshi Sakshi Prakash	B.Sc. - III	
16.	Suvase Pooja Jagannath	B.Sc. - III	

List of Beneficiaries (Students of Z. P. Modern School, Sawantpur)

Sr. No.	Name of the Beneficiaries	Class	Age	Blood Group
1.	Anish Anil Sawant	1	7	B+
2.	Aryan Sandip Katkar	1	7	A+
3.	Aditya pradip Jadhav	1	7	B+
4.	Vyankteshwar Sandip Sawant	1	7	O+
5.	Shubham Krushnat Landage	1	7	B+
6.	Shreyash Bhaskar Chinchane	1	7	B+
7.	Arpita Hanmant Deshmukh	1	7	AB+
8.	Vedant Sachin Mali	1	7	A+
9.	Sudarshan Datta Abhange	1	7	O-



NSS/ACS College Palus 2023-2024

कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस.

Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

10.	Shivam Kisan Tarpe	1	7	AB+
11.	Darshan Sachin Danane	1	7	A+
12.	Rutvij Nataji Javade	1	7	A+
13.	Ridhima Dilip Ghabre	1	7	AB-
14.	Anushri Shantanurao Sawant	1	7	B+
15.	Jui Prashant Joshi	1	7	A+
16.	Samiksha Ajit Lokhande	1	7	O+
17.	Swara Bajrang Pawar	1	7	A+
18.	Vaishali Arjun Padiyar	1	7	A+
19.	Aayasha Sagar Padiyar	1	7	B+
20.	Tanuja Vishal Salunkhe	1	7	O+
21.	Madhushri Manoj Dhangar	1	7	A+
22.	Shravani Adhik Shinde	1	7	B+
23.	Rajmudra Prashant Patil	1	7	AB+
24.	Anshika Tanaji Devkate	1	7	A+
25.	Ishwari Ganesh Jage	1	7	B+
26.	Anvisha Ganesh Patil	1	7	A+
27.	Harshvardhan Sandip Sawant	1	7	A+
28.	Yash Sandip Shinde	1	7	B+
29.	Riya Ajitsing Bhadodiya	1	7	B+
30.	Siddharth Rupesh Kumbhar	1	7	O+
31.	Pranjal Prashant Pol	1	7	B+
32.	Arohi Sagar Padiyar	1	7	A+
33.	Akshay Somnath Sawant	2	8	B+
34.	Rajveer Amol Bhigardev	2	8	A+
35.	Sanchit Bhaskar Chinchane	2	8	B+
36.	Mayuresh Amol Jadhav	2	8	A+
37.	Arnav Anil Patil	2	8	B+
38.	Vedant Anil Kumbhar	2	8	A+
39.	Sairaj Santosh Jadhav	2	8	B+
40.	Samiksha Atul Parse	2	7	O+
41.	Gauri Mahadev Bhise	2	9	O+
42.	Ananya Hanmant Deshmukh	2	8	AB+
43.	Pragati Ganesh Javade	2	8	B+
44.	Mansi Shambhar Sawant	2	8	AB+

NSS/ACS College Palus 2023-2024



कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना

Principal
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

45.	Yashshri Subhash Jadhav	4	10	O+
46.	Samiksha Kiran Sadamate	4	10	A+
47.	Sonakshi Sandip Katkar	4	10	B+
48.	Siddhika Swapnil Kadam	4	10	AB+
49.	Priti Sandip Katkar	4	10	AB+
50.	Riya Rahul Sawant	4	9	O+
51.	Arohi Murlidhar Damame	4	10	AB+
52.	Soham Vishal Salunkhe	4	10	B+
53.	RanveerSachin Ghadage	4	10	B+
54.	Shubhangi Natha Javade	3	9	B+
55.	Swaranjali Santosh Sawant	3	9	B+
56.	Anehsa Shrikant Patil	3	9	AB+
57.	Chabi Ajitsing Bhadoriya	3	9	B+
58.	Mugdha Dipak Shinde	3	9	B+
59.	Shravani Kisan Tarpe	3	9	A+
60.	Ishwari Dipak Malme	3	9	A+
61.	Anuja Krushant Landage	3	10	AB+
62.	Gayatri Ganesh Pawar	3	9	B+
63.	Viraj Sandip Sawant	3	9	O+
64.	Shourya Shekhar Sawant	3	9	A+
65.	Prajwal Satyawan Pujari	3	9	A+
66.	Aarchit Sanket Sawant	3	9	B+
67.	Anshul Tanaji Devkate	3	9	B+
68.	Rudra Gopal Chavan	3	9	O+
69.	Arnav Sandip Sule	3	10	B+
70.	Darshan Datta Abhange	3	10	A+
71.	Shreyash Atul Parse	3	9	A+
72.	Kartik Mahadev Bhise	3	9	O+
73.	Anushka Dilip Suryawanshi	2	8	B+
74.	Riddhi Bhima Devkate	5	11	B+
75.	Aaradhya Vijay Chavan	5	11	B+
76.	Aaradhya Jagnath Bedge	5	11	A+
77.	Samruddhi Dattha Abhange	5	11	O+
78.	Dhanshri Bhagwan Jadhav	5	11	AB+
79.	Rahul Kiran Shinde	5	11	A+



80.	Shreyas Sandip Sawant	5	11	A+
81.	Pawan Rajendra Rathod	5	11	AB+
82.	Arohi Vijay Shinde	5	11	AB+
83.	Sanika Subhash Jadhav	6	12	B+
84.	Aaradhya Sandip Sule	6	12	AB+
85.	Asavari Sachine Danane	6	12	O+
86.	Shravani Amol Danane	6	12	O+
87.	Riya Santosh Jadhav	6	12	B+
88.	Rajveer Rajendra Sule	6	12	AB+
89.	Viren Santosh Sawant	6	12	B+
90.	Shreyash Tatya Pawar	6	12	B+
91.	Rajveer Sachin Ghadge	6	13	AB+
92.	Omkar Gopal Chavan	6	12	B+
93.	Pawan Bhagvan Jadhav	6	12	A+
94.	Sumit Dada Shinde	7	12	A+
95.	Shreya Sampat Sawant	7	13	B-
96.	Arpita Vijay Shinde	7	13	O+
97.	Sakshi Sandip Shinde	7	13	AB+
98.	Devraj Parshuram Patil	7	13	B+
99.	Viraj Vaibhav Shinde	2	8	A+

NSS Program Officer

1. Mr. A. B. Ghadage — *A. B. Ghadage*
2. Smt. V. S. Chougule — *V. S. Chougule*
3. Mr. R. V. Nikam — *R. V. Nikam*
4. Miss. K. K. Mane — *K. K. Mane*
5. Miss. A. S. Patil — *A. S. Patil*

Palmu
Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.



NSS/ACS College Palus/2023-2024



**NATIONAL SERVICE SCHEME
2022-23**

Day / Date: Thursday, 01/12/2022

Title of the program: AIDS Poster Exhibition and Awareness Rally



World Aids Day / Poster exhibition / Awareness Rally / NSS / 2022-23

Wheedays
कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना

अ. वि. विज्ञान महाविद्यालय, पलूस.

Bahmy
Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

27



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

Tal: Palus Dist: Sangli 416310

**NATIONAL SERVICE SCHEME
2022-23**

Day / Date: Thursday, 01/12/2022

Title of the program: AIDS Poster Exhibition and Awareness Rally

Sr. No.	Name of the Volunteer	Class	Signature
1.	Vishajeet Pundalik Jadhav	B.Com. 1	<u>VJadhav</u>
2.	Kumud Anandrao Jadhav	B.Com. 1	<u>AJadhav</u>
3.	Nikita Bhimarao Harale	B.Com. 1	<u>NHarale</u>
4.	Anju Ajit Homkar	B.Com. 1	<u>AHomkar</u>
5.	Shravani Jivan Sisal	B.Com. 1	<u>SSisal</u>
6.	Rutuja Pratap Patil	B.Com. 1	<u>RPatil</u>
7.	Arati Pradip Walvekar	B.Com. 1	<u>AWalvekar</u>
8.	Sneha Rajendra Pawar	B.Com. 1	<u>SPawar</u>
9.	Prajakta Uttam Lad	B.Com. 1	<u>PLad</u>
10.	Prajakta Sandip Sule	B.Com. 1	<u>PSule</u>
11.	Rucha Satish Patil	B.Com. 1	<u>RSPatil</u>
12.	Vishwajeet Jadhav	B.Com. 1	<u>VJadhav</u>
13.	Sanika D Gavali	B.Com. 1	<u>SGavali</u>
14.	Sanket Jeevan Gotpagar	B.Com. 1	<u>SGotpagar</u>
15.	Sakshi Sachin Tupe	B.Com. 1	<u>STupe</u>
16.	Sadamate Rutika Sham	B.Com. 1	<u>R.S. sadamate</u>

World Aids Day / Poster exhibition / Awareness Rally / NSS / 2022-23



17.	Rutuja Bharat Kachare	B.Com. 1	<u>R.B.Kachare</u>
18.	Prathamesh S Kamble	B.Com. 1	<u>Pskamble</u>
19.	Prathamesh P Sadamate	B.Com. 1	<u>Psadamate</u>
20.	Bhakti Baban Sutar	B.Com. 1	<u>B.B. Sutar</u>
21.	Sushant Vijay Sandage	B.Com. 2	<u>Ssandage</u>
22.	Manisha Dhanaji Pawar	B.Com. 2	<u>MDPawar</u>
23.	Bhargavi Vijay Kumbhar	B.Com. 3	<u>B.V. Kumbhar</u>
24.	Atharva Krushnat Kadam	B.Sc. 1	<u>AKadam</u>
25.	Anjali Bandopant Bhore	B.Sc. 1	<u>ABhore</u>
26.	Vaishnavi M Pawar	B.Sc. 1	<u>VMPawar</u>
27.	Kamble D Gautam	B.Sc. 2	<u>KDGautam</u>
28.	Prajakta V Zende	B.Sc. 2	<u>PVZende</u>
29.	Mayur Shashikant More	B.Sc. 2	<u>MSMore</u>
30.	Sanika Bharat Ugale	B.Sc. 2	<u>SB.ugale</u>
31.	Simran Anil More	B.Sc. 2	<u>SMore</u>
32.	Gotpagar Sayali Jeevan	B.Sc. 2	<u>GSJeevan</u>
33.	Snehal Salunkhe	B.Sc. 2	<u>SSalunkhe</u>
34.	Dipali Dilip Kumbhar	B.Sc. 2	<u>D.D.Kumbhar</u>
35.	Yash Shahaji Dhumke	B.Sc. 2	<u>YSDhumke</u>
36.	Prathmesh J Jadhav	B.Sc. 2	<u>PJJadhav</u>
37.	Sumit Chavan	B.Sc. 2	<u>S. chavan</u>
38.	Rohini Ram Suryawanshi	B.Sc. 2	<u>RR.Suryawanshi</u>
39.	Snehal Shashikant Mali	B.Sc. 2	<u>S.S.Mali</u>
40.	Jaganade S Prashant	B.Sc. 2	<u>Jaganade.s.p</u>
41.	Sonam Jagannath Patil	B.Sc. 2	<u>Sonam.J.Patil</u>

World Aids Day / Poster exhibition / Awareness Rally / NSS / 2022-23





42.	Smita Shamrao Mali	B.Sc. 2	<u>S.s.Mali</u>
43.	Kabade Smitarani Ashok	B.Sc. 2	<u>SAkabade</u>
44.	Sakib Shoukat Mulani	B.Sc. 2	<u>S.S.Mulani</u>
45.	Pooja Parshuram Jadhav	B.Sc. 3	<u>P.P. Jadhav</u>
46.	Pooja Parshuram Jadhav	B.Sc. 3	<u>P.P. Jadhav</u>
47.	Harshada Santosh Khude	BA 1	<u>HSHkhude.</u>
48.	Kavita Subhash Patil	BA 1	<u>KSPatil</u>
49.	Ashlesha Vikas Kamble	BA 1	<u>A.S.kamble</u>
50.	Santoshi P Prajapati	BA 1	<u>S.P.P</u>
51.	Sanika Sunil Rade	BA 1	<u>S.S.Rade</u>
52.	Komal Prakash Gejage	BA 1	<u>PKGejage</u>
53.	Pratiksha A Mane	BA 1	<u>PMane</u>
54.	Sanika R Ghadage	BA 1	<u>SRGhadage</u>
55.	Nikita Bhaskar Ghadage	BA 1	<u>NBghadage</u>
56.	Mayuri Pravin Sawant	BA 1	<u>PPSawant</u>
57.	Sandhya J Mangsule	BA 1	<u>SJMangsule</u>
58.	Mayuri Pravin Sawant	BA 1	<u>MPsawant</u>
59.	Sandhya J Mangsule	BA 1	<u>SaJMangsule</u>
60.	Aditi Sandip Nalavade	BA 1	<u>ASnalavade</u>
61.	Vighnesh Shriram Kadam	BA 1	<u>VSkadarn</u>
62.	Soham Sanjay Patil	BA 1	<u>S.S.Pati</u>
63.	Satyam Martand Devkule	BA 2	<u>SMDevkule</u>
64.	Pranali Vikas Mali	BA 2	<u>PrikasMali.</u>
65.	Tanuja Dipak Avate	BA 2	<u>DAvate</u>
66.	Karishma C Kate	BA 2	<u>Rokate</u>



67.	Yadav Neha Shamarao	BA 2	<u>Neha</u>
68.	Gayatri Sunil Sable	BA 2	<u>Sable</u>
69.	Rajendra Maruti Kumbhar	BA 2	<u>Rmkumbhar</u>
70.	Harshada S Kumbhar	BA 2	<u>Hskumbhar</u>
71.	Kadam Srushti Niranjani	BA 2	<u>Snkadam</u>
72.	Kadam Srushti Niranjani	BA 2	<u>Snkadam</u>
73.	Yadav Madhuri Arvind	BA 2	<u>M.Yadav.</u>
74.	Akshata Suryawanshi	BA 3	<u>Asuryawanshi</u>
75.	Abhijit Arjun Koli	BA 3	<u>A.Koli</u>
76.	Onkar Ankush Jadhav	BA 3	<u>O.A. Jadhav.</u>
77.	Onkar Ankush Jadhav	BA 3	<u>O.A. Jadhav.</u>
78.	Bajrang Dilip Sadamate	BBA 1	<u>Bsadamate</u>
79.	Riya V Shingade	BBA 1	<u>Rshingade</u>
80.	Sakshi Ananda Hajare	BBA 1	<u>S.Hajare</u>
81.	Anjali Yalappa Mali	BBA 1	<u>A.Mali</u>
82.	Sham Khandu Gavali	BBA 1	<u>S.K. Gavali</u>
83.	Prajakta Pradip Koli	BBA 1	<u>P.P. Koli</u>
84.	Saurabh Ashok Gavali	BBA 1	<u>S.A. Gavali</u>
85.	Aditya Nitin Pawar	BBA 1	<u>A.Pawar</u>
86.	Rajesh Shinde	BBA 1	<u>Rshinde.</u>
87.	Sanjivani Ashok Gaikwad	BBA 1	<u>S.Gaikwad</u>
88.	Shivani Popat Mali	BBA 1	<u>S.Mali</u>
89.	Sarthak Sarjerao Bhosale	BBA 1	<u>S.S. Bhosale</u>
90.	Rohit Ramrao Mane	BBA 1	<u>Rohit Mane</u>
91.	Sanika Mahadev Koli	BCA - 1	<u>S.M. Koli</u>



92.	Sanika Rajaram Pujari	BCA - 1	<u>S.Pujari</u>
93.	Rutuja Ishwar Jadhav	BCA - 1	<u>R.I.Jadhav</u>
94.	Sakshi D Suryawanshi	BCA 2	<u>SP.suryawanshi</u>
95.	Sanika Ramchandra Patil	BCS 1	<u>S.R. Patil</u>
96.	Rohit Sanjay Shinde	BCS 1	<u>R.s.shinde</u>
97.	Shrenik D Sawant	BCS 1	<u>Sosawant</u>
98.	Aditya Sanjay Patil	BCS 1	<u>Apatil</u>
99.	Saniya Nasir Mulla	BCS 1	<u>Gmulla</u>
100.	Sakshi Jagannath Patil	BCS 1	<u>Spatil</u>
101.	Rushikesh Laxman Pudale	BCS 1	<u>R.L.pudale</u>
102.	Salunkhe Avinash Sampat	BCS 1	<u>S.A.salunkhe</u>
103.	Pranav Pandurang Yadav	BCS 1	<u>P.yadav</u>
104.	Rajvardhan S Thorat	BCS 1	<u>Rsthorat</u>
105.	Omkar Dhondiram Mane	BCS 1	<u>O.D.mane</u>
106.	Vishwajit Suresh Patil	BCS 1	<u>V.S.Patil</u>
107.	Pradip Prakash Mali	BCS 2	<u>P.p.mali</u>
108.			
109.			
110.			


कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना
उत्ता, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस


Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli



90.	Sawant Shubham Shantun	BCS 1	<u>Sawant</u>	
91.	Godase Saurabh Jaywant	BCS 1	<u>Godase</u>	
92.	Ashutosh Balaso Thorat	BCS 1	<u>BTThorat</u>	
93.	Akash Suryakant Sankpal	BCS 1	<u>Assan/pal</u>	
94.	Adarsh Ashok Kolekar	BCS 1	<u>Mkolekar</u>	
95.	Achyut Madhukar Jadhav	BCS 1	<u>ADJadhav</u>	
96.	Rohit Tanaji Jadav	BCS 1	<u>RJJadhav</u>	
97.	Priyanka Mahadev Bate	BCS 1	<u>MBate</u>	
98.	Sakshi Sunil Rade	BCS 1	<u>SRade</u>	
99.	Om Prabhakar Shinde	BCS 1	<u>OPshinde</u>	
100.	Prachi Rajesh Jadhav	BCS 1	<u>RJadhav</u>	
101.	Anjali Maruti Patil	BCS 1	<u>APatil</u>	
102.	Vaishnavi Maruti Patil	BCS 1	<u>VPatil</u>	
103.	Aditya Sanjay Patil	BCS 1	<u>ASpatil</u>	
104.	Saniya Nasir Mulla	BCS 1	<u>SMulla</u>	
105.	Sakshi Jagannath Patil	BCS 1	<u>SPatil</u>	
106.	Rushikesh Laxman Pudale	BCS 1	<u>RPudale</u>	
107.	Salunkhe Avinash Sampat	BCS 1	<u>ASalunkhe</u>	
108.	Pranav Pandurang Yadav	BCS 1	<u>PPyadav</u>	
109.	Rajvardhan S Thorat	BCS 1	<u>RSThorat</u>	
110.	Omkar Dhondiram Mane	BCS 1	<u>ODmane</u>	
111.	Vishwajit Suresh Patil	BCS 1	<u>VPatil</u>	
112.	Sanika Bharat Ugale	B.Sc. 2	<u>SBugale</u>	
113.	Simran Anil More	B.Sc. 2	<u>AMore</u>	
114.	Gotpagar Sayali Jeevan	B.Sc. 2	<u>GPpagar</u>	
115.				
116.				
117.				
118.				
119.				
120.				

National Cancer Awareness Day / NSS / 2022-23
कार्यक्रम दिनांक
राष्ट्रीय सेवा योजना
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

Sahmy
Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

Tal: Palus Dist: Sangli 416310

**NATIONAL SERVICE SCHEME
2022-23**

Title of Activity	National Cancer Awareness Day
Date of activity organized	07/11/2022
Name of department/ committee	NSS
Name of coordinator	Mr. A. B. Ghadage Smt. V. S. Chougule
No. of participation	Students: 114
Name of Expert/ Resource person	Principal, Dr. R. S. Salunkhe
Objectives of activity	To aware the students and people about increasing severity of cancer, causes and preventive measures
Outcomes of activity	Students learned about increasing severity of cancer, causes and preventive measures and took oath to prevent cancer.

A. B. Ghadage

कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस



Rahmy
Principal

Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli

National Cancer Awareness Day / NSS / 2022-23





**NATIONAL SERVICE SCHEME
2022-23**

Day / Date: Monday, 07 /11/2022
Title of the program: National Cancer Awareness Day



National Cancer Awareness Day/ NSS / 2022-23

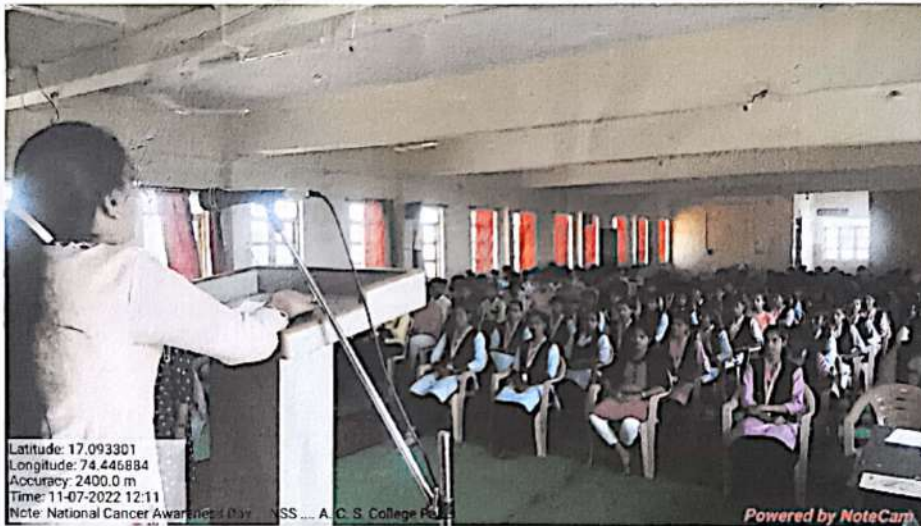
Abhodaya
कार्यक्रम (अधिकारी)
राष्ट्रीय सेवा योजना
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस.

Santosh
Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.



Latitude: 17.093301
Longitude: 74.446884
Accuracy: 2400.0 m
Time: 11-07-2022 12:11
Note: National Cancer Awareness Day ... NSS ... A. C. S. College Palus

Powered by NoteCam



Latitude: 17.093301
Longitude: 74.446884
Accuracy: 2400.0 m
Time: 11-07-2022 12:11
Note: National Cancer Awareness Day ... NSS ... A. C. S. College Palus

Powered by NoteCam



Latitude: 17.093301
Longitude: 74.446884
Accuracy: 2400.0 m
Time: 11-07-2022 12:34
Note: National Cancer Awareness Day ... NSS ... A. C. S. College Palus

Powered by NoteCam

National Cancer Awareness Day/ NSS / 2022-23

Principals
कार्यक्रम अधिकारी
राष्ट्रीय सेवा योजना

P. Babu
Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli. 18

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
 Tal: Palus Dist: Sangli 416310
NATIONAL SERVICE SCHEME
2022-23



Day / Date: Thursday, 07 /11/2022
 Title of the program: National Cancer Awareness Day

Sr. No.	Name of the Student	class	Sign	Remark
1.	Sakshi Sachin Tupe	B.Com. 1	<u>STupe.</u>	
2.	Sadamate Rutika Sham	B.Com. 1	<u>Radamate.</u>	
3.	Rutuja Bharat Kachare	B.Com. 1	<u>Rkachare.</u>	
4.	Prathamesh S Kamble	B.Com. 1	<u>Pramble.</u>	
5.	Prathamesh P Sadamate	B.Com. 1	<u>Psadamate.</u>	
6.	Bhakti Baban Sutar	B.Com. 1	<u>BBSutar.</u>	
7.	Sushant Vijay Sandage	B.Com. 2	<u>ssandage</u>	
8.	Atharva Krushnat Kadam	B.Sc. 1	<u>Akadam</u>	
9.	Anjali Bandopant Bhore	B.Sc. 1	<u>ABhore</u>	
10.	Vaishnavi M Pawar	B.Sc. 1	<u>VPawar</u>	
11.	Nandini Sarjerao Shinde	B.Sc. 1	<u>NShinde</u>	
12.	Rutuja Ashok Thombare	B.Sc. 1	<u>RATHombare.</u>	
13.	Kajal Ramesh Mohite	B.Sc. 1	<u>KRMohite.</u>	
14.	Aishwarya B Ghadage	B.Sc. 1	<u>ABGhadage</u>	
15.	Nisha Dipak Mokashi	B.Sc. 1	<u>NMokashi.</u>	
16.	Vaishnavi Dilip Patil	B.Sc. 1	<u>VPatil</u>	
17.	Vaishnavi Pravin Patil	B.Sc. 1	<u>VPatil</u>	
18.	Gayatri S Samangade	B.Sc. 1	<u>GSade</u>	
19.	Akshara Arun Gade	B.Sc. 1	<u>AGade</u>	
20.	Bhagyashri Umesh Patil	B.Sc. 1	<u>BUPatil</u>	
21.	Gaurav M Rajopadhye	B.Sc. 1	<u>GRajopadhye</u>	
22.	Pooja Bhikaji Hanmar	B.Sc. 1	<u>PBHanmar</u>	
23.	Shivani Dinkar Shinde	B.Sc. 1	<u>SDShinde.</u>	

National Cancer Awareness Day / NSS / 2022-23

24.	Jadhav Bhakti Bhanudas	B.Sc. 1	BB Jadhav.
25.	Nisha Dipak Mokashi	B.Sc. 1	MMokashi
26.	Pramila K Suryawanshi	B.Sc. 1	PSuryawanshi
27.	Shruti Vikas Pawar	B.Sc. 1	SPawar.
28.	Pratiksha Pralhad Chavan	B.Sc. 1	PPhavam.
29.	Gaytri Hanmant Yele	B.Sc. 1	GYele
30.	Khadija Aslam Nadaf	B.Sc. 1	KNadaf.
31.	Sonali S Sonavane	B.Sc. 1	SSonavane
32.	Radha Rajendra Kadam	B.Sc. 1	Roolam
33.	Meharunisa R Badiger	B.Sc. 1	MRBadiger.
34.	Gaurav Jitendra Patil	B.Sc. 1	Gpatil
35.	Atharv N Suryawanshi	B.Sc. 1	ASuryawanshi
36.	Salunkhe Neeyati Anil	B.Sc. 2	NSalunkhe.
37.	Harshada Santosh Khude	BA 1	HKhude.
38.	Kavita Subhash Patil	BA 1	KPatil.
39.	Ashlesha Vikas Kamble	BA 1	AKamble
40.	Santoshi P Prajapati	BA 1	SPrajapati
41.	Sanika Sunil Rade	BA 1	SRade.
42.	Komal Prakash Gejage	BA 1	KGejage.
43.	Pratiksha A Mane	BA 1	PMane
44.	Satyam Martand Devkule	BA 2	SDevkule
45.	Bajrang Dilip Sadamate	BBA 1	BSadamate
46.	Riya V Shingade	BBA 1	RShingade
47.	Sakshi Ananda Hajare	BBA 1	SHajare
48.	Anjali Yalappa Mali	BBA 1	AMali
49.	Sham Khandu Gavali	BBA 1	SGavali
50.	Prajakta Pradip Koli	BBA 1	PKoli.
51.	Saurabh Ashok Gavali	BBA 1	SGavali.
52.	Aditya Nitin Pawar	BBA 1	APawar.
53.	Rajesh Shinde	BBA 1	Rshinde.
54.	Sanjivani Ashok Gaikwad	BBA 1	SGaikwad.
55.	Shivani Popat Mali	BBA 1	SMali.
56.	Sarthak Sarjerao Bhosale	BBA 1	SBhosale.





57.	Rohit Ramrao Mane	BBA 1	<u>RRMane</u>	<u>RRMane</u>
58.	Sanika Mahadev Koli	BCA - 1	<u>SKoli</u>	
59.	Sanika Rajaram Pujari	BCA - 1	<u>S.P.P.</u>	<u>SR</u>
60.	Rutuja Ishwar Jadhav	BCA - 1	<u>RJadhav</u>	
61.	Akanksha Anil Salunkhe	BCA - 1	<u>ASalunkhe</u>	
62.	Sahil Sanjay Gavali	BCA - 1	<u>SSGavali</u>	
63.	Pragati Dattatry Salunkhe	BCA 1	<u>PSalunkhe</u>	
64.	Prachi Vitthal Jadhav	BCA 1	<u>PVJadhav</u>	
65.	Pratiksha Ashok Jadhav	BCA 1	<u>PAJadhav</u>	
66.	Krushnali K Jadhav	BCA 1	<u>KKJadhav</u>	
67.	Sanika Sandip Patil	BCA 1	<u>SSpatil</u>	
68.	Suraj Vijay Madane	BCA 1	<u>SVMadane</u>	
69.	Pradip Chandrakant Patil	BCA 1	<u>CPatil</u>	
70.	Gayatri Bajarang Rade	BCA 1	<u>GRade</u>	
71.	Avishkar Santosh Pol	BCA 1	<u>ASPOL</u>	
72.	Mayuri Sunil Ugale	BCA 1	<u>MUgale</u>	
73.	Rushikesh Tushar Mali	BCA 1	<u>RTMali</u>	
74.	Shivprasad B Katkar	BCA 1	<u>SKatkar</u>	
75.	Aditya Santosh Wakale	BCA 1	<u>AWakale</u>	
76.	Sanika R Shinde	BCA 1	<u>RShinde</u>	
77.	Diksha Dipak Bhosale	BCA 1	<u>DBhosale</u>	
78.	Mali Shrutika Balaso	BCA 1	<u>MBhalaso</u>	
79.	Bhagyashri Sampat Patil	BCS - 1	<u>BSPatil</u>	
80.	Tushar Vijay Mali	BCS - 1	<u>TMali</u>	
81.	Ranjeet Sahdev Bhandari	BCS - 1	<u>RBhandari</u>	
82.	Ravi Bhagvan Jadhav	BCS - 1	<u>RBJadhav</u>	
83.	Shubham Santosh Shinde	BCS 1	<u>SShinde</u>	
84.	Pramod Dilip Chendage	BCS 1	<u>PChendage</u>	
85.	Akshay Sanjay Jagtap	BCS 1	<u>AJagtap</u>	
86.	Shivtej Nivas Patil	BCS 1	<u>SNPatil</u>	
87.	Vikas Shivaji Mane	BCS 1	<u>VMane</u>	
88.	Rahul Shivaji Patil	BCS 1	<u>RSpatil</u>	
89.	Neha Anil Mane	BCS 1	<u>NMane</u>	



90.	Sawant Shubham Shantun	BCS 1	<u>Sawant</u>	
91.	Godase Saurabh Jaywant	BCS 1	<u>Godase</u>	
92.	Ashutosh Balaso Thorat	BCS 1	<u>BTThorat</u>	
93.	Akash Suryakant Sankpal	BCS 1	<u>Assanipal</u>	
94.	Adarsh Ashok Kolekar	BCS 1	<u>AKolekar</u>	
95.	Achyut Madhukar Jadhav	BCS 1	<u>AJadhav</u>	
96.	Rohit Tanaji Jadav	BCS 1	<u>RJJadhav</u>	
97.	Priyanka Mahadev Bate	BCS 1	<u>MBate</u>	
98.	Sakshi Sunil Rade	BCS 1	<u>SRade</u>	
99.	Om Prabhakar Shinde	BCS 1	<u>OPshinde</u>	
100.	Prachi Rajesh Jadhav	BCS 1	<u>RJadhav</u>	
101.	Anjali Maruti Patil	BCS 1	<u>APatil</u>	
102.	Vaishnavi Maruti Patil	BCS 1	<u>VPatil</u>	
103.	Aditya Sanjay Patil	BCS 1	<u>ASpatil</u>	
104.	Saniya Nasir Mulla	BCS 1	<u>SMulla</u>	
105.	Sakshi Jagannath Patil	BCS 1	<u>SPatil</u>	
106.	Rushikesh Laxman Pudale	BCS 1	<u>RPudale</u>	
107.	Salunkhe Avinash Sampat	BCS 1	<u>ASalunkhe</u>	
108.	Pranav Pandurang Yadav	BCS 1	<u>PPyadav</u>	
109.	Rajvardhan S Thorat	BCS 1	<u>RSThorat</u>	
110.	Omkar Dhondiram Mane	BCS 1	<u>ODmane</u>	
111.	Vishwajit Suresh Patil	BCS 1	<u>VPatil</u>	
112.	Sanika Bharat Ugale	B.Sc. 2	<u>SBugale</u>	
113.	Simran Anil More	B.Sc. 2	<u>AMore</u>	
114.	Gotpagar Sayali Jeevan	B.Sc. 2	<u>GPpagar</u>	
115.				
116.				
117.				
118.				
119.				
120.				

National Cancer Awareness Day / NSS / 2022-23
कार्यक्रम दिनांक
राष्ट्रीय सेवा योजना
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

Sahay
Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli

पलूस शिक्षण प्रसारक मंडलाचे

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

वार्षिक नियतकालिक

ज्ञानदीप

महिला सहभाग

Summary

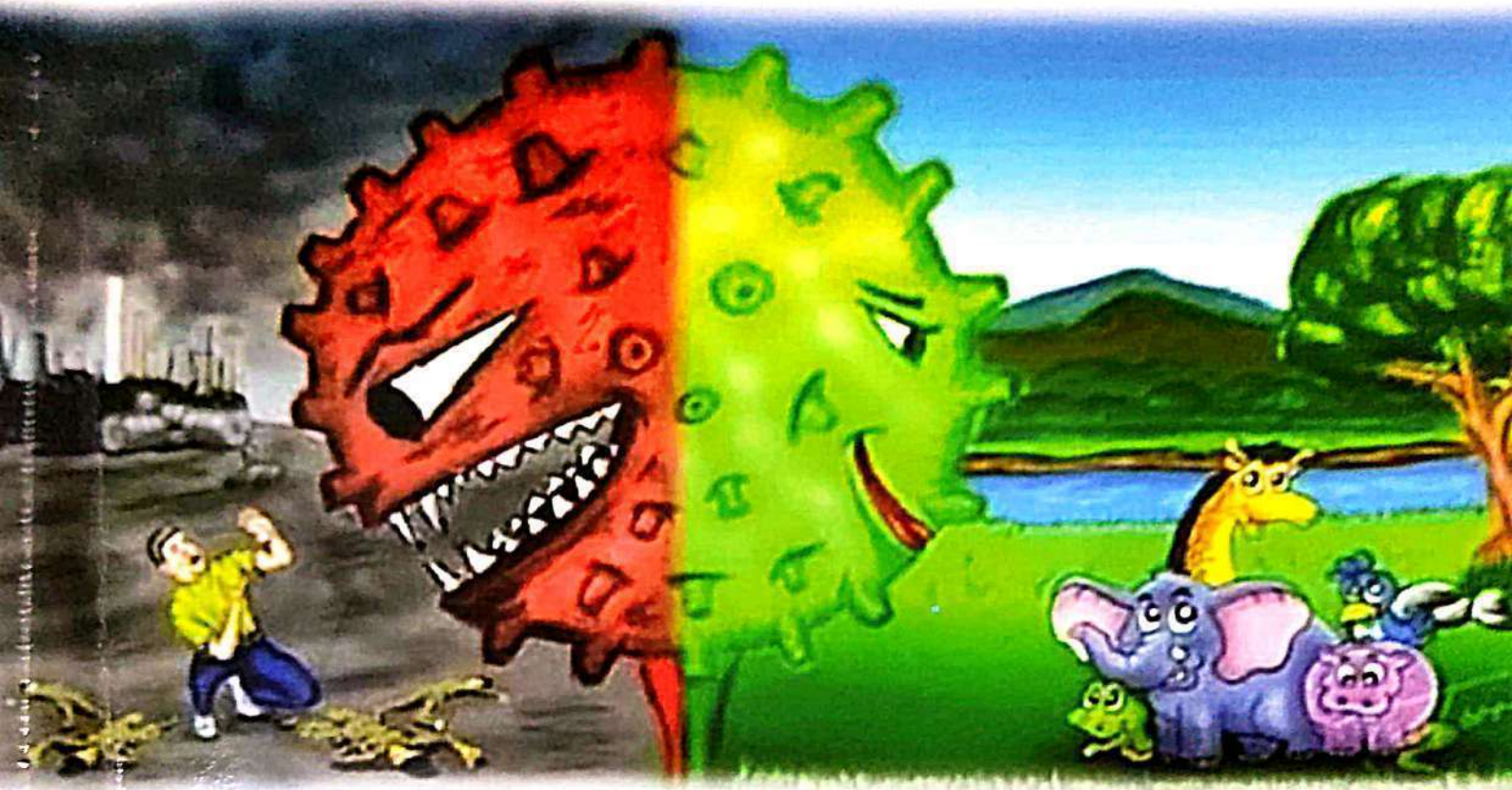
Sr. No.	Year's	Total
1	2023-24	30
2	2022-23	33
3	2021-22	37
4	Covid-19 (2020-21)	18
5	2019-20	54
Total of Five Year's		172



Dahmy
Principal
Arts, Commerce & Science College
Palus, Dist. Sangli

वार्षिक नियतकालिक
२०१९-२०

ज्ञानद्वीप



पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नित

ता. पलूस, जि. सांगली- ४१६ ३१० (महाराष्ट्र)

नेक मानांकन 'बी' +

गिरिजा कीर

— साहित्यातील झंझावात

— कु.शुभांगी बाबासो सूर्यवंशी

बी.सी.ए. भाग-२



त्यांच्या विचारांच्या चौकटीत सून म्हणून बसत नव्हते कारण मी गरीब घरातून आले होते. सासूबाई एक दिवस माझ्या नवऱ्याला म्हणाल्या, 'पायातील बहाण पायातच बरे. नाकापेक्षा मोती जड नको.' त्या चौकटीबाहेर येऊ शकत नव्हत्या आणि मी माझे विचार बदलू शकत नव्हते. नटणे, मुरडणे माझ्या स्वभावात बसत नव्हते. त्यामुळे मी सून म्हणून अपयशी ठरले. दहा वर्षे मुकी-बहिरी बनून राहिले." गिरिजाताईंच्या या बोलण्यातून आपल्याला बरंच काही समजून जातं.

एक दिवस गिरिजाताईंची बहिण त्यांना भेटायला आली. तिने घरातील सर्व परिस्थिती पाहिली. ती गिरिजाताईंना म्हणाली, "तुझ्यातील तडफदारपणा, तुझं लेखन, तुझं वक्तृत्व हे सगळं कुठं गेलं? मरशील इथं. बाहेर पड." तिच्या बोलण्याने गिरिजाताई अस्वस्थ झाल्या आणि अंगावरच्या कपड्यानिशी त्या घराबाहेर पडल्या. आपले ओझे भावावर नको म्हणून त्यांनी छोट्या मोठ्या नोकऱ्या केल्या. तेव्हा या परिस्थितीत त्यांचे वडील त्यांच्या पाठीशी खंबीरपणे उभे राहिले. गिरिजाताई परत लिहू लागल्या. तेव्हापासून त्यांच्या लिखाणाचा खळखळाट अखंड सुरूच राहिला. या वर्षीच्या १६ दिवाळी अंकांना गिरिजाताईंनी लेखन केले आहे. त्यांनी आपल्या लेखणीतून वास्तवातील दाहकता मांडत वाचकांच्या मनावर अधिराज्य केले आहे. सामाजिक जाणीवा समृद्ध करत लहान मुलांनाही पुस्तकांची ओढ लावणाऱ्या अशा या लेखिका होत्या. त्यांच्या साहित्याच्या अनेक प्रकारातून लिलया सरसावत होती. गिरिजाताईंनी कथा, कादंबरी, मुलाखती, प्रवासवर्णने व बालसाहित्य अशा विविध मराठी साहित्य क्षेत्रात मानाचे स्थान मिळवले आहे. त्यांची १०० पेक्षा अधिक पुस्तके प्रकाशित झालेली आहेत. २००० पेक्षा जास्त कथाकथनाचे कार्यक्रम भारतात व त्याचबरोबर विदेशातही त्यांनी केले आहेत. त्यांचे सर्व कथाकथनाचे कार्यक्रम अतिशय गाजलेत. गिरिजाताईंनी 'अनुराधा' मासिकाचे सहाय्यक संपादिका म्हणूनही काम केले आहे.

जीवनाच्या वाटेवरचे अनेक खाचखळगे पार करत माणसातलं माणूसपण शोधत त्या अखंड चालत राहिल्या. त्यांनी आपल्या लिखाणातून विचारांना प्रवाहित केले व

मागच्या पिढीत मासिक ही संकल्पना अतिशय लोकप्रिय होती आणि या मासिकातून ज्या लेखकांचे लेख अथवा कथा प्रसिद्ध झाल्या ते लेखक, लेखिका त्या काळात अतिशय लोकप्रिय ठरल्या. त्यातीलच एक नाव म्हणजे गिरिजा उमाकांत कीर. ५ फेब्रुवारी १९३३ मध्ये धारवाड येथे ब्राह्मण कुटुंबात त्यांचा जन्म झाला. त्या मूळच्या कोल्हापूरच्या होत्या. लहानपणीच त्यांची आई गेल्याने पितृछायेतच त्या लहानाच्या मोठ्या झाल्या. घरात कडक शिस्त असलेल्या त्यांची विधवा आत्या होती. त्यामुळे लहानपणीच त्यांच्या मनाला शिस्त लागली. वडिलांच्या नोकरीमुळे त्यांना अनेक ठिकाणी वास्तव्य करावे लागले. मुरुड-जंजिरा या ठिकाणी असताना तिथे त्यांनी पहिली कविता लिहिली. तेथील निसर्ग त्यांच्या मनाला लेखनासाठी प्रवृत्त करत होता. तेव्हापासून गिरिजाताई मनातले विचार कागदावर मांडू लागल्या. वयाच्या सोळाव्या वर्षी त्या मुंबईला आल्या. कॉलेजात असताना वक्तृत्व स्पर्धेत भाग घेऊ लागल्या. त्यांना नाटकाची आवड होती. त्यामुळे कला साहित्यात त्या मनापासून रमल्या होत्या. बी.ए.पास झाल्यानंतर उमाकांत कीर यांच्याशी त्यांचा विवाह झाला. घरात सासूबाई जुन्या वळणाच्या, पारंपरिक विचारांच्या होत्या. त्यामुळे गिरिजाताईंतील लेखिका त्यांच्या कल्पनेत बसणारी नव्हती. गिरिजाताई म्हणतात, "मी

कुलज्योती

कु.मीनाक्षी ज्ञानेश्वर पवार

बी.ए.भाग-३

मुलगी होईल म्हणून घेऊ नका धास्ती
मुलीही बनतील तुमच्या आयुष्यातील कुलज्योती.

आज समाजात मुलगी नको मुलगाच हवा म्हणून स्त्रीभ्रूणहत्या होतात; पण त्यामागे बरीच कारणे आहेत. समाजात अजूनही असलेली बुरसट विचारसरणी, समाजातील हुंडा पद्धती, वाढती महागाई, महिलांवर आजही होणारे अत्याचार व आईवडिलांना आजही वाटणारे विचार की, मुलगा हा वंशाचा दिवा व म्हातारपणाचा आमचा आधार व मुलगी म्हणजे परक्याचे धन, परक्याची भर व आईवडीलांच्या जीवाला घोर.

पण खरे तर स्त्री ही आदिमाया, आदिशक्ती. जेथे स्त्री तेथे दया, क्षमा, शांती. इतिहासापासून वर्तमानपर्यंत असे कोणतेही क्षेत्र नाही की ज्यामध्ये स्त्रिया पोहोचल्या नाहीत. याची उदाहरणे म्हणजे सावित्रीबाई फुले, जिजामाता, राणी लक्ष्मीबाई, आनंदीबाई जोशी, शांता शेळके इ. आणि तरीही

अशिक्षित वर्गाबरोबरच सुशिक्षित वर्गसुद्धा स्त्रीभ्रूणहत्या का स्वीकारतो याचे उत्तर अवघड आहे. मुलगी, बहीण, पत्नी, मैत्रीण, आई, सासू, सून अशा अनेक जबाबदाऱ्या यशस्वीपणे सांभाळणारी स्त्री आजही अशी असुरक्षित आहे हेच तर नवल.

काही समाजसुधारकांनी स्त्रियांवरती होणाऱ्या अन्यायाला वाचा फोडली. त्यांना न्याय मिळवून देण्याचा प्रयत्न केला. राजा राममोहन रॉय, लॉर्ड बेटिंग, गोपाळ गणेश आगरकर, महात्मा फुले, संत गाडगेबाबा या समाजसुधारकांनी स्त्रियांवर होणाऱ्या अन्यायाविरुद्ध आवाज उठविला.

त्याचप्रमाणे आपल्या लाडक्या माजी राष्ट्रपती प्रतिभाताई पाटील ह्यासुद्धा एक स्त्रीच आहेत. त्यांचे कर्तृत्व आजच्या समाजात सर्वश्रेष्ठ आहे. म्हणून आजची स्त्री ही खरोखरच कर्तृत्वसंपन्न आहे. तिला हीन लेखणे म्हणजे आपल्या पायावर दगड मारून घेण्यासारखे आहे.

पुरुषाबरोबर स्त्रीलासुद्धा वंश चालवणारा कुलदिपक म्हणून मुलगाच हवा असतो. म्हणूनच जन्माआधीच मुलीला नष्ट केले जाते. मग असे का व्हावे? यामध्ये त्या जन्माला येणाऱ्या बाळाचा दोष तो काय?

आपणाला असं वाटत नाही की आपण निसर्गनियमाविरुद्ध वागत आहोत. निसर्गानेच पुरुष व स्त्री या दोघांना समान न्याय दिला आहे. सर्वसाधारण निम्म्या स्त्रिया व तेवढेच पुरुष हा सृष्टीचा नियम असताना आपण त्याच्या विरुद्ध का वागावे? खरं पाहता पुरुषापेक्षा स्त्रीच अधिक चांगल्या रितीने कुटुंबाची जबाबदारी सांभाळू शकते. आजकाल मुलांना दत्तक घेतले जाते. का, तर तो वंशाचा दिवा, तो वंश चालविणारा असतो. जरा विचार तरी करून पहा पुरुषालाच माहित नसते की आपण कुणाचा वंश चालवितो. दत्तक मुलगा म्हणतो बाप लवकर मरूदे व मला सगळी संपत्ती मिळू दे. दत्तक मुलगी मात्र विचार करते की जितके दिवस बाप जिवंत राहिल तितके दिवस मला माहेरातून साडीचोळी मिळेल. मग तुम्हीच विचार करा कुणाला दत्तक घेणे बरे. हे एक उदाहरण झाले.

कोण म्हणतं आजची स्त्री सक्षम नाही. प्रत्येक क्षेत्रात आपला ठसा उमटविला आहे. स्वतःच्या कर्तृत्वाने भारतानेच नव्हे जर सगळ्या जगाचे डोळे दिपवले आहेत. युनोची पहिली



दैनंदिन जीवन आणि रसायनशास्त्र

कु.जयश्री पोपट जाधव

बी.एस्सी.भाग ३

संपूर्ण विश्वात रसायनांचे विशाल भांडार आहे. जिथे नजर जाईत तिथे आपणाला वेगवेगळ्या प्रकारच्या वस्तू दिसतात. या सर्व वस्तू कोणत्या ना कोणत्या तरी पदार्थापासून बनलेल्या असतात. विज्ञान हे माणसाला देवाने दिलेले एक महान वरदान आहे. आपल्याला हवी असणारी वेगवेगळी पुस्तके, संगीत आणि मनोरंजनाची साधने आज खूप सोप्या पद्धतीने मिळत आहेत. आज स्वयंपाकघरातील सगळी कामे प्रकाशबर्गीय यंत्रापासून होत आहेत. ज्यामुळे महिलांचा वेळ वाचतो आणि सगळी कामे कमी वेळात होतात. त्याचबरोबर सगळ्या जगाच्या कानाकोपऱ्यातल्या बातम्या आपल्याला समजतात त्या रेडिओ आणि टेलिव्हिजनमुळेच. यामुळे आपल्या समाजातील अज्ञान आणि अंधश्रद्धा समाप्त होत चालल्या आहेत. माणसामाणसातील वादविवाद, अज्ञान, अंधविश्वास बाजूला करण्यासाठी वेगवेगळी साधने विज्ञानामार्फत बनवली आहेत.

विज्ञानापासून आपले रोजचे जीवन सुरू होते. सकाळी उठल्यापासून रात्री झोपेपर्यंत सर्वकाही विज्ञानाशीच निगडीत आहे. आपण सुरुवात करू सकाळच्या चहापासून, जो की दूध, साखर, चहा पावडर या गोष्टींचा वापर करून बनवला जातो. पश्चिम देशात विना दुधाचा चहा पिला जातो. त्याला ब्लॅक टी म्हणतात. दैनंदिन वापरातील साहित्य जसे की साबण, तेल, ब्रश, मंजन, प्लास्टिक हे सगळं रसायन विज्ञानाचाच भाग आहे. ऊर्जासाधने म्हणून वापरली जाणारे डिझेल, पेट्रोल, कोळसा, खाण्यासाठी लागणारे तेल, स्वयंपाकासाठी लागणारा गॅस ह्या सगळ्या गोष्टी रसायनशास्त्राशी निगडीत आहेत.

वस्तुस्थिती पाहता आपण ज्या वातावरणात राहतो, वावरतो किंवा श्वास घेतो, ते वेगवेगळ्या रसायनांनी बनलेले आहे. वातावरणात नायट्रोजन, हायड्रोजन, कार्बन डायऑक्साईड या प्रकारचे विविध वायू आढळतात. स्वयंपाकघरात विज्ञानाची मोठी कामगिरी आहे. प्रत्येक भांडे कोणत्या ना कोणत्या तरी रसायनापासून बनलेले असते. स्टेनलेस स्टीलची भांडी ही लोखंडात १४% नायक्रोम (क्रोमिअम आणि निकेलचे मिश्रण) मिसळून मिश्रण बनवले जाते. त्यामुळे गंजविरहीत आणि मजबूत धातू तयार होतो त्याला स्टेनलेस स्टील असे म्हणतात.

पितळेची भांडी ही तांबे आणि जस्तापासून बनवतात. हा धातू खूप टिकाऊ असतो. त्याचप्रमाणे अॅल्युमिनियम, चांदी, प्लास्टिक यांच्यापासूनसुद्धा भांडी बनवली जातात. प्लास्टिकची भांडी ही बॅकेलाईटपासून बनवली जातात. बॅकेलाईट रसायन हे फिनॉल आणि फॉर्मलडिहाइड यांचे मिश्रण आहे. आपल्या आहारात प्रोटीन, व्हिटॅमिन, लिपिड, कार्बोहाइड्रेट खूप आवश्यक असते. ते आपल्याला वेगवेगळ्या फळांतून उपलब्ध होते. बीट खाल्ल्यामुळे आपल्या शरीरातील व्हिटॅमिन वाढण्यास मदत होते. सफरचंदामुळे आपल्याला ऊर्जा प्राप्त होते. दूध, पनीर, अंडी, मासे, मटण यामुळे प्रोटीन आपल्या शरीराला मिळते. त्यामुळे आपण तंदुरुस्त राहू शकतो. काही प्रोटीन्समध्ये सल्फर आणि फॉस्फोरस असते.

रसायनिक भाषेत खाण्याच्या सोड्याला सोडिअम बायकार्बोनेट असे म्हणतात. त्याचबरोबर मीठाला सोडिअम क्लोराईड, कपड्याच्या सोड्याला सोडिअम कार्बोनेट असे म्हटले जाते. लिंबूमध्ये आपल्याला सायट्रिक आम्ल मिळते. जर आपणाला पोटाच्या समस्या जाणवत असतील तर आपण लिंबूचा सरबत बनवून पितो कारण त्यामध्ये अॅटासिड असतात.

आपले शरीरही विज्ञानाचा भाग आहे. आपल्या त्वचेत मेलॅनिन नावाचे पिगमेंट असते (अमीनो अॅसीड). ज्या व्यक्तींमध्ये मेलॅनिनची कमतरता असते ते लोक गोरे दिसतात आणि ज्यांच्यामध्ये मेलॅनिन जास्त असते ते लोक सावळे किंवा काळे असतात. त्याचबरोबर आपल्या केशांमध्ये आणि नखांमध्ये केरॅटिन नावाचे पिगमेंट असते. आजकाल आपण पाहतो की महिला किंवा मुली सुंदर दिसण्यासाठी सौंदर्यप्रसाधनांचा वापर करतात. ते आपल्यासाठी किती चांगले किंवा हानीकारक आहे याकडे कुणाचेच लक्ष नसते. प्रत्येक घरामध्ये सौंदर्यप्रसाधनांचा वापर केला जातो. आपण ज्या क्रीम वापरतो त्या तेल, पाणी, बीरेक्स, वॅक्स यांच्यापासून बनवल्या जातात. यामध्ये सुगंध येण्यासाठी वेगवेगळे पदार्थ वापरले जातात. ते सुगंध आपण वेगवेगळ्या फुलांपासून मिळवू शकतो. अल्कोहोल, अल्डिहाइड, कीटोन, फिनॉल हे वापरून आपण त्या फुलांतून सुगंध काढू शकतो. जी पावडर आपण वापरतो त्यामध्ये झिंक ऑक्साईड व स्टार्च वापरले जाते.

वाढत्या वयातच मुलभूत शिक्षणाची गरज

कु.अबोली बेलम

बी.ए.भाग-१

आजचे युग हे तंत्रज्ञानाने विकसित झालेले आधुनिक युग आहे. आजच्या युगात शिक्षणामध्ये सगळ्यात मोठी कमी आहे तर आपल्याला त्यातील जीवनाभिमुखतेचा अभाव आहे. आपला पाल्य शाळेत जातो त्यावेळी ज्ञान प्राप्त करण्यासाठी खूप खर्च असतो पण खरंच प्रत्यक्ष जीवनाशी त्याचा किती संबंध आहे याचा विचार पालकांनी करण्याची वेळ आली आहे. एक मोठे उदाहरण सांगते म्हणजे हा मुद्दा तुमच्या लक्षात स्पष्टपणे ईल.

एकदा माध्यमिक शाळेची सहल एका उंच ठिकाणी गेले गडावर गेली होती. त्यात काही मुली किल्ल्यावर चढून गेल्या तर काही मुली त्या ठिकाणच्या गाईडशी गप्पा मारत राहिल्या. त्याला काही उलटेसुलटे प्रश्न विचारून बघावून सोडत होत्या. त्याची टिंगलटवाळी करत होत्या. त्या माणसाची टिंगल करावी असे त्यांना वाटले. पूर्वी शाळेत, मुलांचा टिंगलटवाळी करणे हा जन्मसिद्ध हक्क मानला जायचा. आता तर मुलींनीही त्या हक्कावर अतिक्रमण केले आहे आपल्याला पदोपदी जाळवते.

एक अगाऊ मुलगी त्या वृद्ध माणसाला थट्टेच्या सुरात मारते, “काका, तुम्हाला बेरीज-वजाबाकी, गुणाकार-भागाकार यातलं काही कळतं का?” तेव्हा काका निराश झाल्याने म्हणतात, “अरे बाळा, मला यातलं काही येत नाही.”

त्यावेळी बाकीच्या मुली मोठमोठ्याने खिदळतात आणि म्हणतात, “तुमचं अर्थ आयुष्य माहिती देण्यात गेलं आहे. जीवन व्यर्थ आहे.” परत सगळे असेच पुढे चालत राहिले. त्यावेळी त्या किल्ल्याची एका बाजूची दरड पावसामुळे कोसळायला आली होती. अशा वेळी ते काका मुलींना विचारतात, “मुलींनो तुम्हाला लांब उडी मारायला येते का?” मुली म्हणतात, “नाही.” मग काका म्हणतात, “आता दरड कोसळणार आहे. तुम्ही त्याच्या खाली सापडून मरणार. आता तुमचे शंभर टक्के जीवन बेकार आहे.”

आजचं शिक्षण मुलांचं जीवन वाचवायला समर्थ आहे का यावर विचार करणं अत्यावश्यक आहे. इंग्रजीतून शिकत असलेल्या मुलांना दहा मिनिटे न अडखळता शुद्ध इंग्रजीतून बोलता येईल? अर्थशास्त्रात पदव्युत्तर शिक्षण घेतलेल्या कितीजणांना अर्थसंकल्पाचं विश्लेषण करता येईल? एम.एस्सी. झालेल्या मुलांत किती प्रमाणात वैज्ञानिक दृष्टीकोण आढळतो? या प्रश्नांची उत्तरे फारशी मिळत नाहीत. या वास्तवाकडे फार दिवस आपल्याला डोळेझाक करता येणार नाही. यासाठी पालकांनीच पुढाकार घेऊन शिक्षणाला मुलांच्या जीवनात कसं आवश्यक आहे हे पटवून सांगून सामुहिक दबाव निर्माण केला पाहिजे.

आजचे विद्यार्थी शाळेत सांगितलेला निबंध पाठ करून अथवा एकमेकांचा बघून लिहितात. ‘माझी आई’ असा निबंध असेल तर पाठ्यपुस्तकातील बघून लिहितात नाहीतर एकमेकांचा लिहिलेला निबंध उतरतात. जर आठवीत शिकत असलेल्या मुलाला आपल्या आईबद्दल चार गोष्टी मनाने लिहिता येत नसतील तर शैक्षणिक परिस्थिती गंभीर आहे हे पालकांनी जाणलं पाहिजे. पालकांनी शाळेची फी भरणे, पुस्तके - कपडे घेणे एवढ्यावरच त्यांची जबाबदारी संपत नाही. आपलं घर हे शालाबाह्य शाळा बनवायला हवं. सरकार आपली धोरण बदलेल तेव्हा बदलेल; पण मुलांना जीवनावश्यक मुलभूत शिक्षण हे आपण घरातूनच द्यायला सुरुवात करायला हवी.

पालकांनी मुलांना वाढवत असताना एकमेकांत तुलना करून वाढवू नये. प्रत्येक मुलाची कलाकौशल्ये, त्यांची सामर्थ्ये



कोरोना व्हायरस : वास्तवता आणि उपाय

कु. ऋतुजा माणिक कुंभार
बी.एस्सी. भाग ३

आपल्या आजूबाजूला अनेक कीटाणू व विषाणू असतात. आपल्या शरीरातील पेशी स्वतःचे अन्न स्वतः तयार करतात; पण कीटाणू/विषाणू स्वतःचे अन्न स्वतः तयार करत नाहीत. म्हणूनच ते एखाद्या पेशीवर हल्ला करतात आणि पेशीतील ऊर्जा काढून घेतात आणि आपल्यासारखेच दुसरे जीव तयार करतात. अशा प्रकारे ते वेगाने पसरतात म्हणूनच त्यांना 'व्हायरस' म्हणतात.

बहुतांश रोगांचे तसेच विषाणूंचे संक्रमण आपल्या शरीरात हवेमार्फत होते. आपल्याला होणारे काही रोग हे संसर्गजन्य असतात. संक्रामक रोगाला कारणीभूत असणारे जीव एका व्यक्तीपासून दुसऱ्या व्यक्तीपर्यंत पोहोचण्याच्या क्रियेला रोगसंसर्ग म्हणतात. विकारग्रस्त व्यक्तीकडून निरोगी व्यक्तीकडे होणाऱ्या संक्रमणाच्या या क्रियेला अनेकदा सूक्ष्मजीवांचा प्रसार फार मोठ्या आणि जलद गतीने आणि थेट होत असतो. रुग्णाच्या नाकातील, घशातील, तोंडातील खोलवरच्या भागातील त्राव, शिंकणे, खोकणे, थुंकणे इ. क्रियांमुळे बाहेर फेकला जातो. त्यातील सूक्ष्म तुषारांमुळे रोगजनक जीव हवेत सर्वत्र पसरतात. निरोगी व्यक्तीच्या श्वसनाबरोबर ते शरीरात प्रवेश करतात. त्यामुळे निरोगी व्यक्तीलाही त्या रोगाची लागण होते.

विषाणूजन्य रोगांमध्ये देवी, कांजिण्या, गोवर, खोकला, कॉलरा या रोगांचा समावेश होतो. संसर्गजन्य रोग हे एका व्यक्तीकडून दुसऱ्या व्यक्तीकडे संक्रमित होतात. काही रोग हे प्राण्यांमार्फतही माणसापर्यंत येतात. यामध्ये स्वाइन फ्ल्यू, निपाह व्हायरस इत्यादी रोगांचा समावेश होतो. निपाह व्हायरस हा वटवाघळाकडून माणसापर्यंत आल्याचे निदर्शनास आले आहे. तसेच मागच्याच महिन्यात एका नवीन व्हायरसने प्राण्यांमधून माणसात प्रवेश केला आहे त्याचे नाव आहे 'कोरोना व्हायरस'.

काय आहे कोरोना व्हायरस ?

रुग्णांमधून घेतलेल्या या विषाणूंची नमुना चाचणी प्रयोगशाळेत करण्यात आली. नंतर जागतिक आरोग्य संघटनेने हा कोरोना व्हायरस असल्याचे सांगितले. कोरोना व्हायरस हे विषाणूच्या समुहाचे नाव आहे. कोरोना व्हायरस हे नाव त्याच्या

आकारावरून पडले असावे. एखाद्या मुकुटासारखा दिसणारा हा व्हायरस आहे म्हणून त्याचे नाव कोरोना पडले आहे.

कोरोना व्हायरस आला कुठून ?

कोरोना व्हायरस हा प्राण्यांमध्येच जास्त मानवापर्यंत हा व्हायरस जास्त पोहोचत नाही. मानवाला लागण झालेल्यांमध्ये सात कोरोना व्हायरस आहेत. २००२-२००५ साली सार्स नावाच्या व्हायरसने ८,०९८ लोक संक्रमित झाले होते. यामध्ये ७७४ लोक पावले. डिसेंबर २०१९ च्या पहिल्या आठवड्यात कोरोना व्हायरस सापडला. 'एन-क्राऊन' विषाणू कोरोना व्हायरसचा प्रकार आहे. यापूर्वी सहा अजून व्हायरसची निश्चिती झाली असून सध्याचा व्हायरसचा प्रकार आहे. २०१९च्या व्हायरसचा जेनेटिक स्टडी सांगण्यात आलं की, हा विषाणूचा प्रकार मानवापर्यंत पोहोचला आहे.

चिकित्सा परामर्श दाव्यानुसार सगळेच कोरोना जीवघेणे किंवा धोकादायक नसतात; पण तरीही ते गंभीर आहेत. हे व्हायरस सर्दीच्या विषाणूंमुळे मानव आणि प्राणी दोघांना संक्रमित करतात. लहान या विषाणूचा संसर्ग लवकर होतो. या विषाणूची व्यक्तीकडून दुसऱ्याला होत असल्याने हा व्हायरस धुमाकूळ घालत आहे.



सहवास वि. स. खांडेकरांचा - सुधाकर पोतदार

कु.आकांक्षा पोतदार
बी.ए.भाग २



ज्ञानपीठ पुरस्कार विजेते, ख्यातनाम मराठी लेखक वि.स.खांडेकर यांच्या सहवासात त्यांचे लेखनिक व वाचनीक म्हणून सन १९५८ ते १९६३ या काळात सुधाकर पोतदार यांनी काम केले. खांडेकरांच्या 'ययाती' या कादंबरीच्या शेवटच्या भागाचे लेखन त्यांच्या हातून झाले. आज वयाच्या ८३ व्या वर्षी सेवानिवृत्त शिक्षक म्हणून आनंदी आणि उत्साही जीवन जगताना आपल्या जीवनातील आठवणी ते सांगतात. विद्यार्थीदशेतला खांडेकरांचा सहवास, राष्ट्रसेवा दलाचे संस्कार व कार्य, पुरोगामी विचारांचा ध्यास, अनेक लेखक, कलावंत, विचारवंत आणि समाजसेवक यांच्याशी आलेला त्यांचा संपर्क या मुलाखतीतून वाचावयास मिळणार आहे. सुधाकर पोतदार म्हणजे माझे आजोबा. माझ्या आईचे वडील. एक चित्रकार. कोल्हापूरच्या शिक्षण प्रसारक मंडळ या संस्थेत सन १९६५ ते १९९५ पर्यंत शिक्षक म्हणून काम केल्यानंतर ते आज निपाणी येथे वास्तव्यास आहेत. त्यांचे मोठेपण हा आमचा आदर्श म्हणून मी त्यांच्याशी केलेली बातचीत -

प्रश्न : आपले बालपण व शिक्षण याविषयी सांगा.

आजोबा : महाराष्ट्र-कर्नाटक सीमा भागातल्या निपाणीत माझा जन्म झाला. वडिलांचा पिढीजात सराफीचा व्यवसाय होता. तसे पाहता स्वातंत्र्याच्या आंदोलनाचा तो काळ ते

भूदान चळवळ याविषयीचे कार्य आणि जागृती गळ वडील व्यापारी असल्याने कौटुंबिक परिस्थिती बरो हो. प्राथमिक शिक्षण कुमारमंदिरात झाले आणि माध्यमिक विद्यामंदिर हायस्कूल येथे झाले. या शाळेचे संस्थापक होते. दुसरे राष्ट्रप्रेमी शिक्षक दिनकर हरदास यांनी देशभक्ती, वर्तणूक याबाबतीतले संस्कार केले. कष्ट या शिक्षकांनी आम्हाला करून दिली. श्रमाच्या बाबत रहायचे नाही हा आदर्श त्यांनी घालून दिला. शिबिरातून त्यांनी आम्हाला अनेक ठिकाणी नेले. आम्ही रमलो. रस्ते तयार करणे, खडी फोडणे, घालणे अशी श्रमाची कामे केली. त्यामुळे एक निर्व्यसनी राहिलो. वाचन आणि गाणी ऐकणे हा आग्र लागला. यावेळी निपाणीत राष्ट्रसेवा दलाची फार होती. त्यात मोठ्या प्रमाणात तरुण सहभागी आम्ही विद्यार्थीदशेतच त्यात सहभागी झालो. शाळेचे अंधश्रद्धा निर्मूलनावर अधिक भर दिला जाई. आपले अंधश्रद्धा ठेवायची नाही हे माझ्या मनाने त्यावेळी अकरावीनंतर मी कोल्हापूरला राजाराम एफ.वाय.आर्टस्ला गेलो. तिथे शिकताना पहिल्या प्राचार्य पी.बी.पाटील, सदाशिवराव मंडलीकर, पानसरे हे विद्यार्थी मित्र मिळाले. दुसऱ्या वर्षी मी गोखले कॉलेजला गेलो. तिथे ल.भ.भिंगारे, द.मि. अनुराधा पोतदार हे आम्हास मराठी शिकवीत. ल.खर्डेकर व एम.आर.देसाई हे इंग्रजी शिकवीत. विद्यापीठाचे कुलगुरू झालेले रा.ब.करमरकर शेक्सपिअरचे नाटक शिकवीत. १९६२ साली मी

प्रश्न : शिक्षण घेत असताना आपणावर कोणता प्रभाव पडला याविषयी सांगा.

आजोबा : मी माध्यमिक शिक्षण घेत असताना राष्ट्रसेवा दलात सहभागी झालो. त्यावेळी चळवळीशी माझा दतका घेत १९६३

वाचन संस्कृती : काळाची गरज

कु.ऋतुजा संजय कोरे

श्री.एस्सी.भाग २

'ग्रंथ हेच गुरु' हे आपण काळाच्या ओघात विसरत चाललो आहे असे वाटते. आजच्या या धावत्या जगात मानव कुठे तरी वाचन विसरतो आहे असे वाटते. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांनी सांगितले आहे की, 'वाचाल तर वाचाल' म्हणूनच मानवाने वाचनाला दूर लोटून चालणार नाही. म्हणूनच म्हणतात ना, 'पुस्तके आणि चांगली माणसे वाचावी लागतात.'

अलिकडे मानवाचा असा भ्रम झाला आहे की वाचन म्हणजे कंटाळवाणी गोष्ट आहे. ते हे साफ चुकीचे आहे. वाचनामुळे मानव सुशिक्षित, सज्जान होतो. एक चांगला व्यक्ती घडविण्यासाठी व घडण्यासाठी वाचनाचा मोलाचा वाटा असतो. मानव हा मुद्रणकलेच्या काळापासून लिहित-वाचत आहे. मुद्रणकलेच्या काळानंतर वाचनात प्रगती झाली. मानव लिहू-वाचू लागला. तसेच आज मानवाला पुस्तके वाचणे हा जीवनाचा अविभाज्य घटक बनवला पाहिजे.

सकाळी वर्तमानपत्र आले की, कोण पहिल्यांदा ते वर्तमानपत्र वाचणार यासाठी आम्हा भावंडांची धडपड सायची. काय तो धडपडीतून मिळवलेल्या वर्तमानपत्राचा नंद आणि जगाबद्दल आढावा घेण्याची उत्सुकता..! आज हे चित्तच पहायला मिळते पुस्तके मानवाला ज्ञानी बनवण्यात लाचा वाटा आहेत.

मानवाला जीवनात एज्युकेशन, लर्निंग खूप महत्त्वाचे हे. मानव हा शिक्षक, मित्र वडीलधारी व्यक्तींकडून घेतो. पण लर्निंग ही गोष्ट निरंतर सुरू असणारी कला आहे. दोन्ही (एज्युकेशन आणि लर्निंग) करिता वाचन हा त्यातील गाचा दुवा आहे. म्हणूनच

ल तर वाचाल
तले हे आंबेडकरांनी
ते झाले
पला हा जयांनी.
ने मिळेल हो ज्ञान,
ल हो अज्ञान,
वा हो थोडी जाण,
लच अज्ञान,
ल तुमची शान!

असं हे वाचन मानवाला प्रगतीपथावर घेऊन जाण्यासाठी वाचनाला पर्याय नाही. वाचन हा शब्द कसा तयार झाला? तर व - वचन म्हणजे शपथ. (एखादे कार्य करण्यासाठीचा दृढनिश्चय होय) जे वाचन होय. तसेच आपल्याला उज्वल भविष्य घडवायचे असेल तर वाचनाच्या निरंतर प्रगतीपथावर वाटचाल सुरू करायला हवी. विचारांच्या युद्धात पुस्तक हेच शस्त्र आहे. वाचनामुळे मानव कोणत्याही परिस्थितीतून मार्गक्रमण करू शकतो.

आजचे युग हे मोबाईलचे युग म्हटले जाते तर आजचा युवक हा वाचन विसरून जात आहे. मोबाईलमधील जगाबरोबर जोडण्यासाठी विविध ॲप्स उपलब्ध आहेत. त्यात व्हॉट्सॲप, फेसबुक, इन्स्टा अशी बरीच ॲप्स आहेत. ही अशी सारी ॲप्स युवक वापरताना दिसतो. त्यात असणारे नवनवीन फिचर्स, त्यात स्टेटस असा व्हॉट्सॲपमधील भाग, त्यात जर टॅग करून जर पोस्ट बनवली तरच ते वाचले जाते. पोस्ट करणारा व्यक्ती ही वाचनप्रेमींसाठी ३ संबोधचिन्हाचा वापर करतो. असे का? इतका आळशी झाला आहे का आजचा युवक? तर वाचनाची आवड ही फक्त शाळा कॉलेजपर्यंत मर्यादित न राहता ती आपल्या शरीराला चांगली आवड म्हणून जोपासली पाहिजे. म्हणूनच

उठ माणसा जागा हो

वाचनाचा धागा हो

असे प्रत्येकाला ग्वाही की वाचन ही काळाची गरज न बनता हा वाचनाचा काळ बनवा. चांगली पुस्तके, चांगले वाचन हे उत्तमोत्तम घडते फक्त वाचनामुळे. मानवाने चांगली व्यक्ती घडण्यासाठी गरज आहे ती फक्त वाचनाची. आजपर्यंत ज्या महान व्यक्ती घडल्या त्यांच्या महान बनण्याचे कारण म्हणजे वाचन होय. त्यांच्यातील वक्तृत्व गुण वाढीत लागले म्हणूनच आज आपण स्वतंत्र भारतात रहात आहोत. 'वाचाल तर वाचाल' हे बाबासाहेब आंबेडकरांचे वचन किती सार्थ ठरते.

आज मानव सर्वकाही करू शकतो व ज्या प्रगतीपथावरून वाटचाल करतो ती फक्त वाचनामुळे. म्हणून मानवाने जगाशी जोडण्यासाठी वाचनाला सुरुवात करायला हवी.

टोल प्लाझावरची ती भयानक रात्र...

कु. अक्षता शरद मोहिते
बी.ए. भाग १

ओळखलंत का मला? मी जर माझं नाव सांगितलं तर काहीजणांच्या डोळ्यातून पाणी येईल, तर काहीजणांच्या पायाखानची जमीन सरकेल. हो... तिच मी... जिची चर्चा सोशल मीडिया, न्यूजपेपर्स, टीव्हीवर गेले काही दिवस सतत होत होती. प्रत्येकाच्या तोंडात फक्त माझाच विषय होता. तीच मी. हैद्राबादमध्ये झालेल्या अमानवी बलात्कारी घटनेतील प्रियांका रेड्डी.

तो दिवस आठवला की अजूनही अंगावर शहारे येतात. तो दिवस माझा प्राण नेण्यासाठी आणि समाजातील मुली अजूनही सुरक्षित नाहीत हे सांगण्यासाठीच उगवला होता. स्त्रीला देवता मानणारा आपला भारत देश आणि अशा या महान देशामध्ये हे असे काळीमा लावणारे कृत्य. जगप्रसिद्ध असलेली आपली भारतीय संस्कृती जिथे स्त्रीला माता म्हटलं जातं; पण आज त्याच स्त्रीकडे वासनेच्या दृष्टीने पाहिले जाते. स्वतःची हौस पूर्ण करण्यासाठी निष्पाप, निरागस मुलींवर अत्याचार करून मारलं जातंय. का? कशासाठी? एखाद्याचा जीव घेण्याचा अधिकार या नराधमांना कोणी दिला? अत्याचार करून हवस पूर्ण झाल्यावर कायद्याच्या भीतीपोटी त्या मुलीचे तुकडे केले जातात. काहीजणांना जाळलं जातंय... तर काहींचा गळा दाबून त्यांना मारलं जातंय... हे सगळं किती दिवस?

लहानपणापासून मुक्या जीवांवर मनापासून प्रेम केलं मी; पण माझीच या मुक्या जीवांपेक्षासुद्धा वाईट पद्धतीने हत्या होईल याची कल्पनाच कधी केली नव्हती. शमशाद बाग मध्ये माझं क्लिनिक होतं. अगदी माझ्या घरापासून ३० किमी. लांब होतं. टोंडूपाली टोल प्लाझापर्यंत मी माझ्या स्कूटरवरून जात होते आणि तिथून पुढे मी एखादी कॅब बुक करून माझ्या क्लिनिकला जात होते. हा असाच माझा रोजचा दिनक्रम असायचा; पण असे म्हणतात ना नियतीचा खेळ कधी पलटतो आणि नियतीच्या फेऱ्यात कधी काय येईल हे कोणालाच माहिती नसतं.

२७ नोव्हेंबरची ती रात्र. संध्याकाळी साधारण ६ च्या आसपास मी टोंडूपाली टोल प्लाझाजवळ येऊन पोहोचले. तिथे माझी स्कूटर मी पार्क केली. मी एका डॉक्टरकडे स्कीन ट्रिटमेंटसाठी अपॉईंटमेंट घेतली होती. त्यासाठी मी कॅब करून

त्या डॉक्टरकडे गेले. परत आल्यावर स्कूटर बघितलं पंचर होती. रात्र खूप झाली होती. त्या टोल प्लाझा नव्हतं. मी एकटीच तिथं होते. नंतर मला काही माणसं पण त्यांच्या वाईट नजरा माझ्या शरीरावर खेळत होतं डोळ्यात मदतीची नाही तर वासनेची भावना दिसली. वाजले होते. नंतर मी माझ्या बहिणीला फोन केला. पंचर असल्याचे तिला सांगितले. तिने मला 'गाडी आणि कॅबने घरी ये' असे सांगितले; पण मला क्लिनिकला कशी जाणार? आणि गाडी कुणी चालवेल असे विचार माझ्या मनात येऊ लागले. त्या रात्रीचा प्रसंग माझ्यावर ओढवेल याची पुसटशी कल्पना होती. खूप वेळानंतर एक माणूस माझ्याजवळ आला. 'काही मदत हवी आहे का?' असे विचारू लागला. मला होती आणि मला लवकर घरी जायचे होते म्हणून मी त्याच्याकडे मदत मागितली. तो माझी स्कूटर घेऊन थोड्या वेळाने येऊन म्हणाला 'दुकाने बंद आहे. मदतीच्या भावनेने काळोखात घेऊन गेला आणि आणखी तिघेजण तिथे आले आणि माझ्याशी क्लिनिकला लागले. मी तेथून पळून जाण्याचाही प्रयत्न केला. चौघांच्या शक्तीपुढे माझी ताकत कमी पडत होती. 'मला सोडा... मला जाऊ दे...' अशी विनवणी करून मी आरडाओरडा करू लागले म्हणून माझे तोंड बांधले. चेहऱ्यावर दारू टाकली. मग चौघांनी माझ्यावर अत्याचार मला श्वासही घेता येत नव्हता. मी गुदमरू लागले. नराधमांना माझ्या जीवाची काहीच पडलेली नव्हत. शेवटी मी शेवटचा श्वास सोडला...

मी मेले हे कळल्यावर त्यांना पोलिसांची मदत लागली. त्यानंतर त्यांनी मला एका ट्रकमध्ये घालून अज्ञात स्थळी नेऊन मला जाळले. नंतर चारही दिवस घरी निघून गेले. इकडे माझ्या घरचे माझा खूप शोध पोलिसात तक्रार पण केली. पण टोल प्लाझा अज्ञात येत नाही असे पोलिसांनी सांगितले. मग माझ्या घराचे बाग पोलीस स्टेशनला गेले आणि तक्रार नोंदवली. पण माझा खूप शोध घेतला पण त्यांना काहीच सांगितलं

बालगुन्हेगारी : एक सामाजिक समस्या

कु.आलिशा आलम पठाण
बी.एस्सी.भाग १

सध्या समाजापुढे दोन गंभीर प्रश्न आहेत. पहिला मुलांशी संबंधित गुन्हेगारीत होत असलेली वाढ आणि दुसरा किशोरवयीन मुलांकडून केल्या जाणाऱ्या गंभीर गुन्हांचा. मुले किशोर वयात गुन्हेगारीकडे का वळतात हा चिंतेचा विषय आहे. भारताच्या हजारो वर्षांच्या इतिहासात समाजापुढे हे प्रश्न उभे राहिल्याचे दिसत नाही, मात्र गेल्या पन्नासएक वर्षात स्थिती खूपच खराब होत गेली आहे. संस्कृती आणि संस्कारांपासून नवीन पिढीची होत चाललेली फारकत आणि गरीबीने हा प्रश्न बिकट झाला आहे. ऐहिक सुखांच्या आकर्षणातून अनेक मुले गुन्हेगारीकडे वळतात. एक तर ही मुले स्वतः गुन्हेगारी करतात किंवा त्यांना गुन्हेगारीत ओढले जाते. सुरुवातीस ही मुले लहानसहान गुन्हे करतात व आयुष्यात पुढे 'डॉन' बनतात. हे एवढ्या थराला जाते की दहशतवादी संघटनाही या मुलांना आपल्यात सामील करतात.

भारताला वेगाने विकास करण्याची आस लागली आहे. प्रत्येक क्षेत्रात अग्रेसर होण्याची आपली धडपड आहे. आपल्याला एक सुशिक्षित व सुसंस्कृत देश व्हायचे आहे; पण अशा परिस्थितीत आपण वाटचाल करू शकू का? आज मुलांवर लैंगिक अत्याचार होत आहेत व मुलेही बलात्कार करीत आहेत. खुनांमध्येही मुलांना अटक होत आहे. अल्पवयीन मुलांचे वेश्याव्यवसायासाठी अपहरण केले जात आहे. स्वतः गुन्हे करून किंवा गुन्द्यांची शिकार होऊन मुलांचे निरागस बालपण बरबाद होत आहे.

'नॅशनल क्राईम रेकॉर्ड्स ब्युरो'च्या आकडेवारीनुसार सन २०१४ मध्ये देशभरात मुलांशी संबंधित ८९ हजार ४२३ गुन्हे नोंदले गेले. एकाच वर्षात सन २०१५ मध्ये हा आकडा वाढून ९४ हजार १७२ वर पोहोचला. यापैकी बहुतांश गुन्हे लैंगिक अत्याचाराचे आहेत. बालहक्क आणि बालकल्याण यासाठी काम करणारे नोबेल पुरस्कार विजेते कैलाश सत्यार्थी आकडेवारीचा हवाला देऊन असे सांगतात की, "मुलांवर लैंगिक अत्याचार करणारे बहुतेक त्यांचे नातेवाईक किंवा परिचितच असतात त्यामुळे प्राचीन, सुजाण संस्कृतीचा नैतिक मूल्ये

लागली आहे, या प्रश्नांवर प्रत्येक नागरिकास जागरूक करावे लागेल."

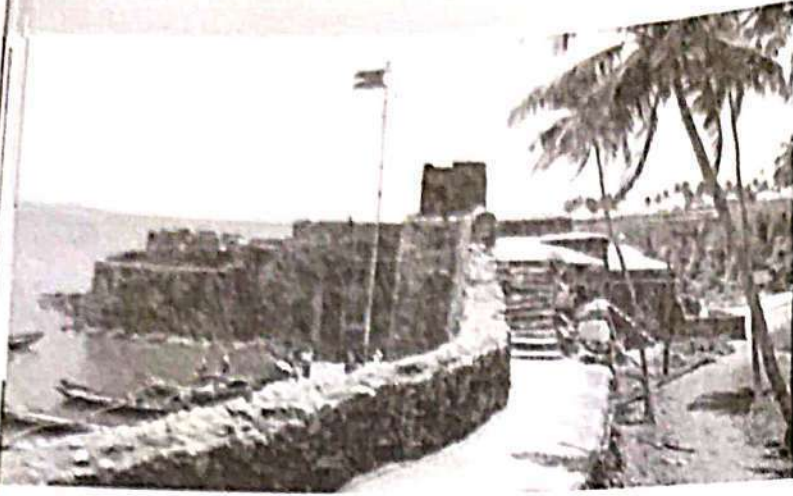
मुले गुन्हेगारीकडे का वळतात हे समजून घेण्यासाठी आकडेवारी पाहू. फेब्रुवारी २०१६ मध्ये सरकारने २०१० अशी माहिती दिली की, सन २०१० मध्ये बालगुन्हेगारी ७४० प्रकरणे नोंदली गेली आहेत. सन २०१४ मध्ये आकडा वाढून ३३ हजार ५२६ झाला. म्हणजेच केवळ चार वर्षांत बालगुन्हेगारीत ४७% वाढ झाली. ही आकडेवारी आहे. प्रत्यक्षात हे प्रमाण याहूनही जास्त असू शकते.

'नॅशनल क्राईम रेकॉर्ड्स ब्युरो'ची आकडेवारी दाखविते की, ६० टक्के बालगुन्हेगार १६ ते १८ या वयामध्ये असतात. या गुन्द्यांमध्ये खून व बलात्कार यासारखे गंभीर गुन्हेही असतात. सन २०१२ मध्ये दिल्लीत झालेले सामूहिक बलात्कार व खुनाचे प्रकरण देश अजूनही विसरू शकत नाही. त्या प्रकरणात एका अल्पवयीन गुन्हेगाराने राक्षसी अत्याचार केले होते. मुंबईत सन २०१३ मध्ये १२ वर्षीय शक्ती मिल बलात्कार प्रकरणही असेच अल्पवयीन मुलांचे केलेल्या पाशवी बलात्कार व खुनाचेच होते. कायदानुसार बालगुन्हेगारांची प्रकरणे नेहमीच्या न्यायालयात न चालता ज्युवेलाईन जस्टिस बोर्डकडे नेणे ही या गुन्हेगारांना तीन वर्षांहून अधिक शिक्षा देण्याची ही शिक्षाही कैदेची नसते तर बालसुधारगृहात ठेवण्याची वाईट मार्गाला लागलेली मुले सुधारावीत व त्यांना नागरिक होण्याची संधी मिळावी या हेतूने हा कायदा बनविला गेला. परंतु सर्वेक्षणातून असे दिसते की प्रत्यक्षात तसे होत



शिवछत्रपतींचे आरमार : एक ऐतिहासिक दस्तऐवज

कु.पवार आरती शरद
बी.कॉम.भाग १



शिवछत्रपतींचे आरमार या पुस्तकाच्या मुख्य पृष्ठावर शिवाजी महाराजांनी शिवकालीन युद्धात ज्या दोन युद्धनौका वापरल्या त्यांची चित्रे आहेत. गलबत व मुराब या दोन युद्धनौका होत्या. हे पुस्तक दोन लेखकांनी लिहिले आहे गजानन भास्कर मेहेंदळे व संतोष प्र.शिंत्रे. या पुस्तकाची प्रथम आवृत्ती २५ ऑगस्ट २०१० मध्ये करण्यात आली. पुस्तकाचे मूल्य रु.२५०/- इतके आहे.

लेखकांनी पंचवीस-तीस वर्षांपूर्वी शिवाजी महाराजांच्या खांदेरी मोहिमेचे प्रकरण इंग्रजीत लिहून ठेवले होते. ते प्रकरण किंवा त्याचे मराठीत भाषांतर प्रकाशित करावे असे लेखक गेल्या तीन-चार वर्षांपासून म्हणत होते. शिवाजी महाराजांच्या आरमाराविषयी उपलब्ध असलेली माहिती प्रामुख्याने समकालीन इंग्रजी पत्रव्यवहारात आहे. त्यामुळे या पुस्तकात अनेक ठिकाणी मूळ पत्रांमधील उतारे देऊनच हकीकत उलगडली आहे. खांदेरीचा संघर्ष हे शिवचरित्रातील एक महत्त्वाचे प्रकरण. त्याची तपशीलवार माहिती हे या पुस्तकाचे वैशिष्ट्य आहे.

लेखकांनी या पुस्तकाची अनुक्रमणिका प्रथम शिवाजी महाराजांच्या आरमाराचा प्रारंभ कधी झाला हे सांगितले. त्याचप्रमाणे खांदेरीची मोहीम व उपसंहार याबद्दलही माहिती सांगितली आहे. परिशिष्टात सिंधुदुर्ग, विजयदुर्ग, सुवर्णदुर्ग, पद्मदुर्ग आणि कुलाबा या किल्ल्यांची माहिती यात अनुक्रमाने दिली आहे.

शिवकालाच्या प्रारंभी भारतात ज्या युरोपीय नाविक सत्ता होत्या त्यांपैकी सर्वात जुनी सत्ता होती पोर्तुगीजांची. पोर्तुगीज

नौसेनानी वास्को-द-गामा आफ्रिकेला इ.स.१४९८ मध्ये कालिकतला येऊन महासागरातील अरबांचे वर्चस्व संपुष्टात येण्याची होती. इसवी सनाच्या पंधराव्या शतकात पोर्तुगीज देशांमधील माल बसरा व सुएझ येथे नेत. खुष्कीच्या मार्गाने तो माल भूमध्य समुद्राच्या पूर्वेत पोचतो. तिथल्या बंदरांमधून तो माल युरोपीय दर्यावेळी पोचतो.

हिंदी महासागराच्या किनाऱ्यावर पोर्तुगीजांच्या अशा वसाहती होत्या. इसवी सनाच्या शतकाच्या प्रारंभी आफ्रिकेच्या पूर्वेत किनाऱ्यावर मोझांबिक, मोंबासा इत्यादी ठिकाणी तांबड्या तोंडाशी एडनच्या आखातात सोकोत्रा येथे किनाऱ्यावर ओमानच्या आखातात मस्कत व पार्शियाच्या आखातात होर्मुझ येथे, इराणच्या बांदेल येथे, भारताच्या पश्चिम किनाऱ्यावर दीव, गोवा इत्यादी ठिकाणी, सिलोनमध्ये मनार, इत्यादी ठिकाणी, मलायाच्या पश्चिम किनाऱ्यावर अशा हिंदी महासागराच्या किनाऱ्यावरील पन्नास ठिकाणी पोर्तुगीजांच्या वसाहती होत्या किल्ले बांधले होते.

सतराव्या शतकात पोर्तुगाल आणि भारत वाहतूक करणारी पोर्तुगीज जहाजे प्रत्येकी सुमारे हजार टन क्षमतेची असत. पोर्तुगाल व भारत वाहतूक त्या शतकात बरीच घटली. त्या सरासरी मानाने दरवर्षी अशी सुमारे पाच भारतात येऊन जात. त्या शतकाच्या उत्तरार्धात फक्त दोन जहाजांवर आली होती. ही मालवाहतुकीसाठी वापरली जात असली संरक्षणासाठी तोफा बसविलेल्या असत.

शिवाजी महाराजांनी केलेल्या शुहर १६७२ यावर्षीच्या एका जाबित्यात बांधकामाकरिता त्या वर्षी करावयाच्या दिला आहे. त्यात सिंधुदुर्ग, विजयदुर्ग

बेंगलोर प्रवासात मिळालेलं अघ्यावत ज्ञान

कु.मनाली आनंदराव शिंदे
बी.एस्सी.भाग ३

'मला मिळालेलं सर्वात चांगलं शिक्षण प्रवासाद्वारे होतं.' -
लिसा लिंग

आज मला खूप आनंद होत आहे की जो प्रवास आणि अनुभव आम्ही अनुभवला तो सांगण्याचा मी प्रयत्न करीत आहे. तसं पाहिलं तर शैक्षणिक सहल (स्टडी टुर) ही प्रत्येक वर्षीच जाते; पण यावर्षी २०१९-२० मध्ये फिजिक्स डिपार्टमेंटने आम्हाला कायम जीवनासाठी पुरणाऱ्या आठवणी दिल्या ते म्हणजे कर्नाटकची राजधानी ज्याला आपण 'सिलिकॉन व्हॅली ऑफ इंडिया' म्हणजेच बेंगलुरू येथे सहल आयोजित करून.

जशा आमच्या परीक्षा (पाचवी सेमीस्टर) संपल्या आणि आम्हाला वेध लागले आपली सहल कुठे जाणार. सगळेजण खूप उत्सुक होते की पाटील मॅडम काय सांगणार. प्रत्येकाच्या डोक्यामध्ये वेगवेगळे विचार, प्लॅन होते. शेवटी एक प्लॅन पक्का झाला तो बेंगलोरला जायचा. तसं पाहिलं तर आम्ही चार दिवसांसाठी जाणार होतो. पण त्याचं आयोजन करायला आम्हाला एक महिना लागला.

एक दिवस अचानक मॅडमचा फोन आला की 'मनाली आपलं बेंगलोरचं रिझर्वेशन कन्फर्म झालं आहे. २६ तारखेला आपण जाणार आहोत. ही बातमी सगळ्यांना सांग.' हे जे शब्द होते ते खरंच खूप गोड होते. जेव्हापासून जाण्याची बातमी कळली होती आम्ही बेंगलोरच्याच विचारामध्ये होतो. कुठंच लक्ष नव्हतं कोणाचं. तास जरी सुरू असला तरी शरीराने मी वर्गामध्ये होते, पण मन बेंगलोरचा विचार करत होतं.

शेवटी २६ डिसेंबरचा दिवस उजाडला. सगळ्यांना खूप आस होती की आपली ट्रीप कशी होणार, आपल्याला काय काय अनुभव येणार. यासोबत एक धाकधुकही सर्वांच्या मनात

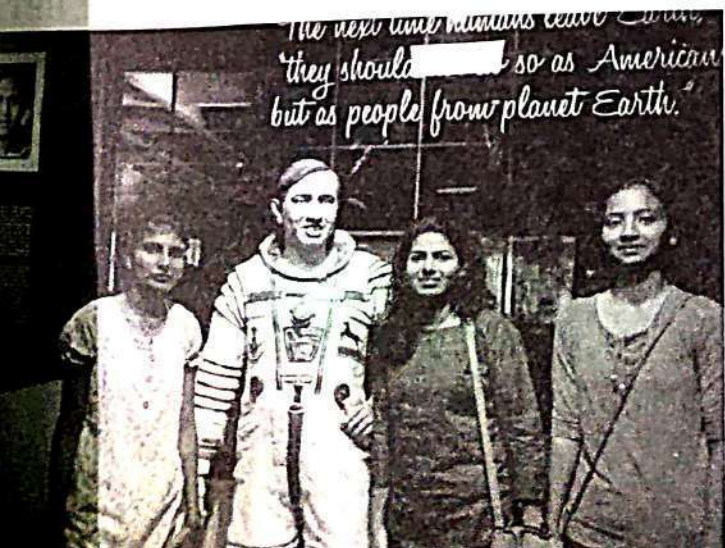
होती की सर्व काही ठीक होईल ना? कारण ट्रीपमध्ये आम्ही फक्त १५ मुली आणि आमच्या मॅडम इतकेच जाणार होतो. सगळ्यांना चिंता होती की मॅडम एकट्या कशा सांभाळणार इतक्या मुलींना, पण मॅडमनी ठरवलं होतं की मी सगळ्या मुलींना सुखरूप परत आणणार.

आम्ही २६ डिसेंबरला सकाळी पलूस मधून ११ वाजता मिरजेला जायला निघालो. सगळेजण बस स्टॅन्डसमोर एकत्र जमले आणि आम्ही १ वाजता मिरजेत पोहोचलो. मिरज रेल्वे स्टेशनवर आम्ही आमच्या प्रवासाला गोड सुरुवात केली. बेंगलोरला जायला आम्हाला ३.३० ची रानी चेनम्मा एक्सप्रेस होती. आम्ही १४ जण एका कम्पार्टमेंटमध्ये आणि दोघीजणी दुसऱ्या कम्पार्टमेंटमध्ये होत्या. जसा प्रवास सुरू झाला तशा सगळ्यांच्या गप्पा सुरू झाल्या. कोण फोटो काढत होतं, कोण गाणी म्हणत होतं तर कोण निसर्गाचा आस्वाद घेत होतं.

जेव्हा आम्ही मिरजेतून निघालो तेव्हा सगळा डबा आम्हीच व्यापला होता; पण जसे जसे स्टेशन येऊ लागले तसा आमचा दंगा कमी होऊ लागला. आमच्या डब्यामध्ये आठवी ते दहावीची शाळेतील मुलं चढली. ती स्काऊटच्या कॅम्पसाठी चालली होती. त्यांना मराठी येत होतं. मग काय गप्पा इतक्या रंगल्या.

आम्ही त्यांच्याकडून नवीन शब्द जाणून घेतले, जसे की सोन्याला तिकडे भंगार म्हणतात. या सगळ्यामध्ये वेळ कसा गेला कळलंच नाही. रात्री झाली. सगळेजण जेवण करून झोपायच्या तयारीत होतो; पण आमच्यापैकी दोघींना दुसऱ्या कम्पार्टमेंटमध्ये जावे लागणार होते. मॅडमनी खूप प्रयत्न केला सीट अँडजेस्टमेंट करण्याचा; पण ते झालं नाही. म्हणून आमच्या एनसीसीच्या दिपाली व पूजाला दुसऱ्या डब्यामध्ये जावं लागलं.

२७ च्या सकाळी आम्ही ६.१५ ला बेंगलोरमध्ये मॅजेस्टीक स्टेशनला उतरलो. बेंगलोरची सकाळ खूपच छान होती. तिथल्या हवेमध्ये काही वेगळाच स्पर्श होता. आम्ही तेथून युथ होस्टेलला गेलो. तेथे आमच्या राहण्याची सोय केली होती. आम्हाला तिथे एक मोठी खोली दिली होती. ११ वाजेपर्यंत आम्ही आवरून तयार झालो. आम्हाला बेंगलोर दाखवण्यासाठी आपल्या कॉलेजचे दोन विद्यार्थी म्हणजेच



ज्ञानदीप
२०११-१०

ऊसाची पाचट काढण्याचे अध्यावत् यंत्र विकारि

कु.अक्षता रामचंद्र दलवाई
बी.सी.एस.भाग १

राज्यस्तरीय आविष्कार संशोधन स्पर्धेत प्रथम क्रमांक आलेला शोध प्रकल्प



भारत हा कृषीप्रधान देश आहे हाच विचार मी लक्षात घेऊन एक विचार सुरू केला तो म्हणजे आज भारतात भरपूर प्रमाणात शेती आहे आणि शेतकरी त्या शेतीसाठी राबराब उन्हातान्हात दिवसरात्र राबत असतो. शेतकरी आपल्या कुटुंबापेक्षा आपल्या शेतीकडे जास्त लक्ष देतो. आज त्याच शेतकऱ्याला शेतीच्या कामासाठी पैसे नसतात. कर्ज मिळत नाही म्हणून लाखो शेतकरी आत्महत्या करतात. या विचाराने मी ऊसाच्या शेतात उपयोगी पडेल असे ऊसाचे पाचट काढण्याचे यंत्र बनवले आहे. हे मशीन मी बनवताना पुढील गोष्टी विचारात घेतल्या. शेतकऱ्याला किमान एकरी शेतीत जास्तीत जास्त म्हणजे जवळजवळ ९० ते १०० टन ऊस उत्पादन मिळेल हा पहिला विचार केला तर ९० ते १०० टन उत्पादन मिळण्यासाठी आपल्याला पट्टा पद्धतीचा ऊस लावावा लागेल. या पद्धतीत दोन सऱ्यांमध्ये चार ते साडेचार फूट इतके अंतर असते. अशा पद्धतीने ऊस लावल्याने दोन ओळींमध्ये जास्त अंतर राहते. त्यामुळे त्यात हवा खेळती राहते. जे ऊसाला वाढीसाठी घटक लागतात ते चांगल्या पद्धतीने मिळतात. आणि हे सर्व आपण केले तर आपला ऊस अर्थातच १००% आपल्याला ९० ते १०० टन ऊस उत्पादन मिळणारच.

हे मशीन बनवताना मी माझ्या घरच्यांचा विचार घेतला. म्हणजेच माझा भाऊ, पप्पा, मामा यांचे मला मार्गदर्शन भेटले.

या मशीनची लांबी, रुंदी मी दोन सऱ्यांमध्ये ताडिताने असेल तर त्यापेक्षा अर्धा ते एक फूट मशीनची रुंदी आता प्रश्न राहिला तो मशीनच्या उंचीचा तर मी आपल्याला कमी जास्त करता येईल अशी जोडणी आपण मशीनची उंची ट्रॅक्टरच्या मदतीने करू शकतो. या मशीनसाठी आपल्याला आवश्यकता आहे. चार ते साडेचार फूट अंतराचा ट्रॅक्टर सहज जाऊ शकतो. मशीन चालू होण्यासाठी १००० आरपीएम इतकी गरज असते. ती आपल्या दुसऱ्या गिअरवर मिळते. त्याचप्रमाणे हे मशीन काढण्यासाठी मी त्या मशीनमध्ये प्रथम कटर बनवले ते मी शेतात वापरले आणि एक अशी गोष्ट निदर्शनात जे पाचट आहे ते जिथून उगवले आहे तिथून ते मधूनच कट होऊन खाली पडते. नंतर मी कटरपेवजी नायलॉनची दोरी (प्लेक्झीबल वायर) प्रयोग चांगल्या प्रकारे यशस्वी झाला आणि मशीनने काम केले. ही मशीन पद्धतशीर बनवून जवळजवळ एक ते दीड महिना वेळ लागला.

ऊसाचे पाचट काढणे का गरजेचे असते ?

- ऊसाचे पाचट काढणे गरजेचे आहे कारण ऊसाचे पाचट काढले नाही तर त्यामध्ये कीटक ऊस कुरतडण्याची शक्यता जास्त असते. तसेच काढले तर ऊस तोडणीच्या वेळी ऊस अगदी पडतो. जो निघालेला पाला असतो तो खाली पडला उचलला नाही तर ते उत्तम ठरते. पाला ओलसर राहते. शेतात तण उगवत नाही आणि सेंद्रीय खत मिळते.

उद्दिष्टे :

- १) या मशीनचा वापर केला तर शेतकऱ्याला करावे लागते.
- २) हे मशीन वापरले तर शेतकऱ्याचा खूप कमी प्रमाणात होतो.
- ३) पूर्वी ऊसाचे पाचट काढायला जेवढा त्यापेक्षा खूप कमी वेळ मशीन

काकूंची कर्तव्यदक्षता

कु.अश्विनी शिवाजी जाधव
बी.सी.ए.भाग२

ते दिवस हिवाळ्याचे होते. सर्वत्र थंडी होती, अगदी हाडं गोठवणारी, अंगात हुडहुडी भरणारी. गावात तीन-तीन तलाव असल्यामुळे थंडी नाही तर काय पडणार? अगदी स्वच्छ, निखळ पाणस्थळ गाव. आज मात्र ही थंडी खूपच वाढली होती. सकाळचे साडेपाच वाजले तरी कोणाचा दरवाजा उघडला नाही की कोणाच्या घरातून थोडासा आवाजही आला नाही. पहाटे पहाटे गुळाच्या ढेपेला मुंगळे चिकटावेत तसा गच्च भरलेला पार आज एखाद्या स्मशानभूमीसारखा ओसाड. आजूबाजूला एखादं कुत्रंही भटकताना न दिसावं म्हणजे थंडीनं आज सगळ्यांना वश केल्यासारखंच वाटत होतं.

तेवढ्यात वरच्या माळावर एका गाडीचा उजेड दिसला. म्हणजे कोणीतरी गावात असं आहे की ज्याच्यावर थंडीचा परिणाम झालेला नाही. गाडी चौकाच्या दिशेने येऊ लागली. गाडीवर तीनजण होते. अंगावर शालीची भाळ मारलेली, कानाला टॉवेल बांधलेला आणि गाडी चालविणाऱ्याच्या पाठीमागे बसलेल्या दोघांनी हाताची घडी घातलेली, अगदी मराठी शाळेतील मुलांसारखी. गाडीनं चौकात ब्रेक मारला. एकेक करून तिघेही खाली उतरले.

उतरलेलं ते त्रिकुट कोण होतं माहितेय? तर ते होतं गावचं सळसळतं, रस्त्यावर कधीही आडवं होणारं रक्त. पहाटेला तांबडं फुटलं आणि जाग आली की थरकाप उठलाच बघा यांच्या अंगाचा. मग समोर झोपेतच देशी दारूचं दुकान यायचं, कुणीतरी फुकट दारूची बाटली दिली असं दिसायचं, बूच उघडून एक घुटका मारणार तेवढ्यात जाग यायची. तोंडचा घास पळवावा तसा तोंडचा घोट पळायचा यांच्या. मग काय... तिघांची स्वारी थेट देशी दारूच्या महालात... एका बाटलीसाठी. नेहमीप्रमाणे नारू, संत्या आणि बाळू एकत्र जमले. चौकात मोठमोठ्याने गप्पा मारत हातावर तंबाखू घेऊन थाप मारली तसं कुत्र्यांनी भुंकायला सुरुवात केली. यांच्या बाता काय कमी होईनात. या आवाजाने रमाकाकू जाग्या झाल्या. काकूंनी कचकन् दाराची कडी काढली आणि दाबानंच म्हणाल्या, "ये काट्यांनू, ढोसायला चाललासा न्हवं? गपगुमान जावा की, का गाव गोळा करतायसा!"

"आगं काकू, सहा वाजाया आल्या आजून गावात कायच गाजावाजा नाय गं.." संत्या कानाला बांधलेल्या टॉवेलची गाठ आवळत म्हणाला.

"व्हय व्हय तेवढंच काम न्हाय समघास्नी, उठल्या उठल्या दारू प्याला नाय जायचं तुमच्यावानी!"

"बया तुज्यावर वाद घालून आमची तोंडं कसं करू. त्यापरीस जातू प्याला." बाळून काकूंची करत गाडीला किक मारली आणि स्वारी थेट गेली.

पुटपुटत काकूंनी दारामागचा झाडू घेतला आणि झाडायला सुरुवात केली. सहा वाजून गेले होते असल्यानं म्हणावं तसं उजाडलं नव्हतं. समोरचं दिसत होतं. पहाटेला ताल देऊन गवळणी म्हणत काकू झाडू मारत होत्या. विठुरायाचं नामस्मरण करत त्यांनी कडेपर्यंत झाडून घेतलं. तेवढ्यात त्यांना समोरून गाडीचा उजेड दिसला. काकूंना वाटलं तसा चवताळून नारूसारखेच कोणीतरी दारू प्यायला निघाले असताना त्यांनी शिव्या घायला सुरुवात केली, "काय ही आजकालची. सकासकाळी इठुरायाचं नाम घ्याचं आणि तरव पित्याती!" असं म्हणत काकूंनी तोंड फिरवलं त्यांच्या कामाला लागल्या. काकूंच्या समोरून वरच्या माळानं आली चौकातून खालच्या पांटीला काकू आता मात्र संतापल्या. दोन चाकी गाडी ठीक चार चाकी, त्यात वाऱ्यासारखा सुसाट वेग. झटकत काकूंची परत बडबड सुरू झाली, "आता काय ब्याद. आसल्या गाडीनं म्हाताऱ्यां देवदर्शनाला न्याचं का दारू प्याला जायाचं." बडबड सुरू झाली.

पांटीचा रस्ता म्हणावा तसा सुस्थितीला आजूबाजूला दाट झाडी, पांटीच्या दोन्ही बाजूला आणि तरवडाची झाडं. पांटीत गाडीचा वेग जरासा गाडी थांबते न थांबते तोच चारपाच कुत्र्यांनी भुंकायला केली. कुत्री का भुंकायला लागली म्हणून रमाकाकू आल्या. जिथं त्या उभ्या होत्या तिथून त्यांना पांटीचं अंधुक दिसत होता. त्यांच्या नजरेस समोरून पडली. थांबलेली गाडी बघून हातातला झाडू आणि कमरेला ठेवलेली मिसरीची पिशवी भरून मिसरीचा ढीग ठेवला. घासत घासत लागल्या. काकू आणि उभी असलेली गाडी अंतर होतं. तिथं जे कृत्य घडतंय ते दिसण्याक काकू पुढे सरसावल्या होत्या. आता गाडी मिनिटांचा अवधी झाला होता.

तेवढ्यात गाडीचा मधला दरवाजा बाहेर आला. तो उंचपुरा होता. त्याची

मी अनुभवलेला महापूर

कु.प्रियांका भगवान आवटे

बी.एस्सी.भाग ३

माणसाच्या आयुष्यात किती सुखं, दुःखं येत असतात. सुखापेक्षा दुःखच जास्त असते आणि एकदा का दुःख आपल्या आयुष्यात आलं की त्यातून बाहेर पडणं खूप अवघड असतं. असंच काही आमच्या बाबतीतही झालं. आम्ही आमणापूरचे लोक कृष्णामाई म्हणजे आमची शान, आमचा अभिमान मानतो. कृष्णामाईमुळे आम्हाला पाण्याची कधी कधी कमी भासली नाही. आमच्या शेताला वेळेवर पाणी मिळते म्हणून पिके सदा बहरलेली असतात. किती जरी दुष्काळ पडला तरी कृष्णा नदी कधी आटत नाही. पण आता मात्र देव आमच्यावर कोपला. म्हणतात ना देवाची काठी दिसत नाही पण तिचा फटका जोरात बसतो. तसं आमचं झालं. २०१९ च्या ऑगस्ट महिन्यात पूर आला. अहो पूर कसला महापूर आला. या महापुराने सर्वांचा जीव नखात आणला. २००४, २००५ च्या पुराच्या सर्व परिसीमा यावेळच्या महापुराने ओलांडल्या. दीपासून दोन कि.मी.अंतरावरील लोकांनाही आपलं घर गोडावं लागलं होतं. या महापुरामुळे आमच्या गावाचं खूप कस्तान झालं. अकरा दिवस लाईट नव्हती. फोनला रेंज न्हती. खराब पाण्यामुळे लोक आजारी पडले होते; पण चारासाठी डॉक्टर नव्हते. बँका बंद, एटीएम बंद, जवळचे पैसे लि होते. काही लागलं तर ते आणता येत नव्हतं. जनावरं तर याविना तडफडत होती.

३० जुलैचा मंगळवार माझ्या आणि कुटुंबाच्या पुण्यातील काळरात्र होती. पहाटेपासून पाऊस पडत होता. कॉलेजला जाण्यासाठी आवरले पण पाऊस उघडत नव्हता. ती घराबाहेर पडत नव्हतं. पावसाचा वेग जास्त होता. मग लं आज कॉलेजला दांडी. पावसामुळे हवेत गारवा होता



आणि ती थंडी अंगाला बोचत होती. आज सकाळपासून माझ्या आजोबांना बरं वाटत नव्हतं. अंगात थोडा ताप होता आणि पावसामुळे सर्दीपडसं पण झालं होतं. पोर्चमध्ये बसण्यासाठी खुर्ची ठेव असा आदेश मला देण्यात आला होता. मी पण तो पाळला. खुर्चीत बसलेल्या अवस्थेत आजोबांना सौम्य झटका आला. दारात मोठी गाडी होती. आम्ही आजोबांना पलूसला घेऊन आलो. आजोबांची तपासणी केली. 'पेशंट ईज नो मोअर' हे उद्गार डॉक्टरांच्या तोंडून बाहेर पडताच मी 'दादा' म्हणून आर्त किंकाळी फोडली. आम्ही सर्वजण खूप रडत होतो. पाहणाऱ्यांचे हृदय हेलावले होते. आम्ही घरी आलो तेव्हा अख्खं गाव हळहळत होतं. लोक आम्हाला सहानुभूती देत होते. पण आमची दुनिया थांबली होती. पाऊस कोसळत होता आणि पावसाप्रमाणे आमचे अश्रू कोसळत होते. पाच पर्यंत प्रेत घरात होतं. सगळे गावकरी पाचपर्यंत दारात त्यांच्या मुलाच्या वाटेला डोळे लावून बसले होते. कसातरी तो पुण्याहून इथंपर्यंत आला होता. वाहने नव्हती तरी बापाच्या ओढीने त्याने घर जवळ केलं होतं. बापाचं प्रेत पाहून त्याच्या गळ्यात पडला 'दादा' म्हणून किंकाळी फोडली तसे जमलेले लोकही रडू लागले. अजूनही पाऊस पडतच होता. आता प्रेत उचलत आहेत हे बघून आम्ही एकमेकांच्या गळ्यात पडून रडत होतो. गावची प्रसिद्ध व्यक्ती गेली. आमच्या घराची शान गेली. प्रेत नदीला न नेता माळाला नेलं. नदीच्या पुलाला पाणी टेकलं होतं. गावात सर्वत्र एकच चर्चा चालू होती. पोलीस पाटलाच्या पोरानी पोतंभर खोबऱ्यात आणि दोन डबे तुपात अग्नी दिला आहे. पण पावसामुळं प्रेत जळत नव्हतं. मग २० लिटर रॉकेल ओतलं तरीपण पोटाचा भाग तसाच होता. मग दुसऱ्या दिवशी परत अग्नी दिला. थोडीशी उघडीप होऊन पाऊस परत कोसळायचा. आता मात्र हद्द झाली. पाऊस थांबत नव्हता. रात्रभर कोणी झोपले नाही. दुसरा दिवस असाच गेला. मातीच्या दिवशी मात्र सकाळी थोडी उघडीप होती. जसा निवद उचलला तसा पाऊस पुन्हा कोसळू लागला. आम्ही एकमेकांच्या गळ्यात पडून रडत होतो. जणू काही आमचं रडणं पाहून तो आमच्या दुःखात साथ देत होता.

दहावीच्या दिवस उजाडला. पाहुणे यायला पूल बंद होते.

मराठी माझा अभिमान

कु.प्राजक्ता राजेंद्र पवार

बी.ए.भाग१

मला अभिमान आहे मी छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या महाराष्ट्रामध्ये जन्माला आले आहे. मराठी भाषेतून राज्यकारभार चालवणारे छत्रपती शिवाजी महाराज आजसुद्धा लोकांच्या मनामध्ये घर निर्माण करून आहेत. मराठी भाषा ही इंडोयुरोपीय भाषाकुलातील एक भाषा आहे. मराठी भाषा नवव्या शतकापासून प्रचलित असून मराठी भाषेची निर्मिती संस्कृत भाषेपासून झालेल्या महाराष्ट्री, प्राकृत व अपभ्रंश या भाषांपासून झाली आहे. भारतातील प्रमुख २२ भाषांपैकी मराठी एक आहे. महाराष्ट्र आणि गोवा या राज्यांची मराठी ही अधिकृत राजभाषा आहे. मराठी मातृभाषा असणाऱ्या लोकसंख्येनुसार मराठी ही जगातील दहावी व भारतातील तिसरी भाषा आहे. २०११ च्या जनगणनेनुसार मराठी बोलणाऱ्यांची एकूण लोकसंख्या सुमारे ९ कोटी आहे. आपली मराठी भाषा सर्व महाराष्ट्राची जरी एक असली तरी बोलीभाषेत फरक होतात. मराठी भाषेतसुद्धा असे वेगळे प्रकार होतात. कोकणातील कोकणी, घाटावरची म्हणजे देशावरची वेगळी, मध्यप्रांतातील, मध्यप्रदेशातील हिंदी मिश्रित आणि गोव्याकडील कोकणी भाषा असते. मराठी भाषेचा पैठण (प्रतिष्ठान) येथील सातवाहन साम्राज्याने प्रशासनात सर्वप्रथम वापर केला आहे.

मराठी भाषा लवचिक आहे. थोड्या थोड्या फरकाने शब्दाचे अर्थ बदलतात. मुंबईची मराठी भाषा हल्ली खिचडी भाषा झाली आहे. शुद्ध मराठी राहिली नाही. तिच्यात हिंदी, मराठी, इंग्रजी यांची भेसळ झाली आहे. अगोदर मराठी भाषा शुद्ध होती. मराठी भाषेवरती जगातील कितीतरी कवींनी कविता लिहिल्या आहेत. कुसुमाग्रज म्हणतात -

माझ्या मराठी मातीचा
लावा ललाटास टिळा
तिच्या संगाने जागल्या
दऱ्या खोऱ्यातील शिळा

मराठी भाषेने महाराष्ट्रातील लोकांच्या मनात विविधरित्या घर केले आहे. मराठी भाषेस माय मराठी असे संबोधतात तसेच मायबोली म्हणजे तेव्हा ती ज्या भाषेत बोलते ती मुलाची भाषा होणे स्वाभाविक आहे. महाराष्ट्रातील मराठी भाषा प्रत्येक प्रांताची निराळी. ती तेथील लोकांची होते आणि आवडते. आपल्या भाषेचा आपल्याला अभिमान असतो; पण अलिकडे आपल्या तरुण मंडळींना इंग्रजी भाषेचे जास्त आकर्षण. त्यात त्यांचा दोष नाही कारण त्यांचं महाविद्यालयीन आणि उच्च शिक्षण सर्व इंग्रजीतून होत असतं. पदव्या मिळवून तरुण पिढी, तरुण मंडळी परदेशात उच्च शिक्षणासाठी जातात. तिथे इंग्रजी भाषाच बोलावी, लिहावी लागते. साहजिकच त्या भाषेचे संस्कार घडत असतात. त्या विकसित देशात आपल्या लोकांना द्रव्यप्राप्ती भारतातील लोकांपेक्षा जास्त होते. त्यामुळे त्यांना तिकडेच राहणे सुखाचे होते. त्यांचे संस्कार तिथलेच होतात. त्यांच्या मुलांना मराठी येत नाही. ती तिथलीच होतात. सर्वजण नाही पण काहीजण तिथेच स्थायिक होतात. त्यामुळे त्या मुलांची 'मायबोली' तिकडेची होते. मराठी भाषेवरती प्रेम असणारे कवी म्हणतात -

मराठी आपुली मायबोली
मराठी आपुला बाणा।
असूदे आपल्या ध्यानीमनी
नेहमी मराठीच म्हणा।।

नका जराही कमी लेखू
स्वतःच्या या मातृभाषेला।।
अमृतातेही पैजा जिंके असे
ज्ञानोबा हिचसाठी म्हणाला।।
मराठमोळ्या या शहरावर
कितीही होवो परभाषांचा मारा।
तरीही महाराष्ट्रात नेहमीच,
चालणार मराठीचाच दरारा।।

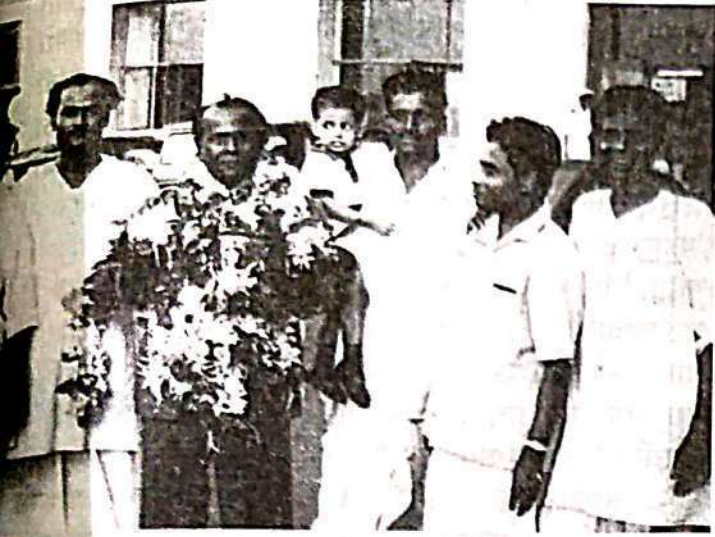
मराठी

ले आम्हास भाग्य बोलतो मराठी

लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे : वाङ्मयीन व सामाजिक कार्य

कु.पूजा विनोद पटेल

बी.कॉम.भाग ३



साहित्याच्या समिक्षेने
नको त्याचा बाऊ केला,
होईल तेवढा खुजा
माझा अण्णाभाऊ केला

तुकाराम भाऊराव साठे हे अण्णाभाऊ साठे म्हणून ओळखले जाणारे एक मराठी साहित्यिक. लोककवी आणि कार्यकर्ता होते. साठे एका मातंग समाजामध्ये जन्मलेले व्यक्ती होते. त्यांचे लेखन सामाजिक आणि राजकीयदृष्ट्या कृतीशिलतेवर आधारलेले होते. साठे हे मार्क्सवादी, आंबेडकरवादी प्रवृत्तीचे होते. सुरुवातीला त्यांच्यावर साम्यवादाचा प्रभाव होता पण नंतर ते आंबेडकरवादी झाले.

अण्णाभाऊ साठेचा जन्म १ ऑगस्ट १९२० रोजी सांगली जिल्ह्यातील वाळवा तालुक्यातील वाटेगाव या गावी झाला. त्यांच्या वडीलांचे नाव भाऊराव साठे व आईचे नाव वालुबाई साठे होते. साठे शाळेत शिकलेले नाहीत. केवळ दीड दिवस ते शाळेत गेले होते. नंतर तेथील सवर्णाद्वारे होणाऱ्या भेदभावामुळे त्यांनी शाळा सोडून दिली. त्यांची दोन लग्ने झाली. त्यांची पहिली पत्नी कोंडाबाई साठे तर दुसरी जयवंता साठे. त्यांना एकूण तीन अपत्ये होती - मधुकर, शांता आणि शकुंतला.

साठेच्या पोवाडा आणि लावणी यासारख्या लोककथात्मक कथाशैलीच्या वापराने लोकांमध्ये ते लोकप्रिय

बनले व त्यांचे कार्य अनेक समुदायापर्यंत पोहोचण्यास मदत झाली. डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांच्या झुंजार लेखणीला अर्पण केलेल्या फकिरामध्ये साठेनी आपल्या समुदायाला पूर्ण भुखमरीपासून वाचवण्यासाठी ग्रामीण रुढीवादी प्रणाली आणि ब्रिटिश शासनाच्या विरुद्ध विद्रोह करणाऱ्या नायक फकिराला चित्रित केले. नायक आणि त्याच्या समुदायाला नंतर ब्रिटिश अधिकाऱ्यांद्वारे अटक आणि छळ दिला जातो आणि अखेरीस फकिराला फाशी देऊन ठार मारले जाते.

'सान्या जगाला कळला
पण त्यांना कळला नाही
कोंबडे गप्पगार बसले,
पण सूर्योदय टळला नाही.'

अण्णाभाऊ साठेनी तीस कादंबऱ्या तसेच जवळजवळ अडीचशे ते तीनशे कथा लिहिल्या. त्यांचे साहित्य केवळ मराठी भाषेपुरतेच मर्यादित न राहता चौदा भारतीय भाषांत तसेच जर्मन, इंग्रजी, झेक, पोलीस, रशियन इत्यादी परकीय भाषांत भाषांतरित झाले आहे. त्यांचे साहित्य जात, धर्म, देश, भाषा इ. बंधनांच्या पलीकडे पोहोचले आहे असे म्हटल्यास वावगे ठरणार नाही.

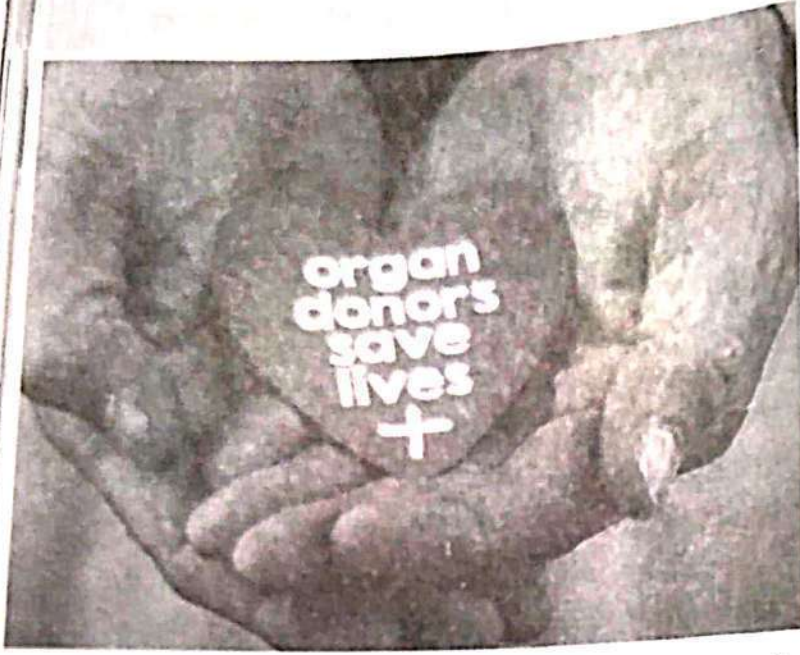
त्यांच्या साहित्यात संघर्ष, विद्रोह प्रकषनि जागोजागी जाणवतो. त्यांची पात्रे शोषित, दलित जनतेची दुःखे वाचकांपर्यंत वास्तवपणे पोहोचवतात. त्यांच्या 'निळू मांग, मकुल मुलाणी, भोमक्या, फुला, नसरु, दादा न्हावी' या पात्रांनी सान्या महाराष्ट्राला वेड लावले, झपाटून टाकले.

'जग बदल घालूनी घाव
सांगून गेले मला भीमराव।
गुलामगिरीच्या या चिखलात
रतूनी बसला का ऐरावत।।'

समाजातील दलित शोषित जनतेने जातपात, धर्म, मानपान यांचा त्याग करावा व एक समतेवर आधारीत समाज निर्माण करण्यात पुढाकार घ्यावा असे अण्णाभाऊंना प्रकषनि वाटत होते. अण्णाभाऊंनी विविध साहित्यप्रकार हाताळले. कथा, कादंबऱ्या, पोवाडे, लावण्या, लोकनाट्ये, पदे, गीते अशी विविध क्षेत्रे त्यांनी सहजगत्या पादाक्रांत केली. आपल्या

अवयव दान : श्रेष्ठ दान

कु. धनश्री संदीप कुलकर्णी
बी. एस्सी. भाग ३



१३ ऑगस्ट हा अवयवदान दिन आहे. भारतीय संस्कृतीत सर्वाधिक महत्त्व दानाला व तद्जन्य वैराग्याला आहे. गुरुसुद्धा ज्ञानाचे ज्ञान देतो. 'दान' ही संकल्पना भारतीय संस्कृतीत रुजल्यानेत 'श्रमदान' ही संकल्पना सामाजिक कामांत तळपते. स्वातंत्र्यचळवळीत तर आयुष्याचे दान देणारे 'जीवनदानी' कार्यकर्ते घराबाहेर पडले. आजही दान या संकल्पनेवर विश्वास ठेवणाऱ्या लक्षावधी मध्यमवर्गीयांच्या आधारावर हजारो सामाजिक कामे मोहोरत आहेत. या दानाची संकल्पना आधुनिक वैद्यक विज्ञानाने प्रथम विस्तारली. जेव्हा आपले रक्त एखाद्या रुग्णाला दान देता येऊ लागले. 'रक्तदान' बऱ्याचदा जीवनदायी ठरते. या दानात जे पुण्य आहे ते एव्हाना साऱ्या समाजमनात पाझरले आहे. दधिची ऋषींनी देव-दानवांच्या संघर्षात आपल्या कुठीचे दान दिल्यानेच देवांना अजिंक्य 'वज्र' बनविता आले. त्यामुळे आज देशातील अनेक 'देहदान मंडळां'ची नावे दधिची आहेत.

विज्ञानाच्या प्रगतीमुळे आज अनेक रक्त किंवा डोळे नव्हे तर देहातील अनेक अवयव पुन्हा वापरता येतात. ब्रिटनमध्ये नुकताच एक मुत्रपिंडाने शंभरावा वाढदिवस साजरा केला. हे मुत्रपिंड १९७३ पर्यंत आईच्या देहात होते. तेव्हा ५७ वर्षांच्या असणाऱ्या आईने लेकीला हे मुत्रपिंड दान केले. आजही ही किडनी हसरी आहे.

अवयवदान हे जीवनदानच असते. विज्ञानाचे ज्ञाने नव्हेत तर आयुष्यांना नवे पंख लाभू शकतात. विज्ञान श्रमोत्प्रेरक शिक्तीने गाठत आहे. ती शिक्तीने न्याहाळायची तर हात आपण हाती घ्यायला हवा. 'अवयवदान आपली दानसंस्कृती आणि विज्ञान या दोन्हीचा सायसंगत करणे.'

शरीर हे क्षणभंगुर आहे. मृत्यूनंतर सारे नष्ट होऊन अवयवरूपी जिवंत राहायचे असेल तर 'अवयवदान' मृत्यूपश्चात एक देह सातजणांच्या आयुष्यात वापरू शकतो. तर ३५ लोकांच्या आयुष्याचा दर्जा सुधारू मात्र आपल्या समाजात अवयवदानाविषयी फारसे नसल्याने कित्येक रुग्ण वर्षानुवर्षे प्रतिक्षेत आहेत. केवळ डोळे किंवा किडनीपुरता मर्यादीत नसून अनेक

१० विविध अवयव आपण दान करू शकतो.

एक कवी म्हणतो-

विचार केला 'काहीतरी दान करावं'

झाल्या असतील चुका काही, पाप भरावं
जगून पहावं, दुसऱ्यांसाठी, थोडं जगून पहावं.
मरणानंतरही जरा माणसांत रहावं

डोळे आणि त्वचा यांचे दान मृत्यूनंतर सध्या घरी मृत्यू झाला तरी होऊ शकते. मृत व्यक्तीच्या नेत्रांचे बंद पडली आहे, ते नेत्र व त्वचा दान करू शकतात. सात रुग्णांमध्ये हृदयक्रिया चालू असल्याने मुत्रपिंड, फुफुद, स्वादुपिंड, हृदय, आतडी यांसारख्या प्रमुख अंगे नेत्र, त्वचा, हृदयाची झडप आणि कानांचे ड्रम यंत्रणे होऊ शकते.

१९९४ मध्ये विश्वसुंदरी झालेली भारतीय कलाकाराय बच्चन, जी सध्या सिनेकलाकार आहे, तिच्या परिषदेत असा प्रश्न विचारण्यात आला, 'तुम्ही गोष्टीला महत्त्व देता आणि तुम्ही जगाला काय देता? त्यावेळी त्या म्हणाल्या, 'हे जग खूप सुंदर आहे. लोक ते पाहू शकत नाहीत. म्हणून मी माझ्या मृत्यू करू इच्छिते.'

वृक्षवल्ली आम्हा सोयरी वनचरे....

कु.सलोनी मुकुंद दीक्षित
बी.एससी.भाग ३

संत तुकाराम म्हणतात -
'वृक्षवल्ली आम्हा सोयरी वनचरे
पक्षी ही सुखे आळवीनी,
एणे सुखे रुचे एकांताचा वास।'

वृक्ष म्हणजे झाड, वृक्षामुळे आपल्याला ऑक्सिजन मिळतो. वृक्षामुळेच खऱ्या अर्थाने आपण जगत असतो. वृक्ष हेच पर्यावरण सुधारते. वृक्षामुळेच हवामानाचे शुद्धीकरण होते. मनुष्य आपल्या राहणीमानासाठी आपल्या उपयोगासाठी वृक्षांची तोडणी करतो. त्यामुळे खऱ्या अर्थाने प्रदूषण होत असते. वृक्षामुळे आपल्याला कित्येक फायदे होतात. वृक्षामुळे आपणास सावली भेटते, वृक्षामुळे आपणास गोड रसाळ फळे भेटतात. वृक्षामुळे आपणास सुगंधीत फुलांचा वास भेटतो त्यामुळे आपले मन प्रसन्न होते. पर्यावरण स्वच्छ तर पृथ्वी स्वच्छ आणि जर पृथ्वी स्वच्छ तर मनुष्याचे जीवन स्वच्छ. 'जिथे वृक्षांची कमी असे, तेथे जीवन दुषित असे.'

पर्यावरण पर्यावरण म्हणजे काय? असा विचार करणारे लोक फार कमी आहेत. पर्यावरणाबद्दल जास्त कोणीच विचार करत नाही. म्हणूनच मला वाटते -

'पर्यावरण वाचवा, देश घडवा
पर्यावरण घडेल तरच देश घडेल'

खऱ्या अर्थाने जर विचार करायला गेले तर वृक्षाविना पर्यावरण नाही आणि पर्यावरणाविना जीवन नाही.

आज पृथ्वीवर झाडांची संख्या खूपच कमी भासत आहे. जिथे झाडांची संख्या जास्त तिथे प्रदूषणाची संख्या कमी. आजकाल लोक झाडांचा वापर घरबांधणीसाठी करतात. वखारीमध्ये लाकडे घेऊन जातात व त्यापासून विविध वस्तू निर्माण करतात. परंतु त्यांनी असा विचार कधी केला आहे का की आपण जीवन जगतो ते वृक्षामुळेच. झाडे तोडल्यामुळे पुर येतो. भूकंपाची संख्या वाढते. जेथे वृक्षांची भरभराटी असते तेथे पुराच्या प्रसंगी किंवा भूकंपाच्या प्रसंगी किंवा मोठ्या पावसामुळे विजा कोसळण्याचे प्रसंग असे अनेक संकटदायक प्रसंग वृक्षांच्या वाढीमुळे टळू शकतात. वृक्षतोड ही घटना अत्यंत वाईट आहे. मला असे वाटते -

याडं लागलं गं याड लागलं गं
रंगलं तुझ्यात याड लागलं..

अशी सिनेमातली गाणी म्हणण्यापेक्षा असे म्हणा ना -
झाडं लागली गं झाडं लागली
सजले तुझ्यामुळे ही पृथ्वी सारी

खरंच झाडांमुळे आपले जीवन खुलून येते. जसे की सौंदर्य अलंकार दागिने आहेत तसेच पृथ्वीचे अलंकार म्हणजे झाडे आहेत. वृक्षामुळेच खऱ्या अर्थाने सुंदरता निर्माण होते. संतांनी असे म्हटले, संतांनी असे सारेजण बोलतात पण त्यांचे विचार कोणीच आणत नाही. सारेच जण घोषणा देतात 'झाडे जगवा' परंतु झाडांपासून त्यांचे जीवन छिनतात. पाण्याचा वापर योग्य पद्धतीने करत नाहीत. घालवतात. तेच पाणी एखाद्या वृक्षास दिले तर तो बनेल. लहानपणीची एक गोष्ट आठवते. शिवाय आपल्या वॉटरबॅगमध्ये शिल्लक असलेले पाणी कोठेही नका, ते पाणी झाडांमध्ये ओतून द्या.

सकाळी सकाळी झोपून उठल्यानंतर घराच्या असलेली झाडे आपल्याशी बोलत असतात. झाडांची गीत गात असतात. त्यावरची फुले-कव्या पक्षी सुगंधाने किंवा आपल्या कोमल रूपाने आकर्षित असतात. सकाळच्या प्रहरी पक्षी झाडांवरती आवाजात गीत गात असतात. असे दृश्य हे अंगणात असलेल्या झाडांमुळे पहावयास मिळते. झाडांऐवजी बिल्डिंगची भर पडलेली आहे. त्यामुळे लोकांना असे दृश्य पाहण्यास कमी प्रमाणात भेटतं. खोडापासून लोक फर्निचर, सोफासेट, डायनिंग प्रकारच्या वस्तू बनवितात. त्याचबरोबर झाडांच्या पुस्तकांची, वह्यांची पाने बनवितात. झाडांच्या जमिनीस मजबूतता मिळते.

आजच्या जीवनात लहान मुलांना मोबाईल गोष्टीकडे लक्ष देण्यास वेळ मिळत नाही. पूर्वीचे लावत होते. परंतु आत्ताची मुले मोबाईलमध्ये व्यस्त झाली आहेत. त्यांनी हा विचार केला पाहिजे आपण पबजी खेळण्यात किंवा मोबाईलमध्ये वेळ तुम्ही झाडे लावण्यात का घालवत नाही.

म्हणूनच मला असे वाटते, आत्ताच आपण तर येणाऱ्या पुढच्या पिढीला झाडे म्हणजे काय हे 'पर्यावरण घडवा, पृथ्वी वाचवा झाडे लावा, झाडे जगवा.'

माझा ऐतिहासिक कोकण प्रवास

कु.वसुधा प्रदीप सावंत

बी.एस्सी.भाग ३

प्रवास म्हणजे काय? असा प्रश्न पडताच प्रत्येकाच्या कल्पना आणि त्याची व्याख्या वेगवेगळ्या प्रकारे सूचन्याचा प्रयत्न करतात; पण आम्हाला पडलेल्या या प्रश्नाचं उत्तर मात्र आता विचारणार होतं.

प्रत्येकजण कॉलेजच्या आयुष्यातील आनंदाचा क्षण सोपत असतो. मग तो क्षण कॉलेजचा सामूहिक वेशभूषा दिवस असो किंवा कॉलेजचे गेटदिवस. या सर्व कार्यक्रमापेक्षा आम्ही प्राचीनशास्त्र विभागाची शैक्षणिक सहल कधी जाणार याची वाट बघत होतो. दरवर्षीप्रमाणे बंदाही आम्ही कोणता प्रवास करणार याची प्रत्येकजण मनातल्या मनात कल्पना करत होते. प्रत्येकाच्या स्वप्नातील प्रवास काही वेगळात होता. कोणाला उद्दीला जावंसं वाटत होतं तर कुणाला राजस्थानला, प्रत्येकजण सहलीचा वेगवेगळा मार्ग सुचवत होतं. सहलीचा मार्ग ठरवण्यावरून मात्र आमची 'एक ना पड भाराभर धिंध्या' अशी मत झाली होती.

हुरश...! शेवटी आलाच तो दिवस ज्या दिवसाची आम्ही डोळ्यात तेल घालून वाट पाहत होतो. ती वेळ दुपारची होती. ज्या दिवशी सर आम्हाला सहलीचा मार्ग सांगण्यासाठी वर्गात आले. सगळा वर्ग अचानक शांत झाला. वर्गातील प्रत्येकाच्या मनातले भाव आमच्या चेहऱ्यावर उमटू लागले होते. कोणाला कोणता मार्ग ठरतोय याची चिंता होती तर कोणाला सहलीला कोणते कपडे न्यायचे याची चिंता होती. बहुतेक सरांना ही प्रत्येकाच्या मनातील भावना आणि प्रत्येकाला पडलेले प्रश्न कळाले होते म्हणून सरांनी वेळ न दवडता स्मितहास्य करत 'बाळांनो आपला सहलीचा मार्ग ठरलाय' असे उद्गार काढताच प्रत्येकाच्या मनातील उत्सुकता चेहऱ्यावर दिसू लागली. आम्हाला सरांनी सहलीचा मार्ग सांगण्यास सुरुवात केली. मार्ग असा होता - पलूस - महाबळेश्वर - प्रतापगड - हरिहरेश्वर - जंजिरा - अलिबाग - कर्नाळ व महड.

असा आमचा सहलीचा मार्ग ठरला होता. सर्वांना हा मार्ग खूप आवडला. सगळेजण असे ऐकत होते की जणू आपल्या जीवनमरणाच्या प्रश्नाची चर्चा सुरू आहे. जसं महाराजांच्या काळात श्रीच्या एका हाकेत मावळे लढाईसाठी तयार असायचे अगदी तसंच आम्ही दुसऱ्या दिवशी पैसे भरून मोकळे होतो. सहलीबद्दलच्या चर्चेला उधाण आलं होतं. आता फक्त सहलीची

तारीख याचची राहिली होती. लढान मूलानं आपल्या आईजवळ हद्द कराना आणि आईनं आपल्या लेकराचा हद्द पुरवाना अगदी तसंच बी.एस्सी. भाग दोनच्या सहलीची बुकिंग प्रोग्रेस सुरू होती. आमची सहलीची तारीखही ठरली २८ ते ३० जानेवारी. आनंदाचा महापूर आता महाप्रलयामध्ये रूपांतरित होत होता.

प्रत्येक वर्षीन दिवस जसा आपल्या आयुष्यात एक सुखाचा आणि आनंदाचा क्षण घेऊन येतो तसा हा दिवस आमच्यासाठी एक खास दिवस म्हणून उजाडणार होता. हा दिवस फक्त आमच्यासाठी आणि आम्ही या दिवसासाठी आहोत अशी जाणीव आम्हाला न्यायला लागली होती.

सहलीच्या सकाळी घरातल्यांच्या आणि बाप्पाच्या आशीर्वादाने आम्ही गाडीसमोर नारळ फोडून पूजा केली आणि सहलीला शुभारंभ केला. 'गणपतीबाप्पा मोरया' असं म्हणत आमच्या पहिल्या दिवसाची सुरुवात झाली. पहिल्या दिवसाचा प्रवासाचा मार्ग होता महाबळेश्वर - प्रतापगड - हरिहरेश्वर. पहिल्या दिवसाचे तीन टप्पे आम्हाला गाठायचे होते. बसमध्ये गाणी सुरू होताच सगळ्यांचे भान हरपले. कुणाचा नागीन डान्स सुरू होता तर कुणाचा वरातीतला डान्स. प्रत्येकजण आपापले अस्तित्व विसरून आनंदाच्या क्षणाची मजा घेत होते. बघता बघता आमच्या प्रवासाचा पहिला टप्पा म्हणजे महाबळेश्वर आला. महाराष्ट्रातील थंड हवेचे ठिकाण. जिथे आपल्या कृष्णा नदीचा उगम होतो. तिथे आम्ही वेण्णा नदीत बोटींगची मजा घेतली व हॉर्स रायडिंगचीही मजा घेतली. काही अडचणीमुळे आमची गाडी पुढे जाऊ शकली नाही त्यामुळे महाबळेश्वर आम्हाला चालत बघण्याचा आनंद मिळाला. महाबळेश्वर प्रवास करत असताना आम्हाला निसर्गाची सुंदरता बघण्याचा आस्वाद भेटला. आमचा प्रवास खोल खोल दऱ्याखोऱ्यातून सुरू होता. खिडकीबाहेरचे नयनरम्य दृश्य डोळ्यात साठवून ठेवत आमचा प्रवास सुरू होता. ते दृश्य आम्ही डोळ्याची पापणी न लवता पाहत होतो. असा आमचा महाबळेश्वरचा प्रवास पूर्ण झाला आणि आम्ही प्रतापगडासाठी निघालो.

प्रवासाचा दुसरा टप्पा पूर्ण करत असताना निसर्गरम्य दृश्य पाहून आम्ही भारावून गेलो. मोठे मोठे घाट बघून आम्ही थक झालो. या जगात घाटांपेक्षा अप्रतिम काय नसावंच असं वाटत होतं. लांबूनच आम्हाला प्रतापगड दिसला आणि

ऑनलाईन शॉपिंगमुळे लोकल स्टोअरवर होणारा परिणाम

कु.नेहा संकपाळ, कु.संजना चीगुले
बी.कॉम.भाग १

प्रस्तावना :

२१ शतक हे आधुनिक युग आहे. कॉम्प्युटर, मोबाईल यांच्या माध्यमातून अनेक व्यवहार करणे सुलभ झाले आहे. त्यामुळे लोकांचा कल ऑनलाईन शॉपिंगकडे वाढत आहे. घरघरसल्या खरेदी करणे शक्य असल्यामुळे बाजारातील गर्दी, गोंपळ टाळण्यासाठी इंपनाची व वेळेची बचत करण्यासाठी लोकांचा ऑनलाईन शॉपिंगकडे कल वाढताना दिसत आहे. हव्या त्या वेळी हव्या त्या ठिकाणी एका क्लिकवर ऑनलाईन खरेदी करता येते. याचा स्थानिक दुकानांवर काय परिणाम होतो का? हा अभ्यास करण्याचा प्रयत्न केला आहे. ऑनलाईन शॉपिंगमध्ये हवे ते ब्रॅन्ड, हवी ती वस्तू, हव्या त्या वेळेत उपलब्ध होते. याचा परिणाम स्थानिक दुकानावरती काय परिणाम होतो का? यासाठी आम्ही पूर्ण पलूसचा अभ्यास केला.

उद्देश :

- १) ऑनलाईन शॉपिंगचा स्थानिक दुकानावरती होणारा परिणाम अभ्यासणे.
- २) ऑनलाईन शॉपिंगमध्ये ग्राहकांना मिळणारे फायदे-तोटे अभ्यासणे.

अभ्यास पद्धती : संशोधन पद्धती

सॅम्पल मेथड : नमुना पाहणी

दुकान संख्या : ३१

ग्राहकांची संख्या : ४०

ऑनलाईन शॉपिंगमुळे ग्राहकांना होणारे फायदे पुढीलप्रमाणे :

- १) जलद गतीने होणारी खरेदी
 - २) २४ तास खरेदी करता येते
 - ३) खरेदीसाठी मार्केटमध्ये जाण्याची आवश्यकता नाही
 - ४) जास्त पर्याय पहायला मिळतात
 - ५) कमी किंमतीमध्ये वस्तू मिळते
 - ६) सेल टाईममध्ये जास्त सवलत मिळते
 - ७) जलद घरपोच व्यवस्था केली आहे
 - ८) वस्तू आवडली नाही तर परत देता येते
 - ९) वस्तूच्या बदल्यात वस्तू घेता येते
 - १०) वस्तू खराब असेल तर परतावा लगेच भेटतो
- ऑनलाईन शॉपिंगमुळे ग्राहकांना होणारे तोटे पुढीलप्रमाणे :

- १) वस्तू हाताळून पाहू शकत नाही
- २) ग्राहकाची विक्रेत्यांकडून फसवणूक होण्याची शक्यता असते.
- ३) ग्राहकांच्या व विक्रेत्यांच्या प्रत्यक्ष भाग होत नाही.
- ४) फसवणुकीचा धोका
- ५) घरपोच सेवेत होतो
- ६) वस्तू खराब होण्याची शक्यता वाढते
- ७) वस्तूमध्ये अदलाबदल होण्याची शक्यता असते
- ८) वितरण शुल्क जास्त आकारले जातात
- ९) प्रतिभेसारखी वस्तू मिळत नाही

भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील दुष्परिणाम :

- १) भारतातील लहान व्यापारी सुमारे ७ कोटी व्यावसायिक बेरोजगार झाले आहेत. त्यांची एकूण मागणी कमी होते.
- २) नैसर्गिक आपत्ती - महापूर काळात ऑनलाईन कंपन्या निरुपयोगी ठरल्या याउलट गावातील व गल्लीतील दुकानदारांनी लोकांना जीवनावश्यक वस्तूंचा पुरवठा केला.

माहिती विश्लेषण

तपशील	वाढ	घट
ऑनलाईन शॉपिंगचे लोकांमधील प्रमाण	२७	४
टक्केवारी	८७%	१३%

वरील तक्त्यावरून असे लक्षात येते की लोकांमध्ये ८७% लोक हे ऑनलाईन शॉपिंग करतात व १३% लोक हे लोकल शॉपिंग करतात.

तपशील	वाढ	घट
टर्नओवर मध्ये झालेला बदल	२६	०५
टक्केवारी	८३%	१७%

वरील तक्त्यावरून असे लक्षात येते की स्थानिक दुकानाच्या टर्नओवर मध्ये ८३% घट झाली आहे व फक्त १७% दुकानाच्या टर्नओवरमध्ये वाढ झाली.

तपशील	वाढ	घट
प्रॉफीट मार्जिनवरती परिणाम	२६	०५
टक्केवारी	८३%	१७%

ज्ञानदीप
२०१९-२०

शिवपुत्र

पुरंदरी तेजस्वी
नवसूर्य जन्मले।
शंभुराजे म्हणुनी
सर्वत्र गाजले।।

सईपोटी जन्मुनी
धाराऊनी जपले।
स्वराज्याच्या धन्यास
जिजाऊंनी घडवले।।

जिजाऊंचे संस्कार
मनी रुजवले।
शिवबांचे नवविचार
बुधभुषनात रचले।।

लावून बलबुद्धी
सर्वांची नजर चुकवली।
नजरकैद असूनही
सुटका नाही दिसली।।

पेत्याचा विरह
नी शोषले।
खंड नऊ वर्षे
त्रूशी लढले।।

बघून एवढे शौर्य
ऐकून त्यांची किर्ती।
बादशहाही घाबरला
फिरली त्याची मती।।

ज्य नष्ट करण्या
शहाही आला।
घा डावपेच
हरतच राहिला।।

परकं नाही कोणी
इथे आपलाच फिरला।
शंभुस कैदेत बघुनी
बादशहाने तक्तही सोडला।।

ता सारा छळ
ता नाही धीर।
नाही मस्तक
गळे झाले शीर।।

ज्यांच्या मृत्युवर
शत्रूही रडले।
शिवबाच्या छाव्यास
धर्मवीर संबोधले।।

कु.आदेश दिनकर बांदल
बीसीए भाग २



जसे असावे आकाशात चांदणे
तसे माझ्या बाबांचे बोलणे
अचानक आली ही मोकळी हवा
बाबांनीच शिकवलंय प्रत्येक गोष्टीवर निर्णय ठाम
घ्यावा

बाबा म्हणजे सुखाचे क्षण
ते नसतात तेव्हा कशातच लागत नाही मन
बाबा म्हणजे फुलातील सुगंध
त्यांच्याकडून शिकलेय
प्रत्येक गोष्टीतून कसा घ्यावा आनंद

बाबा म्हणजे मित्र, बाबांसाठी मी प्राण नि श्वास
म्हणूनच ते असावेत माझ्यासोबत हमखास
बाबा निसर्गासारखं आपलं नातं
द्याल तुम्ही आम्हाला प्रत्येक वेळी प्रेमळ साथ
मी तर बनेन खूप खूप मोठी.....
मात्र..
तुमच्यासाठी राहीन मी नेहमीच छोटी...

कु.सुप्रिया प्रभाकर जाधव
बी.एस्सी. भाग ३

प्रेम



एकदा झालं असं माझं प्रेम जुळलं
ते मला जरा उशीराच कळलं....

ती मला पहायची नी गालात हसायची
मी तिला पहायचो नी गालात हसायचो
तिच्यासाठी कॉलेजला रोज मी यायचो...
पण कधी नाही भेटली कधीच नाही बोलली..
तिच्या नादाने मंदिरात रोज मी जायचो
देवा मला पाव रे असं रोज मी बोलायचो...

प्रेम हे समीकरण मला नाही कळलं
प्रेम जुळलं हे मला जरा उशीराच कळलं...

म्हणूनच तर मी म्हणतो...

एकदा झालं असं माझं प्रेम जुळलं
ते मला जरा उशीराच कळलं....
ते मला जरा उशीराच कळलं....



आयुष्य जगताना

संकटांना कसं सामोरं जायचं

हे तू मला शिकवलंस

आपल्या माणसांना कसं ओळखायचं

हे तू शिकवलंस

छोट्या छोट्या गोष्टीत आनंद

कसा मानायचा हे तू शिकवलंस

कष्ट कसे करायचे

हे तू शिकवलंस

जेव्हापासून सोडून गेलीस मला एकटं कसं रहायचं

हेही तूच शिकवलंस

कु.अनुजा संजय काळे

बी.ए.भाग १

स्त्री



बघुनी महापूर
भरून घेतोय ऊर
पाहूनी जलस्रोत दूर दूर
अंतःकरण झालेय चूर चूर

पैशामागे लागलीय दुनियादारी
घेतोय कर्तृत्वावर उंच भरारी
पण निसर्गाची किमया न्यारी
क्षणात उद्वस्थ दिशा चारी

तांडव रुद्र निसर्गाचा
वर्षाव पडलाय मरणांचा,
आक्रोश सान्यांच्या अंतःकरणाचा
झालाय नाश गाव अन् शहरांचा

मिळविली पै न पै कष्टाने
थाटला संसार जिद्दीने
पण पाणी फिरवले महापुराने
होत्याचे नव्हते झाले पूर्णत्वाने

गेली वाहूनी घरे अन् दारे
अगणित वस्तू गुरे अन् ढोरे
पाहुनी अंतःकरणात फुलतात निखारे
कोण तू अन् हे केलेस का रे ?

आहे मान्य तूची विश्वाचा निर्माणकर्ता
तूची विश्वाचा न्हास कर्ता
तूची कर्ता, तूची धर्ता
तूची मारण, हारण कर्ता
पण लक्षात ठेव पसरवीन सगळीकडे हीच वाता
नाहीस तू सुखही कर्ता अन् तू दुःखही हर्ता

कु.कोमल संजय

बी.सी.ए.

महापूर

बघुनी महापूर
भरून येतोय ऊर
पाहूनी जलस्रोत दूर दूर
अंतःकरण झालेय चूर चूर

पैशामागे लागलीय दुनियादारी
घेतोय कर्तृत्वावर उंच भरारी
पण निसर्गाची किमया न्यारी
क्षणात उद्वस्थ दिशा चारी

तांडव रुद्र निसर्गाचा
वर्षाव पडलाय मरणांचा,
आक्रोश सान्यांच्या अंतःकरणाचा
झालाय नाश गाव अन् शहरांचा

मिळविली पै न पै कष्टाने
थाटला संसार जिद्दीने
पण पाणी फिरवले महापुराने
होत्याचे नव्हते झाले पूर्णत्वाने

ली वाहूनी घरे अन् दारे
गणित वस्तू गुरे अन् ढोरे
पाहूनी अंतःकरणात फुलतात निखारे
कोण तू अन् हे केलेस का रे ?

आहे मान्य तूची विश्वाचा निर्माणकर्ता
तूची विश्वाचा न्हास कर्ता
तूची कर्ता, तूची धर्ता
तूची मारण, हारण कर्ता

ग लक्षात ठेव पसरवीन सगळीकडे हीच वार्ता
हीस तू सुखही कर्ता अन् तू दुःखही हर्ता

कु.कोमल संजय काळे
बी.सी.ए.भाग २



तुझी आठवण..

मायेच्या कुशीचा तो गोडवा
का काळाने दूर लोटला
श्वास माझा हिरावून घेऊनी
पोरकं बनवलंस या जीवाला

ठेच लागता या मनाला
येशील का तू सावरावयाला
मनी येता तुझी आठवण
बांध न राही हंबरण्याला

व्याकुळ बने माझे मन
ऐकण्या मायेचे ते बोल
रागवलीस का गं विचारी
आता तूच आसरा घाल

ना मायेचा पदर मिळेल
क्षणभर कवटाळूनी तुला विसावयाला
छळ करी दुनिया सारी
कोण विचारी तुझ्या पिलाला

मातीचा गोळाच तुझं वासरू
आकार न देताच तू गेली
भूक मिटवण्या ये माये
आसव टिपत गराडा घाली

बा सारखं तुही लेकरा सोडलस
एकलं रानी वणवण भटकण्या
ऊर दाटुनी येता ओरडी
ये माये जवळ घेण्या

कु. शुभांगी बाबासो सूर्यवंशी
बी.सी.ए.भाग २

शांतता

शांतताच हवी आहे मला...
असंख्य दिशेने कानांवर येणाऱ्या
त्या टीका, घोषणा, आनंद, दुःख
या सर्वांपासून कुठं तरी दूर डोंगर कपारीत
एका गुहेत जाऊन बसावं आणि
जगत रहावं शांततेचे अस्तित्व
तिथं असेल फक्त हा देह आणि
भयानक चारी दिशा व्यापून टाकणारा
ऐकू येत असेल कोणत्या तरी
दगडाचा झिरपणाऱ्या पाण्याचा आवाज
टप, टप, टप आणि सुरू होईल माझ्या
माणसाचं बौद्धात रूपांतर....
म्हणून हवी आहे मला शांतता
असंख्य आवाजांमध्ये माझ्या आतल्या
आवाजाला शोधण्यासाठी हवी आहे मला शांतता...

कु.प्राजक्ता राजेंद्र पवार
बी.ए.भाग १



परीक्षा

जीवनाच्या परीक्षेत कॉपी करायला चान्सच नाही
कारण अगदी सेम पेपर असणारा दुसरा कोणी
विद्यार्थीच नाही
प्रत्येकाचा पेपर वेगळा, प्रत्येकाचे उत्तर वेगळे
पण एकच 'परीक्षक' येथे तपासत असतो पेपर सगळे
कुणाला मिळते डिस्टींक्शन, तर कुणाला फर्स्टक्लास
कुणी मिळवी गोल्डमेडल तर कुणी नुसताच पास
पण फेल झाल्यावर मात्र येथे एटीकेटी मिळत नाही
कारण पुन्हा परीक्षा देण्याची इथे सोयच नाही.

कु.तनुजा दिनकर पाटील
बी.कॉम.भाग १

काळोख

काळाच्या या ओघात
लुप्त झाला आसमंत सारा
मनात उठलेली कळकळ
व्यक्त करण्या अपुरे पडले शब्द
विश्व पायाखालचे हिसकावून घेण्या
वेळ नाही लागला नियतीला
धरणी माय का खवळली लेकरांवरती
कळण्या मार्ग नाही उरला
डोळ्यांसमोर आयुष्य होतं
ते जगण्यासाठी झुंज होती
ही धडपड ज्यासाठी चालू होती
ते जगच आता नष्ट झालं
जीवाच्या आकांताने सजवलेला
छोटासा संसाररूपी जीवनाचा भाग
संकटरूपी सावलीच्या काळोखात
विसावला गेला आज
चिमुकल्यांच्या उज्ज्वल भविष्याला
अंधारात ओढून घेऊन गेला
हा काळोख
वह्या-पुस्तकांना कागदाच्या
लगद्याप्रमाणे करून सोडले
अवघ्या शिवाराला जमीनदोस्त
करून काय मिळालं त्याला
माणसांच्या जगण्याचा आधार होता
हेही पहावलं नाही त्याला
आसवांच्या ओघातून व्यक्त होताना
बांध रहात नाही त्या हंबरण्याला
जीवनातील सर्वस्व गमावल्याने
आयुष्य बनून राहिले अंधारमय....

कु. शुभांगी बाबासो सूर्य
बी.सी.ए.



जीवन

जीवनात वाट जरी चुकली तरी
मागे वळून नाही पाहायचं
ओळखीच्या खुणा शोधत मात्र
पुढे पुढे जायचं....

हे युग आहे स्पर्धेचं
या स्पर्धेच्या अफाट गर्दीत
चेंगरून नाही जायचं
जीवनाशी संघर्ष मात्र
करतच रहायचं,
मागे वळून नाही पाहायचं
अडथळ्यांचे खडे मात्र येतील अनेक
पण अडथळ्यांचे खडे पाहून
मागे नाही सरायचं,
जिद्दीने मात्र त्या मार्गाला लागायचं
अंधाराला घाबरून मागे नाही राहायचं
मनाच्या उघड्या डोळ्यांनी
ओळखीच्या खुणा शोधत मात्र
पुढे पुढे जायचं.....

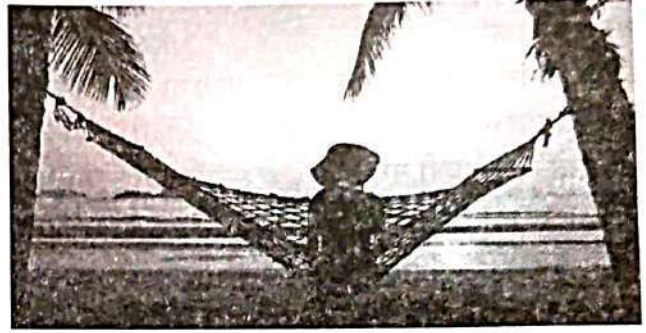
जीवनाच्या वळणावर थोडा
अवधान घेऊन बाळगायचा आणि
वळणाच्या वळणांसोबत
चालणही वळायचं, पण
जीवनाच्या अवघड चढावर
जिद्द धरून नाही जायचं
ओळखीच्या खुणा शोधत मात्र
पुढे पुढे जायचं....

कु.राधिका रामाण्णा माळी
बी.बी.ए.भाग १

बाबा

आमचं येणं आणि तुमचं जाणं
एवढंच होतं आमचं आयुष्य
राग नाही तुमच्या जाण्याचा
पण त्रास होताय तुमच्या नसण्याचा
छोट्याशा आयुष्यात क्षणभर साथ दिली
आणि आयुष्यभर आठवण राहिली
मला तुमच्या आठवणीत नाही
तर आयुष्यात रहायचं होतं
पण देवाला काही दुसरं माहीत होतं
एवढ्या लवकर साथ सुटली
आयुष्यात एकटं चालण्याची सवय लागली...

कु.सारिका विश्वास राडे
बी.कॉम.भाग २



आठवण

तुझ्या आठवणीत रमून जावे
भिरभिर पाखरू होऊन,
तुझ्याभोवती फिरावे
चिवचिव माझी फक्त तूच ऐकावी
माझ्या बालिशपणाला फक्त तूच सावरावे
रुसवे फुगवे कधी कधी
हसून तूच घालवावे
पुन्हा पुन्हा तुझ्याच आठवणीत रमावे
ऐकत नाही मन माझे का कळेना
समजवावे स्वतःला की
उमजवावे प्रत्येक क्षणांना
साथ तुझी हवी आहे प्रत्येक क्षणी
दूर नको जाऊ तू हा ध्यास मनी
प्रेमाला संवादाने फुलवावे की
न बोलताच प्रत्येक स्पर्श अनुभवावे

कु.प्रणाली राजेंद्र पाटील
बी.एस्सी.भाग १

शहीद जवान

काळ्या आईचा रे उवास
तुझ्या जगण्या आधार
जीवाचा रे पाठीराखा
किती सोसला भार
धरित्रीचा रे पुत्र तू
तुझं सीमेवर होतं गाव
वंदे मातरम् कोरलं होतंस का
तुझ्या छातीवर नाव
हृदय भरून येतं बघून
तुझी बायको लेकरं
काळजात वाधिणीच्या शोधतात
सुख चिमणी पाखरं
दिसते जेव्हा कधी मला
वासरासाठी हंबरणारी गाय
डोळ्यासमोर येते माझ्या
तुझी झुरणारी माय
कंठ दाटून येता दिपूनी
देहावरील तिरंग्याची शान
वाहते आसवांची सलामी
माझ्या लाडक्या जवान
जयहिंद..!

विजय

संकटे कितीही येऊ दे
मी इथे ठाम आहे
हार-जीत नंतर
लढणं माझं काम आहे
मी हे ठरवलंय की माझी सध्याची परिस्थिती
हे माझं अखेरचं ध्येय नाही
कारण त्या संकटांनाही माहीत आहे
की मी विजयाच्या रथावर स्वार आहे.

अभिजित पवार
बी.एस्सी. भाग ३

होते ते सोपे किती

नव्हती कसली काळजी
ना कसली चिंता
सर्व आठवते मला
शाळेसमोरून जाता
दोस्तांची ती दोस्ती
होती खूप निराळी
जेवणारे समोर दहा
आणि एकच गोल थाळी
खूप वाटते करावी
पुन्हा ती भांडणे
हळून तासामध्ये शिकताना
चोरून मुलीकडे बघणे
मैत्रीमधील रुसवे
आणि थोडेसे फुगणे
आल्यावर समोरासमोर
विसरून सारे पुन्हा हसणे
आठवल्यावर ते सगळं
येतं डोळ्यात पाणी
संपले ते दिवस
उरल्या फक्त आठवणी...

आदेश दिनकर बांदल
बी.सी.ए. भाग २

आभाळाचे पाय

पिवळ्या घामाचा ताज
घेता डोईवर
आभाळानं पांघरली
माया भुईवर
डोळ्यांची मातीतून
स्वप्ने अंकुरली
हिरव्याच्या स्वप्नांसाठी
नजर झुरली
इथं रुजले रुजले
आभाळाचे पाय
रोज फिरते हिरव्या
रानातून माय

मन

शाडाचं प्रत्येक पान गळत असतं
आपली खंत ते
कधीच कुणाला सांगत नसतं...
गळताना त्याचे अश्रू मात्र गळत असतात
जे कधीच कुणाला दिसत नसतात..
कारण दिसणारं ते पाणी असतं
गळणारे ते मन असतं
आणि कधीच नसणारे
पण नसूनही असणारे ते प्रेम असतं
गळणारे पाणी मात्र..
सांगत असते
की या जगात कधीच कुणी कुणाचेच नसते...

कु.भाग्यश्री सा. माने
बी.एस्सी. भाग २

मोह संपत्तीचा (अष्टाक्षरी)

जन्म दिला माऊलीने, घाम बापानं गाळला
जेजला तो दिनरात, लेकरांची ढाल झाला
आला कारभार हाती, संसार नवा थाटला
आई-बाप विसरले, मायाचे झरा आटला
जन्मदाते केले दूर, भाऊ भावाला भिडला
क्षणभर संपत्तीचा, खंडीभर माज आला
घास खाल्ला सोबतीनं, तृप्तीचा ढेकर दिला
आता फिरवल्या पाठी, क्षण-क्षण विसरला
पूठभर मातीसाठी, भावाचा गळा चिरला
डफड ही जीवाची, हात का नाही कापला
मोह संपत्तीचा कसा, भावंडाचा वैरी झाला
फसवा डाव खेळून, रक्ताचं नातं गिळाला
पुसकीला काळीमा, नात्याने असा फासला
वंशवासू कोण जगात, प्रश्न हा उभा राहिला.

कु.अश्विनी शिवाजी चव्हाण
बी.सी.ए. भाग २



शाळा

मनी वाटते मज
मिळावे पुन्हा बालपण
होऊनी बालीश
जगावे खट्याळ जीवन
जावे पुन्हा शाळेत
करावी मजा मस्ती
मिळावे ते शिक्षण
अन् शिक्षकांची धास्ती
सकाळी लवकर उठून
नको वाटायचे जाऊ
सांगे मज माय
मिळेल तिथे खाऊ
कराव्या वाटतात पुन्हा
त्या खट्याळ खोड्या
जुळवाव्या वाटतात
पुन्हा पुस्तकातील जोड्या
तासामधील गप्पा
गोंगाट आणि गाणी
मिळावे डब्यातील जेवण
आणि बाटलीतील उष्टे पाणी
वाटावी पुन्हा एकदा
गणिताची भीती
आजच्या आयुष्यापुढे

आदेश दिनकर बांदल
बी.सी.ए.भाग २



मैत्री

मैत्री असते एक लगोरी
 जी कितीही वेळा फोडली
 तरी एकमेकांच्या सहाय्याने जोडली जाते
 मैत्री असते एक वर्तुळासारखी
 ज्याला कधीही अंत नसतो
 मैत्री असते फुलासारखी
 कोमेजल्यावर सुगंध देणारी
 मैत्री असते पिंगळाच्या पानासारखी
 कितीही जाळी झाली तरीही
 जीवनाच्या पुस्तकात जपून ठेवण्यासारखी
 मैत्री असते एक हिरवंगार झाड
 जे विश्वासाच्या आणि आपुलकीच्या
 सहाय्याने उंच उंच वाढत जातं.

कु.योगिता गणेश सुतार
 बी.कॉम.भाग २



बाप

पोरीची पसंती आली की
 बापाचं काळीज धडधडतं
 चिमणी घरटं सोडणार म्हणून
 आतल्या आत खूप रडतं ॥१॥
 हसरे खेळकर बाबा एकदम
 धीरगंभीर दिसू लागतात
 पोरीला पाणी मागण्यापेक्षा
 स्वतःच उठून घेऊ लागतात ॥२॥
 या घरातला चिवचिवाट आता
 कायमसाठी थांबणार असतो
 म्हणून बाप लेक झोपल्यावर
 तिच्याकडे पाहून रडत असतो ॥३॥
 अंबुच्या लिंबूच्या करत करत
 मोठी कधी झाली कळलं नाही
 बाप सांगतो तिला सोडून
 मला पाणीही गिळलं नाही ॥४॥
 दिवसातून एकदा तरी
 मायेनं जवळ घ्यावं वाटतं
 परक्याचं धन असलं तरी
 द्यायला मात्र नको वाटतं ॥५॥
 उठल्यापासून झोपेपर्यंत
 बाबाची काळजी घेत असते
 आज ना उद्या जाणार म्हणून
 पोरगी जास्त लाडाची असते ॥६॥
 पोरगी जाणार म्हटलं की
 बाप आतून तुटून जातो
 कळत नाही बैठकीतून
 अचानक का उठून जातो ॥७॥
 इकडे तिकडे जाऊन बाबा
 गुपचूप डोळे पुसत असतो
 लेकीचं कल्याण झालं म्हणून
 पुन्हा बैठकीत हसत असतो ॥८॥
 तिचा सगळा जीवनकाळ
 क्षणाक्षणाला आठवत राहतो
 डोळ्यात येणाऱ्या आसवांना
 बाबा वापस पाठवत राहतो ॥९॥

कु.दिपाली पा
 बी.एस्सी. भा

गद्य विभाग

॥ जलनता हुआ भारत	ऋतुजा अशोक उगळे	बी.ए. २
॥ श्री मन	शितल सुरेश भोसले	बी.ए. २
॥ भारतीय विदुषियाँ	गौरी निरंजन गौड	बी.ए. २
॥ बदलता भारत	सीमा संजय शिंदे	बी.ए. २
॥ चारिश का कहर	हर्षदा संजय शिंदे	बी.ए. २
॥ पर्यावरण की समस्या	मनाली आनंदराव शिंदे	बी.एस्सी. ३
॥ भ्रष्टाचार विसंगती में फँसी हुई जनतंत्र	बुचडे सूरज मोहन	बी.ए. १

पद्य विभाग

॥ समय की किमत	विनंती जयेश पटेल	बी.कॉम. १
॥ दोस्ती	शुभदा शिंदे	बी.एस्सी. १
॥ नारी शक्ति	ऋतुजा संजय पाटील	बी.सी.एस. १
॥ प्यार	प्रणाली राजेंद्र पाटील	
॥ अच्छे विचार	विनंती जयेश पटेल	बी.कॉम. १
॥ शायरी	विनंती जयेश पटेल	बी.कॉम. १
॥ एक सिपाही	विनंती जयेश पटेल	बी.कॉम. १
॥ मेरा भारत	ऋतुजा संजय पाटील	बी.सी.एस. १

जलता हुआ भारत

ऋतुजा अशोक उगळे
बी.ए.१



वर्तमान समय में भारत में अनेक समस्याएँ निर्माण हो गयी है। वर्तमान समय का प्राचीन काल, मध्यकाल या आधुनिक काल की समस्या से जुड़ना है तो मुझे लगता है की नारी की समस्या से जुड़ना चाहिए। प्रकृति नर और नारी से निर्माण है ऐसे समय अनादी काल से नारी को दुय्यम स्थान दिया गया है। कहने के लिए स्त्री पुरुषों की शक्ती है। शक्ती स्त्री है, विद्या की देवता सरस्वती स्त्री है, धन की प्रतिक लक्ष्मी है। शक्ती पार्वती है। इन्हे भी कष्टों का सामना करना पडा है।

मध्यकाल में तो स्त्रियों को दासी के रूप में स्थान दिया गया है। वैदिक काल में स्त्रियों को बराबर का स्थान दिया जाता था। बाद में परिवर्तन आया। परिवर्तन प्रकृती का नियम है किन्तु इतना परिवर्तन की स्त्रियों को जबरदस्ती जलाया जाना यह कहाँ की बात है। सन १९८० के दशक में रूप कुँवर को सती जाना पडा। उसे जबरन चिता पर बिठाया गया। लेकिन आज की परिस्थिती अलग हो गयी है।

२०१२ में दिल्ली में लडकी पर अत्याचार किया गया। अभी तक दोषियों को सजा मिली नहीं है। हमारी न्यायव्यवस्था पर प्रश्न उठाया जाता है। एक तरफ मानव अधिकार खडा होता है। सच को सच कहने की शक्ति समाप्त हो रही है क्या? ऐसा लगता है। जब तक हम सच को स्वीकारते नहीं तब तक देश का विकास कितना भी हो जाये हम नैतिक दृष्टी से पतन की ओर जा रहे है ऐसा लगता है।

दिसंबर में हैद्राबाद में हुई घटना अति भयानक है। उस डॉक्टर पर अत्याचार कर के उसको जलाया गया। मानव की

सहनशीलता का न्हास हो चुका है ऐसा लगता है। मानव होकर दानव की तरह व्यवहार कर रहे है। भारत भूमी रामराज्य की भूमी है। ऐसी भूमिपर ऐसा अत्याचार होना बहुत बुरी घटना है। उसी समय उन्नाव में एक घटना घटित हुई। इन दो घटनाओं से पुरा भारत देश आहत हुआ। हैद्राबाद के अत्याचारियों को सजा दी गई तो मानव अधिकार के लोगों ने अलग ही हंगामा खडा किया। जिस माता का पुत्र था उसने भी गलत काम करनेवाले बेटे की माँ कहने से इन्कार कर दिया उसने कहा कि उसे जो सजा मिलेगी वह मुझे मंजूर है। कोई भी माँ यह नहीं चाहती की उसका पुत्र कुपुत्र हो।

मानवों की संवेदनशीलता कम होती हुई दिखाई दे रही है। जब तक संकट अपने घर पर नहीं आता तब तक सब लोग शांत रहते है। अगर वही संकट अपने परिवार पर आता है तो लोग आकाश-पाताल एक करते है। मानव अधिकारों की बात करनेवाली स्त्रियों ने अपने परिवार की बेटियों के बारे में सोचना चाहिए। हम भारत भूमिपर रहते है, भारतीय संस्कृती ऐसी नहीं है।

ऐसा कहना चाहिए कि 'जहाँ जलती स्त्री वहाँ संस्कृति नहीं।'



भारतीय विदुषियाँ

कु. गौरी निरंजन गौंड
बी.ए. भाग ३

नारी का महत्त्व बताना कहाँ से प्रारंभ करूँ यह सवाल मेरे सामने खड़ा होता है। दशरथकन्या शांता से प्रारंभ करूँ या विदुषी गार्गी। गार्गी तो स्वतंत्र विचारोंवाली ज्ञानी मानी जाती है। गार्गी अपना पराजय कभी भी मानने के लिए तैयार नहीं होती। सभी स्त्रियाँ उससे डरकर रहती थीं। जब सीता की शिक्षा प्रारंभ करनी थी तब मिथिला के राजा ऋषीराज योगिनी सुलभा के कहनेपर ज्ञानचर्चा का आयोजन करते हैं। तब गार्गी भी ज्ञानचर्चा में सम्मिलित होती है। जब राजऋषी उनका स्वागत करते हैं तो वह कहती है कि राजन औपचारिकता की कोई आवश्यकता नहीं है। यह बात सुनकर सीता की माँ सुनयना दुःखी होती है। सुनयना सीता को गार्गी से दूर रखने का प्रयत्न करती है। गार्गी विवाह के बंधन मानती है, तब ऋषी याज्ञवल्क्य उन्हें पृथ्वी और सूर्य का उदाहरण देकर उनके प्रश्न का उत्तर देते हैं। तब वह अपना पराजय स्वीकार करती है। सीता उसे अपनी पत्नी बनने की बिनती करती है तो गार्गी उसे पूछती है, तुम मुझसे सीखना चाहती हो? तो सीता कहती है, सवाल पूछने का तो साहस है, वह आपसे सीखना चाहती हूँ। इसपर गार्गी कुछ नहीं कहती क्योंकि समाज में स्पष्टवक्ता की बात अच्छी नहीं लगती। एक ज्ञान की विदुषी होते हुए भी वह समाज से अलग होती है।

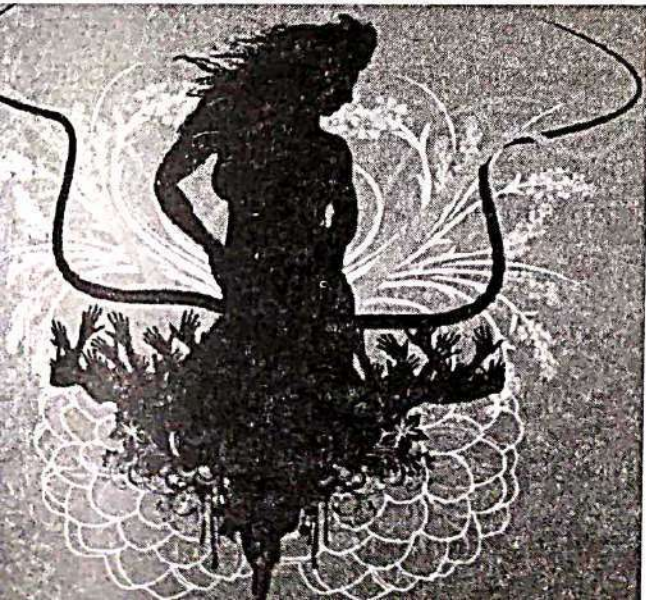
दशरथ कन्या शांता का महत्त्व तो अलग ही है। दशरथ के लकीरों की परंपरा है की 'त्याग'। शांता ज्ञानी है, युद्धकौशल्य में पुण्य थी। उसका युद्धकौशल्य देखकर राजा दशरथ कहते हैं कि तुम लडका होती तो? इस बात से शांता बहुत दुःखी

होती है। पिता का दुःख था कि पुत्र नहीं है। वह अपने पिता का दुःख दूर करना चाहती है। वशिष्ठ ऋषी राजा दशरथ के राजगुरु हैं। दशरथ अपनी बात उनके सामने रखते हैं, तो वे कहते हैं, अपने कुल का वारिस प्राप्त करने का एक विकल्प है परंतु वह बहुत कठिन है। तो राजा कहते हैं कि कितना भी कठिन हो मैं करूँगा। ऋषी वशिष्ठ उन्हें पुत्रकामेष्टी यज्ञ करने के लिए कहते हैं। उस यज्ञ के लिए महर्षी विभंतक के पुत्र ऋषी शृंग को बुलाने को कहते हैं। किन्तु ऋषी शृंग को उसके पहले गृहस्थ बनाना चाहिए। शृंग ऋषी वृषंगा पर्वतपर रहते हैं। उन्होंने वहाँ एक ऊर्जामंडल स्थापित किया है। वहाँ कोई स्त्री जाती है तो वह भस्म होती है। राजा ने प्रयत्न किए किन्तु वे उसमें सफल नहीं हुए। एक दिन शांता अपने पिता का दुःख दूर करने का प्रयत्न करती है।

शांता स्वयं एक संन्यासी कन्या का वेश धारण करके निकलती है। ऋषी शृंग से विवाह करती है। शृंग और शांता पुत्रकामेष्टी यज्ञ में आते हैं, किन्तु वह अनासक्त होकर एक ऋषीपत्नी का धर्म निभाती है। पुत्रकामेष्टी यज्ञ समाप्त होने पर वह अपने पति के साथ वापस जाती है। एक राजकन्या होकर भी वह संन्यासी पत्नी बन गयी। अपने पिता का दुःख कम करना चाहती है।

सीता के बारे में तो अलगही बात है। स्वयं उनके पिता स्वतंत्र विचारों को चालना देनेवाले। उन्होंने सीता को बचपन से ही स्वतंत्र विचारशैली की शिक्षा दी थी। उनके प्रत्येक प्रश्न के बारे में सोचते थे। किन्तु जब उनके जीवन के महत्त्वपूर्ण निर्णय में वे हस्तक्षेप नहीं करना चाहते। वे सीता का स्वयंवर करना चाहते हैं, किन्तु अगर सीता उसे स्वीकार करती है तो। जब वे विवाह का निर्णय सीतापर छोड़ देते हैं, तो वह कहती है, आपने हमें स्वतंत्र विचारों से पोषित किया है, लेकिन आप जो निर्णय ले रहे हैं वह मेरे हित का ही होगा। समस्या है तो समाधान अवश्य होगा। पिता का निर्णय स्वीकारती है और स्वयंवर विवाह के लिए तैयार होती है।

भारतीय इतिहास में मैत्रेयी, कात्यायनी, अहिल्या जैसी स्त्रियाँ भी हैं, जो अपने कार्यों से भारतीय इतिहास को गौरवान्वित करती हैं।



बदलता भारत

कु.सीमा संजय शिंदे
बी.ए. भाग-२

राजनैतिक, सांस्कृतिक दृष्टी से देखा जाये तो भारत विश्व में अलग ही देश है। राजनैतिक दृष्टि से भारत पर विदेशियों ने आक्रमण करके अपना साम्राज्य स्थापित किया। अपने संस्कृति भाषा को धोपने का प्रयत्न किया। इससे भारतीय संस्कृति प्रभावित हो गयी किन्तु वह नष्ट नहीं हुई। भारतीय संस्कृति की जड़े बहुत गहरी हैं। वह गमले का पौधा नहीं है। भारत भूमि बुद्धि भूमि है। जहाँ अहिंसा चरम सीमा पर थी। गौतम बुद्ध ने अहिंसा के लिए अपना राज्य तक त्याग दिया। इसी कारण त्याग की भूमि है। राजा हरिश्चंद्र सपने में अपना राज्य ब्रह्मर्षी विश्वामित्र को देकर एक चांडाल का जीवन व्यतित करते हैं। यह वचन की भूमि है। इसी कारण भारतीय संस्कृति इतने परिवर्तनों के बाद भी स्थित है। परिवर्तन प्रकृति का नियम है।

अहिंसा के तत्त्व के आधार पर महात्मा गांधीजी ने असहकार आंदोलन को छेड़ा। अहिंसा के आधार पर उन्होंने अंग्रेजों को भारत से भगाने का काम किया। अहिंसा एक ऐसा शस्त्र है जो बिना रक्त की क्रांति करता है। भारत स्वतंत्र होने के बाद अनेक आंदोलन हो गये। उसमें कई लोग शामिल हुए। इसमें महाराष्ट्र में निकाले मराठा आंदोलन हो उसमें कहीं भी बुरी घटना घटित नहीं हुई। लोगों ने शांति का मार्ग चुना। अपनी आवाज सरकार तक पहुँचाने का प्रयास किया। लेकिन जब वर्तमान समय में दिसंबर २०१९ में केंद्र सरकारने नागरिकता सुधार कानून पारित किया। आधार भारत जाग रहा है। सरकारी मालमत्ता का नुकसान हो रहा है। लोगों ने वास्तविकता की बिना समझे इतका विरोध कर रहे थे। जिन लोगों को समस्या है वह तो अलग ही रह गये। जिन्हे इसमें शामिल होने का कोई भी कारण नहीं था वही इसमें जादा मात्रा में उपस्थित थे।

नागरिकता सुधार कानून में अफगानीस्तान, बांग्लादेश और पाकिस्तान से आए हिंदू, सीख, बौद्ध, जैन, पारशी और ख्रिश्चन धर्मों के प्रवासियों के लिए नागरिकता हासिल करने के लिए कम से कम पिछले ११ साल यहाँ रहना अनिवार्य था। इस नियम को आसान बनाकर नागरिकता हासिल करने की अवधि

को एक साल से लेकर ६ साल किया गया। यानी इन तीन देशों के उपर अतिश्रित छह धर्मों के बीते एक से छह सालों में भारत आकर बसे लोगों को नागरिकता मिल सकेगी।

नागरिकता कानून १९५५ का संबंध भारतीय नागरिकता अधिग्रहण करने और नागरिकता तय करने के लिए है। पूर्वोक्त राज्यों से इसका विरोध हो रहा है। मेघालय, आसाम, अरुणाचल, मणिपूर में यह कानून नहीं लगनेवाला क्योंकि वहाँ के स्थानिय लोगों का कहना है की बाहरी लोग अगर आसाम, अरुणाचल समेत अन्य राज्यों में बसेंगे तो उनकी भाषा, अस्मिता, संस्कृति पर गहरा असर पड़ेगा और ये बड़ा नुकसान है।

मिडियाने तो अपने चार हाथ आगे किये। टीवी के अलग अलग चैनलों पर अलग अलग वार्तालाप सुनने का मिलता है। जुलूस, हड़ताल, छात्रों का आंदोलन इससे कम लग रहा था कोई स्वतंत्रता आंदोलन ही चल रहा है। कि गांधीजीने अहिंसा का मार्ग अपनाया था उसी देश में ऐसे ही फसाद हो रहे हैं। हम कहाँ जा रहे हैं। अहिंसा मार्ग का अन्त करते हुए डी-२४ चॅनल ने एक योजना चलायी थी। उस अनुसरण करना अनिवार्य होगा। उन्होंने नागरिकता सुधार कानून २०१९ के नाम पर एक योजना चलाई। घर में बैठकर अपने मोबाईल से एक मिसकॉल देते तो नागरिकता कानून पहल में आप हो ऐसा था। उस योजना में लगभग एक करोड़ लोगों ने हिस्सा लिया। इससे ऐसा लगता है भारतीय नागरिक अब ज्ञानी बन चुका है। जो अज्ञानी है उसे ज्ञानी बनाना आवश्यक है। सत्य जादा समय तक छुप नहीं सकता। अहिंसा की विजय नहीं होती। अंत में सत्य ही विजयी होता है। राजा अशोक विजयी होने के बाद बौद्ध धर्म स्वीकार करके धर्म के प्रचार एवं प्रसार के लिए निकले थे उसी प्रकार हमें भी धर्म की परिक्रमा को तैयार करना चाहिए।

बारिश का कहर

हर्षदा संजय शिंदे
वी.ए.भाग-१

५ अगस्त २०१९ की रात हमारे लिए एक शाय की रात बन गयी थी। गाँव के लोग, बालबच्चे, स्त्रीपुरुष, बूढ़ सभी जलस्तर बढ़ने के कारण बिजली नहीं थी। सभी लोगों के घर में गैस होने के कारण केरोसीन भी नहीं था। घर में एक-एक दीपक जल रहा था। घना अंधकार था। सभी का चेहरा बंद थी। पानी बढ़ता ही जा रहा था। सुबह तक आधा गाँव जलमय हो गया। बिजली न होने के कारन मोबाईल फोन हो गये थे। किसी से संपर्क करना मुश्किल हो गया था। गाँव-गाँव सब मिलकर इस समस्या का समाधान करने का प्रयत्न कर रहे थे। किन्तु बारिश रुकने का नाम नहीं ले रही थी।

६ अगस्त को हमें अपना घर पानी से भरते हुए देखना पड़ा। सभी बिजें जैसी ही बैसी ही छोड़कर प्राण बचाने के लिए बाहर निकले। ऐसा लग रहा था कि शिव जी तांडव कर रहे हैं। गाँव के लोग हतबल हो गए थे। यातायात के साधन बंद हो चुके थे। जिलाधीश के द्वारा आदेश दिए गये की लोगों को सुरक्षित स्थान पर जाना चाहिए। मानव तो जा सकते थे लेकिन जानवर कैसे जाएँ? गाय, भैंस जाने के लिए तैयार नहीं थी। बाढ़ से बहते बहते अनेक जानवर जाते हुए देखे। कई जिंदा थे तो कई मरे। उन्हें बचाने का कोई पर्याय नहीं था। हम अपने प्राण बचाकर रह गए थे। पानी से बहते बहते अनेक जलचर बाहर आ गये थे। ऐसा लगता था की हमने बाढ़से अपने प्राण तो बचा लिए लेकिन मगरमच्छ और साँपों से कैसे बचे? गाय-भैंस की हालत बहुत बुरी थी। बुजुर्ग लोग घर छोड़ने के लिए तैयार नहीं थे। वे कहते थे की हमारी जिंदगीभर की कमाई हम ऐसे कैसे बचाकर जाएँ?

एक बुढ़ी औरत ने अपनी भैंस दुसरी जगह पर ले ली। वे अनेक दिनों तक वही रही लेकिन बाढ़ से बाहर नहीं आयी। उन्हें बोट द्वारा खाना और पानी पहुँचाया जाता था। भारत सरकार एवं महाराष्ट्र शासन द्वारा एनडीआरएफ की फोर्स आयी। ऐसा लगा की हमारे दुख में सरकार भी सम्मिलित है। उन लोगों ने गाँव में बचे लोगों को बाहर निकाला। हमारे गाँव में वे काम कर रहे थे। उसी समय हमारे गाँव के पास ब्रह्मनाळ नामक

एक गाँव है वहाँ एक नाव पलट गई। उसमें से कई लोग नैसर्ग किवारे लग गये लेकिन एक बच्चा अपनी दादी को विपत्तकर मर गया वह दृश्य देखकर माँगी मानवता टूटित हो उठी। उस नाव में बच्चों के लिए जगह नहीं थी दुमी कारण माँ ने अपने बच्चे को उस नाव से भेज दिया और वह पिछले नाव में आनेवाणी थी। एनडीआरएफ के जवान हमारे गाँव का काम छोड़कर वहाँ पहुँच गये। हमारे गाँव में गर्भवती महिलाओं को अस्पताल ले जाने का कोई भी पर्याय उपलब्ध नहीं था। बाढ़ के कारण कई गाय और भैंसे अपने गधेने में त्रिमी रस्सी बाँधी थी किमीही मर गयी थी। बाढ़ का असर कम होने के बाद वहाँ का दृश्य बहुत ही दर्दनाक था।

बाढ़ कम होने के बाद की स्थिती बहुतही दुःखदायी थी। घर में जो बिजें थी वह पुरी चर्बाद हो गयी थी। अनाज तो पुरा चरबाद हो चुका था। उसकी दुर्गंध आ रही थी। कोने में कोई साँप तो नहीं यह आशंका होती थी। साफसफाई करते करते लोग अपने अपने घरों में जाने लगे। इसके बाद अनेक समस्याएँ निर्माण हो गयी। पिन के लिए पानी नहीं, खाने के लिए अन्न नहीं, पहनने के लिए कपडे नहीं, ओढ़ने के लिए कंबल नहीं। ऐसे समय में कई सेवाभावी संस्थाओंने जीवनावश्यक वित्तों की मदद की। गाँव साफ करने के लिए अलग अलग गाँवों के लोग आ गये। सभी ने मिलकर काम किया। सुख में सभी शामिल होते है लेकिन दुःख में लोगोंको सहायता करते देख ऐसा लगा की अभी भी मानवता शेष है। भारतीय संस्कृती में दुसरों की मदद करना मानवता कहा जाता है। इस समय सही मानवता का दर्शन हो गया।

मानव की आवश्यकता रोटी, कपडा और मकान मानी जाती है लेकिन मुझे लगता है वर्तमान युग में मानव की आवश्यकता रोटी, कपडा और मानवता होनी चाहिए। लेकिन आज ऐसा लगता है मानव की आवश्यकता रोटी, कपडा और मोबाईल बन गयी है।

पर्यावरण की समस्या (विज्ञानगाथा)

कु. मनाली आनंदराव शिंदे
बी.एस्सी. भाग ३

वर्तमान समय में पुरा विश्व एक समस्या से ग्रस्त है, वह समस्या है विकीकरण। प्राचीन काल से आज तक मानव ने प्रगती का इतिहास रचा है किन्तु वह इतिहास प्रकृति का न्हास करते हुए रचा है। प्रकृति ही मानव की उपज है, किन्तु मानव को लगता है हमने विकास कर दिया परंतु वह विकास एक सुनामी समान होता है। आदिवासी इलाके में खादान होता है। वहाँ प्राकृतिक चीजे प्रचुर मात्रा में मिलती है। जैसे लोहा, तांबा आदि। मानव ने ग्लोबल समस्या या वैश्विक समस्या निर्माण की है वो है भूमी के गर्भ में होने वाला युरेनियम। युरेनियम प्रकृति में पायी जानेवाली सबसे भारी वस्तु है। यह एक ऐसा अस्थिर रेडिओधर्मी तत्व भी है जो धीरे धीरे उर्जा की किरणों को बिखेरते दूर नष्ट हो जाता है। प्राकृतिक युरेनियम का आधा जीवन ही करीब साढ़ेचार खरब वर्ष है। नष्ट होने या घटते जाने के क्रम में भी युरेनियम कुछ अन्य रेडिओधर्मी जैसे प्रोटाक्टिनियम, मोकियम, रेडियम, रेडान, पोल्पोनियम, बिस्मुथ, लेड और बनाना है जिनके संपर्क में आकर हम क्षतिग्रस्त हो जाते हैं। हायड्रोजन, ऑक्सिजन, सोडियम, पोटेशियम, कार्बन जैसे तत्वों के मौलिक कण यानी न्यूट्रॉन, प्रोटोन या इलेक्ट्रॉन नहीं टूटते मगर युरेनियम जैसे संवेदनशील रेडिओधर्मी तत्वों के अणुओं में हमेशा विस्फोट होता रहता है। जिससे उसके अणु के कुछ टुकड़े उससे टूटकर गिरते हैं और उससे उर्जा निकलती है। इसी टूटने की प्रक्रिया को रेडिओधर्मी कहते हैं। इतनी शक्ति है युरेनियम में विकीरण जीवित प्राणी के जीव के साथ छेड़छाड़ करता है। मानव के जीवन पर विपरित परिणाम होता है।

विकीरण की समस्या आण्विक विद्युतगृहों की सच्चाई है। विकास के नामपर ऐसी अनेक परियोजनाएँ स्थापित की जा रही है। ऐसा सिर्फ भारत में ही हो रहा है, ऐसा नहीं है पुरी दुनिया इसकी चपेट में है। दुनिया के तमाम विकसित देशों में सस्ते दर पर विद्युत उत्पादन का आसान साधन युरेनियम है। युरेनियम हमारी उपजाऊ पृथ्वी की गहरी कोख में ऐसा पदार्थ है, जिससे सस्ती बिजली और आण्विक हाथियार बनाए जा सकते हैं। लेकिन एक बार वह बाहर निकलता है तो उसपर किसी की हुकुमत चलती नहीं। ऐसा लगता है कि प्रकृति ने जानबुझकर ऐसे तत्वों को अपनी गहरी कोख में छिपाकर रखा है, ताकि

पृथ्वीपर निवास करनेवाले जीवित प्राणी, वनस्पती सुरक्षित रह सके। एक तरह से वह शिव के विषपान की तरह ही है। समुद्रमंथन के बाद निकला विष शिव ने ग्रहण किया इसी कारण वे नीलकंठ हो गये। अगर शिवजी उस विष को ग्रहण नहीं करते तो सारी सृष्टी नष्ट हो जाती। परंतु मनुष्य की विज्ञानवादी युद्ध ने उसे खोज निकाला। झारखंड के मरंगगोडा इलाके में युरेनियम प्रचुर मात्रा में उपलब्ध है। वहाँ खादान शुरू होता है वहाँ के लोगों को अनेक बिमारियाँ होती है। जानवर अकाल वृद्ध होते हैं। दुसरे विश्वयुद्ध में हिरोशिमा-नागासाकी पर भी युरेनियम बम गिराया उससे अनेक बिमारियाँ फैली थीं वहाँ बिमारियाँ मरंगगोडा इलाके के लोगों को हो रही है। इस पर्यावरण पर विपरित परिणाम हो रहा है। न्युक्लियर प्लांटों से निकलने वाला जो कचरा है उसकी समस्या गहन होती जा रही है।

विश्व के ४३८ परमाणु संयंत्रों से निकलनेवाले रेडिओधर्मी कचरे को ही लेकर सारा विश्व परेशान है। हर साल मेगावॉट का एक परमाणु संयंत्र प्रतिवर्ष ३३ टन रेडिओधर्मी कचरा पैदा करता है। अमेरिका के १०२ परमाणु संयंत्रों में छतपर स्थित कुलिंग संयंत्रों में लगभग ८०,००० टन रेडिओधर्मी कचरा पड़ा है, इसे ठिकाने लगाने के लिए अमेरिका ठिकाना ढूँढ रहा है। जैतापूर परमाणु संयंत्रों से पैदा होनेवाले संभावित विभीषिका, दिल्ली की कबाडी की दुकान से कोबा ६० तत्वों के मिलने की घटना से हमें सचेत रहना चाहिए।

पर्यावरण को सुरक्षित रखना है तो हमें अपनी जीवनी में परिवर्तन करना आवश्यक है। विकास के एक नये मॉडल तैयार करना चाहिए। एक ऐसा मॉडल जो इस धरती को बचा सके। युरेनियम को धरती के अंदरही रहने दो, उसे मत खोजो वरना वह साँप की तरह हम सबको डस लेगा। उसका इलाज कोई नहीं कर सकेगा।

समय की किमत

1 साल की किमत उससे पूछो
जो फेल हुआ हो।
1 महीने की किमत उससे पूछो
जिसकी पिछले महीने की तनख्वाह ना मिली हो।
1 हफ्ते की किमत उससे पूछो
जो पूरा हफ्ता अस्पताल में रहा हो।
1 दिन की किमत उससे पूछो
जो सारा दिन भूखा हो।
1 घंटे की किमत उससे पूछो
जिसने किसी का इंतजार किया हो।
1 मिनट की किमत उससे पूछो
जिसकी ट्रेन 1 मिनट से छूट गई हो।
1 सेकंड की किमत उससे पूछो
जो दुर्घटना से बाल बाल बचा हो।
इसलिये हर पल का शुक्रिया करो।

विनंती जयेश पटेल
बी.कॉम. १

दोस्ती

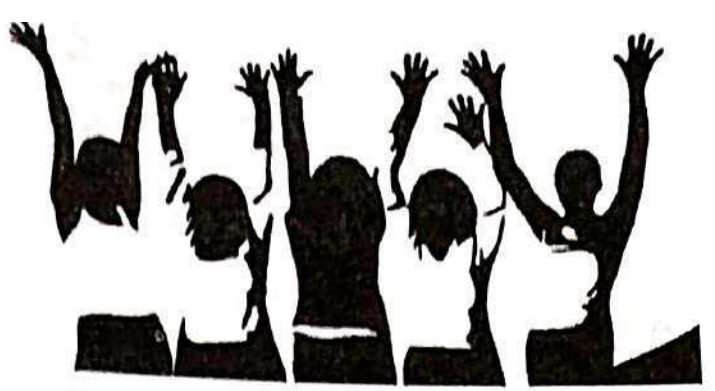
दिल ने दिल को चुराया है तुने
दूर होते हुए अपना बनाया है तुने
क्योंकि दोस्ती निभाना
सिखाया है तुने

जवाब न दे सको तो सवाल मत करो
इजहार न कर सको तो इंतजार मत करो
निभा ना सको तो दोस्ती मत करो

दोस्ती के बादल
हर मौसम में बरसते
हम होठों से कुछ
कहे या ना कहे
लेकिन ये तो सच है
की हररोज तुम्हें याद करते हैं।

वो मौत भी क्या सुहानी होगी
जो आपके दोस्ती में आनी होगी
वादा रहा आपके पहले हम जाएँगे
क्योंकि आपके लिए
जन्नत भी तो सजानी होगी।

शुभदा शिंदे
बी.एस्सी. भाग १



नारी शक्ती

हम हैं भारत वासी,
पर घया करें।
हम लडकीयाँ है
लोगों की बुरी नजर
हमारे उपर से नहीं हटती
जिस दिन हमने इस भूमी पर
जन्म लिया तो हमें गर्व था।
हम भारत वासी हैं।
लेकीन एक दिन हम पर
किसी की बुरी नजर पडी।
तो हम मरने के समान हो गए।
ऐसी है हर लडकीयों की जिंदगी
जब लडकी सोचती है की
हम भारत वासी है यहाँ अच्छे लोग है
हर नारी का सम्मान करते है, तो ये क्या है।
रास्ते के बिच किसी लडकी को छेडना
अब कुछ दिनों के बाद
हर लडकी रोने लगेगी
हमने इस लोगों के बिच क्यूँ जन्म लिया
जिनका हृदय पत्थर जैसा बना है
अभी वक्त है हर मानवजाती को
सुधर जाओ नहीं तो इस भूमीपर
एक लडकी भी नहीं नजर आएगी।

कु.ऋतुजा संजय पाटील
बी.सी.एस. १

प्यार

ख्वाबो में सजाना सभी को आता है
पर दिल में बसाना बहुत कम लोगो को आता है।
शायद बहोत पागल होते है वो लोग
जो दिल में बसाते है और खयालो में ढूँढते है
इसी को प्यार कहते है शायद
नहीं तो आवारा पागल की तरह
उसी का नाम लेकर नहीं पुकारते है।

- कु.प्रणाली राजेंद्र पाटील

आनंदीप
2011-20





अच्छे विचार

भगवान से कभी कुछ मत माँगो
क्योंकि भगवान वो नहीं देते
जो आपको अच्छा लगता है
बल्कि वो देते हैं,
जो आपके लिए अच्छा होता है।

शायरी

इन्सान को नमक की तरह होना चाहिए,
जो खाने में रहता है,
पर दिखाई नहीं देता.....
और अगर ना हो तो
उसकी कमी बहुत महसूस होती है।

एक सिपाही

कैसे सोती होगी वो हर माँ,
जिसे पता है की सीमा पर उसका बेटा खड़ा है।
कैसे कमाता होगा वो हर पिता,
जिसका बेटा दुश्मन के सामने खड़ा है।
कैसे चहकती होगी वो हर बहन
जिसके भाई का इंतजार बंदूक की हर गोली कर रही हैं।
कैसे काम करता होगा वो हर भाई
जो उसके आने का इंतजार कर रहा हो।
कैसे जीती होगी वो नारी
जिसका सिंदूर कभी भी मिट सकता है।
कैसे रहते होंगे वो हर दोस्त
जिनका यार कभी भी तिरंगे में लिपटा आ सकता है।
जमाने भर में मिलते हैं आशिक कई
मगर वतन से खुबसूरत कोई सनम नहीं होता
नोटों में लिपट कर, सोने में सिमटकर मे हैं कई
मगर तिरंगे से खुबसूरत कोई कफन नहीं होता.....

विनंती जयेश पटेल
बी.कॉम.१

मेरा भारत

मेरा भारत
मेरा देश है भारत
मेरा देश है भारत, भारत, भारतSS
मेरी जान है भारत माता
इश्क भी है मेरा भारत
सब कुछ ही मेरा भारत
मेरा देश है भारत....
मेरा देश है भारत, भारत, भारतSS
मेरे तन, मन में है भारत
मेरी जिंदगी कुर्बान है
मेरे देश भारत के लिए
मेरा देश है भारत....
मेरा देश है भारत, भारत, भारतSS
लाखों देशों में से ये है मेरा भारत देश
जहाँ सब लोग एक साथ रहते हैं
वो हैं मेरा देश और मेरी मिट्टी
मेरा देश है भारत....
मेरा देश है भारत, भारत, भारतSS
आर्मी वालों की जान, शान और इश्क है,
मेरा भारत, भारत...

ऋतुजा संजय पाटील
बी.सी.एस.भाग १





पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

ता. पलूस, जि. सांगली - ४१६ ३१०. फोन नं. (०२३४६) २२६२२६, २२८४८५.

(शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नित)

NAAC accredited - 'B+' Grade

COVID-19

कोरोना जनजागृती विशेषांक



कोविड-१९ जनजागृती



शासकिय आदेशानुसार वृक्षारोपण



पलूस पोलिसांना सॅनिटायझर वाटप



महाविद्यालयाने उभारलेले कोविड सेंटर

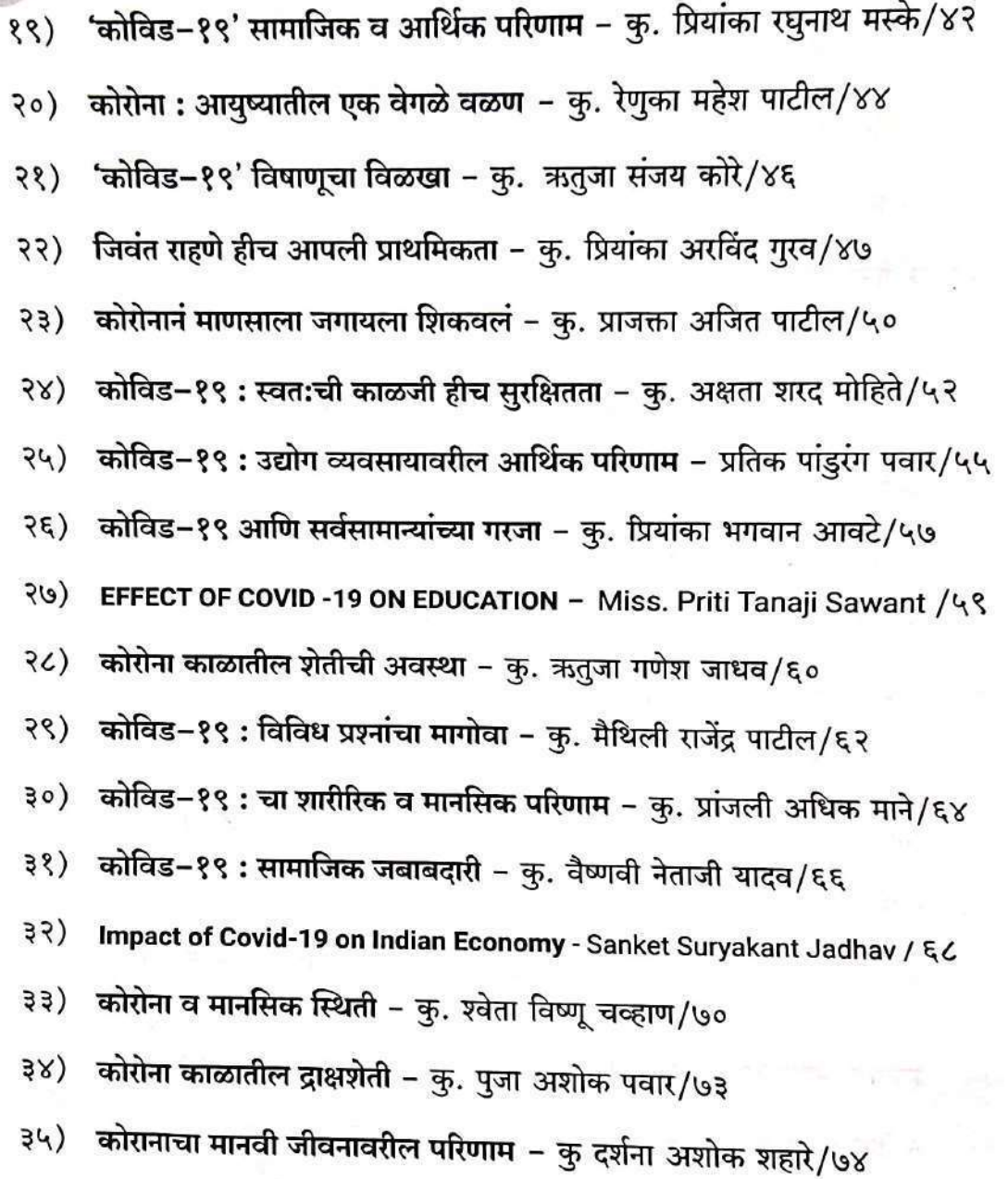


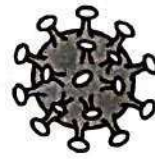
कोविड रुग्णांसाठी रक्तदान शिबिर



अनुक्रमणिका

- १) प्राचार्य मनोगत - डॉ. आर. एस्. साळुंखे/०५
- २) संपादकीय - प्रा. धनंजय भाट/०६
- ३) कविता - कोरोनानं शिकवलं - प्रा. संतोष काळे/०७
- ४) कोरोना काळात योग्य ती खबरदारी - रामचंद्र शंकरराव पाटील/०८
- ५) सामाजिक बांधिलकी - धोंडीराम प्रताप शिंदे/०९
- ६) कोरोना काळात संयम व धीर ठेवणे महत्वाचे - वैभवराव पुदाले/१०
- ७) जनसेवा हीच ईश्वरसेवा - विठ्ठलराव येसुगडे/११
- ८) कोरोना काळातील पतपुरवठा - संपतराव फाळके/१२
- ९) 'व्याधीक्षमत्व (Immunity) - आधुनिक काळाची गरज' - वैद्य अजित पाटील/१३
- १०) कोरोना जनजागृती आणि सामाजिक वास्तव - डॉ. संपतराव पार्लेकर/१६
- ११) कोरोना स्वरूप व उपाय - डॉ. पी. एम. पाटील/१८
- १२) कोरोना युद्धात एन.सी.सी. चे योगदान - कॅप्टन डॉ. एस्. एम. कांबळे/२२
- १३) कोरोना ! लस, कधी व कशी मिळणार? - प्रा. सुरेश गोविंद फाळके/२५
- १४) **Envisioning Pandemic: Cinematographic Space and Morbid Reality**
- Dr. Sudhir Sadashiv Lendave / २९
- १५) कोरोना आणि मानसिक ताणतणाव - कु. प्रियांका रामहरी कुंभार/३२
- १६) कोरोना व स्थलांतरितांचे प्रश्न - कु. मानसी महेश पुजारी/३४
- १७) कोरोनाचा ग्रामीण जनजीवनावर परिणाम - कु. ऋतुजा संजय पाटील/३७
- १८) कोरोनाचा शेती व्यवसायावर परिणाम - आदेश उत्तम पाटील/४०

- 
- १९) 'कोविड-१९' सामाजिक व आर्थिक परिणाम - कु. प्रियांका रघुनाथ मस्के/४२
- २०) कोरोना : आयुष्यातील एक वेगळे वळण - कु. रेणुका महेश पाटील/४४
- २१) 'कोविड-१९' विषाणूचा विळखा - कु. ऋतुजा संजय कोरे/४६
- २२) जिवंत राहणे हीच आपली प्राथमिकता - कु. प्रियांका अरविंद गुरव/४७
- २३) कोरोनानं माणसाला जगायला शिकवलं - कु. प्राजक्ता अजित पाटील/५०
- २४) कोविड-१९ : स्वतःची काळजी हीच सुरक्षितता - कु. अक्षता शरद मोहिते/५२
- २५) कोविड-१९ : उद्योग व्यवसायावरील आर्थिक परिणाम - प्रतिक पांडुरंग पवार/५५
- २६) कोविड-१९ आणि सर्वसामान्यांच्या गरजा - कु. प्रियांका भगवान आवटे/५७
- २७) **EFFECT OF COVID -19 ON EDUCATION** - Miss. Priti Tanaji Sawant /५९
- २८) कोरोना काळातील शेतीची अवस्था - कु. ऋतुजा गणेश जाधव/६०
- २९) कोविड-१९ : विविध प्रश्नांचा मागोवा - कु. मैथिली राजेंद्र पाटील/६२
- ३०) कोविड-१९ : चा शारीरिक व मानसिक परिणाम - कु. प्रांजली अधिक माने/६४
- ३१) कोविड-१९ : सामाजिक जबाबदारी - कु. वैष्णवी नेताजी यादव/६६
- ३२) **Impact of Covid-19 on Indian Economy** - Sanket Suryakant Jadhav / ६८
- ३३) कोरोना व मानसिक स्थिती - कु. श्वेता विष्णू चव्हाण/७०
- ३४) कोरोना काळातील द्राक्षशेती - कु. पुजा अशोक पवार/७३
- ३५) कोरोनाचा मानवी जीवनावरील परिणाम - कु दर्शना अशोक शहारे/७४





COVID-19

कोरोना आणि मानसिक ताणतणाव

- कु. प्रियांका रामहरी कुंभार

बी.सी.एस्. - भाग ३

'कोरोना' जगभरात हाहाकार माजवलेला एक संसर्ग ! भारतातही त्याचा वाढता प्रादुर्भाव आपण पाहतोच आहे. ३० जानेवारी २०२० या दिवशी भारतात पहिला कोरोना पॉझिटिव्ह रुग्ण आढळून आला, त्यानंतर तर आजपर्यंत त्याचं वाढतं प्रमाण कमी झालेलं नाही . मार्च महिन्यापासून आपल्याकडे कर्फ्यू , लॉकडाऊन चालू झाले . हे लॉकडाऊन म्हणजे नेमकं काय हो ? लॉकडाऊनमुळे कोरोना विषाणूवर आपण आळा घालू शकलो का ? याचं उत्तर विचारात घेतलं तर सरळ नाही असचं येईल . या टाळेबंदीमुळे दोन गोष्टी तरी समोर आल्या एकीकडे लोकांच 'बेजबाबदार वागणं' आणि दुसरीकडे 'जीवघेणी भीती', 'चिंता आणि मनस्ताप.'

भारतात शारीरिक आरोग्याकडे व्यविस्थित लक्ष दिलं जात नाही मग तिथे मानसिक आरोग्याचा प्रश्न लांबच राहतो. भारतात लोकांना मानसिक आरोग्य पुरविणे गरजेचे आहे. पण त्याला महत्त्व दिले जात नाही . भारतात नैराश्रयस्त लोकांची संख्या बघता बाकीच्या देशांमध्ये सहावा क्रमांक लागतो. आपणही या गोष्टी जाणतो की , कोणताही साथीच्या आजाराचा प्रादुर्भाव झाला की त्याला अचानक आटोक्यात आणणे शक्य नसते . आपल्याला ती वेळ निभावून न्यावी लागते.

'कोरोना' म्हणजेच 'कोविड-१९' हा आपल्यासाठी असाच शारीरिक आणि मानसिक समस्या घेऊन आला. यामुळे निर्माण झालेल्या मानसिक समस्या आणि टाळेबंदी या समस्यांसाठी उपाय शोधायलाच हवेत. कोरोनामुळे शारीरिक आरोग्य बिघडतच आहे पण भीतिने लोकांचे मानसिक आरोग्य बिघडत चाललयं. 'कोविड-१९' मुळे नेमका कोणता मानसिक त्रास झाला ? 'कोविड-१९' मुळे पहिला मानसिक त्रास झाला तो म्हणजे या आजाराची माहिती नव्हती आणि लोकांनी निर्माण केलेले गैरसमज . नेमका हा विषाणू (संसर्ग) कशाणे होतो हेच माहित नव्हतं. हा विषाणू नेमका हवेद्वारे पसरतो ? मांसाहार खाल्याने पसरतो ? का स्पशनि ? या बद्दल काहीच माहित नव्हतं ! बाहेरून वस्तु खरेदी करून घरी आणून वापरायच्या कशा ? एक ना अनेक प्रश्नांनी

लोकांची चिंता वाढली.

या सर्वांमध्ये भर पडली ती चुकीच्या उपायांची आणि त्यामुळे वाढलेल्या चिंतेची. लोकांमध्ये 'भावनांक' गोंधळ निर्माण होऊन मानसिक ताण वाढू लागले. सगळ्या या मानसिक तणावाचे मूळ निश्चित माहिती नसण्यामध्ये आहे. जेव्हा नेमकी माहिती आपल्याला मिळत नाही, भविष्यात पुढे कोणत्या गोष्टी होणार, काय कराव लागणार, हे जोपर्यंत कळत नाही तोपर्यंत ताण वाढतच राहतो. लोकांना योग्य निश्चित माहिती देता आली नाही त्यामुळे 'मानसिक ताण' जास्तच वाढला.

मूळात कोणत्याही प्रकारचा अनिश्चित किंवा अचानक झालेला बदल मानसिक आरोग्यावर नकारात्मक परिणाम करतो. लॉकडाऊन लोकांसाठी आर्थिक आपत्ती बरोबरच मानसिक ताणही घेऊन आला. जिथे लोकांना रोजच्या गरजा भागवून जगणं अवघड होतय तिथे मानसिक आरोग्य मिळणं म्हणजे श्रीमंतीच. सतत एकाच गोष्टीचा ताण मनावर आल्याने मानसिक आजार होऊ शकतात. लोकांना आधीच मानसिक आजार होते त्यात 'कोविड-१९' ने तणावाचे वातावरण निर्माण होऊन या आजारांमध्ये भर पडली. मानसिक आजार म्हणजे मनोरुग्ण नव्हे पण मनावर दडपण येणे हे नक्कीच आहे. लोकांना घरातून बाहेर पडण अवघड झाल्याने त्यांच्यात तणावाचे वातावरण निर्माण झाले. आपल्या देशात खूप मोठ्या प्रमाणात लोक असे आहेत की, त्यांचे जीवन रोजंदारीवर चालते. त्यांना रोज काम करून त्यांच्या रोजच्या गरजा भागवाव्या लागतात. या लोकांची तर मोठी अडचण निर्माण झाली की त्यांनी त्यांच्या रोजच्या दोन वेळच्या जेवणाची जोडणी कशी करायची ? या लोकांना रोजच्या चिंतेने मानसिक त्रासास बळी पडावे लागले.

असेही अनेक लोक आहेत ज्यांची आर्थिक स्थिती बरी आहे, पण अनेक विचारांनी त्यांचा ताण वाढला उदा. आपल्याला दुकाने बंद असल्यामुळे किराणा सामान मिळालाच नाही तर ? आपल्याच जवळच्या लोकांना कोरोनाचा संसर्ग झाला तर ? मलाच कोरोनाची लागण झाली



COVID-19

कोरोना व स्थलांतरितांचे प्रश्न

- कु. मानसी महेश पुजारी

बी.सी.एस. - भाग २

निराधार लोकांना, रात्रंदिवस जागवलं...
न दिसणाऱ्या विषाणूने, अघघं आयुष्य संपवलं...

सध्या जगभरात कोरोना विषाणूच्या साथीने शैमान घातले आहे. या साथीत जगभरात न मोजण्या इतके मृत्यू झाले. या साथीपुढे जगातील बलशाली सत्तादेखील हतबल झालेल्या दिसत आहेत. अगदी सुक्ष्म स्वरूपाच्या या विषाणूने परिस्थिती चिंताजनक केली आहे. या साथीच्या वाढत्या प्रसारामुळे जगभरातील मानवी समुहाला 'जिवंत राहणे' हीच आपली प्राथमिकता आहे हे अधोरेखित करायला भाग पाडले आहे. साथीच्या प्रकारातील या विषाणूचा प्रादुर्भाव जगभरातील अनेक श्रीमंतांपासून ते गरिबांपर्यंत होतोय. या विषाणूचे स्वरूप, त्याचा प्रसार आणि व्याप्ती याचा ताळेबंद घालायच्या आतच या विषाणूने व्यस्त प्रमाणत पसरायला सुरुवात केलेली आहे. अजूनतरी या आजारवर लस बनवण्यात विषाणू शास्त्रज्ञांना यश आलेले नाही. भारतात देखील कोरोनाची साथ पसरत आहे. भारतात आजच्या घडीला ८७३ केसेस (सरकारी आकड्यानुसार) निदर्शनास आल्या अनेक मृत्युही झाले आहेत.

गेल्या २४ मार्चला रात्री ८च्या सुमारास देशाला संबोधित करताना २१ दिवसांच्या (१४ एप्रिल पर्यंतची) संचारबंदीची घोषणा पंतप्रधानांनी केली. त्याआधी त्यांनी २२ मार्च रोजी एक दिवसाचे 'जनता कर्फ्यू' पाळण्याचे आवाहन नागरिकांना केले होते. कोरोनाचा प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी बरेच कर्तव्यदक्ष लोक अहोरात्र आपल्या जीवाची परवा न करता सेवा देत आहेत या लोकांप्रती सामाजिक कृतज्ञता म्हणून टाळ्या/ थाळ्या / शंख इत्यादी आपल्या गॅलरी मधून किंवा घरातून वाजवून या सर्व लोकांचे आभार पंतप्रधानांनी प्रदर्शित करायला सांगितले होते. देशातील काही भागातील लोकांनी कर्फ्यूचे गांभिर्याने पालन केले नाही. उलट कर्फ्यूला थोडं कंटाळत पाच वाजवले आणि सामाजिक कृतज्ञता व्यक्त करायला सुरुवात केली. यामध्ये काहीजण ढोल, ताशा, फटाके घेऊन रस्त्यावर,

चीकात पोहोचले या सर्व गोष्टींचा अनुक्रम आपल्या सवयीना माहित आहे. अशा अवघड परिस्थितीमध्ये सर्वांनी एकत्र येऊन कोरोनाच्या विरुद्ध लढायला पाहिजे. ही वेळ लिखाणातून चुका दाखवण्याची नाही. या लॉकडाऊनच्या काळात प्रत्येकाने घरात बसून आपले सहकार्य शासकीय यंत्रणांना दिले पाहिजे तरीदेखील पंतप्रधान यांच्या भाषणानंतर काही प्रश्न सतत मनात घोळत राहतायत त्या संदर्भाने मी इथे ऊहापोह करणार आहे.

सध्या काही ठिकाणी हा आजार पसरत आहे. देशातील बऱ्याच भागांसोबत आदिवासी भागात देखील शहरातून येणाऱ्या लोकांना गावात प्रवेश दिला जात नाही. प्रवेश रोखण्यासाठी गावाच्या वेशीवर झाडे, काटे, दगड टाकण्यात आले आहेत. आदिवासी भागात अंधश्रद्धा या पूर्वीपासून आहेत. या आजाराच्या बाबतीत देखील उलट सुलट चर्चांमुळे काही भागात असे प्रकार आढळून आले आहेत. यावर उपाय म्हणून स्वयंसेवी संस्थांकडून आणि शासनाकडून या भागामध्ये जनजागृती करणे गरजेचे आहे. सध्या भारतीय अर्थव्यवस्थेची असणारी स्थिती आणि कोरोनाचं संकट अत्यंत बिकट परिस्थितीला जन्म घालेल. लोकांना काही दिवसानंतर जर रोजगार भेटला नाही, तर कोरोनापेक्षा उपासमारीने जीव गेल्याच्या घटना समोर येतील. आपल्याला पुतळ्यांपेक्षा, कुठल्याही नेत्यासाठी केलेल्या इव्हेंटपेक्षा हॉस्पिटल, सर्वांना घर, शिक्षण आणि अन्न अशा प्राथमिक गरजेच्या गोष्टींकडे शासनाने लक्ष दिले पाहिजे. खेळत्या पैशाच्या अभावाने बाजारात आलेला स्थूलपणा आणि त्यातून वाढलेली बेरोजगारी, बँकेनी दिलेली कर्जाऊ रक्कम परत न आल्यामुळे बँकांचे निघालेले दिवाळे, शेअर मार्केट मधील उतार तसेच आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील रुपयाची घसरणारी किंमत, जीडीपीची सातत्याने होणारी घसरण या सर्व गोष्टी नोटाबंदीनंतर सातत्याने आपण पाहतोय. सध्याची भारतीय अर्थव्यवस्था दृष्ट चक्रात मध्ये सापडली आहे ज्यामुळे लोकांच्या हातात कामधंदा नाही, पैसे नाहीत, बँक बचत, ठेवी नाहीत नेमक्या या परिस्थितीत



COVID-19

कोरोनाचा ग्रामीण जनजीवनावर परिणाम

- कु. त्रातुजा संजय पाटील
बी.सी.एस. - भाग २

कोरोना विषाणू काय आहे? कसा होतो? याबाबत अनेक शंकाकुशंका प्रत्येकाच्या मनात डोकावत आहेत. आपणही या कोरोनाचे शिकार तर होणार नाहीत ना? याबाबत तर सगळेच भयभीत आहेत. कोरोना हा विषाणू 'चीन' या देशातून आल्याचे सगळ्यांना माहित आहे. आता हा विषाणू बऱ्याच देशात पसरला आहे. हा एक नवीन विषाणू असून सार्स Severe Acute Respiratory syndrome (SARS) नावाच्या कोरोनाचे विषाणूपेक्षा हे विषाणू जास्त घातक आहे. डिसेंबर २०१९ च्या पहिल्या आठवड्यात नवीन कोरोना विषाणू सापडला. त्याला कोरोनाचा नवा विषाणूचा प्रकार घोषित केला. विषाणूची निश्चिती झाली असून सध्याचा विषाणू हा कोरोनाचा ७ वा प्रकार आहे.

हा विषाणू एका व्यक्तीपासून दुसऱ्या व्यक्तीत संक्रमित होत असल्याने त्याचा धोका अधिक वाढला आहे. हे विषाणू सर्दीच्या विषाणूसारखेच पसरतात. हे मानव आणि प्राणी दोघांना संक्रमित करतात, याचे लवकर प्रसारण होते लहान मुले, वयस्कर माणसे यांना या विषाणूचा संसर्ग लवकर होतो.

डोकेदुखी, सर्दी, ताप, खोकला असणे, घसा खवखवणे, शिंका येणे, दम्याचा त्रास वाढणे, थकवा येणे ही कोरोना संसर्गाची लक्षणे आहेत. या विषाणूवर अजून कोणतीही लस किंवा औषधे नसल्याने हे अत्यंत धोकादायक आहे. या विषाणूमुळे लागण झालेल्या लोकांना कोणतीही लस किंवा औषध यांचा परिणाम होत नाही. ज्यांना कोरोनाची लागण झाली आहे ते मरण पावत आहेत. म्हणून सगळ्यांनी स्वतःची काळजी घेणे आवश्यक आहे. त्यासाठी तोंडाला मास्क लावणे गरजेचे आहे. पण हा मास्क स्वच्छ असला पाहिजे. हा मास्क दररोज धुवावा किंवा नवीन मास्क वापरावा. आपल्या बोटानी डोळे, नाक आणि तोंडाला स्पर्श करू नये. हात दिवसातून अनेक वेळा साबण, कोमट पाणी आणि सॅनिटायझरने स्वच्छ करावे. भरपूर पाणी प्यावे, बाहेरचे खाद्यपदार्थ खाणे टाळावे. सर्दी-खोकल्याने संक्रमित व्यक्तीच्या जवळ न जाणे. शिकताना, खोकताना प्रत्येकाने

तोंडावर रुमालाचा चापर करावा म्हणजे हा घातक कोरोना विषाणू आपल्यापर्यंत पोहचणार नाही.

आपण जर या गोष्टींचे काळजीपूर्वक व व्यवस्थित पालन केले तर आपण या कोरोनाला बळी पडणार नाही. या कोरोनाचा फटका ग्रामीण भागाला खूप मोठा फटका बसला आहे. यात अनेक शेतकरी, लहान-मोठे उद्योगधंदे हे बंद पडले. लॉकडाऊनमुळे शेतकरी व शेती उद्योग मोठ्या अडचणीत सापडला आहे. शेतकरी वर्षभराचे नियोजन करून पीक लागवड करत असतात. खरीपात झालेला अतिपाऊस मका, कापूस यासारख्या पिकांवर आलेले रोग, घटलेले उत्पादन, पडलेले बाजारभाव यामुळे शेतकऱ्यांचे खूप हाल होत आहे. कमी कालावधीत पीक घेऊन दोन पैसे हातात येतात. पण यातून त्यांचा खर्चही निघत नाही. आता तर गहू, कांदे, टरबूज, कोथंबिर यासारख्या पालेभाज्या यांची किंमत ही बाजारात कमी झाली आहे. कांद्यासारखे पीक शेतात तयार आहे. पण बाजारात पाहिजे तसा भाव नाही, ग्राहक नाही. शेतात गहू तयार आहे पण या कोरोनामुळे गहू काढणीसाठी मजूर नाही. हार्वेस्टरने काढायचा म्हटलं तर जिथे एकरी एक हजार रुपये ते घ्यायचे पण आता ते एकरी तीन ते चार हजार रुपये मागत आहेत.

भारतामध्ये एकूण उपलब्ध असणाऱ्या डॉक्टरांची संख्या, बेडची संख्या, व्हेंटिलेटर, अत्याधुनिक उपकरणे ही भारताच्या एकूण लोकसंख्येपेक्षा खूपच कमी आहेत. तसेच रुग्ण तपासाच्यावेळी लागणाऱ्या साधनसामग्रीचा तुटवडा असल्याने डॉक्टर्स, नर्स, पोलिस यांना थेटपणे संसर्ग होण्याचा धोका आहे. पण हे पोलिस, डॉक्टर्स, नर्स आपली जबाबदारी अगदी काळजीपूर्वक हाताळत आहेत. पण यांना योग्य तो लोकांचा पाठिंबा मिळत नाही.

सध्या जगभरात कोरोना व्हायरसने थैमान घातले आहे. या साथीत जगभरात आतापर्यंत लाखो लोकांचे मृत्यू झाले आहेत. या साथीपुढे जगातील बलशाली सत्तादेखील हतबल झालेल्या दिसत आहेत. अगदी सूक्ष्म स्वरूपातील या विषाणूने परिस्थिती चिंताजनक केली आहे. या वाढत्या



COVID-19

‘कोविड-१९’ सामाजिक व आर्थिक परिणाम

कु. प्रियांका रघुनाथ मस्के

बी. कॉम. - भाग २

कोरोना विषाणूचा साथीचा रोग आहे. त्याचा विस्तार आणि खोली खूप जास्त आहे. हे सार्वजनिक आरोग्य संकट आहे. पृथ्वीवरील ८.८ अब्ज लोकांपैकी प्रत्येकाला धोका आहे. या आजाराने संपूर्ण जगाचे लक्ष विचलित केले आहे आणि सर्व बाजारपेठा विस्कळीत आहेत.

जगातील देशांमधील सरकारांच्या क्षमता किंवा कमकुवतपणाचा कोरोना विषाणूने ज्याप्रकारे पर्दाफाश केला आहे, ते सध्याच्या पद्धतीने राजकीय, सामाजिक आणि आर्थिक क्षेत्रात कायमच मोठे बदल घडवून आणेल, हे निश्चित आहे. कोरोना विषाणूच्या साथीमुळे होणारे आर्थिक संकट २०००-२००९ च्या मोठ्या मंदीच्या परिणामापेक्षा जास्त असू शकते. बर्लिनची भिंत किंवा लेमन ब्रदर्सच्या पडझडीप्रमाणेच कोरोना विषाणूचा साथीचा रोग देखील एक घटना आहे. आज केवळ त्याच्या दूरगामी परिणामांची आपण कल्पना करू शकतो. कोरोना व्हायरसने जागतिक अर्थव्यवस्थेच्या आर्थिक दोषांचा देखील पर्दाफाश केला आहे. शांततेच्या काळात त्याकडे दुर्लक्ष करणे अगदी सोपे होते. कोरोना विषाणू जगातील औद्योगिक उत्पादनाची मूलभूत तत्त्वे कमकुवत करीत आहे. जागतिक पुरवठा साखळी आधीच आर्थिक आणि राजकीय दोन्ही समस्यांमुळे अडचणीत सापडली आहे. आर्थिकदृष्ट्या वाढणाऱ्या कामगार खर्चाचे, अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांचे चीनबरोबरचे युद्ध, रोबोटिक्स, ऑटोमेशन आणि थ्रीडी प्रिंटिंगसारखे विषय जागतिक पुरवठा साखळीवर परिणाम करीत आहेत. कोरोना विषाणूच्या हल्ल्यानंतर कंपनी आता जगातील औद्योगिक उत्पादन लँडस्केपवर वर्चस्व गाजविणाऱ्या मल्टीस्टेप, मल्टीकंट सप्लाय चैन मोठ्या प्रमाणात संकुचित होतील.

कोविड-१९ ने आता यातील बरेच पुरवठा दुवे तोडले आहेत. कोरोना बाधित भागात कारखाने बंद झाल्यामुळे इतर उत्पादक रुग्णालये, फार्मसी, सुपरमार्केट आणि किरकोळ स्टोअरमधील उत्पादनांचा तुटवडा निर्माण झाला आहे. ई-कॉमर्स जायंट अॅमेझॉनच्या व्यासपीठाशी

संबंधित केवळ ४५% चिनी कंपनी सध्या वस्तूंचा पुरवठा करीत आहेत. यामुळे अॅमेझॉनने इटली आणि फ्रान्समध्ये अनावश्यक वस्तूंचा पुरवठा करण्याचे आदेश घेणे बंद केले. जागतिककरणामुळे जगभरातील कंपन्यांना मॅन्युफॅक्चरिंग आणि वेअर हाऊसिंगचा खर्च सोडून थेट त्यांची उत्पादने थेट बाजारात आणता आली. काही दिवसांपेक्षा जास्त काळ शेल्फमध्ये पडून असलेल्या वस्तूंना बाजारपेठेत अपयश मानले जाते. पुरवठा केलेला माल काळजीपूर्वक आणि जागतिक स्तरावर निर्धारित ठिकाणी पाठवावा लागतो. कोविड-१९ ने हे सिद्ध केले आहे की, व्हायरस केवळ लोकांनाच संक्रमित करू शकत नाहीत, तर संपूर्ण आर्थिक प्रणाली नष्ट करू शकतात. दीर्घकाळापर्यंत, कोरोना विषाणूचा साथीचा रोग, पश्चिमी देशांमधील व्यवसायाची मालिका आणि आशियाई आणि आफ्रिकन देशांच्या कामगार शक्तीला कमकुवत बनवित असल्यास, जागतिक अर्थव्यवस्थेची उत्पादक क्षमता बहुधा दीर्घ मुदतीत कमी होईल. हे बदलल्यास सध्याची आंतरराष्ट्रीय प्रणाली मोठ्या दबावाखाली येईल. जागतिक अर्थव्यवस्थेचा हा धोका विकसनशील देश, आर्थिकदृष्ट्या कमकुवत कामगार आणि गरीब लोकांच्या मोठ्या प्रमाणात चांगला सिद्ध होऊ शकतो. यामुळे त्यांच्यासाठी नवीन शक्यता संधीचा मार्ग खुला होऊ शकतो. यामुळे जागतिक भांडवलशाही नवीन टप्प्यात येऊ शकते. ज्यामध्ये पुरवठा साखळी जवळ ठेवल्या जातात आणि भविष्यातील आपत्कालीन परिस्थिती टाळण्यासाठी गोदामे अधिक वस्तूंनी भरली जातात. यामुळे कंपन्यांचा अलीकडील नफा कमी होऊ शकतो, परंतु संपूर्ण आर्थिक व्यवस्था अधिक लवचिक बनू शकते. साथीच्या रोगानंतर, अधिकाधिक कंपन्या आता त्यांचा मूलभूत पुरवठा कोटून आला हे शोधण्याचा प्रयत्न करतील. देशांतर्गत बँकअप योजना आणि घरगुती उद्योगांसाठी राखीव ठेवण्यासाठी धोरणात्मक उद्योगांवर सरकार विचार करीत आहेत. यामुळे नक्कीच नफा कमी होईल, परंतु पुरवठा स्थिरता वाढविण्याचे उद्दिष्ट पूर्ण केले पाहिजे.



COVID-19

कोरोना : आयुष्यातील एक वेगळे वळण

कु. रेणुका महेश पाटील

बी.सी.ए.- भाग २

खरंच! हा विषय किती भयानक आहे. आपण पाहतो की, आज कोविड-१९ म्हणजे कोरोनाची स्थिती फार गंभीर होत चालली आहे. आपलं सर्वांचे जनजीवन किती सुरळीतपणे चालू होते. परंतु हा कोरोना नावाचा राक्षस आपल्या जीवनात आला आणि सर्व काही बदलून गेले. कधीही बंद न होणारे शाळा, कॉलेज, मंदिर, महाविद्यालय, दफ्तर बंद झाली. या कोरोनाने आपल्या आयुष्याला एक वेगळे वळण घ्यायला लावले; असे म्हटले तरी वावगे ठरणार नाही?

कोरोनाचा जन्म झाला चीन या देशातील वुहान या शहरातून. तेथेही या विषाणूने मोठी जागतिक हानी केली. चीनमधून या व्हायरसने हळूहळू पाय पसरत सान्या जगभर हा व्हायरस पसरला व जवळ-जवळ सगळे जगंच या कोरोना व्हायरसने विळख्यात घेतले आहे.

भारत या आपल्या देशात पहिल्यांदा केरळ या राज्यात तीन रुग्ण होते. आपल्या देशात २१ मार्च रोजी मानवी कर्फ्यू जाहीर करण्यात आला व सगळा देश लॉकडाऊन करण्यात आला. आज जवळजवळ चार महिने होऊन गेले; अजून देशातील कोरोना पर्व संपलेले नाही. या कोरोना पर्वमुळे जागतिक परिणाम झाले.

आपला देश हा शेतीप्रधान देश आहे. आपल्या देशातील जास्तीत जास्त लोक शेती हा व्यवसाय करतात. या कोरोना व्हायरसने शेतकऱ्यांचे मोठे नुकसान केले. ज्यावेळी देशात २१ दिवसांचा लॉकडाऊन लागू झाला, त्या दिवसापासून शेतकऱ्यांनी आपल्या शेतातील पिके शेतातच गाडून टाकली. रस्त्यावर फेकून दिली. आमच्या घराजवळील एक उदाहरण घ्या. 'मी जिथे राहते तिथे आमच्या शेजाऱ्यांच्या शेतात कलिंगड हे पीक घेतले होते. परंतु लॉकडाऊन लागू झाल्याने शेतातील सर्व कलिंगड सर्वत्र वाटून, राहिलेली फेकून दिली.' अशी अनेक उदाहरणे आपल्यास बघायला मिळाली. शेतकऱ्यांसोबत इतर समाजाचेही नुकसान झाले आहे.

दिवसेंदिवस कोरोनाची परिस्थिती गंभीर होत आहे.

आत्तापर्यंत पूर्ण जगात दीड करोडच्यावर रुग्ण आहेत. जवळ-जवळ भारतात २० लाखांच्यावर रुग्ण संख्या आहे. जगात ७ लाख लोकांचा मृत्यू झाला आहे. भारत यामध्ये चौथ्या क्रमांकावर आहे.

आज कोरोना व्हायरसमुळे अनेक लोक बेरोजगार झाले. आपल्या महाराष्ट्रात आलेल्या ऊसतोड बांधवांनाही खूप त्रास भोगावा लागला; त्यांना या लॉकडाऊनमध्ये घरी जाण्यासाठी परवानगी व वाहतुकीसाठी गाड्यादेखील मिळत नव्हत्या. विना रोजगार ते कुटुंबासह जिथल्या-तिथे अडकून पडले. शाळा, महाविद्यालये बंद झाले. त्यामुळे विद्यार्थ्यांचेही मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले. ना शाळा, ना प्रायव्हेट क्लासेस, ना परीक्षा, ना मैदानी खेळ, ना रिझल्ट अशी विद्यार्थ्यांची परिस्थिती झाली. आपण बघतच आहोत की, पदवीच्या शेवटच्या वर्षाची परीक्षा घ्यायची की नाही यासाठी सुप्रीम कोर्टात वाद सुरू आहे. याचं तर सोडाच ज्याचं हातावरील पोट आहे त्यांचं काय? म्हणजे मजुरी, बांधकाम असा व्यवसाय करणाऱ्या लोकांचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झालेलं आहे. प्रवास खातं तर पूर्णपणे बंद आहे. त्या लोकांचं जगणं कसं असेल! त्यामध्ये आपण बघत आहोत चक्रीवादळ, टोळधाड, पूर यासारखी संकटेही आहेतच. कोरोनाबद्दलच्या अफवांचं प्रमाणही मोठ्या प्रमाणात वाढलेलं आहे.

आपण पाहतो की, आपल्या देशातील बॉलीवूड क्षेत्र किती मोठे आहे. परंतु त्यावरही अवकळा पसरली आहे. या क्षेत्रातील अनेक लोक बेरोजगार झाले आहेत. कोरोनामुळे माणसांचा मानसिक ताण-तणाव वाढला आहे. काही लोकांनी डिप्रेशनमध्ये जाऊन आत्महत्या केली आहे. तर बरेचजण धास्तीने मरत आहेत. त्यातच सोने-चांदीच्या दराची मोठ्या प्रमाणात झालेली वाढ! भाजीपाला, धान्य याचा दर आपण हिंदीमध्ये म्हणतो ना तसे - 'आसमान छू रहा है' अशीच परिस्थिती आहे. कोरोनाचा भाषा व संस्कृतीवरही परिणाम झाला आहे. आपण आपले सण, कार्यक्रम बिनधास्तपणे साजरे करू शकत नाही. आज लग्न



COVID-19

'कोविड-१९' विषाणूचा विळखा

- कु. ऋतुजा संजय कोरे

बी.एस्सी. - भाग ३

'कोरोना व्हायरस' चीनच्या वुहान शहरातून आला. चीनने व्हायरसची काळजी घेतली नाही. त्याचे परिणाम आता संपूर्ण जगाला भोगावयास लागत आहेत. चीनसह संपूर्ण जगाला कोरोना विषाणूने विळखा घातला आहे. या महामारीमुळे जगातील बलशाली सत्तादेखील हतबल झाल्या आहेत. या व्हायरसमुळे मानवाला 'जिवंत रहाणे' हेच महत्त्वाचे आहे. याचा प्रादुर्भाव जगभरातील श्रीमंतापासून गरिबांपर्यंत होतोय.

कोरोना व्हायरसमुळे संपूर्ण जगाला 'लॉकडाऊन' या शब्दात स्वतःला बांधून घ्यावं लागलं. संपूर्ण सामाजिक जीवन विस्कळीत झालं. तसेच रोजगार, शाळा, कॉलेज बंद झाली. परीक्षा झाल्या नाहीत. तसेच सामाजिक जीवनात बदल घडला तो असा की, माणूस माणसापासून दूर गेला आणि मानवाला 'आपलं कुटुंब हेच सर्वस्व' या बाबीची जाणीव झाली. जगण्यासाठी जसं जगणं महत्त्वाचं आहे तसेच जगण्यासाठी पैसाही महत्त्वाचा आहे.

या सूक्ष्म स्वरूपातील विषाणूने परिस्थिती चिंताजनक केली आहे. या आजारामुळे सर्वच क्षेत्राला फटका बसला आहे. आपल्याकडील पर्यटन व वाहतूक क्षेत्र मंदीच्या सावटाखाली आहे. तीर्थक्षेत्र, खाण्याचे हॉटेल्स, मॉल तसेच गर्दीच्या जागा ओस पडताना दिसतात. कृषी क्षेत्राला मोठा फटका बसला आहे. कोरोना संदर्भात पसरलेल्या अफवांचा सर्वात मोठा फटका पोल्ट्री व्यवसायाला बसला.

निर्यातीला सर्वात मोठा फटका बसला. अनेक देशांची निर्यात ठप्प झाली आहे. अनेक उद्योग बंद पडण्याच्या स्थितीत आहेत. कापड, यंत्रमाग, छोट्या-मोठ्या इंजिनिअरींग इंडस्ट्रीज, आयटी सर्व्हिसेस या सर्वच उद्योगांना त्यांची जबर किंमत मोजावी लागू शकते.

अगदी रिक्षा, हातगाडी, टॅक्सीवाले, रस्त्यावरचे खेळणी विक्रेते, चहावाले यापासून तर वेटर, गॅरेजवाले, मॉलमधील तरुण-तरुणी, कागद, काच-भंगार जमा करणारे, बांधकाम क्षेत्रात काम करणारे मजूर, अर्धकुशल,

अकुशल कामगार अशा हातावर पोट असलेल्या लोकांच्या रोजगारावर कोरोनामुळे संकट ओढवले आहे. नोटबंदीच्या तडाख्याने घायाळ झालेल्या अर्थव्यवस्थेतील हे घटक आता कुठेतरी कसंबसं सावरत असताना अचानक कोरोनाचे संकट कोसळले. साधे चहाचे उदाहरण घेता येईल. राज्याची लोकसंख्या बारा कोटीच्या घरात आहे. यापैकी अवघ्या एक कोटी लोकांनी जरी एका वेळेस हॉटेलमध्ये चहा घेणे सोडले आणि दहा रुपयाला एक चहा याप्रमाणे हिशेब केला तर महिन्याला ३०० कोटी रुपयांचा फटका केवळ चहावाल्यांना बसला आहे. त्यातही मुळातच हातावर पोट असलेल्या या वर्गाकडून बचत केली जात नाही व शिल्लक काही उरत नसल्यामुळे बचत करणार तरी कशी? अशातच अनेक जण कर्जात आहेत.

एकमेकांशी येणाऱ्या जवळच्या संबंधामुळे कोरोनाचा वेगाने प्रसार होतो. म्हणून राज्य सरकारने शाळा-महाविद्यालय, मॉल, चित्रपटगृह, मंदिरे बंद केली आहेत. काही कंपन्यांनीही कार्यालयात न येता 'वर्क फॉर्म होम' ची मुभा दिली आहे. याचा भविष्यावर परिणाम होणार हे नक्की आहे.

शेवटी व्यक्तिगत स्वच्छता आणि आवश्यक ती दक्षता घेतली तर हा रोग नियंत्रणात राहिल. मात्र रोगामुळे निर्माण झालेल्या संकटांना धीराने सामोरे जावे लागेल म्हणूनच -

जिथे असेल स्वच्छता ।

तिथे होईल कोरोनापासून मुक्तता ॥



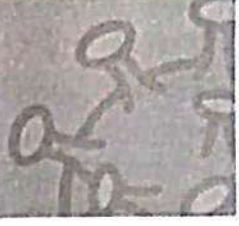


COVID-19

जिवंत राहणे हीच आपली प्राथमिकता

- कु. प्रियांका अरविंद गुरव

बी.कॉम.-भाग २



कोरोना भारतातील सामाजिक, आर्थिक परिस्थिती हेलावून टाकीत आहे. सध्या जगभरात कोरोना विषाणूच्या साथीने थैमान घातले आहे. या साथीत जगभरात आतापर्यंत लाखो लोक मृत्यूमुखी पडले. या साथीपुढे जगातील बलशाली सत्ता देखील हतबल झालेल्या दिसत आहेत. अगदी सूक्ष्म स्वरूपातील या विषाणूने परिस्थिती चिंताजनक केली आहे. या साथीच्या वाढत्या प्रमाणात प्रसार झाल्यामुळे जगभरातील मानवी समूहाला 'जिवंत राहणे' हीच आपली प्राथमिकता आहे हे अधोरेखित करायला भाग पाडले आहे.

साथीच्या प्रकारातील या विषाणूचा प्रादुर्भाव जगभरातील लोक अनेक श्रीमंतापासून ते गरिबांपर्यंत होतोय. या विषाणूचे स्वरूप, त्याचा प्रसार आणि व्याप्ती याचा ताळेबंद घालायच्या आताच या विषाणूने व्यस्त प्रमाणात पसरायला सुरुवात केली आहे. अजून तरी या आजारवावर लस बनविण्यात विषाणू शास्त्रज्ञांना यश आलेले नाही. भारतातदेखील कोरोनाची साथ पसरत आहे. भारतात आजच्या घडीला ८७३ केसेस (सरकारी आकड्यानुसार) निर्दर्शनास आल्या आहेत. मृत्यू १७ झाले आहेत. यांच्यावर योग्य ते उपचार सुरू आहेत.

गेल्या २४ मार्चला रात्री ८ च्या सुमारास देशाला संबोधित करताना २१ दिवसांच्या (१४ एप्रिल पर्यंतची) संचार बंदीची घोषणा पंतप्रधानांनी केली. त्या आधी त्यांनी २२ मार्च रोजी एक दिवसांच्या 'जनता कर्फ्यू' पाळण्याचे आवाहन नागरिकांना केले होते.

कोरोनाच्या प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी बरेच कर्तव्यदक्ष लोक अहोरात्र आपल्या जिवाची पर्वा न करता सेवा देत आहेत. या लोकांप्रती सामाजिक कृतज्ञता म्हणून टाळ्या/थाळ्या/शंखनाद इत्यादी आपल्या गॅलरीमधून किंवा घरातून वाजवून या सर्व लोकांचे आभार पंतप्रधानांनी प्रदर्शित करायला सांगितले होते. देशातील काही भागातील लोकांनी कर्फ्यूचे गांभीर्याने पालन केले नाही. उलट कर्फ्यूला थोडं कंटाळतच पाच वाजवले आणि आपली सामाजिक कृतज्ञता व्यक्त करायला सुरुवात केली. यामध्ये काहीजण ढोल,

ताशा, फटाके रस्त्यावर/चौकात पोहोचले.

सध्या भारतीय अर्थव्यवस्थेची असणारी स्थिती आणि कोरोनाच संकट अत्यंत बिकट परिस्थितीला जन्म घालेल. लोकांना काही दिवसानंतर जर रोजगार भेटला नाही. तर कोरोनापेक्षा उपासमारीने जीव गेल्याच्या घटना समोर येतील. आपल्याला पुतळ्यापेक्षाही कोणत्याही नेत्यासाठी केलेल्या इव्हेंटपेक्षा हॉस्पिटल, सर्वांना घर, शिक्षण आणि अन्न अशा प्राथमिक गरजेच्या गोष्टींकडे शासनाने लक्ष दिले पाहिजे. खेळत्या पैशाच्या अभावाने बाजारात आलेला स्थूलपणा आणि त्यातून वाढलेली बेरोजगारी, बँकेनी दिलेली कर्जाऊ रक्कम, पैसे न आल्यामुळे बँकांचे निघालेले दिवाळे, शेअर मार्केटमधील उतार तसेच आंतरराष्ट्रीय स्तरावरील रुपयाची घसरणारी किंमत, जीडीपीची सातत्याने होणारी घसरण या सर्व गोष्टी नोटाबंदीनंतर सातत्याने आपण पाहतोय.

सध्याची भारतीय अर्थव्यवस्था दृष्टचक्रामध्ये सापडली आहे. ज्यामुळे लोकांच्या हातात कामधंदा नाही, पैसे नाहीत, बँक बचत/ठेवी नाहीत, नेमक्या या परिस्थितीत कोरोनाच्या प्रादुर्भावाने हतबलता वाढत चालली आहे. या सगळ्याचा सारासार विचार केंद्र शासन करीत आहे.

अर्थव्यवस्थेबाबत काही लोकांची मते सरकारने थोडा तरी वेळ घायला हवा होता. भारतात बाधित रुग्णांची संख्या जवळपास जगातील २० देशांमधील बाधितांपेक्षा कमी आहे आणि भारताने योग्य वेळेत पावले उचलली आहेत. चीन आणि युरोप बाबतीतही स्थिती नाही. तेथील पुरवठादार साखळीवर मोठा परिणाम झाला. आपल्या निर्यातीला याचा काही प्रमाणात फटका बसला. आशियाई विकास बँकेच्या अर्थात एडीबीच्या मते भारतीय अर्थव्यवस्थेला कोरोनामुळे सुमारे ३० बिलियन डॉलरचा फटका बसेल. कोरोनापूर्वी भारताचा विकास दर हा पाच ते सहा टक्क्यांच्या आसपास राहिल असा अंदाज होता. कोरोना नंतरही गेल्या आठवड्यातही हा दर पाच टक्के राहिल असा अंदाज तज्ज्ञांनी वर्तवला. आता मात्र ५% वाढीचा दर गाठता येईल की नाही याची खात्री नाही. नुकतीच कच्च्या तेलाच्या किंमतीत



COVID-19

कोरोनानं माणसाला जगायला शिकवलं..

- कु. प्राजक्ता अजित पाटील
बी.सी.ए. - भाग २

'आरोग्य हीच संपत्ती' हा सुविचार आपण लहानपणापासून ऐकत आलो आहोत आणि या सुविचाराने खरे महत्त्व आज आपल्याला समजले आहे. एक सुक्ष्म घातक विषाणूही आपले आरोग्य बिघडवू शकतो. त्यामुळे आपण आपल्या आरोग्याची काळजी होणे खूप महत्त्वाचे आहे.

आजच्या पायल्या जगाला पूर्णपणे बंद करून संपूर्ण दुनियेची झोप ज्याने उडवली असा व्हायरस म्हणजे कोरोना व्हायरस. अतिशय सुक्ष्म आणि आपल्या डोळ्यांनाही न दिसणारा असा कोरोना व्हायरस. कोरोना व्हायरस हा दिसायला सुक्ष्म असला तरी अत्यंत घातक असा विषाणू आहे. WHO (World Health Organization) ने या विषाणूला साथीच्या रोगाचा विषाणू असे घोषित केले आहे. या विषाणूचा संसर्ग सर्व प्रथम डिसेंबर २०१९ मध्ये चीनमधील चुहान या शहरात झाला. हा संसर्ग वाढत जाऊन पुढे सर्व देशांमध्ये पसरला. आज संपूर्ण जग या रोगाचा सामना करत आहे. आजपर्यंत मानवाने अनेक संकटांचा सामना केला आहे आणि या संकटातून मुक्त होऊन तो पुढे गेला आहे. परंतु कोरोना हा विषाणू इतका घातक आहे की, त्यामुळे माणसाचा मृत्यूही होत आहे म्हणूनच सर्वत्र भीतिचे वातावरण पसरले आहे.

कोरोना विषाणूच्या संसर्गामुळे ज्या रोगाची लागण होते त्या रोगाचे नाव (Covid-19) ठेवण्यात आले. हा विषाणू खूप घातक आहे. या विषाणूमुळे संपूर्ण दुनियेतील अनेक लोकांना याची बाधा झाली आहे आणि लाखाहून अधिक लोकांना आपले प्राण गमवावे लागले आहे. (Covid-19) संसर्गजन्य रोग असून याची लागण झाल्यास ताप-सर्दी कोरडा खोकला, डोके दुखी, श्वास घेण्यास त्रास छातीत दुखणे, बोलता न येणे इत्यादी कोरोनाची प्रमुख लक्षणे आढळून येतात. हा विषाणू संसर्गजन्य असल्यामुळे एक व्यक्ती दुसऱ्या व्यक्तीच्या संपर्कात आल्यामुळे या विषाणूचा फैलाव होऊ शकतो. एखाद्या व्यक्तीला याची लागण झाल्यास त्याची लक्षणे दिसून येण्यासाठी सरासरी ५ ते

६ दिवस किंवा १४ दिवस देखील लागू शकतात, त्यामुळे लोकांना जास्त खबरदारी घेण्याची गरज निर्माण झाली आहे.

दिवसेंदिवस या विषाणूचा वाढता प्रसार पाहून आपण स्वतःची काळजी घेणे आणि विषाणूचा प्रसार थांबवणे हीच आपली जबाबदारी आहे. भारतात पहिल्यांदा फक्त तीन रुग्ण होते केरळ राज्यातील आपल्या देशात २१ मार्च २०२० रोजी कर्णू जाहीर करण्यात आला. आज जवळजवळ चार महिने झाले संपूर्ण जग लॉकडाऊन झाले तरीही हा कोरोना मात्र काय सोडून गेला नाही. किती जगाचा जीव घेतला तरीही मन काय समाधान नाही पण या कोरोनाने समाजावर मोठे परिणाम केले.

एखाद्या व्यक्तीला या विषाणूची लागण झाल्यास त्याची लक्षणे दिसून येण्यास काही दिवस लागतात. त्या कालावधित जर ती व्यक्ती इतर लोकांच्या संपर्कात आली तर त्या सर्व लोकांना या विषाणूची लागण होण्याची शक्यता असते, त्यामुळे आपण स्वतःची काळजी घेणे आणि लोकांशी संपर्क टाळणे आवश्यक आहे.

मधुमेह, अस्थमा व आणखी काही आजार असणाऱ्यांना विषाणूची लागण लवकर होते. त्यामुळे अशा लोकांना व तसेच लहान मुले आणि वृद्ध माणसांना या विषाणूची लागण लवकर होते. त्यामुळे काळजी घेणे आवश्यक आहे या कोरोनामुळे कधीही बंद नसणारे आज शाळा, कॉलेज, महाविद्यालये, धार्मिक स्थळे, दफतर, कंपनी बंद झाले आहे. आज कोरोना व्हाईरसमुळे अनेक लोक बेरोजगार झाले, रोजगारासाठी गेलेले तरुण शहराकडे लॉकडाऊनमुळे त्यांना त्यांच्या गावी पायी स्थलांतर करावे लागले.

आपल्या देशाचे डॉक्टर, नर्स, आरोग्य कर्मचारी, पोलिस, सफाई कर्मचारी कोरोना व्हायरसविरुद्ध लढण्यासाठी रात्र-दिवस प्रयत्न करत आहेत. भारत सरकारने अनेक नियम सुरु केले आहे. खरोखरच जर आपल्याला सुरक्षित रहायचे असेल तर या नियमांचे पालन केले पाहिजे.

आपला देश हा कृषिप्रधान देश आहे. ५०% लोक



COVID-19

कोविड-१९ : स्वतःची काळजी हीच सुरक्षितता

- कु. अक्षता शरद मोहिते
बी.ए.भाग २

आज जगभर हाहाकार माजला आहे. संपूर्ण जग आज एका जागी थांबलं आहे. माणूस माणसालाच घाबरत आहे. माणुसकीलाच विसरत चाललेला आहे. माणूस हा समाजशील प्राणी आहे असे म्हणतात. समूहाने एकत्र राहणे, आपुलकीने, प्रेमाने, सद्भावाने राहणे ही माणसाची वृत्ती आहे. आज मात्र एकमेकांपासून लांब राहा असे सांगण्यात येत आहे. एकमेकांपासून लांब राहावे, सामाजिक दूरी असावी यासाठी संपूर्ण देश लॉकडाऊन करावा लागला आहे.

२३ मार्च ते आज अखेरपर्यंत देश लॉकडाऊन मध्येच आहे. अजून हे किती दिवस चालणार हे कोणालाच माहित नाही. आज आपल्या भारत देशावरच नव्हे तर संपूर्ण जगावरच एक मोठी महामारी वास करत आहे. या महामारीला राष्ट्रीय आपत्ती म्हणून घोषित करण्यात आले आहे. आपल्या भारत देशावरच नव्हे तर संपूर्ण जगावर आलेल्या सर्वांत मोठे संकट अशी ही वैश्विक महामारी आपल्या सर्वांना परिचितच असणारी तिचं नाव कोरोना व्हायरस (covid-19) जो चीनमधून आला आहे. आज जगभर या व्हायरसने धुमाकूळ गाजवला आहे. आज एकही असा देश नाही, एकही असे राज्य नाही, एकही असा जिल्हा ना तालुका आहे, जो या महामारीच्या जाळ्यात सापडला नाही. आज प्रत्येक व्यक्ती या जाळ्यात अडकला जात आहे.

मी आजपर्यंत एकही अशी महामारी ऐकलेली नव्हती जी माणूस माणसाच्या संपर्कात आल्यामुळे होते. या व्हायरसमुळे फक्त समाज, शेजारी, नातेवाईकच नव्हे तर रक्तातले नातं सुध्दा आपल्या पासून दुरावले जात आहे. मी स्वतःहून हे जवळून अनुभवले आहे. माझ्या शेजारच्या काकांनाच कोरोना झाला होता. ते पुणे येथील इंग्रजी मेडियम शाळेत शिपाई म्हणून काम करत आहेत. शाळेत त्यांना पुस्तक वाटपाचे काम सांगितले होते. परंतु त्यांनी हॅण्डग्लोज व मास्क न घातल्यामुळे आणि शाळेनेही तशी काळजी न घेतल्यामुळे त्यांना कोरोना झाला. त्यांचा रिपोर्ट पॉझिटिव्ह आल्यामुळे त्यांच्या पत्नी व १२ वर्षांचा मुलगा व २ वर्षांची

मुलगी यांचे टेस्ट करण्यात आली. पत्नीचा रिपोर्ट पॉझिटिव्ह आला, मुले मात्र निगेटिव्ह आली. त्यांच्या पत्नीला घरीच होम क्वारंटाईन केले गेले.

मुले निगेटिव्ह असल्यामुळे त्यांना गावी आणले. ते त्यांच्या आजीसोबत गावी राहू लागले. ती मुले आल्यावर शेजाऱ्यांनी बोलणे बंद केले. शेजाऱ्यांची मुले त्या दोन्ही मुलांसोबत खेळायला येत होती. तेव्हा त्या मुलांच्या आई-वडिलांनी त्या मुलांसोबत खेळायचं नाही असं आपल्या मुलांना बजावलं आणि त्या आजीच्या घरी जाऊन या मुलांना येथे ठेवायचं नाही, असेही सांगितले. त्या मुलांचे आई-वडील पॉझिटिव्ह आहेत पण मुले निगेटिव्ह आहेत ना? हे माहित असून सुध्दा त्यांना तेथून बाहेर हाकलून काढण्यात आले व ती दोन्ही मुले त्यांच्या आजी सोबत मळ्यात राहायला गेली आणि मळ्यामध्ये घरे पण लांब-लांब होती त्यामुळे इतर लोकांशी संपर्क येत नव्हता. ही सत्य परिस्थिती मी पाहिली आहे. जेव्हा त्यांच्या घरी फोन येतो, तेव्हा ती मुले आजीजवळ येऊन म्हणतात 'आईचा फोन आहे काय?' या चिमुकल्या मुलांना काय वाटत असेल आपले आई-वडील आपल्या सोबत नाहीत आपल्या जवळ का येत नाहीत, त्यांना काय झालयं, आपल्या शेजाऱ्यांनी आपल्याला का तिथून हाकलून दिलं, त्या निरागस चिमुकल्यांना याची पुसटशीही कल्पना नाही.

हे सांगण्यामागचं कारण असं की, आज समाजाची एक कोरोना पॉझिटिव्ह असलेल्या कुटुंबाकडे बघण्याचा दृष्टिकोन किती वाईट बनला आहे. त्यांना माहित आहे की त्या मुलांचे आई-वडील पॉझिटिव्ह आहेत. पण मुले तर निगेटिव्ह आहेत ना? मग त्या मुलांवर असा अन्याय का झाला. त्यांची अशी अवहेलना का करण्यात आली. त्यांना समाजातून बहिष्कृत का केलं गेलं. याच कारण असं की आपल्या मनात असणारी भीती, कोरोना म्हणजे महाभयंकर अशी मोठी बिमारी नव्हे तर महामारी होय. मी म्हणते काय असतो हा कोरोना सर्दी, ताप, खोकला बस एवढंच ना! १४ दिवस नीट काळजी घेतल्यास तो बरा सुध्दा होतो आणि



COVID-19

कोविड-१९ आणि सर्वसामान्यांच्या गरजा

- कु. प्रियांका भगवान आवटे

बी.एस्सी.-भाग ३

सध्या जगभरात कोरोना विषाणूच्या साथीने थैमान घातले आहे. या साथीने जगभरात आतापर्यंत सात लाख सत्तेचाळीस हजार इतके बळी घेतले आहेत. या साथी पुढे जगातील बलशाली सत्ता देखील हातबल झालेली दिसत आहे. अगदी सुक्ष्म स्वरूपातील या विषाणूने परिस्थिती चिंताजनक केली आहे. या साथीच्या वाढत्या प्रसारामुळे जगातील मानवी समुहाला 'जिवंत राहणे' हीच आपली प्राथमिकता आहे हे अधोरेखित करायला भाग पाडले. या साथीच्या विषाणूचा प्रादुर्भाव जगातील अनेक श्रीमंतापासून गरिबांपर्यंत होतोय. या विषाणूचे स्वरूप त्याचा प्रसार आणि व्याप्ती याचा ताळेबंद घालायच्या आतच या विषाणूने व्यस्त प्रमाणात पसरायला सुरुवात केली. गेल्या २२ मार्चला जनता कर्फ्यू पाळण्यात आला. एकवीस दिवसाचे लॉकडाऊन घातले गेले. याचा अर्थ संपूर्ण देश बंद, कोरोना विषाणूचा प्रसार थांबवण्यासाठी लॉकडाऊन हा चांगला निर्णय घेण्यात आला. या लॉकडाऊनमुळे विशिष्ट सामाजिक अंतर राखलं जाईल आणि आजारचा प्रसार होणार नाही, त्याला या मार्गाने लवकर थांबवता येईल हे खरे असले तरी एकवीस दिवस देश बंद ही घोषणा पंतप्रधानांनी रात्री ८ वाजता करणे चुकीचे होते.

भारतात आजच्या घडीला बहुसंख्य लोकांमध्ये गरीब, मजूरवर्ग आणि मध्यमवर्ग मोठ्या संख्येने आहेत. एकवीस दिवसाच्या लॉकडाऊनचा निर्णय अचानक घेतला गेला. याचे परिणाम येणाऱ्या काळात गोरगरिबांच्या घरात, झोपडपट्ट्यात, मध्यम वर्गीयांच्यात पहायला मिळतील. मजुरांच्या घरात काम केल्याशिवाय पैसा नाही आणि पैसे नसल्याने पोटभर अन्न नाही. कोरोना विषाणूंनी नोकरी गेल्यामुळे हे हाल मध्यमवर्गीयांनापण भोगावे लागले. ज्यांच्या घरात आज पैसे कमवले तर उद्या जेवण मिळते त्यांनी एकवीस दिवस आपले पोट कसे भरले ?

भारतीय समाजात अस्तित्वात असणारी विषमता कोरोनामुळे अजून गडद झाली आहे. रुग्णांना मिळणाऱ्या सोयीपासून ते किराणामाल, जीवनावश्यक गोष्टींपर्यंत

लोकांनी खायचं काय? आपल्या गरजा एकवीस दिवस पूर्ण होऊ शकत नाहीत. सध्या काही ठिकाणी हा आजार पसरत आहे. देशातील बऱ्याच भागात तसेच आदिवासी भागात देखील शहरातील लोकांना प्रवेश दिला जात नाही. आदिवासी भागात अंधश्रद्धा या पूर्वीपासून आहेत. गावच्या पुजाऱ्याच्या किंवा इतर कोणी बुवा बाबाच्या सांगण्यावरून एखाद्या संकटातून वाचवण्यासाठी बळी देणे ही प्रथा आहे. या आजारच्या बाबतीत देखील उलट सुलट चर्चा दिसून आलेल्या आहेत. यावर उपाय म्हणून स्वयंसेवी संस्थांकडून या भागात जनजागृती होणे गरजेचे आहे.

या कोरोनाचा अर्थव्यवस्थेवर पण बिकट परिणाम झालेला आहे. लोकांना रोजगार नाही भेटला तर कोरोना पेक्षा उपासमारीने जीव गेल्याच्या घटना समोर येतील. खेळत्या पैशाच्या अभावाने बाजारात आलेला स्थूलपणा त्यातून वाढलेली बेरोजगारी बँकांनी दिलेल्या कर्जाऊ रक्कम त्या परत न आल्यामुळे बँकांचे दिवाळे निघाले. या सगळ्याचा परिणाम माणसांच्या मनावर झालाच पण तेवढाच माणूस माणसापासून शरीराने व मनानेही दूर गेला.

ग्रामीण भागातून शहरामध्ये रोजगारासाठी स्थलांतरित झालेला मोठा वर्ग आहे. सरकारने लॉकडाऊनचा निर्णय घेताना या वर्गाला देखील तेवढेच प्राधान्य द्यायला हवे होते आणि त्यानुसार अंमलबजावणी कारायला हवी होती पण झाले मात्र विरुद्ध. एकवीस दिवसाच्या लॉकडाऊनच्या घोषणेत आणि प्रत्यक्ष अंमलबजावणीमध्ये फक्त चार तासांच्या कालावधीमुळे या बहुसंख्य असणाऱ्या वर्गातील लोकांना जीवनावश्यक वस्तू किराणामाल, पैसे इ. जमवाजमव करण्यास पुरेसा वेळ मिळाला नाही. तर बरेच स्थलांतरित लोक आपल्या गावी पायी परतले. किंबहुना यांच्यासह बरेच लोकही अशा लॉकडाऊनसाठी तयार देखील नव्हते.

आपल्या देशातील एकूणच वैज्ञानिक दृष्टिकोनाबद्दल अनास्था आहे. लोकांना नेहमी वाटत राहते की काहीतरी जादू होईल किंवा चमत्कार होईल आणि सर्व



COVID-19

कोरोना काळातील शेतीची अवस्था

- कु. ऋतुजा गणेश जाधव

बी.एससी. - भाग २

कोरोना व्हायरस म्हणजेच 'कोविड-१९', ज्याने आज भारतातच नव्हे तर संपूर्ण जगात थैमान माजवले आहे. ज्याच्यामुळे आज संपूर्ण जग बंद आहे. संपूर्ण जगात लॉकडाऊन सारखी परिस्थिती निर्माण झाली आहे. असा हा कोरोना व्हायरस म्हणजेच कोविड-१९

२०१९ मध्ये कोरोना व्हायरसचा एक उपप्रकर चीनमधील वूहान शहरात आढळून आला, याला 'कोविड-१९' असे नाव देण्यात आले. सुरुवातीस वूहान व आसपासच्या प्रदेशात पसरलेला हा विषाणू त्याच्या इतर उपप्रकारांपेक्षा अधिक तीव्रतेचा असून याने रोग्यांच्या मरण्याचे प्रमाण मोठे आहे. नंतर चीनमधील हुबै प्रांतात या आजारामुळे सर्वाधिक बळी गेले. हुबै प्रांतातील वूहान शहरातून या विषाणूची लागण सुरु झाली. बघता-बघता हा विषाणू संपूर्ण चीन मध्येच नाही तर संपूर्ण चीन मध्येच नाही तर संपूर्ण जगात पसरला. संपूर्ण जगावर एक प्रकारचे जागतिक संकटच उभे राहिले आहे. आज संपूर्ण भारतच नव्हे तर संपूर्ण जग लॉकडाऊन झाले आहे. सगळे व्यवहार बंद झाल्यामुळे अर्थव्यवस्थेला याचा सर्वात मोठा फटका बसला आहे. जगभरात घडणाऱ्या मोठ्या घडामोडींचा दैनंदिन जीवन व्यवहारावरही मोठा परिणाम होत असतो. कोरोनाचा जगातील ७० किंवा त्यापेक्षा अधिक देशांत फैलाव झाला. याचा आर्थिक परिणाम दैनंदिन गोष्टींवर झाला. कोरोना व्हायरसमुळे जागतिक पुरवठ्याची साखळी विस्कळीत झाली. आंतरराष्ट्रीय व्यापार बंद झाले. वस्तुंची ने-आण बंद झाली. वाहतूक ठप्प झाली. कारखाने बंद झाले. वस्तुंची खरेदी-विक्री बंद झाली. लोक लॉकडाऊन मुळे घरातच कैद झाले. परंतु या सर्व गोष्टींचा सर्वात जास्त त्रास झाला तो म्हणजे शेती व्यवसायाला. जगाच्या पोशिंदा बळीराजाला.

हो, कोरोना व्हायरस जेवढ्या झपाट्याने पसरला तेवढ्याच झपाट्याने त्याचा परिणाम मानवावर आणि अर्थव्यवस्थेवर झाला. कोणत्याही उद्योगाला लागणारा कच्चा माल हा सर्वात जास्त शेतीत पिकतो. मात्र हेच उद्योग बंद झाल्याने कच्च्या मालाची मागणी घटली आणि हाच

कच्चा माल शेतीतच राहून सडून गेला.

लॉकडाऊनमुळे आज शेतात मजूर कामाऱ्या येत नाही. त्यामुळे माल काढता येत नाही. काढला तर तो विक्रीसाठी बाजारात नेण्यासाठी वाहन नाही आणि नेलेच बाजारात तर विकला जाईल याची कोणतीही हमी नाही. यामुळे शेतकऱ्यांना हा माल आपल्या डोक्यादिकत शेत तसाच सोडून द्यावा लागत आहे.

लॉकडाऊनमुळे शेतकरी व शेतीउद्योग मोठ्या अडचणीत सापडला आहे. शेतकरी वर्षभराचे नियोजन करत पीक लागवड करत असतो. खरिपात झालेला अतिपाऊस, मका, कपाशी यांसारख्या पिकांवर आलेले रोग वाढून घटलेले उत्पादन आणि पडलेल्या बाजारभावामुळे खरिपात शेतकऱ्यांच्या हाताला काही फार लागले नाही. अजून रब्बीतही कोरोनाचे संकट उभे राहिले आहे. कोरोना व संसर्गजन्य आजारामुळे गेल्या २२ मार्चपासून देश लॉकडाऊन आहे. याची झळ सर्वच क्षेत्राला बसलीय. शहरातून गावां परतणारे मजूर, कामगार, परप्रांतीय, शहरात भाजीमाकडेमध्ये उगीच होणारी गर्दी, गस्त घालणारे पोलीस, रुग्णांची काळजी घेणारी आरोग्य यंत्रणा, स्वतःचीच काळजी घेणारे शहरवासीय, गरजूंना मदत करणारे दानशूर असे चित्र सध्या समाज माध्यमांची घरबसल्या दिसतेय. शहरी संस्कृतीचा प्रभाव असणार सामान्य जणही पॉझिटिव्ह रुग्णांच्या जती शोधण्यात मग्न आहेत. असे असले तरी शेतकरी बांधवांक या आजाराचे काय परिणाम होत आहेत, याकडेही लक्ष घेणे पाहिजे.

कपाशी, मका, सोयाबीन यासारखी पिके लवकर काढून शेतकऱ्यांनी रब्बीसाठी आपली राने लवकर मोकळी केली. यावर्षी रब्बीला जरा बरे पाणी आहे. काही कालावधीचे पीक घेऊन दोन पैसे हातात येतील, या एकाच आशेवर पदरमोड करून गहू, कांदे, टोमॅटो, टरबूज, काकडी, कोथिंबीर अशी पिके शेतकऱ्यांनी लावली होती. गहू व काकडी सोडला तर बाकी पिके ही रोजच्या रोज काढून बाजारात विक्रीसाठी न्यावी लागतात, नाही तर ती खराब होताना



COVID-19

कोविड-१९ : विविध प्रश्नांचा मागोवा

- कु. मैथिली राजेंद्र पाटील

बी.एससी.- भाग २

जागतिक पातळीवर कोविड-१९ च्या प्रसारामुळे सध्या जग महागारीच्या उंबरठ्यावर उभे आहे. कोरोनामुळे पुरवठा आणि मागणीला सर्वाधिक फटका बसला आहे. कोविड-१९ या आजारामुळे माणसाच्या आजवरच्या इतिहासातील सर्वात मोठ्या संकटातून आपण चाललो आहोत, ही फक्त आरोग्य आणीबाणी नसून आर्थिक आणीबाणीही आहे. सारे जग आर्थिक महामंदीच्या दिशेने चालू लागले आहे का? असे वाटू लागले आहे. या कठीण संकटाला सामोरे जातानाच आपल्याला यावरचे उपायही शोधायचे आहेत.

आपले प्रश्न हे प्रगत देशाच्या तुलनेत जास्त आणि बिकट आहेत. याचे कारण म्हणजे गेली २ ते ३ वर्षे देशात मंदीचे वातावरण आहे. भारताची वाटचाल केवळ नियम आणि नियंत्रण याकडून लॉकडाऊनकडे सुरु असतानाच कोविड-१९ चा भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम अधिकाधिक तीव्र होत चाललेला आहे. अलीकडच्या काळातील जागतिक अर्थव्यवस्थेमधील मंदीसदृश्य परिस्थिती ही एकतर खालावलेली मागणी अथवा अचानक घडून आलेला पुरवठ्यातील बदल किंवा आर्थिक संकट यामुळे उद्भवलेली आहे. कोविड-१९ लॉकडाऊनमुळे निर्माण झालेल्या परिस्थितीचे वेगळेपण असे की, मागणी व पुरवठा ह्या दोन्हीमध्येही लक्षणीय घट झालेली आहे. ही सामान्य परिस्थिती नक्कीच नाही, इतिहासात क्वचितच आपल्याला मागणी व पुरवठा ह्या दोन्हीत बाह्य आर्थिकेतर कारणामुळे घट झाल्याचे दिसून येते.

स्थावर क्षेत्रात विस्कळीत झालेल्या आर्थिक व्यवहारांचे परिणाम वित्तीय क्षेत्र व आंतरराष्ट्रीय व्यापारावरही दिसू लागतात. आज जगातील बहुतांश अर्थव्यवस्थांवर मोठमोठी, विशेषतः खाजगी उद्योग क्षेत्रातील कर्जे आहेत. यातील बरेचसे कर्जे हे अनुत्पादीत गटात मोडणारे आहे. आधीच नाजूक स्थितीत असलेल्या वित्तीय विश्वाला कोविड-१९ च्या साथीने हादरा दिला आहे.

लॉकडाऊनमुळे आर्थिक क्षेत्रे बंद पडली, त्यामुळे

आर्थिक आणीबाणी उद्भवलेली आहे. लोकांचे रोजगार, नोकऱ्यांची शाश्वती धोक्यामध्ये आली आहे. कोरोना वायरसच्या साथीमुळे जगभरातले आर्थिक व्यवहार कमी झाले आहेत. सप्लायचेन तुटल्या, वाहतुक विस्कळीत झाली तसेच या साथीच्या आजाराचा आणि लॉकडाऊनचा फटका भारतीय अर्थव्यवस्थेला येणाऱ्या काळात बसणार आहे. लोकांचे जीवन सुरळीत होण्यासाठी खूप मोठ्या काळाची गरज लागेल. लघुउद्योग, शेतकरी मजूर वर्ग, लघु व्यावसायिक यांच्यासाठी येणारा काळ आव्हानाचा राहिल खास करून ग्रामीण भागातील अर्थव्यवस्था बेरोजगारीमुळे जास्त प्रभावित होईल. कोरोना विषाणूविरोधात लढणे स मानवजातीसाठीच निर्णायक ठरेल. तर भारताचा एकूण देशांतर्गत उत्पादनाचा दर (जीडीपी) वर्ष २०१९-२०२० च्या तिसऱ्या तिमाहीत सहावर्षांतर्गत निचांकी पातळी पोहोचला आहे कोविड-१९ मुळे आता नवीन समस्या उ राहिली आहे. देशात २१ दिवसांच्या पुकारलेल लॉकडाऊनमुळे आर्थिक घडामोडी मंदावल्यामुळे उपभोग आणि गुंतवणुकीवर प्रतिकूल परिणाम झाला. भारतात जीडीपीवर मुख्यतः खाजगी उपभोग, गुंतवणूक आणि बाह्य व्यापार या तीन घटकांचा मोठा प्रभाव आा अर्थव्यवस्थेतील मसाले आणि लागवडीसारख्या निर्याती अवलंबून असणाऱ्या क्षेत्रांना आंतरराष्ट्रीय पातळी घटलेल्या मागणी आणि किंमतींचा फटका बसणार आ तसेच कच्च्या मालाच्या आयातीवर अवलंबून असणाऱ्या क्षेत्रांवर आयात थांबवावी लागल्याने उत्पादन बंद करण्या वेळ येणार आहे. सर्वात महत्त्वाचे म्हणजे देशातील परकी चलन साठ्यावर विपरित परिणाम होणार आहे. आंतरराष्ट्र बाजारात तेलाच्या किमतीत झालेली घट ही दिलसादाद बाब ठरू शकली असती, परंतु तेलाच्या आंतरदेशीय मागणीतही घट झाल्याने त्याचा फारसा परिणाम दिसून येत नाही.

मध्यम आणि लघु उद्योगामध्ये जवळपास ३०% ४०% लोकसंख्या येते. कोरोनामुळे या क्षेत्रातील उद्योग



कोविड-१९ चा शारीरिक व मानसिक परिणाम

- कु. प्रांजली अधिक माने
बी.ए.- भाग ३

सध्या जगभरात कोरोना विषाणूच्या साथीने थैमान घातले आहे. या साथीत जगभरात आतापर्यंत लाखोंच्या संख्येने मृत्यु झाले आहेत. या साथीपुढे जगातील बलशाली सत्ता देखील हतबल झालेल्या दिसत आहेत. अगदी सूक्ष्म स्वरूपातील या विषाणूने परिस्थिती चिंताजनक केली आहे. या साथीच्या वाढत्या प्रसारामुळे जगभरातील मानवी समुहाला 'जिवंत राहणे हीच आपली प्राथमिकता आहे' हे अधोरेखित करायला भाग पाडले आहे. भारतात देखील कोरोनाची साथ पसरत आहे. भारतात आजच्या घडीला ८७३ केसेस (सरकारी आकड्यानुसार) निदर्शनास आल्या आहेत. मृत्यू १७ झाले आहेत. काहींच्यावर योग्य ते उपचार सुरु आहेत. गेल्या २४ मार्चला रात्री ८ सुमारास देशाला संबोधित करताना २१ दिवसाच्या (१४ एप्रिलपर्यंतची) संचारबंदीची घोषणा पंतप्रधानांनी केली. त्याआधी त्यांनी २२ मार्च रोजी एक दिवसाचा जनता कर्फ्यू पाळण्याचे आवाहन नागरिकांना केले होते.

कोरोनाचा प्रादुर्भाव रोखण्यासाठी बरेच कर्तव्यदक्ष लोक अहोरात्र आपल्या जिवाची पर्वा न करता सेवा देत आहेत. या लोकांप्रती सामाजिक कृतज्ञता म्हणून टाळ्या, थाळ्या / शंख इ आपल्या गॅलरीमधून किंवा घरातून वाजवून या सर्व लोकांचे आभार पंतप्रधानांनी प्रदर्शित करायला सांगितले होते.

२१ दिवसासाठी बंदी झाल्यानंतर बऱ्याच ठिकाणी किराणामाल, दैनंदिन गोष्टींसाठी गर्दी झाल्याची पाहायला मिळाली. कोरोना व्हायरसचा प्रसार थांबवण्यासाठी लॉकडाऊन हा चांगला निर्णय आहे. या लॉकडाऊनमुळे विशिष्ट सामाजिक अंतर राखले जाईल आणि या आजाराचा जास्त प्रसार होणार नाही. त्याला या मार्गाने लवकर थांबवता येईल. भारतीय समाजात अस्तित्वात असणारी विषमता कोरोनामुळे अजून गडद होताना दिसत आहे. काही ठिकाणी हा आजार पसरत आहे. या आजाराच्या बाबतीत देखील उलट-सुलट चर्चांमुळे काही भागात माणुसकीला काळीमा फासणारे प्रकार आढळून आले आहेत.

सध्या भारतीय अर्थव्यवस्थेची आणि कोरोनाच संकट अंत्यत विकट परिस्थितीत घालेल. लोकांना काही दिवसानंतर जर रोखणार आस तर कोरोनापेक्षा उपासमारीने जीव गेल्याच्या तरा येतील. आपल्याला पुतळ्यापेक्षा, कुटुंबाची वेळ केलेल्या इव्हेंटपेक्षा हॉस्पिटल, सर्वांना घर, प्रत्येक अन्न अशा प्राथमिक गरजेच्या गोष्टींकडे शासनाने लक्ष पाहिजे. नेमक्या या परिस्थितीत कोरोनाच्या प्रदुर्भाव हतबलता वाढत चालली आहे. या सगळ्यांचे काळ विचार शासनाने करणे गरजेचे होते. ग्रामीण भाग शहरामध्ये रोजगारासाठी स्थलांतरीत झालेला नेहय आहे. बहुसंख्य वस्ती असणाऱ्या खेड्याच्या, तू डोंगराळ भाग आणि झाडीपट्टी विभागाचा तर विचार नाही. जर कोरोना साथ महाराष्ट्रातील या भागात येत तर तेथील परिस्थिती खूपच गंभीर होईल. जू आदिवासी दुर्गम भागात मनुष्यवळ आणि संस्था कमतरता आहे.

जेव्हा कोणतीही आपत्ती किंवा सध्याने ज येतात तेव्हा अचानक अशी यंत्रणा उभी करणे शक्य न ती वेळ निभावून नेली जाते आणि होणाऱ्या परिणामां अनेक वर्षे जगावं लागतं. सगळ्याच समस्यांचे अनिश्चिततेमध्ये आहे.

कोरोनामुळे भाषा व संस्कृतीवर मोठे प्रभाव झाला आहे. मास्क, सॅनिटायझर, होम वॉशिंग आयसोलेशन, रेड झोन, ग्रीन झोन, कंटेनमेंट झोन डिस्टन्स असे अनेक शब्द बोलण्यात येऊ लागले आहेत. आपले सण, उत्सव यावरही कोरोनाचा प्रभाव पडत आहे. सार्वजनिक कार्यक्रमांवर निर्बंध आहेत. विविध यासारख्या भावनिक गोष्टीही नियमात अडकल्या आहेत. आपण कोणतेही सण, समारंभ, जयंतीसारखे कार्यक्रम येऊन साजरे करू शकत नाही.

कोरोनाचा शेती व्यवसायावर परिणाम -

कोरोनामुळे शेती व्यवसायावर फार मोठे प्रभाव पडत आहे.



COVID-19

कोविड-१९ : सामाजिक जबाबदारी

- कु. वैष्णवी नेताजी यादव

बी.कॉम. - भाग ३

या जगामध्ये मनुष्याने अनेक रोगांचा सामना केला आहे; पण आज संपूर्ण जगभरात एका अशा व्हायरसने धैमान घातलंय की ज्यामुळे संपूर्ण दुनियेची झोप उडाली आहे. लोकांच्या मनात भीतिचे वातावरण निर्माण झाले आहे. ज्यामुळे सर्वांचे जीवन जगणे कठीण बनले आहे. या व्हायरसचं नाव आहे कोरोना व्हायरस. विषाणू काय आहे ? कसा होतो ? याबाबत अनेक शंकाकुशंका प्रत्येकाच्या मनात डोकावत आहेत. आपण या कोरोनाचे शिकार तर होणार नाही ना ? याबाबत सगळेच भयभीत होत आहेत.

कोरोना हा विषाणू 'चीन' या देशातून आल्याचे समजत आहे. आता हा विषाणू बऱ्याच देशात पसरत चालला आहे. हा एक नवीन विषाणू असून सार्स Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS) नावाच्या विषाणू पेक्षा कोरोना हा विषाणू घातक आहे.

मित्रांनो, कोरोना व्हायरस हा एक असा विषाणू आहे जो आपल्याला डोळ्याने दिसू शकत नाही. हा एक अतिसूक्ष्म विषाणू आहे, ज्याला याआधी कधी पाहिलं गेलं नव्हतं. मित्रांनो, सर्वात प्रथम या विषाणूचा संसर्ग डिसेंबर २०१९ चीनमधील वुहान या शहरात झाला. त्यानंतर या विषाणूचे नाव 'नोवल कोरोना' व्हायरस ठेवण्यात आले.

जागतिक आरोग्य संघटनेने या आजारास 'कोविड-१९' असे नाव दिले आहे. कोरोना विषाणूच्या संक्रमणाने अमेरिका, स्पेन, इटली, फ्रान्स इत्यादी देश पूर्ण हतबल झाले आहेत. कोरोना विषाणूमुळे जगातील अनेक देशांची सामाजिक, आर्थिक व्यवस्था पूर्णपणे डबघाईला आली आहे. जगभरातले जनजीवन विस्कळीत झाले आहे. काही देशांनी तर ठराविक काळासाठी लॉकडाऊनही घोषित केले आहे. कोरोना या सूक्ष्म विषाणूने सध्या महाभयंकर महामारीचे रूप धारण केले आहे. कोरोनाची लक्षणे दिसण्यासाठी १४ दिवसांपर्यंत वेळ लागतो. श्वास घेण्यात अडथळा, खोकला किंवा वाहतं नाक ही कोरोनाची मुख्य लक्षणे आहेत. कोरोना हा संसर्गजन्य विषाणू असल्याने संक्रमित व्यक्तीच्या खोकला किंवा शिंका यातून तो जलद

पसरतो. कोरोनाचा विषाणू सपाट पृष्ठभागावर काही ठराविक वेळेपर्यंत जिवंत राहतो.

कोरोना विषाणू संक्रमणाने खोकला, श्वास घेण्यात त्रास, न्युमोनिया, किडनी खराब होणे प्रसंगी मृत्युही ओढवू शकते. यासारखे भयंकर परिणाम होतात. जागतिक आरोग्य संघटनेने कोरोना रोखण्यासाठी काही उपाय दिले आहेत. जसे, बाहेर आल्यानंतर हात साबण किंवा सॅनिटायझरने २० ते ३० सेकंदां स्वच्छ धुणे, बाहेर जाताना तोंडावर मास्क लावणे, आजारी व्यक्तीपासून दूर राहणे, कोणतीही व्यक्ती आजारी असेल तर डॉक्टरांच्याकडून त्वरित इलाज करून घेणे, सार्वजनिक ठिकाणी न जाता घरांमध्ये थांबणे, शरीराची रोगप्रतिकारशक्ती वाढवणे इत्यादी. यामुळे आपण कोरोना संक्रमणापासून दूर राहू शकतो. कोरोनाच्या प्रादुर्भावामुळे घड्याळाच्या काट्यावर धावणारे जग आज गप्प आहे. कोरोनावर लस, औषध अजून सापडले नाही; पण त्याची लक्षणे मात्र कळत करता येतात. कोरोना विषाणू नष्ट करण्यासाठी, लस, औषध शोधण्यासाठी अनेक देश युद्ध पातळीवर झटत आहेत. कोरोना विरुद्ध कोरोना योद्धा, डॉक्टर, आरोग्य कर्मचारी, सफाई कामगार, पोलीस इ. दिवस-रात्र झटत देशाची सेवा करीत आहेत. 'आरोग्य हीच संपत्ती' हा सुविचार आपण लहानपणापासून ऐकत आलो आहोत आणि या सुविचाराचे खरे महत्त्व आज आपल्याला समजले आहे. एक सूक्ष्म घातक विषाणूही आपले आरोग्य विघडवू शकतो. 'आरोग्य हीच खरी संपत्ती', 'निरोगी आरोग्य ही खरी यशाची गुरूकिल्ली', असं आपण म्हणतो. आरोग्य उत्तम असेल तर आपण खऱ्या अर्थाने आपल्या जीवनाचा आनंद घेवू शकतो. एक स्वस्थ व्यक्ति निरोगी जीवन जगू शकतो. कोरोनाचा अर्थ होतो मुकूट ताज. त्याचा आकार ताजसारखा आहे. कोरोनाचा प्रकारचा विषाणू आहे. कोरोनाचा प्रसार कसा होतो? खोकताना किंवा शिंकताना दबिंदूसारखे थेंब बाहेर पडून त्यातून याचे संक्रमण होते. COVID-19 हे नाव कोरोना तर कोरोना व्हायरस, D-Disease या तीन शब्दातून



COVID-19

कोरोना व मानसिक स्थिती

- कु. श्वेता विष्णू चव्हाण

बी.कॉम. - भाग २

'तणाव' ही एक मानसिक अवस्थेची व्याधी आहे. कोणत्याही प्रासंगिक बदलाला दिलेला नकारात्मक शारीरिक व भावनिक प्रतिसाद म्हणजे त्याला थोडक्यात मानसिक ताण-तणाव म्हणतात. मनातील अनावश्यक व नकारात्मक विचारांच्या गर्दीमुळे मनाची जी स्थिती होते तिला सुद्धा तणाव म्हणता येईल. एखाद्या परिस्थितीत मागण्या व उपलब्ध साधनसामुग्री यामध्ये असमतोल निर्माण झाल्याने शरीराची अशी अवस्था होते. तणाव शारीरिक अथवा मानसिक असू शकतो. ताणाशी योग्य प्रकारे जुळवून न घेता आल्यामुळे जीवनातील आनंद, स्वास्थ्य हरवलेल्या व्यक्तींची संख्या दिवसेंदिवस वाढतच आहे. आरोग्याच्या किरकोळ तक्रारी वाढतच आहेत. आजाराच्या स्वरूपात अनेक व्यक्ती ताणाची किंमत मोजताना दिसतात. या शिवाय ताणामुळे मद्यपान, धूम्रपान, अंमली पदार्थ या सारख्या समस्या उद्भवताना दिसतात. मानसिक ताणाचा कौटुंबिक स्वास्थ्यावर परिणाम होतो. माणसावरील तणाव माणसाच्या शारीरिक व मानसिक आरोग्यावर परिणाम करतो. बऱ्याच समस्यां व विकृती यांनाही तो प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षरीत्या जबाबदार असतो. संधर्गातीने मृत्युकडे नेणारी अशी ही व्याधी आहे.

भारतात कोरोनाचा पहिला रुग्ण ३० जानेवारी २०२० ला आढळला. त्यानंतर मार्चपर्यंत जगभरातून अनेक बातम्या येत होत्या आणि सगळ्यांचीच अस्वस्थता वाढत होती. मार्चच्या अखेरीस आपल्याकडे टाळेबंदीला सुरुवात झाली, पण मधल्या दोन महिन्यात सगळ्यांनी काय अनुभवलं? तर एका टोकाला भीति, बेफिकीरी, अतिविश्वास आणि अहंभाव. तर दुसऱ्या टोकाला टोकाची चिंता आणि संताप. कोणतीही समस्या येवो, किंवा शारीरिक आरोग्यालाही जिथे फारच कमी महत्त्व दिले जाते, तिथे मानसिक आरोग्याची काय कथा? जेव्हा कोणतीही आपत्ती किंवा साथीचे आजार येतात, तेव्हा अचानक अशी यंत्रणा उभी करणं शक्यचं नसते.

आपल्याकडे एकूण आरोग्यासाठी असलेले बजेट

जीडीपी (GDP) च्या १६% इतकंच म्हणजे फारच कमी आहे. त्यात मानसिक आरोग्यासाठी १ टक्यापेक्षाही कमी बजेट आहे. २०१९ च्या जागतिक आरोग्य संघटनेच्या (WHO)च्या अहवालानुसार भारतात २० कोटी लोकांना प्रत्यक्ष मानसिक आरोग्याच्या सुविधांची आवश्यकता आहे. आणि भारताचा नैराश्यग्रस्त व्यक्ती असलेल्या देशांत सहावा क्रमांक लागतो. 'कोविड-१९' किंवा कोरोना हा आपल्यासाठी असाच शारीरिक आणि ताणतणावांच्या मानसिक समस्या घेवून आला. यामुळे निर्माण झालेल्या मानसिक समस्या आणि टाळेबंदीमुळे (Lockdown) निर्माण झालेल्या समस्यांमध्येही फरक करायला हवा. सुरुवातीच्या काळात लोकांचा मानसिक ताण वाढायला लागला, तेव्हा यासाठी हेल्पलाईन सुरु करण्याची गरज वाढली.

कोरोना व्हायरसमुळे मानसिक ताण-तणावाचा सामना करावा लागला आहे. डायबिटीस आणि ब्लडप्रेसरची समस्या असलेल्या लोकांना स्ट्रेस वाढल्यामुळे झोप न येण्याची समस्या जास्त उद्भवत आहे. ताण-तणावामुळे इम्युनिटी कमी होते. परिणामी 'अल्जाइमर स्ट्रोक' असे आजार उद्भवण्याची शक्यता असते. अशात मानसिक आरोग्य चांगले नसेल तर रोगांशी सामना करण्याची क्षमता कमी होते. ताण-तणाव कमी करण्यासाठी प्रयत्न करायला हवेत. कोरोना व्हायरसमुळे वाढत असलेला ताण-तणाव कमी होण्यासाठी (WHO) ने एकापेक्षा एक टिप्स दिल्या आहेत. कोरोना व्हायरसच्या वाढत्या प्रभावामुळे घाबरणे, भीतिचे वातावरण असणं ही सामान्य समस्या आहे. सतत तुमची चिडचिड होत असेल तर स्वतःला शांत ठेवा. जास्त जास्त मित्र, मैत्रीणींशी, नातेवाईकांशी संपर्क करून गप्पा मारा. घरी असताना सुद्धा खाण्यापिण्याकडे लक्ष देणं तितकच गरजेच आहे. दिवसातून एक तास व्यायाम करा. जेणेकरून वजन वाढण्याची समस्या उद्भवणार आहे. कोरोना व्हायरसमुळे निर्माण होणारा स्ट्रेस कमी करण्यासाठी मादक पदार्थांचे सेवन करू नका. धूम्रपान, मद्यपान आरोग्यासाठी घातक ठरू शकते. त्याचबरोबर 'कोरोना कोविड-१९' मुळे



कोरोना काळातील द्राक्षशेती

कु- पुजा अशोक पवार
बी.एससी. (प्राणीशास्त्र) - भाग ३

कोरोना (कोविड-१९) हा कोरोना व्हायरस? कुठून आला? कसा व कुठे तयार झाला? तयार केला कुणी? कशासाठी? त्याची प्राथमिक लक्षणे काय? त्याच्यावर इलाज काय? हे सगळे प्रश्न कोरोनाने भारतात प्रवेश केल्यावर सर्वांच्या मनात घोळत होते. या सर्व प्रश्नांची उत्तरे जवळजवळ या लॉकडाऊनच्या काळात मिळालेली आहेत. यापैकीच एक अतिशय गंभीर आणि नुकसान कारक प्रश्न म्हणजे परिणाम...!

कोरोनाचे परिणाम काय? परिणाम हे चांगले पण अमतात आणि चाईट पण, पण.... माझ्या दृष्टीने तर कोरोनाचे चांगले परिणाम नाहीतच... परिणाम झाले ते फक्त चाईटच... आणि नुकसानकारक. या कोविड-१९ चे परिणाम प्रत्येक क्षेत्रात व प्रत्येक घटकावर दिसून आलेत. कोरोनाचा परिणाम शैक्षणिक, सामाजिक, व्यावसायिक, धार्मिक, अशा सर्वच घटकांवर कोविड-१९ ने परिणाम केले आहेत.

हे सर्व घटक व क्षेत्र सोडून ज्यावर सगळ्यात जास्त या कोरोनाचा परिणाम झाला तो शेतीव्यवसायावर.... सर्वांना चाटेल याचा परिणाम शेतीवर काय होणार... पण याचे शेतीवरील परिणाम एकले तर सर्वांना धक्काच बसेल.

भारतात कोरोनाचा प्रवेश एप्रिल-मे या महिन्या दरम्यान झाला. त्यावेळेस कडक ऊन असल्याने कोरोनाचे संक्रमण हळूहळू भारतात होत होते; पण आता पावसाळ्यात कोरोना झपाट्याने संक्रमित होत आहे. एप्रिल -मे महिना म्हणजे द्राक्षाचा सिझन म्हणजे द्राक्षे वेळीच उतरणे किंवा बाग उतरणे असेही म्हणतात. माझ्या मते एकटा आपला भारत २५-३५% द्राक्षाचे उत्पादन करतो आणि या सिझनच्या काळात कोरोनानेही भारतात शिरकाय करायला मुक्यात केली होती. या कोरोनाच्या शिरकावामुळे सर्व व्यापारी बाजारपेठा बंद झाल्या. इकडे काही शेतकऱ्यांनी माल उतरवून घेतला होता आणि काही माल अजून बागेतच होता ज्या शेतकऱ्यांचा माल बेदाणा तयार करायचा होता त्यांनी तो बेदाण्यासाठी पाठविला; पण ज्यांचा माल

मार्केटींगचा होता त्यांच्यापुढे या कोरोनाने मोठा प्रश्न उभा केला होता.

बाजारपेठा बंद असल्याने मालाची विक्री होणं कठीण होतं आणि जे व्यापारी माल घेत होते ते द्राक्ष्यांना निम्मा भाव द्यायलाही तयार नव्हते. त्यावेळी ज्या द्राक्षांना २०० रुपये प्रति ४ किलो भाव येणार होता त्या द्राक्षांना ४० रुपये प्रति ४ किलो भावाने विकण्याशिवाय पर्यायच नव्हता!

विचार करा, त्या शेतकऱ्यांच्या कऱ्याचं हे काय चीज झालं? या कोरोनाने अशाप्रकारे सगळ्याच पिकांवरती, शेतकऱ्यांवरती आणि शेती व्यवसायावर परिणाम केला याचे परिणाम या पूर्ण वर्षात शेतकऱ्याला भोगायचे आहेत.

'माझा शेतकरी बाप...
उभ्या जगाचा पोशिंदा' ...



सन २०१९ -

आई : ठेव तो मोबाईल आणि बस अभ्यासाला

सन २०२० -

आई : घे तो मोबाईल आणि बस अभ्यासाला



COVID-19

कोरोनाचा मानवी जीवनावरील परिणाम

कु - दर्शना अशोक शहारे
बी.ए. - भाग ३

मनोहरभाई पटेल, कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, देवरी, जि. गोंदिया

अजीब तरह से
गुजर रही है जिन्दगी...
सोचा कुछ, किया कुछ
हुआ कुछ, मिला कुछ...

वरील शब्दांसारखी मानवाची स्थिती कोरोनामुळे झाली आहे. सध्या कोरोना विषाणूचा प्रत्येकाच्याच जीवनावर विपरित परिणाम होत आहे. निसर्गाने निर्माण केलेल्या घटकांचा जेव्हा विनाश केला जातो. तेव्हा निसर्ग मानवावर कसा कोपतो? हे या कोरोनाने दाखवून दिल्याचे दिसते. परदेशातून शिरकाव केलेल्या कोरोना रोगाने संपूर्ण मानव जातीला घरात कैद करून ठेवण्यात यश मिळविले आहे.

मानवाकडून पशू-पक्षी आणि इतर प्राण्यांना त्याच्याच मनाप्रमाणे वागवले जात होते, मात्र कोरोनामुळे ही परिस्थिती काहीशी उलट झाली असल्याचे चित्र पहावयास मिळत आहे. आजपर्यंत पक्ष्यांना आपल्या करमणुकीसाठी, प्रतिष्ठेसाठी पिंजऱ्यात कैद केलेले प्रत्येकाने पाहिले असेल; पण कोरोना रोगाने माणसाला आपली खरी जागा दाखवून दिली आणि कैद असलेले पक्षी आभाळभर स्वच्छंद गगनभरारी घेत आहे. त्यांच्या किलबिलीचा आवाज देखील आज अनेकांना अनुभवास मिळत आहे. कोरोनाच्या भीतीपोटी माणूस घराचे दरवाजे बंद करून खिडक्यांच्या पिंजऱ्यात बंद झाला आहे. आजची ही परिस्थिती क्षणभर का होईना विचार करायला लावणारी आहे.

कोरोना आटोक्यात आणण्यासाठी एक दिवस कर्फ्यू लागू करण्यात आला. नंतर संचारबंदी करण्यात आली. तरीही मानवी मनाच्या हालचाली अजूनही वेगवेगळ्या शंकाकुशंका, भीती दडपणाखाली दबून गेल्या आहेत. ग्रामीण भागातील परिस्थिती तर काहीशी वेगळीच आहे. निर्मनुष्य झालेली गावे, ओसाड रस्ते हे सर्व पाहताना निसर्गात मनसोक्त फिरणाऱ्या विविध पक्ष्यांचे आवाज मात्र मनाला काही क्षण आनंद देऊन जातात.

मानवाच्या उठाठेवीत पक्ष्यांचे आवाज नाहीसे झाले

होते मात्र माणसाच्या शांततेमुळे निसर्गाचे खरे साक्षीदार आज पिंजऱ्यातून जणू मुक्त झाले आहेत. अशी स्थिती जिकडेतिकडे पहावयास मिळत आहे. राज्यातील कोरोनाबाधित रुग्णांनी आजच्या घडीला लाख पार केली असून, हा आकडा दिवसेंदिवस वाढतच चालला आहे.

प्रत्येकाकडून आपापल्या प्रकृतीची काळजी घेण्यात येत असली तरी मानवाचे हे प्रयत्न कोरोना रोगाला आडकाठी घालण्यात अयशस्वी ठरत आहेत, असे असले तरी निसर्गाचाच एक भाग असलेले विविध पक्षी आणि त्यांचे कानी पडणारे आवाज हे बंद घराच्या खिडकीतून ऐकताना त्यांच्यावर केलेल्या अन्यायाचीच परतफेड करून घेत आहेत. असे म्हटले तरी वावगे ठरणार नाही.

कोरोनाचा फायदा घेऊन ग्रामीण भागामध्ये जीवनावश्यक वस्तूंच्या किंमती वाढल्याचे आढळते. ग्रामीण भागामध्ये विक्रेते गरजू वस्तू व भाजीपाल्यांच्या किंमती जास्त वाढवून विकल्या जायच्या त्यामुळे सामान्य माणसाच्या रोजच्या खर्चावर प्रतिकूल परिणाम झाल्याचे दिसून आहे.

मानवाच्या दिनचर्येत फार मोठा बदल झाल्याचे दिसून येत आहे. कोरोना येण्यापूर्वी लोक सकाळी उठायचे, व्यायाम करायला बागेत जायचे, सकाळी उठल्यानंतर कोणी कामावर तर कॉलेजला जायचे, परंतु कोरोनामुळे सर्वांना स्वतःच्या घरामध्येच थांबावे लागल्यामुळे मानवी दिनचर्येत बदल झाल्याचे दिसून येते.

कोरोनामुळे मानवाला चिंता व भीती वाटायला लागली आहे की, आपल्याला भविष्यात काम, नोकरी, चांगलं शिक्षण मिळणार की नाही, आपलं भविष्यात कसं होणार? अशाप्रकारचे भीतिचे वातावरण मानवामध्ये दिसायला लागले आहे. हा एक कोरोनामुळे मानवी मनावर झालेला परिणाम दिसून येत आहे.

कोरोनाचा परिणाम सर्वच क्षेत्रांवर पडलेला दिसून येतो आहे. उदा. सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, शिक्षण, राजकीय व पर्यावरण इत्यादी क्षेत्रांवर कोरोना विषाणूचा परिणाम दिसून येत आहे. तसेच मानवी मनावर आणि



पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नित

ता. पलूस, जि. सांगली- ४१६ ३१० (महाराष्ट्र)

ISO 9001:2015 अॅकेडमिक ऑडिट A+

नेक धानांकन 'बी'+



वार्षिक नियतकालिक

ज्ञानदीप

२०२३-२४

गद्य विभाग

१. माझ्या आजोबांचे संस्कारमोती आणि ग्रामसंस्कृती	निशांत श्रीधर पुदाले	बी.सी.ए १
२. न विसरता येणारी ज्ञानाची शिदोरी	रणजीत भंडारी	बी.सी.एस २
३. मी सिंधुताई बोलतेय.	कु. प्राची बजरंग कुंभार	बी.ए. १
४. द्राक्ष पिकाचे महत्त्व आणि उपयोग	कुमारी अनुष्का किशोर पाटील.	बी.एस्सी १
५. यशस्वी उद्योजक होण्यासाठी...	अक्षय सुभाष माने	बी.कॉम. ३
६. रॉयल फौजी	कु. वेदांत अधिकराव माने	बी.ए. २
७. एका निसर्गप्रिमीचा जीवन प्रवास (मुलाखत)	कु. ऐश्वर्या बाजीराव घाडगे	बी.एस्सी २
८. मानवी मूल्यांसाठी संत साहित्याची गरज.	कु. मनस्वी प्रदीप पदमाळे	बी.ए.भाग २
९. पपईच्या झाडांची पाने आणि बियांचे औषधी उपयोग ..	कु. सबईयआ बालम सोनिकर.	बी.कॉम. २
१०. केळीच्या खोडापासून तंतू मिळवणे ..	कु. सानिका प्रदीप कदम	बी.एस्सी ३
११. केळीच्या स्यूडोस्टेमपासून कागद तयार करणे.	कु. निकिता मधुकर शिंदे	बी.एस्सी ३
१२. स्मार्ट सिटी : एक आधुनिक संकल्पना.	कु. साक्षी आनंद हजारे	बी.बी.ए. २
१३. कवी ना. धों. महानोर यांच्या निसर्ग आणि प्रेम कवितेतील सौंदर्य	कु अनुष्का जितेंद्र पाटील	बी.ए. २
१४. आरक्षणाचे राजकारण होत आहे का?	कु. अक्षता बाळकृष्ण निकम	बी.ए. ३

पद्य विभाग

• १ मैत्री.	दिव्या धनाजी पाटील	बी.सी.ए. २
• २) द्राक्षबागा लागली जीवाला.	कु. करिष्मा चंद्रकांत काटे	बी.ए. ३
• ३ आयुष्य.	कु. करिष्मा चंद्रकांत काटे	बी.ए. ३
• ४ प्रेम म्हणजे..	कु. करिष्मा चंद्रकांत काटे	बी.ए. ३

मी सिंधुताई बोलतेय

आत्मकथन

कु. प्राची बजरंग कुंभार
बी.ए.भाग १

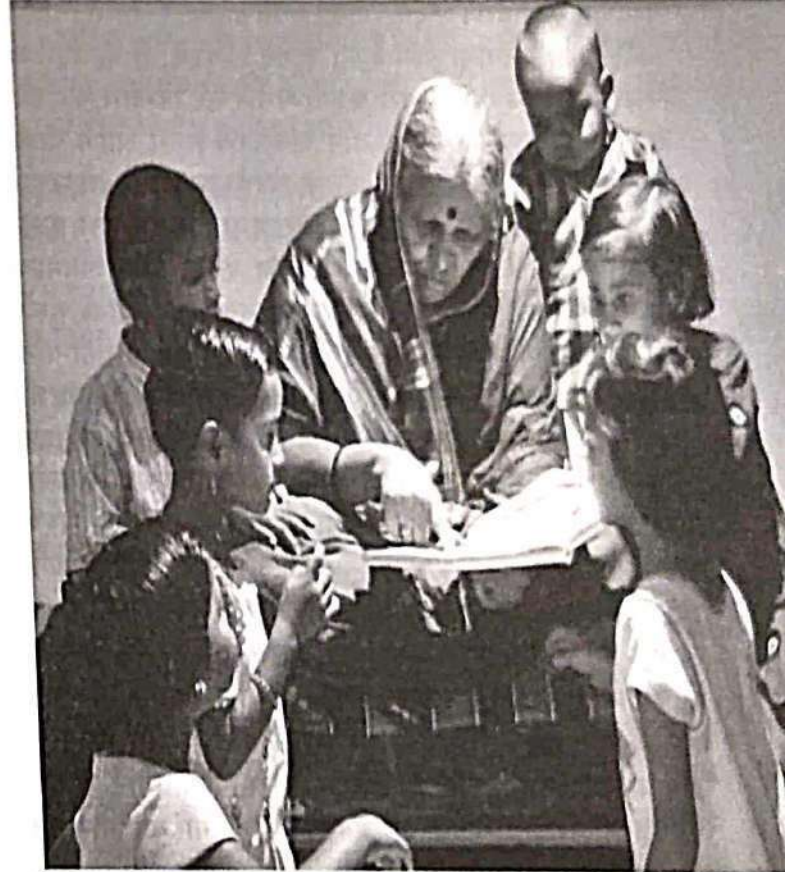
मंजिल बहुत दूर है, जाना वहा जरूर है
रास्ता मुश्किल है, पर मरना मंजूर है

खरे तर मी एक सामान्य कुटुंबातील अभागी मुलगी होते . आत्महत्या करण्यासाठी निघाले होते. मरायची तयारी झाली होती, पण थोडा अवधी होता. टिटवी शांततेचा भंग करित होती आणि मला लवकर घाई कर लवकर मर असं सुचवीत होती. जाता जाता मी माझ्या मुलीकडे बघितले, तिच्या गालावर माझे ओठ टेकवले. तेंव्हा माझ्या डोळ्यातील पाणी तिच्या गालावर पडले आणि माझं बाळ रडू लागले.

'कुण्या आबलेचे प्रेत निपचिप होते.

बिलगुणतीला चिमुकले पीत होते. हे सगळं बघून मी मरण कॅन्सल केलं. माझ्या बाळाला घेऊन रेल्वे स्टेशनवर गेले, पण पोटात काही नसल्याने स्मशानात भीक भागवायला गेले. जळणाऱ्या प्रेतावर मी भाकरी म्हणून खाह्णी. रेल्वे स्टेशनवर गाणी म्हणून, ओव्या गाऊन मी भूक भागवायचे. हे सारं करताना मी काय करते हा विचार सतत माझ्या मनात येत होता. पण मला अजून अनाथ म्हणून जन्माला येणाऱ्या बाळांसाठी खूप काही करायचे होते.

खरोखर मी सिंधुताई नावाने अशीच मोठी झाली नाही. म्हणून सांगतेय की, फुलाच्या पायघड्यावरून चालताना काटे चोचू लागले तर सहन करायला शिका. काट्यांना चोचणं माहित आहे, पण वेदना कळत नसतात. तेंव्हा तुम्ही तुमचे पाय एवढे घट्ट करा की एक दिवस काटे तुम्हाला सांगतील, " आईण वेलकम, सुरवागतम. हम झुकता है तुम चलना सीखे. एवढी आपण वाटचाल केली पाहिजे. मी चालत आले, तुम्हीही चालत राहा. पण पुढे जाताना मागे वळून पहा. आणि एक लक्षात ठेवा बाळांनो, ' हे घडण्यासाठी जगावेगळं जन्माला यावं लागतं. हा सगळा विचार करण्यासाठी म्हणून लक्षात ठेवा की, कावळा आणि चिमण्या नुसत्या उडतात.



झोप घेणारी अवलाद फक्त गरुडाची असते. पंख फडफडून उडत रहा. हे जग तुम्हाला कुशीत घेईल.

खरे तर मी तीन राष्ट्रपतीकडून सन्मानित आहे. आयुष्यात संघर्ष हा जीवनाचा मंत्र मी बनविला आहे. तोही तुमचा तुम्ही बनवा एवढेच मला सांगायच आहे.

मला स्मशानात सुरेश भट आठवतात तेव्हा म्हणतात की,
'जेन्मळी तेव्हाच नेत्री आसचे. घेऊन आलो.

दुःख व्यक्त करत बसू नका, ते पचवायला शिका.

माझा जन्म महाराष्ट्रातील चर्धा येथे झाला. आईला मुलगा ह्या होता, पण मुलगी झाली त्यामुळे माझे नाव चिंधी ठेवले. माझे

द्राक्ष पिकाचे महत्त्व आणि उपयोग..

बहितीचा लेख

कु. अनुष्ठा किशोर पाटील
बी.एससी भाग १

प्रस्तावना : द्राक्ष हे एक प्रकारचे गोड फळ आहे. जे येतीवर उगवते आणि शरद ऋतूमध्ये त्याचा हंगामान असतो. मी स्वतः शेतकरी कुटुंबातील मुलगी असल्याने या द्राक्षाविषयी नेहमीच कुतूहल माझ्या मनात निर्माण होत आले आहे. आता विज्ञान शाखेत अभ्यास करताना या द्राक्षाविषयीचा शोध घेण्याचे मी ठरवले. द्राक्षाचे दोन प्रकार असतात. इतर येतीपेक्षा ती जास्त शक्तिशाली वेल आहे. जॅम, ज्यूस, बार्ईन आणि फ्रूट सॅलड हे फळे वापरतात याचेही उदाहरण आहे. द्राक्षांना इंग्लिशमध्ये ग्रेप्स म्हणतात. हा भाषेतून आलेला शब्द आहे. संस्कृतमध्ये त्याला 'द्राक्ष' म्हणतात. हा ख्रिश्टी कुटुंबातील सदस्य आहे. यामध्ये ख्रिश्टीय वंशाचा समावेश होतो. द्राक्षांचा वापर मनुके बनवण्यासाठी केला जातो. शरीराला ऊर्जा देण्याच्या दृष्टीने हे अत्यंत फायदेशीर फळ आहे. याला सौंदर्य वाढवणारे फळ म्हणूनही ओळखले जाते. कारण त्यात असलेल्या पोषक तत्वांमुळे आपले शरीर निरोगी राहते. मातेच्या दुधामध्ये आढळणाऱ्या गुणधर्मांसारखाच त्याला पोषणाचा दर्जा दिला जातो.

द्राक्षाचे विविध प्रकार आहेत. हे त्याच्या प्रजातीवर अवलंबून असते. हिरवी द्राक्षे मूलतः पांढरी असतात. प्रतिघट अंदाजे २० ते ३०० द्राक्ष असलेल्या गुच्छमध्ये असतो. ठराविक द्राक्षे गोलाकार असतात. त्याशिवाय प्रजातीवर अवलंबून काही द्राक्षे देखील उंच असतात. द्राक्षाचा घट सहा ते बारा इंच लांब असतो. द्राक्षाच्या पानाचा आकार मानवी हातासारखा असतो. या वनस्पतीच्या वाढीचा हंगाम मार्च-सप्टेंबर पर्यंत असतो. त्यानंतर फुले फळांमध्ये बदलू लागतात. त्याची वेल योग्य प्रकारे वाढल्यास दहा ते वीस फूट लांबीपर्यंत पोहोचते. तसेच काळ्या रंगाची पण द्राक्षे असतात. त्या द्राक्षाचा वापर लोकांच्या खाण्यात केल्याने शुगर नियंत्रणात राहते.

* द्राक्षाचे प्रकार :-

१) सुल्ताना - द्राक्षाचा सर्वात सामान्य प्रकार म्हणजे थॉमसन. ज्याला सुल्तान असेही म्हणतात. ते हिरवे अंडाकृती आणि मध्यम आकाराचे असते. त्यात बिया नसतात आणि ती गोड असतात.

२) मेनिदी द्राक्षे - सुल्तानाप्रमाणेच मेनिदी द्राक्षे बिया विद्रीत असतात. तथापि त्यांची सुल्तानापेक्षा थोडी मजबूत चव आहे आणि ती फक्त द्राक्ष हंगामान आहे.

३) रॉल्थम - ही सोनेरी द्विरंग्या रंगाची द्राक्षे आहेत. ती आकाराने थोडी मोठी असतात आणि त्यात बिया असतात.

४) ज्योत नसलेले - हे लाल आणि गोल आकाराचे द्राक्षे असतात. ते चवीनुसार सौम्य आंबट असतात.

५) रुबी सिडलेस - हे हलके लाल रंगाचे आणि मध्यम आकाराचे असतात. त्याची त्वचा मऊ असते आणि त्यात बिया नसतात.

६) कार्डिनल - हे द्राक्ष लाल ते जांभळ्या रंगात असू शकतात. ते अंडाकृती आकाराचे असतात आणि त्यात बिया असतात.

७) जांभळा फर्निचॉन - ही जांभळ्या रंगाची द्राक्षे असतात. ही लांब अंडाकृती आकार, जाड त्वचा आणि बियासह असतात

*द्राक्षाचे औषधी गुणधर्म - द्राक्षे प्रामुख्याने विविध प्रकारच्या नैसर्गिक उत्पादनाचा स्रोत मानली जातात. द्राक्षाचे अनेक फायटोकेमिकलच्या प्रमुख स्रोत आहेत. एनसीबीआयच्या वेबसाईटवर प्रकाशित झालेल्या संशोधनात असे दिसून आले आहे की, त्याचा वापर कर्क रोगांच्या पेक्षांना वाढण्यापासून रोखू शकतो. हृदयाशी संबंधित रोग आणि इतर रोगापासून संरक्षण द्राक्षे करू शकतात.

त्यांचा मुख्य घटक रेस्वोराष्ट्रोल एक प्रकारचा पॉलीफेनॉल आहे. जो मानवी रोगांमध्ये विविध औषधी गुणधर्म म्हणून ओळखला जातो. हेच त्याचे कारण आहे की, द्राक्षाचा वापर अनेक रोगावर औषध बनवण्यासाठी केला जातो.

*द्राक्षाचे फायदे -

आरोग्य त्वचा किंवा केसापर्यंत त्यात असलेले फायदेशीर घटक ठरू शकतात.

१) डोळ्यांसाठी द्राक्षे खाण्याचे प्रकार -

रॉयल फौजी

कथा

फु. चेदांती अधिकराज माने
बी.ए. भाग २

एका गावात एक तरुण जिरी मुलगा वेगवेगळी स्वप्ने पहात होता. लहानपणापासूनच आर्मी भरती होण्याची त्याची इच्छा होती. असा हा तरुण संग्राम संकपाळ. त्याचे बाबा शिवाजी आणि आई उमा यांना मात्र त्यांच्याही म्हणणे मान्य आहे. वडील कष्टाळू आणि प्रगतशील शेतकरी असल्याने मुलाला खूप शिकवून एका चांगल्या पगाराची नोकरी त्याने करावी असे त्यांना नेहमीच वाटायचे. आपण आयुष्यभर कष्ट केले ते आपल्या मुलाच्या वाट्याला नको. आपल्याला एकुलता एक मुलगा असल्याने त्याला काय झाले तर ? त्याचे कसे होणार ? या चिंतेत त्याचे आई वडील सतत असायचे. संग्रामच्या आईचे तर म्हणत असायची की, “बाळा आर्मीत जायला खूप कष्ट करावे लागतात. फौजी होण्यासाठी हाडाचे पाणी करावे लागते. हे माहित आहे का तुला. फौजी होण्यासाठी वाघाचं काळीज असावे लागते आणि मनात देशभक्ती असली पाहिजे” असे ती एक दोनदा त्याला म्हणाली होती.

त्यावेळी संग्राम म्हणाला होता, “आई-बाबा तुम्ही माझ्यावर खूप प्रेम करता. आई वडील म्हणून तुम्ही माझी काळजी करता. आणि हे करणे स्वाभाविक आहे. पण माझ्या मनात असलेल्या देशप्रेमावर विश्वास ठेवा. तुम्हाला तर माझा गर्व वाटला पाहिजे की, तुमचा मुलगा सैन्यात जातोय. देशासाठी माझा प्राण गेला तर तुम्ही वाईट वाटून घेऊ नका. कारण तिरंग्यात लपेटून घेण्याची शान काही वेगळीच असते”

त्यावर वडील म्हणाले, “बाळा ते सगळे खरे आहे. पण वडिलांची काळजी समजून घेण्याचा प्रयत्न कर. पण आता माझ्या अंगात कोणताही धक्का सहन करायची ताकद उरली नाही. तू म्हणतोस ते जरी खरे असले तरी प्रत्यक्षात मात्र ते खूप अवघड आहे.”

वडिलांचे म्हणणे संग्राम लक्षपूर्वक ऐकत होता. तो म्हणाला, “मला या भारतभूमीच ऋण जरूर फेडायचं आहे. कॅप्टन संतोष महाडिक, कॅप्टन विक्रम बन्ना यांनी सुद्धा आपला प्राण देशाच्या रक्षणासाठी दिला आहे. आज नाहीतर उद्या मला मरायचे आहे. जे

मरण इतिहासाच्या पानावर लिहिले जाणार आहे. मग त्याला माझ्यासाठी कितीतरी अर्थ असेल. तेव्हा तुम्ही जरा भूतकाळात जाऊन बघा. तुम्हाला अनेक बलिदान देणारी माणसं दिसतील. या भारत भूमीच्या रक्षणासाठी अनेक वीरांनी आपले बलिदान दिले. आजही इतिहासाच्या रूपाने ते कायमस्वरूपी जिवंत राहणार आहेत. तेव्हा बाबा तुम्ही पुत्रप्रेमात अडकू नका. जसा महाभारतात अर्जुन अडकला होता. त्यावेळी कृष्णाने अर्जुनाला भगवतगीता सांगितली तिचं भगवतगीता तुम्ही मलाही समजून सांगितली होती. आता तरी मला समजून घ्या. माझं पहिलं आणि शेवटचं प्रेम आहे फक्त माझ्या देशावर.”

आज संग्राम तळमळीने बोलत होता. त्याचा आवाज कापरा झाला होता. डोळ्यात पाणी उभे राहिले होते. देशाच्या रक्षणासाठी आपल्याला काहीतरी करायचे आहे, याची जाणीव त्याच्या नजरेत दिसत होती. जन्मदात्या आई-वडिलांचेही तो ऐकत नाही. तर फक्त देशसेवा आणि तिचे रक्षण एवढेच त्याला माहित आहे. लग्न, मुलंबाळं, पैसा, चैनविलास यापैकी कोणत्याही गोष्टीचा त्याला मोह नाही. या अर्थाने तो बोलत होता. शेवटी वडिलांनी त्याच्या अंतकरणातला मनाचा कल ओळखला आणि ते म्हणाले,

“हे सर्व बाळा ठीक आहे. तू आर्मीत भरती झालास तर माझी आणि तुझ्या आईची आता काही हरकत नाही. तुझी नशीब तुझ्यावरोवर. तुझ्या आनंदात मी सामील आहे. तुझे स्वप्न नक्की पूर्ण होईल असा आमचा आर्शावाद आहे. आम्ही सदैव तुझ्या पाठीशी आहोत. तुझ्या आईला आपला एकुलता एक मुलगा आपल्याजवळ सतत असावा असे वाटत होते एवढेच. म्हणूनच ती तुला आर्मी जाण्यासाठी विरोध करत होती.” संग्रामचे वडील त्याला समजुतीच्या स्वरात हे सारं बोलत होते.

मग दुसऱ्याच दिवसापासून संग्राम सकाळी उठून पळण्याचा सराव करू लागला. ध्यास नावाची गोष्ट सतत त्याच्या मनात होती. परत येताना एक दिवस त्याला सानिका नावाची मैत्रीण भेटली. कॉलेजमध्ये असतानाची ओळख होती. दोघांच्या मनात एकमेकांविषयी ओढ निर्माण झाली होती. आता तर सानिकाने

एका निसर्गप्रेमीचा जीवनप्रवास...

(पक्षीमित्र संदीप नाइरे यांची मुलाखत..)

कु. ऐश्वर्या ळाजीराव घाडगे,
बी.एस्सी भागूर

आमच्या कुण्णेच्या काठावरील आमणापूर या गावी अनेक गाणसं आतापर्यंत नावारूपाला आली आहेत. कोणी सर्पमित्र आहे. कोणी पक्षीमित्र आहे. तर कोणीनिरसर्गप्रेमी आहेत. माझ्या मनात या गाणसांच्या विषयी सतत आदर वाटत आला आहे. मी शालेय जीवनापासून ज्यांना ओळखते, असे आमच्या गावचे पक्षीमित्र, एक कवी आणि नामांकित लेखक संदीप नाइरे यांच्याशी एक दिवस संवाद साधला. एका हरहुचरी निसर्गविद्वाना गाणसाला मी मुलाखतीतून बरेच जाणुन घेतले.

* मी - आपण एक कवी, पक्षीमित्र व नामांकित लेखक आहात. आमणापूर गावचे नाव आपल्यामुळे महाराष्ट्रात पोहोचले. आपली बालपणीची जडणघडण कशी झाली ?

*संदीप नाइरे :-

खरे तर जिल्हा परिषद शाळेतून माझ्या शिक्षणाची सुरुवात झाली. तेथे माझे सातवीपर्यंतचे शिक्षण झाले. हे शिक्षण सुरू असताना आमच्या गल्लीमध्ये एक वाचनालय सुरू झाले. या वाचनालयात फक्त दोन पेपर यायचे. ते वाचत असताना शब्दकोडे सोडवण्याचा छंद मला लागला. दररोज पेपर आला की पहिल्यांदा तो पाहण्यासाठी आमची स्पर्धा लागायची. त्याचा इतका फायदा झाला की मला शब्दकोडी सोडवल्याने समानार्थी शब्द समजायला लागले. शब्दांचा दुसरा अर्थ काय असतो याची जाणीव झाली. कोणत्याही भाषेत लिहायचे म्हणजे तुमच्याकडे चांगले शब्द भंडार पाहिजे याची यांचा अनुभव येऊ लागला. रविवारची पुरवणी तर मी झपाटून वाचू लागलो. 'पुढारी' ची 'बहार', 'सकाळ'ची 'ससरंग' या पुरवण्यांचा वाचून आम्ही फडशा पाडत असे. त्यातील कथा, कविताही वाचत होतो. माझा बालपणीचा सारा काळ वाचण्यात आणि खेळण्यात गेला.

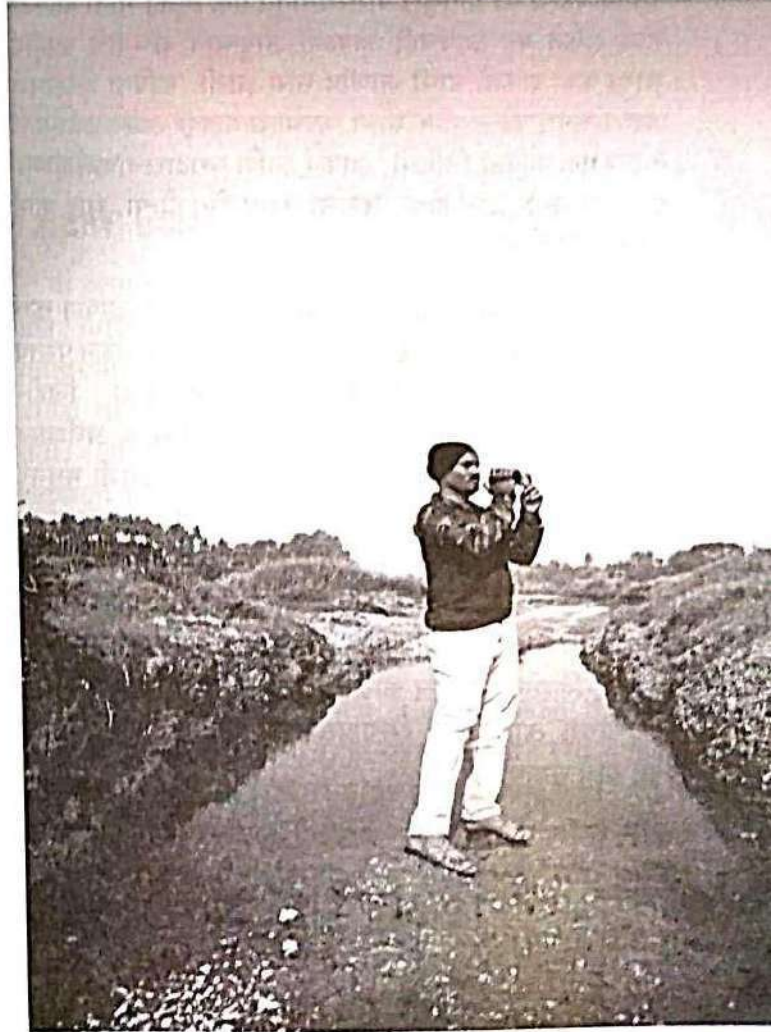
*मी :-

मुलाखत...

काळू लागल्यानंतर महाविद्यालयीन शिक्षण आणि कोणत्या गोष्टी शिकावयास मिळाल्या. ?

*संदीप नाइरे :-

मी दहावीत गेलो तेव्हापर्यंत चांगली पुस्तक माझ्या वाचनात आली. मग हे सगळं करताना त्या वयात मलाही लिहायसं काटू लागल की, आपण काहीतरी लिहायं आणि ते प्रसिद्ध व्हायं. आपल्याला संधी मिळावी, पण मी लढान होतो. मला तेवढी मॅच्युरिटी नव्हती. आई तर झोपताना गोष्टी सांगायची. त्याचा तर



ज्ञानदीप

२५

मानवी मूल्यांसाठी संत साहित्याची गरज...

वैचारिक

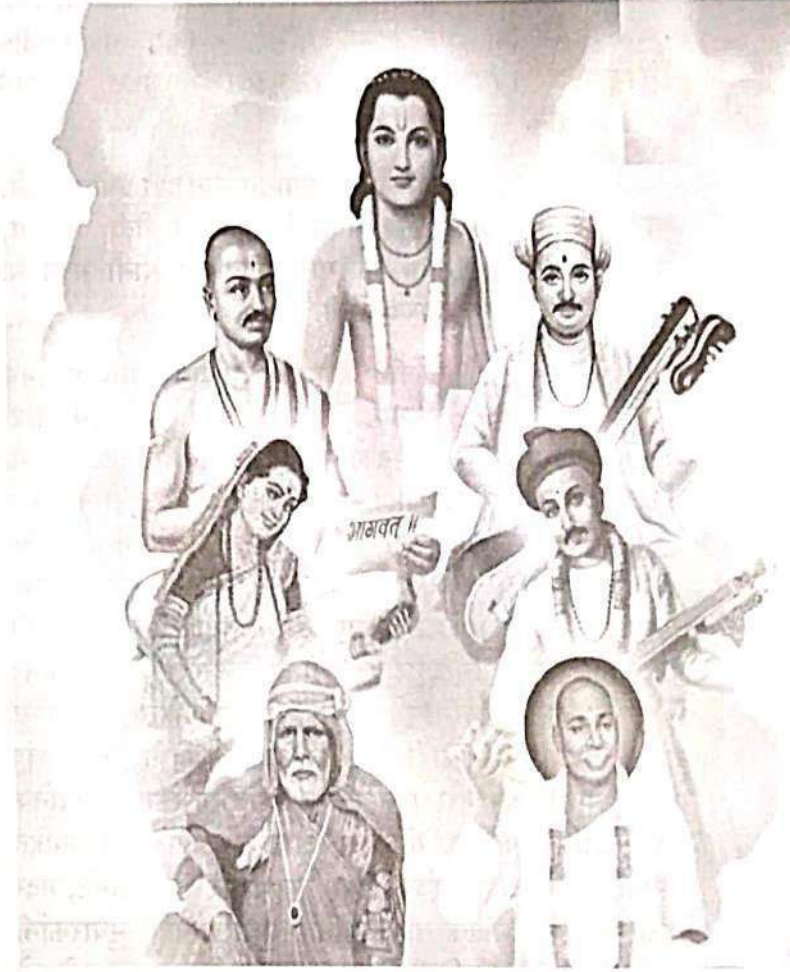
कु. मनस्वी प्रदीप पदमाळे
बी.ए. भाग २

संत साहित्य आज खरंच काळाची गरज आहे. आजच्या तरुण पिढीला संतांचा आदर्श विचार निश्चित उपदेशपर ठरतो. भारतातील तसेच महाराष्ट्रातील संतांची जन्मभूमी, त्यांचा वारसा त्यांची संत परंपरा नव्या युवा पिढीला माहित असणे खूप गरजेचे आहे.

महाराष्ट्रात तर अनेक संत होऊन गेले. या समाजात त्यांनी प्रबोधनाचे आणि समाज सुधारणेचे अलौकिक कार्य केले आहे. त्यांचे विचार जगभरात पोहोचले आणि तेथील लोकांना आत्मिक शांतता देण्यासाठी ते उपयोगी ठरले. म्हणूनच पंढरपूरला आळंदीहून जाणाऱ्या ज्ञानेश्वरांच्या पालखी सोहळ्यात परदेशी वारकरी भक्त कितीतरी दिसतात. ज्ञानेश्वरांची 'ज्ञानेश्वरी' नामदेवांची 'अभंगगाथा' एकनाथांच्या विविध रचना, तुकोबांची 'अभंगगाथा' तर संत मुक्ताई, संत जनाबाई, संत चोखामेळा, गोरा कुंभार, सावता माळी, संत रामदास, संत बहिणाबाई अशा अनेक थोर महान संतांचे साहित्य जगाच्या कानाकोपऱ्यापर्यंत पोहोचले आहे. तर उत्तर भारतातील संत कबीर, संत मीरा यांचे विचारही लोकांपर्यंत पोहोचले हे मोठे कार्य आहे.

एकनाथांची भारुडे तसेच भजन, कीर्तन, अभंग, गौळणी, दोहे यातून नवविचार, नवप्रेरणा, सदविचार, नैतिकता, ईश्वरभक्ती अशा गोष्टी समाजात सत्य रुजवण्याचे काम करतात. संतांनी आपल्या साहित्यातून ईश्वरभक्तीचा मार्ग लोकांना दाखविला. सदविचारांची पायाभरणी केली आणि हा विचार सामान्य लोकांना पटवून दिला. त्यांचा विचार जीवन जगण्याचा एक मूलमंत्र झाला आहे. म्हणून हा विषय अभ्यासणे खूप गरजेचे आहे.

संत ज्ञानेश्वर हे तेरावे शतकातील अलौकिक प्रतिभासंपन्न थोर संत होते. त्यांना ज्ञानेश्वर माऊली म्हणून ओळखले जायचे. ते विठ्ठलाचे भक्त असून वयाच्या अगदी सोळाव्या वर्षी मराठीतील अलौकिक 'ज्ञानेश्वरी' नावाचा ग्रंथ यांनी लिहिला. त्या माध्यमातून संस्कृत भाषेतले ज्ञान त्यांनी मराठीत आणले. त्यामुळे लोकांना भगवद्गीता समजू शकली. ज्ञानेश्वरांचे तत्त्वज्ञान सर्वश्रेष्ठ होते.



त्यांनी त्यांच्या पुढच्या 'अमृतानुभव', 'चांगदेव पासपटी' आणि हरिपाठ या या ग्रंथातून आपला विचार मांडला आहे.

तर नामदेवांनी आपल्या संत विचारातून, आपल्या अभंगवाणीतून भारतभर त्याचा प्रचार केला. जीवनातील जगण्याचे सूत्र आपल्या अभंगातून सांगितले. पुढच्या काळात एकनाथांनी आपल्या अभंगातून संस्कृत साहित्याचा विचार आणि नवविचार लोकांच्यापर्यंत पोहोचवला. संत तुकोबांनी तर आपल्या जगण्याचे आणि मानवी जीवनातील जगण्याचे सूत्र आपल्या

स्वअनुभवाच्या आधारे अमंगलातून मांडले. त्यामुळे तुकोबा हे वारकरी संप्रदायाचे कळस ठरले. त्यांची शिष्या बहिणाबाई ही कवयित्री मराठी साहित्यात आपल्या स्वतःचा अनोख्या प्रतिभेने ओळखली गेली.

विसाव्या शतकाच्या पूर्वार्धात संत गाडगे महाराजांनी देखील समाज सुधारण्याचे खूप मोठे काम केले. समाजातील अनिष्ट रूढी, अनैतिक चालीरीती यांना विरोध केला. रूढीपरंपरांना आणि लोकांच्यातील अज्ञान, अंधश्रद्धा दूर करण्यासाठी लोकप्रशिक्षणावर भर दिला. खरेतर वारकरी संप्रदायातील तुकोबांच्या विचारांचे प्रतीकच पुढचा वारसदार म्हणूनच गाडगेबाबांनी खूप काम केले.

अशा या संतांनी आपल्या साहित्यातून समाजात प्रबोधन केले. नवी शिकवण दिली. नवा संदेश दिला. सत्य, नीती, चारित्र्य, मानवता, कर्मयोग, प्रेम, बंधुभाव, दिन-दुबळ्यांना मदत या गोष्टींची शिकवण लोकांच्या दिली.

आजच्या तरुण पिढीने या संतांचे साहित्य वाचावे म्हणूनच माझ्या वाचनात आलेला भाग मी इथे मांडत आहे. आजची भावी पिढी तंत्रज्ञानाचे युगात बुडून गेलेली दिसते. विज्ञान तंत्रज्ञानाच्या विकासासाठी युवकांना बाह्य संस्कृतीकडे जास्त ओढा वाटलेला आहे. ते आकर्षण कमी करण्यासाठी तरुणांनी आपल्या वैभवशाली इतिहास, परंपरा, संस्कृती ही जोपासणे गरजेचे आहे. त्यासाठी संतांचे विचार, शिकवण त्यांची वाणी या गोष्टी जरूर पाहाव्यात. शक्य असेल तर पंढरीची वारी करावी, त्याचा आनंद घ्यावा. विज्ञान तंत्रज्ञानाने प्रगती केली आणि जग जरी जवळ आले तरी आपणास काही प्रमाणात अध्यात्म विचार करणे खूप गरजेचे आहे. बदल जरी घडून येताना दिसत असले तरी आधुनिक गोष्टी बरोबर प्राचीन गोष्टींचा आढावा आपल्याला माहित असावा. 'जनसेवा हीच ईश्वर सेवा' म्हणणारे बाबा आमटे, मंदर तेरेसा, ताराबाई मोडक या आधुनिक सुधारणावादी सुधारकांनी मानवतेची शिकवण दिली. आपल्या साहित्यातून जनतेमध्ये जनजागृती केली. आज त्यांची प्रेरणा घेऊन अनेक तरुण समाजसेवा करताना दिसतात. या संतांच्या साहित्यातून संदेश घेऊन त्यांचे विचार जोपासून आपले ध्येय साध्य करण्यासाठी प्रयत्न गरजेचे आहे. आज अनेक तरुणांचा जर शोध घेतला तर युवा कीर्तनकार समाजात संतांनी केलेले कार्य 'उपदेश शिकवण समाजासमोर मांडताना दिसतात. संतांचे कार्य लोकांच्यापर्यंत पोहोविणे आणि लोकांना जास्तीत जास्त विचार करायला भाग पाडले हे कितीतरी मोठे काम ते करीत आहेत

द्राक्षबागा .. लागली जीवाला

कळ्या मातीत मातीत थेंब पडायला लागले
लावणी धैमान घालतो, घड जिरायती लागतो.

द्राक्ष बागायतदार हळवा घोर जीवाला लागतो,
सकाळ संध्याकाळ एम ४५ मारतो.

कुठे टोंगा उमलतओ, कुठे फुलोरा कुजतो,
चिखलात पळून पळून २४ तास थकतो.

हाल बागेचे पहातो, आतल्या आत रडतो,
लाखांची औषधे देणारा पैसं रोख मागतो.

कधी पाऊस आणतो, कधी गारपीट करतो,
दाब कमी हवेचा, रक्तदाब आमचा वाढवतो.

बाग टिकवायला खर्च लाखात लागतो,
थआटड्या- बाताड्या आमचा मालक दहा रूपयात
मागतो.

तुझे रूप पाहुनी पैसा, पण आता नको नकोसा वाटतो
आता ताळेबंद न लागतो, हा धंदा नको नको वाटतो.

तू थांब रे आता बाकी काही नको, आम्हा झोपा निव
मागतो, काळ्या मातीत मातीत थेंब पडायला लागतो.

कु.करिश्मा चंद्रकांत काटे
बी.ए. भाग ३

पपईच्या झाडांची पाने आणि बियांचे औषधी उपयोग...

कु. सविया बालम सोनिवार
बी. कॉम. - २

कॅरीका पपई, ज्याला पपई म्हणून ओळखले जाते, हे पर्यायी औषध म्हणून फायदेशीर गुणधर्म असलेल्या वनस्पतीचे वैशिष्ट्यपूर्ण उदाहरण आहे. हे कॅरीबेरी या लहान वृक्षवासी संबंधित आहे. आणि ऑस्ट्रेलिया सारख्या उष्ण कटिबंधात, उष्णकटिबंधीय आणि समशीतोष्ण प्रदेशात लागवड केलेली महत्त्वपूर्ण फळ पीक आहे. ब्राझील चीन, हवाई, मलेशिया आणि भारत येथील पपईचे पिकलेले आणि न पिकलेले दोन्ही टप्पे खाण्यायोग्य आहेत. सामाजिक संमेलनामध्ये सॅलड किंवा चाईन म्हणून त्याचे सर्वे केले जाऊ शकतात. लोक औषधांमध्ये कॅरीना पपईचा वापर वनस्पतीमध्ये असलेल्या फायटोकेमिकलमुळे शक्य झाला आहे. यात टॅनिन, फिनॉल्स, स्टिरॉइड्स, टेरपेनॉइड्स, सॅपोनिन्स, फ्लेव्होनॉइड्स, फेरीत रिझ्युसिंग अन्टिऑक्सिडंट, हे गुणधर्म प्रो-एन्थोसायनिस्, अल्कलॉइड्स, एन्थ्राफिनोन्स आणि कार्टिअसाइड्स यांचा समावेश आहे. लगदांमध्ये तीन आवश्यक जीवनमूल्ये अ, क आणि ई असतात. संभाव्य एन्टीएक्ससीडेंट गुणधर्मांसह संशोधनाचे मॅग्नेशियम, पोटॅशियम, तांबे, जस्त, बी कॉम्प्लेक्स जीवनसत्त्वे जसे की, पॅन्टोथेनिक, ऍसिड आणि फोलेट आणि अन्नतंतूची उपस्थिती दर्शविली आहे. पपईमध्ये पॅपएन हे एन्झाईम देखील असते. ते आतड्यातील संक्रमणाचा वेळ वाढवते आणि आघात, एनर्जी आणि त्वचेच्या जखमाला कमी करण्यासाठी देखील वापरले जाते. अभ्यासांती अँटी व्हायरल आणि एन्टिफंगल आणि प्राटीओलायटीक एन्झाईम्सची उपस्थिती देखील दर्शविली आहे.

बॅक्टेरियाच्या चाढीव प्रतिबंध करणारा पदार्थ गुणधर्म, पारंपरिक औषधांमध्ये डेंगू (एक विषाणूजन्य रोग) ताप आहे. दमा, पोटसूळ, कावीळ यासारख्या विविध आजारावर उपचार करण्यासाठी पपईच्या पानांचा अर्क वापरला जातो. कॅरीका पपईचा उपयोग जखम बरी करणे, कर्करोगाविरोधी हायपोलिपिडेमिक आणि हायपोग्लूसेनिक गुणधर्मांमुळे उपचारात्मक एजंट म्हणून केला जातो. अर्क पाचन विकार, एन्ट्रपटीस उच्च रक्तदाब यावर उपचार करण्यासाठी देखील वापरले गेले आहेत. पपईच्या बियांचा अर्क स्त्रियांच्या मध्ये कॅन्डिडा उपचार करण्यासाठी पर्याय औषध

संशोधनकार



म्हणून वापरला जातो. कारण त्याच्या क्षमतेमुळे प्रतिक्रियाशील ऑक्सिजन प्रजाती तयार होते आणि मायटोकॉन्ड्रिया गफारीलालेहा आणि इतर मधील क्रिया कमी होते. गर्भनिरोधक म्हणून पपईच्या बियांच्या अर्काचा वापर दाखवून दिला कारण माणसांमध्ये शुक्रजंतूची गतीशीलता कमी करते संशोधनात असे दिसून आले. बियांचा अर्क कृमी बाहेर काढू शकतो आणि गर्भपात करण्यास प्रवृत्त करतो.

*उद्दिष्टे :---

१) कॅरीका पपईच्या औषधी उपयोगाचा अभ्यास करणे.

२) विविध रोग बरे करण्यासाठी कॅरीका पपईचा प्रभाव अभ्यासणे.

३) पपईच्या झाडाची पाने आणि बियांची पावडर दाहक विरोधी गुणधर्म अभ्यासणे

४) या वनस्पतीच्या भागांपासून आरोग्याची औषधी उत्पादने कशी तयार करावीत

*साहित्यांनी आणि पद्धती..

*संकलक भाग - बोरजाईनगर, पलूस येथून निरोगी पाने आणि पपईची फळे गोळा केली गेली. तिथे आम्हाला कॅरीका पपईची लहान आणि मोठी झाडे आढळली.

*करण्याची पद्धत - कोरडी पाने आणि बिया बारीक करण्यासाठी साध्या ब्लेडचा वापर करून पपईची गोळा केलेली पाने आणि बिया यांची पावडर तयार केली जाते.

*औषधी उपयोग - फळांमध्ये अँटी एक्सीडेंट आणि रोख प्रतिबंधकारक उत्तेजक पदार्थ असतात असे मानले जाते. संसर्ग, श्लेष्मा आणि पू काढून पपईचा रस कोलम संक्रमण कमी करण्यास मदत करतो. व्हिटॅमिन ए आणि कॅल्डसची उपस्थिती दृष्टी सुधारण्यासाठी, मुलांमध्ये लवकरात अंधत्व रोखण्यासाठी, फ्लू किंवा खोकल्यापासून बचाव करण्यासाठी आणि नियमितपणे सर्दी झालेल्या मुलांची रोग प्रतिकारक शक्ती मजबूत करते. वर नमूद केलेल्या फायद्याव्यतिरिक्त ताज्या हिरव्या पपईच्या पानाचा वापर अँटीसेप्टिक म्हणून देखील केला जाऊ शकतो. तर तपकिरी पाने रक्त शुद्ध करण्यास क्रियाकलापासाठी एक उत्तम टॉनिक आहेत. पपईच्या पानाचा अर्क प्लेटलेट वाढवू शकतो. मानवी शरीरात रोग प्रतिकारशक्ती वाढवण्यासाठी उपयुक्त आहे. पपईच्या बियांमध्ये दाहक विरोधी आणि कर्करोग विरोधी गुणधर्म असतात. पपईचे फळ हृदयरोग आणि मधुमेहाचा धोका कमी करते आणि वजन कमी करण्यास मदत करते.

*निष्कर्ष :--

१) कॅरीका पपईची एक न्यूट्रास्युटीकल वनस्पती आहे. फार्मा कॉलॉजीकल एँक्सीडेंटची श्रेणी आहे. संतुलित स्वतःचे औषधी मूल्य आहे.

२) कॅरीका पपईमध्ये असलेले एजाइम जीवनसत्त्वे चावी श्रेणी ही एक न्यूट्रास्युटीकल वनस्पती बनवते.

३) थोडक्यात कॅरीका पपई एक्सीडेंट्स नगावकर शक्तिशाली एँटीऑक्सीडेंट गुणधर्मांमुळे प्रतिकार करते. विविध आरोग्य परिस्थितीसाठी संभाव्य प्रतिबंधात्मक किंवा पर्याय वापरण्यासाठी ते न्यूट्रास्युटिकल किंवा पारंपारिक समाविष्ट केली जाते.

४) कॅरीका पपई वनस्पतीच्या अँटिऑक्सीडेंट गुणधर्मां वनस्पतीमध्ये असलेल्या विविध रासायनिक घटकांना शकते ज्यामध्ये कॅफिक एसिड, मायग्रेसिटीक, इन्सुलिन, -टोकोफेरॉल, पॅपेन, बीटीसी, केम्पेफेरॉल स्टिरॉइड्स, आणि सॅपोनिन्स याचा समावेश आहे.

प्रेम म्हणजे...

समजली तर भावना आहे.
केली तर मस्करी आहे.
मांडला तर खेळ आहे.
ठेवला तर विश्वास आहे.
घेतला तर श्वास आहे.
रचना तर संसार आहे.
निभावले तर जीवन आहे.

कु. करिष्मा चंद्रकांत काटे
बी.ए.भाग ३

केळींच्या खोडापासून तंतू मिळवणे...

डॉ. सावित्री ए. दीक्षित
श्री. २२२२२

केळी हे एक लांबलचक खाद्यफळ आहे. बनस्पतीदृष्ट्या एक ब्रेसी मुसा वंशातील अनेक प्रकारच्या मोठ्या वनौषधी फळांच्या बनस्पतीद्वारे उत्पादित केले जाते. काही देशांमध्ये केळी शिजवण्याच्या 'केळी' असे म्हणतात. ते मिष्टान्न केळांपासून वेगळे करतात. फळाचा आकार, रंग आणि कणस्वरूपणा बदलू शकतो. परंतु सामान्यतः लांबलचक आणि चक असतो. पिष्टपथ पदार्थांचे समृद्ध असलेले एक मऊ मांस रीडणे शकलेले असतात. ज्यामध्ये पिकल्यावर विविध रंग असू शकतात. फळे चरच्या बाजूला मुळामध्ये बाडतात. जवळजवळ सर्व आधुनिक खाद्य बीजसहित केळी दोन जंगली प्रजातीपासून येतात. मुसा एँक्युमिनाटा मुसा बल्बिसिमाना.

केळी बनस्पती सर्वात मोठी वनौषधीशुक्त फुलांची बनस्पती आहे. केळीच्या झाडाचे सर्व जमिनीवरील भाग फार्म चानाच्या संरचनेतून बाडतात. झाडे साधारणपणे उंच आणि बळकट असतात. आणि ते माडासारखे असतात. परंतु जे खोड दिसते ते प्रत्यक्षात अनेक पानांचे देठ बनलेले आहे. केळी विविध प्रकारच्या मातीत आढळतात.

✽उद्दिष्टे :-

- १) केळीच्या खोडापासून तंतू काढणे.
- २) चांगले फायबर मिळवण्याचा अभ्यास करण्यासाठी प्राथमिक तपासणी
- ३) फायबर उत्पादनाची विद्युत उत्पादने तपासणी.

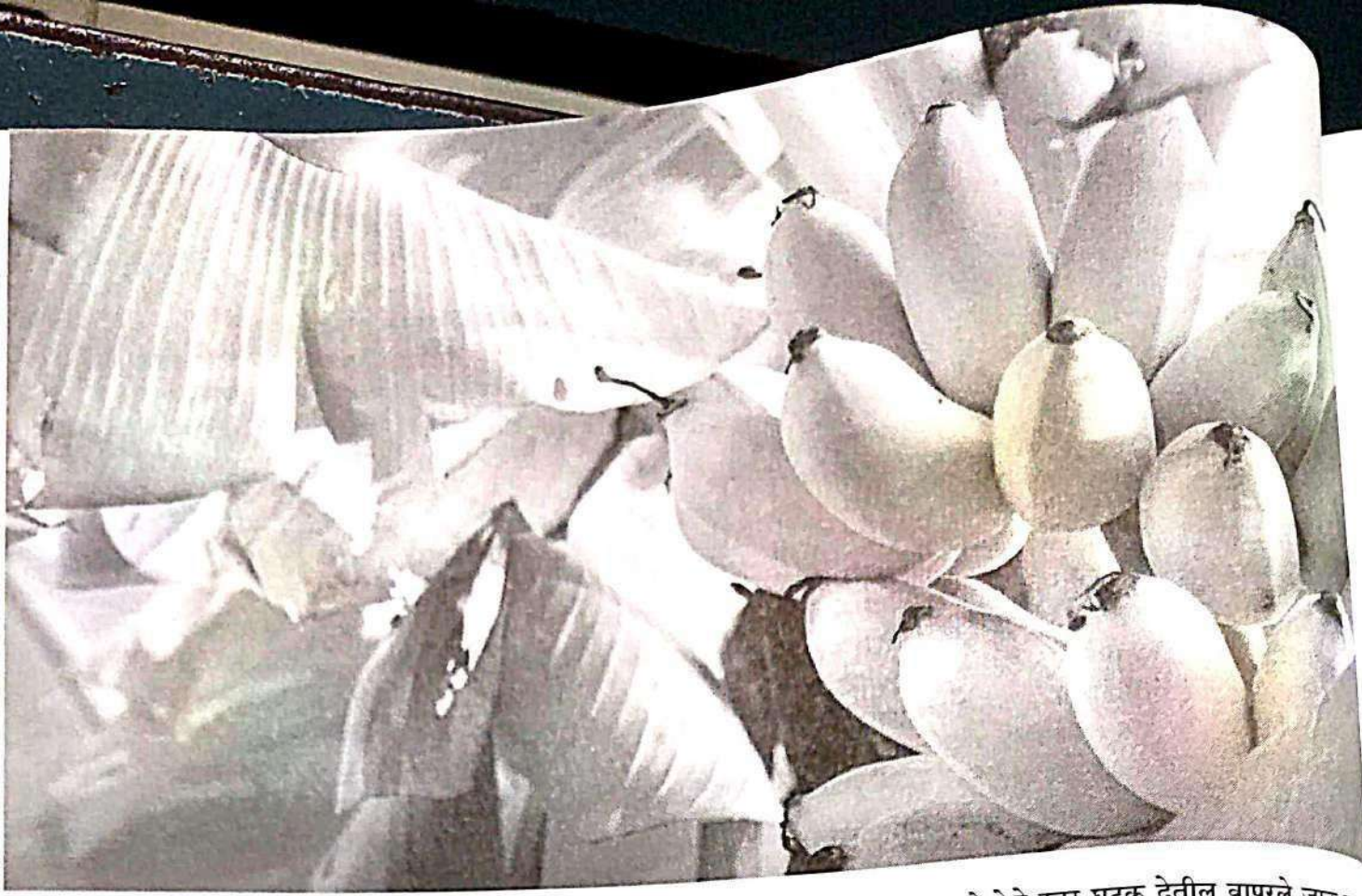
✽साहित्य आणि पद्धती..

केळीच्या रोपामध्ये उधळ मुळांची प्रणाली असते. ज्यामध्ये उभ्या छत्रा असतात. जसजसे ते विकसित होते तसतसे एक बनस्पती सुमारे २५ छत्रा तयार करू शकते. ते वेगवेगळ्या केळी परिपक्व होते. जेव्हा झाडे १८ ते २९ महिन्यांची असतात त्यावेळी बाहेरील छत्र (केळीच्या झाडांचा असा भाग जो खोडासारखा असतो) त्यानंतर अधीच परिपक्व कापणीसाठी तयार असतात. त्यानंतर वाढीच्या दरावर आधारित सुमारे तीन किंवा चार सहा ते बारा



महिन्यांच्या कालानधीत काढले जातात. जेव्हा फुल बाहेर पडते कापणीसाठी प्रक्रिया केळी जाते तेव्हा ते पूर्णपणे तयार असतात. एका लांब चामूने किंवा विद्याने शाट कापला जातो. काढण्याच्या पद्धतीवर आधारित एकतर त्याच्या तंतूमधून बाहेर काढले जाऊ शकतात किंवा हाताने काढले जाऊ शकतात. पाने कापल्याबरोबर काढण्याची प्रक्रिया केळी जाते. मान्य पद्धत म्हणजे पाणी रिटिंग आणि कॅपिराचे मिश्रण ही पहिली पायरी आहे. कापलेल्या मधून काढून टाकले जातात. त्यानंतर दुसरी पायरी म्हणजे ड्रिंक किंवा तंतुमय नसलेले आणि तंतूमध्ये असलेले कोणतेही अवशिष्ट पटक टॅक्सिसम प्रक्रियेनंतर काढून टाकले शिवाय तंतू नंतर पूर्णपणे धुऊन घाळवले जातात. या प्रक्रियेसाठी लक्षणीय कौशल्य व संयम आवश्यक आहे. सर्वसाधारणपणे केळी मध्ये फक्त अकरा बाह्य पानांचे आवरण असतात. जे त्याच्या तंतुसाठी काढले जाऊ शकतात. आतील आवरणांच्या आतील तंतूंची ताकद कमी असते. आणि हे तंतू त्यांच्या ठिसूपणामुळे आणि ताकदीमुळे सांगणे कठीण होते.

✽उपयोग :-



- १) उच्च दर्जाची सॅनेटरी उत्पादने : केळी, वेफर्स कपडे, कागद
- २) कॉफी आणि चहाच्या पिशव्या बनवण्यासाठी ३) सागरी दोरीच्या समुद्राच्या पाण्याचा प्रतिकार आणि तरंगण्याचा गुणधर्म.
- ४) फायबरद्वारे खेळणी आणि उपकरणे बनवणे
- ५) वेगवेगळ्या प्रकारचे ब्रश बनवणे

※निष्कर्ष :-

- १) केळीची झाडे जगातील सर्वात उपयुक्त योजनापैकी एक मानली जातात. या वनस्पतीची जवळजवळ सर्व भाग उदाहरणार्थ : फळे, साल, पान, छत्र, डेट आणि फुटणे यांचा वापर केला जातो.
- २) केळीची फळे सर्वात लोकप्रिय फळांपैकी आहे. जे जगभरातील मौल्यवान वस्तू आहे असे असले तरी फळे काढल्यानंतर ते उपयुक्त ठरत नाही
- ३) म्हणून उद्योजकाने खोडापासून तंतु आणि इतर घटक काढण्यास सुरुवात केली आहे. आणि त्याचा वापर मूल्यवर्धित उत्पादने तयार करण्यासाठी केला जातो
- ४) केळीच्या पासून मिळवण्याच्या तंतू मधून दोरी, चटई, पॅकेजिंग मटेरियल यासारखे अनेक उत्पादने बनविता येतात. कागद, कापड, पिशव्या, हस्तकला वस्तू इत्यादी शिवाय केळीच्या

पासून तयार केलेले इतर घटक देतील वापरले जाऊ शकतात. मध्यवर्ती भाग शीतपेय बनवण्यासाठी वापरला जाऊ शकतो.

५) तर केळी शॅप रंग आणि सेंद्रिय द्रव खतासाठी वापरला जातो. आणि स्कचररचा वापर कंपोस्ट तयार करण्यासाठी जातो.

मैत्री

नको फुलासारखी,
शंभर सुगंध देणारी.
नको सूर्यासारखी,
सतत तापले मी.
नको चंद्रासारखी,
दिवसा साथ न देणारी.
नको सावली सारखी,
कायम पाठलाग करणारी.. मैत्री.
हवी अश्रू सारखी, सुखदुःखात समान साथ देणारी.

कु. दिव्या धनाजी पाटील
बी.सी.ए.भाग २

केळींच्या रगुडोस्टेगपासून कागद तयार करणे...

क. निकिता मधुकर निवे
बी. पारशी. ३

केळी ही एक लंबिलचक खाशफळ आहे. बनवणीवृक्षचा एक बेरी मूसा वंशातील अनेक प्रकारच्या मीतळा वनीपणीच्या फुलांच्या वनस्पतीद्वारे उत्पादित केले जाते. काही देशांमध्ये रगुडोस्टेगपासून कागद तयार केले जाते. केळीच्या 'लेटिव' मालेला जाय. आपले. ते मिस्टाच केळ्यापेक्षा वेगळे आहे. फळांच्या रंग, आकार आणि कणव्यवस्था बदलू शकते. परंतु सामान्यतः लंबिलचक आणि चक्र असतो. पिष्टमय पदार्थांचे समृद्ध असलेले मज्जा मांस रीडने शकलेले असते. ते पिकल्यावर तिखे, पिवळे लाल, जांभळे किंवा तांबडिरी असू शकते. फळे झाडाच्या वरच्या बाजूला मूळमध्ये वाढतात. जवळजवळ सर्वच आधुनिक खास बीजवर्तित केळी तीन जंगली फजातीपासून येतात. मूसा पवनमिनादा आणि मूसा बाल्बीशिमाचा केळीची वनस्पती सर्वात मोठी वनीपणीयुक्त फुलांची वनस्पती आहे. केळीच्या झाडाचे सर्व जमिनीवरील भाग सामान्यतः 'कॉर्गे' नावाच्या संरचनेपासून वाढतात. झाडे साधारणपणे लंच आणि बच्चापेक्षा बळकट असतात आणि दिसायला झाडासारखी असतात. पण जे खोब दिसते ते विविध प्रकारच्या मातीत वाढतात. जोपर्यंत माती विमान ६० सेंटीमीटर (२.० फूट) खोल असते. पाण्याचा निचरा चांगला असतो आणि ते कॉर्गेवेट होत नाही.

उद्दिष्टे :-

- १) केळीपासून केळीचे रगुडोस्टेग पेपर काढणे.
- २) उत्तम पेपर बनवण्याच्या व्यवहारांचे अभ्यास करण्यासाठी प्राथमिक तपासणी करणे

सहाय्य आणि पद्धत :-

मूसा सेपिएटम या प्रजातीच्या स्थानिक शेतकऱ्यांकडून मिळालेले केळीचे (स्टेम) कोड. सोडियम हायड्रॉक्साइड, हायड्रोजन पेरॉक्साइड, द्रावण सोडियम कार्बोनेट

सहाय्य बनवण्याची पद्धत :-



१) पातळीवर पत्रसार्जन :-

केळीच्या काढ्या .-५ इंच आकाराचे तुकडे करणे आवश्यक आहे. सोडियम हायड्रॉक्साइडच्या अल्कधर्मी माध्यमात वाळवलेल्या शिप्स गरम करून रासायनिक लागदा काढता येतो.

२) पेरॉक्साइड उपचार :-

पेरॉक्साइड उपचार सेंद्रिय पदार्थांचे ऑक्सिडायझेशन करून रंगविरहित करण्यासाठी केले जाते. हायड्रोजन पेरॉक्साइड उपचार केले जातात. ऑक्सिडाइज्ड लिग्निन आणि अन-रिफिन्टेड पेरॉक्साइड काढून टाकण्यासाठी नंतर पाण्याने धुवले जाते. पेरॉक्साइड उपचारानंतर

निष्प्रभावी करण्यासाठी तो कमी प्रमाणात घालावे.

३) हायल्युशन :-

पाण्याने धुतल्यानंतर प्रक्रिया केलेला लागदा क्रिन्वर ओतण्यास मदत करण्यासाठी मिश्रण पातळ केले जाते. कमीत कमी पाण्याचा वापर करण्यासाठी मिश्रण एकाग्रता समायोजित केली जाते.

स्मार्ट सिटी : एक आधुनिक संकल्पना.

कु.साक्षी आनंद हजारे
बी.बी.ए भाग २

अलीकडच्या काळात माणसाच्या राहणीमानात खूपच बदल झाला आहे. त्यामुळे प्रत्येक माणूस आपल्या राहणीमानला खूप महत्त्व देतो. हा माणूस कोणताही उद्योग व्यवसाय करत असला तरी घराची सुरक्षितता त्याच्या दिशेने खूप महत्त्वाचे असते. उच्चशिक्षित आणि शहरी संस्कृतीत राहणारी माणसे स्मार्ट सिटी ची संकल्पना स्वीकारतात. तिथे राहण्याची स्वप्ने बघतात आणि पैशाचा कोणताही विचार न करता महागडे घर घेऊन राहू लागतात. यातूनच स्मार्टसिटी आधुनिक संकल्पना आलेली दिसते. याविषयी मी काही मांडणी करणार आहे.

*उद्देश --

ग्रामीण भागाचे शहरी आणि निमशहरी भागात विभाजन केले जाते.

*साहित्य आणि पद्धती

- १) सौरपत्रे
- २) स्मार्टसिटीचे आभासी मॉडेल
- ३) प्रकाशसहीत उदा. वायर आणि वीज पुरवठा.

*उद्दिष्टे :-

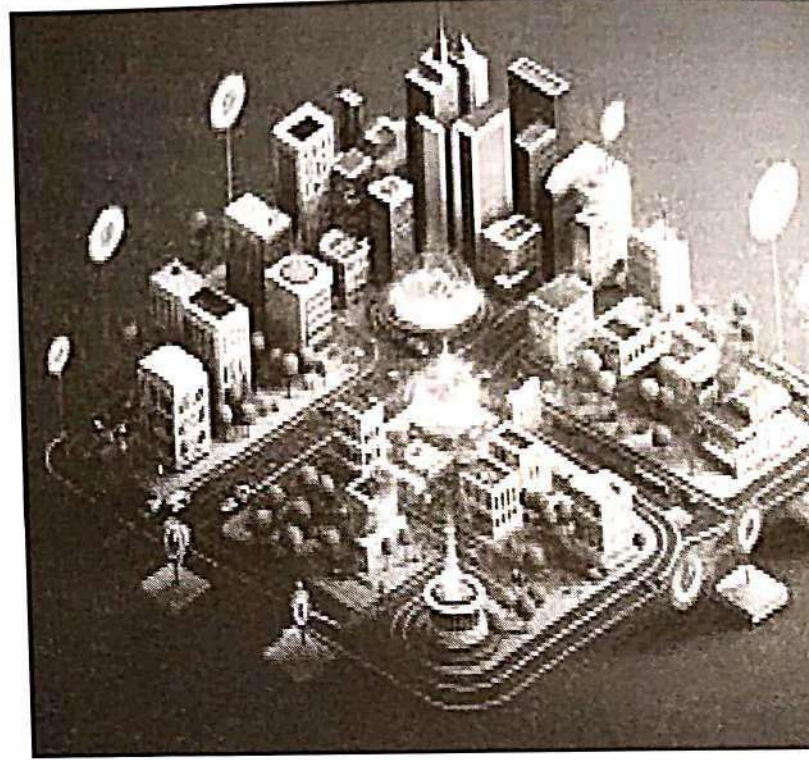
१) आर्थिक घटक :-

स्मार्ट सिटी प्रकल्पाच्या बजेटमध्ये खंड पडला.

संभाव्य निधी स्तोत्र (सरकारी अनुदान , खाजगी गुंतवणूक, सार्वजनिक खाजगी भागीदारी) टिकाऊपणासाठी आर्थिक मॉडेल

२) सामाजिक आणि आर्थिक प्रभाव :-

रहिवाशांनी व्यवसायासाठी अपेक्षित लाभ



रोजगार निर्मिती आणि आर्थिक वाढ

सामाजिक समावेश आणि समानता विचार

३) अंमलबजावणी योजना :-

प्रकल्प अमलबजावणीसाठी टप्प्याटप्प्याने दृष्टिकोन

टाइमलाइन आणि मैलाचा दगड

जोखीम मूल्यांकन आणि कमी करण्याची धोरणे.

४) पायाभूत सुविधा आणि तंत्रज्ञान :-

शहरातील विद्यमान पायाभूत सुविधांचा आढावा.

प्रस्तावित सुधारणा आणि तांत्रिकदृष्ट्या हस्तक्षेप.

डिझाईस, सेन्सर्स आणि डेटा विश्लेषणाचे एकात्रिकरण.

सांख्यिकी डेटा

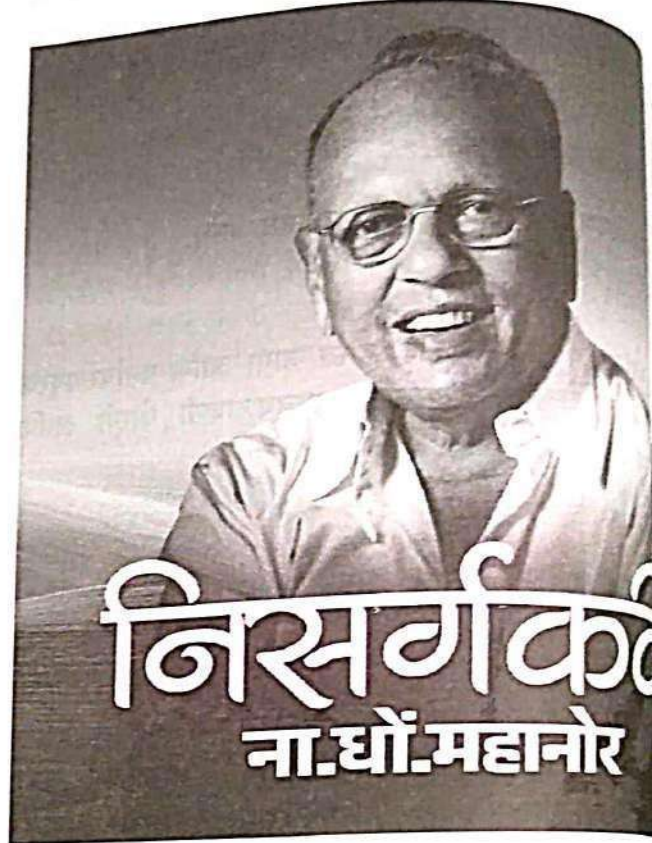
कवी ना.धों. महानोरांच्या निसर्ग आणि प्रेम कवितेतील सौंदर्य...

कु. अनुष्का जितेंद्र पाटील
बी.ए. भाग २

आधुनिक मराठी कवितेत १९६० नंतरच्या प्रवासात निसर्गकवी म्हणून ना.धों. महानोर यांचा उल्लेख करावा लागेल. त्यांचा जन्म औरंगाबाद म्हणजे सध्याचा छत्रपती संभाजीनगर जिल्ह्यातील कन्नड तालुक्यातील पळसरखेड या गावी १६ सप्टेंबर १९४२ रोजी झाला. त्यांचे शालेय शिक्षण पळसरखेड, पिंपळगाव, शेंदुर्णी येथे झाले, तर पुढील शिक्षणासाठी त्यांनी जळगाव गाठले. पुढे महाविद्यालयीन शिक्षण सोडून ते गावाकडे शेती करण्यासाठी परतले आणि शेती करता करता त्यांच्या मनातील निसर्ग विषयक भाव कवितेतून व्यक्त होऊ लागला.

मराठी साहित्य विश्वात रानकवी म्हणून ते प्रसिद्ध होते. त्यांच्या कवितेवर बालकवींच्या कवितेचा प्रभाव जाणवतो. त्यांनी बहिणाबाईंच्या गाण्याचा वारसा समृद्ध केला आहे, असेही म्हटले जाते. पांचळ तिची कहाणी 'रानातल्या कविता' पळसरखेडची गाणी हे त्यांचे कवितासंग्रह प्रसिद्ध आहेत. एका अर्थाने मराठी लोकगीतांचा खजिना त्यांनी आपल्या कवितेतून आणला आणि तो गीतरूपाने मराठी चित्रपटातून रसिकांच्यापर्यंत गेला. 'दूरच्या रानात केळीच्या बनात' हे त्यांचे लोकप्रिय गीत मनाला भावते.

रानातल्या कविता', 'वही' हे कवितासंग्रह आणि 'गांधारी' या त्यांच्या कादंबरीला महाराष्ट्र शासनाने पुरस्कार देऊन गौरवले आहे. महानोर १९७८ साली महाराष्ट्राच्या विधान परिषदेवर नियुक्त झाले. त्यानंतर त्यांचा शरद पवार आणि यशवंतराव चव्हाण साहेब यांच्यासोबतचा जवळचा संबंध आला. त्यांच्या आठवणीवरील त्यांनी दोन पुस्तके लिहिली आहेत. त्यांना मिळालेल्या अनेक पुरस्कारांपैकी साहित्य अकादमीचा पुरस्कार हा गौरवपूर्ण पुरस्कार आहे. तर भारत सरकारचा 'पद्मश्री' पुरस्कार त्यांच्या आयुष्यातील सर्वोच्च मानाचे स्थान आहे. जागतिक चित्रपट महोत्सवात गीतकार म्हणून जीवनगौरव पुरस्कार, महाराष्ट्र शासनाच्या वतीने त्यांना मिळाला आहे. तर 'वनश्री' हा पाणलोट पर्यावरण क्षेत्रातील कार्याबद्दल त्यांना पुरस्कार मिळाला आहे. तर शेती क्षेत्रातील योगदानाबद्दल 'कृषिरत्न' हा पुरस्कार मिळाला आहे. तसेच कुसुमाग्रज प्रतिष्ठानच्या वतीने 'जनस्थान पुरस्कार', डॉ.पंजाराव देशमुख गौरव पुरस्कार, महाराष्ट्र शासनाचा विंदा



करंदीकर जीवनगौरव पुरस्कार, २०१७ चा यशवंत वेणु पुरस्कार, आनंद भालेराव स्मृती पुरस्कार त्यांना मिळाले आहेत. ना.धों.महानोर आणि त्यांच्या पत्नी सुलोचना यांना यशवंत वेणु पुरस्कार १९७७ सारी देण्यात आले.

खरे तर सांगली जिल्हायात औदुंबर साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष म्हणून २२ फेब्रुवारी २०१२ रोजी औदुंबर येथे ते उपस्थित होते. महाराष्ट्र टाईम या वृत्तपत्राला मुलाखत देताना महानोर त्यांच्या म्हणाले, मी शेतीच्या प्रेमाबद्दल सतत बोललो. मी वयाच्या १० वर्षापासून शेती करत होतो. शेतीवरच माझं पहिलं प्रेम आहे. त्यातूनच माझा कवितेचा जन्म झालां.

सुमारे ४० वर्षांपूर्वी त्यांनी पळसरखेडला २६ सिमेंट बंधारे, ४० सिमेंट बंधारे २० दगडी बंधारे, तीन तलाव बांधून घेतले आहेत. त्यांनी माती अडवली आणि पाणी जिरवले. यामुळे शेतीचा विकास

आरक्षणाचे राजकारण... होत आहे का ?

कु.अक्षता बाळकृष्ण निकम
बी.ए. भाग ३

आजच्या सतत येणाऱ्या बातम्यामध्ये आपण वाचतो की, आरक्षणासाठी भले मोठे मोर्चे, मारामाऱ्या व उपोषण होताना दिसते. काही राजकारणी नेते त्यासाठी पाठिंबा देतात तर काही विरोध करतात. म्हणजे बोलायचे तर एक व करायचे एक असे सतत दिसते. या सर्वांमध्ये युवा पिढीचे नुकसान होत आहे. त्यांचा विचारच कोण करित नाही. प्रत्येक दंगल मोर्चात युवा मोठ्या प्रमाणात सहभागी होताना दिसतात. एकमेकांच्या जाती-जमाती मध्ये बऱ्याचवेळा विष पेरले जाते. तेंव्हा सत्तेत असणाऱ्या लोकांना या देशाचे भवितव्य नाही. त्यांना फक्त रिकाम्या ताव्यावर पोळी भाजून घेऊन आपण सत्तेत कसे राहू हे पहायचे आहे.

भारताला स्वातंत्र्य मिळून पंचाहत्तर वर्षे झाली, हे जरी खरे असले तरी जातीच्या जोखडातून आपण कधी बाहेर आलोच नाही. 'जाता जाता नाही ती जात' याप्रमाणे माणूस जन्मापासून मरेपर्यंत जातीच्या चौकटीतच जगत आला आहे. त्या पार्श्वभूमीवर आरक्षणाचा मुद्दा समोर येतो.

तेव्हा आरक्षण देणे याचा अर्थ सर्वांना समान संधी मिळणे. वंचित प्रवर्गाला मुख्य प्रवाहात आणणे. १९३१ च्या जनगणनेच्या आधारे एस.सी. एस.टी. या प्रवर्गाला शिक्षणात व नोकरीत आरक्षण दिले.

देशातील सांस्कृतिक, सामाजिक विविधता ही वेगवेगळ्या प्रकारची आहे. श्रीमंत अधिक श्रीमंत तर गरीब अधिक गरीब होत चालला आहे. ही दरी कमी करूनच आपण देशाला प्रगतीपथावर नेऊ शकतो. पण हेच आरक्षण देशाच्या विघटनाची ठिणगी बनून राहिले आहे. कारण सर्वजण आरक्षणाची मागणी करू लागले आहे.

महाभारतातल्या एका कथेनुसार एकलव्य व अर्जुन धनुर्विद्येय पारंगत. एकलव्याला द्रोणाचार्याकडून ज्ञान घेता आले नाही. त्यांनी एकलव्याला शिक्षण देण्यास नकार दिला. नकार दिला. त्यामुळे एकलव्य ज्ञानास मुकला. अशा प्रकारे अनेक एकलव्य द्रोणाचार्यसारख्या शिक्षणाला मुकू नयेत. म्हणून आरक्षणाला उपाय शोधला पाहिजे प्रत्येक मनुष्याला त्याचा हक्क दिला गेला

अनुसूचित जाती-जमाती व भटक्या जमाती व इतर मागास
साठी प्रवेश आरक्षित जागा शासनाच्या/ विद्यापीठाच्या नियमां
राखून ठेवण्यात येतील.

अ.क्र.	जातीचे विवरण	आरक्षण
१.	अनुसूचित जाती (S.C.)	१३%
२.	अनुसूचित जमाती (S.T.)	०%
३.	विमुक्त जाती (अ) (V.J.)	०%
४.	भटक्या जमाती (ब) (N.T. -1)	२%
५.	भटक्या जमाती (क) (N.T. -2)	३%
६.	भटक्या जमाती (ड) (N.T. -3)	०%
७.	विशेष मागासवर्गीय (O.B.C.)	१%
८.	इतर मागासवर्गीय (S.B.C.)	०%
	एकूण	५%

तसेच अपंगाकरिता ही नियमानुसार जागा राखीव आहे.

पाहिजे

स्वातंत्र्यानंतर १९५३ साली काकासाहेब कालेलकर आरक्षण
स्थापन्यात आला. या आयोगाने सामाजिक, शैक्षणिक आर्थिक
सामाजिक मुद्द्यांचा विचार करून सर्वेक्षण केले. १९७६
मंडल कमिशन स्थापन केले. अनेक जाती-जमाती अशा हो
की ज्या आर्थिकदृष्ट्या मागास आहेत. त्यामुळे एस.टी.
एस.टी.बरोबरच ओबीस प्रवर्ग स्थापन झाला. जनता सर
त्यावेळी सत्तेत होते. त्यांना इतर दोन पार्टींचा पाठिंबा हो
त्यांनी २७% ओबीसी आरक्षण लागू केले. त्याला विरोध मो
प्रमाणात झाला. तर काहींनी पाठिंबा दिला. तर त्याला काही
पाठिंबा दिला नाही. परंतु याबाबतीत सरकारने आपल्या नि
ठाम ठेवला. परिणामी सरकारचा पाठिंबा दोन पाट्यांनी का
घेतला व सरकार पडले. अशाप्रकारे आरक्षणाच्या राजकारणा
इतिहास आहे.

समाजात आरक्षणासाठी दंगली होऊ नयेत म्हणून इंदिरा सह

गद्य विभाग

- १) विज्ञान एवं प्रौद्योगिकी की अनुपम देन:
हिंदी ब्लॉगिंग
- २) हिंदी रिपोर्ट सॉफ्टवेयर ...
- ३) WWW. हिंदी COM
- ४) हिंदी सॉफ्टवेयर का विकास और
उनकी कार्यक्षमता
- ५) संविधान दायित्व और राजभाषा हिंदी
- ६) हिंदी भारत के भाल की बिंदी या
राष्ट्रभाषा हिंदी
- ७) राजभाषा हिंदी आवश्यकता उपयोगिता
तथा सरल बनाने के लिए कुछ सुझाव
- ८) 'भारतीय मैलो पौधे के औषधीय उपयोग'
- ९) अपनी संस्कृति एवं भाषा से दूर
करती भारतीय शिक्षा व्यवस्था
- १०) भारतीय लिपियों की विकास-यात्रा
- ११) समाज के हर रंग से वाकिफ, व्यंग्य
सम्राट हरिशंकर परसाई

कु. प्रियांका कुमार जाधव (B.A.-III)
कु. श्रुती अजितकुमार जाधव (B.A.-III)
कु. समृद्धी दत्ताजी भोरे (B.A.-III)

कु. आकांक्षा कैलास धडे (B.A.-III)
कु. समृद्धी दत्ताजी भोरे (B.A.-III)

कु. कोमल अमोल भोसले (B.A.-III)

कु. श्रुती अजितकुमार जाधव (B.A.-III)
कु. हर्षदा जाधव (B.A.-II)

कु. किरण प्रकाश पाटील (B.A.-I)
कु. साक्षी कुमार जाधव (B.A.-I)

कु. आफरीन अब्दुल मुल्ला (B.A.-II)

पद्य विभाग

- १) धन्य ऐसी सावित्री
- २) अध्यापक
- ३) ज्ञान

कु. आकांक्षा कैलास धडे (B.A.-III)
कु. कोमल अमोल भोसले (B.A.-III)
कु. आकांक्षा अशोक सुतार (B.A.-III)

विज्ञान एवं प्रौद्योगिकी की अनुपम देन: हिन्दी ब्लॉगिंग

कु :- प्रियांका कुमार जाधव
बी. ए. भाग - ३

प्रस्तावना :

विज्ञान में संचार क्रांति का महत्वपूर्ण इंटरनेट माध्यम है। इंटरनेट ने पूरी दुनिया को नजदीक ला दिया है। इस नवीनतम प्रौद्योगिकी ने नए प्रकार के मीडिया को जन्म दिया है। यह दौर है रोज अपडेट होती वेबसाइट का सोशल नेटवर्किंग वेबसाइट. का ब्लॉगिंग का। ब्लॉग या.चिट्ठा हमें ऐसा स्पेस देता है जिसमें लोग अपनी अनुभूतियों को अभिव्यक्त करते हैं। तथा अंतहीन खुला संवाद भी करते हैं। ब्लॉग की एक परिभाषा के अनुसार- 'एक इंटरनेट वेबसाइट जिसमें किसी की लचीली अभिव्यक्ति का चयन संकलित होता है और जो हमेशा अपडेट होती रहती है।' "ब्लॉग शब्द" "वेब" और "लॉग" द्वार मिलकर बने शब्द वेबलॉग का संक्षिप्त रूप है। ब्लॉग की शुरुआत १९९४ में जस्टिन हॉल ने ऑनलाइन डायरी के रूप में की थी।

बहरहाल हम यहाँ हिंदी ब्लॉगिंग पर चर्चा करेंगे जो हिंदी भाषियों के लिए विज्ञान की देन है। आज पुरी दुनिया में लगभग १३३ करोड से ज्यादा ब्लॉगर्स हैं तो भारत में ३२ लाख लोग ब्लॉग से जुडे हैं। इनमें करीब 20 हजार हिंदी ब्लॉगर्स है।

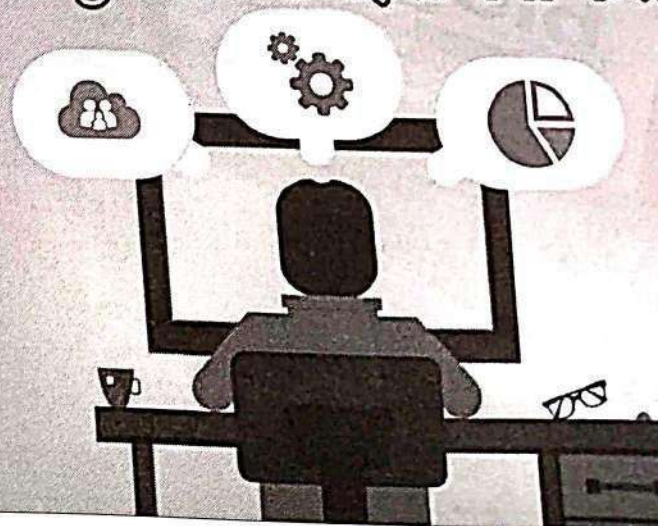
हिंदी में ब्लॉगिंग का जुनून सर चढ़कर बोल रहा है। आज हिंदी ब्लॉगिंग में हर कुछ उपलब्ध है जो आप देखना चाहते है। राजनीति धर्म, मीडियासाहित्य, पत्रकारिता, सिनेमा, स्वास्थ्य, खानपान, कला, शिक्षा संस्कार, सेक्स, खेती-बाडी, ज्योतिष. समाज सेवा, पर्यटन, वन्य जीवन, नियम कानून इत्यादि। यहाँ खबरें है सूचनाएं है विमर्श है आरोप-प्रत्यारोप है और हर किसी का अपना सोचने का नजरिया है। इस आलेख में हम अधोलिखित ब्लॉगों पर विस्तार से चर्चा करेंगे।

सामुदायिक ब्लॉग : सामुदायिक ब्लॉग जीवन के विविध रंगों पर समाज के समक्ष अपनी बात रखने के

माध्यम है। ये ब्लॉग रिश्ते, अनुभूति साहित्य तथा अन्य सामाजिक विषयों पर जानकारी एवं गंभीर बहस - विमर्श देते है। कुछ महत्वपूर्ण सामुदायिक ब्लॉग है- मौहल्ला, युवा मन, भडास, कबाड़ खाना, जनपक्ष, रंगकर्मी, विस्फोट कॉम, नुक्कड़, रेडियोनामा, इयत्ता दाल रोटी चावल हिमधारा, कबिरा खड़ा बाजार में, पुस्तकायन, हिन्दी किताबों का कोना, उल्टा तीरा हिन्दुस्तान का दर्द, राजभाषा हिन्दी, संस्कृति भारतस्य जीवनम्, तस्लीम चर्चा दुकान पर स्वच्छ संदेश, हँसते रहो हँसाते रहो, नास्तिको का ब्लॉग ।

बच्चों को ब्लॉग एक कार्टून ब्लॉग बच्चों की रचनात्मकता, मासुमियत किलकारियाँ तथा शरारतो को इंटरनेट के माध्यम से खुब स्पेस मिल रहा है। यहाँ ऐसे ब्लॉग्स है जिन में बच्चों के लिए प्यारी कविताएँ, बालगीत प्रेरक कहानियाँ ड्राईम इत्यादी सब कुछ है। बच्चों के कुछ महत्वपूर्ण ब्लॉग्स इस प्रकार है- बाल मन (जाकिर अली रजनीश) बालसभा (डॉ. कविता वाचकनबी) बाल दुनिया (आकदा यादव) लाल मुस्कान (अरुण बंछोर), बाल

Blog बनाने से पहले क्या करें?



हिन्दी रिपोर्ट सॉफ्टवेयर

श्रुती अजितकुमार जाधव
बी.ए. भाग-३

हिन्दी रिपोर्ट सॉफ्टवेयर एक एप्लीकेशन लेवल सॉफ्टवेयर हिंदी विभाग की तिमाही रिपोर्ट जो कि इसके पूर्ण साधारणरूप से कागज कलम के माध्यम से पूर्ण की जाती थी उसको ऑनलाइन बिना कागज कलम के उपलब्ध करवाता है। यह सॉफ्टवेयर कागजी फॉर्म का एक रूपांतरण है जिसे हम ऑनलाइन उपलब्ध करवा सकते हैं। अब किसी भी विभाग के अधिकारी को रिपोर्ट देने के लिये कागजी फॉर्म भरने की आवश्यकता नहीं है। बस केवल लोकल लेन पर उपलब्ध ऑनलाइन फॉर्म को भर कर कोई भी विभागीय अध्यक्ष अपनी रिपोर्ट भेज सकता है। जो कि सर्वर पर सेव हो जाएगी। इस सॉफ्टवेयर की विशेषता यह है कि इसने कागजी कार्यवाही को जल्द पूरा होने वाले ऑनलाइन फॉर्म प्रोसेस में तब्दील कर दिया है तथा कागज कलम पर निर्धारता कम कर दिया है। इस सॉफ्टवेयर की मुख्य विशेषताएँ निम्न हैं:

- 1) इसमें सभी विभागों के नाम उपलब्ध हैं जिसे हम बदल भी सकते हैं अपनी-अपनी सुविधा नुसार तथा यदि कोई नया विभाग जोड़ना है तो वह भी संभव है।
- 2) सभी विभागों के अध्यक्षों के नाम भी हम फॉर्म पर

भी उपलब्ध करा देते हैं ताकि किसी को बार-बार टाईप करना पड़े तथा किसी गलत नाम की प्रविष्टि करें।

3) विभागों के अध्यक्षों के नाम भी जोड़ने/मिटाने/बदलने की सुविधा उपलब्ध है।

4) यह फॉर्म ऑनलाइन उपलब्ध है अर्थात् वेब ब्राउसर पर चलता है, इसके लिये किसी भी प्रकार का इंस्टॉलेशन आवश्यक नहीं है। सिर्फ वेब ब्राउसर चाहिए जो कि हर सिस्टम के साथ फ्री आता है।

5) यह सॉफ्टवेयर पूर्ण से ओपन सोर्स लैंग्वेज सॉफ्टवेयर की मदद से बनाया गया है जो इंटरनेट आसानी से फ्री में उपलब्ध है। यदि आप चाहें तो प्रो डाउनलोड भी कर सकते हैं। इनका लिंक संदर्भ में उपलब्ध है।

6) इस सॉफ्टवेयर में वो सभी फील्ड उपलब्ध हैं कि कागजी फॉर्म उपलब्ध थीं।

7) इसमें प्रतिशत आदि की गणना करने की आवश्यकता नहीं है। सॉफ्टवेयर अपने आप आपकी उपलब्ध आंकड़ों से गणना करके अगली फील्ड में भर देता है।

8) यह सॉफ्टवेयर इस्तमाल करने में आसान गलती हो भी जाये तो आप तुरंत सही कर सकते हैं काटने या मिटाने की आवश्यकता नहीं।

9) यह सॉफ्टवेयर फॉर्म भरने के बाद उसका प्रिंट करने की सुविधा देता है जिसके बाद यूजर्स को एक संख्या मिलती है जो कि प्रत्येक रिपोर्ट के लिये एक संदर्भ संख्या होती है।

10) यदि यूजर चाहे तो रिपोर्ट का एक प्रिंट आउट निकाल सकता है तथा उसे पी.डी.एफ फॉर्मेट में सेव भी कर सकता है।

11) दूसरी तरफ हिन्दी अधिकारी जब चाहे

Software क्या है?





हई रिपोर्ट को देख सकता है तथा इनका प्रिंट भी ले सकता है।

12) इसके अलावा हिन्दी अधिकारी जब चाहे सभी जमा रिपोर्ट की भी एक रिपोर्ट देखा सकता है जिस में विभाग का नाम विभाग अध्यक्ष का नाम, दिनांक (जमा करने की) संदर्भ संख्या क्रम संख्या उपलब्ध होंगे प्रत्येक तिमाही के। इसके आधार पर हिंदी अधिकारी यह जान सकता है कि किन - किन विभागों की रिपोर्ट आ गई है तथा किन-किन विभागों की रिपोर्टें बाकी हैं।

अन्य लाभ:

- 1) कागज पर कम निर्भरता ।
- 2) जल्द कार्यवाही पूर्ण होना ।
- 3) अपने डेस्क से ही फॉर्म भरने की सुविधा ।
- 4) आसानी से फॉर्म की उपलब्धता।
- 5) समय की बचत
- 6) आसानी से भी रिपोर्ट का रिकॉर्ड रखना ।
- 7) कागजों को संभालने से मुक्ति ।
- 8) सेंटरलाइज्ड डेटाबेस ।
- 9) हिंदी अधिकारी को कार्य करने में सुगमता ।

अध्यापक

बच्चों के भविष्य की.....
 सजाते हैं। अध्यापक ।
 ज्ञान के प्रकाश को.....
 जलाते है। अध्यापक
 सही-गलत के फर्क को
 बताते है अध्यापक
 शिष्यों की सही शिक्षा.....
 दे पाते है, अध्यापक
 ऊँचे शिखर पर शिष्यों को...
 चढ़ाते है। अध्यापक
 बच्चों के जीवन में.....
 और निखार लाते हैं अध्यापक
 अध्यापक ही समाज के उत्तम शिक्षा है।

कु. कोमल अमोल भोसले
 बी.ए. भाग-३ (हिंदी)

कु. समृद्धी दत्ताजी भोरे
बी.ए. भाग- ३

वर्तमान परिदृश्य में हिन्दी समूचे विश्व के आकर्षक का केन्द्र बनती रही है, विश्व के लगभग प्रतिष्ठित विश्वविद्यालय में हिन्दी का पठन-पाठन होना एक शुभ संकेत है। आज बाजार में अपना पाँच पसारे कई टी वी चैनलों को लगने लगा है कि हमें अगर भारत में लोकप्रियता अर्जित करनी है और पैसा कमाना है तो यह हिन्दी के बिना संभव नहीं है। डिस्कवरी नेशनल ज्योग्राफि कल चैनल एवं बच्चों के लोकप्रिय चैनल पोगो को अन्ततः अपने प्रसारण का हिन्दी में अनुवाद प्रस्तुत करना ही पड़ा।

आज का युग सूचना - क्रान्ति का युग है जहाँ ज्ञान विज्ञान का निरन्तर विकास होता जा रहा है परस्पर सम्पर्क क्षेत्र भी बढ़ता जा रहा है, अतः ऐसी स्थिति में वही भाषा सर्वप्रिय और सर्वोपयोगी मानी जा सकती है। जो अन्तर्राष्ट्रीय सभी आवश्यकताओं की पूर्ति कर सके। भाषा के प्रायः दो रूप माने जाते हैं- सामान्य अभिव्यक्ति रूप जिसमें से प्रगतीपरक भाषा का सीधा सम्बन्ध ज्ञान-विज्ञान तकनीक के क्षेत्र से रहता है और ज्यों-ज्यों विकास के चरण बढ़ते जाते हैं। इस प्रकार की भाषा उपयोगिता भी बढ़ती जाती है। यह तथ्य भी ध्यान में रखना आवश्यकता है कि तकनीकी भाषा साहित्यिक भाषा से अलग करके नहीं देखी जा सकती उसका यह तकनीकी क्षेत्र में प्रयोग उसके मूल संरचनात्मक स्वरूप को वैसा ही बनाये रखना है। मात्र उसके प्रयोगजनक प्रकार्य का स्तर, क्षेत्र बदल जाता है। अतः इसको विशेष भाषा भी मान लिया जाता है। उसका यह विशेषी कृत रूप ही उसे वैज्ञानिक और तकनीकी भाषा का अभिधान ग्रहण करने के योग्य बनाता है। एक सामान्य शब्द है- बाजार। इसका विशेष प्रयोग है- 'विश्व बाजार' 'दाल बाजार', 'काला बाजार' आदि। इसी प्रकार (निजी, और सार्वजनिक शब्द भी प्रयुक्त हैं- 'निजी क्षेत्र', 'सार्वजनिक क्षेत्र'।

अंतः यह सर्वसामान्य तथ्य है कि भूमण्डलीकरण के दौर में जब तक कोई भाषा अन्तर्राष्ट्रीय स्तर पर अपने को प्रस्थापित नहीं कर पाती है, अपने में इस प्रकार की

सामर्थ्य क्षमता नहीं जगा पाती है। जिसके आधार अन्तर्राष्ट्रीय स्तर पर सम्मान पा सके, तब तक वह भाषा नहीं बन पाती है। क्षमता अन्तर्राष्ट्रीय क्षेत्र - दौर में अन्तर्राष्ट्रीय स्तर सम्मान पा सके, तब अ- खुले है और खुलते चले जा रहे हैं। यहाँ उनमें से कु- है।

- | | |
|--------------------------|-------------------|
| 1. चिकित्सा और स्वास्थ्य | 2. यातायात |
| 3. व्यापार | 4. शिक्षा |
| 5. मिडिया | 6. चलचित्र |
| 7. तकनीक | 8. समाचार क्षेत्र |
| 9. विज्ञान | 10. औद्योगिक |
| 11. आकाशवाणी | 12. दूरदर्शन |
| 13. कंप्यूटर | |

आज की हिन्दी भूमण्डलीकरण के सामर्थ्य अर्जित कर चुकी है, जिसके आधार अन्तर्राष्ट्रीय क्षेत्र में अपना स्थान बनाने में पूर्ण इसके दो आधार है।

1. प्रयासजनित
2. सामान्य प्रक्रिया

प्रयासनित स्वतन्त्रता प्राप्ति के बाद ज राष्ट्रभाषा माना गया, तो यह कहा गया कि तकनीकी क्षमता का अभाव है, जिसकी आवश्यक के युग में अनिवार्य है। अतः हमारे देश में प्रयास हुए। सन 1955 ई में 'श्री लक्ष्मीनाराय सम्पादन में 'राजकीय प्रशासन शब्दावली' का प्रकाशन।

२) १९६२ ई. में उत्तर प्रदेश शासन प्रकाशित हुआ।

3) इसी क्रम में मध्य प्रदेश में 'प्रशासन और 'शासन शब्द प्रकाश' का प्रकाशन हुआ।

4) राजस्थान सरकार द्वारा 'मार्गदर्शिक' 1971 ई में प्रकाशित की 1971

हिंदी सॉफ्टवेयर का विकास और उनकी कार्यक्षमता

कु. आकांक्षा फैलास पड़े
बी.ए. भाग - ३

भाषा अनुप्रयोग उपकरण (Language Application Tools) निर्माण परियोजना के तहत निम्नलिखित सॉफ्टवेयर बने हैं।

- 1) लीला - राजभाषा सॉफ्टवेयर हिन्दी सीखने हेतु।
- 2) मंत्र - राजभाषा सॉफ्टवेयर अंग्रेजी से हिन्दी में मशीन ट्रांसलेशन हेतु बना है जिसमें प्रशासन सूचना प्रौद्योगिकी और स्वास्थ्य क्षेत्रों से संबंधित अंग्रेजी अभिलेखों को हिन्दी में अनूदिन किया जाता है।
- ३) श्रुतलेखन- राजभाषा हिन्दी वाक् अभिज्ञान सॉफ्टवेयर (Hindi speech Recognition software) इसमें हिन्दी में बोलकर हिन्दी में टंकण कार्य किया जाता है।
- ४) प्रवाचक (Hindi Text to hindi speech)
- ५) वाचांतर (English speech recognition to Hindi Text) इन सबका विकास राजभाषा विभाग और - C-DAC (Centre for Development of Advance computation) पूर्ण प्रगत संगणन विकास केन्द्र द्वारा मिलकर किया गया है।

इन सबका विस्तृत विवरण :

LILA : Learning Indian Language Through Artificial Inteligence.

Computer सॉफ्टवेयर क्या होता है?
सॉफ्टवेयर के प्रकार



COMPUTER KNOWLEDGE

सॉफ्टवेयर कैसे कहते है?



* यह हिन्दी सीखने का अंतः क्रियात्मक पैकेज है। यह विशेषकर सरकारी विभागों, बैंकों और सार्वजनिक क्षेत्र के कर्मचारियों के लिए बना है। इसकी सहायता से हिन्दी सीखकर प्रबोध प्रवीण और प्राज्ञ परीक्षाएं पास कर सकते हैं। इसका पाठ्यक्रम केंद्रीय हिन्दी संस्थान, आगरा के पाठ्यक्रम पर आधारित है।

* अभी मलयालम सहित 14 भाषाओं के माध्यम से हिन्दी सीख सकते हैं। यह राजभाषा विभाग के पोर्टल का उपलब्ध है।

हिन्दी प्रबोध पाठ्यक्रम तो अब मल्टी मीडिया साथ मोबाइल फोन पर भी उपलब्ध हैं। इस सॉफ्टवेयर हिन्दी अंग्रेजी को अन्य भारतीय भाषाओं के शब्दकोश भी हैं।

लीला को चलाने के लिए आवश्यक :

पेन्टियम IV1GH₂ मल्टीमीडिया किट के साथ।
कम 56 kbps का इन्टरनेट कलेक्शन और 6.0 या अधिक का फ्लैश प्लेयर।

संविधान दायित्व और राजभाषा हिंदी...

समृद्धी दत्ताजी भोरे
बी.ए. भाग- ३

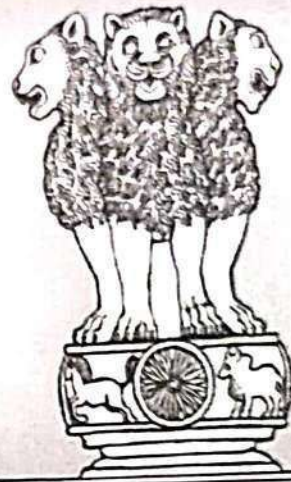
संविधान में हिंदी को राजभाषा का दर्जा दिया गया है। यह एक वाक्य राष्ट्र की अस्मिता का सूचक है तथा बहुत व्यापक हैं। हो भी क्यों ना ? जब देश का अपना ध्वज है। गीत, पक्षी, चिन्ह, हैं तो सबको अभिव्यक्त करने का माध्यम वाणी/भाषा भी तो होनी चाहिए अन्यथा राष्ट्र गूंगा हो जाएगा। इन तथ्यों को ध्यान में रख कर करना कोई आसान कार्य नहीं था। विशेषकर भारत जैसे बहुभाषी देश में जहाँ पर कि अनेक भाषाएं तथा बोलियां विद्यमान हैं।

भाषाई गम्भीरता को लेकर व्यापक सर्वेक्षण हेतु उच्च स्तरीय एक समिति का गठन किया गया माननीय राष्ट्रपति जी की अध्यक्षता में समिति बनी, जिनमें विभिन्न भाषाओं के प्रतिनिधी थे। सर्वेक्षण से जो आंकडे । तथ्य प्राप्त हुए उनसे निष्कर्ष निकाला गया कि हिंदी ही एक ऐसी भाषा है जिसे भारत में एक कोने से दूसरे कोने तक बोला व समझा जाता है। यह सर्वसम्मत निर्णय था, इसी के बाद हिंदी को राजभाषा का दर्जा दिया गया।

संविधान की धारा 351 में स्पष्ट कहा गया कि संघ का यह कर्तव्य होगा कि वह हिंदी का प्रचार-प्रसार बढ़ाए उसका विकास करें ताकि वह भारत की सामयिक संस्कृति के सभी तत्वों की अभिव्यक्ति का माध्यम बन सके और उसकी प्रकृति में हस्तक्षेप किए बिना हिन्दुस्तानी से और आठवीं अनुसूची में विनिर्दिष्ट भारत की अन्य भाषाओं में प्रयुक्त रूप, शैली और गौणतः अन्य भाषाओं से शब्द ग्रहण करते हुए उसकी स्मृति सुनिश्चित करें ।

आठवीं अनुसूची

- | | | |
|------------|-------------|-----------|
| १) असमिया | २) उडिया | ३) उर्दू |
| ४) कन्नड | ५) काश्मिरी | ६) कोंकणी |
| ७) गुजराती | ८) डोंगरी | ९) तामलि |
| १०) तेलगु | ११) नेपाली | १२) बंगला |
- १ ३)



हमारे संविधान में मूल अधिकार और कर्तव्य



एकलव्य का प्रकाशन

'हिन्दी' भारत के भाल की बिन्दीया राष्ट्रभाषा हिन्दी

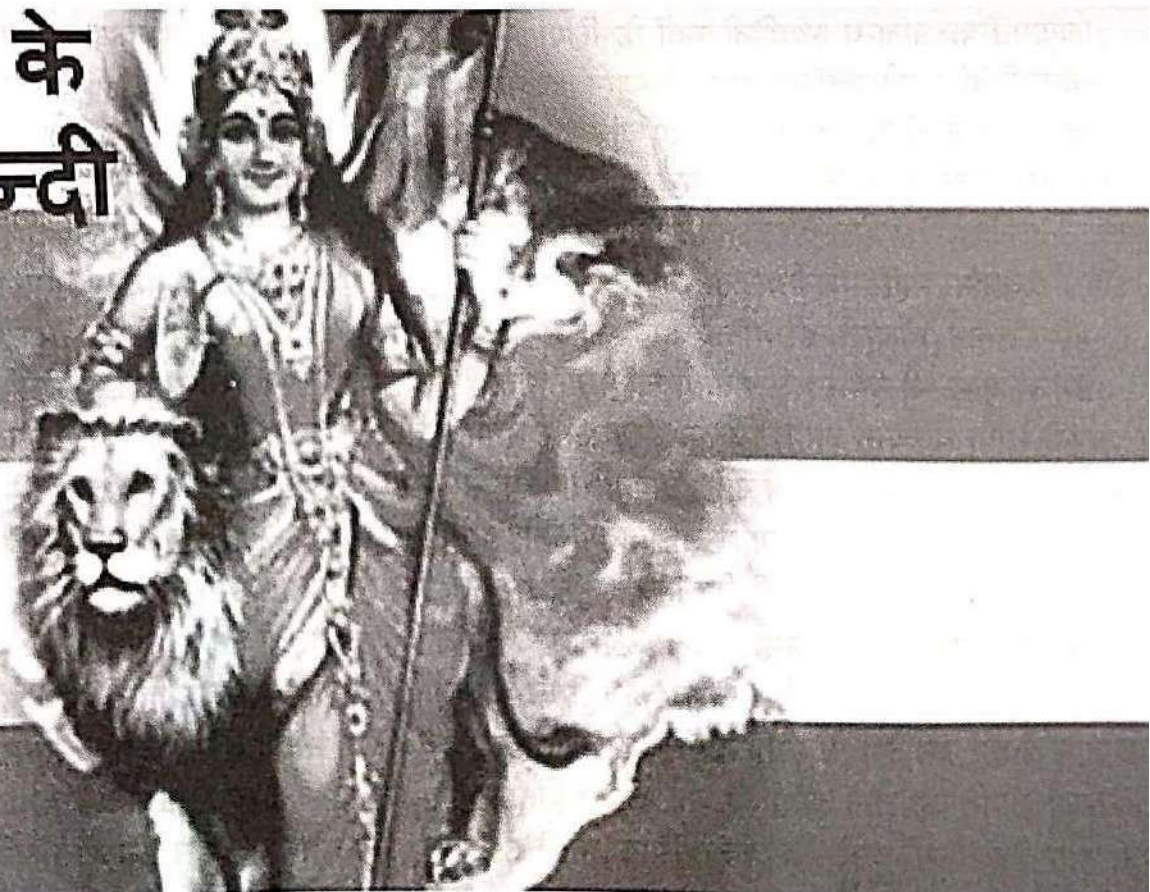
मोमल भोसले
बी. ए. भाग- ३

'हिन्दी' मात्र एक भाषा ही नहीं सम्पूर्ण भारतवर्ष को एक लड़ी में पिरोने का सशक्त माध्यम है। जब भारत को स्वतंत्रता मिली उसी वक्त संविधान का निर्माण किया गया। और सन् १९५० में हिन्दी को पूर्णतः संविधान के लागू होने के बाद 'राष्ट्रभाषा' का दर्जा प्राप्त हो गया। भारतवर्ष विविधताओं का देश है। यहाँ मौसम, जलवायु लोगों के रहन-सहन, त्यौहार एवं खान-पान में भी विविधता है। इसी प्रकार इस में 'भाषा' की भी विविधता व्याप्त है, इसी कारणवश लोगों में यह मतभेद बना रहता है कि 'हिन्दी' को ही आखिर क्यों राष्ट्र भाषा का दर्जा प्रदान किया गया। इस प्रश्न का उत्तर इसी प्रश्न में व्याप्त है कि, हिन्दी के अलावा आज भी भारतवर्ष में ऐसी कोई भाषा नहीं है जो सम्पूर्ण रूप

से बोली समझी एवं लिखी जाती है। कई राज्यों में तो पाठ्यक्रम में बच्चों को हिंदी अनिवार्य भाषा के रूप में पढ़ाई जाती है। हिन्दी वह भाषा है जो सम्पूर्ण राष्ट्र को एक सूत्र में बांधती है।

जिस प्रकार नारी के शृंगार को उसके मस्तक पर शोभायमान बिन्दी सम्पूर्णता प्रदान करती है। या यूँ कहें कि नारी के सम्पूर्ण व्यक्तित्व को निखारती है उसी प्रकार हिन्दी हमारे राष्ट्र का गौरव है। हमारी शान है। यह हमारी भारत माता के मस्तक का गौरव है। जिसे हमें सदैव मस्तक पर ही रखना है। राष्ट्रभाषा का दर्जा मिलने का यह कतई मतलब नहीं है कि हम उसे सिर्फ वर्ष में आने वाले वर्षगाँठ की तरह मनाएं जैसा कि आज सम्पूर्ण भारत वर्ष में हिंदी पखवाडा

भारत माता के
भाल की बिन्दी
हिन्दी,
भारत के
दिल की
धडकन
हिन्दी



राजभाषा हिन्दी आवश्यकता उपयोगिता तथा सरल बनाने के लिए कुछ सुझाव

कु क्षति अजितकुमार जाधव
बी. ए. भाग-३

राजभाषा

राजभाषा का अर्थ वास्तव में राज्य की भाषा से है चूंकि भारत एक प्रजातांत्रिक देश है, इसलिए राजभाषा से अभिप्राय जनता की भाषा से है। राजभाषा भारत के किसी भी कार्यालय में प्रयोग होने वाली भाषा को कहा जाता है।

भारतीय संविधान के अनुच्छेद 343 में यह कहा गया कि आज से भारत की राजभाषा हिन्दी और लिपि देवनागरी होगी' लेकिन उस समय क्योंकि तुरंत हिन्दी को

पुरे भारत में लागू करना संभव नहीं था। इसलिए अंग्रेजी को उसके एक विकल्प के रूप में रखा गया। अंग्रेजी को हिन्दी के विकल्प के रूप में रखने यह कतई आशय नहीं था कि हम हिन्दी की जगह अंग्रेजी को ही अपना ले बल्कि यह था कि जब तक हम अपनी हिन्दी में कठिनाई महसूस करते रहे हैं तब तक उसे सहायक भाषा के रूप में प्रयोग करें लेकिन अगर हम गौर देखें तो आज स्थिति इसके विलोम



हिन्दी

उलट है अपने इस लेख में मैं इन्हीं कुछ ही मुद्दों के और ध्यान आकृष्ट करना चाहती हूँ।

आवश्यकता

किसी भी भाषा को राजभाषा बनाना इसीलिए आवश्यक है क्योंकि हर क्षेत्र, हर राज्य की अपनी अलग-अलग भाषाएँ होती हैं। अगर हर क्षेत्र में कार्यालयों कामों में अलग-अलग भाषा का प्रयोग होने लगे तो एक राज्य से दूसरे राज्य तक अपनी सूचना पहुंचाना बहुत ही मुश्किल हो जाएगा। हमारा भारत विभिन्न राज्यों का संघ है। जिस तरह विभिन्न राज्यों को मिलाकर एक नाम दिया गया है भारत ठीक उसी प्रकार हमें अपने पूरे भारत के लिए एक भाषा की आवश्यकता थी। हिन्दी चूँकि भारत के बहुत बड़े क्षेत्र में बोली जाती है इसलिए यह ही सर्वतः राजभाषा बनाने की क्षमता रखती थी।

उपयोगिता :

आवश्यकता के बाद दूसरा स्थान आता है उपयोगिता का। यह प्रश्न उठाया जा सकता है कि आखिर किसी भी भाषा को राजभाषा बनाना किसी देश के लिए किस तरह से उपयोगी हो सकता है। वस्तुतः जब भी हम कहीं बाहर जाते हैं तो हम भारत देश के नागरिक के रूप में जाने जाते हैं, उसी तरह हम अपने देश की भाषा रूप में हिन्दी का नाम ले सकता है। राजभाषा की उपयोगिता पूरे देश के कामकाज को सुचारू रूप से चलाने में है। राजभाषा के द्वारा ही हम अपनी बात को बड़ी सहजता के साथ देश एक दूसरे देश में पहुँचा सकते हैं। जब भी केंद्र सरकार को राज्य सरकार तक कोई भी सूचना भेजनी होती है तो वह केवल राजभाषा में भेजी जाती है। किसी भी भाषा का ठीक उसी तरह अनुवाद करना संभव नहीं है। यदि केंद्र सरकार कोई पत्र हिन्दी में भेजे और राज्य सरकार उसे अपनी क्षेत्रीय भाषा में अनुवाद कर ग्रहण करे तो शायद वह उस अर्थ में रह जाएगा, जिस उद्देश्य से वह भेजा गया था। इसीलिए राजभाषा हिन्दी भारतदेश के विकास और एकता को बनाए रखने के लिए बहुत उपयोगी है।

सुझाव :

अगर हमें राजभाषा हिन्दी को सरल और सबके लिए बोधगम्य बनाना है तो कुछ बातें जरूर ध्यान रखनी होंगी। जैसे कि हम अपनी राजभाषा के अंतर्गत कुछ क्षेत्रीय भाषाओं के शब्दों का भी प्रयोग कर सकते हैं, ऐसे शब्द जो कई भाषाओं में मिलते-जुलते हैं। इसके द्वारा हम अपनी

राजभाषा हिन्दी को सरल और व्यापक बना सकते हैं। जैसे कि स्टेशन के लिए मराठी शब्द स्थानक का प्रयोग कर सकते हैं जो जहाँ हमारी राजभाषा का भी हो जाएगा वही क्षेत्रीय भाषा का भी हो जाएगा और सबके लिए सुगम भी हो जाएगा।

इसके साथ ही राजभाषा हिन्दी के और व्यापक बनाने के लिए कुछ जरूरी कदम उठा सकते हैं।

धन्य ऐसी सावित्री

जिसने किया अज्ञानता के अंधेरे को दूर
जिसने जलाई शिक्षा की क्रांती-ज्योतः
जिसने प्रकाशित किया नारी जीवन को
जिसने रोशनी फैलाई शिक्षा और ज्ञान की
धन्य ऐसी सावित्री, धन्य ऐसी सावित्री।

जिसने धिक्कार किया, केशवपन,
सतीप्रथा, बाल-विवाह जैसी कु प्रथाओं का
जिसने खोली परंपरागत चली आ रही जंजीरे
जिसने जकड़ा था स्त्री को, 'चुल्हे और बच्चों' की कै
में धन्य ऐसी सावित्री, धन्य ऐसी सावित्री

जिसने खुद कीचड़ और गोबर की
मार खाकर खोल दिया पहला लड़कियों
का स्कूल बाल-विधवाओं को दी ममता की छत्रछ
जिसने उद्धार किया पूरी नारी जाति का
धन्य ऐसी सावित्री, धन्य ऐसी सावित्री

आकांक्षा कैलास धडे

बी. ए. भाग-३

अधिक औषधीय गुणों वाले होते हैं। त्वचा संबंधी समस्याएँ को दूर करता है।

4) बीज : बीज कैप्सुल काले रंग के कार्डियल सिस्टिम में छोटे इंजेक्ट किए जाते हैं। खासी जैसी प्रणाली स्वास्थ्य सुधार में मदद करती है।

शारीरिक उपयोग :

1) इसे आयुर्वेद में कार्णय रोग के नाम से भी जाना जाता है, कमी के कारण पोषण और अनुचित पाचन अतिबाला ते कुपोषण और खनिज से महत्वपूर्ण रूप से नेपटाडे स्टिनेशन पाव, अर्धा चम्मच अतिबाला चूर्ण को शहद के साथ मिलाकर हलके भोजन के बाद दिन में दो बार ले। काष्ठी पर विजय पाने के लिए बीमारी।

2) पुरुष प्रजनन स्वास्थ्य को बढ़ावा देता है। यह मुख्य यौन संबंधों में सुधार करने के लिए उपयोगी है। क्योंकि बर्ब में शक्तिशाली शुक्राणुजन्य गुण होते हैं। जो शुक्राणु की तिशिलता के लिए बेहद फायदेमंद होते हैं, असामान्य क्राणु कम शुक्राणु संख्या, शुक्राणु की कम माता और क्राणुजनन को बढ़ाते हैं। यह टेस्टेस्टेरॉन और यूटिनाइजिंग हार्मोन कसर्न जैसे पुरुष प्रजनन हार्मोन को भी बढ़ाता है। पाव चम्मच चूर्ण शहद और पानी के साथ दिन दो बार हलके भोजन के बाद इलाज में मदद मिलती है।

3) लीवर को ठीक करता है। : इसे सर्व रोगो रारमानी कहा जाता है, बिलकुल कुटकियाति बाला हरेसे शक्तिशाली पित्तरोधी की तरह और पीलिया को क करने के लिए हेपेटोस्टिरन्यूत्र गुण। यह लीवर का टॉक्सीफाई करने में भी सहायक है। लीवर की र्यप्रणाली को बढ़ाएँ।

4) दर्द और सुजन से राहत दिलाता है : अतिमात्रा। व्यापक रूप से उपयोग दर्दनाक स्थिति में राहत प्रदान करता है जैसे गटिया, मांसपेशियों में ऐंठन, शरीर में दर्द। यदि यह जोड़ों में जिक जमा करने में सहायक है आयुर्वेद ले सम्मान करते हैं।

5) किडनी की कार्यक्षमता में सुधार : युरिक सेड के कारण यह किडनी की कार्यक्षमता को बढ़ाने में हाय्य है। युरिक एसिड का स्तर गुर्दे की चर्भी, सिस्टिटिस और पॉलीसिस्टिक किडनी रोग को रोकता है।

6) त्वचा के स्वास्थ्य को बढ़ाता है : यह विटामिन। और एंटीऑक्सीडेंट से भरपूर है, इसका उपयोग उपचार लिए किया जाता है। मुक्त कणों के कारण होने वाली

क्षति सुर्य की किरणे बढ़ती उम्र के विभिन्न लक्षणों रोकती हैं। झुर्रियाँ, महीन रेखाएँ, धब्बे, काले घेरे आदि कम करने में यह अत्याधिक प्रभावी हैं। चिकनी : चमकदार त्वचा प्रदान करता है।

अन्य लाभ :

1) यह दातों की कैविटी को किटाणुओं से बचाने सहायक है।

2) यह बवासीर और डिसेन्ट्री जैसी पाचन संबंधी सहा हैं।

3) यह महिलाओं की प्रजनन प्रणाली को बढ़ावा दे सहायक है, यह प्रजनन संबंधी समस्या ओ को ठीक क हैं। अंडजनन प्रक्रिया पीसीओडी को ठीक करता है।

4) यह श्वसन प्रणाली और हृदय प्रणाली के लिए लाभ हैं, जिसके कारण श्वसन स्वास्थ्य में सुधार होता है। वार संक्रमण जैसे सर्दी खांसी आदि।

निष्कर्ष : इसे औषधीय जडी-बूटी कहे या अतिबाला को स्वास्थ्य लाभ का वरदान प्राप्त है।

ज्ञान

ज्ञान जीवन का आधार

ज्ञान से ही बनता आकार।

ज्ञान सम्मान दिलाती हैं

ज्ञान अवगुण दूर कराती हैं।

ज्ञान कर्तव्य पालन सिखाती हैं।

ज्ञान अधिकारों से अवगत कराती हैं।

ज्ञान अनपट को साक्षर बनाती हैं।

ज्ञान भविष्य निर्माण कराती।

ज्ञान जैसा नहीं कोई और

आओं चले विद्यालय की ओर

जन-जन शिक्षा की फैलाएं,

आओ सक साक्षर राष्ट्र बनाए।

समृद्धि दत्ताजी भोरे

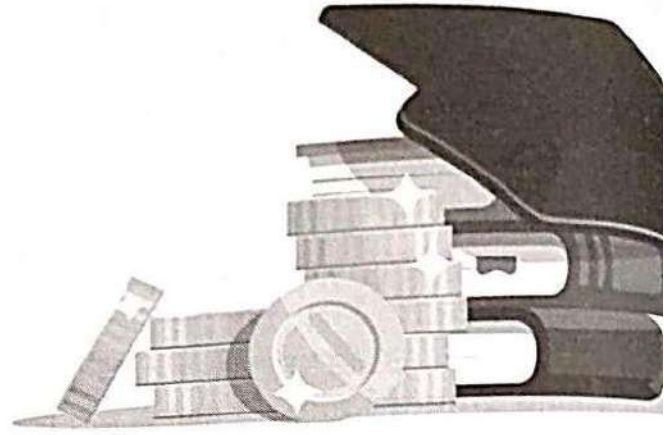
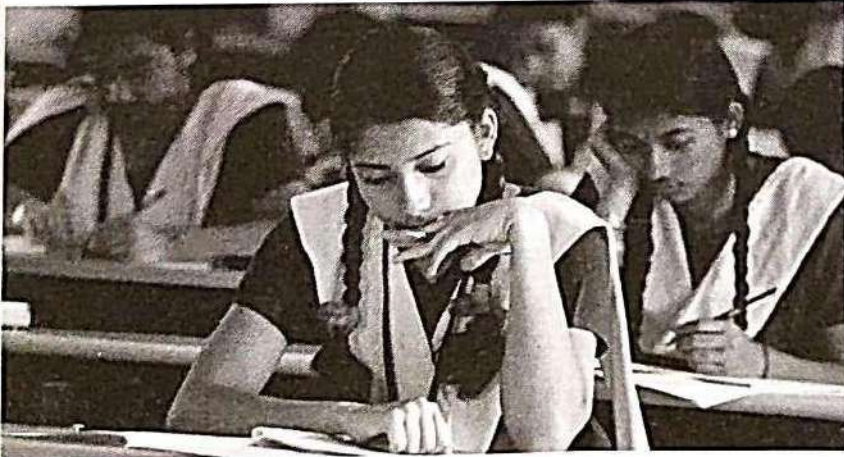
बी.ए.भाग-३

अपनी संस्कृति एवं भाषा दूर करती भारतीय शिक्षा व्यवस्था

किरण प्रकाश पाटील
बी.ए. भाग - १

भारत देश अपनी समृद्धि संस्कृति एवं भाषागत सौंदर्य के लिए जाना जाता है न केवल भारतीय ज्ञानपरंपरा उत्कृष्ट है। अपितु भारत की प्राचीनतम संस्कृत भाषा सर्वाधिक प्रयुक्त है। राजभाषा हिंदी अपने विशेष शब्दकोश के लिए प्रसिद्ध है। इतनी समृद्ध सांस्कृतिक विरासत होने के बाद भी फिर ऐसा क्या कारण है कि भारतीय युवा पीढ़ी व बच्चे अपने ही भाषा व संस्कृति से दूर होते जा रहे हैं। आज भारतीय लोग अपनी मानासिकता को भूल विदेशी सभ्यता संस्कृति एवं भाषा के समर्थक बनते जा रहे हैं।

यदि प्रारंभ में देखे तो भारत की आजादी के वर्षों पूर्व हिंदुस्थान मिशनरी विद्यालयों छात्र ऐसे प्रभावित हो गये थे उनका अपना व्यक्तिमत्त्व पुरा समाप्त हो गया है और वे नये समाज की निर्मिती कर रहे हैं। वे अपनी संस्कृति और भाषा भूल चुके थे। उस समय के मिशनरी स्कूलों का जो वातावरण था, आज वही वातावरण है कोई परिवर्तन नहीं आया है। उन विद्यालयों में विदेशी संस्कृति और त्योहारों का महत्त्व शिक्षार्थियों को सिखाया जा रहा है। उसे देखकर अन्य विद्यालयों में भी उसका अनुकरण किया जा रहा है। परिणाम स्वरूप आज बच्चे भारतीय त्योहारों के महत्त्व और उन्हें मनाने के पिछे का कारण समझ नहीं रहे हैं। प्राइवेट



स्कूलों में पढ़ाया जाता है, ता उत्तम फलता मा पन त्योहार हो लेकीन उसकी जानकारी विस्तृत नहीं हो दिपावली और होली जैसे भारतीय त्योहारों की जानव नाम मात्र ही मिलेगी। बल्की यह शिक्षा अलग से दी जा है कि फटाके से हवा प्रदुषण होता है। होली के त्योहारंग धोने के लिए पानी की बर्बादी होती है। इसके उददेश बच्चे बचपन से ही वंचित रहते हैं। इसे त्योहारों की जानकारी परिवार व्दारा ही दी जानी चाहिए। व्हालेन्टाई अंग्रेजी त्योहार है इसका भारतीय युवक अनुकरण का है, लेकीन भारतीय संस्कृति में वसंत पंचमी मनाने चलती आ रही है। उसके प्रति हम मुँह फेर लेते हैं। अगर नवयुवकों को, बालकों को अपनी संस्कृति के ब ज्ञान नहीं देते तो ये अपनी निजता पर मान कैसे करेंगे, की पीढ़ी को विरासत में क्या मिलेगा? यह सोचनीय है।

इसके अतिरिक्त जो सबसे अधिक चिंता का वि यह है, की भाषा के कारण विषमता बढ़ती जा रही है। के अधिकांश विद्यालयों में अंग्रेजी माध्यम से ही वि

भारतीय लिपियों की विकास-यात्रा

साक्षी कुमार जाधव
बी.ए. भाग-१

भारत एक महाद्वीप है और वह भाषाओं और बोलियों का भंडार माना जाता है। कई भाषाओं और बोलियों की दृष्टि से का सर्वाधिक समृद्ध देश भारत है। डॉ. जॉर्ज ग्रियर्सन सन के अनुसार भारत में 179 समृद्ध एवं विकसित भाषाएँ हैं और 544 बोलियाँ प्रचलित हैं। भाषा एक इकाई है। यह एक आम व्यक्ति से लेकर विश्व मानव के समुदाय तक व्यापक है। प्रयोजन की दृष्टि से देखा जाए तो संसार की सभी भाषाओं का उद्देश्य एक ही है। लेकिन भाषाएँ काल, स्थान देश, स्तर प्रयोग आदि के कारण से उसके विविध रूपों में दृष्टिगोचर होती है।

उपर्युक्त परिभाषाओं से स्पष्ट होता है कि भाषा एक व्यवस्थित पद्धति है। इसमें संकेतों के आधार पर अपने भावों की अभिव्यक्ति की जाती है। ये संकेत इंद्रियों द्वारा उत्पन्न होने चाहिए। भाषा समाज को एक सूत्र में बाँधती है। विश्व-भाषा विश्व-मानव को एक सूत्र में समन्वित कर विश्व बंधुत्व का भाव जागृत करती है। इसीलिए ऋग्वेद में भाषा को राष्ट्र निर्माण कहा गया है। भर्मुहरि ने भाषा को



विश्व निबंधिनी कहा है। वैश्विक रूप में भाषा व्यापकता को सुनिश्चित करते हुए स्थायी रूप देने के क्रम में लिपि का विकास हुआ।

भाषा :

मनुष्य सामाजिक जीवन में अपने मनोभावों अभिव्यक्ति हेतु कई प्रकार के साधनों का प्रयोग करता अंगो-प्रत्यंगो आँख आदि से किए गए, इशारे भी इसमें शामिल होते हैं। अर्थात् भावभिव्यक्ति के समस्त साधनों को समान्यतः भाषा कहा जाता है। अपने मनोभावों अभिव्यक्ति के लिए मनुष्य द्वारा वाणी के माध्यम से प्रेषित ध्वनि संकेतों को भाषा कहते हैं। आदिकाल के मनुष्य भाषा आंगिक ही थी। सभ्यता के पहले मनुष्य की भाषा आंगिक ही थी। सभ्यता के पहले मनुष्य अंगिक चेष्टाओं और संकेतों की सहायता से ही अपने विचारों को स्पष्ट करता था। कालक्रम में मनुष्य ने वाचिक भाषा का प्रयोग करना सीखा किया। पाणिनी ने 'भाषा' शब्द 'भाष' धातु से निष्पन्न किया है। 'भाष धातु का पाणिनी ने अर्थ दिया है कि 'व्यक्तीयां वाचि'। इसका अर्थ यह है कि व्यक्त वाणी वाचिक भाषा कहते हैं। यहाँ व्यक्त वाणी से भाषा की परिभाषा प्रकृत दी गयी है। प्रयुक्त ध्वनियाँ, जो अध्ययन विश्लेषण में से अन्य शब्द बन सके भाषा कहलाती हैं। पी.डी.गुणे के विचार में 'अर्थवान कण्ठोद्गीर्ण ध्वनिसमिष्टि ही भाषा है। एक स्वीट ने ध्वन्यात्मक शब्दों के विचारों का प्रकटीकरण ही भाषा है।

लिपि :

प्रसिद्ध पुरातत्ववेत्ता और लिपि विद्वान् वालावलकर तथा लिपीकार लक्ष्मण श्रीधर वाकणकर अपने शोध में स्पष्ट किया कि भारतीय लिपी का उगम प्रागैतरेय वेद में ही हुआ है। और ध्वन्यात्मक आधार पर लेखन प्रागैतरेय वेद काल से विद्यमान थी। उनकी पुष्टि उनके पुरान

समाज के हर रंग से वाकिफ, व्यंग्य सम्राट 'हरिशंकर परसाई'

आफरीन अब्दुल मुल्ला
बी.ए. भाग- २

जब हिंदी साहित्य और व्यंग्य यह दो शब्द पास-पास आ जाते हैं, तो एक व्यक्ति का नाम अपने आप याद देने लगता है और वह नाम है 'हरिशंकर परसाई' जी का। सिद्ध व्यंग्यकार हरिशंकर परसाई किसी परिचय के बिना आज नहीं है। हिंदी साहित्य में व्यंग्य विधा के लिए, हर शब्द के पाठक की चेतना में अगर किसी का नाम पहले-पहले आता है, तो वह परसाई जी ही हैं। जिस तरह से परसाई जी ने सीधी-सादी भाषा में मानवीय बुराइयाँ, तनपंथी सोच और धार्मिक पाखंड पर अपने शब्दों से प्रहार किया, उसकी कोई दूसरी मिसाल हिंदी साहित्य में नहीं मिलती। परसाई ने धर्म, जाति, राजनीति, विवाह, मानवीय गुण अवगुण सभी को कागज पर समेटा और उस अपनी कलम की नोंक ऐसी चुभोई कि पढ़नेवाला रस के साथ-साथ बेचैन सा हो जाता है।

लेखन में सबसे खास बात परसाई जी यह थी कि वह खुद को भी व्यंग्य का एक विषय मानते थे। एक जगह वे अपनी बिना टिकट यात्राओं के बारे में लिखते हैं, "एक विद्या मुझे और आ गई थी- बिना टिकट यात्रा करना। जबलपुर से इटारसी, टिमरनी, खंडवा, इंदौर, जबलपुर, बार-बार चक्कर लगाने पड़ते थे और पैसे थे नहीं। मैं बिना टिकट गाडी में बैठ जाता था। तरकीबें बचने की बहुत सोचनी पड़ गई थी। पकड़ा जाता तो अच्छी अंग्रेजी में अपनी बुराई का बखान करता। अंग्रेजी के माध्यम से मुसीबत मुझसे मुझों को प्रभावित कर देती और वे कहते- 'लेट्स हेल्प यू अर बॉय'।" इसी विषय पर एक जगह परसाई जी लिखते हैं, "गैर जिम्मेदारी इतनी कि बहन की शादी करने से इनकार रहा हूँ। रेल में जेब कट गई, मगर अगले स्टेशन पर मुझे-साग खाकर मजे में बैठा हूँ कि चिंता नहीं। कुछ हो ही जाता और हो गया।"

उनके व्यंग्य के अलावा, उनकी

कहानियाँ भी समाज के स्याह पक्ष पर चोट करती हैं। उनकी कहानियों में भी आपको व्यंग्य मिल जाएँगे। उनकी कहानी 'भोलाराम का जीव' हिंदी की बेहतरीन व्यंग्य कहानियों में गिनी जाती है। हिंदी के मशहूर आलोचक 'नामवर सिंह' ने एक बार कहा था कि परसाई जी ने क्रमशः कहानियों की दुनिया को छोड़ते हुए निबंधों की दुनिया में प्रवेश किया, जहाँ घटनाएँ सिर्फ उदाहरण के लिए प्रयोग की जाती हैं। इस विषय पर खुद परसाई जी ने कहा, "कहानी लिखते हुए मुझे यह कठिनाई बार-बार आती है कि जो मैं कहना चाहता हूँ, वह मेरे इन पात्रों में से कोई नहीं कह सकता, तो क्या करूँ? क्या कहानी के बीच में निबंध का टुकड़ा डाल दूँ? पर इससे कथा प्रवाह रूकेगा....."

परसाई जी अपनी बुआ के सबसे अधिक करीब थे। उनका असर परसाई जी पर काफी रहा। निस्संकोच किसीसे भी उधार माँगना, बेफिक्र रहना और बड़े से बड़े संकट में भी न घबराने जैसे गुण उन्होंने अपनी बुआ से ही सीखे थे। एक जगह परसाई जी लिखते हैं, "मैंने तय किया-परसाई, डरो किसीसे मत। डरे कि मरे। सीने को उपर कडा कर लो, भीतर तुम जो भी हो। जिम्मेदारी को गैर जिम्मेदारी के साथ निभाओ।" मैट्रिक पास करने के बाद, परसाई की वन विभाग में नौकरी लग गई। वह जंगल में ही सरकारी टपरे पर रहते थे। ईंटों की चौकी बनाकर, पटिये और चादर बिछाकर सोया करते थे, जहाँ चूहों का आतंक रातभर चलता था। उन्होंने अपने उन दिनों को याद करते हुए लिखा है, "चूहों ने बड़ा उपकार किया। ऐसी आदत डाली कि आगे की जिंदगी में भी तरह-तरह के चूहों मेरे नीचे उधम करते रहे हैं, सांप तक सर्राते रहे हैं, मगर मैं पटिये बिछाकर, पटिये पर सोता हूँ।"

जीवन के तमाम संघर्षों के बीच, परसाई ने नागपुर विश्वविद्यालय से हिंदी में एम. ए. पूरा किया और

INDEX

1. Womes Empowerment	Akshata Dalavi	B. A. II
2. Aching Teeth	Omkar Bhise	M.A. I
3. Shakespeare On Love	Ajay Kamble	B. A. III
4. Second Big Bang On Earth: Oppenheimer(2023)	Priyanka Jadhav	B. A. III
5. Filming Western Culture in Indian Films	Rutuja Jadhav	B. A. III
6. My Brother	Ajay Kamble	B. A. III
7. Fruits Of Heaven	Ajau Kamble	B. A. III

WOMEN EMPOWERMENT

Short Story

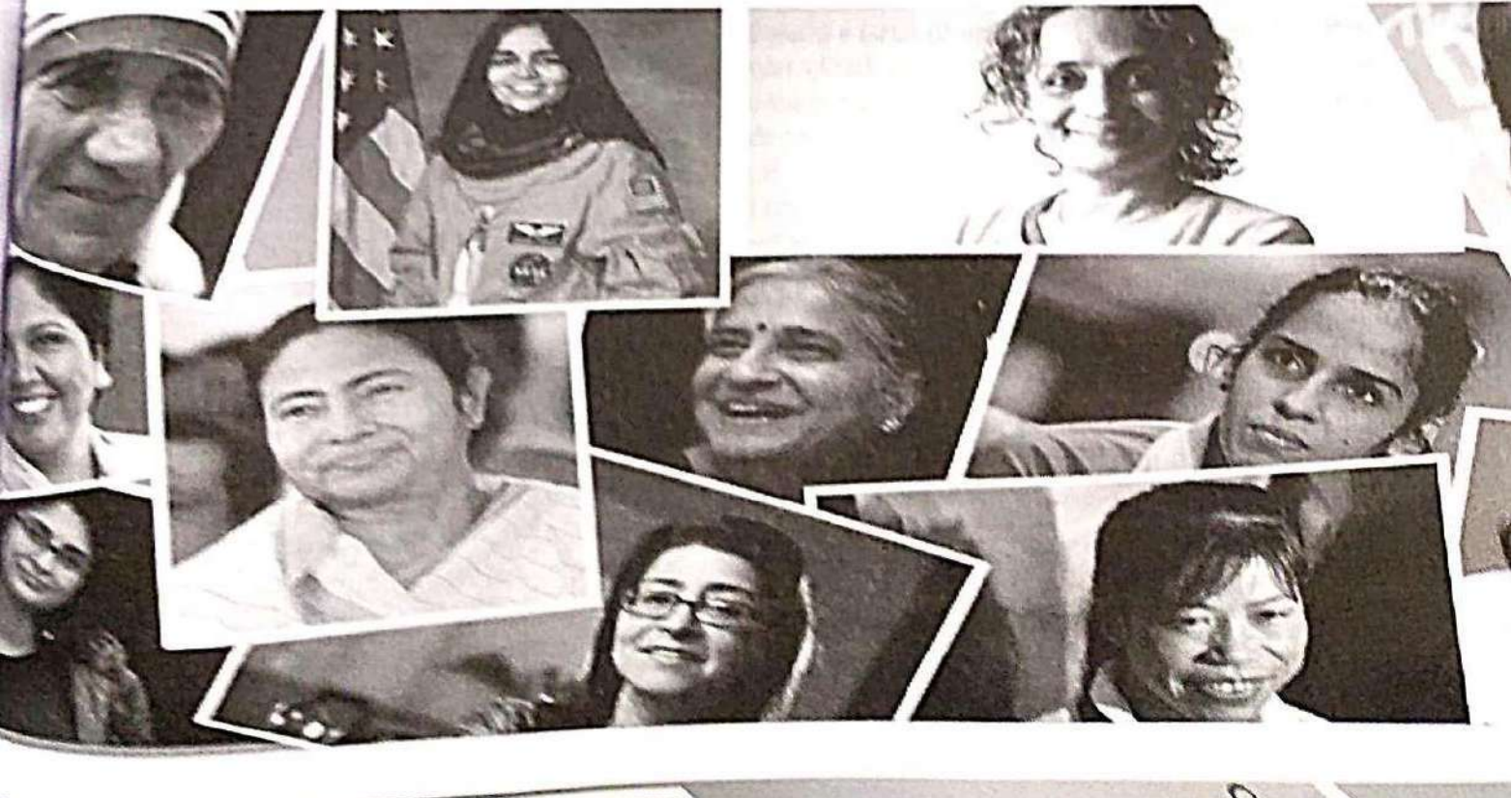
Akhata Dalavi
B.A. 2

Women empowerment refers to making women powerful to make them capable of deciding for themselves. Women have suffered a lot through the years at the hands of men. In earlier centuries, they were treated as almost non-existent. As if all the rights belonged to men even something as basic as voting. As the times evolved, women realized their power. There on began the revolution for women empowerment. As women were not allowed to make decisions for them, women empowerment came in like a breath of fresh air. It made them aware of their rights and how they must make their own place in society rather than depending on a man. It recognized the fact that things cannot simply work in someone's favor because of their gender. However, we still have a long way to go when we talk about the reasons why we need it.

Need for Women Empowerment-

Almost every country, no matter how progressive has a history of ill-treating women. In other words, women from all over the world have been rebellious to reach the status they have today. While the western countries are still making progress, third world countries like India still lack behind in Women Empowerment.

In India, women empowerment is needed more than ever. India is amongst the countries which are not safe for women. There are various reasons for this. Firstly, women in India are in danger of honor killings. Their family thinks its right to take their lives if they bring shame to the reputation of their legacy



Second Big Bang on Earth: Oppenheimer (2023)

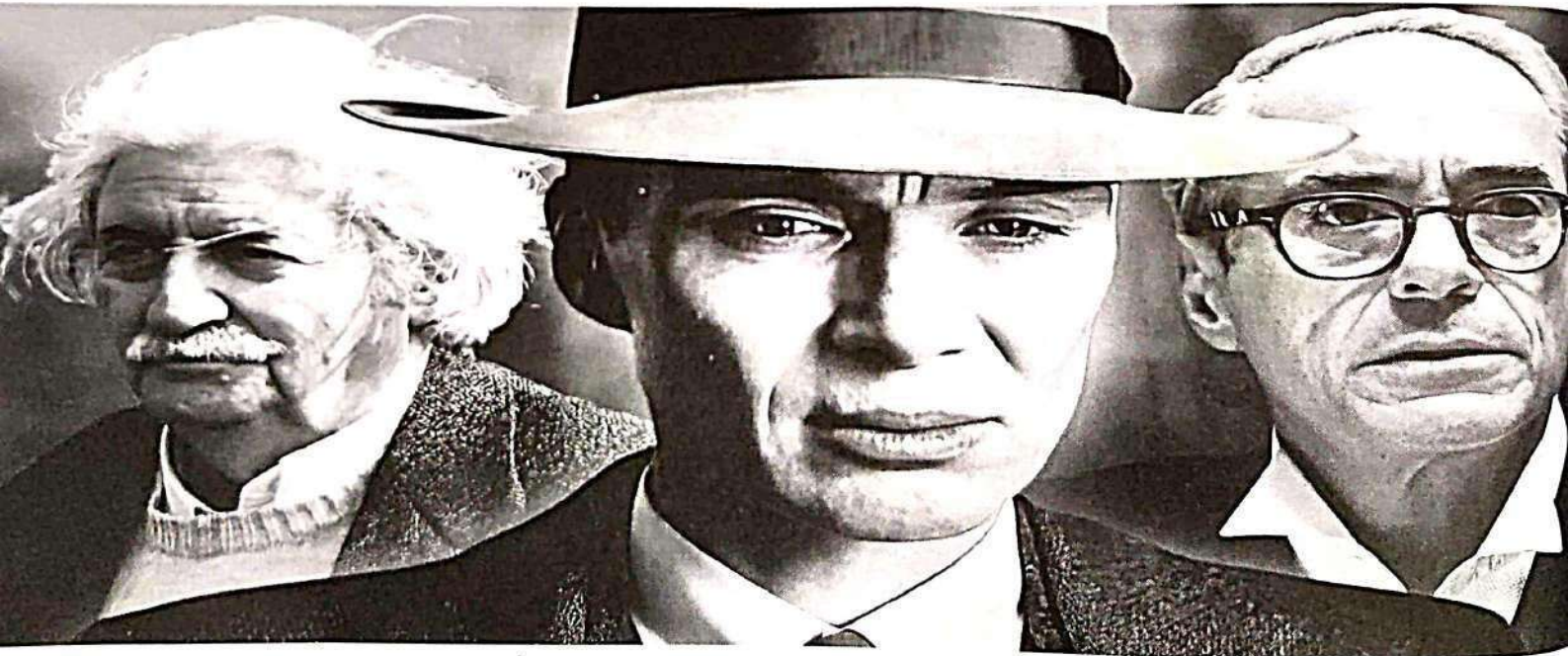
Film Review

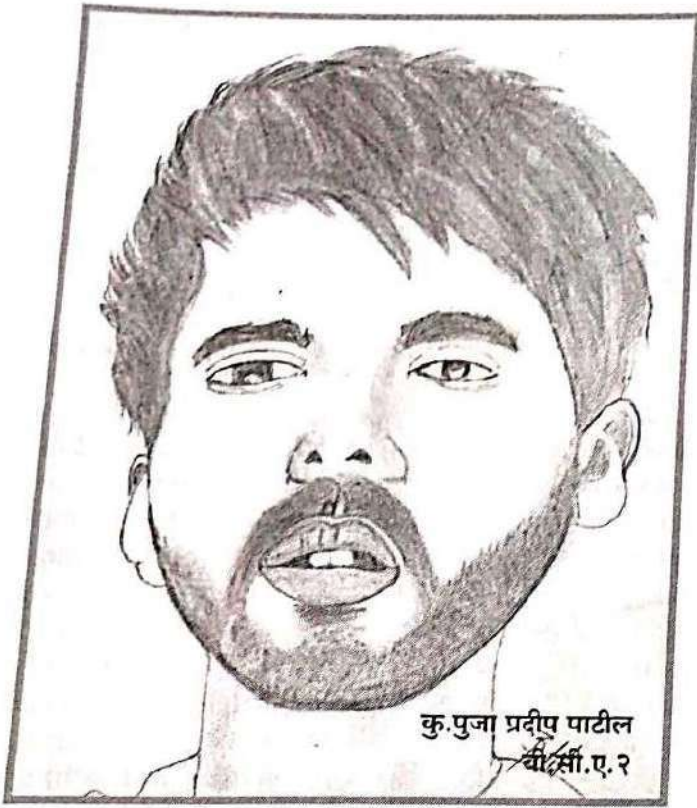
Priyanka Jadhav
B.A.3

The first big bang created the beautiful world. The thousand years of rain bring in the biodiversity – green nature and animal kingdom. Darwin revealed the secrets of evolution to let us know that we are not the reflection of God on Earth and a genome sequencing reveals us the children of monkey. The man started watching around themselves and researching the facts. He developed his own world of science and magic. Magic gave them a chance to imagine the explanations to the illogical and science try to find the answers with physics and chemistry. He accumulated the science of space and at the same time also moves deep towards the atoms. Side by side, they also developed the civilization and the art of war which reached to its peak when America destroyed the Hiroshima and Nagasaki with a single click.

The incident carved a deep mark on the mind of mankind that keep on appearing in documentaries, books, autobiographies, biographies and films. But still the matter is so fresh that keeps on appearing in lime light. In 2023 Christopher Nolan's film Oppenheimer has once again opened the old memories of atom bomb. It browses the pages of history in the life of J. Robert Oppenheimer. The film opens in the year of 1926 in which a 22-year-old doctoral student J. Robert Oppenheimer was facing the problems of anxiety and homesickness. He is studying the quantum physics at the University of Cambridge. The clash between him and his guide Patrick Blackett was very apparent. Another physicist Niels Bohr gave him an advise to him for studying theoretical physics at the University of Göttingen.

The film moves on with the important





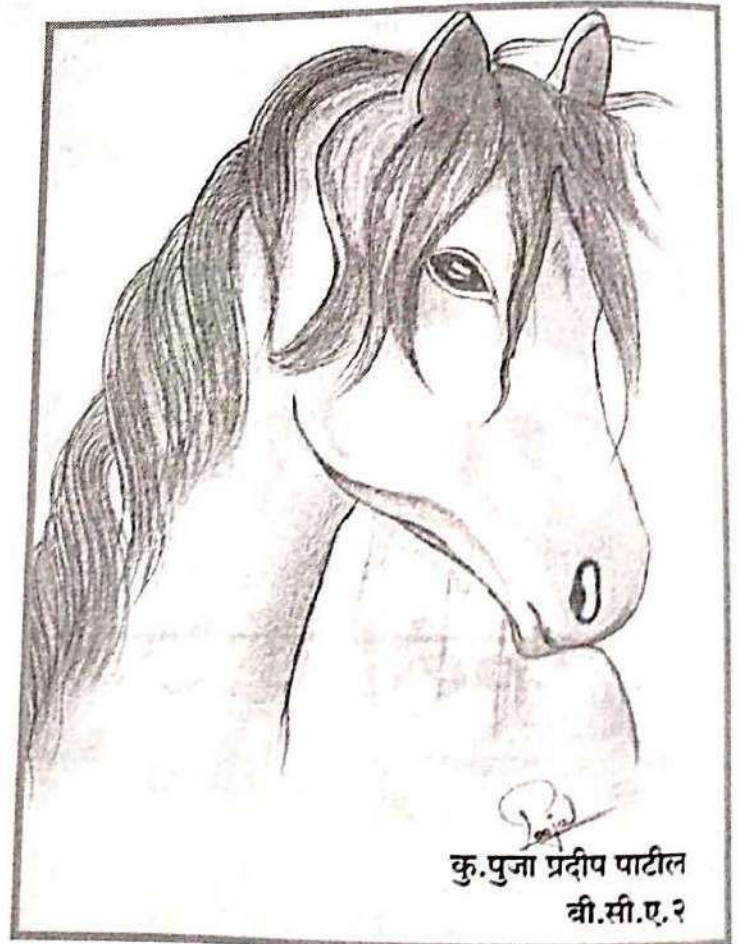
कु.पुजा प्रदीप पाटील
बी.सी.ए.२



पाटील स्नेहल श्रीकांत
बी.सी.ए.३



कु.पुजा प्रदीप पाटील
बी.सी.ए.२



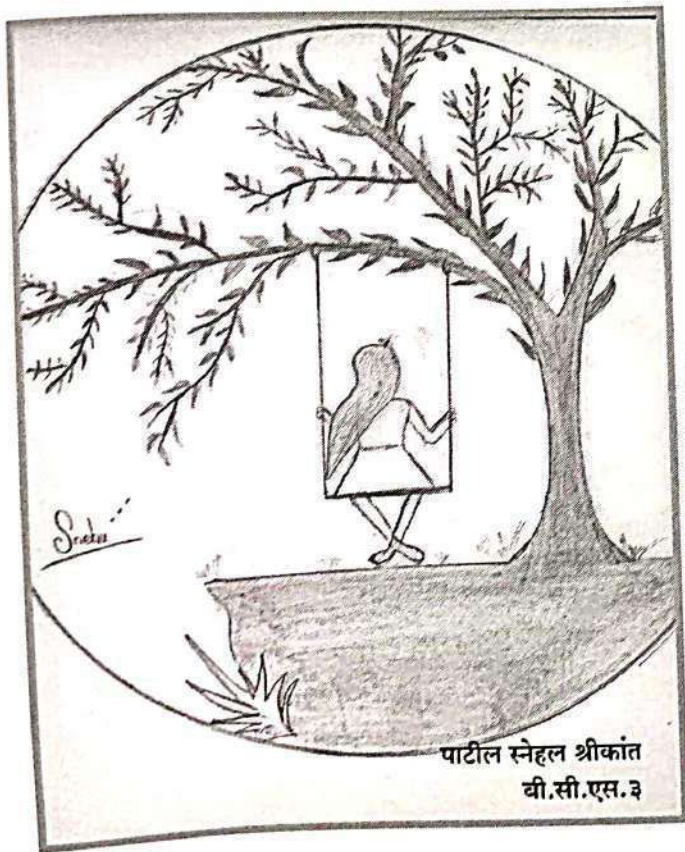
कु.पुजा प्रदीप पाटील
बी.सी.ए.२



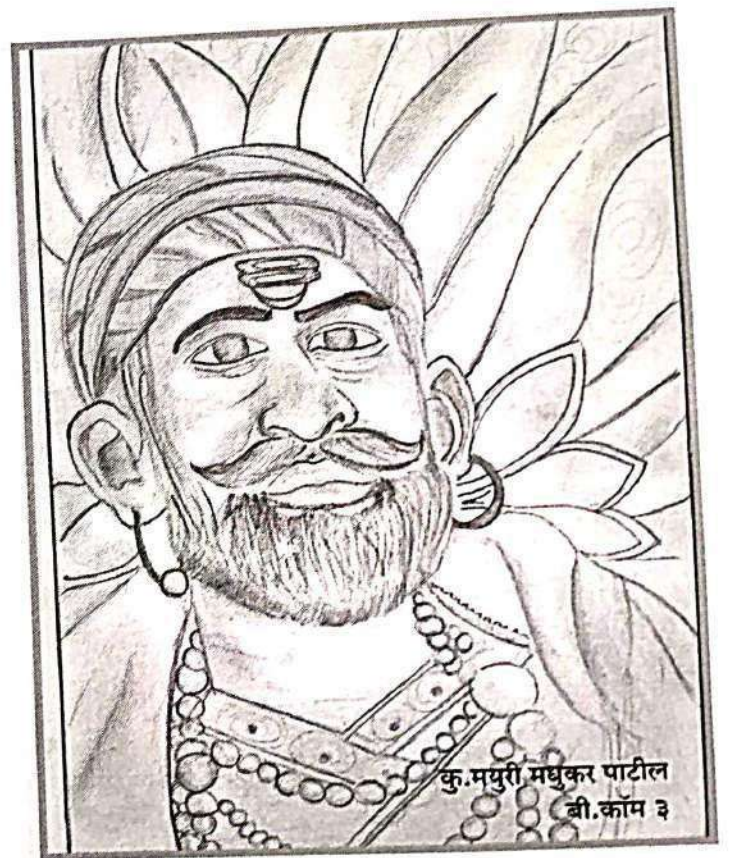
कु.पुजा प्रदीप पाटील
वी.सी.ए. २



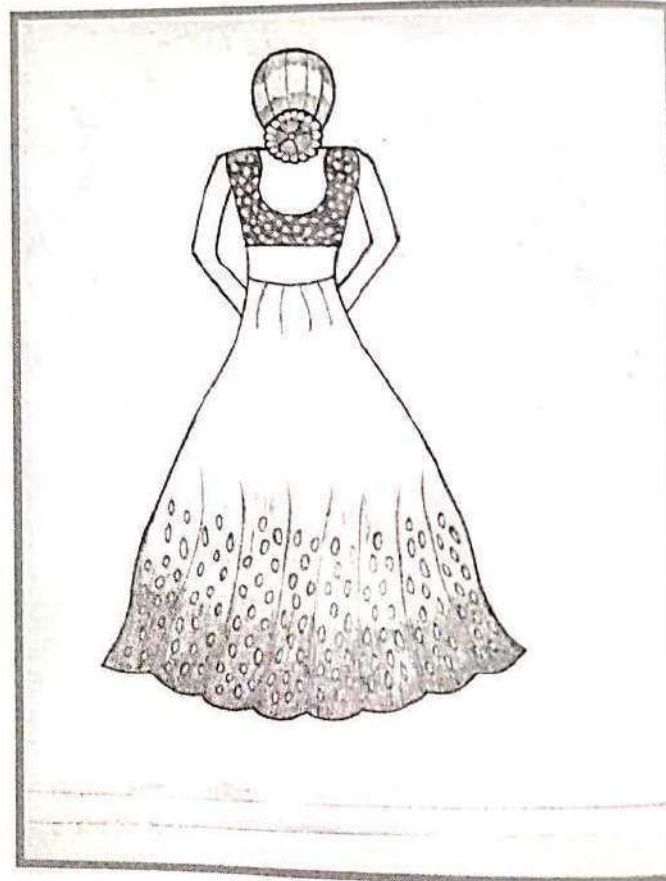
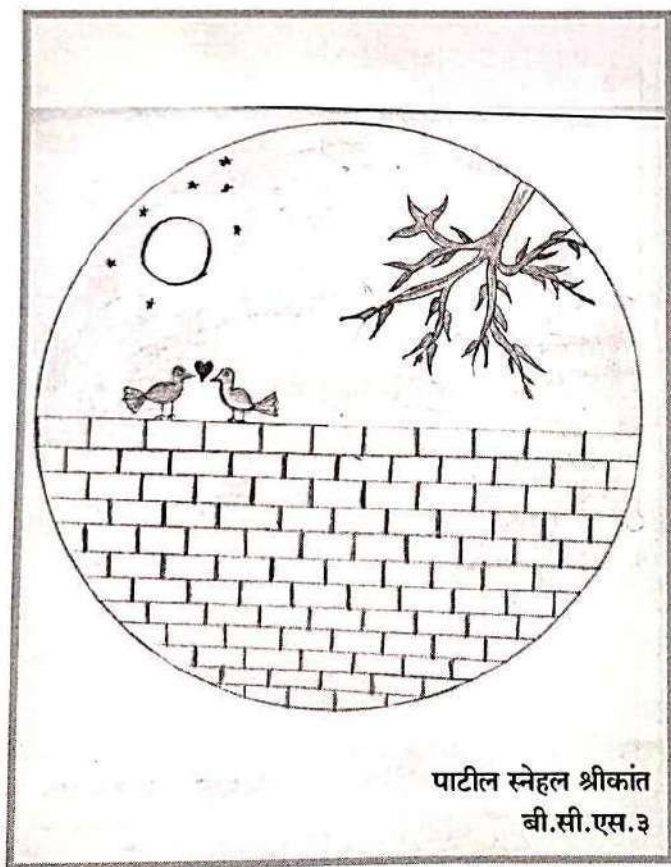
कु.दिव्या पाटील
वी.सी.ए. २

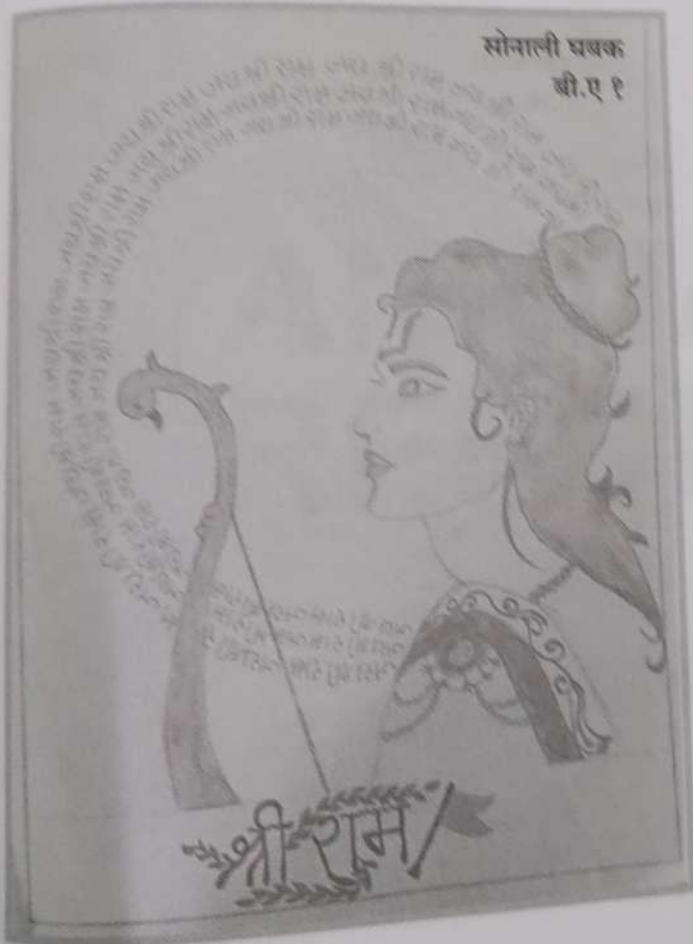


पाटील स्नेहल श्रीकांत
वी.सी.एस. ३



कु.मयुरी मधुकर पाटील
बी.कॉम ३

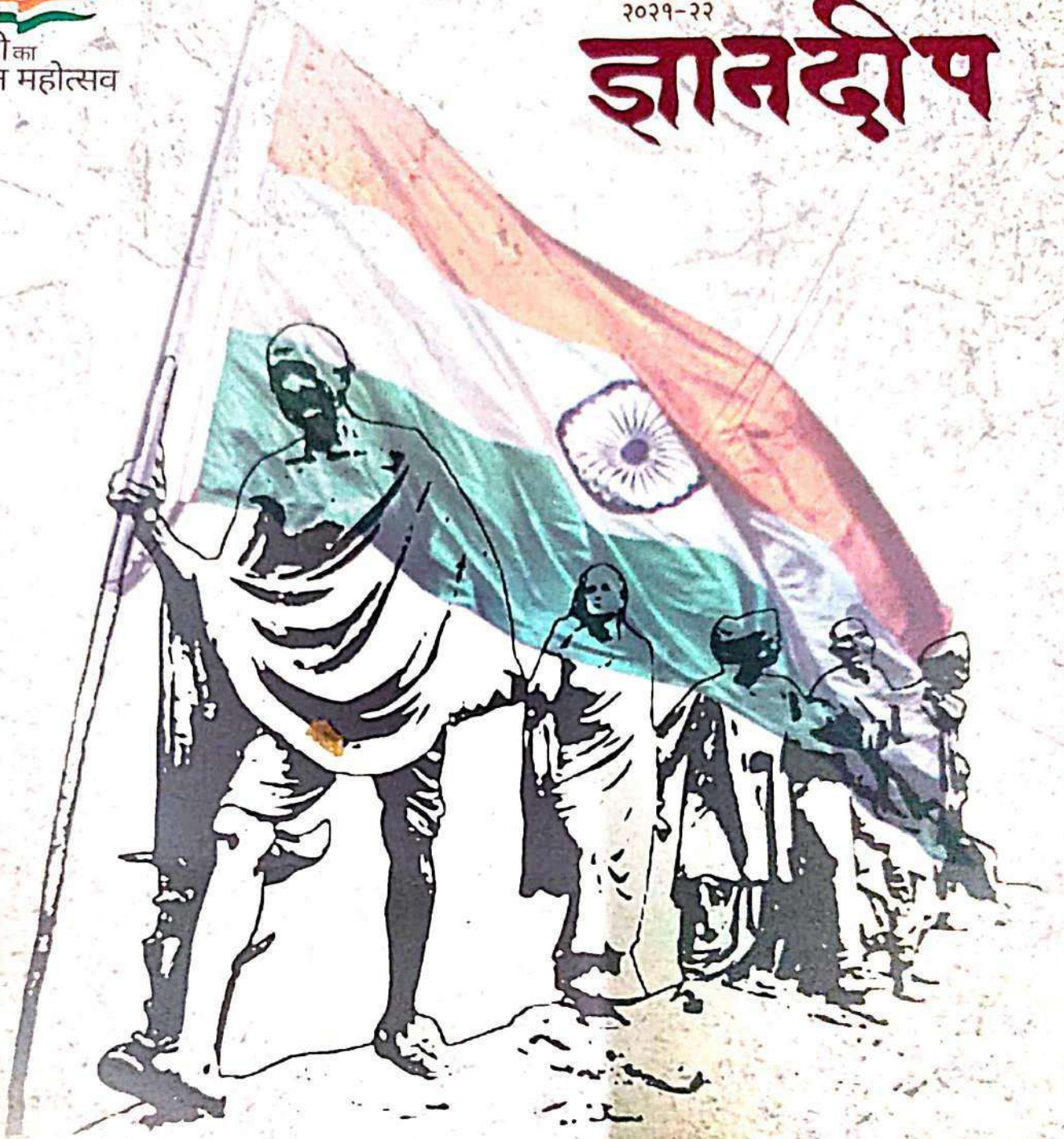




75
आज़ादी का
अमृत महोत्सव

वार्षिक नियतकालिक
२०२१-२२

ज्ञानदीप



पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नित

ता. पलूस, जि. सांगली- ४१६ ३१० (महाराष्ट्र)

नेक मानांकन 'बी'+

ISO 9001:2015 अॅकेडमिक ऑडिट A+

गद्य विभाग

- रेवा
- वेड मोबाईलचे
- नशीबातलं प्रेम !
- प्रेम म्हणजे नफी काय ?
- गोवा एक निसर्गरम्य आठवण
- आनाथांची माय सिंधुताई सपकाळ
- अनंत रूपात मी
- भ्रष्टाचार एक चिंता
- यशाचे शिखर
- स्त्रीभूषण हत्या
- स्वच्छ भारत अभियान दशा आणि दिशा असता
- मी आणि माझे वक्तृत्व
- एक अविस्मरणीय अनुभव
- गुजराती व मराठी अनुबंध
- शिक्षण काळाची गरज
- छत्रपती संभाजी महाराज आणि बुधभूषण

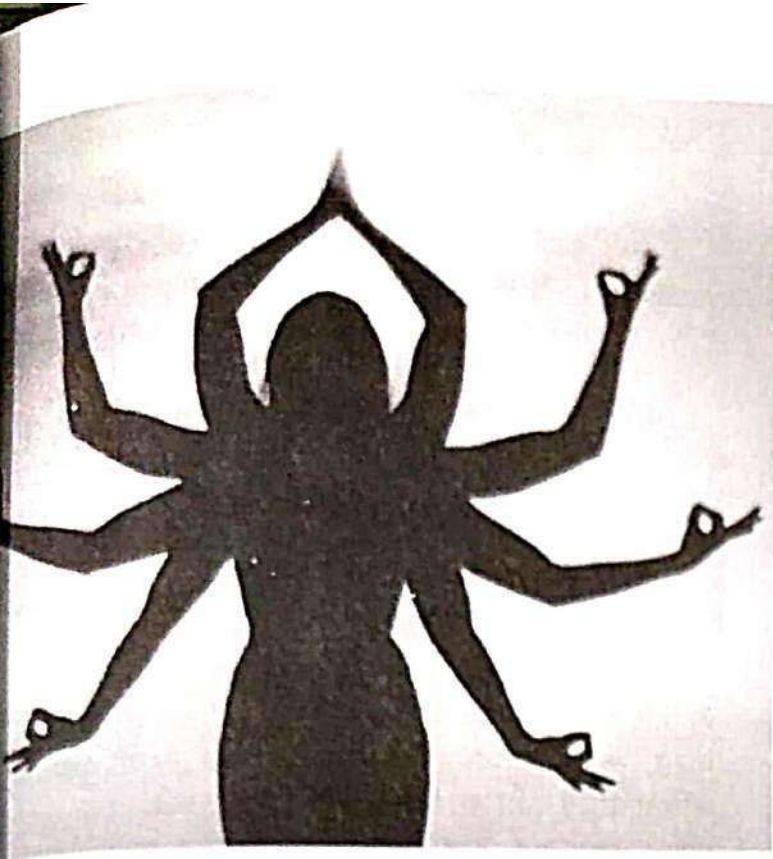
कु. निकिता भिमराव भोसले	बी.सी.ए.भाग-१
कु. सेजल सुरेश संकपाळ	बी.सी.एस.भाग-१
कु. प्रणाली राजेंद्र पाटील	बी.सी.ए.भाग-२
कु. आमृता कदम	बी.एस्सी.भाग-३
कु. करिश्मा दत्तात्रय कदम	बी.एस्सी.भाग-३
कु. अंकिता सर्जेराव कारंडे	बी.ए.भाग-३
कु. राजमाबी शहानकज मंत्रकाले	बी.कॉम.भाग-२
कु. नेहा बजरंग कुंभार	बी.कॉम.भाग-२
कु. अक्षता शरद मोहिते	बी.ए.भाग-३
कु. नेहा शामराव यादव	बी.ए.भाग-१
कु.अक्षता अशोक सुर्यवंशी	बी.ए.भाग-२

-अभिजीत कोळी	बी.ए.भाग-२
कु. वैष्णवी नितीन पवार	बी.एस्सी.कॉम्प्युटर-२
कु. भार्गवी विजय कुंभार	बी.कॉम.भाग-२
कु. तेजस दत्तात्रय कदम	बी.ए.भाग-३
कु. आरती शरद पवार	बी.कॉम.भाग-३

पद्य विभाग

- नियतीचे गणित
- बाप
- आयुष्य
- बाप ओळखता येत नसतो.
- भेटीची आस
- जीवन
- देवा
- ओढ
- फुलांची बाग
- माझी होशील का ?
- एकांत
- समज गैरसमजुतीचा
- हो मी तुझं आयुष्य बोलतोय

कु. करिश्मा चंद्रकांत काटे	बी.ए.भाग-१
-शुभम सुनिक गोरड	बी.ए.भाग-१
कु. करिश्मा चंद्रकांत काटे	बी.ए.भाग-१
कु. प्रणाली माळी	बी.ए.भाग-१
कु. अनुजा काळे	बी.ए.भाग-३
कु. प्रणाली राजेंद्र पाटील	
कु. प्रणाली राजेंद्र पाटील	
कु. अमोदिनी विजयकुमार निकम	बी.कॉम.भाग-३
कु. श्रद्धा अरविंद सुर्यवंशी	बी.कॉम.भाग-३
शुभम सुनिल गोरड	बी.कॉम.भाग-३
-तेजस दत्तात्रय कदम	बी.ए.भाग-३
राजमाबी यंत्रवाले	बी.कॉम.भाग-२



रत्नागिरी जिल्ह्यात माझा जन्म झाला. माझ्या घरी दोन भाऊ. आई-बाबा असं माझं कुटुंब होतं. मी आई बाबांची जास्तच लाडकी होते. ऑक्टोंबर- नोव्हेंबरचे दिवस होते. भात काढीची लगबळ माझ्या घरी सुरु होती. भात काढणी झाली तोच आकाशात काळे ढग दाटून आले आणि बघता बघता सगळं पाणी पाणी झालं. असे माझ्या घरी सुख:दुःखाचे दिवस सुरु होते.

माझे लग्न ठरले. अवघ्या बाराव्या वर्षी माझे लग्न झाले आणि तिथून माझ्या जीवनाला खरी सुरुवात झाली. माझे सासर ३ किमी अंतरावर होते. त्यामुळे माझे आईबाबा मला भेटायला यायचे आणि त्यांना पाहून माझा आनंद गगनात मावेनासा व्हायचा. माझ्या सासरी माझे सासू, सासरे, दीर, नणंद, नवरा असं आमचं कुटुंब होतं. माझा संसार सुरु झाला. मला एक मुलगी झाली. गोरीपान, टपोरे डोळे होते. तिचे अतिशय सुंदर होती दिसायला. आमचं तिच्याकडे, कटक पाहत रहा मला वाटायचे माझीच नजर लागायची हिला तसं माझ्या काळजात चर्रं व्हायचंबाळाला दोन महिने कधी झाले कळलेच नाही. बाळाला अचानक ताप आला. माझी आई अशिक्षित असल्यामुळे तिने बाळाला दवाखान्यात नेण्यास नकार दिला. ती रोज बाळाची नजर काढायची दोरे बांधायची; पण बाळाचा ताप काही केल्या उतरेना; शेवटी बाळाला दवाखान्यात नेलं. सर्व तपासण्या घाल्यानंतर डॉक्टरनी आम्हांला कृष्णा हॉस्पिटल कराडची चिठ्ठी दिली. आम्ही बाळाला घेऊन हॉस्पिटलमध्ये झालो. डॉक्टरांना

रेवा

कु. निकिता भिमराव भोसले
बी.सी.एस.भाग-१

भेटलो बाळाच्या पायाखालची जमीन सरकली डोळ्यांना अंधारी आली. मी हादरून गेले होते काय घडत होते याच भान राहिलं नव्हतं.

पण आईने मला सावरलं, मला धीर दिला. काही झालं तरी हिम्मत सोडायची नाही. खचून जायचं नाही. तिच्या या बोलण्याने मी मन घट्ट केलं. डॉक्टरांनी बाळाला पुन्हा चेक केले. डॉक्टरांनी दिलेल्या औषधामुळे ताप कमी आला पण ताप मुरल्यामुळे बाळाचे दोन्ही पाय लुळे झाले होते. डॉक्टरांनी सांगितल्यानंतर मला खूप मोठा धक्का बसला आणि मी मोठ्याने हंबरडा फोडला मला काहीच भान नव्हते.

बाळावरती उपचार सुरु होते. परंतु पुढे त्याचा काही परिणाम होत नव्हता. शेवटी आम्ही घरी परत आलो. मी मात्र खचून गेले होते. मी रात्रनदिवस रडत बसायचे. तेव्हा मला वाटायचे योग्य वेळी उपचार बाळाला मिळाले असते तर आज ही वेळच आली नसती. परंतु तेव्हा वेळ निघून गेली होती. हे सर्व आठवून मी पुन्हा मोठ्याने रडायचे तेव्हा आईने मला धीर दिला व एका तिने केलेली कविता वाचायला दिली.

अश्रुं असंतात स्त्रीचे
कायम स्वरूपी मित्र
कोमल 'स्त्री' मनाचे
असतेते शास्त्र
दुःखाचे पहाड सोसून
होते स्त्री कणखर
दोन शब्द प्रेमाचे
आणि डोळ्यांना पाझर
अश्रु ढाळते म्हणून
स्त्रीला समजू नका अबला
डोळे पुसून; पदर खोचून
बनते ती सबला
आभाळ भरून येताच
पडतो आकाशातून पाऊस

नशीबातलं प्रेम

पणाली राजेंद्र पाटील
बी.सी.ए. भाग-२

ज्युनिअर कॉलेज झालं. आता सिनियर कॉलेजची तयारी असा विचार करत तिने नवीन वर्षांची सुद्धा तयारी करून लागली. आता तिच्या बदल आपण बोलतोय तिचे नाव रोहिणी होते. ती एका सुशिक्षित व संस्कारी तसेच मध्यमवर्गीय घरातील मुलगी आहे. ती आध्यात्मिक व शांत स्वभावाची मुलगी होती. तिची आई खूपच शांत व कोमल स्वभावाची होती. तिचे वडील सुद्धा सभ्य व कोणाच्याही सानिध्यात जास्त न राहता आपला काम व आपण अशा स्वभावाचे होते. तिला दोन भावंड होती त्यांची नावे प्रांजल व प्रथमेश होते. ती आता किशोरवयीन कॉलेजकुमारी होती. तिला तिच्या स्वतंत्र इच्छा करणारी थोडक्यात काय गुणी व सर्व गुणसंपन्न होती.

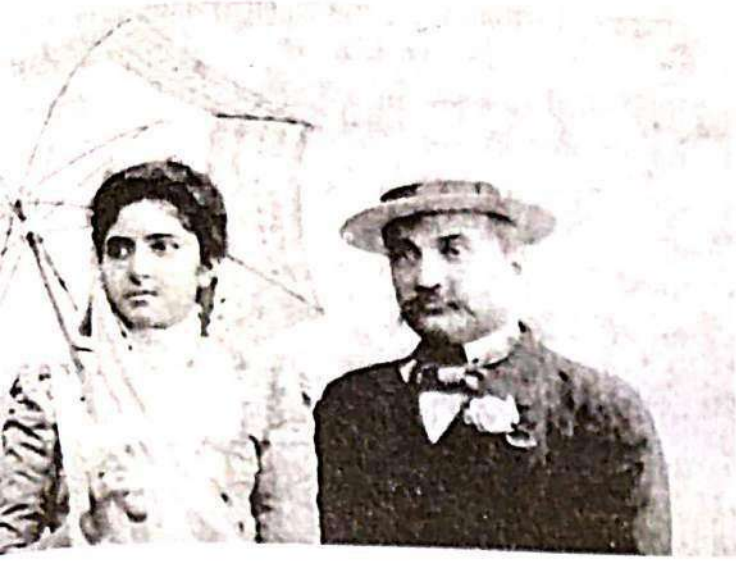
एक दिवशी ती कॉलेजमध्ये ब्रेक टाईममध्ये मुलींसोबत बाहेर पाय मोकळे करण्यासाठी गेली असता एक प्रसंग घडला. आपल्या आयुष्यात येणारी प्रत्येक व्यक्ती ही अशीच येत नसते. तिचे व आपले काही ऋणानुबंध असतात, म्हणून तर आपण एवढ्या लोकसंख्येत त्याच व्यक्तीशी भेटतो. तसच काहीस रोहिणीच्या बाबतीत झालं. तिला तेथून तरुण मुलगा गाडीवरून दिसला. तिने त्याच्या चेहऱ्यावरचे भाव न्याहाळले तो खूप शांत व सभ्य दिसत होता. पण त्याने एवढ्या मुली आजु बाजूला होत्या तरी त्याने नजर वर करून सुद्धा त्यांचेकडे पाहिलं नाही. तिला ते खूप मनाला भावलं का कुणास ठाऊक, पण ती छोट्या छोट्या गोष्टीत चांगुलपणा व आपलेपणा शोधत असे. तो क्षण तिने आपल्या मनात टिपला. ती कॉलेजमध्ये इतर कार्यक्रमात सुद्धा भाग घेत होती. अशाच एका कार्यक्रमाध्ये तिने सहभाग घेतला होता. तेव्हा जाताना तिला एक तरुण एकसारखा तिला पाहत होता. ती दिसायला सुंदर पण सावळी होती तिचं लक्ष नव्हते पण अचानक तिची नजर त्या तरुणावर पडली व तिने ओळखलं की तो तिच्याकडे पाहत होता, पण तिने नजरेला नजर न मिळवता पापण्याखाली केल्या; पण तो तरुण मात्र तिच्याकडे पाहतच होता. तिने त्या संस्कारी व शांत मुलाचे वर्णन करून ह्या असभ्य व्यक्तीशी तुलना केली व किती कमी मुलं या जगात अशा

विचारांची व संस्कारांची आहेत असं तिने विचार केला. तो संसारीक असेल तर आपण त्याचा सारखा विचार करणं चुकीचं आहे असं तिने ठरवलं. ती एक भावनिक व चुकीचं गोष्ट सहन न करणारी मुलगी होती. ती तिच्या अभ्यासात मग्न होती. तेवढ्यात तिला एक आवाज आला व तो आवाज तिला हवाहवासा वाटला. तिने दरवाजा उघडून बघितलं तर तो मुलगा तिच्या घराबाहेर कोणाशी तरी संवाद करता होता. त्याला पाहताच तिच्या हृदय धडधडू लागले. ते जाणवताच तिने दरवाजा बंद केला. दरवाजा बंद करताच ती म्हणाली "मला असं का होतय त्या व्यक्तीला पाहताच हे चुकीचं आहे, मला स्वतःला सावरलच पाहिजे." अस म्हणणारी रोहिणीला हे मात्र माहीतच नव्हत की प्रेम करायला लागत नाही तर ते आपोआप होतं. कदाचित असच काहीसं रोहिणीच्या बाबतीत झालं होतं. पण ते तिला अजून उमगलं नव्हतं. कस असतं ना प्रेम आपल्या आसपास असतं पण ते आपल्याला दिसत नाही, पण जाणवत. तिच्या मनात म्हणून त्याच्या बदल जागा निर्माण झाली होती.

कधी समोर तू यावे व न बोलताच माझ्या नजरेतले तुझ्या नजरेने समजून घ्याव.

ती खूप अस्वस्थ झाली होती. तिच्या मनातून तो जातच नव्हता. तिचं मन कुठे रमेनास झालं म्हणून ती मंदिरात जाऊ लागली. तेवढ्यात तिला एक मुलगी फोनवरती बोलताना दिसली. ती असं बोलत असताना तिच्या कानावर शब्द पडले, "तु माझ्यावर प्रेम करतोस ना आपण सगळं घरी सांगू" असं म्हणताच तिच्या मनात मात्र कसलीतरी अस्वस्थता जाणवत होती. तिने ठरवलं आपण तसं कधीही करायच नाही ती जरा नाराज झाली.

असचं एक दिवस ती अंगणात अभ्यास करत बसली होती. तोच युवक तिच्या घराकडे येत होता. तिला ते पटेना तेव्हा तिने पुन्हा डोळे चोळत तिने पाहीलं तर तो तोच व्यक्ती होता. तो जवळ आला व त्याने तिला विचारलं की..... "हे गृहस्थ इथेच राहतात का?" त्याच वेळी ती मात्र त्याच्या येण्याने आपलं होश गमावून बसली होती. पण त्याने ते विचारताच ती दचकून जागी झाली व तिच्या लक्षात आली की तो इतर कोणाच्या नाहीत. तो आपल्याच घरी आला आहे असं समजताच तिने त्याला घरात बोलावलं. त्याचं काम झालं व तो जाण्याची परवानगी घेणार तेवढ्या तिच्या घरच्यांनी त्याला जेवणाचा आग्रह केला. तो थांबला पण त्या एवढ्याशा काळात सुद्धा रोहिणीला त्याचा खरेपणा जाणवला. तो आपल्याच घरातला आहे असं तिला जाणवत होतं, माझ्या



प्रेम म्हणजे नक्की काय ?

कु. आमृता कदम

बी.एस्सी.भाग-३

ताजमहाल आपण जगातील सर्वात मोठं प्रेमाचं प्रतिक मानतो; पण हे सरासरी खोट आहे. मुघलांच्या बादशाहा शहाजान याने आपल्या राणीसाठी म्हणजे मुमताजसाठी सुंदर असा ताजमहल बांधला; पण भारतात ताजमहला पेक्षा मोठे असं एक गुप्त ठिकाण आहे. जे खऱ्या प्रेमाचं प्रतिक आहे. येथे जाण्यासाठी कोणतीही प्रवेश फी आकारली जात नाही. इथे लाखो लोक रडत रडत येतात. पण हसत हसत घरी जातात.

हे सुंदर असं आश्चर्यकारक ठिकाण कोणतं आहे माहित आहे काय ? पण त्या आधी प्रेम म्हणजे नक्की काय हे जाणून घेऊ; पण याचं उत्तर मला माहित नाही. मी माझ्या कल्पनेतून तुम्हाला एवढ्या मोठ्या प्रश्नाचं उत्तर देऊ शकत नाही. पण एका माणसाची खरी खरी गोष्ट सांगून ह्या प्रश्नाचं उत्तर नक्की देऊ शकते. त्याचं नाव आहे. धोराबजी टाटा आपल्या सर्वांना रतन टाटा माहितेत. जेआरडीची महानता ही मानतो आणि जमशेटजींनी प्रतिकात्मक कथा तर आपण लहान मुलांना ही सांगतो. पण माझ्या गोष्टींचे हीरो आहेत धोराबजी टाटा. यांच्या जीवन चरित्रावरून आपण प्रेमाचा खरा अर्थ जाणून घेऊ शकतो. १९२८ ज्या वेळी आपला भारत देश परकियांच्या साखळदंडांनी बांधला गेला होता. त्यावेळी धोराबजींनी भारताच्या पहिल्या हॉकी टीमला ऑलिंपिक खेळण्यासाठी प्रयोजित केले. त्यांना मदत केली. कारण त्यावेळी भारत प्रथमच ऑलिंपिकमध्ये भाग घेत होता आणि नंतर याचं हॉकी टिमने भारताला ऑलिंपिक मध्ये प्रथमचं सुर्वण पदक मिळवून दिलं. खरंच धोराबाजी खूप थोर व्यक्ती होते. १४ फेब्रुवारी १८९८ ला म्हणजे आजच्या व्हॅलटाईन डेला त्यांचा विवाह या गोष्टींची हिरोईन मेहरबाई यांच्याशी झाला. त्यांचा हा विवाह एक अद्भूत विवाह होता. एक सुंदर

असं खरखुरं प्रेम होतं. प्रेमामध्ये एकमेकांना भेट वस्तु दिल्या जातात. तसेच लग्नाच्या दुसऱ्या वाढदिवसाला धोराबाजींनी आपल्या बायकोला मेहरबाईला एक सुंदर अशी छोटीशी भेट दिली. एक हिरा.....साधारण हिरा नाही. कोहीनूर हिऱ्यापेक्षा दोन पट्टीने मोठा हिरा ज्याचं वजन २४५ कॅरेट आणि किंमत एक लाख पौंड म्हणजेच आजच्या काळात १३१ करोड. या हिऱ्याचं नाव होतं जुबली हिरा हा हिरा लंडनमध्ये बनवला गेला होता. ज्या कारागिरांनी या हिऱ्यावर काम केलं त्यांना त्यावेळी वाटलं होतं की इंग्लंडच्या महाराणीच्या मुखुटावरील ताज असेल हा हिरा. पण टाटांचा काही वेगळच नियोजन होतं. त्यांनी हा हिरा आपल्या बायकोसाठी मेहरबाईसाठी खरेदी केला. मेहरबाई होतीच तेवढी खास. जेव्हा सगळं जग स्त्री मताला प्राधान्य देत नव्हतं. किंमत देत नव्हतं; त्यावेळी त्यांनी प्रश्न विचारला कि, “आमच्या स्त्रिया या महिला प्रतिनिधी लिडर का बनू शकत नाहीत ?” मेहरबाईला यु.एस. च्या राज्याला भेटायचं असो किंवा इंग्लंडच्या राणीला त्यावेळी त्या ड्रेस नाही तर त्या नेहमी साडी नेसायच्या आणि आपल्या परंपरा खूप शांततेने त्यांना दाखवायच्या आणि त्याच बरोबर हा जुबली हिरा सुद्धा. जो हिरा इंग्लंडच्या महाराणीचा सुद्धा झाला नाही. तो टाटांनी मेहरबाईसाठी खरेदी केला. प्रेम म्हणजे नक्की काय असतं ? खुप महागडे गिफ्ट एकमेकांना देणं म्हणजे प्रेम तर मग विचार करा आज हा हिरा कोठे गेला.

जमशेटजी टाटा नंतर धोराबाजी टाटांनी संपूर्ण उद्योग, कारभार सांभाळला. टाटा भारतातील सर्वात उत्कृष्ट कंपनी होतीच; पण स्टील कंपनी मध्ये विश्वातील सर्वा उत्कृष्ट कंपनी बनण्याच्या मार्गावर होती. .. पण टाटांवर सुद्धा कुणाची तरी वाईट नजर लागली. पहिल्या महायुद्धानंतर टाटांवर संकटांचा डोंगर कोसळला आणि त्याच वेळी नेमके कामगारांचे संप, चळवळी सुरु होत्या. १९२४ मध्ये टाटांना कळले की, टाटा स्टील कंपनीतील सर्व पैसे संपत आले आहेत. कामगारांना त्यांचा पगार देण्याइतके सुद्धा पैसे शिल्लक नव्हते. आपल्या

(प्रवास वर्णन) गोवा एक निसर्गरम्य आठवण !

कु. करिश्मा दत्तात्रय कदम
बी.एस्सी.भाग-३

प्रवासाचा एक वेगळाच सुखद अनुभव असतो. प्रवास हा मानवी जीवनातील एक महत्त्वपूर्ण भाग आहे. प्रत्येक प्रवासात काही न काही आठवणी तयार होतात. परंतु काही प्रवास असे असतात की जे आयुष्यभर अविस्मरणीय राहतात. प्रवासाने दैनंदिन कामाचा सर्व थकवा व चिंता दूर होऊन आनंदाची प्रामी होते. संशोधनातून सिद्ध झाले आहे की सुंदर निसर्गातील प्रवास आपले आरोग्य आणि बुद्धीला चालना देतो.

मागील वर्षी उन्हाळी सुट्ट्यांमध्ये आम्ही देखील दैनंदिन कामाला ब्रेक लावून गोवा फिरायला जाण्याचे ठरवले. गोवा जाण्याचा हा निर्णय माझ्या वडिलांनी घेतला होता. गोव्याचा हा प्रवास अतिशय रोमांचक, साहसिक आणि मनोरंजक होता.

आमच्या गोवा प्रवासाची सुरुवात रेल्वेने झाली. रेल्वेचा प्रवास माझ्यासाठी नेहमी मनोरंजक ठरला आहे. लहानपणापासूनच मी रेल्वेची यात्रा करित आहे. माझे नाना नाशिक मध्ये राहतात आणि आम्ही सांगलीत. उन्हाळ्याच्या सुट्ट्या मध्ये दरवर्षी रेल्वेने प्रवास करित मी नानाच्या गावी जायचे. या वर्षी देखील रेल्वेचा प्रवास करण्याच्या संधी मिळाली होती, परंतु ती नानाच्या गावाला नव्हे तर निसर्ग सौंदर्याने नटलेल्या गोव्याला जाण्यासाठी!

गोव्याचा हा रेल्वे प्रवासातील क्षण माझ्या जीवनातील अविस्मरणीय क्षण होता. या प्रवासात माझ्या सोबत आई-वडील, माझा भाऊ व मोठी बहिण होते. रेल्वेमध्ये प्रवेश करता बरोबर मी खिडकीकडील सीट पकडली आणि हळू-हळू करत रेल्वे सुरु झाली. आता रेल्वेने गती धरली होती. माझ्या आईने आमच्यासाठी स्वादिष्ट बिर्याणी बनविली होती. काही वेळानंतर आम्ही सर्वांनी मिळून बिर्याणी खाल्ली.

रात्रीची वेळ असल्याने बाहेरचे दृश्य काही खास दिसत नव्हते म्हणून आम्ही पत्ते खेळण्याचा निर्णय घेतला.

माझी दीदी, भाऊ आणि मी सर्वात वरच्या बर्थवर जाऊन बसले. तेथे आम्ही आपल्या पत्यांचा खेळ सुरु केला. ४-५ पत्यांचे डाव खेळल्यानंतर आम्ही अंताक्षरी खेळायचे

ठरवले. एक एक जण गाणी म्हणू लागलो. आमच्या रेल्वे डब्यात आमच्या शिवाय कोणीही नव्हते. टीसी च्या म्हणण्यानुसार ज्या कुटुंबाने आमच्या डब्यात सीट बुक केली होती. त्यांनी आपली बुकींग ऐनवेळी कॅन्सल केली. डब्यात आम्हीच असल्याने कोणीही रोकटोक करणारे नव्हते.

पत्ते आणि अंताक्षरीचा खेळ झाल्यानंतर आम्हाला भूक लागायला लागली. नाश्ता म्हणून आम्ही बॅगेतून चिप्स व बिस्कीटचे पॅकेट काढले. मस्तपैकी स्वाद घेत चुटकुले ऐकत आम्ही प्रवास करू लागला. आता रात्रीचे १ वाजले होते म्हणून आम्ही झोपण्याचा निर्णय घेतला. सकाळी जेव्हा मला जाग आली तेव्हा ५ वाजले होते. बाहेर हल्का प्रकाश पडला होता, पण अजून सूर्य उगवला नव्हता. मी खिडकी जवळची जागा सांभाळली व बाहेर पाहू लागलो.

हिरवे-हिरवे शेत, सुंदर दिसणारे लहान मोठे पर्वत आणि लांब लांब रस्ते मला रोमांचित करित होते. इतके सुंदर निसर्गसौंदर्य मी आजवर पाहिले नव्हते. आत गोवा जवळ आला होता. गोव्याचे नैसर्गिक सौंदर्य डोळ्यात साठवता येत नव्हते. मी माझा मोबाईल काढला व एक एक दृष्याची फोटो टिपू लागलो. जवळपास चौदा तासांच्या प्रवासानंतर आम्ही गोवा पोहचलो. ज्या ठिकाणी पोहचण्यासाठी प्रवास इतका सुंदर होता. ते ठिकाण अर्थात गोवा त्या पेक्षाही सुंदर होते. माझ्या वडिलांनी गोव्यातील प्रसिद्ध हॉटेलमध्ये रुम बुक केली होती. गोव्याच्या सुंदर समुद्र किनारा सर्व चिंता आणि तणाव दूर करतो.

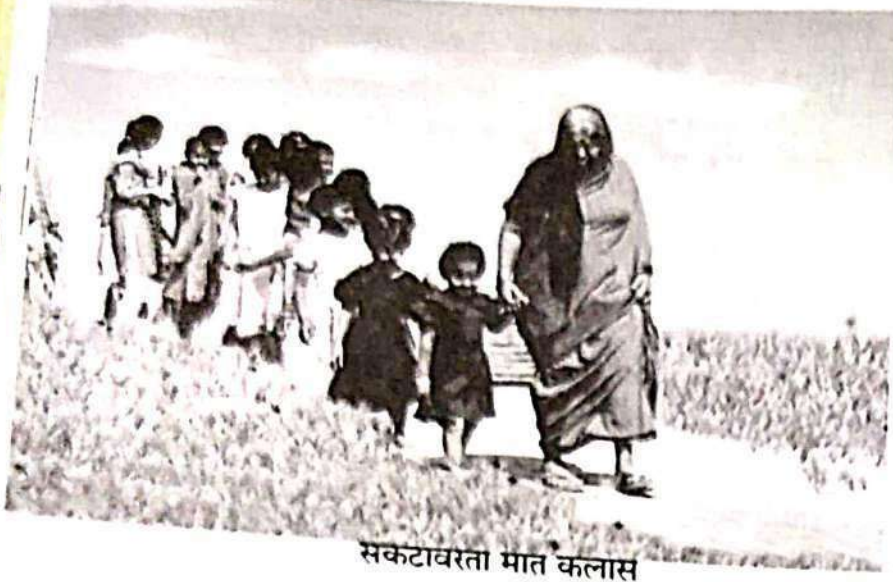
आम्ही गोव्याला '६' दिवस राहिलो. यानंतर पुन्हा त्याच रस्त्याने प्रवास करित सांगलीला आलो. आशा पद्धतीने गोव्याची ही प्रवास यात्रा माझ्या जीवनातील अविस्मरणीय रेल्वे प्रवास होता.



‘अनाथांची माय सिंधुताई सपकाळ’

कु. अंकिता सर्जेराव कारंडे

बी.ए.भाग-३



सकटावरता मात कलास

झालीस अनाथांची माय

पोरका झाला आज महाराष्ट्र

तुझ्या लेकरांनी खाल्ली हाय...!!

सिंधुताईचा जन्म १४ नोव्हेंबर १९४८ साली वर्धा जिल्ह्यातील पिंप्री मेघे गावात आणि ब्रिटिश भारतातील बेरार येथील अभिमन्यू साठे या गुराख्याच्या घरी झाला. एक अवांछित मूल असल्याने, त्यांचे नाव चिंधी (“फाटलेल्या कापडाचा तुकडा”) ठेवले. पण हीच चिंधी अनेक फाटक्या टिगळांना जोडते. याचा त्या वेळी कोणी विचारही केला नसेल. अत्यंत गरिबी, कौटुंबिक जबाबदाऱ्या आणि लवकर लग्न यामुळे त्यांना चौथी इयत्ता उत्तीर्ण झाल्यानंतर शाळा सोडावी लागली.

सपकाळ यांचे वयाच्या १२ व्या वर्षी श्रीहरी सपकाळ यांच्याशी लग्न झाले, जे त्यांच्यापेक्षा २० वर्षांनी वयाने मोठे होते. लग्नानंतर त्या वर्धातील सेलू येथील नवरगाव गावात गेल्या. हे लग्न फार काळ टिकले नाही आणि वयाच्या २० व्या वर्षी, त्यांना त्यांच्या मुलीसोबत नवऱ्याने सोडून दिले.

घरी प्रचंड सासुरवास होता. कुटुंबात शैक्षणिक वातावरण नाही. जंगलात लाकूडफाटा, शेण गोळा करताना सापडलेले कागदाचे तुकडे माई घरी आणायच्या आणि उंदराच्या बिळांत लपवून ठेवायच्या. क्वचित घरी एकट्या असल्यातर त्या अभ्यास करण्याचा प्रयत्न करीत.

अठराव्या वर्षापर्यंत माईची तीन बाळंतपणे झाली. त्या चौथ्या वेळी गर्भवती असताना त्यांनी त्यांच्या

आयुष्यातला पहिला संघर्ष केला. तेव्हा गुरे पाळणे हा व्यवसाय असायचा. गुरेही शेकड्यांनी असायची. त्यांचे शेण काढता काढता वायकांचे कंवरडे मोडायचे. शेण काढून बांध अर्थमेल्या व्हायच्या पण त्याबद्दल कोणतीही मजुरी मिळायची नाही. रस्त्यावर मुरुम फोडणाऱ्यांना मजुरी, शेण काढणाऱ्यांना नाही. या शेणाचा लिलाव फॉरस्ट्यांना करायचे. इथे सिंधुताईनी बंड पुकारले आणि लढा सुरु केला. त्यामुळे या लिलावात ज्यांना हप्ता मिळायचा. त्यांच्या हप्त्यावर गदा आली. हा लढा जिंकल्या पण त्यांना लढ्याची जबर किंमत चुकवावी लागली. बाईच्या या धैर्याने गावातील जमीनदार, दमडाटी करण्याऱ्यांचे मन दुखावले गेले होता. जंगलखात्याकडून येणारी मिळकत बंद झाली.

वनवास तुझ्या नशिबी जरी

राहिलीस तू माई खंबीर

प्रत्येक अनाथांची आई होवून

दिलीस तू साऱ्यांना धीर..... !

जीवनातील संघर्ष : दमडाजीने सिंधुताईच्या पोटातील मुल आपले असल्याचा प्रचार सुरु केला. नवऱ्याच्या मनात त्याच्या चारित्र्यबद्दल संशय निर्माण झाला आणि पूर्ण दिवस भरलेल्या ताईना त्याने बेदम मारून घराबाहेर काढले. गुरांच्या लाथा बसून मरतील म्हणून तथा अर्धमेल्या अवस्थेत त्यां गोठ्यात आणून टाकले. त्या अवस्थेत त्यांची कन्या जन्माला आली. नवऱ्याने हाकलल्या नंतर गावकऱ्यांनीही हाकलले. माराने अर्धमेल्या झालेल्या सिंधुताई माहेरी आल्या. पण सखळ्या आईनेही पाठ फिरवली. एकदा जळगाव जिल्ह्यातील पिंपराळा स्टेशनवर त्यांनी आत्महत्येचा प्रयत्नही केला.

परभणी-नांदेड-मनमाड रेल्वे स्टेशनांवर सिंधुताई भीक मागत हिंडायच्या, चतकोर भाकर, उष्टावलेले एखादे फळ हाती लागेल म्हणून रात्रभर रेल्वे रुळांच्या कडे फिरायच्या. मग पुन्हा भीक मागत पोट भरणे सुरु झाले. सिंधुताई दिवसभर भीक मागायच्या आणि रात्री स्टेशनवर झोपायच्या. पण तिथे त्यांनी कधी एकटे खाल्ले नाही. स्टेशनवरच्या सगळ्या भिकाऱ्यांना बोलावून त्या मिळालेल्या अन्नाचा काला करायच्या आणि मग सर्व भिकारी एकत्र बसून जेवायचे. त्यांनीच २१ वर्षांच्या ताईना संरक्षण दिले. दोन दिवस काहीच भीक मिळाली नसल्याने त्यांच्या लक्षात आले

अनंत रूपात मी....

राजमाबी शहानवाज यंत्रवाले
स्त्री.कॉम.भाग-२



पूर्वीच्या काळात पुरुषप्रधान संस्कृती व आज स्त्रीप्रधान संस्कृती आहे. आज मी कुठे नाही असे नाही. स्त्री परंपरा झुगारून, स्त्री शिक्षणासाठी लढणारी सावित्रीबाई म्हणजेच आजच्या युगात आपल्या भारतातील पहिली शिक्षिका त्यांनी अनेक कठिण गोष्टी सहन केल्या अनेक अत्याचार सहन केला. त्याच प्रमाणे झांशीसाठी सिंह गर्जना करणारी लक्ष्मीबाई त्यांनी झांशीसाठी आपल्या प्राणाचे त्याग करण्यासाठी त्या मागे सरकल्या नाहीत. त्याच बरोबर कृष्ण सोबत प्रेमात रंग उधळणारी राधीका, स्वराज्यासाठी किंवा स्वराज्य प्रेरिका शिवबा माता राजामाता माँ जिजाई यांनी आपले आयुष्य शिवबांना घडविण्यासाठी, त्यांना शूरवीर बनवण्यासाठी घालवले आणि अगदी साधारण स्त्रीची जरी गोष्ट अथवा त्या स्त्रीच्या आयुष्याची बात घेतली तर ती पती सोबत शेतकामात कष्टात रमून गीत गाणारी ती स्त्री बहिणाबाई असे किती रूपात आहे मी. आजच्या या युगात तर विज्ञान क्षेत्रात असणारी, आपल्या सार्वची कल्पना चावला त्यांनी तर या जगासाठी आपले प्राण केले.

आपल्या साधारण स्त्रीचे जीवन घेतले तर ती म्हणते की माझा जन्म तर या जगामध्ये एकदाच झाला आहे. पण त्या एका जीवनामध्ये अनंत किरदार निभावले आहेत. माझ्या जीवनाची वाटचाल घेतली तर माझा पहिला जन्म एका पती-पत्नीच्या पोटी जन्म घेते आणि त्या नात्याचं नाव मुली नावाने

ओळखले जाते आणि दुसरा जन्म म्हणजे म्हणतात ना मुली हे परक्याचे धन असते म्हणजे तिला दुसऱ्याच्या घरी सून म्हणून जाणारी किंवा दुसऱ्याची पत्नी म्हणून जाणारी किंवा जगणारी हा माझा दुसरा जन्म आहे.

खरं सागायचं म्हणजे या दुसऱ्या जन्मात माझे म्हणून स्वतःचे म्हणून काहीच नसते. गळा माझा असतो पण गळ्यामध्ये मंगळसुत्र दुसऱ्याच्या नावाचे असते. केसामधला भांग माझा असतो पण सिंदूर दुसऱ्याच्या नावाचे. पायात जोडवे त्याच्या नावाचे. हातामध्ये बांगड्या त्याच्या नावाच्या आणि इथपर्यंत की पोट / किंवा गर्भाशय माझे त्या मुलाला मी माझ्या पोटात नऊ महिने मी ठेवणार आणि त्याला जन्म देताना त्याच्या वेदना मी सहन करणार पण ते बाळ जन्म घेतल्यानंतर त्या बाळाच्या नावाच्या मागे दुसऱ्याचे नाव आणि आडनाव सुद्धा दुसऱ्याचे असते हा आहे माझा दुसरा जन्म. अतिशय मनाला जास्त स्पर्श करणारा आणि माझा तिसरा जन्म आणि शेवटचा जन्म म्हणजे तो हा की जेव्हा एक स्त्री मुलगी बनते. पत्नी बनते आणि ती शेवटी जन्मी आई बनते. हा तिचा शेवटचा जन्म असतो. त्या स्त्रीचा ती स्त्री या तीन जन्मात आपले संपूर्ण आयुष्य दुसऱ्यासाठी घालवते.

का ? असे म्हणावे की तिचे संपूर्ण आयुष्य दुसऱ्या समोर ठेवते. पण अनेक ठिकाणी तिच्यावर बलात्कार सारख्या भयानक अपघात स्त्री वर केले जातात. आता समजवण्याची

वेळ आली आहे की त्या मुली किंवा स्त्रीचा साधारण राहिल्या नाहीत. जोपर्यंत महान कर्णणाची क्षमता आहे तो पर्यंत त्या महान कर्णतान; पण ज्यावेळी त्याची सहजज्ञती समाप्त होते किंवा संपून जाते. त्यावेळी ती स्त्री दुर्गाचे, चंडीचे कालीचे रूप घेते आणि त्या राक्षसाचे वध करणे ही आहे आजची स्त्री. माझे अनेक रूप आहेत. या जगापध्ये ते म्हणजे मी आज कोणाची मुलगी आहे. पत्नी आहे, सुन आहे, बहिण आहे. त्रिवल्गाची मैत्रिण आहे आणि एका शिक्षकाची मी प्रेमिका आहे आणि हे संपूर्ण ज्ञान्यामंतर माझे वध झाले तरी माझे रूप संयत नाही. त्यावेळी मी एक आजी आहे. किती सांगू माझे रूप मी एका जन्मान मी किती तरी रुपांचे किरधार निभावते; पण मला म्हणजे स्त्रीला काहीही प्रश्न पडत नाही की मी कोणत्या किरधारत मी कमी तर नाही, तिला कितीही त्रास झाला तरी तिच्या चेहऱ्यावरती एक सुखदाम हमे अमते. ती दुसऱ्यांना कधी दाखवून देत नाही ही अमते एक स्त्री.

ती स्त्री जी सर्व क्षेत्रांमध्ये काम करते तीच स्त्री याच्या अगोदर कोणीही तिला महत्त्व देत नव्हते. आज ती

आभाळ्यापर्यंत आपल्या नेतृत्वाने, कर्तृत्वाने पोहचले आहे. जाता-जाता ऐवढे सांगते की.

मी एक आई
पती हा माझा स्वधर्म
मुले माझे दैवत
घर माझे मंदीर
धडपड ही माझी पूजा
दुरितांचे तिमिर जावो.
ही माझी प्रार्थना
अन् सामाजाचा आशीर्वाद
हा माझा प्रसाद

आज 'सामर्थ्य आहे चळवळीचे जो करील तर परंतु येथे अधिष्ठान पाहिजे तिथं फक्त स्त्रीचे फक्त स्त्रीचे स्त्रीचे'. मला येवढेच सांगायचे आहे की माझा सम्मान माझी पूजा करून नका; पण मला अनंत रुपांना लाया मारू नका.....

हो मी तुझं आयुष्य बोलतोय !

राजमाधी शहानवाज यंत्रवाले

बी.कॉम.भाग-२

सांगितलं होत मला वेळ दे
मला मनसोक्त जगून हो ॥२॥
मी आज आहे उद्यानाही
माझा काय भरोसा नाही ॥२॥
तुझी तर सगळ्या जगाशी स्पर्धा चालु होती
त्यात कुठं होती तुझी आपुलकी अन् नाती
आपल्याच माणसासाठी कमवला जाणारा पैसा
पण त्यांच्या साठीच वेळ नव्हता पुरेसा
बहुतेक सुखाच्या मागे धावता धावता
तू मलाच विसरून गेलास
पैसा कमवत -कमवत तू
तुझ्यातला माणूस पण हरवत गेलास
तू फक्त पैसा कमवत गेलास
अन् नाती मागे टाकत गेलास
अजूनही वेळ गेली नाही
तू थोडं थांब मला वेळ दे
प्रियजनांना वेळ दे त्याचसाठी जग
त्यांच्यासाठी हसून बघ
त्यांच्यासाठी रडून बघ

पैसा मात्र कमी असे पण
त्यातचं तुझं खरं सुख असेल अन्
उद्या जरी मरणं आलं
तुझ्या चेहऱ्यावर समाधानाचं हसू असेल
म्हणून म्हणते
मला एकदा तरी जगून बघ
एकदा तरी जगून बघ



भ्रष्टाचार - एक चिंता

नेहा बजरंग कुंभार
बी.कॉम.भाग-२

भ्रष्टाचार हा मानवी जातीला लागलेली एक प्रकारची कीड आहे. भ्रष्टाचार म्हटले की, सामान्य माणसाला जगू न देणारा व त्यांच्यापासून सत्ता, संपत्ती हिरावून घेणारा एक जिवंत राक्षसच म्हणावा लागेल. भ्रष्टाचार या शब्दाचा शब्दशः अर्थ घेतला तर तो होतो भ्रष्ट वागणूक होय. आपल्या स्वतःचा फायदा व्हावा म्हणून समाजातील सर्व मूल्य बाजूला सारून केलेले कार्य म्हणजे भ्रष्टाचार होय. भ्रष्टाचार हा भारत देशात वेगाने वाढत आहे. त्याच बरोबर तो वेगाने पसरत आहे. जर वेळेवर थांबलो नाही. तर याचा परीणाम खुपच रुद्र होईल. भारतात असे कोणतेही क्षेत्र राहिलेल नाही की जे भ्रष्टाचारापासून मुक्त आहे. वैद्यकीय सेवा क्षेत्र हे सध्याच्या काळात चांगले वाटत आहे. परंतू आता त्याला देखील भ्रष्टाचाराची कीड लागली आहे. भ्रष्टाचाराचा सर्वात महत्त्वाचा घटक म्हणजे माणसाचा स्वभाव, हाच भ्रष्टाचारास महत्त्वाचा जबाबदार असणारा घटक आहे.

संकलन करणारे घ्यायला गेल्यावर फसवे बियाणे देणारे दुकानदार आणि खतांच्या बाबतीत देखील जास्त पैसे घेणारे दुकानदार हे सर्व भ्रष्टाचारी आहेत. भ्रष्टाचार हा कोणत्या स्तरावर होतो आहे. यापेक्षा तो किती जास्त होतो आहे याची जाणीव सगळ्यांना होणे गरजेचे आहे.

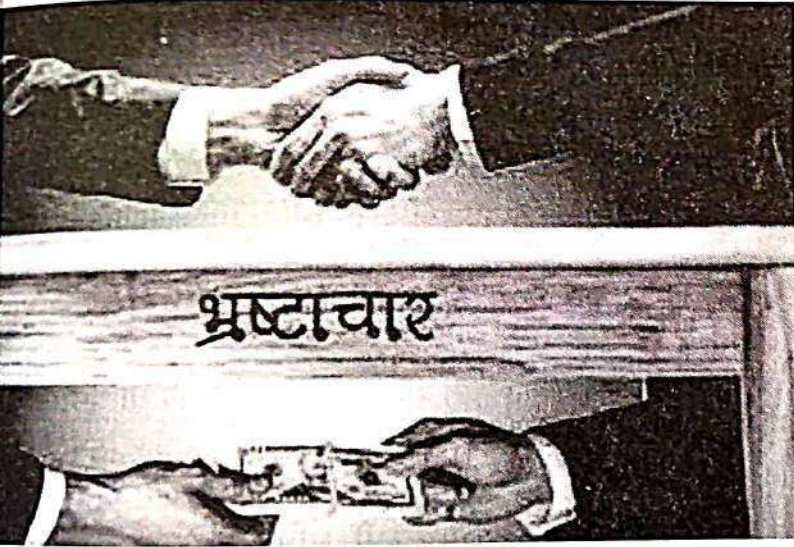
भ्रष्टाचाराचे स्वरूप :

अनेक उदाहरणांवरून आपण भ्रष्टाचाराच्या स्वरूपाचे आकलन करून घेऊ शकतो.

- १) सरकारी साधनसाहित्याचा गैरवापर करणे.
- २) कायदेशीर उत्पन्नापेक्षा आधिक संपत्ती गोळा केलेली असणे.
- ३) लाच न देणाऱ्यांची कायदेशीर कामे ही न करणे किंवा विलंबाने करणे किंवा योग्य प्रकारे न करणे.
- ४) समान न्यायाचे तत्त्व न पाळता नोकऱ्या देणे.
- ५) पदाची ओळख दाखवून स्वतःची कामे करून घेणे उदा. कर अधिकाऱ्याने कमी पैसे देवून किंवा मुळीच पैसे न देता व्यापाराकडून वस्तू मिळवणे.
- ६) ठराविक व्यक्तीला किंवा व्यक्तींना हव्या त्या पदावर व हव्या तेव्हा बदल्या किंवा बढत्या देणे.
- ७) कागदपत्रात हवा तसा बदल करून बोगस कागदपत्रे तयार करून सार्वजनिक कामांसाठी मंजूर झालेल्या आनुदानाचा अपहार करणे.

वरील सर्व प्रकार पैसे मिळविण्याच्या आशेने होतात. परंतू शासकीय कर्तव्य पार पाडण्यासाठी वेळ न देणे, कार्यालयात उशीरा येणे किंवा लवकर जाणे. कार्यालयात कार्यालयीन कामांऐवजी दुसरीच कामे करणे. या प्रकारांचाही समावेश व्यापक अर्थाने भ्रष्टाचारास होण्याची आवश्यकता आहे. कारण यामुळे कामे होत नाहीत किंवा विलंबाने होतात किंवा योग्य प्रकारे होत नाहीत. परंतू कर्मचारी, अधिकाऱ्यांच्या वेतनावर व प्रशासनावर खर्च होत राहतो. भ्रष्टाचाराचा हा प्रकार देखील अतिशय घातक असून तो गंभीरपणे घ्यायला हवा.

कार्यपद्धती गुंतागुंतीच्या असल्याने किंवा त्यांच्या विषयी अज्ञान असल्याने कायदेशीर कामे ही वेळेत होत नाहीत किंवा केली जात नाहीत. त्यामुळे सामान्य माणूस लाच घ्यायला प्रवृत्त होते. या प्रकारात नियमितता आली की, हे सर्व सामान्य



भ्रष्टाचार

भ्रष्टाचार हे व्यक्तीचे असे आचरण आहे. ज्यामध्ये तो स्वतःच्या स्वार्थासाठी देशाचा क्षणभर देखील विचार न करता कुठल्याही मोठ्या संकटात देशाला ढकलू शकतो. मग यात फक्त राजकीय नेतेच नव्हे तर कंत्राटदार, वाहतूक सेवक, सरकारी कर्मचारी, देशाचे रक्षणकर्ते पोलीस यांचाही समावेश होतो. सामान्य स्तरावर बघितले तर आपला शेतकरी देखील दुधात पाणी किंवा इतर भेसळ करून एक प्रकारचा भ्रष्टाचारच करत असतो. त्या शेतकऱ्याला वजनात मारणारे तर दुध

कोणालाही लाच न देण्याची शपथ घेऊन, आपल्या मालात भेसळ न करून किंवा एखादा भ्रष्टाचार करत असेल तर त्याची माहिती सरकारला देऊन भ्रष्टाचार मिटवण्यासाठी मदत करू शकतो. भ्रष्टाचार हा तोपर्यंत थांबणार नाही. जो पर्यंत प्रत्येक नागरीक आपली सामाजिक जबाबदारी उचलणार नाहीत. थोडे कष्ट पडले तरी चालतील पण मी चुकीचे वर्तन करणार नाही. अशी प्रवृत्ती जोपर्यंत भारतातील प्रत्येक माणसात येत नाही. तोपर्यंत आपला भारत भ्रष्टाचाराला मुक्त होणार नाही. आपल्याला भारताची प्रगती व्हावी अशी वाटत असेल तर आजपासून सर्वांनी प्रतिज्ञा करावी मला कितीही त्रास पडला, कामाला कितीही वेळ लागला तरी मी भ्रष्टाचार खतपाणी नाही आणि इतरांनाही करू देणार नाही. आपण भ्रष्टाचार कमी करण्याचा प्रयत्न करू तेव्हाच देशाची प्रगती आणि विकास होईल. जयहिंद !

■ ■ ■

तुझ्यातली तू

गवसणी घाल या आकाशाला...
तुज कोणी बांधले आहे ?
तोड तुझ्या दुबळ्या संस्कृतीचे पारा
तुज तिनेच जखडले आहे....
दिवस बनव स्वतःचा
आणि हो जागी तू...
कारण या दुनियेलाही बघायचीय
कारण या दुनियेलाही बघायचीय
तुझ्यातली 'तू'...

■ ■ ■

कु. करिश्मा दत्तात्रय कदम
बी.एस्सी.भाग-३



आयुष्य

कु. करिश्मा दत्तात्रय कदम
बी.एस्सी.भाग-३

आयुष्यभर सोबत असून
जवळ कधी बसत नाही
एकाच घरात राहून आम्ही
एकमेकांस दिसत नाही.

हरवला तो आपसांतला
जिव्हाळ्याचा संवाद
एकमेकांस दोष देऊन
नित्य चाले वादविवाद

धाव-धावं धावतो आहे.
दिशा मात्र कळत नाही
हृदयाचे पाऊल कधी,
हृदयाकडे वळत नाही.

इतकं जगून झालं पण.
जगायलाच वेळ नाही
जगतो आहोत कशासाठी
काहीच कसला मेळ नाही

क्षण एक येईल असा,
घेऊन जाईल हा श्वास.
अर्ध्यावरच थांबलेला
असेल जीवन प्रवास

अजूनही वेळ आहे.
थोडं तरी जगून घ्या
सुंदर आशा जगण्याला
डोळे भरून बघून घ्या.

■ ■ ■

स्त्री भ्रूण हत्या

कु. नेहा शामराव यादव, बी. ए. भाग - १

'पुरुषप्रधान संस्कृती आणि पुरुषवर्चस्वी समाज अशा प्रकारची मानसिकता असलेल्या समाजातील कुटुंबात मुलांच्या जन्माला प्राधान्य देऊन स्त्रियांच्या जन्मास विरोध केला जातो. अशा प्रसंगी स्त्रियांच्या पोटातील गर्भाचे निदान करून तो गर्भ स्त्रीचा असल्यास गर्भपात करून त्याला नष्ट करण्यात येते. त्यासाठी भारतात कायद्याने लिंग निदानाला बंदी आहे.

स्त्री भ्रूणहत्या म्हणजे स्त्रीला गर्भातच मारणे, तिला जन्माला येण्या अगोदर संपविणे होय. रस्त्यावरती कचऱ्यांच्या कुंडीत टाकणे. हे फार वाईट कृत्य होय.

छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या काळात स्त्रियांच्याकडे कोणी वाईट नजरने सुद्धा बघत नव्हते. त्या काळी जेवढ्या स्त्रीया सुरक्षित व त्यांना जेवढा सन्मान मिळत होता. तेवढा सन्मान या आलीकडच्या काळात मिळतो का ? हा प्रश्न निर्माण होतो आणि यांचे उत्तर कोणाला सापडलं नाही. आधी स्त्रियांना दुय्यम स्थान किंवा दर्जा दिला जात होता. त्यांना चूल आणि मूल यामध्ये अटकवून ठेवले होते. त्या स्वतःच्या पायावरती उभा राहायला तयार नव्हत्या. कारण त्यांना घरच्यांच्या विरोध होता. त्यामुळे स्त्रियांना कधी पुढे येण्याची संधी मिळाली नाही. आज आपण म्हणतो स्त्री सुधारली आहे.

ती स्वतःच्या पायावरती उभी आहे. खरेच ती स्वतःच्या पायावरती उभी आहे काय ? ती आकाशात उडू पाहात आहे. पण तिचे पंख आकाशात उडण्याआधी कापले जातात तिला आकाशात उडू दिले जाता नाही. तिला जगण्याचा हक्क आहे. तो तिला मिळू द्या असे म्हणतात की, 'एक स्त्री शिकली तर तिच अख्खं कुटुंब शिकत' पण महाराष्ट्रात नाही, इतर राज्यांमध्ये ही स्त्रियांना दुय्यम समजलं जात आहे. स्त्रीया पुढे येण्यासाठी सरकारने अनेक कायदे बनवले. पण ते कायदे प्रत्येक महिले पर्यंत पोहचले आहेत का ? यांचा विचार कधीच कोणीच केला नाही. आज स्त्रीभ्रूण हत्याचे प्रमाण खूप जास्त प्रमाणात आहे.

आज प्रगत राज्यांमध्ये स्त्रियांना समान संधी दिली जाते त्यांच्या विषयी मान, सन्मान आहे. अमेरिका, जर्मन, चीन, रशिया या देशांमध्ये महिलांच्या अब्रूशी खेळणाऱ्या नराधमाला भर चौकात उभं करून सर्वांच्या समोर त्यांच्यावरती गोळीबार करतात. कारण पुन्हा कोणी स्त्रीकडे अभ्रूकडे वाईट नजरने सुद्धा

बघणार नाही. म्हणून त्या देशांमध्ये स्त्रीया सुरक्षित आहेत. दक्षिण काशी समजल्या जाणाऱ्या परळी वैद्यनाथ ज्योतिर्लिंगाच्या गावी नाल्यात तब्बल नऊ स्त्री सापडली. शासनाच्या मते प्रत्यक्षात दोनच अर्भके सापडली पण या घटनेनं राज्यात खळबळ उडाली असून हा प्रकार भ्रूण हत्येच्या असल्याचे लक्षात आले. महाराष्ट्रातील वर्षाखालील बालिकांचे दर हजारी प्रमाण २००१ मध्ये ११ होते. २०११ मध्ये हे प्रमाण ८८३ पर्यंत म्हणजेच तब्बल १२ अंकांनी कमी आहे. पुरोगामी म्हणविणाऱ्या आणि पन्नास स्त्रियांना राजकरणात आरक्षण देण्याची भाषा करणाऱ्या महाराष्ट्रासाठी ही बाब नसुती चिंताजनक नाही तर गंभीर आ सर्वसाधारण लिंग गुणोत्तर ९५२ असावे. हा निकर्ष गृह धरला तर एका दशकांमध्ये महाराष्ट्र राज्यात चार लाख

हजार ६८० स्त्री भ्रूणहत्या झालेल्या आहेत. शासनाच्या एका परिपत्रकता नमूद केले आहे.

संपूर्ण मराठवाड्यामध्ये स्त्रीभ्रूण हत्या प्रमाण भयानक असून हिंगोलीमध्ये हे गुणोत्तर ५७ अंकां नऊने घटले आहे. तर परभणीत ५७ अंकां जालन्यात ५६, औरंगाबादमध्ये ४९, उस्मानाबादमध्ये ४९, अंकांमध्ये अधिक घसरण आहे. नांदेडमध्ये ३२ अंकांनी बीडमध्ये ९३ आकडा आहे.

भारतात या उलट आहे. रस्त्यावरून जाणाऱ्या स्त्रियांच्याकडे बघण्याची नजर, रस्त्यांनी एकटी बाई जात दिसली म्हटलं की, तिची छेड काढणे, तिचे फोटो काढणे, तिच्यावर वाईट कमेंट करणे ही आपल्या देशातील माणसां वाईट वृत्ती आहे. एखाद्या क्षेत्रात त्या पुढे येऊन काम करतात त्यांना त्यात यश हवं असेल तर त्यांना बदल्यात काहीत मोबदला द्यावा लागतो. एखाद्या स्त्रीसाठी तिची आ लाखमोलाची असते. ती जपण्यासाठी काही करण्यासाठी नेहमी तयार असते. स्त्रीभ्रूण हत्या कमी करण्यासाठी सरकारने अनेक कायदे केले. ते अमंलात ही आणले. पण ते प्रत्य सामान्य महिलांच्यापर्यंत पोहचले आहेत का यांचा विचार सरकारने करणे गरजेचे आहे म्हणून सरकारने स्त्रीभ्रूण हत्या कमी करण्यासाठी कठोर कायदे व उपाययोजना केल पाहिजेत, राबविल्या पाहिजेत तरच भारतात स्त्रीभ्रूण हत्या प्रमाण कमी होईल व महिला सुरक्षित राहतील.



यशाचे शिखर

कु. अक्षता शरद मोहिते

बी.ए. भाग-३

कोणतेही काम करित असताना आपल्याला अनंत अडचणींना तोंड देत पुढे जावे लागते. आत्ता हल्लीच्या काळाताच कोरोना नावाच्या विषाणूने जगभरात धुमाकूळ घातला होता. तरीही आपण सर्वजण या अडचणींवर मात करून या परिस्थितीला तोंड देत आहोत. प्रत्येक व्यक्तीच्या मनात संकटावर मात करण्याच्या जिद्द असायला हवी. जिद्द म्हणजे काम करण्याचा निर्धार. अनंत अडचणींच्या खाचखळ्यातून तो आपल्या ध्येयाच्या दिशेने पुढे सरकत असतो. ध्येय निष्ठेतून आपल्या आत्मविश्वास वाढत जातो. यश मिळवण्यासाठी इतर गोष्टींबरोबर चिकाटी हा अत्यंत महत्त्वपूर्ण घटक आहे. न दमता, न कंटाळता, सातत्यपूर्णरीतीने कार्य करित राहणे म्हणजे चिकाटी.

महंमद इकबाल म्हणतात - "तुमची इच्छा नेहमी जिवंत ठेवा, इच्छाशक्ती शिवाय तुमचे शरीर म्हणजे केवळ थडगे होय."

चिकाटी टिकवण्यासाठी यशस्वी लोकांच्या संपर्कात रहा. अपयश ही यशाची पहिली पायरी आहे. हे नेहमी लक्षात ठेवा. लांबत गेलेले काम लांबतच जाते आणि चिकाटी कमी होत जाते, शेवटी ते काम कधीच पूर्ण होत नाही. आपल्याला काय मिळवायचे आहे. आपले ध्येय काय आहे. आपल्या ध्येयाशी एकनिष्ठ राहिले पाहिजे. सुयोग्य दिशेने सातत्यपूर्ण प्रयत्न करित राहणे म्हणजे चिकाटी होय.

यशाच्या वाटचालीत सातत्य टिकवणे अतिशय महत्त्वाचे असते. यामध्ये सराव आणि नियोजन करणे महत्त्वाचे आहे. सरावाने चांगली तयारी होते. नियोजन म्हणजे साध्या सोप्या भाषेत प्लॅनिंग. जसे आपण पिकनिकला जाताना करतो. सातत्य म्हणजे घाण्याला जुंपलेल्या बैलाप्रमाणे डोळे बांधलेल्या अवस्थेत तिथल्या तिथेच गोल-गोल फिरणे नव्हे तर ध्येयाच्या दिशेने सलगपणे जसे शक्य होईल तसे पुढे सरकत जाणे होय. आळस हा ध्येयाच वैरी आहे. हे आपल्या सर्वांनाच माहित आहे. ध्येयाच्या मार्गात येणाऱ्या अडचणी दूर करून जास्त जोर लावला पाहिजे. ध्येय प्राप्तीसाठी एक पक्का निर्धार केला पाहिजे त्यालाच आपण दृढनिश्चय असेही म्हणतात.

निश्चयाचे बळ । तुका म्हणे तोचि फळ म्हणजे जसा ज्याचा निश्चय असतो तसे त्याला फळ प्राप्त होते.

निश्चयामध्ये अफाट सामर्थ्य आहे. आपल्या ध्येयाबाबत थोडा जरी संशय मनात असला तरी निश्चय टिकत नाही म्हणून मनात कसली ही शंका येऊ देऊ नये. मी विजयी होणार, मी जिंकलारच असा सकारात्मक विचार नेहमी मनात आणायचा. सातत्याने प्रयत्न करत राहिल्याने 'प्रयत्नाने वाळूचे कण रगडीता तेलही गळे ! अशी आपल्याकडे एक म्हण आहे. प्रयत्नाने अशक्य वाटणारी गोष्ट ही शक्य होते. थॉमस अल्वा एडिसनने बल्बचा शोध लावताना १० हजार प्रयत्न केले. त्याच जागी आपण असतो तर एक किंवा दोन प्रयत्नास ध्येय हार मानली असती. हताश होऊ बसलो असतो. ते म्हणतात ना ?

अखिर उसकी मेहनत बेकार नहीं होती ।

कोशिश करनेवालोंकी हार नहीं होती ॥

प्रत्येक व्यक्तीने आशावादी असले पाहिजे. आपला आत्मविश्वास अढळ असला पाहिजे. आपण नेमके कुठे चुकतो हे आपण स्वतःच परीक्षण करायचे. एकदा केलेली चूक पुन्हा करायची नाही. प्रत्येक प्रयत्नातून नवीन शिकत जायचे. एक प्रयत्न फसल्यानंतर पुढच्या प्रयत्नाला अधिक जोर लावायचा इच्छाशक्ती असल्याशिवाय ध्येयाकडे वाटचाल अवघड, कठीण काढ्याकुट्यांची ठरते 'ते म्हणतात ना ? नाचता येईन अंगण वाकडे अशी आपल्याकडे एक म्हण आहे. इच्छा नसलेली व्यक्ती अनेक कारणे सांगत असते. इच्छाशक्ती तीव्र असली ना कोणता ही अडथळा आपण पार करू शकतो. छ. शिवाजी महाराजांनी तीव्र इच्छाशक्ती बळावर, जिथं स्वातंत्र्याचा श्वास घेण्यासाठी कुणाची हिम्मत नव्हती. अशा परिस्थितीत स्वराज्य मिळवले. गांधीजीत इंग्रजांना 'चले जाव' म्हटले, अणुबाँब ने उद्धवस्त झालेला जपान केवळ इच्छाशक्तीच्या बळावर उभा राहिला. आणि आज जगात अग्रेसर आहे. म्हणून तीव्र इच्छाशक्ती ही यशाच्या मार्गातील एक प्रमुख शक्ती स्थान आहे. "घामाच्या पाण्याने, परिभ्रमाच्या मशागतीने ध्येयाचा वृक्ष जोपासला तर यशाचे फळ गोड लागते. माणसाचे नशीब त्याच्या कष्टावर ठरते.

आपल्यासमोर जर एखादे उद्दिष्ट असेल तर त्यामध्ये आपल्या मनापासून आवड असली पाहिजे, ते काम करताना आपल्याला गोड आनंद वाटायला हवा व तो आनंद कधीही भारता कामा नये. महिनो न महिने, वर्षानुवर्षे रात्रदिवस ध्यानी मनी, चिंतनी, स्वप्नी आपण त्याच्याच विचारात बुडून गेले

‘स्वच्छ भारत अभियान ‘दशा आणि दिशा’

कु. अक्षता अशोक सुर्यवंशी

की. ए. भाग-३

हजारो वर्षांपासून आलेली भारतीयांची एक मंगल प्रार्थना । सर्वत्र सुखिनः सन्तु । सर्वेसन्तु निरमयः । याचा अर्थ पृथ्वीवर सर्वत्रण सुखी असावेत निरोगी असावेत. सर्वांनी सुखाबरोबरच आपल्या आरोग्याची काळजी घेतली पाहिजे. पण निरोगी तेव्हाच राहिल जेव्हा आपण आपल्या घराची, परिसराची तसेच सर्व ठिकाणांची स्वच्छता व स्वच्छतेची काळजी करेल । जर स्वच्छताच नसेल तर कोणी निरोगी राहिल का? आणि कोणी निरोगी नसेल तर सुख कोठून येणार ? याचं मुख, समृद्ध व निरोगी जीवनाचे महत्त्व ओळखून संत गाडगेबाबा व महात्मा गांधी यांनी स्वच्छतेवर भर दिला.

संत गाडगेबाबा, म. गांधी यांनी भारतीयांना स्वच्छतेचे महत्त्व सांगून ती अचरणात आणली. तसेच महात्मा गांधी शांतीनिकेतन आश्रमातील विद्यार्थ्यांना व शिक्षकांना स्वच्छतेचे महत्त्व सांगून आश्रमाच्या परिसराची स्वच्छता केली. संत गाडगेबाबा व महात्मा गांधी यांचे स्वच्छतेचे मुख्य उद्दिष्ट सुख, समृद्धी नांदावी तसेच लोकांनी चांगली सवय लागावी. या लोकांना जर चांगली सवय लागली, निरोगी राहिले तरच येणारी नवी तरुण पिढी चांगली होईल व भारत देशांचा विकास होईल. स्वच्छता म्हणजे नुसते परिसर, घर न स्वच्छ ठेवता. आपण जे जेवण करतो ते चांगलं असावं. जेथे राहतो. तो परिसर स्वच्छ असावा, भांडी स्वच्छ असावीत हे देखील महात्मा गांधींनी सांगितलं.

‘आधी केलं, मग सांगितलं’ या तत्वानुसार भारताचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी २ ऑक्टोबर २०१४ रोजी महात्मा गांधींच्या १४५ व्या जयंतीला ‘स्वच्छ भारत अभियान’ ह्या मोहिमेस सुरुवात केली. तर मोदीजींनी नुसती या मोहिमेची घोषणा न करता यांची सुरुवात हातात झाडू घेऊन रस्ता साफ केला व स्वतः आणि सर्व भारतीयांनी स्वच्छतेची प्रतिज्ञा घेतली व अभियानास सुरुवात केली तर महाराष्ट्र शासनाने संत गाडगेबाबा ग्राम स्वच्छता हे अभियानास सुरुवात केली. या महाराष्ट्र सरकारने शहर नुसते स्वच्छ न ठेवता तर ग्रामीण भाग सुद्धा स्वच्छ व सुंदर झाला पाहिजे याचा विचार केला या दोन्ही अभियानात नागर व ग्रामीण भाग यात स्वच्छता

यात गरजेची आहे सांगितले. तसेच शहरात दररोज

घंटागाडी फिरते. यात सुका व ओला कचरा गोळा करण्यासाठी ही घंटागाडी आहे. या अभियानाची उद्दिष्टे म्हणजे आज जी रोगराई पसरते ती थांबविण्यासाठी तसेच हॉस्पिटलमध्ये वाढणारी रुग्णांची गर्दी यात डॅम्पू, मलेरियाचे खूप रुग्ण आहेत. यांचे कारण म्हणजे अस्वच्छता ही टाळण्यासाठी इत्यादीचे उद्दिष्टे आहेत.

मला या अभियानानंतर एक प्रश्न पडला ! संत गाडगेबाबा आणि महात्मा गांधी यांनी स्वच्छतेचे महत्त्व सांगूनही आज एकविसाव्या शतकात नरेंद्र मोदींनी हातात झाडू घेऊन स्वच्छता करण्याची गरज का भासली ? मनुष्य स्वच्छता विसरला आहे का ? या प्रश्नाचे उत्तर समोर आल्यानंतर कळले की, भारताला स्वतंत्र होऊन (२०१४) मध्ये ६७ वर्षेपूर्ण झाली पण ग्रामीण भागात शौचालयाच्या सुविधा उपलब्ध आहेत. तसेच ग्रामीण भागात सांडपाणी ओला व सुका कचरा यांची सोय उपलब्ध नाही. तसेच ग्रामीण भागात पिण्यासाठी शुद्ध पाणी उपलब्ध नाही. शहरात देखील कचऱ्याचे ढीगच्या ढीग आहेत, तसेच गटारी स्वच्छ नाहीत. त्या तुंबल्या जातात या कारणामुळे स्वच्छ भारत अभियान सुरु केले आहे.

नरेंद्र मोदी त्यांनी स्वच्छ भारत अभियानांतर्गत सर्व कुटुंबासाठी शौचालय बांधण्याची घोषणा केली. तसेच सुका व ओला कचरा व्यवस्थापन, स्वच्छ गटारी, सांडपाण्याची योग्य व्यवस्था करणे हे देखील उद्दिष्ट सांगितलं आहे. पंतप्रधानांनी स्वच्छ भारत अभियानांतर्गत अनेक सुविधा उपलब्ध करून दिल्या आहेत. गावोगावी, शहरात अनेक ठिकाणी स्वच्छता गृहे, पिण्यासाठी शुद्ध पाण्याची सोय, घंटागाडी, शौचालय बांधणी, सांडपाण्याचे व्यवस्थापन इत्यादी सोयी केल्या आहेत. तरीसुद्धा आजची परिस्थिती वेगळीच आहे. आज प्रत्येकजण स्वतःच घर स्वच्छ ठेवणे ही जबाबदारी सुद्धा आपलीच आहे. हे आज विसरला आहे. आज पंतप्रधान सांगतात. पाण्याच्या बाटल्या. प्लॅस्टिकच्या पिशव्या इतर केरकचरा कचराकुंडी टाका. ही आपली जबाबदारी नाही का ?

आता कोरोनाचे संकट आहे पण दोनवर्षांपूर्वी जेव्हा महापूर आला होता. तेव्हा सर्वजण म्हणत होतो की, पाऊस

एक अविस्मरणीय अनुभव

वैष्णवी नितीन पवार
बी.एस.सी. कॉम्प्युटर भाग-२

माझ्या आयुष्यात आलेला व मी अनुभवलेला सर्वात चांगला व अविस्मरणीय अनुभव तो म्हणजे एन.सी.सी. कॅडर कॅम्प. या कॅम्पमुळे मला खुप चांगले अनुभव आले आणि वेगवेगळ्या गोष्टी शिकायला मिळाल्या.

६ जानेवारीला मी एन.सी.सी.ला प्रवेश घेण्यासाठी उपस्थित राहिले. तिथे मला मैदानावरची गर्दी बघून मनात भिती दाटून आली की आपण सिलेक्ट होईल का ? पण तिथे आलेल्या मेजरांना बघून माझ्यात नवी उमेद जागी झाली. नवीन जोर आला. मग मी ठरवलं की आपण इथे सिलेक्ट होणारच असं ठरवून मी मैदानावर उतरले.

सुरुवात तर चांगली झाली. पहिला राऊंड आमचा ८०० मीटर रनिंगचा होता. त्या राऊंड मध्ये मी बसले नंतर लगेच दुसरा राऊंड सिटअप मारायचा होता. त्यांमध्ये पण बसले नंतर तिसरा राऊंड उंचीचा होता. उंचीमध्ये पण सिलेक्ट झाला. मस्त वाटले. जसजसा राऊंड होई तसतस अधिक उत्सुकता निर्माण झाली. नंतर पुढील दोन दिसात कागदपत्रे जमा केली आणि लगेच मेरिटलिस्ट जाहीर झाली. त्यात माझं नाव पाहिलं खुप आनंद झाला. मग लगेच अॅडमिशन घेतलं.

मी एन.सी.सी. मध्ये करिअर करायचं म्हणून प्रवेश घेतला नव्हता तर मला देशसेवा म्हणजेच देशाची सेवा करायची होती. त्यांत आवड होती म्हणून घेतला होता. मला माझ्या आवडीतून काही तर करायचं होत म्हणून मी एन.सी.सी. ला प्रवेश घेतला.

एन.सी.सी. मुळे माझ्यात खुप चांगले बदल झाले. चांगल्या प्रकारे शिस्त चांगला, मोठ्यांचा आदर करायला शिकले. देशाविषयी आदर, प्रेम, निष्ठा, आपुलकी वाटू लागली. सैन्याविषयी आवड निर्माण झाली. कडक शिस्त, अन्यायाविरोधात उभं राहायची धाडसी वृत्ती माझ्यात निर्माण झाली.

खाकी रंगाचा कडक युनिफॉर्म, काळ्या रंगाचा चकाकी बेल्ट, बॅरी, उंच लाल रंगाचा हायकल, एन.सी.सी.साईड बॅच, स्कार्फ, कमरबद्ध, लायनर, एन.सी.सी. बॅच स्वतःच्या नावाची नेमप्लेट अशी पूर्ण वर्दी कधी मिळेल आणि कधी अशी पूर्ण अंगावर चढेल असे वाटू लागले. एक वेगळाच उत्साह मनात दाटून येत होता.

कॅम्पची सुरुवात ही स्वागत समारंभाने झाली. स्वागत समारंभमध्ये कॅम्पची माहिती सांगितली. एन.सी.सी. म्हणजे

'राष्ट्रीय छात्र सेना' हे आम्हाला समजलं.

२६ नोव्हेंबर १९४८ ला विशेष कायदा मंजूर करून एन.सी.सी. ची स्थापना करण्यात आली. देशातील सर्व शाळा व महाविद्यालयांमध्ये ही योजना राबवली जाते.

एन.सी.सी.चे ब्रीदवाक्य : "एकता और अनुशासन" हे आहे. विभाग पायदळ आहे. आकार १३००० ते १५००० चौ. कि.मी. आहे. रंगसंगती पिवळा रंगसंगती पिवळा व लाल आहे. एन.सी.सी.चे मुख्यालय नवी दिल्ली इथे आहे. सेनापती ले. जनरल राजीव चोप्रा हे आहेत ही माहिती मला या आधी माहिती नव्हती. एन.सी.सी. मध्ये प्रवेश घेतल्यावर कॅम्पमध्ये कळाली.

कॅम्पमध्ये खुप काही शिकायला मिळाले. अनुभव मिळाले त्यामध्ये रंग रणनिती, डावपेच, सुद्धजैत्य कौशल्य नकाशा वाचन, हत्यारे प्रशिक्षण मध्ये तीन रायफलच अभ्यास त्यामध्ये एफ ०.२२ बोल्ट अॅक्शन राईफल, दो. ७.६२ एम.एम.एस.एल.आर. ती राईफल ५.५५ एम.एल. इन्सांस इत्यादी ड्रिलमध्ये परेड डी.एस.टी.टेस्ट, धीरेचल, स्टॅमपिंग, मार्च पास, जर्म ड्रिल, सेल्युट, सावधान-विश्राम हे सर्व शिकवले त्याचबरोबर व्यक्तिमत्व विकास कॅम्पास, फायरचे प्रकार दिशेचा अभ्यास, डब्ल्यूपीएन चा अभ्यास बेरिंगस सेक्शन फॉर्मेशनचे सहा प्रकार, ग्रिडस मॅपचे सेटिंग इत्यादी शिकवले त्याचबरोबर सैन्याचा इतिहास शिकले. फिल् मार्शन, सैम मानिकशां, कारगिलचे युद्ध, परमवीर चक्र यांची माहिती सुद्धा सांगितली. १६ महाराष्ट्र बटालियनचे माहिती सांगितली त्यामध्ये प्रत्यक्ष राईफल प्रशिक्षण मिळाले आणि ते प्रशिक्षण खूप आवडले. यामध्ये २२ बोल्ट अॅक्शन राईफल आणि ७.७२ एम.एम.एस.एल. दोन राईफल प्रशिक्षणासाठी होत्या. या राईफल खोलायला व जोडायला शिकलो. कॅम्पमध्ये उपस्थित असणाऱ्या प्रत्येक विद्यार्थ्याला प्रात्याक्षिक राईफल हाताळायला मिळाल्या. सर्व विद्यार्थ्यांनी व्यवस्थितपणे व काळजीने हाताळल्या. त्यानंतर ग्राऊंडवर सेक्शन फॉर्मेशन घेतले त्यामध्ये दहा-दहा विद्यार्थ्यांचा ग्रुप होता. ग्राऊंडवर सर्व प्रकारचे फॉर्मेशन घेतले. त्यांमध्ये धावणे, लपून, चालणे, क्रॅव्लिंग करणे कन्ट्रोल घेणे,

गुजराती व मराठी

कु. भार्गवी विजय कुंभार

बी.कॉम.भाग-२

गुजराती ही भारत देशाच्या गुजरात राज्यामधील प्रमुख भाषा आहे. ही भाषा जुन्या गुजरातीपासून विकसित झाली असून जगात २१ व्या शतकाच्या सुरुवातीपर्यंत सुमारे ६.६ कोटी लोक गुजराती भोक आहे. गुजरातप्रमाणेच मुंबईमध्ये गुजराती भाषा मोठ्या प्रमाणावर बोलली जाते. भारताबाहेर पूर्व आफ्रिका, अमेरिका व इंग्लंडमध्ये बरेच गुजराती भाषिक आढळतात. भारताच्या संविधानामधील आठव्या अनुसूचीनुसार गुजराती ही भारताच्या २२ अधिकृत भाषांपैकी एक आहे.

त्याचप्रमाणे मराठी भाषाही इंडो युरोपीय भाषा कुळातील एक भाषा आहे. मराठी ही भारतातील २२ अधिकृत भाषांपैकी एक आहे. मराठी महाराष्ट्र राज्यातील अधिकृत तर गोवा राज्यातील सहअधिकृत भाषा आहे. देशात मराठी भाषकांची एकूण लोकसंख्या सुमारे ९ कोटी आहे. मराठी मातृभाषा असणाऱ्या लोकांच्या संख्येनुसार मराठी ही जगातील दहावी व भारतातील तिसरी भाषा आहे. मराठी भाषा भारतातील प्राचीन भाषांपैकी एक असून महाराष्ट्री प्राकृतीचे आधुनिक रूप आहे.

इतिहास : ईस्ट-इंडिया कंपनीच्या काळापर्यंत गुजराती भाषा ही देवनागरी लिपित लिहिली जात असे. पुढे ती सध्या वापरली जाते. त्या महाजन नावाच्या लिपित लिहिली जाऊ लागली. गुजराती, संस्कृत भाषेतून विकसित झालेली आधुनिक इंडो आर्यन भाषांचे वर्गीकरण केलेले आहे.

१) प्राचीन इंडो - आर्यन भाषा

(वैदिक आणि संस्कृत)

२) मध्ययुगीन इंडो आर्यन भाषा

(प्राकृत आणि तिचे अपभ्रंश)

३) अर्वाचीन इंडो आर्यन भाषा

(आधुनिक भारतीय भाषा जसे मराठी, हिंदी)

या प्रवाहातून, कालखंडातून गुजराती भाषेचा विकास झाला. त्याचप्रमाणे भारत देशात मराठी बोलणारी माणसे जवळपास सगळ्या राज्यात विखुरलेली आहेत.

जगातील बहुतेक प्रमुख भाषांप्रमाणेच मराठी भाषाही एकाहून आधिक पद्धतीनी बोलली जाते. मुख्य भाषेशी नाते कायम ठेवलेली तिची बोलीभाषा दर १२ कोसांगणिक उच्चारांत, शब्दसंग्रहात आघातात व वाक्यप्रचारात बदलत राहते.

त्याचप्रमाणे मराठी भाषेचा उदय संस्कृतच्या प्रमाणे निर्माण झालेली प्राकृत भाषेचा महाराष्ट्री या बोलीभाषेचे झाला असे बहुतांशी मानले जाते. पैठण येथील सातवाहन साम्राज्याने महाराष्ट्री भाषेचा प्रशासनात वापर सर्वप्रथम केला. देवगिरीच्या यादवांच्या काळांत मराठी भाषा व संस्कृत भाषा भरभराट झाली. मराठी ही भाषा देवनागरी लिपी वापरून लिहिली जाते.

छत्रपती शिवाजी महाराजांनी मराठी साम्राज्याची मुहूर्त रोवली आणि पेशव्यांनी या साम्राज्याचा विस्तार केला. त्यानंतर मराठी भाषेस राजाश्रय मिळाला. मराठी भाषिकांच्या एकसंग महाराष्ट्र राज्यास मान्यता मिळाली आणि मराठी राजभाषेचा मुकुट प्राप्त झाला. राजा केसिदेवराय कारकिर्दीत कोरलेला अक्षी शिलालेख हा आजवर सापडलेला मराठी भाषेतील पुराणतम शिलालेख आहे.

गुजराती साहित्य : जिला प्राचीनतम गुजराती, जुनी गुजराती प्राचीन पश्चिमी राजस्थानी किंवा मारु गुर्जर असे म्हणतात. तिच्या आरंभकाळापासून आजपर्यंत गुजरातीभाषी लोकांनी गुजरातच्या भौगोलिक व सांस्कृतिक सीमा ओलांडून भारतात दूरवर पसरले आहेत. आणि मोठ्या प्रमाणात परदेशात जाऊन राहिले आहेत. यांत आफ्रिका खंडात गुजराती व मराठी बऱ्याच प्रमाणात असून तेथेही गुजराती भाषेतून साहित्यनिर्मिती होत असते.

अशा रितीने इतर प्रांतांत व देशात पसरलेल्या गुजराती भाषेच्या आरंभकालीन रूपाला जुनी गुजराती हे नाव असावे. निरनिराळ्या स्वरूपांत आजतागायत ती टिकून आहे. तिचे 'गुजराती' हे नांव सतराव्या शतकात मिळाले.

मराठी साहित्य : कथा हा साहित्यातला महत्त्वाचा प्रकार आहे. 'एका विशिष्ट स्थलकाली पात्रांच्या परस्पर संबंधांच्या घडलेल्या घटकांचे एका दृष्टिकोनातून केलेले चित्रण म्हणजे लघुकथा अशी एक व्याख्या मराठी विश्वकोश, खंड ३ मध्ये करण्यात आली आहे. तसेच कमीत कमी पात्रे आणि कमीत कमी प्रसंग वापरून थोड्या वेळांत परिणामकारक रितीने सांगितलेली व ऐकणाऱ्यांच्या मनावर एक ठसा उमटविल्यासारखी हकिकत म्हणजे लघुकथा होय.

लघुकथा या मानवी जीवन आणि सामाजिक स्थितीचे सांगड घालून मानवी मूल्यांना स्पष्ट करण्याचे काम करते.



छत्रपती संभाजी महाराज आणि बुधभूषण

कु. आरती शरद पवार

बी.कॉम.भाग-३

बुध म्हणजे
शाहाणा, विद्वान व
भूषण संभाजी
महाराजांच्या सिद्धहस्त
लेखनीतून
साकारलेला ग्रंथ.

छत्रपती संभाजी महाराज हे अत्यंत प्रतिभाशाली साहित्यिक होते. त्यांनी वयाच्या चौदाव्या वर्षी श्री बुधभूषण नावाचा संस्कृत ग्रंथ लिहिण्यास सुरुवात केली. वयाच्या सतराव्या वर्षी हा ग्रंथ पूर्ण केला. छत्रपती संभाजी महाराजांच्या हस्तलिखितातील सुमारे ८८३ संस्कृत श्लोक इ.स.१९२९ च्या सुमारास रॉयल एरियाटिक सोसायटीच्या ब्रिटिश लायब्ररी मुंबई येथे उपलब्ध झाले होते. बुधभूषण या ग्रंथात एकूण तीन अध्याय आहेत.

पहिल्या अध्यायात एकूण १९४ श्लोक आहेत. या पहिल्या अध्यायात छत्रपती संभाजी महाराज यांनी आपल्या शिवकुळाचा सांस्कृतिक वारसा सांगितला आहे. त्याचप्रमाणे भगवान शिवशंकर, पार्वती गणनायक, श्री. भवानी, श्रीकृष्ण आणि भगवान बुध या सर्वांना ते अभिवादन करतात. या अध्यायात आपले आजोबा शहाजीराजे त्याच्याबद्दल आदर व्यक्त केला आहे. तसेच आपले वडील छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्यावरही श्लोक लिहिले आहेत. याचबरोबर हे वढे महासागरासारखे ज्ञान आपल्याबरोबर ठेवूनही श्री शंभूराजे पुन्हा नम्र भावनेले म्हणतात. हा दुधाचा सागर मी मज्या समोर भरून ठेवला आहे. त्यातले जे चांगले असेल ते म्ही घ्या. वाईट असेल ते माझ्यासाठी ठेवा. या श्लोकावरून असे दिसू येते की शंभूराजे हे मनाने किती मोठे होते. तसेच जून एका श्लोकामध्ये श्री 'बुधभूषण' ह्या महानग्रंथाचे योजन सांगतात. वाचकांसाठी काही सूचना करतात. हा ग्रंथ मोभावे वाचणारा वाचक 'पवन' पवन म्हणजे वाऱ्यासारख्या अयुक्त व हलका होईल याची महाराज ग्वाही देतात. हा अयुक्त वारा म्हणजे आज आपण ज्याला " मानसूनचा वारा' म्हणतो तो वारा श्री शंभूराजे म्हणतात, दूर समुद्रात पाण्याचे ढग पलेले असतात. हे पाण्याने भरलेले ढग आपल्या कलेने वारा शितीकडे म्हणजे शेतीकडे घेऊन येतो त्यामुळे रयत सुखात येते. तेव्हा हे वाचका तू ह्या लोकोपयोगी वाऱ्यासारखा

होऊन सर्वदूर पसलेल्या खेड्यापाड्यातील शेतकऱ्यांच्या आयुष्यात आरंदाचा वर्षाच होईल अशी कृती कर. तुझ्या ह्या परोपकारी प्रवृत्तीचे तुझ्याच बुध्दीला भूषण वाटले पाहिजे. या श्लोकामधून दिसून येते की, शंभूराजांच्या मनात शेतकरी, श्रमकरी, कष्टकरी रयतेबद्दल किती प्रेम, जिद्दाळा आपुलकी होती.

दुसऱ्या अध्यायात एकूण ६३० श्लोक आहेत. हा अध्याय राजकारणावर आधारीत आहे. त्यातील विचार सर्व जगासाठी सर्व काळासाठी उपयुक्त आहेत. या अध्यायात राजा व राजाची लक्षणे राजदरबार (रान्यांजे), अमात्य (मुख्य प्रधान), राजपुत्र त्यांचे शिक्षण व कर्तव्ये, राजकन्या, मंत्री, राष्ट्र, राजकर्तव्य, दुर्ग निरुपण, दुर्ग संपत्ती, धनधान्य कोठरांचीही दखल, साधनसामुग्री, सैन्य व विविध सैन्दले, हेरगिरी, लढाई, रयत, राजाची संकटे, राजाचे आक्रमण इत्यादी. बाबींवर आदर्श असे श्लोक लिहिले आहेत. दुसरा अध्याय हा खूप मोठा आहे. याचे स्वरूप प्रदीर्घ असल्यामुळे यात एकूण १८ अध्याय केलेले आहेत. श्री शंभूराजांनी राजनीती केवळ लिहिलेली नाही तर स्वतः आचरणात आणली. दुसऱ्या अध्यायात शंभूराजांनी सात दोष हे राजाचे सर्वांत मोठे असल्याचे सांगितले आहेत ते पुढील प्रमाणे :

- १) कुणालाही टोचून बोलू नये.
- २) कुणाशीही कठोर बोलू नये.
- ३) संरक्षणा शिवाय राजाने राज्यापासून दूर जावू नये.
- ४) राजाने मादक द्रव्य, दारु, अफू असे पदार्थ सेवन करून नये.
- ५) राजाने परस्त्रीचा मातेसमान सन्मान करावा.
- ६) राजाने गरीब, जंगली व पाळीव प्राण्यांची हत्या करूच नये.
- ७) राजाने जुगारापासून दूर राहावे. या श्लोकामधून असे दिसून येते की, शंभूराजांचे व्यक्तिमत्त्व हे निष्कलंक होते. येथे श्री शंभूराजे मद्यपान करू नये असे सांगतात व शिवकुळाचा, वैभवशाली स्त्रीप्रधान संस्कृतीचा मान राखतात. परस्त्रीचा आदर करतात. मान सन्मान करतात. तसेच शंभूराजांनी मानवाचे ते षडरिपू आहेत काम, क्रोध, लोभ, मद, मत्सर, मोह यांच्या कड्यात न जाणारा तो तरुण त्याचे ऐश्वर्य वाढते असेही सांगतात.

तिसऱ्या अध्यायात एकूण ५९ श्लोक आहे. हे सर्व श्लोक

घाडस, बुद्धिमत्ता यांच्या जोरावर राजांना अतर्क्य कृती केल्या व परकीय सत्तांवर व स्वराज्याच्या शत्रूमध्ये त्यांच्या नावाची दहशत पसरली होती. यासाठी राजांनी पराक्रमांची शर्थ केली. अखेर त्यांनी कळीकाळाच्या तोंडी स्वतःची मुंडी दिली. पण स्वराज्याप्रामपणाने रक्षण केले.

शहाजी राजे - स्वराज्य संकटचक, शिवराय - स्वराज्य निर्माता तर शंभूराजे स्वराज्यांचे संरक्षक होते. त्यांना आणखी आयुष्य लाभले असते तर त्यांच्याकडून आणखी उत्तम साहित्य निर्मिती झाली असती.



नियतीचे गणित

कु. करिश्मा चंद्रकांत काटे
बी.ए.भाग-१

आयुष्यातले काही कळत नाही
कधी कधी दिवाही शांत जळत नाही
सावली देणारेच करतात करार उन्हाशी
पाझरणारे डोळेच खेळतात जीवाशी
सोबत असणारेच तसे दूर असतात
पाऊलवाटच गुरफटून टाकतात
वान्याची तक्रार पानांना करता येत नसतो
नियतीचे गणित कधी मांडता येत नसतो
आयुष्यात तसे नसते काही बेतलेल
आयुष्य एक उत्तर प्रश्न ठाऊक नसलेलं



बाप

शुभम सुनिल गोरड

आयुष्य

कु. करिश्मा चंद्रकांत काटे
बी.ए.भाग-१

कमी तापवलं तर
नासण्याची भीती
जास्त तापवलं तर
आलेल्या घट्ट सायीमुळे
गुदमर होतो आयुष्याचा
विस्तारच ठेवलं तर
राखेशिवाय काय सापडेल ?
या नैराश्याच्या गोंधळात
गणित चुकलेल्या विद्यार्थ्यांनी
छडी खाण्यासाठी
डोळे मिटून हात पुढे करावा
तसा मी उभा आहे
पाच फूट सहा इंचाच्या बाकावर



हृदयाच्या प्रत्येक संवेदनात
बाबा तुमचा ध्यास हवा
माझ्या प्रत्येक श्वासात
बाबा तुमच्याच सहवास हवा
तुम्हीच घराचे अस्तित्व तर
रात्री उशीत तोंड घालून
मुसमुसताना मी पाहीलं
कठोर तुमचे निर्णय पण
अतोत तुमची माया
आई गेल्यावरती आम्हाला
तुमचीच ओ छाया
आईचे अश्रूंचे होते पाट
पण तुम्हीच दाखवला तो
संयमाचा घाट कारण
जोती पेक्षा समईच तापते काटोकाट
घरच्यासाठी स्वतःच्या
व्यथा दडपणारा माजा बाप
आमच्या नशीबाची भोक
त्याच्या बनियनला पडलीत आज
माझ्या आयुष्यांच्या पहील्या
पानावर वाला नेहमी
तुमचाच उल्लेख हवा....



बाप ओळखता येत नसतो....

कु. प्रणाली माळी
बी.ए.भाग-१

कधी बाप वळण लावत असल्याने वाईट असतो
कधी बाप पैसा नसल्याने वाईट असतो.
कधी बाप रागामुळे वाईट असतो.
धाकामुळे तर प्रत्येकच बाप वाईट असतो...
अज्ञातलाच बाप सर्वांना माहित असतो.
पण थोडा जरी कुठे कमी पडला तर बाप बोलणे ही ऐकून घेतो.
आतल्या आत हा बाप तसाच रडत असतो.
प्रत्येकाच्या गरजांसाठी एकटा बापच वाहत असतो.
सर्वांच्या आवडीची किंमत तो बापच चुकवत असतो.
मुलांना पायावर उभं करणार औषध म्हणजे बापाचा राग असतो.
रागामागे मुलांचे सुख पाहणारा हतबल बापच असतो.
आईसारखा बाप ओळखता येत नसतो.
घडवण्याचं काम हा बापच करत असतो.
बापाला अडचणी सांगण्याची परवानगी नसते
बापाला थकण्याची ही परवानगी नसते
आणि बापाला थांबण्याची पण परवानगी नसते
पण ऐक दिवस म्हातारा झाला की हाच बाप
घरातल्या कोपऱ्यात पडून असतो.
नाहीतर अंगणातल्या झाडाखाली एकटाच बसून असतो.
हा बाप सहजच ओळखता येत नसतो
अश्रू दिसू देत नसतो. तो मनातलही बोलत नसतो.
म्हणूनच बाप सहसा ओळखता येत नसतो.



भेटीची आस

कु. आनुजा काळे
बी.ए.भाग -३

भेटीची आस लागे या जीवाला
सांग ना ग कधी येऊ तुला भेटायला
तुझ्या मिठीत येऊन खूप सारं तुला बोलायला
दुरागात आलेल्या आठवणी तुझ्यासमोर मांडायला
हातात हात घालुनि सोबत तुझ्या चालायला
पावला सोबत पाऊल टाकुन
आयुष्यातला सुंदर क्षण कैद करायला.
भेटल्यास आपण जाऊ फिरायला एका दिवसामध्ये
सारं आयुष्य जगायला
उद्या भेटायचं म्हणून मन चलबिचल करतय
क्षणी क्षणी फक्त तुलाच आठवण करतय
आजची रात्री कधी निघून जाईल तू माझ्यासमोर
कधी येथील सारखं असच वाटतय
भेटीची आस लागलेल्या जीवाला
समजून घे माझ्या जीवाला
तू सांग तुझ्या देवाला
लवकर येऊ दे मला भेटायला
ही फक्त आस नाही भेटण्याची
लाडीगोडी आहे आपल्या प्रेमाची
खूप दिवस लांब राहायची आणि फक्त आठवणीत तुझ्या
जगायची
भेटीची आस लागली या जीवाला
सांग ना गं कधी येऊ तुला भेटायला
सांग ना गं कधी येऊ तुला भेटायला...

■■■



जीवन

जीवन जगयचं असतं
अपयश मिळले म्हणून
मरणाचा मार्ग अपलास करायचा नसतो.
जीवन आनंद घ्यायच असतो
जरा आडचण आली म्हणून दुःख दाखवायचं नसतं
जीवनता सगळ्याच गोष्टी अनुभवच असतात.
कारण अनुभव सर्वात मोठा असतो
जीवन जगणं सोपं नसतं
पण जगायचं म्हणल्यावर
काही अशक्य असं नसतं
जीवनाचा प्रत्येक गोष्टीत आनंद असतो फक्त
त्याचाकडे पाहण्याची दृष्टीकोन बदलायचा असतो.

देवा

■■■

देवा माणूसकीय बळ देरे सर्वांना
नको उपाशी ठेवूंस गरीबाला
अन्याय करतोय रे आपलाच माणूस
शिक्षातरी कशी करू या वेड्याला
सहनच करतेय मी कारण
पर्यायच नाही या संसाराला
पापाची कर्म फेडायला लावतोस
हे विधीलिखित आहे एवढं सांगून
गप्प मात्र बसतोस,
मनातलं दुःख मनातच ठेवतोय रे
मन मोकळं केलं कोणापाशी तर
काय करायचं आता आहे ते आहे
असच म्हणतात ना सारे
पाशी खंबीरपणे कोणी नाही
तुझ्याशिवाय वशीला लावला
तुझा म्हणून भाकरी मिळत नाही रे कष्टाशिवाय

कु. प्रणाली राजेंद्र पाटील

ज्ञानदीप
२०११-१२

५९

ओढ

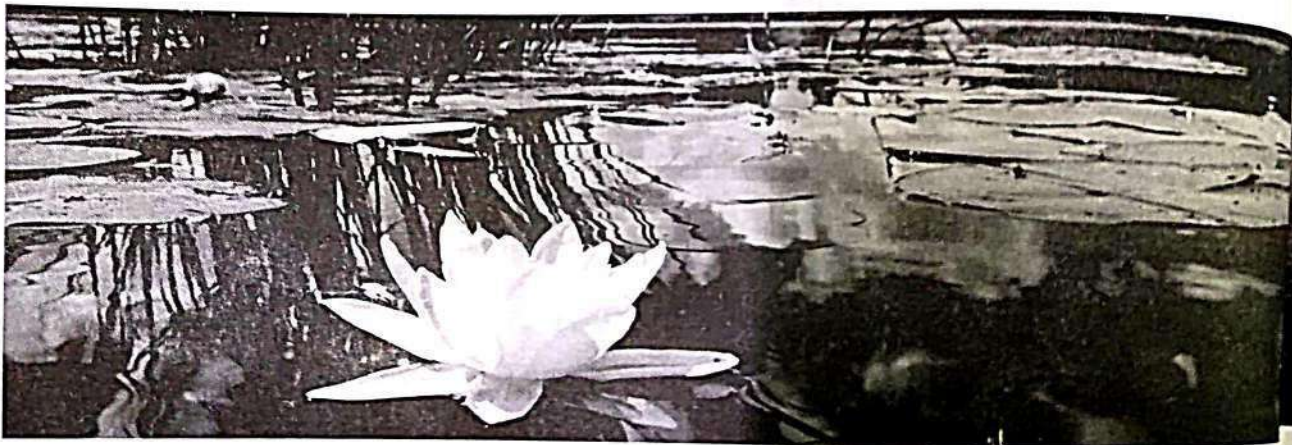
कु. प्रणाली राजेंद्र पाटील

अचानक कधी तू समोर यावे
बोलण्यास तेव्हा शब्द ते नसावे
नजरेने सारे मग बोलून टाकावे
मनातले अलगद तुला ते कळावे
हात तुझा अलगद हातात घ्यावे
अबोल मी त्यास घट्ट धरावे
न कळत तेव्हा तू साथ द्यावे
सोबतीस माझ्या नेहमीच राहावे
स्वप्नात माझ्याजरी तू उरावे
चांदण्यात एक उगा मी शोधावे
कधी कळले कधी न कळावे
कुठे गुंतले, कुठे हरवून जावे
इथे बहरली फुले उगा बघावे
त्यास मनातले सारे सांगून टाकावे
बहरल्या कळ्यांनी तुलाच पहावे
अलगद त्यांनी मग गालात हसावे
अबोल ह्या प्रेमास शब्द न मिळावे
किती शोधले परी सारे अबोल राहावे.
हळुवार या मनास कसे आच सांगावे
भाव या मनीचे कसे ओठी जाणावे
ओढ ही कोणती कसे आज कळावे
विरह हा असा की डोळ्यातून वहावे
अधीर या प्रेमात फक्त तुलाच पाहावे
शब्द ते फुसट तेव्हा ओठांवर यावे.....!

फुलांची बाग

अमोदिनी विजयकुमार निकम
बी.कॉम.भाग-३

रम्य बागेत
फुलांच्या बहरात
झाडे-वली दिसतात
खूपच छान
सकाळी वेळी
दारी येते पाणी
नळवाटे वाहते कृष्णामाई
वेलीवर डोलतात
फुले फार छान
मला करतात मंत्रमुग्ध
वाढतो स्नेह येतो उत्साह
बागेमध्ये मी रमते
मनातील दुःख विसरते
मोकळा श्वास
दरवळतो सुगंध
वाटतो सहवास हवाहवासा
पक्षांची किलबील
पानावतरी दवबिंदू
डोळ्यात जपावे सौंदर्य ते
निसर्गाची देणगी
मनाला उभारी अखंड राहो



माझी होशील का....!

सुर्यवंशी श्रद्धा अरविंद
बी.कॉम.भाग-३

भावना मनाच्या का
एकदा सांगणा प्रिये तु
माझी होशील का.....

नयनांच्या मधुशाळेत तुझ्या
मला प्रवेश देशील का
एकदा का होईना तु
माझी प्रित घेशील का

एक क्षण आयुष्याचा
तु मजला देशील का
त्याक्षणी माझ्यासवे
तुम रमुन जाशील का

रत्न नगरीचा तुझ्या
दृष्टीक्षेप देशील का
स्वप्नात का होईना
सांग.....?
तु माझी होशील का !

एकांत

-शुभम सुनिल गोरड
बी.कॉम.भाग-३

एकांत पुन्हा जवळ आला
माझ्याशी मैत्री करायला
मी ही त्याच्या कुशीत शिरलो
या एकटेपणात मुरायला

माणसांपेक्षा ही एकांत
जास्त मला आवडतो
मित्रांपेक्षा खरंतर
तोच मला सावरतो

मनापासून एकांतात
मी आज-काल वावरतो
एकांतात आता माझा
प्रत्येक मोह आवरतो

माणसांचीच फक्त रित आहे.
साथ सोडून जायची
एकांतालाच जमतं सारं
खरी साथ द्यायची

प्रेम मित्र सोबती
सारं हे झूठ आहे
स्वार्था पोठी केलेली
माणसांची ती लूट आहे

माणसांसारखं एकांताच
काम नाही हो फसवं
हुंदके फुटले तरी एकांतात
दिसतील का ही आसवं



गद्य विभाग

अ.न	छात्र का नाम	विषय	कक्षा
१	उषा प्रियवंदा	कु. माधुरी अरविंद यादव	बी. ए. भाग - १
२	मुमद्राकुमारी चौहान	कु. कोमल अमोल भोसले	बी. ए. भाग - १
३	समर क्रिकेट का...	कु. समृद्धि ढाळे	बी. ए. भाग - ३
४	भीष्मसहानी	कु. नेहा शामराव यादव	बी. ए. भाग - १
५	महादेवी यर्मा	कु. श्रुती अनित जाधव	बी. ए. भाग - १
६	निंदगी	कु. कविता मारुती धुमाळ	बी. ए. भाग - ३
७	विहारीलाल	कु. वैष्णवी मारुती धोत्रे	बी. ए. भाग - १
८	मिराबाई	कु. समृद्धी दत्ताजी भोरे	बी. ए. भाग - १
९	मनु भंडारी	कु. प्रियंका कुमार जाधव	बी. ए. भाग - १

उषा प्रियंवदा

माधुरी अरविंद सादव
बी.ए. भाग-१

उषा प्रियंवदा का जन्म ४ दिसम्बर १९३० कानपुर में हुआ।
इलाहाबाद विश्वविद्यालय से अंग्रेजी साहित्य में एम.
तथा पीएच.डी.
करने के बाद दिल्ली के लेडी श्रीराम और
इलाहाबाद विश्वविद्यालय में अध्यापन किया। इसी समय
फुलब्राइट स्कॉलरशिप मिली और वे अमेरिका चली गईं
कनेक्टिकट के ब्लूमिंगटन इंडियाना में दो वर्ष पोस्ट डॉक्टरेट
अध्ययन किया और १९६४ में विस्कॉन्सिन
विश्वविद्यालय मेडिसन में दक्षिण एशियाई विभाग में सहायक
प्रोफेसर के पद पर कार्य प्रारंभ किया।
विनिवृत्त होकर लेखन और भ्रमण कर रही हैं। उषा
प्रियंवदा के कथा साहित्य में छठे और सातवें दशक के शहरी
कहानियों का संवेदनापूर्ण चित्रण मिलता है। उस समय शहरी
जीवन में बढ़ती उदासी अकेलेपन ऊब आदि का परिचय
देता है।



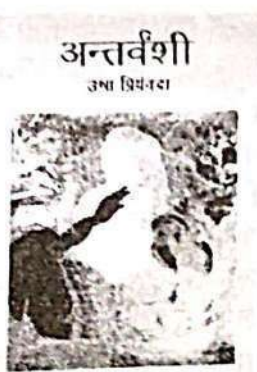
- १) पचपन खंबे लाल दीवारें
- २) रुकोगी नहीं राधिका
- ३) शेषयात्रा
- ४) अन्तर्वशी
- ५) भया कबीर उदास

कहानियाँ :

'जिंदगी और गुलाब के फूल' उनका पहला
कहानी संग्रह है जिसमें उनकी १२ कहानियाँ संकलित हैं।
'किना बड़ा झूठ' उनका तीसरा कहानी संग्रह है
जिसमें कुछ ज्ञात कहानियों को संकलित किया गया है।
'शून्य तथा अन्य रचनाएँ' इस ग्रंथ में उषा जी की
कहानियों का समावेश है।

उन्होंने अपने लेखन और प्रसिद्धी के बारे में ४९
पृष्ठों पर लिखा है। "कितना बचकाना और असंभव
लगता था। अपना लेखन पर यदि परिवार और प्रसिद्ध
लेखकों, कवियों का प्रोत्साहन न मिला होता तो यह शायद
काल में याह कहानीकार दबा ही रह जाता।

रचनाएँ : हिंदी कथा साहित्य के क्षेत्र में महिला
लेखिकाओं में उषा प्रियंवदा का नाम अपनी आधुनिक मानव
के विचित्र मनोदश तथा उसके तनाव के अद्भूत चित्रण के
कारण ही उल्लेखनीय है। उन्होंने अभी तक लगभग ३१
कहानियों और चार उपन्यास पर अपनी लेखनी चलाई है।



सफल क्रिकेट का ..

कु. समृद्धी डाळे

बी.ए. भाग-३ (हिंदी विभाग)



मेरा नाम समृद्धी डाळे है। मैं बी.ए. भाग -३ में पढ़ती हूँ। मैं इसी महाविद्यालय की छात्रा होने के बावजूद भी मेरी सही पहचान 'क्रिकेटर' रूप में है। एक लड़की होकर भी 'क्रिकेटर' के रूप में अपनी पहचान बनाना थोड़ा मुश्किल है। परंतु मेरे माता-पिता के आर्शिवाद और उनकी प्रेरणा के कारण ही मैं आज खुद को खुश नसीब समझती हूँ। क्योंकि बचपन से ही उन्होंने मुझे मेरी रुची के अनुसार हमेशा मुझे आवसर देते रहे हैं। पिछले तीन-चार सालों से मैं क्रिकेट खेल रही हूँ। मैं कड़ी मेहनत से इस क्षेत्र में अपना नाम कमाना चाहती हूँ।

पिछले तीन-चार सालों में मैं अलग-अलग स्तर पर अलग-अलग राज्यों में क्रिकेट की कसौटियों में हिस्सा ले चुकी हूँ।

मेरे क्रिकेट जीवन का अविस्मरणीय क्षण 'उस्मानाबाद प्रिमियम लिग' की प्रतियोगिता रहा है। क्योंकि इससे पहले मैंने कुछ चंद ही कसौटियाँ खेलेली थी। परंतु यह अनुभव मेरे क्रिकेट जीवन में अधिक खेलेली थी। परंतु यह अनुभव मेरे क्रिकेट जीवन में अधिक महत्वपूर्ण है। यह प्रतियोगिता खेलते समय मैं थोड़ी नाराज भी थी और उत्साहित भी थी। इस मॅच में सबसे अधिक 'रन्स' और सबसे ज्यादा 'विकेट्स' मेरे ही नाम पर थे। मुझे विश्वास ही नहीं हो रहा था कि मैंने हरफनमौला (All rounder performance) का प्रदर्शन के लिए मुझे "Woman of the series" का किताब मिला था। क्रिकेट

जीवन की शुरुआत में ही मुझे यह सम्मान मिलना मेरे लिए बहुत ही प्रेरणादायी रहा। अभी-अभी फिलहाल ही मुझे तेलंगना में "ऑल इंडिया वुमेन्स टी-२०" क्रिकेट टूर्नामेंट्स खेलने का मौका मिला। यह भी अनुभव मेरे लिए सुखद रहा है। आज 'क्रिकेट' मेरे जीवन का महत्वपूर्ण हिस्सा बन चुका है। मेरा दिन 'क्रिकेट' के खेल से शुरू होता और क्रिकेट से ही समाप्त होता है। मैं 'क्रिकेट' के प्रति जो मेहनत ले रही हूँ उसका फुल मुझे कई हद तक मिल चुका है।

मुझे क्रिकेट खेलते हुए लोक देखते हैं और पूछते हैं, 'तुम कब खेलोगी?' ऐसे लोगों को मैं कहती हूँ 'उसी तरह तो कर रही हूँ जो भी कर रही हूँ वह अच्छा ही कर रही हूँ। मैं मेहनत चाहती। कड़ी मेहनत आहर परिश्रम से मैं खेल की दुनिया में खुद की जगह बनाना चाहती हूँ।

क्रिकेट खेल के दौरान कई मॅच में मैंने कई मजबूत रिश्ते बनाए भी और निभाए भी। "मैं हमेशा साथ-साथ एक अच्छा इन्सान के रूप में भी पहचाने क्योंकि खिलाड़ी की सही पहचान उसकी इन्सानियत से होती है। क्योंकि सच की राह पर चलकर सच्चे दिल से मेहनत करने से सफलता निश्चय रूप से मिलती है। यही संस्कार मेरे परिवारवालों ने मुझे प्रकिए है।"

संस्कारों के साथ साथ खिलाड़ी में आत्मविश्वास का होना भी जरूरी होता है। इस संदर्भ में मुझे पुना की कसौटी का एक किस्सा याद है। पुना में ली गई कसौटी प्रतियोगिता बहुत बड़ी प्रतियोगिता थी जो राज्य क्रिकेट स्तर द्वारा ली जाती है। प्रस्तुत प्रतियोगिता में चुनी हुई केवल आठ टिम ही खेल सकती है। और मेरा सौभाग्य यही है कि हमारी 'उस्मानाबाद' की टीम को प्रस्तुत प्रतियोगिता में खेलने का मौका मिला। प्रस्तुत टिम में केवल ३- खिलाड़ी थे। जिस टिम से हम लड़ रहे थे उस टिम में सबके सब अच्छे और अनुभव खिलाड़ी थे। प्रतिस्पर्धकों से लड़ते हुए हमने पहली मॅच और दूसरी मॅच भी जीत ली। प्रस्तुत मॅच में शानदार प्रदर्शन के लिए मुझे 'प्लेअर ऑफ द मॅच' का किताब मिला। यह पुरस्कार मेरे तथा हमारी पूरी टिम के लिए महत्वपूर्ण था। क्योंकि हमारे टिम के सभी प्रतिस्पर्धी खिलाड़ी उम्र से बड़े और अनुभवी थे।

सुभद्रा कुमारी चौहान

कु. कोमल अमोल भोसले
बी.ए.भाग-१



सुभद्रा कुमारी चौहान (१६ अगस्त १९०४-१५ फरवरी १९४८) हिन्दी की सुप्रसिद्ध कवयित्री और लेखिका हैं। वे राष्ट्रीय चेताना की एक सजग कवयित्री रही हैं। स्वाधीनता संग्राम में अनेक

बार जेल यातनाएँ सहने के पश्चात अपनी अनुभूतियों को कहानी में भी व्यक्त किया।

जीवन परिचय : उनका जन्म नागपंचमी के दिन इलाहाबाद के निकट निहालपूर नामक गाँव में रामनाथसिंह के जमींदार परिवार में हुआ था। बाल्यकाल से ही वे कविताएँ रचने लगी थीं। उनकी रचनाएँ राष्ट्रीयता की भावना से परिपूर्ण हैं। सुभद्रा कुमारी चौहान, चार बहने और दो भाई थे। उनके पिता ठाकूर रामनाथ सिंह शिक्षा के प्रेमी थे और उन्हीं की देख-रेख में उनकी प्रारम्भिक शिक्षा भी हुई। इलाहाबाद के क्रास्थवेट गर्ल्स स्कूल में महादेवी वर्मा उनकी ज्युनिअर और सहेली थी १९१९ में खंडवा के ठाकुर लक्ष्मण सिंह के साथ विवाह के बाद वे जबलपूर आ गई थीं। १९२१ में गांधी जी के असहयोग आंदोलन में भाग लेने वाली वह प्रथम महिला थी। वे दो बार जेल भी गई थीं सुभद्रा कुमारी चौहान की जीवनी इनकी पुत्री सुधा चौहान ने मिल तेज से तेज नामक पुस्तक में लिखा है। इसे हंस प्रकाशन, इलाहाबाद ने प्रकाशित किया है। वे एक रचनाकार होने के साथ-साथ स्वाधीनता संग्राम की सेनानी भी थीं। डॉ. मंगला अनुजा की पुस्तक सुभद्रा कुमारी चौहान उनके साहित्यिक व स्वाधीनता संघर्ष के जीवन पर प्रकाश डालती है साथ ही स्वाधीनता आंदोलन में उनके कविता के जारिए नेतृत्व को भी रेखांकित करती हैं। १५ फरवरी १९४८ को एक कार दुर्घटना में उनका आकस्मिक निधन हो गया था।

कृतियाँ : कहानी संग्रह

१) बिखरे मोती - १९३२ २) अन्मादिनी - १९३४

३) सीधे-सीधे चित्र - १९४७

४) सीधे सीधे चित्र - १९८३ पूर्व प्रकाशित रावं संकलित असंकलित समस्त कहानियों का संग्रह हंस प्रकाशन, इलाहाबाद से प्रकाशित।

कविता संग्रह: १) मुकुल

२) त्रिधारा

३) मुकुल तथा अन्य कविताएँ : बाल कविताओं को छोड़कर पूर्व प्रकाशित एवं संकलित असंकलित समस्त कविताओं का संग्रह; हंस प्रकाशन, इलाहाबाद से प्रकाशित।

कथा साहित्य : बिखरे मोती उनका पहला कहानी संग्रह है। इसमें भग्रावशेष, होल, पापीपेट मछलीरानी, परिवर्तन दृष्टिकोण कदम्ब क फुल, किस्मत, मधुये की बेटी, एकादशी, आहुति, थाती, अमराई अनुरोध व ग्रामीण फुल १५ कहानियाँ हैं। इन कहानियों की भाषा सरल बोलचाल की भाषा है। अधिकांश कहानियाँ नारी विमर्श पर केंद्रीत हैं उन्मादिनी शिर्षक से उनका दूसरा कथा संग्रह १९३५ में छपा। इस में उन्मादिनी असमंजस, अभियुक्त, सोने की कंठी, नारी हृदय, पवित्र ईर्ष्या, अंगुठी की खोज, चढ़ा दिमाख व वेश्या की लड़की कुल ९ कहानियाँ हैं। इन सब कहानियों का मुख्य स्तर पारिवारिक सामाजिक परिदृश्य ही है। 'सीधे साधे 'चित्र' सुभद्रा कुमारी चौहान का तीसरा व अंतिम कथा संग्रह है।

इसमें कुल १४ कहानियाँ हैं। रुपा कैलाशी नानी बिआल्हा, कल्याणी, दो साथी प्रोफेसर मित्रा, दुराचारी मंगला ८ कहानियों की कथावस्तु नारी प्रधान पारिवारिक सामाजिक समस्याएँ हैं। हींगवाल, राही, सांगे वाला, रुपा, कैलाशी नानी, बिआल्हा, कल्याणी, दो साथ गुलाबसिंह कहानियाँ राष्ट्रीय विषयों पर आधारित हैं सुभद्रा कुमारी चौहान ने कुल ४६ कहानियाँ लिखी और अपनी व्यापक कथा दृष्टि वे एक अति लोकविप्रय कथाकार के रूप में हिंदी साहित्य जग में सुप्रतिष्ठित है।

वातावरण चित्रण: प्राधान शैली की भाषा सरल तथा काव्यात्मक है, इस कारण इनकी रचना की सादगी हृदयग्राही है।

सम्मान : सेकसरिया पारितोषिक (१९३१) मुकुल कविता संग्रह के लिए।

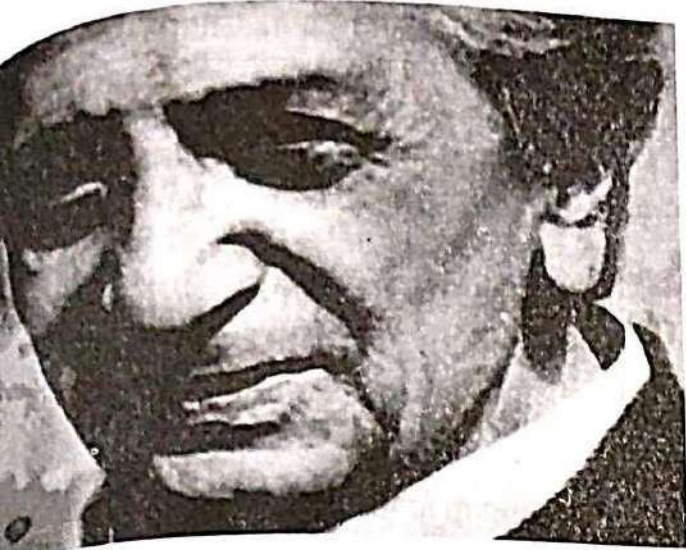
सेकसरिया पारितोषिक (१९३२) 'बिखरे मोती' कहानी संग्रह के लिए पुसरी बार।

भारतीय डाकतार विभाग ने ६ अगस्त १९७६ को सुभद्रा कुमारी चौहान के सम्मान में २५ पैसे का एक डाक टिकट जारी किया है।

भारतीय तटरक्षक सेना ने २८ अप्रैल २००६ को सुभद्रा कुमारी चौहान की राष्ट्रप्रेम की भावना को एक सम्मानित करने के लिए नए नियुक्त एक तटरक्षक जहाज को सुभद्रा कुमारी चौहान नाम दिया है।

भीष्म सहानी

नेहा शामराव यादव
बी.ए. भाग-१



भीष्म सहानी का जन्म ४ आगस्त १९१५ को भारत के लखनऊ में हुआ था। उनके पिता का नाम हरबस लाल सहानी तथा उनकी माता लक्ष्मी देवी थी। उनके पिता अपने क्षेत्र के प्रसिद्ध समाजसेवी थे।

हिंदी फिल्मों के ख्यातिप्राप्त अभिनेता बलराज सहानी भीष्म सहानी के बड़े भाई थे। पिता के समाजसेवी व्यक्तित्व का पर काफी प्रभाव था। भीष्म सहानी का विवाह शीला जी के साथ हुआ था।

भीष्म सहानी का प्रारम्भिक शिक्षा घर पर ही हिन्दी व संस्कृत में हुई। उन्होंने स्कूल में उर्दू व अंग्रेजी की शिक्षा प्राप्त करने के बाद १९३७ में 'गवर्नमेंट कॉलेज', लाहौर से अंग्रेजी साहित्य में एम.ए. किया।

उन्होंने १९५८ में पंजाब विश्व विद्यालय से एच.डी. उपाधि प्राप्त की। वर्तमान समय में प्रगतीशील विचारधाराओं में सहानी जीका प्रमुख स्थान है। भीष्म सहानी हिंदी और अंग्रेजी के अलावा उर्दू, संस्कृती रुसी और पंजाबी भाषाओं के अच्छे जानकार थे। भारत पाकिस्तान विभाजन के अवैतनिक शिक्षक होने के साथ-साथ ये व्यापार भी करते थे। विभाजन के बाद उन्होंने भारत आकर समाचार पत्रों में लेखने का काम किया।

विभाजन के पहले भीष्म सहानी व्यापार भी किया और उसके साथ ही वे अध्यापन का भी काम करते रहे। तदनन्तर उन्होंने पत्रकारिता एवं 'इप्ता' नाम मण्डली में अभिनय का कार्य किया।

सहानी जी फिल्म जगत में भाग्य आजमाने के लिए बम्बई आ गये। जहाँ काम न मिलने के कारण उनको बेकारी का जीवन व्यतीत करना पड़ा। इसके बाद उन्होंने वापस आकर दोबारा अम्बला के एक कॉलेज में अध्यापन के बाद दिल्ली विश्वविद्यालय में स्थायी रूप से कार्य किया। इस बीच उन्होंने लगभग १९५७ से १९६३ तक विदेशी भाषा प्रकाशन ग्रह मास्को में अनुवादक के रूप में बितायें। यहाँ भीष्म सहानी ने दो दर्जन के करीब रशियन भाषाये किताबें टालस्टॉय, ऑस्ट्रोव्स्की की किताबें का हिंदी में रूपांतर किया।

भीष्म सहानी ने १९६५ से १९६७ तक नई कहानियोंका का सम्पादन किया। साथ ही वे प्रगतीशील लेखक संघ तथा अफ्रों एशियाई लेखक संघ से सम्बद्ध रहे वे १९९३ से १९९७ तक साहित्य अकादमी एकिकज्यटिव कमेटी के सदस्य भी रहे।

कृतियाँ :

- १) कहानी संग्रह : भाग्य रेखा, पहला पाठ, भटकती राख, पटरियाँ वाडचू' शोभायात्रा, निशाचार मेरी प्रिया कहानियाँ
 - २) अहं ब्रम्हवितक, अमृतसर आ गया, चीफ की दावत
 - ३) उपन्यास संग्रह : झरोखे कडियाँ, तमस, बसन्ती मायादास की माड़ी, कुन्तो नीलू निलीमा निलोफर
 - ४) नाटक संग्रह: हानूस, कबिरा खड़ा बाजार में, माधवी गुलेल का खेल (बालोपयोगी कहानियाँ) मुआवजे
 - ५) अन्य प्रकाशन : पहला पथ, भटकती राख, पटरियाँ शोभायात्रा, पाली दया कडियाँ, आज के अतीत
- एक कथाकार के रूप में भीष्म सहानी पर यशपाल और प्रेमचंद्र की गहरी छाप है। उनकी कहानियाँ में अन्तर्विरोधों व जीवन को द्वन्द्वों, विसंगतियों से जकड़े मध्यवर्ग के साथ ही निम्न वर्ग की जिजीविषा और संघर्षशीलता को उद्घाटित किया गया है। जनवादी कथा आन्दोलन के दौरान भीष्म सहानी ने सामान्य जन की आशा, आकांक्षा, दुःख, पीड़ा, अभाव, संघर्ष तथा विडम्बनाओं को अपने उपन्यासों से ओझल नहीं होनी दिया।

नई कहानी में उन्होंने कथा साहित्य की जड़ता को तोड़कर उसे ठोस सामाजिक आधार दिया। एक भोत्का की हौसीयत से भीष्म जी ने देश के विभाजन के दुर्भाग्यपूर्ण खूनी इतिहास को भोगा है। जिसकी अभिव्यक्ति तमस में हम बराबर देखते हैं। जहाँ तक नारी मुक्ति को समस्या का प्रश्न है, उन्होंने अपनी रचनाओं में नारी के व्यक्तित्व विकास, स्वातंत्र्य,

महादेवी वर्मा भारतीय लेखिका और कवियत्री

(१९०१-१९८७)

श्रुती अजित जाधव

बी.ए. भाग-१

महादेवी वर्मा (२६ मार्च १९०७ - ११ सितम्बर १९८७) हिंदी भाषा की कवियत्री थीं। वे हिंदी साहित्य में आधुनिक युग के चार स्तंभों में से एक मानी जाती हैं। वे हिंदी की सबसे सशक्त कवियत्रियों में से होने के कारण उन्हें आधुनिक मीरा के नाम से भी जाना जाता है। महादेवी ने स्वतंत्रता के पहले का भारत भी और उसके बाद का भी। वे उन कवियों में से एक हैं

जीवन परिचय :

जन्म : महादेवी वर्मा का जन्म २६ मार्च; १९०७ को फरुखाबाद उत्तर प्रदेश में हुआ था। महादेवी वर्मा के पिता का नाम श्री गोविंद प्रसाद वर्मा और माता का नाम श्रीमती हेमरानी वर्मा था। इनके माता पिता दोनों ही शिक्षा-प्रमी थे। महादेवीजी वर्मा के नाना ब्रजभाषा के कवि थे और ब्रजभाषा में ही काव्य रचना करते थे, इसी कारण बाल्यकाल से ही महादेवी को मी कविता लिखने की रुचि उत्पन्न हो गई।

महादेवी की प्रारंभिक शिक्षा इंदौर में हुई और साथ में ही उन्हें चित्रकला व संगीत शिक्षा भी दी गई। महादेवी की माता एक विदुषी महिला थीं उन्हें संस्कृत और हिंदी का अच्छा ज्ञान था और वह धार्मिक प्रवृत्ति की थीं इन्होंने ही महादेवी को तुलसी दास सूरदास और मीरा का साहित्य पढ़ाया। पारिवारिक माहौल के कारण महादेवीजी में

बचपन से ही कविता करने की रुचि थी। वे अपनी माता द्वारा रचित पदों में अपनी ओर से कुछ कड़ियाँ जोड़ दिया करती थीं। वे स्वतंत्र रूप से तुकबंदियाँ करती थीं। मात्र ७ वर्ष की अल्पायु में ही उन्होंने कविता लिखना शुरू कर दिया था।

महादेवी वर्मा की प्रारंभिक शिक्षा इंदौर में हुई महादेवी वर्मा ने बी.ए. जबलपूर से किया महादेवी वर्मा अपने घर में सबसे बड़ी थी उनके दो भाई और एक बहन थी



व्यापक समाज में काम करते हुए भारत के भीतर न हाहाकार रुदान को देखा, परखा और करुण होकर को दूर दूण करने वाली दृष्टि देने की कोशिश की ल उनका काव्य बल्की उनके समाजसुधार के कार्य महिलाओं के प्रति चेतना भावना भी इस दृष्टि से शृंगार से सजाया कि दिपशिखा में वह जन-जन का रूप में स्थापित हुई और उसने केवल पाठको नहीं समीक्षकों को भी गहराई तक प्रभावित किया।

जिंदगी

डॉ. कविता मारवा डुमाळ
बी.ए. भाग-३

हम अपने चारों ओर विभिन्न प्रकार के जीवन से घिरे हुए हैं। जमानों, कीड़ों, पक्षियों, उभयचरों आदि सहित। हर एक जिंदगी चाहे वह छोटी या बड़ी बहुत महत्वपूर्ण है। इसका अपना मूल्य है। हम जिंदगी के लक्ष में अपने तरीके से अपना योगदान देते हैं। कुछ अलग मूल्यों और गुणों के कारण मानव जीवन को दुनिया में अधिक सुलभ माना जाता है। जो दुनिया में एक-दूसरे के मूल्यों से जोड़ता है। किसी व्यक्ति के जीवन के पहले बीस वर्ष अध्यायों को कहते हैं। अक्षयः अंक लाने प्रयास में व्यतीत होते हैं। बच्चों को बचक कहा जाता है कि वे एक बार अच्छी नौकरी पाने का आनंद ले सकते हैं। जब उन्हें एक अच्छी नौकरी मिलती है तो उन्हें कंपनी में एक अच्छे पद पर पहुंचने के लिए प्रयत्न करने के लिए कहा जाता है। कि उन्हें बताया जाता है कि एक निश्चित स्थान पर जाने के बाद वे अपने जीवन का आनंद ले सकते हैं। जब वे अपने अक्षय स्थिति में पहुंच जाते हैं तो उन्हीं स्थिति को अपने लक्ष्य के लिए कड़ी मेहनत करने की आवश्यकता होती है। उनके लिए परिवार की योजना बनाने और विविध व्ययों को पूरा करने का समय भी है। फिर उन्हें बताया जाता है कि वे रिटायर होने के बाद शांति से रह सकते हैं। तभी हमें आनंद ही आनंद होगा। कोई यह भी नहीं सोचता है

कि वे उस उम्र में प्रयोग करने पर जीवन का आनंद लेने के लिए उम्मीद उठाए उम्मीद और करने पर जीवन का आनंद लेने के लिए उम्मीद उठाए उम्मीद और धैर्य के साथ नहीं जोड़े जायेंगे। क्या कोई यह सोचता है। दिन व दिन हमारी जिंदगी कम हो जाते हैं। बालों के लिए यह होता आज सुबह दुबका गया लेकिन वो सुबह नहीं हुआ होता बालों के हमारी जिंदगी का एक दिन हुआ होता है। एक दिन से हमारी जिंदगी कम होती जा रही है। यह हमारे ध्यान में भी नहीं आता। हर दिन आता है एक नयी आशा के साथ और दुबका है एक अनुभव के साथ।

अभी जीवन चल रहा है। हमें यहीं और अभी का आनंद लेना चाहिए और जीवन के उस पड़ाव पर पहुंचने के लिए इंतजार नहीं करना चाहिए जिस तरह से हम चाहते हैं।

मनुष्य उत्सव प्रिय होते हैं उत्सव का एकमात्र उद्देश्य आनंद प्राप्ति है। वही सभी जानते हैं कि मनुष्य अपनी आवश्यकताओं की पूर्ति के लिए आजीवन प्रयत्न करता रहता है। आवश्यकता की पूर्ति होने पर उसे सुख होता है। पर उस सुख और उत्सव में बड़ा अंतर है। आवश्यकता अभाव सुचित करती है। उससे खुद को कभी ज्यादा का प्रकटीकरण होता है।

जिंदगी में हर एक का अपना अनुभव होता है। किसी के लिए जिंदगी में खुशी ही खुशी है और किसी के लिए गम ही गम।

बिहारीलाल

वैष्णवी मारुती धोत्रे

बी.ए. भाग-१

बिहारीलाल का जन्म संवत् १५९५ ग्वालियर में
के जाति के माथुर चौबे (चतुर्वेदी) थे। उनके पिता का
केशवराय था। जब बिहारी ८ वर्ष के थे तब इनके पिता
ओरछा ले आये तथा उनका बचपन बुंदेलखंड में बीता।
पुत्र नरहरिदास निम्न दोहे से प्रकट हैं।

जन्म ग्वालियर जानिये खंड बुंदेल वाल।

तरुणाई आई सुघर मथुरा बीस ससुराल ॥

जयपुर-नरेश सवाई राजा जयसिंह अपनी नयी रानी के
इतने डूबे रहते थे कि वे महल से बाहर भी नहीं निकलते
और राज काज की ओर कोई ध्यान नहीं देते थे। मंत्री आदि
इससे बड़े चिंतित थे, किंतु राजा से कुछ कहाने की शक्ति
में नहीं थी बिहारी ने यह कार्य अपने ऊपर लिया। उन्होंने
लिखित दोहा किसी प्रकार राजा के पास पहुंचाया।

“नहीं पराग नहीं मधुर मधु नहीं विकास यहि काल।

अली काली ही सौं बंध्यो, आगे कौन हवाल”

इस दोहे ने राजा पर मंत्र जैसा कार्य किया। वे रानी प्रेम
से मुक्त होकर पुनः अपना राज काज संभालने लगे। वे
की काव्य कुशलता से इतने प्रभावित हुए की उन्होंने
की से और भी दोहे रचने के लिए कहा और प्रति दोहे पर
स्वर्ण मुद्रा देने का वचन दिया। बिहारी जयपुर नरेश के
में रहकर काव्य-रचना करने लगे, वहाँ उन्हें पर्याप्त धन
यश मिला। बिहारी की एकमात्र रचना सतसई (सप्तशली)
यह मुक्तक मुक्त काव्य है। इस में ७१९ दोहे संकलित हैं।
अप्यंथ दोहे संदिग्ध भी माने जाते हैं। सभी दोहे सुंदर और
हनीय हैं तथापि तनिक विचासूर्वक बारीकी से देखने पर

लगभग २०० दोहे अति उत्कृष्ट ठहरते हैं। 'सतसई' में
ब्रजभाषा का प्रयोग हुआ है।

ब्रजभाषा : ब्रजभाषा ही उस समय उत्तर भारत की एक
सर्वमान्य तथा सर्व कवि-सम्मानित ग्राह्य काव्यभाषा के रूप में
प्रतिष्ठित थी। इसका प्रचार और प्रसार इतना ही से चुका था
कि इसमें अनेकरूपता का आ जाना सहज संभव था। बिहारी ने
इसे एकरूपता के साथ रखने का स्तुत्य सफल प्रयास किया
रखने और इसे निश्चित साहित्यिक रूप में गढ़ा दिया। इसे
ब्रजभाषा मँजकर निखर उठी। इस सतसई को तीन मुख्य भागों
में विभक्त कर सकते हैं।

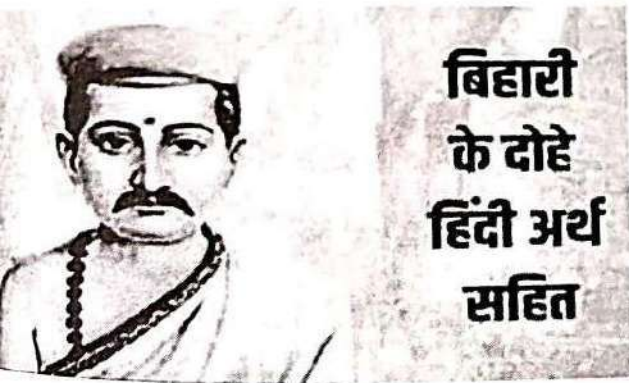
नीति विषयक भक्ति और अध्यात्म भावपरक, तथा
शृंगारपरक। इनमें में शृंगारात्मक भाग आधिक है। कला
चमत्कार सर्वत्र चातुर्य के साथ प्राप्त होता है। शृंगारत्मक भाग
में रुपांग सौंदर्य, सौंदर्यापकर नायक-नायिकाभेद तथा हाव,
भाव विलास का कथन किया गया है। नायक-नायिका
निरूपण भी मुख्यः तीन रूपों में मिलता है। प्रथम रूप में नायक
कृष्ण और नायिका राधा है। उनका चित्रण करते हुए धार्मिक
और दर्शनिक विचार को ध्यान नायिका राधा हैं। उनका
चित्रण करते हुए धार्मिक और दर्शनिक विचार को ध्यान में
रखा गया है। इसलिए इसमें गूढाई व्यंजना ध्यान में रखा गया हैं
। इसलिए इसमें व्यंजना प्रधान है, और आध्यात्मिक रहस्य
तथा धर्म-मर्म निहित है।

भक्ति भावना - बिहारी मूलतः शृंगारी कवि हैं। उनकी भक्ति
भावना राधा-कृष्ण के प्रति है और वह जहाँ तहाँ ही प्रकट हुई
है। सतसई के आरंभ में मंगला-चरण का यह दोहा राधा के
प्रति उनके संख्या बहुत थोड़ी है। धन-संग्रह के संबंध में एक
दोहा देखिए :

मति न नीति गलीत यह, जो धन धरिये जोर।

खाये खचे जो बचे तो जोरिये करोर ॥

प्रकृति चित्रण - प्रकृति चित्रण में बिहारी किसी से पीछे नहीं
रहे हैं षट ऋतूओं का उन्होंने बड़ा ही सुंदर वर्णन किया है।
ग्रीष्म ऋतू का चित्र देखिए-



बिहारी
के दोहे
हिंदी अर्थ
सहित

मीराबाई

समृद्धी दत्ताजी भोरे
बी.ए.भाग-१

कृष्णभक्ति शाखा की हिंदी की महान कवयित्री मीराबाई भक्ति थी. जन्म स्थल व जीवन के बारे में उनके जानकारी कवियों की भाँति पूर्णतया प्रमाणिक नहीं हैं।

कृष्णभक्ति शाखा की हिंदी की महान कवयित्री मीराबाई का जन्म १५५९-९० के आसपास कुड़की गाँव में हुआ। अज्ञान विद्वान इससे सहमत हैं जिनमें मुशी देवीप्रसाद डॉ. गंगलाल सम्मिलित हैं। हालाँकी ज्योतिप्रसाद मिश्र 'मीरा' जी भारत और 'मनोरमा के संपादक रहे हैं ने आपनी (स्त्री-कवि-कौमुदी १९३१ गांधी हिंदी पुस्तक भंडार में) का जन्म स्थल 'चौकडी' बताया है। इनका विवाह उदयपुर राजा कुमारा भोजराज के साथ हुआ था। ये बचपन से ही भक्ति में रूचि लेने लगी थीं।

विवाह के थोड़े ही दिन के बाद आपके पति का स्वर्गवास हुआ। ये बचपन से ही कृष्ण भक्ति में रूचि लेने लगी थीं। परलोकवास के बाद इनकी भक्ति दिन-प्रति-दिन गई। ये मंदिरों में जाकर वहाँ मौजूद कृष्णभक्तियों के सामने जी की मूर्तियों के आगे नाचती रहती

मीराबाई का घर से निकाला जाना :

मीराबाई का कृष्णभक्ति में नाचना और गाना राज परिवार अच्छा नहीं लगा। उन्होंने कई बार मीराबाई को विष देकर की कोशिश की घर वालों के इस प्रकार व्यवहार से न होकर वह द्वारका और वृंदावन गई। वह जहाँ जाती थी, लोगों का सन्मान मिलता था। लोग आपको देवियों के प्यार और सन्मान देते थे। इसी दौरान उन्होंने तुलसीदास को प्रेरणा लिखा था। अपना दुःख या वेदना के प्रकट किया था।

द्वारा रचित ग्रंथ :

मीराबाई ने चार ग्रंथों की रचना की

ब्रह्मसूत्र का मायरा

गीत गोविंद टीका

राग गोविंद

राग सोरठा के पद

इसके आलावा मीराबाई के गीतों का संकलन 'मीराबाई पदावली' नामक ग्रंथ में किया गया है।

मीराबाई की भक्ति :

मीरा की भक्ति में माधुर्य-भाव काफी हद तक पाया जाता था। वह अपने इष्टदेव कृष्ण की भावना प्रियतम या पति के रूप में करती थी। उनका मानना था कि इस संसार में कृष्ण के अलावा कोई पुरुष ही नहीं। कृष्ण के रूप की दिवानी थी। बसो मेरे नैनन में नंदलाल।

मोहनी मूरति, सांवारी, मुरति नैना बने विसाल ॥

अधर सुधारस मुरली बाजति, उर वैजंती माल ॥

क्षुद् घंटिका कटि-तय शोभित, नूपूर शब्द साल ॥

मीरा प्रभु संतन सुघपाई, भक्त बछल गोपाल ॥

मीराबाई हैदास दोन्ही ज्ञान की गुटकी। इन्होंने अपने बहुत से पदों की रचना राजस्थानी मिश्रित भाषा में ही है। इसके अलावा कुछ विशुद्ध साहित्यिक ब्रजभाषा में भी लीया हैं। इन्होंने जन्मजात कवीयित्री न होने के बावजूद भक्ति की भावना में कवीयित्री के रूप में प्रसिद्धी प्रदान की। मीरा के विरह गीतों में समकालीन इस का प्रयोग विशेष रूप से किया है।



मन्नू भंडारी

प्रियांका कुमार जाधव
बी.ए. भाग-१

मन्नू भंडारी का जन्म : ३ अप्रैल १९३१ को हुआ। हिंदी की आधुनिक कहानीकार और उपन्यासकार हैं। मध्य प्रदेश के धानपुरा नगर में १९३१ में जनमी मन्नू भंडारी को श्रेष्ठ लेखिका होने का गौरव प्राप्त है। मन्नू भंडारी ने कहानी और उपन्यास दोनों विधाओं में कलम चलाई है। राजेंद्र यादव के साथ लिखा गया उसका उपन्यास 'एक इंच मुस्कान' पढ़े-लिखे और आधुनिकता पसंद लोगों की दुखधरी प्रेमगाथा है। विवाह टूटने की त्रासदी में घुट रहे एक बच्चे को केंद्रीय विषय बनाकर लिखे गए उनके उपन्यास 'आपका बंटी' को हिंदी के सफलतम उपन्यासों की श्रृंखला में रखा जाता है। आम आदमी की पीड़ा और दर्द की गहराई को उद्घेख उनके उपन्यास 'महाभोज' पर आधारित नाटक खूब लोकप्रिय हुआ था। उनकी 'यही सच है' कृति पर आधारित 'रजनीगंधा फिल्म' ने बॉक्स ऑफिस पर खूब धूम मचाई थी।

मन्नू भंडारी एक भारतीय लेखिका है जो विशेषतः १९५० से के बीच अपने कार्यों के लिए जानी जाती थी। सबसे ज्यादा वह अपने दो उपन्यासों के लिए जानी और प्रसिद्ध थी। पहला 'आपका बंटी' और दूसरा 'महाभोज'। नयी कहानी अभियान और हिंदी साहित्यिक अभियान के समय में लेखक निर्मल वर्मा, राजेंद्र यादव भीष्म सहानी, कमलेश्वर इत्यादी ने उन्हें अभियान की सबसे प्रसिद्ध लेखिका बताया था।

१९५० में भारत को आजादी मिले कुछ ही साल हुए थे और उस समय भारत सामाजिक बदलाव जैसी समस्याओं से जूझ रहा था। इसीलिए इसी समय लोगो नयी कहानी अभियान के चलते, अपनी-अपनी राय देने लगे थे जिसमें भंडारी भी शामिल थी। उनके लेख हमेशा लैंगिक असमानता और वर्गीय असमानता और आर्थिक असमानता पर आधारित होते थे। मन्नू भंडारी एक भारतीय लेखक है।

मन्नू भंडारी हिंदी के लोकप्रिय कथाकारों में से हैं। नौकरशाही में व्याप्त भ्रष्टाचार के बीच आम आदमी की पीड़ा और दर्द की गहराई को उद्घारित करने वाली उनके उपन्यास 'महाभोज' १९७९ पर आधारित नाटक अत्याधिक लोकप्रिय हुआ था। इसी प्रकार 'यही सच है' पर आधारित 'रजनीगंधा

नाटक फिल्म अत्यंत लोकप्रिय हुई थी और उसकी १९०४ की सर्वश्रेष्ठ फिल्म का पुरस्कार भी प्राप्त हुआ।

आप का बंटी फिल्म अनुकुलन के विषय में विवाद : भंडारी ने अपने दूसरे उपन्यास 'आप का बंटी' के अधिकार बेच दिए और बाद में धर्मेन्द्र गोयल द्वारा बनाई गई फिल्म के लिए और बाद में सिसिर मिश्र द्वारा निर्देशित फिल्म के लिए अनुकुलित किया गया। इस फिल्म सभी की धारा ने शबाना आजमी शत्रुघ्न सिन्हा, टीना मूनीम और विनोद मेहरा की भूमिका निभाई। भंडारी के बाद में फिल्म निर्माता काले विकास पक्चर्स; प्राइवेट लिमिटेड के मुकदमा दायर किया कि इस अनुकुलन ने उनके उपन्यास को विकृत कर दिया और इसके परिणामस्वरूप भारतीय कॉपीराइट अधिनियम १९५७ का धारा ५७ का उल्लंघन किया। इस मामले में निर्णय मन्नू कृष्णा बनाम कला विकास मोशन पक्चर्स लिमिटेड, भारतीय कॉपीराइट कानून में एक ऐतिहासिक निर्णायक है जो भारतीय कॉपीराइट कानून के तहत लेखन के नैतिक अधिकारों के दावों को स्पष्ट करता है। न्यायालय भंडारी के पक्ष में था लेकिन वह और निर्माता अंततः अदालत के बाहर एक समझौते पर पहुंचे।

प्रकाशित कृतियों :

कहानी संग्रह : एक प्लेट सैलाब, में हार गई तीन निगाहों की एक तस्वीर यही संग्रह हैं। एक प्लेट सैलाब में हार गई तीन निगाहों की एक तस्वीर यही सच है त्रिशंकु श्रेष्ठ कहानियाँ आँखो देखा झुठ नायक विदूषका।

उपन्यासा : आपका बंटी, महाभोज स्वामी एक इंच मुस्कान और कलवा एक कहानी यही भी।

पटकथाएँ : रजनी, निर्मला, स्वामी दर्पण

नाटक : बिना दीवारों का घर !

पुरस्कार : १) महाभोज १९८०-१९८१ के लिए उत्तर प्रदेश हिंदी संस्थान (उत्तर प्रदेश हिंदी संस्थान)

२) भारतीय भाषा परिषद (भारतीय भाषा परिषद) कोलकाता १९८२

३) काला कुंजा सम्मान (पुरस्कार) नई दिल्ली. १९८२

४) भारतीय संस्कृत संसद कथा समारोह (भारतीय संस्कृत

INDEX

1. Geetanjali Shree's Tomb of Sand
2. Revisiting Rabindranath Tagore's 'Shantiniketan':
Learning with Pleasure
3. Travelogue: Visit to Shivaji University
Kolhapur
4. 'Joker': Metaphorizing the Contemporary
World
5. Rain!
6. Smile
7. Vocabulary Corner: Collection of
Funny Idioms

- Kale Anuja Sanjay
- Mohite Akshata Shardad
- Patil Monika Ashok
- Pawar Prajka Rajendra
- Kale Anuja Sanjay
- Jadhav Sayali Savalaram
- Mahalkar Vaishnavi Vijaykumar

Geetanjali Shree's Tomb of Sand

- Kalo Anuja Sanjay

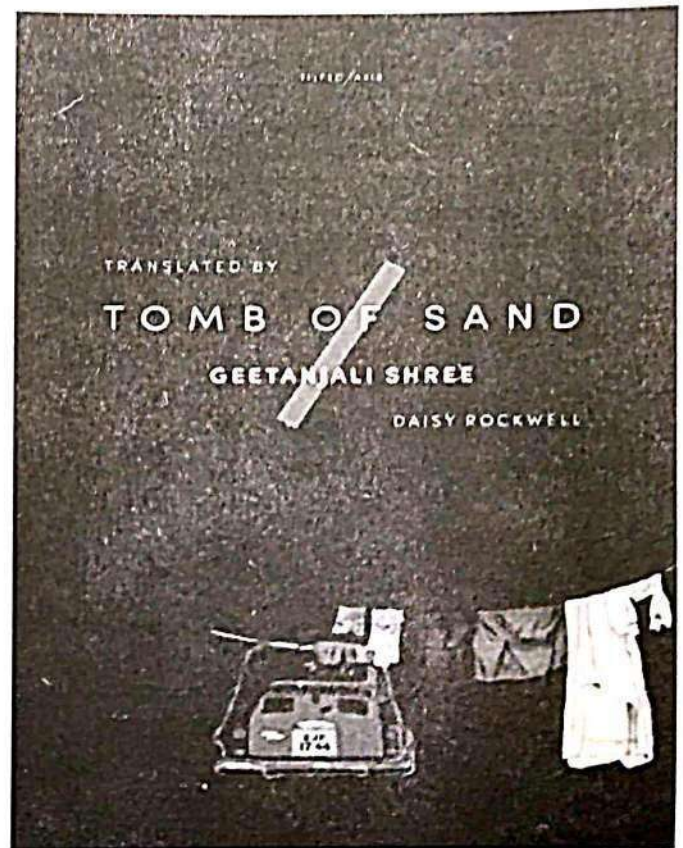


Most of the regional, national and international news papers make a flashing headline that Geetanjali Shree's Tomb of Sand won the 2022 International Man Booker Prize. It was really a proud feel that it was the first novel translated from Hindi that recognised by the award. It was also first book written in Indian Language that gets this prestigious award. Frank Wynne, Irish translator and jury chair, said:

"...We were captivated by the power, the poignancy and the playfulness of Tomb of Sand, Geetanjali Shree's polyphonic novel of identity and belonging, in Daisy Rockwell's exuberant, coruscating translation. This is a luminous novel of India and Partition, but one whose spellbinding brio and fierce compassion weaves youth and age, male and female, family and nation into a kaleidoscopic whole."

The novel is not for the readers who used to read the story in chronology, as it explores the flux of family and society in which the truths of tradition and culture keeps on illuminating. The plot of the novel is complexly waved into a network of events in past and present that is related to the people who get tormented during the partition. The gravity of the event could be understood when 80-year-old woman, suddenly decided to travel to Lahore. Death of husband, depart Ma from her secure, traditional household into the new world where odds can be celebrated. Her friendship with transgender is a marker of her changed psyche. Her decision to visit the Pakistan is

not motivated by the nostalgic feelings, but rather it is re-examining unresolved trauma of her teenage experiences of Partition. She tries to find the real meaning of these experiences and evaluates its influence over her life. The novel is engaging as the narrative style is not monotonous. The light funny language with all the socio-cultural markers makes the novel entertaining. It is worth reading if one wants to peep into the dark history of partition and revisit it from the perspective a tormented woman.



ज्ञानदीप
2021-22

७५

Revisiting Rabindranath Tagore's 'Shantiniketan': Learning with Pleasure

- Mohite Akshata Shardad

Rabindranath Tagore's Shantiniketan was an educational experiment that creates the pleasure in learning instead of compelling the students to acquire the degrees. Its revisit and revision are significant in the contemporary period when the educational policies were giving more importance to produce the skilled workers to work with the machines. In the age of the courses for skill creation or crash courses to add the skills, the man is treated as a machine which is equipped with the odd skills with the profitable outputs. There are several of online institutions who are designing the courses as per the market demand. This entire educational scene reminds us the Factory Scene of Charlie Chaplin's Film Modern Times, in which a worker becomes insane and go on working as a machine. It was a harsh criticism on the flourishing industrialization, commercialization, and commoditization in contemporary America. India as a super power is also following the same role model which disrobes humanness from a modern man and makes him another machine.

The solution to this entire situation is Rabindranath Tagore's Shantiniketan, an educational philosophy that tries to maintain a balance between the skills and values. It is a place where the mind free from any of the fears and

prejudices; where the educational objective is not produce a pre-programmed worker, but a value added human being. The overcrowded classes, back to back programmes; the divisions of students according to marks and grades; sharp categorization of knowledge in super-specialities; and profit and loss oriented approach are not just killing the innocence of childhood but it is exploiting it for the capitalist socio-economic model of the contemporary society.

Shantiniketan dreams for the society:

Where the mind is without fear and the head is held high
Where knowledge is free
Where the world has not been broken up into fragments
By narrow domestic walls
Where words come out from the depth of truth
Where tireless striving stretches its arms towards perfection
Where the clear stream of reason has not lost its way
Into the dreary desert sand of dead habit
Where the mind is led forward by thee
Into ever-widening thought and action
Into that heaven of freedom, my Father, let my country
awake.

(Poem by Rabindranath Tagore)

The society, educational scholars, policy makers, teacher, students and parents should dream for such institute which will aim to produce a better human being with socio-cultural values. If we fail to realize the deprivation of values, soon our paper will be flooded with the news reports like "Nineteen Killed in Texas School Shooting". It is just looking back to the Gurudev to find the right path and produce a good society.



Travelogue: Visit to Shivaji University Kolhapur

- Patil Monika Ashok

I visited a beautiful campus of Shivaji University Kolhapur. It was really a fascinating where a beauty of nature, huge statue of Shivaji Maharaj, three lakes, and advanced departments mesmerize us. Around the huge statue of Shivaji Maharaj, a beautiful garden is very planted with different blooming flowers. Behind the statue, the main administrative building was constructed with the antic design of stones. It gives you an experience of time travel and you were in a medieval period. All this setting reminds us the glorious history of Maharashtra which not only remains a source of never ending inspiration but also appears as a monument of the one like determination, confidence and dedication.

Near the main building I saw one more marvel that fascinated me for even after several days of visit. Barr. Basaheb Kharadekar Knowledge Resource Centre which facilitates the students with a huge library, internet, medical sections and the study room complex. In my entire life I never visited such a huge library. It was a unique experience that makes me contemplate to realize that I was living in a synchronized world. I get a permission to handle the OPAC system of the library that makes me understand that how to get desired book from thousands of books on a single subject.

After that, I and my team visited to the Department of English which was situated near a beautiful lake. In the department we saw different cabins of the teachers and well-equipped classroom. The interactive white board, air conditions, beautifully coloured benches, light coloured walls, curtains, modern sound system and studious, clam atmosphere fascinated me. The photographs of the philosophers and literary personalities were hanged all around the galleries; teacher gave us the information about them.



Teacher introduces us with the department teachers who asked us few questions regarding the future plans. The computerised language lab, educational movie collection, language software and separate library made us surprised.

After the visit to the department, we call for the day. Have breakfast at the canteen and departed for the centre bus station to board a bus way back to home. A strong wish and dream to return to the mesmerizing nature and the jungle of books, we left the campus to return for the sure.

■ ■ ■

Smile

- Jadhav Sayali Savalaram

I wonder
Why the god makes us laugh
No animal in the world laugh
It is only human quality
War and violence
Shed the tears
Deep dark frustration
Pain us a lot
The only beam of sun
Laugh makes us forget
Inspire to live and let live
Child and father alike
Hitler, Bonaparte and Mussolini
Can they remember?
The children's of paradise
Smile of grace and smile of strength
Vocabulary Corner: Collection of Funny Idioms:

'Joker': Metaphorizing the Contemporary World

- Pawar Prajka Rajendra

Films and Literature hold a mirror at the society and gave a chance to us to contemplate on our lives. The World War II movies show us how brutal we can be on the war field where the civilization was at the margin and animal tendencies are at the centre. But the social situations and individual conditions in the contemporary period becomes so worst that even in the urban settlements and in the centre of civilizations, the animal living deep in the psyche of the mankind appears and harms the society.

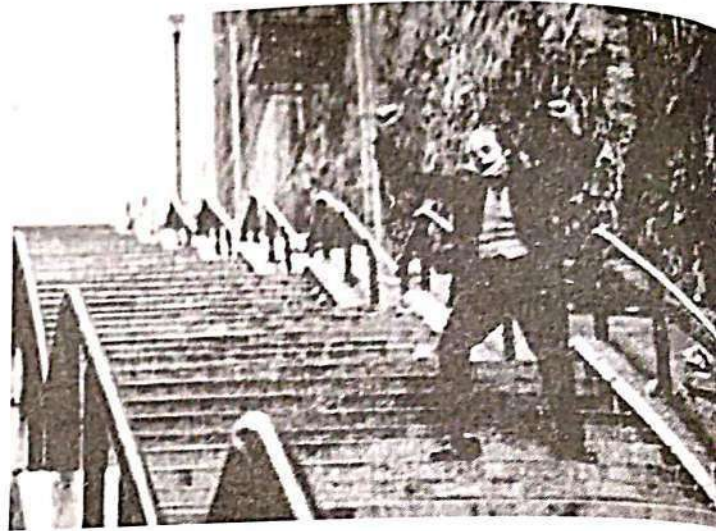
Todd Phillips' psychological thriller 'Joker' was released in 2019, which revealed that how the world is turning insane in the wake of widening gulf between rich and poor. The suppressed frustration, loneliness, emotional estrangement, economic hardship and social atrocities, compel men to rebel against the established systems. The movie started in 1981, and follows the life of Arthur Fleck who is clown and stand-up comedian, but he gets failure at the every stage of life. He has a psychological disorder that caused him laugh at inappropriate situation when he feels stress. He requires a medication for which he is dependent on the social service.

In the film it can be seen that the failure in the professional life, devastating personal relations and the anger against the established society make the protagonist frustrated. Most of the time in the movie he has painted his face as clown, but inside he was crying for his failure in the life. He cannot come over the problems of his life. On one occasion after fired from the job, when he was travelling back to his home, three rich businessman tortured a lady, due to psychological disorder he started laughing that gave anger to those bad persons, they started beating them but eventually he kills two for self defence but then also killed third who wants to run away.

This killing of the rich is condemned by a candidate in the election for the mayor and called his opponents a 'clown'. This socio-political incident started a revaluation against the established rich society. People started wearing the mask of a clown started protesting on the road.

In this way the protagonist who is insane due to critical psychological conditions appear as a true representative of the contemporary young generation. The frustration of

this generation can be seen as the success of the film on the box office.



Rain!

- Kale Anuja Sanjay

Rain, Rain, Rain
Came with the west wind
Along with green leaves
Sweet romantic atmosphere

The cozy days and cool nights
Hot afternoons and flooded roads
Boring children and frustrated youngsters
Struggling adults and Sneezing elders

Wet clothes and sleeper floors
Muddy roads and chilled winds
Dancing Birds and Green Trees
Kagaja ke kasti aur barish ka pani.

■ ■ ■

Vocabulary Corner: Collection of Funny Idioms

- Mahalkar Vaishnavi Vijaykumar

Hold your horses

Meaning: wait a minute; be patient

Example: He still has to shower before we can leave — hold your horses.

Kick the bucket

Meaning : to die

Example : Many people want to travel the world before they kick the bucket.

Raining cats and dogs

Meaning : raining extremely heavily

Example : We can't go to the park today because it's raining cats and dogs.

It's all Greek to me

Meaning : something incomprehensible or hard to understand.

Example : I've tried learning the rules to basketball, but it's all Greek to me.

Pardon my French

Meaning : please excuse my profanity

Example : Pardon my French, but I've had a hell of a day.

Neck of the woods

Meaning : a specific neighborhood or area

Example : That man used to be my neighbor. He's from my neck of the woods.

When pigs fly :

Meaning : something that is unlikely to happen, often said mockingly

Example : Doctors will recommend all-dessert diets when pigs fly.

Cool as a cucumber:

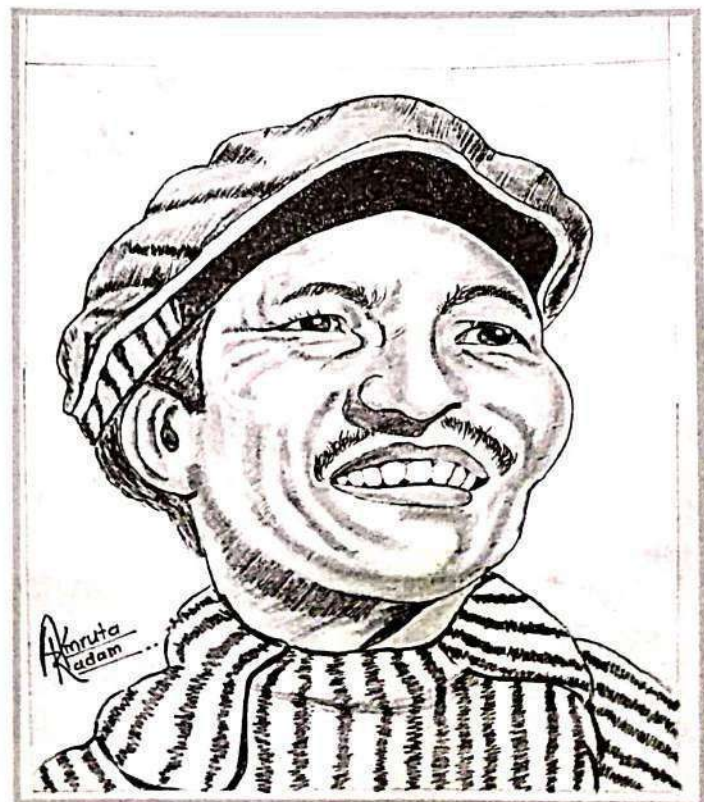
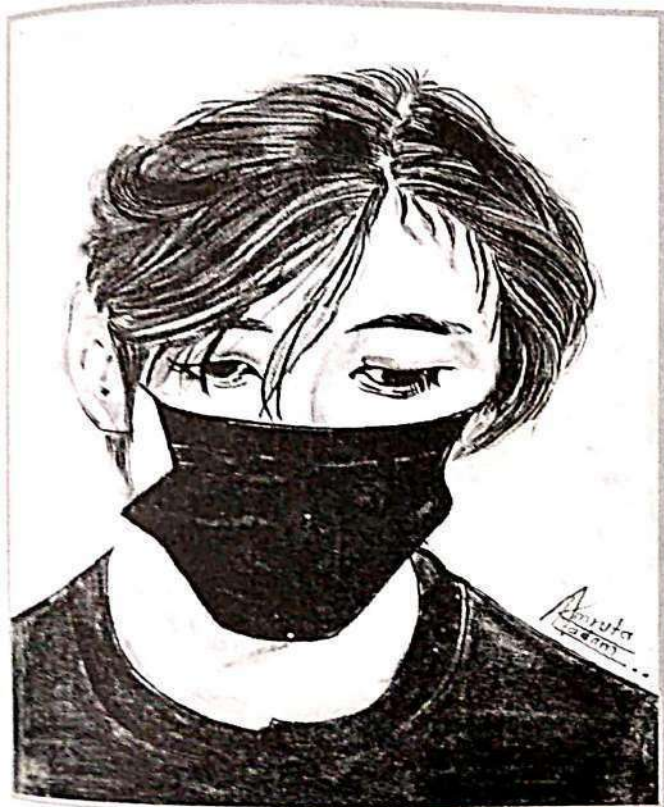
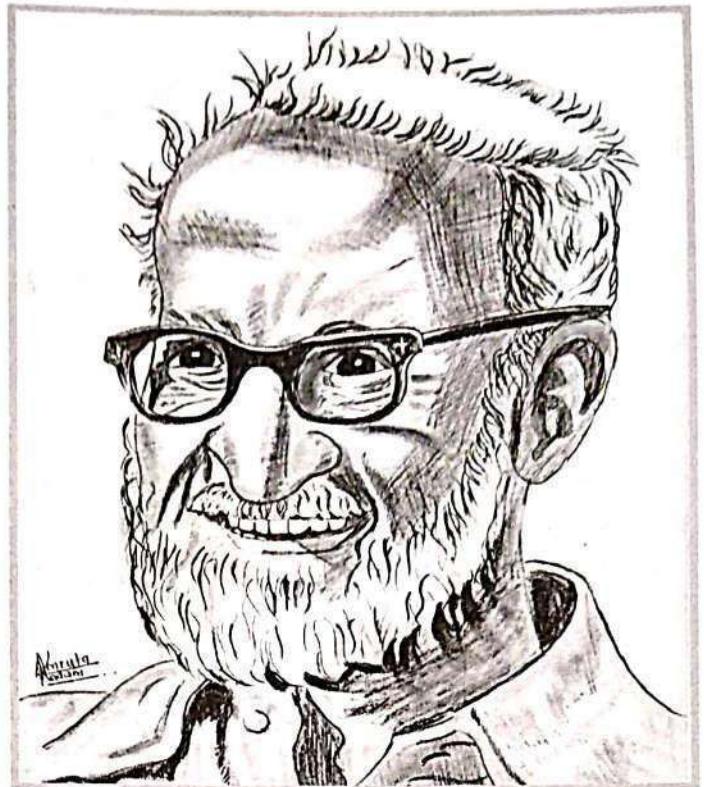
Meaning : calm and composed, especially in stressful situations

Example : She was as cool as a cucumber during her job interview.

(Source : <https://matadornetwork.com/read/10-funniest-idioms-people-learning-english/>)

■ ■ ■

फु. अमृता कदम बी. एस्सी. ३



कु. अमृता कदम बी. एस्सी. ३



कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस



संजना संजय पाटील
बी. एस्सी. १



ऋतुजा श्रीनिवास जाधव
बी. ए.-१

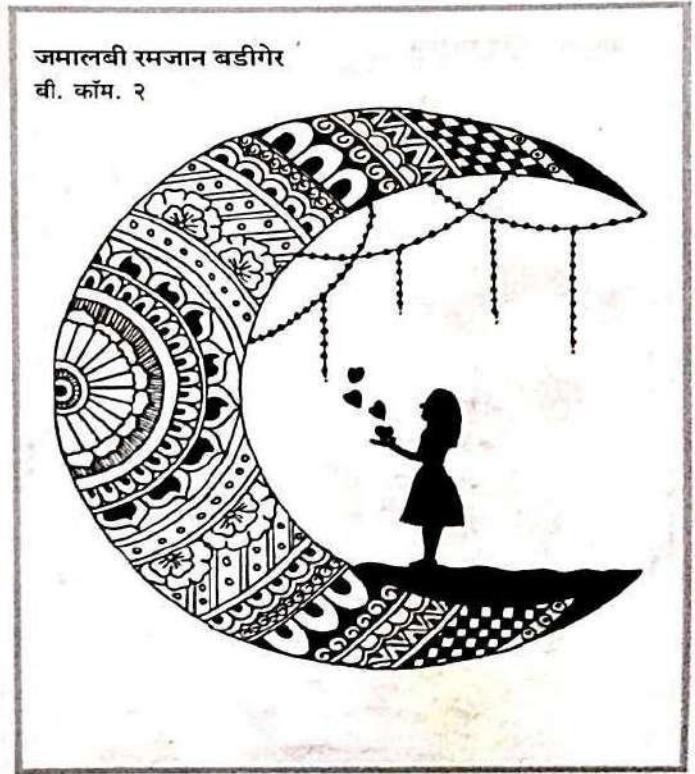


हर्षदा हणमंत जाधव
बी. कॉम. १



जमालबी रमजान बडीगेर
बी. कॉम. २

डु जमालबी रमजान बडीगेर
बी. कॉम. २



जमालबी रमजान बडीगेर
बी. कॉम. २



प्रणाली प्रकाश साळुंखे
बी. एस्सी. २



प्रणाली प्रकाश साळुंखे
बी. एस्सी. २

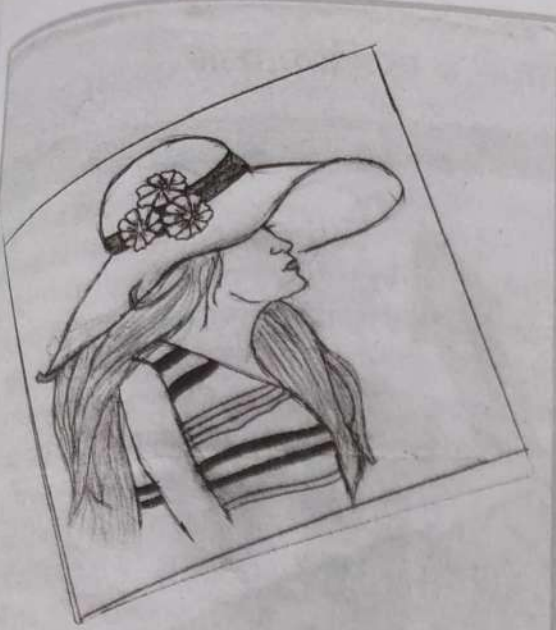


प्रणाली राजेंद्र पाटील



प्रिती जयवंत जाधव
बी. एस्सी. ३

गळुंखे
सी. २



शरपत
Name:- Ritil Nikita Dilip.
class :- 8th year II



शिवल
अधिकराव पाटील



सानिका नरेंद्र जाधव
बी.सी.ए.-१





पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाचे,

कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर संलग्नित

ता. पलूस, जि. सांगली- ४१६ ३१० (महाराष्ट्र)

नेक मानांकन 'बी'+

ISO 9001:2015 अॅकेडमिक ऑडिट A+



भारत 2023 INDIA

वयुधेव कुदुम्बकम्

ONE EARTH • ONE FAMILY • ONE FUTURE

वार्षिक नियतकालिक

२०२२-२३

ज्ञानद्वीप

गद्य विभाग

- समाज परिवर्तनात आजची युवकांची भूमिका
- अंतर्गनाची सौख्य
- होतकऱ्यांची अनुकरणाप्रियता । एक समस्या
- प्रेमाचे बावच तुकडे
- अनापी अमंत
- सॉल्यूट
- ऑनलाइन युगातील एक सुलभ कंपनी: अगेंडान
- बेरोजगारी एक समस्या
- यशस्वी महिला उद्योजिका । नमिता थापर
- बसच्या पहिल्या प्रचारातील अनुभव
- जागतिक महिला दिनाचे महत्त्व आणि वास्तव्यता
- गी लक्ष्मी आगवाळ बोलतेय
- पन्हाळा-पावनखिड पदभ्रमंती ।
एक अविरमरणीय अनुभव.
- उगाळा
- बेरोजगारी । यशस्वी शेती एक चरदान
- डॉ. बाबाराहेब आंबेडकर यांचे शैक्षणिक विचार
- तरुण युवाशक्ती । देशाचे भवितव्य
- गाइया अनुभवातील
विविधतेतला कल्पक कलाकार

- कु. मायत्री प्रकाश सूर्यवंशी
- कु. वैष्णवी धनाजी पाटील
- कु. अक्षता अशोक सूर्यवंशी
- कु. हर्षदा खंडेराव जाधव
- शुभम अनिल गोरड
- अभिजीत अर्जुन कोळी
- कु. साक्षीता सुरेश पाटील
- कु. सानिका सुनील रांडे.
- कु. सविद्या बालम सोनिकर
- कु. वैष्णवी जाधव
- कु. सानिका आनंदा तानगे
- कु. राजमावी शहानबाज यंत्रवाले
- कु. मार्गशी विजय कुंभार

- वी.एस्सी भाग १
- वी.एस्सी. भाग १
- वी.ए. भाग ३
- वी.सी.एस. भाग १
- एम.कॉम.भाग १
- वी.ए.भाग ३
- वी. कॉम. भाग २
- वी.ए. भाग १
- वी. कॉम. २
- वी.ए. भाग १
- वी. कॉम. भाग २
- वी. कॉम. भाग ३
- वी. कॉम. भाग ३

पद्य विभाग

- शिक्षक नावाचे पुस्तक -
- प्रेमाची आठवण -
- हो गी अशीच आहे -
- बाई म्हणायचं कोणाला ?
- एक तरी गीत्रीण -
- कदाचित -
- बाप -
- पाउसा -

- कु. विनया संकपाळ
- अक्षय भोरे
- कु. पल्लवी गायकवाड
- कु.ज्योती काळे
- कु.पल्लवी गायकवाड
- कु.विनया संकपाळ.
- कु.ज्योती काळे.
- कु.ज्योती काळे.

- वी.सी.ए. ३
- वी.एस्सी २
- वी.कॉम ३
- वी.एस्सी ३
- वी.कॉम ३
- वी.सी.ए ३
- वी.एस्सी ३
- वी.एस्सी ३

समाज परिवर्तनात आजची युवकांची भूमिका..

डॉ. भाषणी प्रकाश सूर्यवंशी
बी.एस.सी. भाग १

भारत देशाला स्वातंत्र्य मिळून पंचाहत्तर वर्षे झाली तरीही आपल्या देशातील समाजात अनेक समस्या आहेत. भ्रष्टाचार, दारिद्र्य, बेरोजगारी, अंधश्रद्धा, बेकारी, वाढती लोकराख्या याबाबची अतिशय खोल स्वरूपात मूळ धरून आहेत. स्वरे पाहता भारताच्या समस्या आजच्या विज्ञान तंत्रज्ञानाच्या युगातही संपलेल्या नाहीत. त्यामुळे भारत देश जगात म्हणावा तितका आजही पुढे नाही, तो महाराष्ट्रा बऱ्यापैकी आजून्ही सामर्थ्यशाली नाही, असे माझे स्पष्ट मत आहे. त्यामुळे जगाच्या नकाशावर एक सामर्थवान राष्ट्र म्हणून भारत अजूनही स्थान मिळवू शकलेला नाही, हे तितकेच वास्तव सत्य आहे. विचार घेता तर असे दिसते की आपल्याला सामर्थवान होण्यासाठी काही अंशी चिंतन करावे लागेल. एक आदर्श समाज घडविण्यासाठी त्या समाजातील तरुण वर्ग, युवा पिढी शिकली पाहिजे. साक्षर झाली पाहिजे, निरोगी राहिली पाहिजे तरच एक आदर्श समाज घडविणे शक्य होईल. आजची युवा पिढी जर सुधारली, उच्चशिक्षित झाली, नैतिकतेने चांगली तर ती उधाची सुजाण नागरिक बनेल आणि त्यामुळे चांगला समाज घडून देशाच्या हितासाठी व प्रगतीसाठी त्याचा निश्चितच उपयोग होईल.

प्रत्येक युवकाने आज परिस्थितीत आपल्या अवतीभवती जे घडते आहे ते समजून घेऊन त्यावर विचार करण्याची गरज आहे. समाज घडत असताना प्रत्येक प्रश्न सगोर उभा राहिला पाहिजे आणि त्या प्रश्नांची उत्तरे शोधली पाहिजेत, तेव्हाच आदर्श समाज घडू शकेल, पण हे सर्व करायचं सोडून आजची युवा पिढी नको त्या भौतिक सुखाच्या आणि तात्पुरत्या प्रसिद्धीच्या पाठीमागं भरकट चालली आहे. आपण काय करतोय याचे भान त्यांना नाही हे मात्र निश्चित.

आजचे तरुण व्यसनांना जास्त बळी पडत आहेत. नको त्याचा स्वीकार करीत आहेत. कष्ट नावाची गोष्ट न करता कमीत कमी वेळात जास्त पैसा कसा मिळेल याकडे त्यांचा कल आहे. तसे पाहता छत्रपती शिवाजी महाराज या तरुणांच्या पुढे कितीतरी मोठा आदर्श ठेवून गेले आहेत. वयाच्या सोळाव्या वर्षी त्यांनी स्वराज्याचे

तोरण दिगतीने बांधले, पण आजची सोळा वर्षाची मुलं व्यसनात अडकली आहेत, तर काहीजण फक्त महाराजांचा जयघोष करणे या पलीकडे काही करत नाहीत. तेव्हा छत्रपतींचा आदर्श डोळ्यासमोर ठेवायचा असेल तर त्यांनी सांगितलेली तत्त्वे आचरणात आणली पाहिजेत. आपले कर्तृत्व सिद्ध केले पाहिजे. नुराही कपाळावर चंद्रकोर लावून त्याचा वाप उपयोग. महाराज प्रत्येक स्त्रीला आई आणि आई याच नावाने बोलवायचं, पण याच नजरेने आज आपण स्त्रीकडे पाहतो का ? याचा विचार करणे खूप गरजेचे आहे.

आपल्या जन्मदात्या आई मी सेवा तर करावीच, पण तयारोबत, आपल्या मातृभूमीची सेवा करणे हे तितकेच महत्त्वाचे आहे. आपल्या जन्मभूमीवर आपले प्रेम हवे. आपली निर्संगादी जवळीक हवी. आपल्या आईची सेवा म्हणजे मातृभूमीची सेवा हे भान आपल्याला असायला हवे. तर आजच्या युवकाने त्या गलिच्छ राजकारणापासून दूर राहिले पाहिजे. एखाद्या गोष्टीचा अभ्यास आणि ध्यास या गोष्टी या वयात करायला हव्यात.

तसे पाहता आजचा तरुण अतिशय चाईट परिस्थितीतून जातो आहे. कामधंदा मिळत नाही म्हटल्यावर राजकारण्यांच्या पाठीमागे धावतो आहे. मग राजकारणी चतुर असतात. त्यांचा ह्या तसा आपल्या राजकारणाशी उपयोग करून घेतात. त्यावेळी या तरुणाला आपण फसतो आहोत हे कळत नाही. राजकारण्यांना मात्र माहीत असते की, या तरुणांच्या पोंटात आग आहे, व्याकुळ भूक आहे, भाकरीचा शोध आहे. या युवाशक्तीचा उपयोग दंगली घडविण्यासाठी, गुन्हेगारीसाठी करून घेतला जातो. मग देश विघातक कृत्ये त्यांच्या हातून घडत जातात. आपले खरे प्रश्न काय आहेत हे आजच्या तरुणाला समजत नसेल तर आपण तर काय करणार आहोत.

गेल्या सत्तर वर्षात भारत देशाने खरे तर औद्योगिक क्षेत्रात आणि कृषी क्षेत्रात नेत्रदीपक प्रगती केली आहे. आपला भारत देश स्वातंत्र्योत्तर काळात पहिली काही वर्षे यंत्र आणि तंत्र याबाबत पूर्णपणे परावलंबी होता. परंतु आजच्या वर्तमान संगणक युगातील सर्वच बाबतीत, विशेषतः सॉफ्टवेअर क्षेत्रात भारताने संपूर्ण

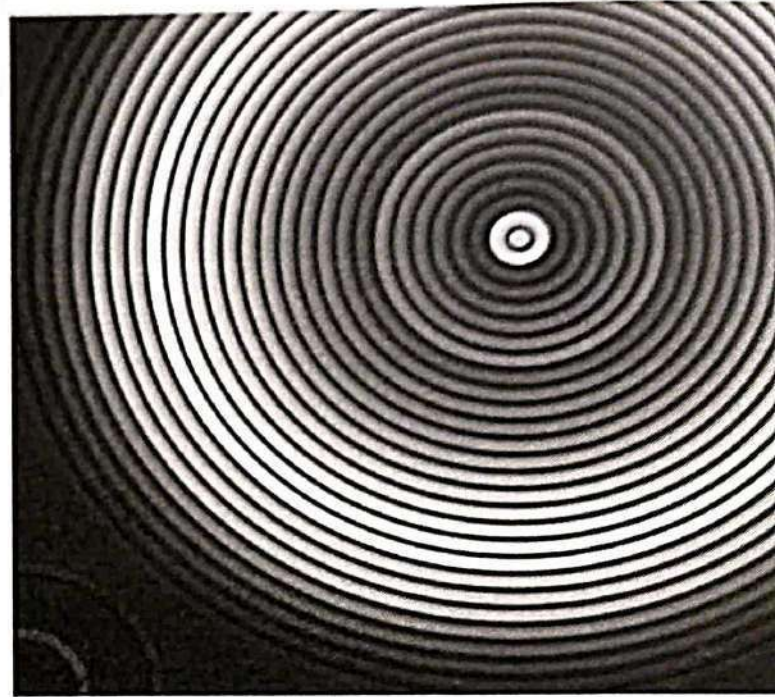
अंतर्मनाची सोबत...

वैचारिक

कु. वैष्णवी धनाजी पाटील
बी.एससी. भाग १

आपल्या अंतर्मनाची क्षमता अफाट असते. आपण जसा विचार करतो, आपण जसे आचरण करतो तसेच आपल्या कृतीतून दिसत असते. तसेच आपण व्यक्त होत असतो. आपण आपल्या अंतर्मनात डोकावून पाहिले पाहिजे, त्याला साद घातली पाहिजे. आपल्या अंतर्मनात एवढी शक्ती असते की, आपण जसा विचार करू तशी कृती वर्तमानात घडत असते. आपल्याला आपल्या अंतर्मनाचा सकारात्मक सूचना देता आल्या पाहिजेत. आपल्याला दोन मने असतात. एक अंतर्मन आणि दुसरे बाह्यमन. आपल्या अंतर्मनात जे उमटते तेच आपण बाह्यकृतीतून आणि विचारातून दिसत असते. आपल्याला आपल्या अंतर्मनाचा आणि बाह्यमनाचा समतोल राखता आला पाहिजे.

मला पूर्वी अनेक प्रश्न पडायचे. आताही पडतात. त्याची उत्तरे शोधण्याचा मी मनापासून प्रयत्न करतो. प्रत्येक समस्येचे उत्तर हे त्या समस्येतच दडलेले असते. ते आपल्याला समजायला हवे. ज्या व्यक्तीला ते जमलं त्याचं आयुष्यात त्याला जगण्याचं सूत्र मिळालं. समस्यायुक्त जीवन हे कोणाला नसते. प्रत्येकाच्या समस्या वेगवेगळ्या असतात. त्या समस्यांना सामोरे जाण्याची क्षमता आपल्यात निर्माण झाली पाहिजे. त्या समस्येला समस्या न समजता काही काळासाठी ओढवलेली परिस्थिती समजून त्यातून बाहेर पडण्याचा मार्ग आपल्याला शोधता आला पाहिजे. त्यासाठी आपल्याला स्वतःशी संवाद साधता आला पाहिजे. स्वतःचा शोध घेता आला पाहिजे. आपल्यात जे गुण दडलेले आहेत ते कोणाला माहीत असतात, तर ते कोणाला माहीती नसतात. आपल्यात दडलेल्या कलागुणांना वाव मिळायला हवा. आपल्या मनात काय चाललंय हे आपल्याला जाणून घेता आले पाहिजे. आपल्या जीवनात काही गोष्टी अशा असतात की, त्या परिस्थितीमध्ये आपले मन स्थिर नसते. मनात विचारांचा गोंधळ सुरू असतो, प्रश्नांची उत्तरे मिळत नसतात. त्यासाठी आपल्याकडे तेवढी क्षमता असावी लागते की, आपण आपलं मन स्थिर ठेवू शकतो. मन स्थिर असल्यावर विचारांचा गोंधळ कधीच होत नाही. मग आपल्याला पडणाऱ्या प्रश्नांची उत्तरे मिळतच जातात. बऱ्याच वेळा जेव्हा आपण एकांतात असतो तेव्हा आपल्या अंतर्मनाशी संवाद होईल



तेव्हा आपल्याला स्वतःवरच विश्वास नसतो किंवा आपल्याला आत्मविश्वास कमी होतो. तेव्हा आपण भीतीच्या वेढ्यात ओढले जातो. आपल्या आयुष्यात कधी कधी अशा गोष्टी घडत असतात की, त्यावेळी आपण आपला आत्मविश्वासच गमावून बसतो. आपला आत्मविश्वास सतत मिळवण्यासाठी आपले अंतर्मन जागे असले पाहिजे. त्यासाठी आपण प्रमुख भूमिका घ्यायला हवी. आपण भीतीच्या धोक्यात अडकलो की आपल्या मनात नकारात्मक विचार यायला सुरुवात होते. ते विचार आपल्या डोक्यात फिरत राहतात त्यामुळे आपण आपल्या जीवनात योग्य व अचूक निर्णय घेऊ शकत नाही. बऱ्याचदा आपण आपल्या मनात चालू असलेल्या नकारात्मकतेमुळे चुकीचे निर्णय घेत असतो. जसा तुम्ही विचार कराल तशी तुम्ही कृती करित जाता. तेव्हा आपल्या अंतर्मनाचा आवाज आपल्याला समजायला हवा, तो जाणून घेता यायला हवा.

प्रत्येकाच्या आतमध्ये एक आवाज दडलेला असतो. अंतर्मनाचा आवाज अस्तित्वात असतो, त्याला आतला आवाज असेच म्हणतात. त्यावर विश्वास ठेवा आणि त्या दिशेने वाटचाल

शेतकऱ्यांची अनुकरणप्रियता : एक समस्या ..

कु. अक्षता अशोक सूर्यवंशी
बी.ए. भाग ३

भारताचा शेती हा प्रमुख व्यवसाय आहे. त्यात महाराष्ट्र हे राज्य शेतीसाठी अग्रेसर राज्य आहे. महाराष्ट्रातील साठ ते सत्तर टक्के लोक शेती व्यवसायावर अवलंबून आहेत. ग्रामीण भागातील लोकांची उपजिविका हजारो वर्षांपासून शेती व्यवसायावर अवलंबून आहे. महाराष्ट्रातील सुमारे सदुसष्ट लाख शेतकरी कुटुंबाकडे एक हेक्टर एवढे जमिनीचे क्षेत्र आहे. चाळीस लाख शेतकरी कुटुंबाकडे एक ते दोन हेक्टर एवढे जमिनीचे क्षेत्र आहे. दोन ते तीन हेक्टर एवढे जमिनीचे क्षेत्र असणारे सुमारे दोन लाख शेतकरी आहेत. सात लाख शेतकऱ्याकडे चार ते दहा हेक्टर जमिनीचे क्षेत्र असून दहा हेक्टरपेक्षा जास्त जमीन असणारे अत्यंत अल्प शेतकरी आहेत. यापैकी बरेच क्षेत्र हे पावसाच्या पाण्यावर अवलंबून आहे. तर मर्यादित जमिनीचे क्षेत्र उपलब्ध असल्याने आणि सिंचनाच्या सुविधा मुबलक उपलब्ध नसल्याने उपलब्ध क्षेत्रातून अधिक उत्पन्न कसे घेता येईल व या उत्पादनातून जास्तीत जास्त नफा व कमीत कमी तोटा शेतकऱ्यांना कसा होईल याचा विचार करणे अत्यंत गरजेचे आहे. यादृष्टीने माझ्या शोधनिबंधातून मी मांडणी केली आहे.



संशोधनपर

आज शेती करणे दिवसेंदिवस तोट्याचे होत चालले आहे. शेतीचे नुकसान अनेक कारणामुळे होते. यात नैसर्गिक आपत्ती म्हणजे दुष्काळ, अतिवृष्टी, पूर, भूकंप तसेच बाजारातील चढउतार, पीक कुजणे, कीटकांचा हल्ला, खतांचा तुटवडा, कीटकनाशकांचा तुटवडा या अनेक कारणामुळे शेतीचे नुकसान होते. यामुळे शेतकऱ्यांना आर्थिक नुकसानीला तोंड द्यावे लागते, पण शेतकऱ्यांचा तोटा होण्याच्या अनेक कारणांपैकी एक कारण म्हणजे शेतकऱ्याची अनुकरणप्रियता होय. पहिल्यांदा शेतकऱ्याची अनुकरणप्रियता म्हणजे काय? हे समजून घ्यावे लागेल. ही अनुकरणप्रियता म्हणजे काय? तर एका व्यक्तीकडे पाहून दुसऱ्या व्यक्तीने केलेली तशीच कृती. या अनुकरणप्रियता संकल्पनेचा शोध या शोधनिबंधात घेतला आहे. इथे शेतकऱ्याची अनुकरणप्रियता एक समस्या म्हणून वापरली आहे. म्हणजेच शेतकरी आपल्या आजूबाजूच्या शेतकऱ्यांना जर एखाद्या विशिष्ट पिकाच्या लागवडीतून नफा झाला तर तो त्याचे लगेच अनुकरण करतो. अशा प्रकारचे अनुकरण अनेक शेतकरी करताना दिसतात. याला शेतकऱ्याची अनुकरणप्रियता असे म्हणतात.

महाराष्ट्रात अनेक शेतकरी भाजीपाल्यांचे उत्पादन घेतात. या भाजीपाल्याच्या उत्पादनात शेतकरी वांगी, टोमॅटो,दोडका, बटाटा, दुधीभोपळा, कारले, कोबी, फ्लॉवर, कोथिंबीर या आणि अशा अनेक पालेभाज्यांचे उत्पादन घेतात. परंतु बाजारात काही वेळा अचानक भाजीपाल्याचे दर जास्त असतात. तर काही वेळात दर कमी होतात. हे अनुकरण कसे होते. शेतकरी अनुकरण करण्याचा निर्णय कशाप्रकारे घेतो? व का घेतो? शेतकऱ्याच्या उत्पादनाला योग्य दर का मिळत नाही? शेतकऱ्यांना तोटा का होतो? या सर्वांचा विचार करणे व यावर उपाययोजना शोधणे या प्रश्नांची उत्तरे माहीत करून घेणे अत्यंत गरजेचे आहे.

पहिल्यांदा शेतकरी अनुकरण करण्याचा निर्णय का घेतो? याचे कारण म्हणजे जास्त फायद्याची अपेक्षा. मार्गदर्शन जास्त झाले की, उत्पादनाची अपेक्षा, संशोधन उपलब्धता, अनुकरणाची मानसिकता अशा अनेक कारणामुळे शेतकरी अनुकरण करतो,

प्रेमाचे बावत्र तुकडे..

आत्मकथनपर

कु. हर्षदा खंडेराव जाधव
बी. सी. एस. - १

अहो... ओळखलंत का मला ?

मी श्रद्धा. माझे नाव ऐकतास तुम्हाला समजलच असेल की मीच ती एक अभागी मुलगी. जिचा तिच्याच प्रियकराने बावत्र तुकडे करून तिला मारून टाकले. हो तीच मी श्रद्धा वायकर. डिसेंबर २०२२ हा माझ्या आयुष्यातला शेवटचा दिवस. ज्या दिवशी अफताब म्हणजे माझ्याच प्रियकराने माझा गळा दाबून हत्या केली.

मी एक सर्वसाधारण घरातील मुलगी होते. माझे आई-वडील आणि माझा भाऊ असे आमचे छोटेसे कुटुंब होते. माझ्या वडिलांना माझ्या आणि माझ्या भावाच्या शिक्षणासाठी वसई सोडून पालघर येथे राहायला यावे लागले. यासाठी आमची अजिबात ना नव्हती. खरं तर माझ्या आई-वडिलांचे एकमेकांशी पटत नव्हते. बहुतांश वेळा ते खूप भांडताना आम्हाला दिसायचे. त्यातूनच माझ्या आईने आम्हा दोघांना घेऊन वेगळे राहण्याचा निर्णय घेतला आणि तसे झालेही. त्यामुळे आमचा सर्व खर्च आणि जबाबदारी माझ्या आईवर पडली.

अशावेळी माझे शिक्षण पूर्ण करून मी आईचा भार कमी करण्याचे ठरविले. पुढे माझे शिक्षण पूर्ण होताच मी एका मित्राच्या मदतीने कॉल सेंटरमध्ये एक चांगली नोकरी मिळवली. काम नवीन शहरात होते, पण दिवस कठीण जात होते. तरीपण मी उमेद सोडली नाही. नवीन मित्र बनवित होते. ओळखी होत्या. त्यावेळी माझी अफताब पुणावाला याच्याशी ओळख झाली. तो माझ्या ऑफिसमध्ये काम करायचा, त्यामुळे त्याच्याशी सतत बोलणे होत असायचे. त्यानंतर हळूहळू आमच्याच बोलणं वाढत गेलं आणि आमची मैत्री घट्ट झाली. आम्ही एकमेकांना आवडू लागलो. त्यानंतर आम्ही खूप वेळ एकत्र फिरायला लागलो. एकत्र खायचो आणि बरीच चर्चाही करायचो, असे दिवस चालले होते.

एक दिवस असंच बोलताना तो म्हणाला की, “आपण जास्त वेळ एकत्र असतो आणि आपण एकमेकांना आवडतो तर आपण लिट्ट इन रिलेशनशिप मध्ये राहिलो तर काय होईल ? तुला काय वाटतं ? ” सुरुवातीला तो काय बोलतो आहे याचा अर्थ मला

कळला नाही, पण ज्यावेळी कळाला त्यावेळी मी विचार करून सांगते असं म्हणाले.

या गोष्टीवर विचार करतात मला त्याचा मुद्दा पटला. कारण माझ्या रूमचा आणि त्याच्या रूमचा वेगवेगळा खर्च वाचणार होता. मला तर जास्त पैसे खर्च करायला परवडणारे नव्हते. मी त्याच्यासोबत राहायला तयार झाले. आता मी खूप खुश होते. या आनंदातच मी माझ्या आईला समजवण्याचा प्रयत्न केला. मी तिला फोन करून आमच्या संबंधाबद्दल सर्व गोष्टी सांगितल्या आणि मला अफताबशी लग्न करायचे आहे असे सांगितले. तो मला आवडतो असे सांगतात आईने आमच्या लग्नाला नकार दिला. कारण माझे नाव श्रद्धा विकास वायकर असे होते आणि त्याचे नाव अफताब पुणेवाला असे होते. तो एक मुस्लिम होता आणि मी हिंदू होते. ही गोष्ट माझ्या आईला आवडली नाही. तिला आम्ही आंतरजातीय विवाह करणे मान्य नव्हते, पण मला तर तो खूप आवडत होता. त्याच्यासोबत लग्न करण्याचा माझा हट्ट होता. आईने समजावून सुद्धा मला समजत नव्हते. मला असं वाटत होतं की अफताब चांगला आहे. घरात त्याच्याविषयी सांगण्याचा मी प्रयत्न करत होते, पण माझे कोणीच ऐकत नव्हते. यावरून माझ्या घरात खूप वाद होऊ लागले. या वादाला कंटाळून मी घर सोडण्याचा निर्णय घेतला. त्या क्षणी मी माझ्या घरच्यांचे ऐकले असते तर मी आज जिवंत असते, पण हेच माझे दुर्दैव. त्यावेळी मला हे समजले नाही आणि जे घडायला नको होते ते घडायला सुरुवात झाली. सप्टेंबर २०१९ महिन्यात मी घराचा कायमचा निरोप घेतला आणि अफताबबरोबर नवीन आयुष्य जगायला सुरुवात केली, पण हा माझा निर्णय आयुष्य बदलून टाकेल असं कधी वाटलं नाही. काही दिवसानंतर मला माझी आई गेल्याचे समजले तेव्हा खूप वाईट वाटले. त्यानंतर काही दिवस खूप एकटे वाटायला लागले. अफताबबरोबर राहिल्यावर माझा एकटेपणा दूर होईल असं मला वाटत होतं. आईच्या निधनानंतर माझे बावा माझी विचारपूस करायचे. मला परत येण्याची विनंती करायचे, पण मला अफताबला सोडायचे नव्हते, असे माझे ठाम मत झाले होते.

अनाधी अनंत

वैचारिक

शुभम सुनिल गोरड
एम.कॉम भाग १

क्षणाक्षणाला बदलत असते सृष्टी
यावरून कळते निर्मात्याची खरी दृष्टी
चला करूया श्रद्धेची पुष्टी
बदलूया किंचित धर्माची पारंपरिक दृष्टी

मित्रांनो परिवर्तन हा एक सृष्टीतला न बदलणारा घटक आहे. बदलाच्या प्रक्रियेच्या व्यतिरिक्त एकही स्थिर शाश्वत आणि पुरातन भाषेत सांगायचं झालं तर अनादी घटक मला आजवर दिसलेला नाही. या उलट सृष्टीच्या निर्मितीपासून ते आत्तापर्यंत आणि मी हा लेख लिहित असताना माझ्या अवतीभवती अनेक बदल होत आहेत. पक्षी एका जागेवरून दुसऱ्या जागेवर जात आहेत. वाऱ्याच्या मंद झुळक्याने मी वाचत असलेल्या पुस्तकाची पाने पलटत आहेत. आताही लिहिताना माझ्या मनातले विचार बदलत आहेत. सांगण्याचा उद्देश हाच की बदल ही एक निरंतर घडणारी प्रक्रिया आहे. आपल्यातल्या प्रत्येकाला हे माहित आहे की बदल दोन प्रकारचे असतात. तात्पुरते बदल आणि कायमस्वरूपी बदललेले मोठे बदल. पक्षी सायंकाळी परत घरट्यात येतात, कळी येते व तिचे फुल होते. ती संध्याकाळी कोमेजून परत सकाळी फुलते. हा अल्पकालीन आवर्ती बदल मानावा लागेल. आता मी तुमचं लक्ष दीर्घकालीन अनावर्ती बदलाकडे नेऊ इच्छितो.

दीर्घकालीन बदल जे घडण्यासाठी अनेक वर्षांच्या दशकांचा, किंवा शतकांचा कालावधी जातो. अश्मयुगात जंगलात भटकंती करू उदरनिर्वाह करणाऱ्या आदिवासींचा ते आजच्या आधुनिक अत्याधुनिक युगात ऑनलाइन शॉपिंग करणाऱ्या अत्याधुनिक मानवापर्यंत झालेला बदल. पुढे त्याच्या अश्मयुगीन हत्यारांचा, तलवारींचा प्राण घातक बंदुकीमध्ये आणि बंदुकीत ही निरंतर प्रगतिशील बदल होताना आपण पाहत आहोत. इतकच नाही तर त्याच्या खानापानात, वेशभूषेत, भाषेत, भौतिक- अभौतिक संस्कृतीत याशिवाय सामाजिक परिस्थितीनुसार साहित्यामध्ये झालेला बदल इतर अनेक गोष्टींमध्ये निरंतर बदल झाले होते. यालाच आपण विकास किंवा प्रगतिशील बदल असे संबोधतो.

मुद्दा लांबच कशाला आपल्या अश्मयुगातल उदाहरण घ्या. गरजेनुसार सामाजिक, आर्थिक परिस्थितीनुसार व्यक्ती स्वतःच्या जीवनात किती बदल करते. दात घासण्याचा ब्रश खराब झाला की ब्रश बदलते. नवीन ट्रेड आला की पेहराव बदलते. आर्थिक पात्रतेनुसार गाडी, बंगला राहणीमान व त्यानुसार भाषाही बदलते. वैदिक शास्त्रात इतके प्रगतशील बदल घडवलेले आहेत की मानवी शरीरातील मेंदू बगळता इतर जवळजवळ सर्व अवयव आवश्यकतेनुसार प्रतिष्ठापित करता येतात. आजच मी इंटरनेटवर पाहिलं की, सूर्याच्या उदय असताच्या दिशेत व पृथ्वीच्या परिवर्तन परिवलयाच्या गतीत सुद्धा अल्प प्रमाणात का होईना बदल होताना दिसत आहे. मागील दोन वर्षात जगाला पछाडून सोडणाऱ्या कोविड १९ मध्ये सुद्धा अनेक नोटेशन्स झालेले आहेत. माणसाने विकासाचे अनभिज्ञपणे पृथ्वीवर जे घाण केली आहे, त्याचा परिणाम म्हणून अनेक पर्यावरणीय बदल घडत आहेत. या सृष्टीतला प्रत्येक सजीव बदलत्या परिस्थितीनुसार स्वतःला विकसित व जगण्यासाठी अधिक सक्षम बनण्याचा प्रयत्न करत असतो आणि हीच संपूर्ण सृष्टीला विधात्याने दिलेली शक्ती आहे. विधात्याने क्षणाक्षणाला बदलणारी, परिस्थितीनुसार योग्य तो विकास साधण्याची शक्ती असणारी स्वयंपूर्ण बहू आयामी जटील तरीही सुसंघटीत व्यवस्था निर्माण केली आहे. यावरून हे स्पष्ट होते की 'सृष्टीचा निर्माता बदल प्रिय आहे, तसं जर नसतं तर सृष्टीत अनेक बदल झालेच नसते. या साऱ्या उत्कृष्ट निर्मितीपासून मला आणखी एक गोष्ट जाणवते ती म्हणजे 'निर्माता समतेचा पुरस्कर्ता आहे. म्हणून सृष्टी समतोल सुद्धा आहे. निसर्गातल्या प्रत्येक प्रजातीला जगण्यासाठी स्वतःचा विकास करण्यासाठी सर्वतोपरी पोषक वातावरण आहे. निसर्गातील वर्ग संघर्षाची दरी दिसत नाही. जो काही असमतोल सृष्टीमध्ये निर्माण झालेला आहे तो मानवाच्या अत्याधुनिक अनावश्यक हस्तक्षेपामुळे असं म्हटलं तर वावगं ठरणार नाही.

आणखी एक महत्त्वाची गोष्ट मला सतत बोचते ती म्हणजे ज्या विधात्याला बदल इतका प्रिय आहे; पण आपण साधं त्याचं रूपही

सॅल्यूट..

अभिजीत अर्जुन कोळी
बी.ए. भाग-३

अनिकेत एका परिस्थितीने खूप त्रासला होता. त्याच्यापुढे भविष्यातील येणारी परिस्थिती दिसत होती. कारण घरात अठरा विश्व दारिद्र्य आणि येणारी संकटं. नक्की काय करायचं त्याचा सामना कसा करायचा हा भला मोठा प्रश्न त्याच्या समोर पडला होता. कधी कधी त्याला वाटायचं की आपण या गरीब घराण्यात जन्माला आलो ही आपल्या आयुष्यातील चूक तर नाही ना ! असा विचार करत असताना एक त्याला फोन येतो आणि फोनवर कोणीतरी म्हणत होतं.

“हॅलो अनिकेत, मी विजय बोलतोय.”

“हो बोल ना.” अनिकेत

“आपल्या कॉलेजची सहल जाणार आहे, येणार आहेस का ? सिमला, कुलूमनाली इकडे जाणार आहे. मला वाटतं तू नक्की आमच्याबरोबर ट्रिपला येणार” विजयने स्पष्टीकरण दिले.

अनिकेतला आजपर्यंत चांगल्या लोकांच्या सहवासात होता, पण मित्रांच्याबरोबर गप्पा मारण्यात, निसर्गाच्या सानिध्यात तो यावा एवढेही विजय म्हणाला. त्याने अनिकेतचे नाव सहलीसाठी नोंदविले.

अनिकेतची नजर आई-वडिलांच्याकडे जाते. तो वडिलांच्या जवळ जातो आणि म्हणतो,

“बाबा मी ट्रिपला जाणार आहे. मला काहीही करून पैसे पाहिजेत.”

तेव्हा वडील मोठ्या आवाजात त्याला म्हणतात, “गेल्यावर्षी तरी सहलीसाठी गेला होतास. आणि तसे तू गावभर बॉबलत फिरत असतोस. तुला सहलीला पाठवायला जणू काही बारा तास अभ्यास करत असतोस.”

त्याचा मोबाईल त्याच्यातली गेम हे जे त्याचे रात्र-दिवस चाललेले असते त्यामुळे वडील त्याला सहलीला जायला नकार देतात.

कथा

त्यावर तो आईकडे जातो आणि तिच्याकडे सहलीला जाण्यासाठी पैसे मागतो. आई त्याच्याकडे बघतच राहते. तिने काहीतरी बोलावे अशी त्याची अपेक्षा असते. तिचा संयम सुटतो तेव्हा ती म्हणते, “तुला कळत नाही का ? वकैत होते तेवढे पैसे घरातल्या खर्चासाठी आणि तुमच्या शिक्षणासाठी संपून गेले. तुझा बाप गेल्या सहा महिन्यांपासून काहीही काम करत नाही.”

बोलता बोलता आईच्या डोळ्यातून घळघळ अश्रू वाहू लागले. तिचे हात थरथरू लागले. ओठाला जडपणा आला आणि भूतकाळातल्या आठवणीने ती व्याकुळ झाली. तिला राहवले नाही म्हणून ती सांगू लागली, “बाळा आज मला खूप वाईट वाटते. तू माझ्यासमोर येऊन उभा राहिलास आणि सहलीसाठी पैसे मागितलेस, पण आज माझ्याकडे तुझ्यासाठी घायला पैसे नाहीत. जन्मादात्या मुलाची इच्छा मी पूर्ण करू शकत नाही. आजपर्यंत मी तुला तळहाताच्या फोडाप्रमाणे जपले. लहानपणीचा एक प्रसंग आठवतो तो तुझ्या जीवावर उठला होता. तू घराच्या बाहेर खेळत असताना तुझा पाय घसरला. तुझ्या डोक्याला जखम झाली. रक्त वाहू लागले. हे पाहिल्यावर मला तर चक्कर आली. शेजारच्या माणसाने तुला उचलून दवारखान्यात नेले. डॉक्टरनी उपचार करण्यास सुरुवात केली आणि तू गंभीर आहेस असे सांगितले. तुझ्या उपचारासाठी विलंब न लावता डिपॉझिट म्हणून दोन लाख रुपये भरावयास सांगितले. मला तर काहीच सुचेना. मी घराकडे आले तुझ्या वडिलांना हा सगळा प्रकार सांगितला. त्यांनाही खूप वाईट वाटले. आपण नोकरी सोडून इतर काही करत नाही. त्यामुळे मुलाच्या उपचारासाठी दवारखान्यात भरण्यासाठी पैसे नाहीत. आता काय करावे मोठे संकट समोर उभे राहिले. कोणालाच काही सुचत नव्हते.

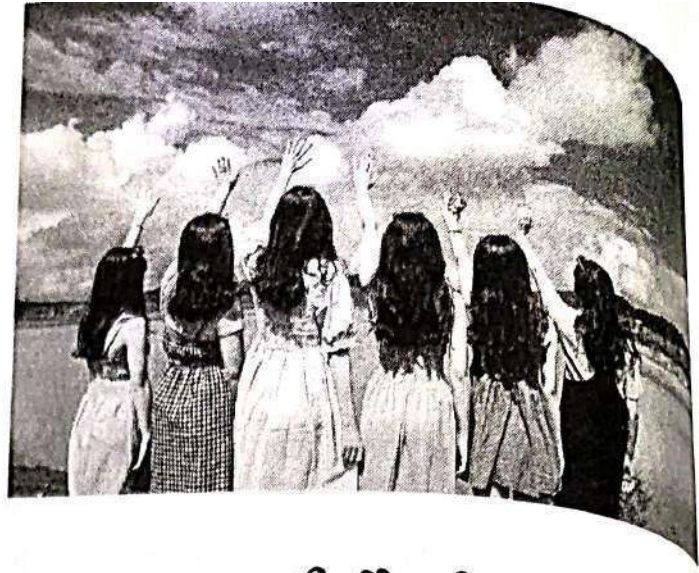
योगायोगाने डॉक्टर देव माणूस म्हणून भेटला. त्याने तुझ्यावर उपचार सुरू केले. काही दिवसात तू बरा झालास. डॉक्टरांनी आमच्याकडून कमी पैसे घेतले. त्यांच्यातली माणुसकी तुझ्यासाठी उपयोगी पडली. तेव्हा तो कधीच म्हणू नकोस की मी या कुटुंबात जन्माला येऊन चूक केली. तेव्हा काळजी करू नकोस मी

आई-वडिलांनी जे केले त्याचा पाढा तिने वाचला होता. याविषयी अनिकेतला काहीच वाटले नाही. आई पैसे घायला तयार झाली यावरून त्याला खूप आनंद झाला. तो आईला मी तुला कधीच विसरू शकणार नाही असे म्हणाला. आईची इच्छा नसताना ती पैसे देते म्हणाली, पण त्याला आईची वेदना कळली नाही. एका अर्थाने अनिकेतला आईचे दुःख समजत नव्हते.

अशीच एक दोन वर्षे निघून गेल्यानंतर गावात एका खूप मोठ्या कार्यक्रमाची चर्चा सुरू होती. आयोजन केले जात होते. परिसरात या कार्यक्रमाची चर्चा होती. यासाठी येणारा वक्ता छत्रपती शिवाजी महाराज त्याच्यावर बोलतो. त्याचे चेहऱ्यावरचे हावभान, आवाज, शैली अंगावर शहारे आणणारी आहे अशी चर्चा होती. आणि मग तो दिवस उजाडला. वक्त्याचे भाषण ऐकण्यासाठी, त्याच्या स्वागतासाठी लोक येऊ लागले. तुतारी वाजत होती. ढोल -ताशाचा आवाज सर्वत्र घुमत होता. लोकांची गर्दी खूपच वाढली तेव्हा त्याचे स्वागत करण्यात आले.

वक्त स्टेजवरून आपल्या अमोघ वाणीने लोकांना मंत्रमुग्ध करू लागतो. तेव्हा अनेक लोक फोटो काढण्यासाठी पुढे धावतात. त्या गर्दीतच एक महिला पोलीस अधिकारी पुढे येते आणि मोबाईल काढून सर्व व्याख्यान शूटिंग करत असते. लोक म्हणतात, 'काय वक्ता जबरदस्त आहे. पोलीस अधिकारी असूनसुद्धा शूटिंग करत आहे.' दोन दिवसानंतर ती पोलीस महिला अधिकारी आपल्या ड्युटीवर जात असते. त्यावेळी तिच्याकडे स्वयंपाकीण असणारी स्त्री म्हणते, "मॅडम तुमचा व्हिडिओ दररोज मी पाहत आहे. त्यात बोलणारा वक्ता दुसरा कोणी नसून माझा मुलगाच आहे." त्यामातेने हे भितभित सांगितले.

त्यावर महिला अधिकाऱ्याने त्या कामगार महिलेस सॅल्यूट ठोकला. तेव्हा अनिकेतच्या आईच्या डोळ्यातून अश्रू वाहू लागले.



एक तरी मैत्रीण..

एक तरी मैत्रीण अशी हवी
जरी न बघता पुढे गेलो
तरी मागून आवाज देणारी
आपल्यासाठी हसणारी

वेळ आलीस तर अश्रूही पुसणारी
स्वतःच्या घासातला घास
आठवणीने काढून ठेवणारी
वेळप्रसंगी आपल्या वेड्या मित्राची
समजूत काढणारी

वाकडं पाऊल पडताना मात्र
मुस्कटात मारणारी
यशाच्या शिखरावर आपली पाठ थोपटणारी
सगळ्यांच्या गलक्यात आपणास सैरभैर शोधणारी

आपल्या आठवणीने
आपण नसताना व्याकुळ होणारी
खरंच अशी एक तरी जीवाभावाची मैत्रीण हवी
जी आपल्याला मित्र म्हणवणारी

कु पल्लवी गायकवा
बी. कॉम.

ऑनलाइन युगातील एक सुलभ कंपनी : अमेझॉन

फु. साक्षीता सुरेश पाटील
बी.काँग. भाग २

अमेझॉन ही अलिकडच्या काळातील ई-कॉमर्स कंपनी आहे. अमेझॉन कॉम ही या कंपनीची अधिकृत वेबसाईट आहे. पुस्तके, इलेक्ट्रॉनिक्स मोबाईल्स, घोसरी, कपडे इत्यादी गोष्टी ऑनलाइन पद्धतीने अमेझॉन कॉम या वेबसाईटवरून आपण ऑर्डर करू शकतो. अमेझॉन ही जगातील सर्वात लोकप्रिय आणि चांगली सुविधा देणारी ई-कॉमर्स कंपनी आहे. त्यानंतर त्यांनी वेगवेगळ्या कॅटेगरीमध्ये वस्तू ऑनलाईन विकायला सुरू केल्या. जेफ बेझॉस यांना त्यांच्या वेबसाईटवर 'The Everything Store' बनवायचे होते. त्यानंतरही त्यांनी प्रयत्न सुरूच ठेवले. त्यांना यश सुद्धा मिळाले. आता जगातील सर्वात फेमस ऑनलाइन स्टोअर पैकी अमेझॉन हे पहिल्या नंबरवर आहे. अमेझॉन ही कंपनी इंटरनेटवर असून या कंपनीचे स्वतःचे असे मार्केट किंवा दुकान नाही. इंटरनेटच्या दुनियेत कंपनीची अमेझॉन कॉम ही वेबसाईट ऑनलाइन शॉपिंग मध्ये नाव कमावत आहे. अमेझॉन ही फक्त ई-कॉमर्स वेबसाईट नसून क्लाउड कम्प्युटिंग अमेझॉन पे, अमेझॉन प्राईम, व्हिडिओ यासारख्या सुविधा देते.

या कंपनीचे मालक जेफ बेझॉस यांचा जन्म २ जानेवारी १९६४ या दिवशी अमेरिकेमधील न्यू मेक्सिको राज्यातील अलबुक्रेक येथे झाला. त्यांच्या वडिलांचे नाव जॉर्ज गेम्स होते व आईचे नाव जॅकलीन असे होते. १८ महिन्यांचे असताना त्यांच्या

माहितीपर

वडिलांनी त्यांच्या आईला घटस्फोट दिला व ते तिला सोडून निघून गेले. त्यानंतर काही वर्षे त्यांच्या आईने त्यांना एकटीने संभाळले. जेफ बेझॉस हे जेव्हा चार वर्षांचे झाले तेव्हा जॅकलीन यांनी मिग्यूयल बेझॉस यांच्या समवेत विवाह केला. त्यानंतर पॉफ बेझॉस त्यांचे आडनाव बेझॉस असे लिहायला लागले. लग्नानंतर त्यांचा संपूर्ण परिचार हा ह्युस्टन येथे आला. मिग्यूयल तेथे इंजिनियर म्हणून काम करीत होते. वयाच्या चौथ्या वर्षी जेफ बेझॉस अमेरिकेतल्या टेक्सास राज्यातल्या कॉट्टुला येथे आपल्या आजोबाकडे दाखल झाले. हे आजोबा म्हणजे जेफ बेझॉसचे आई-वडीलच होते. त्यांचे आजोबा रॉकेट्सच्या संदर्भातील संशोधन करायचे. त्यांनी इंटरनेटच्या जन्माला कारणीभूत असलेल्या डिफेन्स एंडव्हान्ड रिसर्च प्रोजेक्ट एजन्सी (आर्पा) या संस्थेत काम केले होते. या आजोबांनी जेफला रमत गमत जगण्याची ओढ लावली. बेझॉस मधील चमक लक्षात घेऊन त्यांच्या आई-वडिलांनी त्यांना बुद्धिमान मुलासाठी काढण्यात आलेल्या शाळेत घातले. खरे म्हणजे ही शाळा त्यांच्या कुटुंबापासून वीस मैल अंतरावर होती. लहानपणापासून बेझॉसला वाचनाची प्रचंड आवड होती. त्याच्या शाळेत मुख्य मेनफ्रेम कम्प्युटरला जोडलेली टर्मिनस होती. बेझॉस टर्मिनसवर बसून मेनफ्रेम कॉम्प्युटर चालवायचे शिकले होते. कॉलेजच्या शिक्षणासाठी बेझॉस यांनी प्रिस्टनमध्ये प्रवेश घेतला. त्या ठिकाणाकडून त्यांनी कॉम्प्युटर सायन्स आणि इलेक्ट्रिक इंजिनियरिंग या पदव्या घेतल्या.

अमेझॉन डॉटकॉमचा जन्म :- अमेझॉनच्या स्थापनेची कल्पना अनेक वर्षांपासून बेझॉस यांच्या मनात तरंगत होती. त्यांनी सर्वप्रथम त्यांची पत्नी मॅकेन्झी हिला या संकल्पनेबद्दल माहिती दिली. बेझॉस यांच्या संकल्पना आणि क्षमतेवर पत्नीचा पूर्णपणे विश्वास होता. सण १९९४ मध्ये नोकरी सोडून बेझॉस यांनी अमेझॉनची स्थापना केली. मार्केटिंग कंपनी पूर्णतः इंटरनेटवर आधारित व्यवसाय करू शकते. प्रथम या अमेझॉन कंपनीने विकता येतील अशा वीस उत्पादनांची यादी तयार केली. सुरुवातीला कंपनीने पुस्तकावर प्रामुख्याने लक्ष केंद्रित केले. कारण पुस्तकांची



किंमत ही कमी असते आणि मागणी कधी कधी होत नाही. वस्तुतः जगातील सर्वात मोठा बुकसेलर बनण्याची बेझॉस यांची आकांक्षा होती. त्यांनी ही कंपनी ऑनलाइन बुकस्टोअर या स्वरूपातच सुरू केली होती. परंतु नंतर कंपनीच्या माध्यमातून सॉफ्टवेअर्स, डीव्हीडी, आणि इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे विकली जाऊ लागली. अवघ्या दोन आठवड्यात बेझॉसनी वीस हजार डॉलरची कमाई केली. केवळ दोन महिन्यातच अॅमेझॉनने अमेरिकेतील पन्नास राज्यांमध्ये व्यवसायाचा विस्तार केला. जेफ बेझॉस हा या ग्रहावरील सर्वात श्रीमंत माणूस आहे. १९९९ मध्ये बिल गेट्स नंतर शंभर अब्ज अमेरिकन डॉलरचा आकडा गाठणारा दुसरा मनुष्य बेझॉस आहे, पण १५० अब्ज डॉलर्सला स्पर्श करणारा पहिलाच माणूस तो आहे. कोणत्याही महत्त्वाकांक्षी व यशस्वी उद्योजकाकडे असणारी व्यक्तिमत्त्वाची वैशिष्ट्ये त्यांच्याकडे आहेत. ते वास्तववादी आहेत. सर्व शक्यता आणि संभाव्यतेचा विचार करून ते जगतात. जगात आम्हीच अॅमेझॉन सुरू करण्यापूर्वी त्यांनी उद्योग अपयशी ठरेल व गुंतवणूक बुडेल ही वस्तुस्थिती मान्य केली होती. त्यांचे दुष्परिणाम ओळखून त्यांच्या मूल्यांकनानुसार निर्णय घेण्याची त्यांची सवय होती. जेफ बेझॉस यांचे व्यक्तिमत्व धाडसी होते. उपक्रमातील जोखीम स्वीकारण्यास ते नेहमी तयार असत. स्वतःचा व्यवसाय सुरू करण्याचा विचार केला तेव्हा त्यांच्याकडे पैसे नव्हते. फक्त त्यांच्याकडे गुंतवणूकदार होते. उपक्रम यशस्वी होण्याची सत्तर टक्के शक्यता असताना सुद्धा स्वतःच्या चिकाटीने त्यांनी जोखीम घेतली. आज ते जगातील सर्वात श्रीमंत व्यक्तींपैकी एक आहेत. बेझॉस यांचे लक्ष स्पेस टुरिझम म्हणजे अंतराळ पर्यटन हे आहे. ब्ल्यू ओरिजनल ही बेझॉस यांची एअरोस स्पेस कंपनी अंतरिक्षातील सहली सुरू करण्याच्या विचारात आहे. या सहलीसाठी पर्यटकांना सुमारे मानसी दीड कोटी रुपये खर्च करावे लागतील. अंतरिक्षात झेपण्यासाठी कमर्शियल रॉकेट बनविण्यास बेझॉस यांच्या कंपनीने सुरुवात केली आहे. कदाचित ऑनलाईन खरेदी प्रमाणेच अंतरिक्षा सफर हे बेझॉस यांच्यामुळे भविष्यात लोकप्रिय होईल.

१९९९ साली टाईम नियतकालिकाने जेफ बेझॉस यांना 'पर्सन ऑफ द इयर' हा किताब बहाल केला. ब्लूमबर्गच्या अब्जावर्धीच्या यादीत जेफ बेझॉस यांचे नाव पहिल्या क्रमांकावर असून आधुनिक इतिहासातील ते सर्वाधिक श्रीमंत व्यक्ती ठरले आहेत. सन २००८ साली त्यांना कार्णॅजी मेलोन विद्यापीठाने मानस डॉक्टरेट पदवी बहाल केली. अॅमेझॉन किडल साठी सन २०११ मध्ये इकॉनॉमिस्टन इनोव्हेशन अवॉर्ड दिला.

असा हा कंपनीचा 'अॅमेझॉन' प्रवास आहे.



बाई म्हणायचं कोणाला... ?

बाई म्हणायचं कोणाला
हातामधल्या काकणाला
की पायामधल्या पैंजणाला
नाकावरच्या नथनीला
की केसामधल्या गजऱ्याला
आहो सांगा तरी...

बाई म्हणायचं कोणाला
आकाशामधल्या चांदणीला
की भूमीवरच्या मातीला
गोट्यामधल्या गाईला
की पाखरांच्या आईला
अहो मला सांगा तरी..

बाई म्हणायचं कोणाला
शिवबाच्या जिजाईला
की स्वराज्याच्या जगदंबेला
झाशीच्या त्या राणीला
की सावित्रीच्या लेकीला
मला सांगा तरी..

बाई म्हणायचं कोणाला
चुलीपुढच्या माईला
की भावंडांच्या ताईला
दिव्यामधल्या वातीला
की म्हातारपणाच्या गाठीला
मी तर म्हणेन,
डोक्यावरच्या पदराला
अनं कपाळभर कुंकवाला
जन्मभराच्या कर्तृत्वाला
अनं न संपणाऱ्या मातृत्वाला

कु.ज्योती का
वी.एस्ती

बेरोजगारी एक समस्या..

वैचारिक

कु. सानिका सुनील राडे
बी.ए. भाग १

आपल्या देशात अनेक समस्या आज आवासून उभ्या आहेत. त्यापैकीच बेरोजगारी एक मोठी समस्या आज बनली आहे. ही बेरोजगारी का आली आहे. त्याची कारणे साधारणपणे सांगता येतील.

* वाढती लोकसंख्या :- ही आपल्या देशाची मोठी समस्या आहे. आपला भारत देश हा कृषिप्रधान देश आहे. शेती ही या देशात उत्तम मानली जाते, पण लोकसंख्या वाढल्याने प्रत्येकाच्या वाट्याला मर्यादित क्षेत्र येते. पूर्वी एकत्र कुटुंबव्यवस्था असल्यामुळे सर्वजण मिळून शेतीची कामे करीत. त्यावर गुजराण करीत आता निव्वळ शेतीवर मनुष्याच्या गरजा भागवणे अवघड झाले आहे. जेवढे शेतीचे क्षेत्र आहे त्याच्या कितीतरी प्रमाणात लोकांची संख्या वाढली आहे. छोट्या छोट्या जमिनीच्या तुकड्यावर लोकांना समाधान मानावे लागते. त्यामुळे कामधंदा शोधण्यासाठी लोकांना शहराकडे जावे लागते. त्यानंतर शहरे झपाट्याने वाढली. त्यातून राहण्याच्या समस्या निर्माण झाल्या. लोकांच्या मताप्रमाणे कामधंदा मिळनासा झाला व त्यातूनच बेरोजगारी या भस्मासूराचा जन्म झाला. या बेरोजगारीच्या भस्मासुराने इतके तांडव निर्माण केले की प्रशासनही त्याच्यापुढे हातबल झाले आणि त्याने हात टेकले.

उपाय - या वाढत्या लोकसंख्येला आळा घालण्यासाठी त्यावर काय उपाय योजना आहेत, याचा शोध घेतला तर कुटुंबनियोजन पद्धती राबवणे गरजेचे ठरते. आपल्या पूर्वपार चालत आलेल्या शेती व्यवसायाकडे जर तरुण पिढीने तर सकारात्मक दृष्टीने पाहिले किंवा शेतीला पूरक जोडधंदा जोपासला तर काही अंशी ही समस्या दूर होऊ शकते. आधुनिक शेतीमध्ये वेगवेगळे प्रयोग करत तरुण पुढे जात आहेत.

त्याचबरोबर शेळीपालन, पशुपालन, दुग्ध व्यवसाय, मधमाशीपालन, रेशीम उद्योग असे कितीतरी उद्योगधंदे प्रगतीच्या मार्गावर आहेत. सरकार अशा बेरोजगारांना अर्थसहाय्य उपलब्ध करून देते, पण सुशिक्षित पिढी जेवढी शिकली आहे तेच काम का करू किंवा माझ्या प्रतिष्ठेला ही शोभत नाही, असे न म्हणता

दैनंदिन गरजा भागवण्यासाठी उद्देशाने ते केले पाहिजे. आपल्यातील जुनी म्हण आहे, 'अंधरूण पाहून पाय पसरावे'.

* जातीय विषमता :- पूर्वी शिकलेल्या लोकांची संख्या अल्प असल्याने लोकांना लगेच नोकरी लागत होती, पण आता सुशिक्षित तरुण वर्ग एवढा मोठ्या प्रमाणात वाढला आहे की, त्या प्रमाणात नोकऱ्यांच्या जागा निघणे कठीण आहे. त्यातच ठराविक जातीधर्मांना नोकरीला आरक्षण असल्यामुळे उच्च शिक्षण घेऊनही व गुणवत्ता असूनही काही समाज मागे पडला आहे. त्यातून बुद्धिमान वर्ग डावलला जात आहे. आपण भारतात सर्वधर्मसमभाव असे नुसते म्हणतो, पण प्रत्यक्षात मात्र विषमता पाहायला मिळते.

उपाय :- जर यावर उपाय शोधायचा असेल तर समान नागरी कायदा करणे. जेणेकरून बुद्धिमान वर्गाला प्राधान्य मिळेल

* शिक्षणपद्धती :- इंग्रजांनी जेव्हा आपल्या देशावर राज्य केले तेव्हा त्यांच्या असे लक्षात आले की येथील लोक अज्ञान आहेत. त्याचा फायदा घेऊन त्यांनी व्यापाराबरोबर राजकारणात शिरकाव केला व मनुष्यबाळाची चणचण भासू लागल्यावर आपल्या हाताखाली येथे कारकून कसे निर्माण होतील या दृष्टीने शिक्षणप्रणाली राबवली. आजही ती शिक्षण प्रणाली सुरू असल्यामुळे मुलांना प्रत्यक्षात ज्ञान कमी मिळते व नोकरी काम धंदा निमित्ताने हे लोक बाहेर पडतात.

उपाय - यावर उपाय शोधायचा असेल तर 'विद्येविना मती गेली

मतीविना गती गेली

गतीविना वित्त गेले

एवढे अनर्थ एका अविद्येने घडले.'

असे ज्योतिबा फुले यांनी म्हटले आहे.

शैक्षणिक धोरण पुरवताना एकविसाव्या शतकाला पूरक असेल अशी शिक्षण प्रणाली राबवली पाहिजे. जेणेकरून येथे संस्कार सुजान पिढी निर्माण होईल. तसेच उद्योगधंदे निर्माण करताना व्यवसायानुरूप शिक्षण देणे काळाची गरज आहे. तसे आध्यात्मिक शिक्षण ही द्यावे.

यशस्वी महिला उद्योजिका : नमिता थापर

व्यवसायिका

कु. सविता बालग सोनिकर
बी. कॉम. - १

आजच्या आधुनिक युगात नोकरीपेक्षा आपल्या प्रगतीसाठी उद्योजकतेला रूपा महत्त्व आहे. 'उद्योजक म्हणजे अशी व्यक्ती की, जी नेहमी बदलाचा शोध घेते, बदलांना प्रतिसाद देणे आणि त्याचा संधी म्हणून उपयोग करून घेते' अशी व्याख्या पीटर ड्रुकर यांनी केली आहे. परंतु आजच्या काळात ही संकल्पना जरा बदलली आहे की, जी व्यक्ती नवनिर्मिती करते, इंटरनेटचा वापर व्यवसायासाठी, करत असते. नवीन बदल स्वीकारत असते. व्यवसायातील जोखीम स्वीकारते अशा व्यक्तीला उद्योजक असे म्हणतात. उद्योजकाकडे महत्त्वकांक्षा, आत्मविश्वास, दूरदृष्टी, बांधिलकी, संवादकौशल्य, जागरूकता, व्यवहारिक ज्ञान, धैर्य, क्षमता, चारित्र्य व सर्जनशीलता असे गुण असणे आवश्यक आहे. उद्योजक हे कोणत्याही देशाच्या सामाजिक आणि आर्थिक विकासात योगदान देत असतात. उद्योजक बनणे हे एक मोठे आव्हान असते. उद्योजक होण्यासाठी अनेक प्रकारच्या जोखमी स्वीकाराव्या लागतात. भांडवल उभारणीतील अडथळे, स्पर्धा, जोखीम दूरदृष्टीचा अभाव, आत्मविश्वासाचा अभाव, मानवी संसाधनाची आव्हाने अशा अनेक अनेक अडचणींना उद्योजकाला जगाला सामोरे जावे लागते. जगामध्ये असे अनेक उद्योजक आहेत की जे त्याच्याजवळ असणाऱ्या चांगल्या गुणामुळेच यशस्वी झाले आहेत. महिला सुद्धा या क्षेत्रामध्ये मागे नाहीत. आधुनिक काळात स्त्री उद्योजकांची संख्या वाढलेली आहे. शिक्षणाचा प्रसार, वाढती महत्त्वकांक्षा, घराबाहेर पडण्याची इच्छा व स्वातंत्र्य यामुळे स्त्री उद्योजकांची संख्या वेगाने वाढत आहे. स्त्रियांच्याकडे उद्योजक संबंधीचे काही गुण नैसर्गिकरीत्या असतात की जे पुरुषाकडे नसतात. स्त्रिया ह्या पुरुषापेक्षा जास्त क्षमतेने हुशारीने आपला व्यवसाय सांभाळतात.

भारतामध्ये अनेक यशस्वी महिला उद्योजिका आहेत. त्यातीलच एक नमिता थापर. तुम्ही जर सोनी टी.व्ही.वर सुरू असलेला 'शार्क टॅक इंडिया' हा कार्यक्रम पाहत असाल तर तुम्हाला नमिता हे नाव माहीतच असेल. भारतातील संघर्षशील उद्योजकांसाठी त्यांच्या व्यवसायात गुंतवणूक करून ती मदत करते. त्यांना उद्योगशील करण्याचे काम करणाऱ्या शार्क टॅक मधील सात जजेसपैकी एक नमित आहे. नमिताने अगदी कमी वयात आपला



व्यवसाय उभारला आणि आज भारतातील सगळ्यात कमी वयाची यशस्वी उद्योजिका म्हणून तिची ख्याती आहे.

नमिता थापर ही मुलगी पुण्याची आहे. तिचा जन्म २१ मार्च १९७७ रोजी झाला. शालेय शिक्षण पुण्यातच झाले. त्यानंतर तिने पुणे विद्यापीठातून बी.कॉम. डिग्री घेतली, त्यानंतर त्यांनी आय.सी.ए.आय मधून सी. ए. परीक्षा मिळवली. पुढे नमिताने ड्यूक युनिव्हर्सिटीच्या स्कूल ऑफ बिझनेस मधून एम.बीए पूर्ण केले. नमिताला व्यवसायाकाचा वारसा घरातूनच मिळाला आहे. नमिताची वडील सतीश मेहता हे भारतीय उद्योजक आहेत. ते एमव्यूआर फार्मासिटिकल कंपनीचे संस्थापक आहेत. तिच्या आईचे नाव भावना मेहता आहे. नमिताने आपला जोडीदार म्हणून एका व्यवसायिकाची निवड केली. बिझनेस मॅन विकास थापर याच्याशी तिने लग्न केले आणि नमिता मेहता ही नमिता थापर झाली. या बिझनेस कपलना वीर आणि जय असे दोन मुले आहेत. या कंपनीची नमिता थापर ही सीईओ आहे. नमिताला लहानपणापासूनच व्यवसायात आपले करिअर करायचे होते. वडिलांच्याकडून प्रेरणा घेऊन त्यांच्या पावलावर पाऊल टाकत तिने व्यवसायात येण्याचे ठरवले. वडिलांची घरचीच कंपनी असली तरी नमिताने त्यांचा फायदा न घेता सुरुवातीला इतर काही नामवंत

बसच्या पहिल्या प्रवासातील अनुभव..

कु वैष्णवी जाधव
बी.ए. भाग १

आपल्या आयुष्यात आपण वेगवेगळ्या ठिकाणी ज्यावेळी प्रवास करतो त्यावेळी येणारे अनुभव वेगवेगळ्या पातळीवरचे असतात. हे अनुभव कधी वाईट, कधी चांगले तर कधी विचार करायला लावणारे, तर कधी आयुष्यभर लक्षात राहणारे असतात. अशा अनुभवाची शिदोरी घेऊन आयुष्यभर आपण वाटचाल करित असतो. एक मात्र हे येणारे अनुभव सतत आपल्याला काहीतरी शिकवून जातात. विशेषतः प्रवासात येणारा अनुभव अगदी मजेशीर तसंच अविस्मरणीय सुद्धा असू शकतो. दैनंदिन कामाचा थकवा प्रवासाने कमी होण्यासाठी, काही प्रसंगी चिंतेतून बाहेर पडण्यासाठी मला तर प्रवास खूप महत्त्वाचा वाटतो. प्रवासात भेटणारी माणसे आणि निसर्गाचा सहवास या गोष्टीतला आनंद मला प्रवासामुळेच मिळतो, असा माझा लहानपणापासूनचा अनुभव आहे. याही पुढे जाऊन माझ्या तर मते सुंदर निसर्गातला प्रवास केला तर आपले आरोग्य चांगली राहते आणि बुद्धीला चालना मिळते. खऱ्या अर्थाने हा प्रवास केला की जीवन सार्थकी लागल्यासारखे वाटते.

ज्यावेळेस आम्हाला गावी जायचे असते तेव्हा अलीकडे आम्ही वडिलांच्याबरोबर दुचाकीने जातो. यावेळी मोकळ्या हवेतून प्रवास करताना वाऱ्यामुळे उडणारे केस, स्वच्छ मिळणारी हवा आणि इतर गाड्यांना मागे टाकत पुढे जाताना येणारा उत्साह आणि आनंद काही वेगळाच असतो. मी तर वडिलांच्या गाडीवर मागे बसलेली असताना त्यांना अनेक प्रश्न विचारत होते. 'ही गाडी कोणती ? तिचे नाव काय ? हे गाव कोणते ? या प्रश्नामुळे बाबा वैतागून जात, पण त्यातला आनंद मात्र खऱ्या अर्थाने मिळत असतो, हे नविसरता येण्यासारखे आहे. अशा या प्रवासातल्या अनेक गाड्या बघितल्यावर मला सर्वात जास्त आकर्षण वाटायचे ते म्हणजे सरकारी लाल रंगाच्या गाडीचे. लांबलचक अशी ही सर्वांना सामावून घेऊन धावणारी लालपरी नव्याने कधी आली असावी. ? ती कुठे कुठे धावत जाते ? असे प्रश्न सतत माझ्या मनात येत असत. तिच्याकडे बघितले की बघतच राहावे असे वाटे. तिला पाहताना मला नेहमी सतत वाटायचे की, ही गरिबांची गाडी आहे. आपण कधीतरी तिच्यातून प्रवास केला पाहिजे. त्यावर मी वडिलांना सांगितले की, "कधीतरी आपण बसने प्रवास करूया." मग एका

प्रवारावर्णन

रविवारी गावाला जाण्यासाठी आम्ही बस स्टॅण्डवर गेलो. ते बस स्टॅण्ड मी पहिल्यांदाच बघत होते. गाडीत बसण्याची अनेकांची लगबग दिसून येत होती. काही बस गाड्या एका लाईनमध्ये लावल्या होत्या. काही जण बस स्टॅण्डवरचे वेळापत्रक पहात होते. कोणी त्याचे फोटो काढत होते. कोणी फोनवर बोलत होते. हे सगळे बघताना त्यातले वेगळेपण मला जाणवत होते.

आपल्याला हवी ती गाडी आल्यावर लोक पळत जाऊन गाडी पकडत होते. गडबडीने चर चढून जागा मिळण्यासाठी त्यांची धडपड सुरू होती. माझे वडीलही त्या गर्दीत घुसले मीही त्यांच्या पाठीमागे होतेच. गाडीत चढल्यावर प्रत्येक जण आपल्याला हवी सीट शोधण्यात गडबड करित होते, काहीजण सीटवर बसून दुसऱ्याची वाट पाहत होते. वडीलांना एक मोकळी सीट दिसली आणि ते पटकन जाऊन त्या सीटवर बसले. त्यानंतर बरेच लोक आले. जेवढे बसले तेवढेच उभे राहिले होते. तुडुंब गर्दी झाली. वडिलांनी तर माझ्यासाठी खिडकीजवळची जागा पकडली होती. बराच वेळ आम्ही बसून होतो. थोड्याच कंडक्टर आला. लोकांचे मोठमोठ्याने बोलणे सुरू होते. कुणाचेच कुणाला काही कळत नव्हते. वैतागलेल्या कंडक्टर उभे राहिलेल्यांना पाठीमागे सरकत सांगत होता. मी मात्र खिडकीतून बाहेर पाहत होते तेव्हा जाणारी-येणारी माणसं मला दिसत होती. माझ्या दृष्टीने हा एक वेगळा अनुभव होता. एखाद्या चित्रपटातील प्रसंगाप्रमाणे माझ्या डोळ्यासमोर सर्व काही दिसत होते. प्रवासातला एक वेगळा आनंद मी घेत होते. शेवटी गाडीतली बेल वाजली आणि गाडी सुरू झाली. बस स्टॅण्डच्या बाहेर पडून गावातल्या रस्त्यावरून हळूहळू ती मार्गस्थ झाली. तेव्हा गावातली दुकान, माणसं मला दिसत होती. उत्सुकतेने मी या सगळ्या गोष्टी बघत होते. गावाच्या बाहेर आल्यानंतर गाडीचा वेग वाढला तेव्हा रस्त्याच्या कडेची झाड मागे पडू पडू लागली. थोड्या अंतरावर गेल्यावर गाडीचा वेग अधिक वाढला आणि लांब अंतरावर पाहिल्यानंतर लांबची झाडे आपल्याबरोबर धावत आहेत, असे दिसू लागले. एवढ्या वेळात वडिलांनी आमच्या दोघांची तिकीट घेतली होती. मी मात्र बाहेर पहात माझ्या वेगळ्या एका विश्वात रमून गेले होते.

■■■

जागतिक महिला दिनाचे महत्त्व आणि वास्तवता...

फु. सानिका आनंदा तानगे
बी. कॉम. भाग २

चार नाही तलवार आहे
ती समशेराची धार आहे
स्त्री म्हणजे काही आबला नाही
तर धगधगता अंगार आहे.

आंतरराष्ट्रीय महिला दिवस दरवर्षी ८ मार्चला साजरा केला जातो. हा दिवस वेगवेगळ्या क्षेत्रात काम करणाऱ्या महिलांचा सन्मान करण्यासाठी तसेच महिलांनी स्वतःच्या हक्कासाठी दिलेल्या लढ्याच्या स्मरणार्थ साजरा केला जातो.

महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांच्या ज्ञानदानाचे काम होत असले तरी एखादे औचित्य विचारात घेऊन सामाजिक बांधिलकी म्हणून काही उपक्रम येथे राबवले जातात. यावर्षी आमच्या महाविद्यालयात महिला दिनानिमित्त 'सक्षमा पुरस्कार' आणि 'खेळ पेटणीचा' या कार्यक्रमाची थीम घेऊन काही महिलांचा गौरव करण्यात आला. आसपासच्या गावातील विधवा महिला त्यासाठी निवडण्यात आल्या. ज्यांनी आपल्या प्रयत्नाच्या जोरावर यश मिळवले. नवरा नसतानाही आपल्या मुलांना उच्च शिक्षण दिले. अशा स्त्रियांचा सत्कार कार्यक्रमांमध्ये घेतला गेला. त्यासाठी दहा-बारा स्त्रिया आसपासच्या गावातून पुरस्कार घेण्यासाठी आल्या होत्या. त्यावेळी त्यांनी त्यांची यथोगाथा सांगितली. त्यानंतर 'खेळ पेटणीचा' हा कार्यक्रम पार पडला.

इतिहासाची पाने चाळली तर ८ मार्च १९०८ रोजी न्यूयॉर्कमध्ये वस्त्रद्योगातील हजारो स्त्री कामगारांनी रुटगर्स चौकात जमून प्रचंड मोठी ऐतिहासिक निदर्शने केली. दहा तासांचा दिवस आणि कामाच्या जागी सुरक्षितता या मागण्या त्यांनी प्रामुख्याने केल्या. १९१० साली कोपनहेगन येथे भरलेल्या दुसऱ्या आंतरराष्ट्रीय समाजवादी महिला परिषदेत ८ मार्च १९०८ रोजी अमेरिकेतील स्त्री कामगारांनी केलेल्या ऐतिहासिक कामगिरीच्या स्मरणार्थ ८ मार्च जागतिक महिला दिन म्हणून स्वीकारावा असा ठराव मांडला. तो पास झाला आणि तेव्हापासून हा दिवस 'जागतिक महिला दिवस' म्हणून साजरा होऊ लागला.

आजची प्रत्येक स्त्री वैचारिक, आर्थिक आणि मानसिकतः स्वतंत्र आहे. ती शिक्षणात ही अव्वलस्थानी आहे. आज ती कार्यक्षमता जाणून देशातील विविध क्षेत्रे तिच्यासाठी खुली आहेत. आजच्या स्त्रीला आत्ममान आले आहे. तिला स्वाभिमान आहे. स्वतःवर होणाऱ्या अन्यायाची जाणीव झाली आहे आणि त्याविरुद्ध लढण्याची ताकदही तिच्याकडे आहे. आज विश्व पातळीवर खास पुरुषांची मक्तेदारी समजली जाऊन अनेक क्षेत्रे स्त्रिया सक्षमपणे आपल्या नेतृत्वाने सांभाळत दिसतात.

महिला आरक्षणामुळे अनेक ठिकाणी महिला निवडणूक जिंजून जनप्रतिनिधी म्हणून नेतृत्वाची धुरा यशस्वीपणे सांभाळत आहेत. महिलांमध्ये सर्वोत्तम शिखर गाठण्याची क्षमता मोठ्या प्रमाणात दिसून येते. अनेक समासुधारकांनी स्त्रीवर होणाऱ्या अन्यायाचा वाचा फोडली. त्यामध्ये राजाराम मोहन रॉय, महर्षी कर्वे, मदन ज्योतिबा फुले, सावित्रीबाई फुले यांची नावे कोणीही विसरू शकणार नाही. यातील महिलांची कार्ये तितकीच गौरवार्थ आहेत.



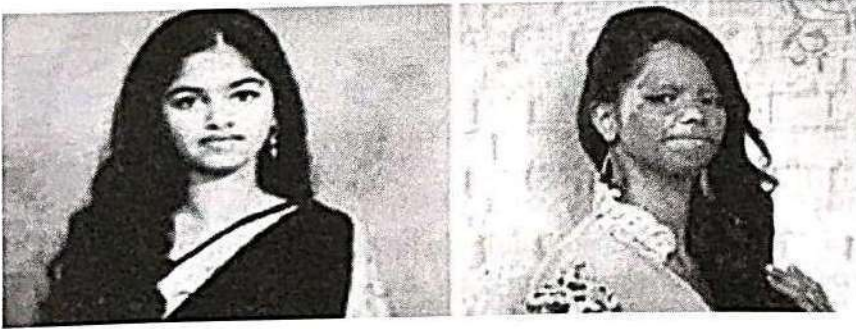
मी लक्ष्मी अग्रवाल बोलतेय..

कु. राजमाची शहानबाज यंत्रवाले
बी. कॉम. ३

मी एक अभागी मुलगी !

माझं नाव सांगितले तर काही जणांच्या डोळ्यातून अश्रू येतील, तर काही जणांच्या पायाखालची जमीन सरकेल हो. तीच मी की, जिची चर्चा न्युजपेपर, टी.व्ही.वर गेले काही दिवस सतत सुरू होती. प्रत्येकाच्या तोंडात फक्त माझाच विषय होता. मीच ती नवी दिल्लीमध्ये ऍसिड अटॅक झालेली एक आभारी मुलगी म्हणजे लक्ष्मी अग्रवाल असे माझे नाव.

तो दिवस आठवला की अजूनही माझ्या अंगावर शहारे येतात. तो दिवस माझा प्राण नेण्यासाठी आला होता. समाजातील मुली अजूनही सुरक्षित नाहीत हे सांगण्यासाठीच उगवला होता, पण नशिबाचा खेळ एका दृष्टीने बरा होता म्हणून मी आज या जगात आहे. माझे जीवन मी आनंदाने जगत आहे. एक नियतीचा खेळ म्हणून माझ्या वाट्याला ते आले होते. स्त्रीला एका बाजूला देवता मानणारा हा देश आणि या महान देशात मानवतेला काळीमा लावणार हे कृत्य स्त्रीच्या वाट्याला येते आहे हे तिच्या दृष्टीने दुर्भाग्य आहे. जगप्रसिद्ध असलेली आपली भारतीय संस्कृती आहे. जिथे स्त्रीला माता म्हटलं जातं. तिची पूजा केली जाते. तिला राखी बांधली जाते, पण त्याच स्त्रीकडे वासनेच्या दृष्टीने बघून तिचा जीव घेण्यापर्यंत मजल जाते. स्वतःची हौस पूर्ण करण्यासाठी निष्पाप, निरागस मुलीवर अत्याचार करून तिला मारलं जातंय. का ? कशासाठी ? एखाद्याचा जीव घेण्याचा अधिकार अशा नराधमांना कोणी दिला ? अत्याचार करून आपली हौस पूर्ण झाल्यावर कायद्याच्या भीतीपोटी त्या मुलीचे तुकडे केले जातात. काही



जणांना जाळलं जातं. तर काहींना गळा दाबून त्यांना मारून हे सगळं किती दिवस चालणार ? हा प्रश्न आहे.

लहानपणापासून मला गायनाची खूप आवड होती. मा नवी दिल्ली येथे एका गरीब कुटुंबात झाला. २००५ साली १० वर्षाची होते आणि नववीत इतिहास शिकत होते. तेव्हा शेजारी काम करणाऱ्या एका व्यक्तीने माझ्याशी संपर्क नईमखान असे त्याचे नाव. तो तीसएक वर्षांचा असेल. तर प्रपोज केलं, पण मी त्याला नकार दिला. मी याबद्दल को माहिती दिली नाही. कारण माझ्या कुटुंबाने मला दोष दिला या भेटीत पोटी मी कोणालाही सांगितले नाही. माझा थांबेल अशीही भीती मला होती. पुढे दहा महिन्यांनंतर मी पावनेअकरा वाजता खान बाजारातून चालले होते. ते नईमकडून एक संदेश आला की, मी तुझ्यावर प्रेम करतं मला तुझ्याशी लग्न करायचं आहे. मी त्या गोष्टीस प्रतिसाद नाही.

मग माझ्या आयुष्यात तो एक काळदिवस भयंकर रु उजाडला. मी दिल्लीच्या खान बाजारामध्ये एक बुक कामासाठी निघाले होते. ते माझं रोजचं होतं. काही कामरान हा नईमचा मोठा भाऊ होता. त्याची मैत्रीण माझ्यावर ऍसिड हल्ला केला. कामराने मोटार सायकल चालवून माझे नाव पुकारले तेव्हा मी मागे पाहिले आणि ते राखीने माझ्या चेहऱ्यावरती ऍसिड फेकले. मी थोडी बेसुकी आणि मदत मागण्याचा प्रयत्न केला. काही वेळात रस्ता पार पण एक देवदूत माझ्यासाठी आला तो अरुणसिंग. या व्यक्तीने मनोहर लोहिया या सीपीआर रुग्णालयात फोन केला. पोलिसांनाही कळवले. त्यांनी माझी त्वचा ऍसिडने किती पाहिली. त्याला समजले की कदाचित पोलीसांचा वाटचाल वेळ जाईल. जळजळ कमी होण्याच्या दृष्टीने माझ्यावर पाणी फेकले. यामुळे ऍसिड खाली सरकले व माझे मान अरुण अंकलने मला कसंतरी त्याच्या कारच्या मागच्या बसवलं. त्यामुळे सीटसुद्धा थोडी जळत गेली.

पन्हाळा- पावनखिंड पदभ्रमंती : एक अविस्मरणीय अनुभव..

कु. भार्गवी विजय कुंभार
बी.कॉम. भाग ३

'पन्हाळा-पावनखिंड शिवपावन प्रेरणा मोहिम पदभ्रमंती' हे नाव ऐकताच विद्यार्थ्यांच्या मनामध्ये नवचैतन्य जागृत होते. तसेच माझ्याही मनात या मोहिने विषयी कुतूहल निर्माण झाले आणि आपण एकदा तरी हे शिबीर करावे ही माझी मनापासून खूप इच्छा होती. अखेर ती इच्छा या शैक्षणिक वर्षाच्या डिसेंबरमध्ये पूर्ण झाली. या शिबिराचे आयोजन शिवाजी विद्यापीठाच्या राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्यामार्फत करण्यात आले होते.

हे शिबीर सुरू व्हायच्या पहिल्या दिवशी दि. २८ डिसेंबर २०२२ रोजी दुपारी बारा वाजता आम्ही पन्हाळगडावर पोहोचलो. या कॅम्पमध्ये सांगली, सातारा व कोल्हापूर जिल्ह्यातल्या विविध महाविद्यालयातून आलेले राष्ट्रीय सेवा योजनेचे स्वयंसेवक होते. आमच्याबरोबर या पदभ्रमंतीत विद्यापीठातील प्राध्यापक व इतर कर्मचारी सहभागी होणार होते. यादिवशी गडावर असलेल्या संजीवन हायस्कूलमध्ये आम्ही उतरलो होतो. सुरवातीला शिवाजी विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ.डी.टी. शिर्के कुलगुरू यांच्या हस्ते दुपारनंतर मोहिम शिबिराचे उद्घाटन झाले. यामध्ये स्वयंसेवकांना टीशर्ट, बॅग बॉटल, टोपी, चॉकलेट आणि एन.एस.एस. चा बॅच दिला गेला. हा कार्यक्रम सर्वांचा उपस्थित पार पडला. एका हॉटेलमध्ये आमची जेवणाची सोय केली होती. आम्हाला सायंकाळी पिटलं, भाकरी, खर्डा, दही असं साध स्वादिष्ट रुचकर जेवण दिला गेलं. या दिवशी हायस्कूलमध्ये राहण्याची सोय केलेली होती. नावाप्रमाणे हे संजीवन हायस्कूल होते. आमचा हा दिवस खूप चांगला गेला.

दुसऱ्या दिवशी सकाळी पहाटे चार वाजता आम्ही उठलो. त्या थंडीतच गार पाण्याने अंधोळ केली. दिलेला टी-शर्ट, टोपी, बॅग आणि एन.एस.एस. चा बॅच घालून पुढच्या प्रवासासाठी तयार झालो. पहाटे पाचचा चहा म्हणजे थंडीत ही ऊर्जा देणारा होता. सर्वांचे सामान व्यवस्थित टेम्पोत टाकून सर्वजण पन्हाळागडावर निघालो. अजून सूर्य उगवायला बराच वेळ होता. पूर्वेला गुलाबी रंगाचे आकाश दिसू लागले होते. वीर शिवा काशिद आणि बाजीप्रभू देशपांडे यांच्या पुतळ्याच्या पूजनाने ट्रॅक सुरू झाला. पुढे



पन्हाळगडावरील अवकाश संशोधन केंद्राजवळ नाष्टा झाला आम्ही चालावयास सुरुवात केली. आतापर्यंत गडावर वाटा होत्या, पण आता रस्ता स्वतः शोधत शोधण्या झाली. डोंगर उतरताना झाडाझुडपातला विविध आवाज, पक्षांची किलबिल ऐकू येत होती. आम्ही म मूडमध्ये आनंदी मनाने चालत होतो. काही वेळा सकाळी १० वाजता वसईच्या पठारावर पोहोचलो.

क्षितिजापर्यंत पसरलेला निळा रंग आणि लांबपर्यंत पठार आकाशालाच टेकले आहे असा भास होत होता. पहिल्यांदाच पाहत होते. आता आम्हाला बरेच चाल होते, याचा मला अंदाज आला. काही अंतर चालल्या मसाईच्या मंदिराजवळ पोहोचलो तेव्हा जुने लहान बांधकाम असलेले मंदिर अगदी सुंदर दिसत होते. थोडा वेळ विश्रांती घेतली आणि पुढे चालू लागलो. त्या खाली उतरल्यानंतर आम्हाला पहिले गाव लागले कुंभारवाडी. सहाद्रीच्या डोंगर कपारीत असलेले हे गाव होते. इथेच आम्ही जिल्हा परिषदेच्या शाळेत दुपारचे

उमाळा

कु. वेदांती अधिकराव माने
बी.ए.भाग १

वृंदावन गावात राधा नावाची मुलगी होती. अत्यंत हुशार व साधी. तिचे बाबा सदाशिव सैनिक तर आई हिरकणी तिच्यासारखीच साधी, सरळ व सोज्वळ होती. दोघांचे राधावर खूप प्रेम होते. तिच्या बाबांना देशसेवेची आवड असल्याने ते सैनिक झाले होते. राधाच्या घराशेजारी गोविंद नावाचा मुलगा रहात होता. दोघे एकत्र शाळेत जात. राधा जरा खडक तर गोविंद शांत होता. तो इतरांना मदत करणे, चुकले तर समजून सांगणे, कुणाला आपल्यामुळे त्रास होता कामा नये याची दखल घेणे. असे त्याचे चाललेले असे. राधाचा स्वभाव मात्र गोविंदपेक्षा वेगळाच होता हे निश्चित. या दोघांच्यात हळूहळू मैत्री निर्माण होऊन भावनिक नाते तयार झाले. दोघेही कुठेही जायचे असेल तर एकत्र जात. गोविंद राधाला राधे म्हणूनच हात मारत. दोघांच्यात खूप मनमोकळ्या गप्पा होत. शाळेत ते एकत्र जेवत व बरोबर खेळत. घराजवळ टिपच्या आणि रंगपंचमीला रंग ते एकत्र खेळत. यातूनच दोघांच्यात मैत्रीच्या नात्यापलिकडचे नाते कधी निर्माण झाले हे त्यांनाही कळले नाही.

त्यांच्या प्रेमळ स्वभावाने सगळेच त्यांना राधाकृष्ण म्हणायचे. दहावीच्या परीक्षेत गोविंदाला खूप चांगले मार्क्स मिळाले त्यामानाने राधेला कमी मिळाले. पुढे गोविंद आता शिकण्यासाठी पुण्यात जाणार होता, पण राधा जाऊ शकत नव्हती त्यामुळे तिला खूप दुःख झाले. तिने त्याला भेटायचे बोलावले.

दोघांची भेट झाली तेव्हा ते एकमेकांच्या डोळ्यात बघत असताना राधेला आपल्या डोळ्यातून खूप काही प्रकट करायचे होते. गोविंदा तिच्या वेदना जाणत होता. राधा म्हणाली,

“ गोविंद माझ्या श्वासात, माझ्या, नसानसात तू आहेस. माझ्या प्रत्येक रक्ताच्या थेंबात तुझे नाव आहे. माझ्या कणाकणात फक्त तूच आहेस हे सर्व काही तुला माहित आहे, पण तू मला समजावून घेण्याचा का प्रयत्न करित नाहीस. “

त्यावर गोविंद म्हणाला, “ तू माझ्यात आणि मी तुझ्यात आहे याची जाणीव मला आहे. तुझ्या मनातले मला सर्व काही कळतंय.

बेरोजगारी : मशरूम शेती एक वरदान..

कु. सुप्रिया सुनील कदम
बी.ए. भाग ३

आज भारतासह अनेक देशात मशरूम शेती केली जाताना दिसते. मशरूम शेती आपण बंद खोलीत अथवा हवेच्या ठिकाणी करू शकतो. तसं पाहता मशरूम शेतीचा शोध महिलांनी लावला. बघायला गेलं तर सर्वाधिक मशरूम खाणारे, शेती करणारे देश जपान आणि जर्मनी आहेत. आज शेतीची गरज बेरोजगार साक्षरता असणाऱ्या लोकांना जास्त आहे. आज आरोग्यासाठी हिमोग्लोबिन वाढवण्यासाठी ही शेती महत्त्वाची आहे. जेणेकरून आज मशरूम शेती शेतकऱ्यांना फायदेशीर ठरत आहे.

मशरूम शेतीला कोळंबी नावाने ओळखले जाते. बहुसंख्य शेतकरी या शेतीचा वापर करताना दिसतात. मशरूम शेतीतील बहुसंख्य वनस्पती बुरशी गटाने आढळते. बेरोजगार साक्षरता असलेल्या लोकांना किंवा शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण देऊन त्यांना हा व्यवसाय करता येईल. आज नव्वद टक्के लोकांना ही शेती करता येते. ही मशरूम शेती काही प्रमाणात कमी नापीक जमिनीवर करता येते. या मशरूममुळे खत, औषधे किंवा इतर काही बनवण्यासाठी केला जातो.

आज या मशरूम शेतीकडे बघण्याचा दृष्टिकोन स्वीकारायला हवा. कारण गरजेपेक्षा जास्त नफा देणारी ही शेती पाहायला मिळते. ही शेती हवामाननुसार बदलत राहते. जास्त फायदा देणारे शेतीही म्हणून तिचा तिला ओळखले जाते. सांगली व सातारा जिल्ह्यात ही शेती लोक पिकवताना दिसतात. मशरूम हा संपूर्ण जगभरात शाकाहारी पदार्थात ९१ टक्के प्रोटीन व शून्य टक्के कोलेस्ट्रॉल असलेला पदार्थ आहे. आज वैज्ञानिक प्रगतीच्या काळात जागतिकीकरण, खाजगीकरण आणि उदारीकरण सुरू असताना शेतकरी ही शेती करतो, तेव्हा तो मशरूमचा राजा मानला जातो.

हे मशरूम स्वादिष्ट तर आहेच. पचनास हलके असते. हे तयार करण्यासाठी शेतीतला टाकावू पदार्थ आवश्यक असतो. मशरूमला जगभरात पौष्टिक अन्न म्हणून मान्यता मिळाली आहे. आपल्या शरिरातील आम्लासाठी मशरूमची गरज आहे. या मशरूमची

मुंबई- पुणे बाजारात २५-३० रू किलोने सहज विक्री होते. मशरूमपेक्षा वाळलेले डब्यात सिलबंद केलेले मशरूम वर्षापर्यंत टिकते. त्याची विक्री २५० ते ३०० रूपयापर्यंत होते.

मशरूमचा वापर खाद्यपदार्थात हजारो वर्षांपासून होतो. लोकांनी प्रथम त्याचा वापर केला. आज इजिप्त बरोबर मशरूम उच्च तंत्रज्ञानावर आधारित घेतले जाते, पण त्यासाठी हवामान तपमान आवश्यक असते. बिहार येथील कृषी विद्यापीठ प्रशिक्षण घेणारी किसान प्रीती कुमार महिला म्हणते की,

“मशरूम उत्पादन खूप सोपे आहे. यासाठी जास्त पैसा व जमिनी लागत नाही. साधा सोयाबिनचा पाला वाळवून मशरूमसाठी केला जातो.

मशरूम शेतीचे चार प्रकार पडतात.

- १) दुधाळ मशरूम - या शेती लागवडीसाठी १२ ते १४ सेंटीमीटर तापमान लागते.
- २) बटन मशरूम - या मशरूमची पेरणी केल्यानंतर ३६-४८ एवढी माती लावल्यानंतर १० ते ३० दिवसांनी त्याला काढावे लागते. या मशरूमला पिकिंग नावाने ओळखले जाते. मशरूमच्या बियांना स्पॉन म्हणतात. या बिया गुणवत्तेचा उत्पादनावर प्रभाव पडतो आणि कंपोस्ट



डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे शैक्षणिक विचार....

आदर्श अशोक कोळेकर
बी.सी.एस - १

एकोणिसाव्या शतकामधील मागास समाजात शिक्षणात ज्ञानाचा काळाकुट्ट अंधार होता. अशा मागास समाजाला ज्ञान देण्याची मुभा नसलेल्या प्रतिकूल परिस्थितीमध्ये भीमराव रामजी आंबेडकर या नावाच्या प्रज्ञासूर्याने जन्म घेतला. त्यांनी घेतलेल्या ज्ञानाच्या अतिशय उच्च पायऱ्या बी.ए., एम.ए., एच.डी., डी.एससी., एल.एल.बी., डी.लीट, बार एट लॉ या पदव्या आजही सूत्र माणसाला आश्चर्याने तोंडात बोट घालायला लावतात.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना जनतेने त्यांच्या विलक्षण ज्ञानाला, अलौकिक आणि आदरणीय गुणांमुळे कर्तव्याला, त्यांच्या दूरदर्शी विचाराला काळाच्या पलीकडे पाहण्याची दृष्टी दिली. तसेच सामान्य माणसाला स्वतः ज्ञानाच्या उच्च पातळीवर घेऊन जाण्यासाठी त्यांच्या कष्टाला, परिश्रमाला, त्यागाला दिशादर्शक विचारसृष्टीला शब्दांमध्ये बांधण्याचे काम सामान्यातल्या सामान्य माणसाने केले. हे लोक डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांना महत्त्वाकांक्षी, लक्षवेधी, जिद्दी, धोरणी, धाडसी, कष्टाळू, अभ्यासू, स्वाभिमानी, कार्यकुशल, कर्तव्यदक्ष, अतिउच्च पदव्या घेतलेले एकनिष्ठ साधक, जनहितदक्ष, महानायक, न्यायाचा कडवा रक्षक, स्त्रियांचा कैवारी, दलितांचा भाग्यविधाता, धुरंदर राजकारणी, देशभक्त, राज्यघटनेचा शिल्पकार, श्रेष्ठ ग्रंथकार, उत्कृष्ट मार्गदर्शक, समाजाभिमुख पत्रकार, अजिंक्ययोद्धा अशा बहुविध गुणरूपी अलंकारांनी तेजस्वी, वंदनीय पुरुषोत्तम या शब्दांनी सन्मानित करतात.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्हणतात, “उपासमारीने शरीराचे पोषण कमी झाल्यास माणूस बलहीन होऊन अल्पायुषी होतो. तसेच शिक्षणाच्या अभावी तो निबुद्ध राहिल्यास तो जिवंतपणे दुसऱ्याचा गुलाम होतो. शिक्षणाच्या अभावामुळे मागील हजारो पिढ्या कशा बरबाद झाल्या आणि सध्या होत आहेत ही एक प्रकारची गुलामगिरीला जन्म घेते. गुलामी मनुष्यातील सामर्थ्यच काढून घेते. त्यामुळे केवळ शरीर असून उपयोग नाही तर विचारांचे संवर्धन करणारे विचारधन उपयोगी पडते. मनुष्याने दैवावर भरवसा ठेवून वागू नये. जे काही करायचे ते आपल्या मनगटाच्या जोरावर

करायला पाहिजे. शिक्षण हे नेहमी मनुष्याला धैर्य व निर्भयता करून देते. एवढेच नाही तर त्यांच्यामध्ये लिनता येत असल्या असा मनुष्य जगातील सर्व सुख व संपत्ती प्राप्त करू शकतो. शिक्षणाने मनुष्यातील सामर्थ्याचा विकास होतो. म्हणून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर म्हणतात, “शिक्षण हे वाधिणीचे दूध आहे. ते जो कोणी प्राशन करेल तो गुरगुरल्याशिवाय राहणार नाही. अशी माणसे समाजासमोर आदर्श निर्माण करतात. सामर्थ्याशिवाय अन्यायाला प्रतिकार करता येत नाही. प्रतिकार निर्माण करण्यासाठी आपल्याला मनातील जागृत भावनेचा विकास झाल्यास त्या जागृतीचा विस्तव कधीही विजू देता कामा नये. उंचावण्याचे सामर्थ्य केवळ शिक्षणात आहे. विद्यार्थी आपण जबाबदारी कशी पार पाडतात यावरच समाजाचे भविष्य अवलंबून असते. उच्च राहणी आणि उच्च विचारसरणी आपण अंगीकारली पाहिजे. सचोटी आणि बुद्धिमत्ता यांचा विकास झाल्याशिवाय कोणत्याही माणसाला मोठे होता येणार नाही. जे मन स्वतंत्र नाही, तो मोकळा असून गुलाम आहे. ही गुलामगिरी फेकून द्यायची असेल तर प्रथम लोकांच्या विचारात क्रांती कराव्या लागेल. मगच आचरणात क्रांती येऊ शकते.

ज्ञान आणि विद्या हा प्रज्ञेचा पाय आहे. बाबासाहेब आंबेडकर एक प्राध्यापक म्हणून विद्यार्थ्यांच्याकडे त्यांच्या बौद्धिक विकासाकडे त्या दृष्टीने तसेच आदर्श नागरिक व्हावे या दृष्टीनेच पाहतात. त्यांच्यामध्ये महाविद्यालयातून विद्यापीठातून हे विद्यार्थी काय काढण्याचे कारखाने बनवू नयेत. तर त्यांच्या ज्ञानाचा उपयोग देशाच्या प्रगतीसाठी व्हावा. विद्येच्या अभ्यासाने नवी दृष्टी प्रस्थापी आणि या दृष्टीतून त्यांनी खऱ्या जीवनाचा शोध घ्यावा असे ते तळमळीने सांगतात. महात्मा ज्योतिबा फुले यांच्या क्रांतिकारक शिक्षणाने हजारो वर्षांचा गाढलेला इतिहास बळी आला. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी राज्यघटनेद्वारे शिक्षणात कायद्याचे कवच घालून संरक्षित करून आपल्या गुरु ऋणानुबंधाच्या उत्तरदायित्वाची भावना साकार केली. अशा महामानवाला आज माझे कोटी कोटी प्रणाम...

कु.
बी.

आ
आ
च
आ
म्ह
अ
पा
अ

उ
च
त
त
त

तरुण युवाशक्ती : देशाचे भवितव्य

वैचारिक

कु.संजना संजय पाटील
बी. एस्सी २

“मला एक असा तरुण मिळवून घ्या की जो शरीराने तंदुरुस्त आहे, त्याच्या इच्छा व विकार त्याच्या ताब्यात आहेत, त्याचे मन आरशासारखे पारदर्शक व स्वच्छ आहे, तर मी जगात कोणताही चमत्कार करून दाखवेन” असे थॉमस हस्कले म्हणाले. हे खर आहे. आजच्या जगाला विकसित करणारा एकमेव सक्षम घटक म्हणून तरुणांकडे पाहिले जाते. सामाजिक उत्थानाची जबाबदारी असलेल्या या तरुणांच्यापुढे आज आदर्श आव्हाने आहेत. समाज परिवर्तनातील युवकांची काय भूमिका आहे हे आपण पाहणार आहोत ?

तरुणांची एक झिंग असते. त्यामध्ये बदल घडवून आणण्यासाठी परिवर्तनाची तयारी असते. त्याला अन्यायाची चीड असते. ही चीड माझ्यापूर्वी किंवा उत्तरदेण्यासाठी किंवा तात्पुरती मर्यादित न ठेवता त्याचे परिवर्तनात रूपांतर करणे आणि लोकशाहीच्या माध्यमातून बदल घडवून आणणे अशी भूकच आपोआप निर्माण झालेली असते. या भूमिकेत काम करणारे

खऱ्या अर्थाने युवक आहेत.

स्वामी विवेकानंद यांचा जन्मदिन १२ जानेवारीला भारतात राष्ट्रीय युवा दिन म्हणून साजरा होतो. यानिमित्ताने सर्वप्रथम एक गोष्ट स्पष्टपणे मान्य करणे आवश्यक आहे ती म्हणजे आपल्याकडे विवेकानंदांची ओळख चुकीच्या पद्धतीने करून देण्यात आली आहे. विवेकानंद भगव्या अथवा आणि इतर कोणत्याही रंगपुरते सीमित नाहीत. किंबहुना धर्म मार्तंडांच्या परवानगीशिवाय सातासमुद्रापार अमेरिकेत गेल्यामुळे विवेकानंदांना सामाजिकरित्या बहिष्कृत केले गेले. मूळात विवेकानंद हे एक वेगळ्या प्रकारचे क्रांतिकारक होते. युवकांचे लक्षण हे आहे की ते क्रांतीची, परिवर्तनाची संबंधित असतात. ते खरे आहे, परंतु आपण युवक कोणाला म्हणायचे मूळात हे ठरवायला हवे. युवकांचा उद्देश हा जगण्यातून मिळणाऱ्या आनंदात असतो. जगताना मिळणाऱ्या पैशाची त्याचा संबंध असतो किंवा पैशाचा विचार करायला लागलो तेव्हा आपण युवक रहात नाही. त्यादृष्टीने विचार करतात



माझ्या अनुभवातील विविधतेतला कल्पक कलाकार...

गुलाखत

कु. शिवानी महादेव चव्हाण
बी.ए.भाग ३

प्रत्येकाला आयुष्याच्या वळणावर अशी काही माणसे भेटतात की, जी मनात कायमस्वरूपी घर करून राहतात. सतत आपल्या आजूबाजूला खूप काही चांगले आणि घेण्यासारखे असते. याची जाणीव मला परवाच झाली. थोडा शोध घेतला तर वेगवेगळ्या क्षेत्रात झोकून देऊन, मन लावून काम करणारी माणसे आपणास सापडतात, पण आपण त्यांच्याकडे लक्ष घायला हवे. तेंव्हा ती माणसे आदर्श म्हणूनच स्वीकारण्यास काही हरकत रहात नाही. माझ्या पलूस गावाजवळ आमणापूरचे आदम सुतार एक असेच हरहुन्नरी कलाकार. चांगला कारागीर, कल्पकबुद्धी आणि विविध छंद असणारा हा वेडा माणूस सर्पमित्र म्हणून प्रसिद्ध आहे. माझ्या निरीक्षणातून एक आगळेवेगळे व्यक्तिमत्व म्हणून मी त्यांच्याकडे पाहतो.

मी शिवानी चव्हाण शालेय जीवनापासून आदम सुतार त्यांच्या विविध छंदाविषयी ऐकून होते. आता मी त्यांच्याशी संवाद साधण्याचे ठरविले आणि त्यासाठी त्यांचा शोध घेतला. त्यावेळी त्यांच्याकडून त्यांचे वेगवेगळे छंद तर मला कळालेच, पण इतर खूप माहिती त्यांच्याकडून मला ऐकायला मिळाली. एखाद्या क्षेत्रात सातत्यानं झोकून देऊन काम करणं किती अवघड असतं. ते एक वेड असावं लागतं. त्याचा हा एक नमुना पहा.

साप हा शब्द नुसता कानावर जरी पडला तरी आपल्यापैकी बऱ्याच जणांना धडकी भरते, पण या गोष्टीला आदम सुतार ही व्यक्ती मात्र अपवाद आहे. अंगावर शहारे येतील अशा कृती त्यांनी सर्प हाताळताना केल्या आहेत. एक कारागीर, सर्पमित्र, संकलक आणि माणूस असा त्यांचा समाजातील प्रवास जाणून घेणे गरजेचे आहे असे मला वाटले.

वेगवेगळ्या धातूपासून कला कौशल्याच्या वस्तू बनवणे, लाकडातून कलात्मकता दाखवण्यासाठी जंगलात जाऊन काष्ठशिल्प शोधणे, जुनी-नाणी नोटा यांचा संग्रह करणे त्यातही परकीय चलनातील जास्त. अशा या हरहुन्नरी माणसाशी मी मुलाखतीतून संवाद साधला आहे.

* मी - आपण एक हरहुन्नरी कलावंत आणि सर्पमित्र म्हणून या परिसरात प्रसिद्ध आहात. हे सर्व बनताना आपले बालपण कसे गेले ?

* आदम सुतार : लहानपणापासून मी कष्टाळू प्रवृत्तीतून वाढलो आहे. सामान्य कुटुंबात जन्माला आल्याने जन्मापासून अडथळे होत्याच. अशा परिस्थितीत माझे प्राथमिक शिक्षण सांगली जिल्ह्यातल्या पलूस तालुक्यातील आमणापूर येथे १९७० मध्ये अगोदर झाले. मी कृष्णाकाठी वाढलो असल्याने या निसर्गास परिसरातला आनंद लहानपणापासून मी घेत आलो आणि आमच्या लहानपणी कृष्णा कोयनेच्या धरणाने बारमाही झाड होती. बागायत क्षेत्र वाढत होते. नदीकाठावर आणि शिवानी दिवसभर भटकत राहणे आणि नवीन काहीतरी शोधत राहणे आमचा लहानपणाचा छंद होता. बालपण खेळण्याबागडण असले तरी शिकणाऱ्याला खूप शिकता येते. या काळात अजून ज्येष्ठ माणसांचा सहवास मला लाभला हे आमचे भाग्य.

* मी - आपले शालेय शिक्षण कसे झाले ? आणि पुढचा प्रवास कसा झाला ?

* आदम सुतार : माझ्या आमणापूर या जन्मगावी जिल्हा परिषदेच्या शाळेतून प्राथमिक शिक्षण आणि प्रगती हायस्कूलमधून





गुलाबाच्या फुलालाही
काट्यांची त्या जाण आहे

का कोणास ठाऊक
ह्या माझ्या बापालाही
आसवांची त्या आण आहे.
घरच्या भितीनाही
रोज त्यांचा धाक आहे

भीतीने का होईना...
सतत आहेत अवतीभोवती
हाच आमचा भास आहे
बायकोसाठी सर्वस्व
तर मुलीसाठी कर्तृत्व
हेच त्यांच वचस्व आहे

एवढं सगळं असूनही
मुलासाठी त्याचा मान-पान तर
घरासाठी दाराची कमाल
हेच त्याचं समाधान आहे
मनामध्ये दुःखाचा डोंगर
डोळ्यां मध्ये आसवांचा पूर आहे

पण का कोणास ठाऊक
माझ्या बापालाही आसवांची त्या आण आहे.

कु. ज्योती काळे
बी.एस्सी. ३



कदाचित

गडगडणाऱ्या आकाशाकडे वर पाहिलं
तर पाऊस पडत होता,
माझ्यावरती ही पाऊस पडत तर होताच
पण मी मात्र भिजलोच नाही.

अगदी तुझ्यासारखा झालं ना !
तुझा दररोज मेसेज येत होता
पण तुझा मेसेज येतो म्हणून मी
समाधानी कधी झालोच नाही

थोड्या पडलेल्या थंडीची चाहूल
मला पण होतीच गं
म्हणून तर तुझ्या नावाचं स्वेटर विणून घेतलं
पण कडकडणाऱ्या थंडीच्या नावाखाली
तू दूसरं स्वेटर विनावं
कदाचित धागा अमूल्य नसावा.

कु. विनया संका
बी.सी।



तुझ्यातली तू

गवसणी घाल या आकाशाला...
तुज कोणी बांधले आहे ?
तोड तुझ्या दुबळ्या संस्कृतीचे पाश
तुज तिनेच जखडले आहे....
दिवस बनव स्वतःचा
आणि हो जागी तू...
कारण या दुनियेलाही बघायचीय
कारण या दुनियेलाही बघायचीय
तुझ्यातली 'तू'...

कु. करिश्मा दत्तात्रय व
बी.एस्सी

गद्य विभाग

- कमलेश्वर
- विश्व का सबसे बड़ा और वैज्ञानिक समय गणना तंत्र
- डॉ. पंजाबराव देशमुख: कर्तृत्वशील विद्वान लोकनेता
- शिवाजी महाराज की जनहितवादी अर्थव्यवस्था
- सावित्रीमाई
- महापरिनिर्वाण दिन: एक चिंतन
- ग्वाल्हेर की जिम्मेदार महिला शासक :
राजकुमारी बायजावाई शिंदे

कोमल अमोल भोसले	वी.ए.भाग-३
समृद्धी दत्ताजी भोरे	वी.ए.भाग-२
प्रियंका कुमार जाधव	वी.ए.भाग-२
ज्योत्सना अंकुश सदांमते	वी.ए.भाग-१
श्रुति अजित जाधव	वी.ए.भाग-२
वैष्णवी मारुती धोत्रे	वी.ए.भाग-२
हर्षदा संतोष खुडे	वी.ए.भाग-१

पद्य विभाग

- जिंदगी (कविता)
- छवि (कविता)
- यह एक नई शुरुआत है (कविता)
- माँ (कविता)
-

कु. भाग्यश्री मनोज पवार	वी.ए.भाग-३
कु. भाग्यश्री मनोज पवार	वी.ए.भाग-३
कु. भाग्यश्री मनोज पवार	वी.ए.भाग-३
कु. भाग्यश्री मनोज पवार	वी.ए.भाग-३

कमलेश्वर

कोमल भोसले
बी.ए. भाग २

कमलेश्वर का जन्म ६ जनवरी, १९३२ को मैनपुरी, उत्तर प्रदेश में हुआ। आपने इलाहाबाद विश्वविद्यालय से एम.ए. किया। कमलेश्वर ने उपन्यास, कहानी, नाटक, संस्मरण, पटकथा विधाओं में लेखन किया। दूरदर्शन के अतिरिक्त महानिदेशक के पद पर आसीन कमलेश्वर ने सारिका दैनिक जागरण और दैनिक भास्कर जैसी कई पत्र-पत्रिकाओं का संपादन भी किया। साहित्य अकादमी पुरस्कार से पुरस्कृत कमलेश्वर को भारत सरकार ने पद्मभूषण से भी सम्मानित किया। नयी कहानी आंदोलन के अगुआ रहे कमलेश्वर की प्रमुख रचनाएँ हैं - राजा निरबसियाँ, खाई हुई दिशाएँ, सोलह छतों वाला घर आदि। कहानी संग्रहों में जिंदा मुर्दे व वही बात, आगामी अतीत, डाक बंगला, काली आँधी। उनके चर्चित उपन्यासों में कितने पाकिस्तान, डाक बँगला, समुद्र में खोया हुआ आदमी, एक और चंद्रकांता प्रमुख हैं। उन्होंने आत्मकथा, यात्रा वृत्तांत और संस्मरण भी लिखे हैं।

कमलेश्वर ने अनेक हिंदी फिल्मों की पटकथाएँ भी लिखी है। उन्होंने सारा आकाश, अमानुष आँधी, सौतन की बेटी, लैला, मौसम जैसी फिल्मों की पटकथा के अतिरिक्त 'मि.नटवरलाल', 'द बर्निंग ट्रेन', 'राम-बलराम' जैसी फिल्मोंसहित अनेक हिंदी फिल्मों का लेखन किया। दूरदर्शन (टीवी) धारावाहिकों में 'चंद्रकांता', 'युग', 'बेताल पचीसी', 'आकाशगंगा', 'रेत पर लिखे नाम' आदि का लेखन किया। कमलेश्वर की रचनाओं में तेजी से बदलते समाज का बहुत ही मार्मिक और संवेदनशील चित्रण दृष्टिगोचक रहा है। वर्तमान की महानगरीय सभ्यता में मनुष्य के अकेलेपन की व्यथा और उसका चित्रांकन कमलेश्वर की रचनाओं की विशेषता रही है।

कार्यक्षेत्र :

'विहान' जैसी पत्रिका का १९५४ में संपादन आरंभ कर कमलेश्वर ने कई पत्रिकाओं का सफल संपादन किया जिन में 'नई कहानियाँ (१९६३-६६)', 'सारिका (१९६३-७८)', 'कथायात्रा (१९७८-७९)', 'गंगा (१९८४-८८)' आदि प्रमुख

है। इनके द्वारा संपादित अन्य पत्रिकाएँ हैं 'इंगित (१९६१-६३)', 'श्रीवर्षा (१९७९-८०)', हिंदी दैनिक 'दैनिक जागरण (१९९०-९२)' के भी वे संपादक रहे हैं। 'दैनिक भास्कर' से १९९७ से वे लगातार जुड़े हैं। इस बीच जैन टीवी के समाचार प्रभाग का कार्यभार संभाला। सन १९८०-८२ तक कमलेश्वर दूरदर्शन के अतिरिक्त महानिदेशक भी रहे। कमलेश्वर का नाम नई कहानी आंदोलन से जुड़े अगुआ कथाकारों में आता है।

उनकी पहली कहानी १९४८ में प्रकाशित हो चुकी थी परंतु राजा निरबसिया (१९५७) से वे रातो-रात एक बड़े कथाकार बन गए। कमलेश्वर ने तीन सौ से ऊपर कहानियाँ लिखी हैं। उनकी कहानियों में 'मांस का दरिया', 'नीली झील', 'तलाश', 'बयान', 'नागमणि', 'अपना एकांत', 'आसक्ति', 'मुर्दों की दुनिया', 'कसबे का आदमी' एवं 'स्मारक' आदी उल्लेखनीय हैं। उन्होंने दर्जन भर उपन्यास भी लिखे हैं। इनमें 'एक सड़क सत्तावन गलियाँ', 'डाक बंगला', 'तीसरा आदमी', 'समुद्र में खोया आदमी', और 'काली आँधी' पर गुलजार द्वारा निर्मित 'आँधी' नाम से बनी फिल्म ने अनेक पुरस्कार जीते। उनके अन्य उपन्यास हैं 'लौटे हुए मुसाफिर', 'वही बात', 'आगामी अतीत', 'सुबह-दोपहर-शाम', 'रेगिस्तान', 'एक और चंद्रकांता' तथा 'कितने पाकिस्तान' है। 'कितने पाकिस्तान' ऐतिहासिक उथल महा गाथा है। कमलेश्वर ने नाटक भी लिखे हैं। 'अधुरी आवाज', 'रेत पर लिखे नाम', 'हिंदोस्ता हमारा' के अतिरिक्त बाल नाटकों के चार संग्रह भी उन्होंने लिखे हैं।

फिल्म एवं टेलीविजन फिल्म और टेलीविजन के लिए लेखन के क्षेत्र में भी कमलेश्वर को काफी सफलता मिली है। उन्होंने सारा आकाश, आँधी, अमानुष और मौसम जैसी फिल्मों के अलावा मि.नटवरलाल, द बर्निंग ट्रेन, राम बलराम आदि फिल्मों सहित ९९ हिंदी फिल्मों का लेखन किया है। कमलेश्वर भारतीय दूरदर्शन के पहले स्क्रिप्ट लेखन के रूप में भी जाने जाते हैं। उन्होंने टेलीविजन के लिए कई सफल धारावाहिक लिखे हैं जिनमें चंद्रकांता, युग, बेताल प्रमुख हैं। भारतीय कथाओं पर आधारित

विश्व का सबसे बड़ा और वैज्ञानिक समय गणना तंत्र

समृद्धि दत्ताजी भोरे
बी.ए. भाग २

संपूर्ण विश्व का सबसे बड़ा और वैज्ञानिक समय गणना तंत्र यही है। जो हमारे भारत में बना, यह हमारा भारत जिस पर हमें गर्व है।

दो लिंग : नर और नारी

दो पक्ष : शुक्ल पक्ष और कृष्ण पक्ष

दो पूजा : वैदिकी और तांत्रिकी (पुराणोत्व)

दो अयन : उत्तरायण और दक्षिणायन

तीन देव : ब्रह्मा, विष्णु, महेश

तीन देवियाँ : सरस्वती, महालक्ष्मी, महागौरी

तीन लोक : पृथ्वी, आकाश, पाताल

तीन गुण : सत्वगुण, रजोगुण, तमोगुण

तीन स्थिती : ठोस, द्रव, वायु

तीन स्तर : प्रारंभ, मध्य, अन्त

तीन पडाव : बचपन, जवानी, बुढ़ापा

तीन काल : भूतकाल, भविष्यकाल, वर्तमानकाल

तीन शक्ती : इच्छाशक्ती, ज्ञानशक्ती, क्रियाशक्ती

चार धाम : बद्रीनाथ, जगन्नाथपुरी, रामेश्वरम्, द्वारका

चार मुनी : सनत, सनातन, सनंद, सनत

चार वर्ण : ब्राह्मण, क्षत्रिय, वैश्य, शुद्र

चार नीती : साम, दाम, दंड, भेद

चार वेद : सामवेद, यजुर्वेद, अथर्ववेद, ऋग्वेद

चार स्त्री : माता, पत्नी, बहन, पुत्री

चार युग : सतयुग, त्रेतायुग, द्वापारयुग, कलयुग

चार समय : सुबह, शाम, दिन, रात

चार गुरु : माता, पिता, शिक्षक, आध्यात्मिक गुरु

चार पुरुषार्थ : धर्म, अर्थ, काम, मोक्ष

पाँच तत्व : पृथ्वी, आकाश, अग्नी, जल, वायु

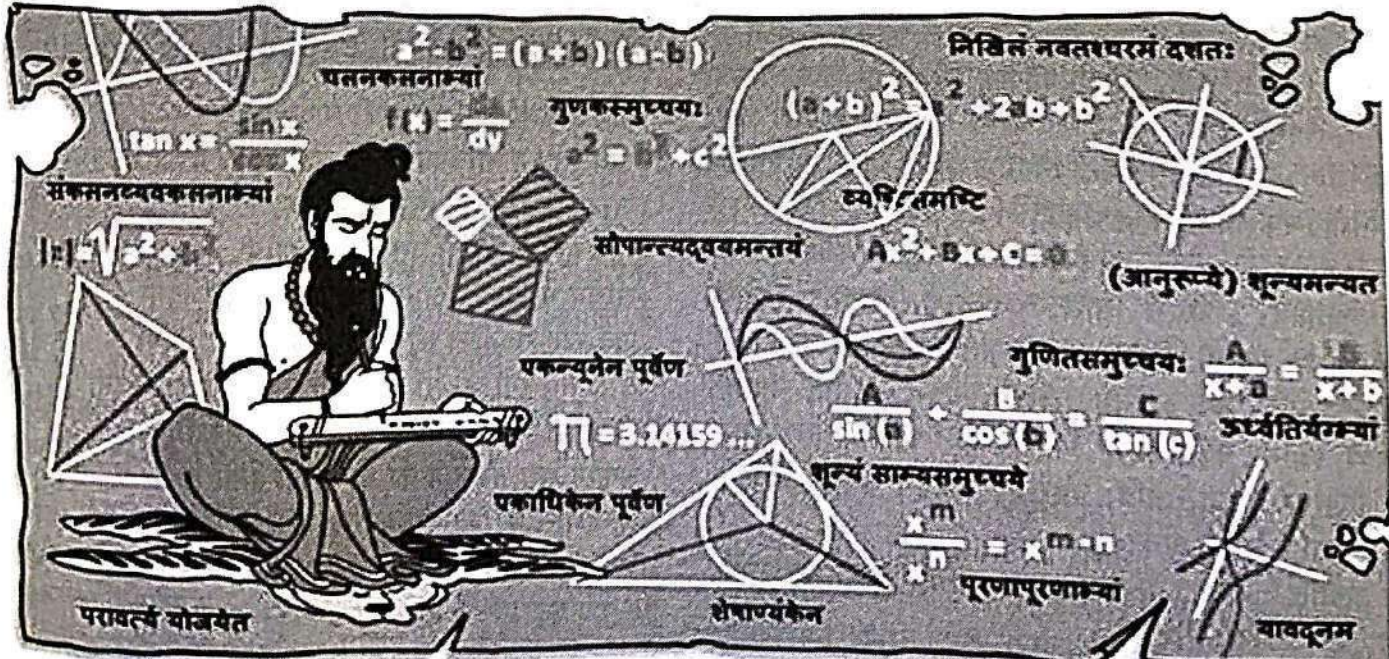
पाँच देवता : गणेश, दुर्गा, विष्णु, शंकर, सूर्य

पाँच ज्ञानेन्द्रियाँ : आँख, नाक, कान, जीभ, त्वचा

पाँच कर्म : रस, रूप, गंध, स्पर्श, ध्वनी

पाँच उंगलियाँ : अंगूठा, तर्जनी, मध्यमा, अनामिका, कनिष्ठा

पाँच अमृत : दूध, दही, घी, शहद, शकर



पाँच वायू : प्राण, अपान, व्यान, उदान, समान
पाँच कन्या : अहिल्या, तारा, मंदोदरी, कुंती, द्रौपदी

छः ऋतु : शीत, ग्रीष्म, वर्षा, शरद, बसंत, शिशिर
छः ज्ञान के अंग : शिक्षा, कल्प, व्याकरण, निरूक्त, छन्द, ज्योतिष
छः कर्म : देवपूजा, गुरुउपासना, स्वाध्याय, संयम, तप, दान
छः दोष : काम, क्रोध, मद, लोभ, मोह, आलस्य

सात छंदः गायत्री, उष्णिक, अनुदुप, वृहती, पांक्ति, त्रिष्टुप, जगती
सात स्वर : सा, रे, ग, म, प, ध, नी
सात सुर : षड्ज, ऋषभ, गांधार, मध्यम, पंचम, दैवत, निषाद
सात वार : रवि, सोम, मंगल, बुध, गुरु, शुक्र, शनी
सात मिट्टी : गौशाला, घुडसाल, हाथीसाल, नदीसंगम, नागबामी,
चौराह, न्यायालय
सात ऋषी : वसिष्ठ, विश्वमित्र, गौतम, भारद्वाज, कश्यप, अत्रि,
सात रंग : बैंगनी, जामुनी, नीला, हरा, पीला, नारंगी, लाल

आठ मातृका : वैष्णवी, माहेश्वरी, कौमारी, ऐन्द्री, वाराही,
नारसिंही, चामुंडा, लक्ष्मी
आठ लक्ष्मी : आदिलक्ष्मी, धनलक्ष्मी, गजलक्ष्मी, संतानलक्ष्मी,
धान्यलक्ष्मी, वीरलक्ष्मी, जयलक्ष्मी, विद्यालक्ष्मी
आठ बसु : अप, ध्रुव, सोम, धर, अनिल, अनल, प्रभास, प्रत्युष
आठ पुरी : मथुरा, हरिद्वार, काशी, अयोध्या, द्वारका, कांची,
अवंतिका (उज्जयनी)

नवदुर्गा : शैलपुत्री, ब्रह्मचारिणी, चंद्रघंटा, कुष्मांडा, स्कन्दमाता,
काल्यायनी, कालरात्री, महागौरी, सिद्धीरात्री
नवग्रह : सूर्य, चंद्रमा, मंगल, बुध, गुरु, शुक्र, शनि, राहु, केतू
नवरत्न : हिरा, पन्ना, मोती, माणिक, मूंगा, पुष्पराज, नीलम,
गोमेद, लहसुनिया
नवनिधी : पद्मनिधी, महापद्मनिधी, नीलीनिधी, मुकुंदनिधी,
नंदनिधी, मकरनिधी, कच्छपनिधी, शंघनिधी

दस महाविद्या : काली, तारा, भुवनेश्वरी, भैरवी, धूमावती,
बंगलामुखी, मातंगी, छिन्नमस्ता, कमला, त्रिपुरसुंदरी
दस दिशाएँ : पूर्व, पश्चिम, दक्षिण, उत्तर, आग्नेय, नैऋत्य,
वायव्य, ईशान्य, उपर, नीचे
दस दिक्पाल : इंद्र, अग्नि, यमराज, नैऋती, वरुण, वायुदेव,
कुबेर, ईशान, ब्रह्मा, अनंत
दस अवतार : मत्स्य, कच्छप, वराह, नृसिंह, वामन, परशुराम,
राम, कृष्ण, कल्की और बुद्ध

यह एक नई शुरुआत है

सीखती गया मैं अपनी हर ठोकर से
ना रूकी कहीं
ना झुकी कहीं
ना कभी ठहरी कहीं
बस आगे बढ़ते रहे हम
यह एक नई शुरुआत है
यह एक नई शुरुआत है।

कु. भाग्यश्री मनोज पवार
बी.ए. भाग - ३



जब अकेली रही तो उसकी याद आयी
अँधेरे में थी तो उसकी याद आयी
जब भूख लगी तो उसकी याद आयी
नींद नहीं आयी तो उसकी याद आयी
सोचने में कितनी आसान लगती थी ये जिंदगी
जब खुद से जीना सीखा तो उसकी याद आयी
तभी भी लगा की माँ इतनी मतलबी कैसे हो सकती
हमसे भी ज्यादा हमारे लिए कैसे सो सकती है
लेकिन सच तो ये है की वो माँ ही होती है
जो हमारा पेट भरकर खुद भुखी रहती है।

डॉ. पंजाबराव देशमुख : कर्तृत्वशील विद्वान लोकनेता

प्रियांका कुमार जाधव
बी.ए. भाग २

जो लंदन जाकर प्राध्या विद्या के अध्ययन में पीएच.डी. पाया हुआ वे वहाँ बॅरिस्टर बने और अपनी मातृभूमि आ गए और कृषी शिक्षा, सामाजिक परिवर्तन, संस्कृती और राजनीति के क्षेत्र में रणनीतिक कार्य किया। बड़े दुःख की बात है की ऐसे विश्वविख्यात डॉ. पंजाबराव देशमुख से अधिकांश महाराष्ट्रीय लोग परिचित नहीं हैं।

डॉ.पंजाबराव देशमुख का जन्म २७ दिसंबर १८९८ को अमरावती जिले का पापल गाव में कदम देशमुख के परिवार में हुआ था। उनके पिता का नाम शामरावबापू और माता का नाम राधामाई था। उन्होंने अपनी प्राथमिक शिक्षा गाँव में यानी पापल में और अपनी माध्यमिक शिक्षा करंजा लाड और अमरावती में की। बचपन से ही उन्हें पढ़ाई का बहुत शौक था। बचपन से शिवाजी महाराज, महात्मा फुले, राजर्षि शाहू महाराज के विचारों का उनके मन पर गहरा प्रभाव पड़ा। इसलिए उन्होंने अपनी अपनी उच्च शिक्षा पुणे के फर्ग्युसन कॉलेज में पुरी की, बाद में वे उच्च अध्ययन के लिए लंदन चले गए। उनके माता-पिता चाहते थे की उनका बेटा खुब पढ़े।

डॉ.पंजाबराव देशमुख जिद्दी और महत्वाकांक्षी थे। बचपन में उन्होंने शिक्षा पर राजर्षि छत्रपती शाहू महाराज के विचार सुने थे। वे आगे की शिक्षा के लिए लंदन चले गए। उन्होंने लंदन के केंब्रिज की विश्वविद्यालय में प्रवेश लिया। वहाँ उन्होंने अपनी पीएच.डी. प्राप्त की। वह एक प्रसिद्ध ओरिएटलिस्ट है।

वहीं पर उन्होंने लिंकन इन कॉलेज में बॅरिस्टर के रूप में अपनी शिक्षा पुरी की। डॉ.पंजाबराव देशमुख संस्कृत और अंग्रेजी में कुशल थे। साथ ही उनकी हिंदी अच्छी थी। एक विदेशी विश्वविद्यालय में वेदोंपर पीएच.डी. पाने वाले वह पहले भारतीय विद्वान डॉ.पंजाबराव देशमुख है।

लंदन से अपनी शिक्षा नुरी कर स्वदेश लौटे डॉ. पंजाबराव देशमुख ने जुलाई १९२५ से लोक हितकारी समाजकार्य को आरंभ किया। सबसे पहले उन्होंने श्रद्धानंद छात्रावास की स्थापना की। वह गरीब लड़के और लड़कियों को शिक्षा का अवसर देने के लिए बहुत

प्रेरित थे। उन्होंने मराठा ट्राईस्कूल में शिक्षक के रूप में काम किया। वे अच्छे अध्यापक थे। उन्होंने बच्चों को शारीरिक रूप से फिट रखने के लिए एक व्यायाम विद्यालय की स्थापना की। इसके साथ ही उन्होंने एक ऐसी संस्था का निर्माण किया इस संस्था के कई स्कूल और कॉलेज हैं। इस संस्थान से शिक्षा प्राप्त करने के बाद लगभग छत्र दुनियाभर में विभिन्न क्षेत्रों में काम कर रहे हैं।

गरीबों को मुफ्त शिक्षा दिलाने के लिए माऊसाहेब ने शिक्षा कर कि १८ पैसे से बढ़ाकर २७ पैसे कर दिया। उन्होंने भारतीय छात्रों का मुफ्त शिक्षा प्रदान करने के लिए लंदन में 'छत्रपती शिवाजी एज्युकेशन ट्रस्ट' की स्थापना की। कोल्हापूर के छत्रपती राजाराम महाराज और हैदराबाद के निजाम की मदद से उन्होंने विद्वानों में शिक्षा के क्षेत्र में वृद्धि की। उन्होंने अमरावती में आयोजित २६ वे अखिल भारतीय मराठा शिक्षा सम्मेलन में उन्होंने शिक्षा पर क्रांतिकारी और विचार प्रस्तुत किए। वे एक महान शिक्षक और शिक्षाविद थे।

डॉ.पंजाबराव देशमुख प्रगतिशील विचारक थे। उन्होंने छुआ छूतजाती व्यवस्था को स्वीकार नहीं किया। मोरशी में आयोजित हिंदू महासभा के अधिवेशन में उन्होंने जाति-व्यवस्था पर जोरदार प्रहार किया। मूलतः वे संस्कृत भाषा के विद्वान थे। वे वैदिक साहित्य के विद्वान थे। इसलिए वे बिना नाप जोख के नहीं बोलते थे। अंबादेवी के अमरावती मंदिर को अशुतो के लिए खोला जाना चाहिए इसलिए उन्होंने एक आंदोलन शुरू किया और संघर्ष किया। ट्रस्टियों को भरोसे में लेकर समानता के महत्त्व को समझाया। डॉ.पंजाबराव देशमुख ने सुनार समुदाय की विमल वैद से शादी की। यह जातिगत भेदभाव के खिलाफ था। डॉ.पंजाबराव देशमुख केवल वक्ता ही नहीं बल्कि सुधारकर भी थे।

डॉ.पंजाबराव देशमुख अमरावती कौन्सिल के अध्यक्ष, सर मांटैग्यू बटलर कैबिनेट में विभिन्न विभागों के मंत्री थे। वे मध्यप्रदेश प्रांतीय बोर्ड के सदस्य थे। वे देव संस्थान में उन्होंने अखिल भारतीय अविकसित समाज घटक नामक संगठन की स्थापना की। वह

छत्रपती शिवाजी महाराज की जनहितवादी अर्थव्यवस्था

ज्योत्सना अंकुश सदामते
बी.ए. भाग १

छत्रपती शिवाजी महाराज शूर, पराक्रमी, बुद्धिमान थे। उन्होंने युद्ध के मैदान को हिला दिया था। अपनी तलवार का रोब जमाया था। फिर भी उनका इतिहास केवल उनके कार्य, ढाल और तलवार और लढाईयों तर सीमित नहीं था। वह युद्धकला के साथ-साथ आदर्श राजनीति, कृषिनीति, जलनीति, न्यायनीति इन सब में उनका अच्छा ज्ञान था। उन्होंने अपनी शासनव्यवस्था निर्माण की थी। उनका राज्य और अर्थव्यवस्था जनहितकारी थी।

जिनका अधिकार हो वहीं अधिकार उसीको मिलना ही चाहिए। ऐसी विशेष भूमिका छत्रपती शिवाजी महाराजजीने अपने हाथ में ली थी। उन्होंने स्थानीय लगान, कृषिव्यवस्था, अर्थव्यवस्था, न्यायव्यवस्था आदि क्षेत्रों में अमूलाग्र क्रांती की थी। उनकी शासनव्यवस्था जनहितवादी थी। उन्होंने उनके राज्य की अर्थकारण और आर्थिक धोरण कैसा होता है यह समझकर जानना बहुत ही महत्वपूर्ण है। छत्रपती शिवाजी महाराजजीने स्वराज्य की चलनव्यवस्था शुरू की। शिवराई और होन यह स्वराज्य के दो सिक्के थे। शिवराई सिक्का तांबे का था और होन सिक्का सोने का था।

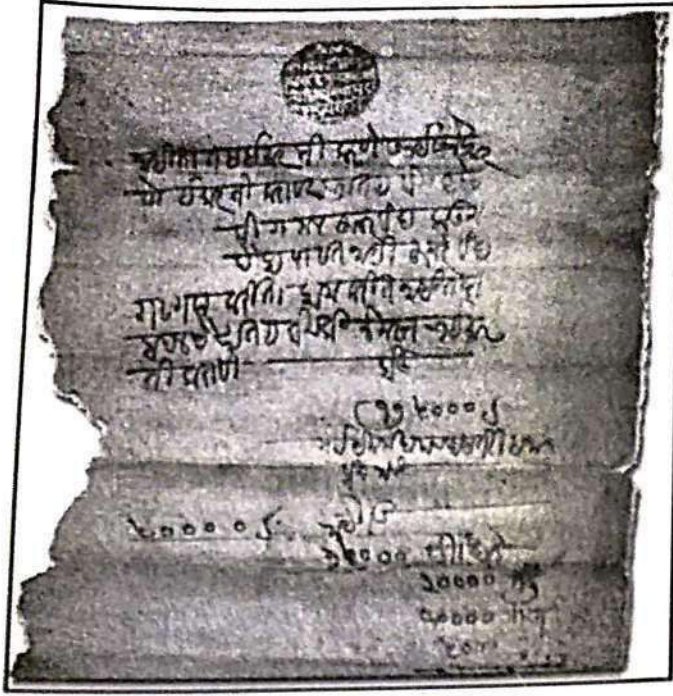
स्वतंत्र चलनव्यवस्था यह सार्वभौम शासन व्यवस्था के, अर्थात् राज्य का महत्वपूर्ण वैशिष्ट्य है। शिवाजी महाराजजीने स्वतंत्र चलनव्यवस्था यह जनता के स्वराज्य की सार्वभौमत्वता को प्रस्तुत करती है। उन्होंने स्वयं ही चलनव्यवस्था की बढ़ती की। यह उनकी जनहित की अर्थव्यवस्था का और सार्वभौम राज्यव्यवस्था का महत्वपूर्ण वैशिष्ट्य है।

छत्रपती शिवाजी महाराज जी की अर्थव्यवस्था

शिवाजी महाराजजी की अर्थव्यवस्था सामंत से संबंध सरंजामी, धार्मिक, वतनदारी, वर्चस्ववादी नहीं थी, फिर भी जनहित की थी। इसके बहुत से उदाहरण हैं। सुभेदारजी को भेजे हुए पत्र में शिवाजी महाराज बताते हैं, गाँवगाँव जाकर खेती करनेवाले लोगों को एकसाथ लाओ, जिनको खेती करने के लिए बैल नहीं हैं उनको बैल दे दो। उनको पैसे दो। जिस भी गरीब को खाने के लिए अन्न नहीं है उसे पैसे दो। उसके लिए बहुत सी



गरीबों में से गरीब आदमी भूखा पेट सोना नहीं चाहिए। शिवकाल में कृषिव्यवस्था यही मूलभूत अर्थव्यवस्था थी। गरीब जनता का हीत अर्थव्यवस्था का मूल उद्देश्य था। इस पत्र में शिवाजी महाराजजी कहते हैं, जनता के रूप में लोग है उनको दिए हुए पैसे बढाचढाक वसुल मत करीएगा। जो भी पैसे देने को आएगा सिर्फ उससे मू राशी लिजिए। मतलब अपने जनता से ब्याज मत लिजिए। मू राशी में भी छूट दे देना। उसे बढाचढाकर वसुल मत करता। शिवाज महाराजजी ने अपनी जनता को कर्जा दिया। आर्थिक मदत की फिर भी ब्याज की किमत कितनी थी? शून्य टका! शून्य टका ब्या दर से कर्जा देनेवाले वह पहले राजा थे और वह छत्रपती शिवा महाराजजी थे। शिवाजी महाराजने अपने अधिकारियों को बता था की, खेतीबाडी में से जो धान आया होगा उसको जमा करो उ बाजार में उसे बेच दो। इससे मुनाफा होगा। शिवाजी महाराजज अतिरिक्त माल अलग अलग राज्यों में भेज कर उसे बेच दि क्योंकि उससे खजाना सक्षम होगा। स्थानिक माल अतिरिक्त हुए भी बाहर के राज्यों का माल आयात करके स्थानिक भूमी की अर्थव्यवस्था डगमगाने नहीं दी। स्वावलंबी अर्थव्यवस्था मज अर्थव्यवस्था और जनहित की अर्थव्यवस्था यह इनकी अर्थव्यव की विशेषताएँ हैं। १९ मे १९७३ को चिपलूण के सुभेदारजीको हुए पत्र में शिवाजी महाराज कहते हैं, "सैनिकों को, गायभंस



छोटी सी है जिंदगी
हर बात में खुश रहो।
जो चेहरा पास न हो
उसकी आवाज में खुश रहो।
कोई रुठा हो आपसे
उसके अंदाज में खुश रहो।
जो लौट के नहीं आनेवाले
उनकी याद में खुश रहो।
कल किसने देखा है
अपने आज में खुश रहो...।

कु.भाग्यश्री मनोज पवार
बी.ए.भाग - ३

किसी पर भी जुल्म जबरदस्ती मत करो। रयत की कैसी भी परेशानी हो ऐसा बर्ताव मत करना।" फिर भी भारतीयों की धनसंपत्ती लूट कर युरोप के पूंजीपती डच, फ्रेंच, पोर्तुगीज, इंग्रज सुरत के बंदरों में जमा कर युरोप ले जाते थे। और मोगल अमानवीय आर्थिक लूट करते थे और उनके मामले में दरखलअंदाजी न देते हुए उनकी तरफ देखते रहते थे। शिवाजी महाराजजी ने इतना साहस करते हुए कदम बढ़ाया। सुरत के जमीनदारों को अच्छा सबक सिखाया। इसके बारे में कॉस्मा दा गार्डा कहता है, "केवल धन लुटना यह शिवाजी महाराज का उद्देश नहीं था, बल्कि शाहिस्तेखान, औरंगजेब को शह देना और अपने राज्य शौर्य का वातावरण निर्माण करना यह उनका उद्देश था। गरीब लोगों के बारे में उनको सहानुभूती थी। लुट करने के बाद धन को गरीबों में बाँट दिया।"

समकालीन अँबे करे कहते हैं, "शिवाजी महाराज जी विशाल हृदयवाले थे। उन्होंने अपने सैनिकों को योग्य और समय समय पर वेतन दिया। श्रमप्रतिष्ठा माननेवाले शिवाजी महाराज थे।" शोषण करनेवाली अर्थव्यवस्था उन्होंने नष्ट की। शिवाजी महाराजजी ने व्यक्तिगत खर्च की निधी स्वराज्य को समर्पित किया है। यह संस्कार उनको मातोश्री राजमाता जिजाबाई की तरफ ते मिले। राज्याभिषेक के वक्त जिजाऊ माँसाहेब ने शिवराय को २५ लाख पँगोडे व्यक्तिगत धन जनहित के लिए इस्तेमाल किया। देसी नमक को बाजारभाव मिले इसके लिए बाहर देशों में से आनेवाले नमक पर अतिरिक्त कर वसूल किया। स्थानिक लोगों की प्रगती हो, यह उनके स्वराज्य की व्यापक भूमिका थी। शिवाजी महाराज की अर्थव्यवस्था जनहितवादी थी।

छवि

मन में तेरे है लगन
संघर्षों से भरा है तेरा तन
तो समझ ले मंजिल अब तुझसे दूर नहीं
एक भी पल एक भी क्षण
जो मन में है उसको तू सामने खोल
अपने आंतरिक छवि को निरंतर तोल
तभी तरकियों का होगा सरदार
खुशिया और दुनिया खुद करेगी तेरे लिए कपोल
सच का आईना तू देख ले
झूठ की पतली सी कागज जला ले
अपने और अपनों में फर्क तू जान
अहंकार के दरवाजे पे तू कुंडी लगा ले
अपने को किसी से छोटा न समझ
तू है जगत का कर्ताधर्ता
किसी से अपने को तौलना बंद कर
ऐसा करेगा तो जिंदगीभर रहेगा बेसमझ

कु.भाग्यश्री मनोज प
बी.ए.भाग - 476

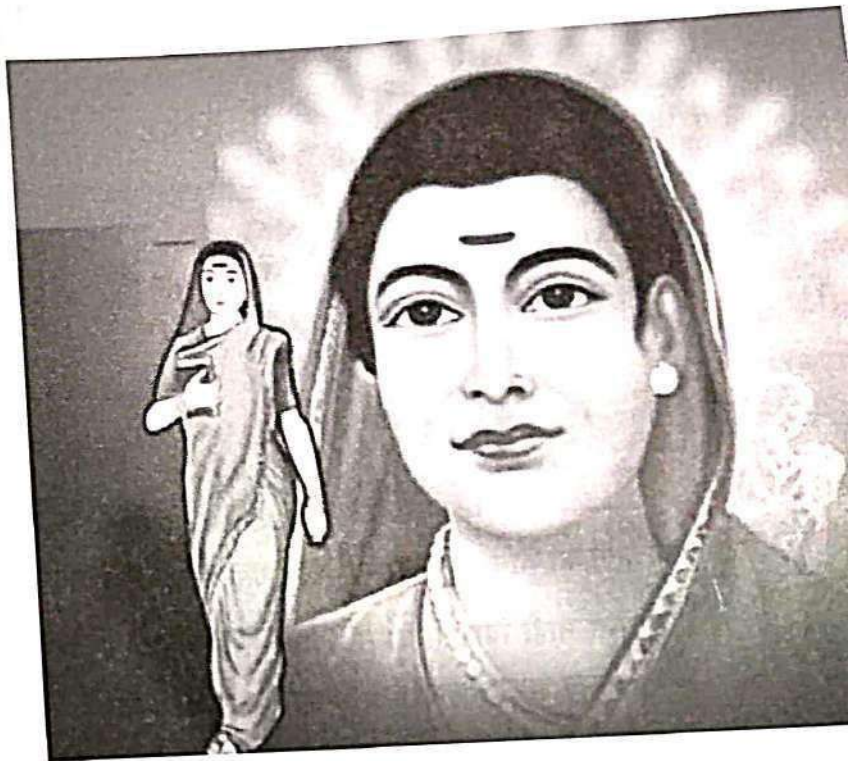
सावित्रीमाई

श्रुती अजित जाधव
बी.ए. भाग २

सावित्रीमाई फुले सिर्फ एक नाम नहीं है। सावित्रीमाई फुले असमानता, मानसिकता, गुलामी, अंधविश्वास, अज्ञानता और जबरदस्ती थोपे गए शास्त्रों की पक्षधर है और उनके नाम पर समाज में बनाई गयी अवांछनीय परंपराओं को नष्ट कर सावित्रीमाई फुले आधुनिक भारत की क्रांतिकारी है, जिन्होंने महिलाओं को शिक्षा के साथ-साथ सम्मान प्रदान किया। घृणा, हीनता और असमानता की व्यवस्था, भारतीय समाज में आज भी महसूस की जाती है। जो लोग अफवाहों, अज्ञानता, अंधविश्वासों, असमानताओं, अवांछनीय रीति-रिवाजों में विश्वास करते हैं, उनकी निंदा की जाती है। आज देखा जाए तो सावित्रीमाईकी वजह से ही महिलाओं ने पढ़ना सीखा हैं, घरभर में साडी पहनती हैं, शरीर पर इत्र, कार, नाचने के लिए अलग कमरा, हर चीज का आनंद यहाँ महिलाएँ ले रही हैं। लेकिन एक आलिशान घर में अंधविश्वास, अवांछित रीति-रिवाज देखे जा सकते हैं, लेकिन सावित्रीमाई की किताबों और तस्वीरों को न देखकर मन में भय की भावना पैदा होती है। यह दिमाग को छेद देता है।

सावित्रीमाई ने फटे-पुराने वस्त्र धारण किए, अवसरों पर शरीर के आभूषण बेचकर कन्याओं का पालनपोषण किया, विधवा पुनर्विवाह, विधवा माताओं को आश्रय देकर महिलाओं के जीवन में शैक्षिक एवं सामाजिक क्रांती लायी। आज महँगी साड़ियाँ और इत्र लगाती है, लेकिन क्या होता अगर सावित्रीमाई ने इत्र लगाने के समय अपने शरीर पर जो गोबर लगाया हैं, उसकी जानकारी महिलाओं को न हो। सावित्रीमाई यहाँ के धर्म का विरोध केवल महिलाओं को शिक्षा देने के लिए कर रही थी। सावित्रीमाई फुले ने इस विरोध के बावजूद महिलाओं को शिक्षित करना नहीं छोड़ा। सावित्रीमाई की स्थिती कल्पना से परे हैं।

यह एक वास्तविक खेद है कि जिन महिलाओं ने सावित्रीमाई के कारण पढ़ना शुरू किया, उनके पास सावित्रीमाई को पढ़ने का समय नहीं है। बेशक उपरोक्त कथन सभी महिलाओं पर लागू नहीं होता, आज भी कुछ महिलाएँ हैं जो अपने गृहस्थ जीवन की जिम्मेदारी में मीठी मिरियलों



में उलझने के बजाय सावित्रीमाई पढ़ती हैं। लेकिन ज्यादातर महिलाओं को इस बात का अफसोस है कि वे अब भी सावित्रीमाई के बारे में कुछ नहीं जानती।

१ जनवरी को ज्यादातर महिलाएँ रात के बारह बजे से ही फेसबुक, व्हाट्सअप व अन्य सोशल मीडिया के जरिए हैप्पी न्यू ईयर विश करती हैं। इसमें देखा जा रहा है कि न्यू ईयर विशेष के जरिए बौछार की गई है। पता नहीं नया साल इन महिलाओं के लिए कुछ बदल सके या नहीं, लेकिन महिलाओं को यह नहीं पता था की १ जनवरी ने महिलाओं का इतिहास बदलकर रख दिया। १ जनवरी १८४८ को महात्मा जोतिबा फुले और सावित्रीमाई फुले ने महिलाओं के लिए पहला स्कूल शुरू किया और महिलाओं के लिए शिक्षा के द्वार खोले। १ जनवरी को महिला शिक्षा का पहला दिन है। एक बार इस पर विचार करें। हालाकि १ जनवरी एक ऐसा दिन है जो महिलाओं के जीवन को बदल देता है। महिलाएँ इस दिन से अनजान हैं, तो हम इसे शिक्षा क्यों कहें? ऐसे समय में सावित्रीमा

महापरिनिर्वाण दिन : एक चिंतन

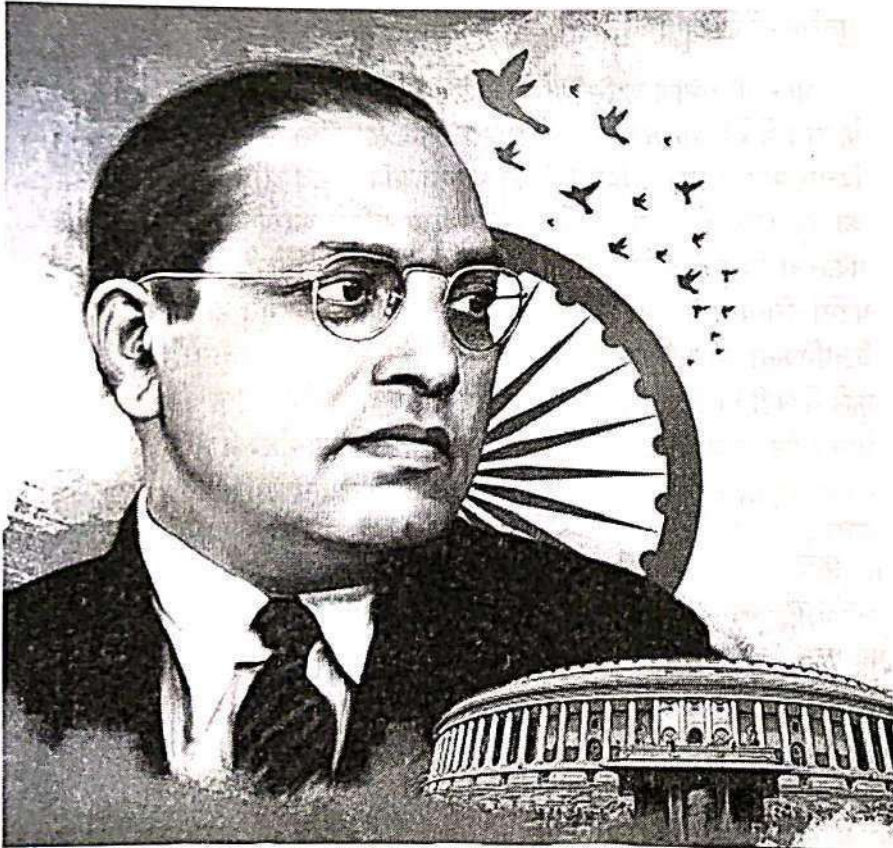
वैष्णवी मारुती धोत्रे
बी.ए. भाग-२

६ दिसंबर यह दिन हर कोई डॉ. बाबासाहेब अम्बेडकर जी का महापरिनिर्वाण दिन के रूप में जानता है। डॉ. बाबासाहेब अम्बेडकर वैश्विक स्तर पर एक दूरदर्शी नेता थे। भारतीय जाति व्यवस्था में डॉ. बाबासाहेब ने बचपन से ही इसे करीब से देखा था। कई अवसर पर चोटें भी खाई थी। प्राथमिक विद्यालय में पढते समय, या बैलगाडी से उतरते समय सिर्फ इसलिए कि आप दलित जाति के हैं। या बडौदा संस्थान में काम करते है। उनके और दलित समुदाय के लोगों के साथ ऐसी कई छोटी-बडी घटनाएँ हुई। संविधान समिती के अध्यक्ष बनने के बाद डॉ. बाबासाहेब अम्बेडकर ने देखा है कि कैसे संविधान के माध्यम से समाज में सभी जातियों और धर्मों के लोगों को मानकर सभी को न्याय दिया जा सकता है। लेकिन यह घटना का अध्ययन किए बिना समझ में नहीं आएगा। और इसलिए बडे बडे

देश जो आर्थिक महाशक्ति माने जाते हैं उन्हें वैश्विक स्तर पर अपनी अहमियत का एहसास हुआ तो उन देशों को लगने लगा की डॉ. अम्बेडकर हमारे देश में पैदा होते तो कितना अच्छा होता। वह देश आपका है। उनकी तस्वीरें देशों के महत्त्वपूर्ण हॉल में लगाई जाती है। आगे सामान्य परिवार की जाति में जन्मा लडका का हमारे यहाँ पैदा हुए होते ते बहुत अच्छा लगता। उनके लिए य सोचने का अर्थ है कि वे वास्तव में कितने महान थे। इसलिए दिसंबर को महापरिनिर्वाण दिन माना गया जब इस महापुरुष प्रकृति नियमानुसार अंतिम साँस ली। लेकिन उनके जाने से दुनिया और मानव जाति को एक बहुत बडी सामाजिक बौद्धिक क्षति हुई है। उन्होंने समानता, स्वतंत्रता और बंधुत्व सिद्धांतों को बनाए रखने के लिए अपनी अंतिम साँस तक किया। देखा जाता है कि भारत और जाति व्यवस्था का संबंध है। हमारे देश में ६७४३ से अधिक जातियाँ हैं। हर विभाजन की ब्राह्मण, क्षत्रिय, वैश्य, शूद्र और अतिशूद्र की से देखते है। सभी राज्यों में ऐसा विभाजन नहीं है।

लेकिन जाति विभाजन भी एक समान नहीं है। कुछ उ कुछ राज्यों में मौजूद हैं और कुछ राज्यों में समान नहीं है लोग एक ही व्यवसाय कर रहे थे और जाति में अनेक होती हैं। इसलिए डॉ. अम्बेडकर ने इन सभी जातियों का तरह अध्ययन किया और उन्हें एक धारा में लाने का प्रया है। आज हम देखते हैं कि कुछ को आर्थिक दृष्टि से ब जाता है। कुछ बुद्धि के बल पर महान माने जाते हैं। कुछ के कारण महान हैं।

भारत में कई जातियों और धर्मों के लोग रहते हैं। यह आपका प्रो. डॉ. अम्बेडकर ने संविधान के म दिलीपकुमार कस्बे कराड परिवार को अपनी जाति धर्म के त्योहार मनाने का अवसर दिया। लेकिन आज हम दे बडी संख्या में समुदाय अपने त्यौहारों को मनाने सार्वजनिक स्थानों और दूसरों को उन स्थानों का उपयो



ग्वाल्हेर की जिम्मेदार महिला शासक : राजकुमारी बायजाबाई शिंदे

कु.हर्षदा संतोष खुडे
बी.ए.भाग-१

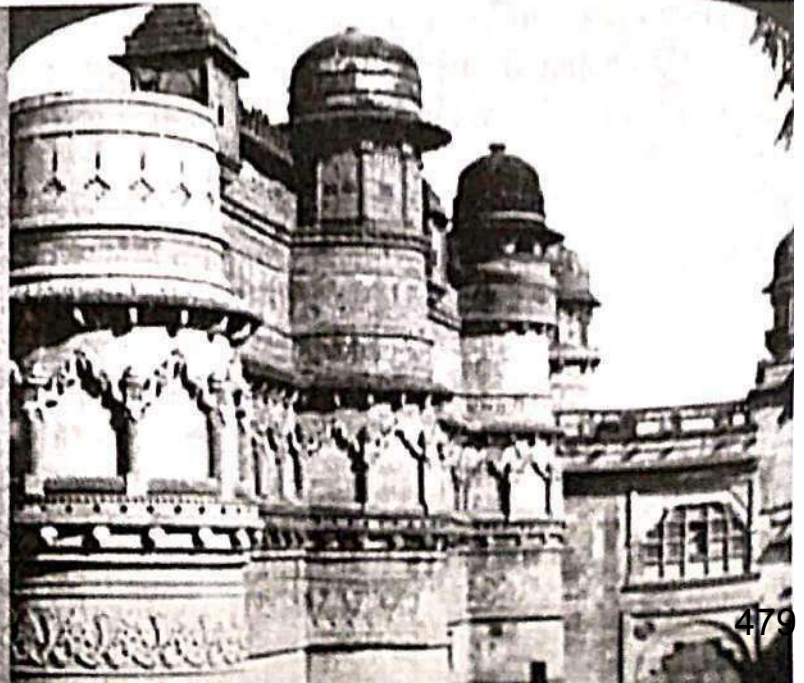
ग्वाल्हेर की सिंदिया परिवार के वंशज और केंद्रिय हवाई सातायात मंत्री ज्योतिरादित्य सिंधियाजी ने लोकमत की ओर से ऑफ़ीटेबल बुक के प्रकाशन समारोह में कोल्हापूर शहर से अपना रेस्ता बताते हुए एक सिद्धहस्त महिला बायजाबाई जी का जिक्र किया। मुल रूप से कागल के राजा सखाराम घाटगे की बेटी बायजाबाई ग्वाल्हेर की एक लोकप्रिय महिला शासक थी।

उन्होंने ग्वाल्हेर का राज्य उनके भाई महाराज हिंदूराव घाटगे जी के सहयोग से बड़ी ही कुशलता से संजोगा। कागल के इन भाई बहनों ने दिल्ली के साथ ही उत्तर भारत की राजनीति में अपनी रोब जगाई थी। इतिहास में इसे दर्ज किया है। शाहू महाराज के पिता जयसिंगराव उर्फ राजर्षी अन्नासाहेब घाटगे हिंदूराव महाराज के पोते थे। इससे यह स्पष्ट होता है परिवार कितना करीब था। सातारा जिले के कन्हेर खेड गाँव को शिंदे वंशज उत्तर भारत में शक्ती का प्रतीक है। प्रारंभ में उन्होंने उज्जैन और फिर ग्वाल्हेर की स्थापना की और एक राजा बने। इस वंश के तिसरे राजा दौलतराव शिंदे के साथ कागल के

बायजाबाई का विवाह मार्च १७९५ में पूने में शाही धूमधाम से हुआ। बायजाबाई के साथ उनके भाई राजे हिंदूराव की दौलतराव शिंदे १८२७ में मृत्यु के बाद बायजाबाई जी ने ग्वाल्हेर का शासन संभाला। उस समय के समाचार पत्रों ने उनके जन-उन्मुख मामलों पर ध्यान दिया। इंग्लंड राजपत्र, मुंबई राजपत्र, दिल्ली अखबार में लिया जाता है। उनके दत्तक पुत्र जानकोजी थे।

साहायता से लॉर्ड बेटिंग ने उन्हें सन १८४० में ग्वाल्हेर छोड़ने के लिए विवश किया। २५ जून १८६३ को स्वतंत्ररानी की पराक्रमी रानी की मृत्यु हुई।

ज्योतिरादित्य सिंदिया ने किया जिक्र : कागल का भूतपूर्व शासक है। सीनियर के घर पर ज्योतिरादित्य सिंधिया ने अनियमित रूप से दौरा किया। सुहासिनीदेवी घाटगे, समरजित घाटगे इनसे बात करते हुए उन्होंने दोनों परिवार से बातचीत के दौरान उन्होंने गर्व से बताया की मेरी दादी कोल्हापूर की थी।



Prison

Chavan Shivani Mahadev
B. A. III

One Day a man from a remote village went to visit his childhood friend settled in the city. He was welcomed with great enthusiasm and affection from the entire family of his friend. Children clicked photographs of his arrival and posted them on several of their social media accounts. He was moved from his bottom of heart to see the love and affection. They gave him a separate room which was fully furnished with all kinds of facilities. The bathroom with full mirrors and running taps amazed him. He felt guilty to use such clean place to bath. But somehow he bathed and went to the hall where he saw all the members of family were busy on their mobile or on laptops. Nobody cared to speak with him, but his friend suggested him to use the tea making machine which was very new to him. But the daughter of his friend helped him by giving the demo of using the machine. The dialogue of half of minute in such a silent environment was like a storm. Everybody looked at them for a nanosecond, but in their stairs they were absent. Then he also could not dare to disturb the peace of the family. He sat on the sofa and remained there for the rest of the evening without a single dialogue. At the night, he felt that all the members will communicate with him on the dinner table. However, late in the evening the wife of friend ordered Pizza through phone. In few minutes the Pizza was served to all with black colored soft drink. While eating pizza once again the family very affectionately speaks with him and enquired about the family and life in village. It was again for fifteen minutes they spare for him to have dialogue. But soon as soon as the plate emptied, their words also seized on their lips. They retired to bedrooms at 11.00 pm but when he wakes up to drink water at 2.00 am, most of the lights in the bedrooms were on and he can clearly hear the voices of videos, games,

Short Story

movies, and video chatting. He was amazed with the stamina these people have to sit in front of 6.5 mm screen.

In the morning, as usual he wakes up at 5.00 am and had a bath and then gets ready to go to the Hall. But when he goes there he realized that all the members were in deep sleep. Snoring is shadowed the still overheard sounds of videos and games. He wants the breakfast, but whom to ask? He decided to go for a walk and hope that by the time returns back all the members might be awake. Instead of taking a lift, he decided to use stairs. But soon he realized that his friend's flat was on the top of skyscraper. He walked for half an hour and then again returned to the flat by using lift.

Fortunately at 8:30 am, the maid of the house came and startled to see someone awake at that moment of day in this house. She served him the breakfast 'oats and nuts', but he didn't like it as he has not tested it in his lifetime. The morning was uneventful for him. It was 11.30 am and all the members were still busy in the morning course. After 12:30 they had a breakfast and started their equipments of virtual world. Except his friend who only amiably smiled at him, give any attention to him. The day was started for them as usual with sounds of computer beeps and video games. The home is turned into cubicles that separates each other and holds the partitions between the individuals. It saddened him.

He decided to return to home by the evening. He declared it to his friend who along with his wife sees-off him from the doors of lift. When he reached at the ground, he felt relieved and emotion came on him that he was been in imprisonment for last one and half day.

Bharat Ratna Dr. B. R. Ambedkar

Sakshi Dhanaji Suryawanshi
BCA - II

Dr. B. R. Ambedkar, a name of revaluation who started a journey of a nation from a primitive and exploitation driven society to the modern largest democracy of the contemporary time. Bhimrao Ramji Ambedkar, popularly known as Babasaheb, played an important role in framing the constitution of our country. He outlawed the discrimination against lower castes or untouchables. He dreamed to establish equality among the fellow countrymen. He said that, he believed in a society where friendship, equality, and brotherhood exist. However, the man who did so much for our country had to suffer many atrocities against him and his family.

A multitalented, highly educated, and exceptionally visionary Babasaheb, two masters and Bar-at-Law, he had four doctoral degrees, worked throughout his life as educationalist, social reformist, dedicated parliamentarian. List of his achievements is long and unique. He formed a discourse which not only guide the society but compel to bring the change in their age old evil traditions and customs of untouchability. Therefore, while writing an essay on such a leader, it will be a wise step to touch to every significant segment of his contribution and use different recourses.

Early life:

Born on 14th April, 1891 in the town and military cantonment of Mhow in the indore district of today's MP. His father Ramji Sakpal, was in the Indian Army and due to his honest service to the nation promoted as Subheddar. His mother's name was Bhimabai who from very early age started encouraging her children to learn. As a result Babasaheb turned to be a studious student and a scholar in his schooling. It should be noted here that he completed his education in such adverse social conditions in which his caste was been treated as

Biography

social amenities like water resources, health facilities, public transports and most importantly education. After the retirement from army, Ramji shifted to Satara in Maharashtra but within two years his wife died. After the demise of Ambedkar's mother, his aunt take care of him. Despite of adverse conditions, he continued his schooling.

Education:

Ambedkar took admission to Mumbai high school. He was the first lower-caste student to the admission in that school in 1907. He passed high school examination with merit. This success triggered a wave of happiness among the people of his caste because it was a big thing at that time that someone from their community passed high school examination. After that Bhimrao Ambedkar obtained degrees in Economics and Political Science in 1912, breaking all the records in this field of studies. In 1913, he went to Ann Arbor for graduation and there in 1915 from Columbia University he obtained MA. He was awarded Ph. D. for one of his researches in the following year in 1916. He published a book on 'Evolution of Provincial Finance in British India' and went to London in 1915 with his doctoral degree where he studied law at the London School of Economics and enrolled in the degree for Doctorate in Economics.

Some facts about Dr. B. R. Ambedkar:

1. In an essay about Dr. B. R. Ambedkar, it is interesting to include certain fact about Ambedkar Jayanti, today is the biggest festival observed in the world.
2. He is known as the number one scholar in the world and he is also the first person from the continent of Asia who pursued Ph. D. in the discipline of Economics.
3. His slogan "Life should be great rather than long" showed the right path to many people globally.
4. Dr. B. R. Ambedkar is famous as a scholar with knowledge in the world as he completed 16 degrees in different disciplines with 1481

Synthesis of Bio-plastic from Low Cost Corn Starch

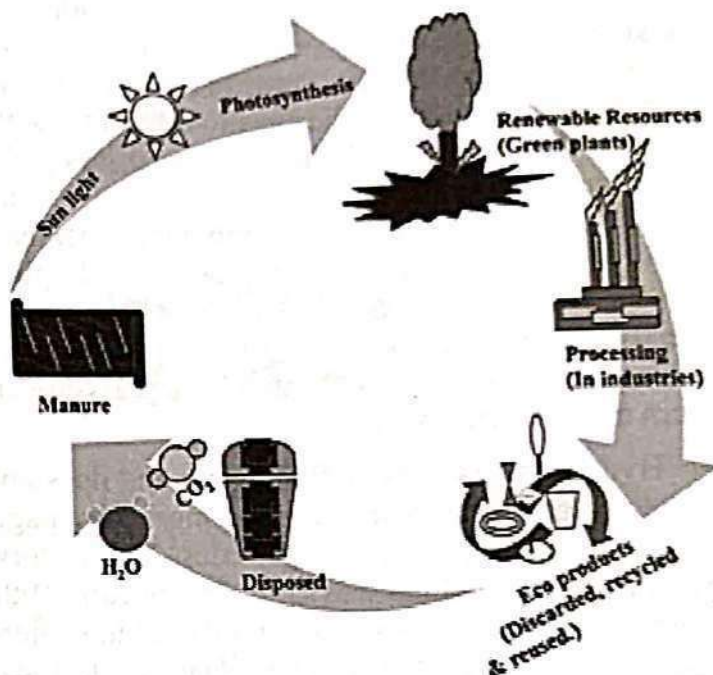
Jyoti Chandrakant Kale
B. Sc. III

Research Paper

Traditional plastic becomes an indispensable part of human life. More than 400 million tons of plastic is produced every year around the world. This non bio-degradable material is pressing environmental issues. In order to overcome this problem synthesis and utilization of biodegradable plastic attracted interest. Here in the synthesis of biodegradable bio-plastic from corn starch has been achieved. The striking features of the method include natural feedstock corn starch, a low cost material, and simple synthesis procedure, free from the use of Fossil Fuel and obtained bio-plastic is biodegradable.

Bio-plastic is a plastic material derived from renewable biomass such as vegetables, fats, oils, corn starch, sawdust, and other natural resources. It can be directly produced from natural biopolymers such as starch, cellulose, chitosan etc. In contrast, traditional plastic is derived from petroleum products. Fossil Fuel is used to synthesize traditional plastic which is expensive, emits greenhouse gases, and non-biodegradable. In this context, the synthesis of bio-plastic from natural resources reduces the emission of greenhouse gasses. Due to use of natural material as a carbon source for polymerization the overall cost of the product is reduced. Additionally, a bio-plastic shows similar properties to traditional plastic and most important fact is that bio-plastic is biodegradable. Bio-mass based plastic is being marketed as an alternative to traditional fossil-based plastic for applications such as packaging, mulching textiles, electrical components, automobile parts, and furniture. Efforts have been taken to develop the production of economically and ecologically viable plastic.

In the present work bio-plastic has been



corn starch 10gm, 5 ml glycerin, 5 ml vinegar, and 50 ml water. The mixture is taken in 250 ml braker and the reaction mixture was stirred until the mixture becomes milky to white watery. The mixture was then heated at 85o C temperature with constant stirring till the mixture becomes translucent and thick. Further, the thick mixture was spread on tray. It was dried to get bio-plastic.

Bio-plastic was prepared by using easily available and non-hazardous materials with a very simple and easy method. The biodegradable test was carried out by placing bio-plastic in soil. After one month it was completely decomposed. Bio-plastic developed from corn starch is an economic, eco-friendly and biodegradable material compared to traditional plastic. The development of bio-plastic from domestic is under study.

Future Scope Towards Manufacturing of Green Hydrogen Fuel

Research Paper

Akanksha Pravinkumar Sutar
B. Sc. - III

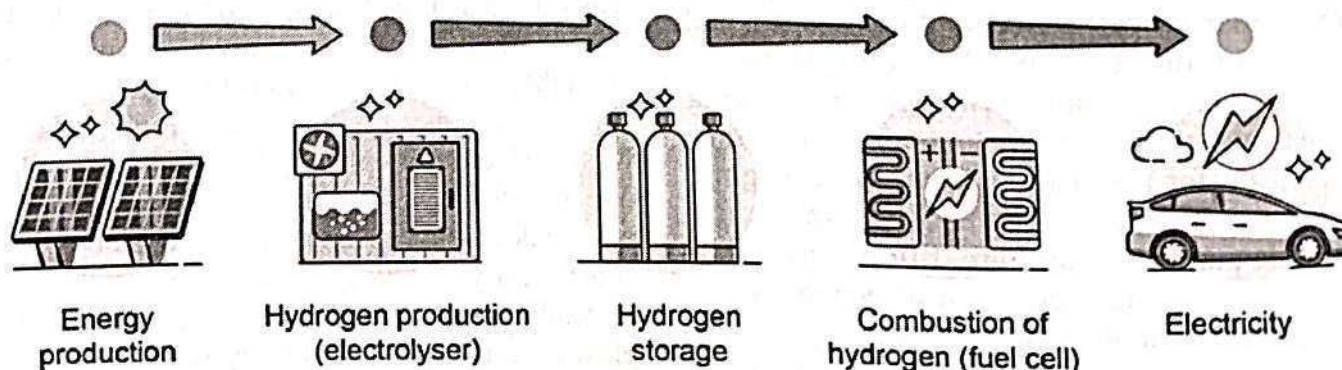
It is claimed that the Hydrogen is the ultimate sustainable eco-friendly source of future which will satisfy the energy demand of the modern machine driven world. The questions "what exactly is the Hydrogen and how it is driving the development of fuel cell in electric vehicles?" are the area of interest of contemporary scientists. Hydrogen was discovered in 1766 by an English Physicist Henry Cavendish. The name Hydrogen is derived from 'hydro' the meaning of Greek word is water and 'genes' means 'forming' When Hydrogen burn in air it forms water.




Hydrogen gas is very flammable and does not need to store in specific way. One more advantage of hydrogen is that it has batteries. The history behind Hydrogen Fuel was known from early 19th Century. But marvelous clue for today's innovation got in 1804 by French-Swiss Isac de Rivaz. In 1942 William Grave who was Welsh Physicist invented first simple Hydrogen Fuel Cell. He combined Hydrogen and Oxygen by using reverse electrolysis process.

The storage of energy in the source of batteries, fuel cell electric vehicles becomes the ultimate eco-friendly transportation. It does not directly burn the hydrogen supplied by storage tank to generate energy instead it chemically reacts hydrogen and oxygen in the air to send power to wheels. So there is no emission of pollutant gases. There are so many advantages of using fuel cell electric vehicles that will reduce the pollution. A vehicle that doesn't emit any exhaust fumes and even creates clean air. By using Fuel Cell Electric Vehicles we will be able to enjoy the benefits of a cleaner environment and a more beautiful earth for coming generations.

Recently, government of India announced the focus on growing hydrogen economy in India. The world's largest car maker is likely to include India in its hydrogen powered car. The first set production of vehicles with Hydrogen fuel expected to hit Indian road in 2025.

HYDROGEN ENERGY STORAGE SYSTEM



 <p>Estd. 1962 "A++" Accredited by NAAC (2021) with CGPA 3.52</p>	<p>SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR 416 004, MAHARASHTRA शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर ४१६ ००४, महाराष्ट्र सेमिनार विभाग फोन नं. ०२३१-२६०९१४१ www.unishivaji.ac.in, pgseminar@unishivaji.ac.in</p>		
--	---	--	--

जा क्र.: शिवाजी वि./सेमिनार/नियतकालिक स्पर्धा / 244

दि.

22 DEC 2023

प्रति,
मा. प्राचार्य,
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय,
पलूस, जि. सांगली

Inward No.	295
Date	26.12.2023
F- गिन्यास क्र. 10	
A.C.B. College, Palus, S.R. Patil	

विषय :- शिवाजी विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा
सन २०२१-२०२२.

संदर्भ :- या कार्यालयाचे जा.क्र.शिवाजी वि./सेमिनार/नियतकालिक
स्पर्धा/११४/ दि. २६/०७/२०२३ चे पत्र

महोदय/महोदया,

उपरोक्त विषयासंदर्भात आपणास कळविण्यात येते की, आपल्या महाविद्यालयामधील खाली नमूद केलेल्या विद्यार्थ्यांनी शिवाजी विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा सन २०२१-२०२२ मध्ये वैयक्तिक पारितोषिक प्राप्त केली असून त्या विद्यार्थ्यांची प्रशस्तिपत्रे सोबत पाठवित आहे. सदर यश संपादन केल्याबद्दल महाविद्यालयाचे, आपले, नियतकालिकेचे संपादक आणि वैयक्तिक पारितोषिक प्राप्त विद्यार्थ्यांचे हार्दिक आभिनंदन.

अ.क्र.	विद्यार्थी/विद्यार्थ्यांनीचे नाव
१.	श्रीमती समृद्धी जयवंत डाळे
२.	श्रीमती अमृता श्रीराम कदम

कृपया उपरोक्त विद्यार्थ्यांची प्रशस्तिपत्रे महाविद्यालयात सत्कार समारंभ कार्यक्रम आयोजित करून प्राचार्यांच्यामार्फत वितरीत करावीत, ही विनंती.

N. S. Patil, Madam.
Gahmny

आपला विश्वासू,

Shrikant

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर



Estd : 1962

'A' Accredited by NAAC (2021)
with CGPA 3.52

शिवाजी विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा सन २०२१-२२

प्रशस्तिपत्र

श्रीमती. समृद्धी जयवंत डाळे, बी. ए. भाग ३, कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, पलूस, जि. सांगली यांना शिवाजी विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा-सन २०२१-२२ मध्ये हिंदी विभागातील आत्मकथनपर लेखन (आत्मकथा) प्रकारात त्रितीय क्रमांकाचे पारितोषिक प्राप्त केल्याबद्दल हे प्रशस्तिपत्र गौरवपूर्वक प्रदान करण्यात येत आहे.

डॉ. व्ही. एन. शिंदे

कुलसचिव

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर



Estd : 1962

'A' Accredited by NAAC (2021)
with CGPA 3.52

शिवाजी विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा सन २०१९-२०

प्रशस्तिपत्र

श्रीमती अबोली सुरेश बेलम (बी. ए. भाग १), कला, वाणिज्य व विज्ञान
महाविद्यालय, पलूस यांना शिवाजी विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयीन
नियतकालिक स्पर्धा-सन २०१९-२० मध्ये मराठी विभागातील वैचारिक
लेखन (चिंतनपर आलेख) प्रकारात त्तितीय क्रमांकाचे पारितोषिक
प्राप्त केल्याबद्दल हे प्रशस्तिपत्र गौरवपूर्वक प्रदान करण्यात येत आहे.

डॉ. व्ही. एन. शिंदे

प्र-कुलसचिव

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर



Estd : 1962

'A' Accredited by NAAC (2021)
with CGPA 3.52

शिवाजी विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा सन २०२१-२२

प्रशस्तिपत्र

श्रीमती. अमृता श्रीराम कदम, बी. एस्सी. भाग ३, कला, वाणिज्य व
विज्ञान महाविद्यालय, पलूस, जि. सांगली यांना शिवाजी विद्यापीठ संलग्न
महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा-सन २०२१-२२ मध्ये कलाकौशल्य
विभागातील रेखाचित्र (पेन्सिल/शाई) प्रकारात प्रथम क्रमांकाचे पारितोषिक
प्राप्त केल्याबद्दल हे प्रशस्तिपत्र गौरवपूर्वक प्रदान करण्यात येत आहे.

डॉ. व्ही. एन. शिंदे

कुलसचिव

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर



Estd : 1962

'A' Accredited by NAAC (2021)
with CGPA 3.52

शिवाजी विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा सन २०१९-२०

प्रशस्तिपत्र

श्रीमती आकांक्षा पोतदार (बी. ए. भाग २) कला, वाणिज्य व विज्ञान
महाविद्यालय, पलूस यांना शिवाजी विद्यापीठ संलग्न महाविद्यालयीन
नियतकालिक स्पर्धा-सन २०१९-२० मध्ये मराठी विभागातील मुळाखत
(साक्षात्कार) प्रकारात त्रितीय क्रमांकाचे पारितोषिक प्राप्त केल्याबद्दल हे
प्रशस्तिपत्र गौरवपूर्वक प्रदान करण्यात येत आहे.

डॉ. व्ही. एन. शिंदे

प्र-कुलसचिव

Yuvati Smmelan

Seven students and two teachers participated in Swayamsidhha Yuvati Smmelan. The Yuvati Smmelan was organised by Sharadabai Pawar Pratistan ,Baramati. Students were enlightened after hearing the speech of Well-known persons in society. The sammelan was 26/12/2019 to 29/12/2019. The speakers were Indrajeet Deshmukh, Sunanda Pawar and visit to industry ,organic farm.


The students participated were

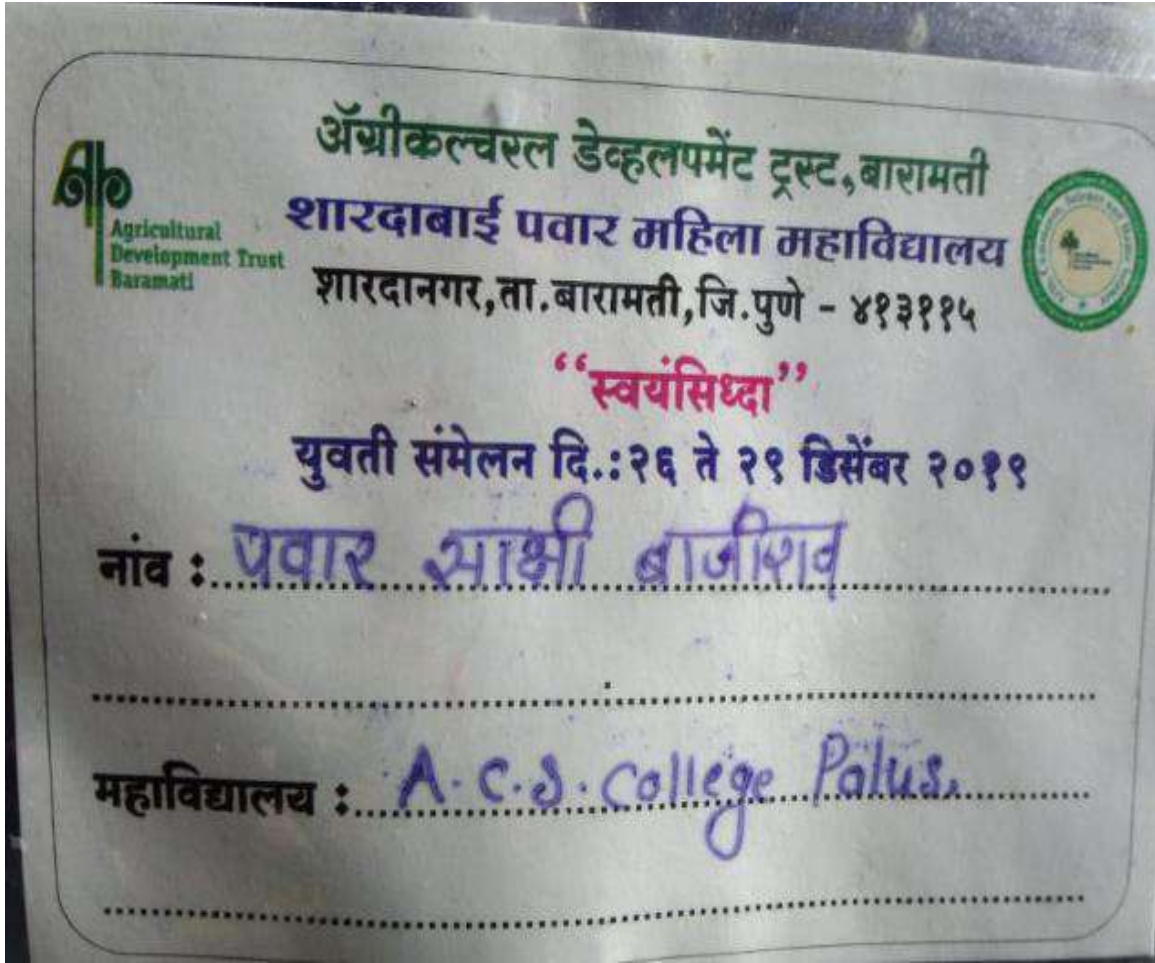
1. Amruta Kadam
2. Sakshi Patil
3. Alisha Pathan
4. Asmita Pawar
5. Maithili Patil
6. Vaishnavi Patil
7. Poonam Jadhav

Name Of Teacher

1. Prof. Vidyadevi Chougule




Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.







सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे, विद्यार्थी विकास मंडळ

व अँग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट बारामती संचलित

शारदाबाई पवार महिला आर्ट्स,

कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज

शारदानगर, माळेगाव कॉलनी, निरा रोड, ता. बारामती, जि. पुणे ४१३ ११५



चला स्वप्नांना साकारुया....!

स्वयंसिद्धा

युवती संमेलन - वर्ष ९ वे

दिनांक - २६, २७, २८ व २९ डिसेंबर २०१९.

प्रमाणपत्र

प्रा./कु./सौ. आलिशा आलम यठाव

महाविद्यालयाचे नाव कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय

पलूस जि. सांगली.

यांनी राज्यस्तरीय "स्वयंसिद्धा" या महाविद्यालयीन युवती संमेलनामध्ये सक्रीय सहभाग

घेतल्याबद्दल हे गौरव प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

प्रा. रोहिदास लोहकरे
विद्यार्थी विकास अधिकारी

प्रा. राजकुमार देशमुख
प्राचार्य

मा. सौ. सुनंदा पवार
विश्वस्त/सचिव



सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे, विद्यार्थी विकास मंडळ

व अँग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट बारामती संचलित

**शारदाबाई पवार महिला आर्ट्स,
कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज**

शारदानगर, माळेगाव कॉलनी, निरा रोड, ता. बारामती, जि. पुणे ४१३ ११५



चला स्वप्नांना साकारुया....!

स्वयंसिद्धा

युवती संमेलन - वर्ष ९ वे

दिनांक - २६, २७, २८ व २९ डिसेंबर २०१९.

प्रमाणपत्र

प्रा./कु./सौ. आमिशा आत्मस पठाण

महाविद्यालयाचे नाव कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय

पलूस जि. सांगली.

यांनी राज्यस्तरीय "स्वयंसिद्धा" या महाविद्यालयीन युवती संमेलनामध्ये सक्रीय सहभाग

घेतल्याबद्दल हे गौरव प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

प्रा. रोहिदास लोहकरे
विद्यार्थी विकास अधिकारी

प्रा. राजकुमार देशमुख
प्राचार्य

मा. सौ. सुनंदा पवार
विश्वस्त/सचिव



सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे, विद्यार्थी विकास मंडळ
व अँग्रीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट बारामती संचलित



शारदाबाई पवार महिला आर्ट्स,
कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज
शारदानगर, माळेगाव कॉलनी, निरा रोड, ता. बारामती, जि. पुणे ४१३ ११५



चला स्वप्नांना साकारुया....!

स्वयंसिद्धा

युवती संमेलन - वर्ष ९ वे

दिनांक - २६, २७, २८ व २९ डिसेंबर २०१९.

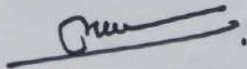
प्रमाणपत्र

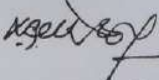
प्र./कु./सौ. साक्षी बाजीराव पवार


महाविद्यालयाचे नाव कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय

पलूस जि. सांगली.

यांनी राज्यस्तरीय "स्वयंसिद्धा" या महाविद्यालयीन युवती संमेलनामध्ये सक्रीय सहभाग घेतल्याबद्दल हे गौरव प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.


प्रा. रोहिदास लोहकरे
विद्यार्थी विकास अधिकारी


प्रा. राजकुमार देशमुख
प्राचार्य


मा. सौ. सुनंदा पवार
विश्वस्त/सचिव



सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे, विद्यार्थी विकास मंडळ

व ऑन्यीकल्चरल डेव्हलपमेंट ट्रस्ट बारामती संचलित

शारदाबाई पवार महिला आर्ट्स,
कॉमर्स अँड सायन्स कॉलेज

शारदानगर, माळेगाव कॉलनी, निरा रोड, ता. बारामती, जि. पुणे ४१३ ११५



चला स्वप्नांना साकारुया....!

स्वयंसिद्धा

युवती संमेलन - वर्ष ९ वे

दिनांक - २६, २७, २८ व २९ डिसेंबर २०१९.

प्रमाणपत्र

प्रॉ./कु./सौ. साक्षी बाजीराव पवार

महाविद्यालयाचे नाव कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय

पलूस जि. सोलापूर.

यांनी राज्यस्तरीय "स्वयंसिद्धा" या महाविद्यालयीन युवती संमेलनामध्ये सक्रीय सहभाग

घेतल्याबद्दल हे गौरव प्रमाणपत्र देण्यात येत आहे.

प्रा. रोहिदास लोहकरे
विद्यार्थी विकास अधिकारी

प्रा. राजकुमार देशमुख
प्राचार्य

मा. सौ. सुनंदा पवार
विश्वस्त/सचिव

Palus Shikshan Prasarak Mandal's

Arts, Commerce & Science College, Palus

Tal. Palus, Dist. Sangli, (Maharashtra) 416310 ☎: (02346) 226226.

(Affiliated to Shivaji University, Kolhapur)

DBT STAR College Scheme Assisted, NAAC Reaccredited with CGPA-2.67(B+)

● Web : www.acscpalus.edu.in ● Email : acscollegepalus@gmail.com ●

B.A., B.Com, B.Sc., B.B.A., B.C.A., B.C.S., M.A., M.Com., M.Sc., PGDCA.

Principal, Dr. R. S. Salunkhe M.A., M.Com., M.Phil., Ph.D., SET., M.B.A., D.Litt.

Outward No.: Mahavi/ /F- /

Criterion 7 Institutional Values and Best Practices

7.2 Best Practice

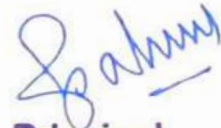
Metric 7.2.1

Describe two best practices successfully implemented by the institution as per NAAC format provided in the Manual

Index

Sr. No	Particulars	Page No.
1	Professional Premier League 2023-24	496-531
2	Professional Premier League 2022-23	532-562
3	Professional Premier League 2021-22	563-585
4	Professional Premier League 2019-20	586-616




Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Professional Premier League 2023-24

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Professional Department

FORUM
Professional Premier League

Year 2023-2024

Brochure

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
IQAC & PROFESSIONAL DEPARTMENT
ORGANIZING
FORUM
PROFESSIONAL PREMIER LEAUGE 2K24
04 JAN 2024 | TIME: 9 AM - 5 PM

AD MAD SHOW
Arts & Crafts
IT QUIZ! COMPETITION
PHOTO
C

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus
PROFESSIONAL DEPARTMENT

FORUM

Professional Premier League (PPL) 2K24

Year 2023-2024

Table Programme for Inauguration

Date: - Saturday, 20/01/2024

- 1. Inauguration**
2. Welcome & Introduction of PPL
- 3. Introduction of Chief Guest**
4. Felicitation
- 5. Principal Speech**
6. Chief Guest Speech
- 7. President Speech**
8. Vote of Thanks

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus
PROFESSIONAL DEPARTMENT

FORUM

Professional Premier League (PPL) 2K24
Year 2023-2024

Schedule

Date: - Saturday, 20/01/2024

Inauguration Program -10:00 am to 11:00 am

Venue: Conference Hall

Events Name	Place	Time
Sketch and Paint	Conference Hall	11:00 am to 12:00 pm
Spot Photography	Conference Hall	12:00 am to 01:00 pm
Craft Making Ideas	Conference Hall	2:00 pm to 3:00 pm
Quiz Competition	Computer Lab I & II	3:00 pm to 4:00 pm
Short Film Making	Conference Hall	4:00 pm to 5:00 pm
Prize Distribution	Conference Hall	5.00 pm onwards

Break: - 1:00 pm to 2:00 pm



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

(Principal,

**Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.**

Details of Events

The Professional Premier League (PPL):

The institute 'Arts, Commerce and Science College, Palus' is established in 1992 by Hon. S. K. Patil and his companions. The motto of institution is to eradicate the ignorance from the agrarian community and lead them towards the path of knowledge and holistic progress. Its mission is to impart higher education to enhance students' character building, strengthening of mind and physique, to expand the intellect by which they can become self-reliant. The institution always strives to support holistic development of the students through student centered activities like PPL by providing supportive resources. The Professional Premier League (PPL) is a distinctive and integral part of the institution's co-curricular events.

A series of events in PPL organized by the college are: Treasure Hunt, C-Programming, Short Film Making, Ad-Mad Show, Quiz Competitions, Poster and Paper Presentations, Craft Making, Painting, Spot Photography, Pamphlet Design, and Young Scientist and Innovation that serves as a platform for students to explore their talents, develop essential skills, and foster innovation. PPL is a multidisciplinary platform that promotes intellectual, creative, research and competitive development. The college organizes PPL with some objectives:

Objectives:

- To develop essential soft skills such as communication, leadership, teamwork, problem-solving, and confidence in students.
- To enhance professional abilities such critical thinking, and networking.
- To foster collaboration among students from different departments, promoting interdisciplinary learning.
- To provide opportunities for students to take up leadership roles.
- To promote holistic development among the students.

Quiz Competitions:

The quiz competition is a staple of PPL which provides intellectual curiosity and passion for learning. In this event, students compete to answer question on variety of topics, including

general knowledge, scientific technology, history, current affairs etc. It fosters critical thinking, problem-solving skills and a sense of healthy competition, encouraging students to stay informed and think quickly under pressure.

Poster and Paper Presentations:

Poster and Paper Presentations offer students the opportunity to delve deep into research topics and present their findings to a wider audience. They help students to develop the skills in critical analysis, research methodology, public speaking and academic writing. By engaging in these events, students learn the intricacies of academic research, data analysis, and effective communication skills that are essential for both academic pursuits and professional careers.

Craft Making, Painting, Spot Photography, Pamphlet Design:

These activities offer students the chance to engage with art and design, showcasing their talents in areas that demand both creativity and technical skills. These events focus on promoting visual communication and ensuring that students have the opportunity to explore their artistic potential. Such activities foster artistic expression, visual communication and creativity.

C-Programming:

It provides opportunity to students to demonstrate their proficiency in coding and logical thinking. Students, participating in this competition, are tested their ability to write efficient code, solve algorithmic challenges, and apply theoretical knowledge to practical problems. By creating a competitive environment, the college encourages students to improve their technical skills constantly and stay updated with the latest advancement. It promotes a spirit of continuous learning and improvement.

Short Film Making and Story writing:

The event encourages students to think outside of box, experiment with new ideas, and present their perspectives through a visual medium. In this event, students work together to produce shot-films that often explores relevant to contemporary societal issues, culture and human relationships. By participating in it, students gain insight into media production and digital communication. The story writing helps to enhance the creativity.

Ad-Mad Show:

It is a unique event in PPL which brings together students' creativity. In this competition, students are assigned task with creating innovative and humorous advertisements for fictional products or services. The challenge lies in communicating a clear message within limited time frame. It promotes the development of marketing branding and persuasive communication skills. It fosters an environment which students can take risk with their ideas, experiments with different marketing techniques and develop their presentation skills.

Treasure Hunt:

It is one of the most engaging activities in PPL. It aims to build problem solving, strategic thinking and teamwork skills. This event requires students to collaborate and think quickly in order to reach common goal. By working in team to solve puzzles, students can develop an understanding and how to approach the challenges from different angles.

Make My Tradition:

The event offers a chance to students to explore their cultural heritage and express their creativity through traditional art. In it, students exhibit their regional or cultural traditions through performance, promoting a sense of cultural awareness and community. This event promotes diversity and inclusion. It highlights the importance of cultural awareness in today's interconnected world.

Young Scientist and Innovation:

Young Scientist and Innovation is a unique platform where students can present innovative ideas and scientific projects aimed at solving real-world problems. This event reflects the institution's emphasis on research and development, encouraging students to explore their creative potential while contributing to technological and scientific advancements.

Outcomes:

PPL encourages participation across various disciplines, ensuring that students are exposed to different ways of thinking, problem-solving, and collaborating, which ultimately prepares them

for both academic and professional success. The total 1055 students have participated in above activities during last five years except corona period.

- Students who participated in PPL have shown significant role in other competitions and activities conducted by college, university and other organizations and gained awards and recognition.
- The initiative has gained recognition within the college and participation of students in PPL increased.
- Increased confidence of students in public speaking, networking, communication, presentation skills, and developed employability skills.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
Professional Department

FORUM

Report: Professional Premier League
Year 2023-2024

Introduction

The "Professional Premier League" forum was a significant event organized by the Professional Department of Arts, Commerce, and Science College, Palus, on January 20, 2024. The forum aimed to provide a platform for students to showcase their talents and skills, foster a culture of innovation and creativity, and promote professional development.

Objectives:

The primary objectives of the "Professional Premier League" forum were:

1. **To provide a platform for students to showcase their talents and skills:** The event aimed to create a space where students could demonstrate their abilities in various professional fields.
2. **To foster a culture of innovation and creativity:** The forum sought to inspire students to think creatively and explore new ideas.
3. **To promote professional development:** The event aimed to help students develop essential skills and knowledge for their future careers.
4. **To strengthen the college's reputation:** The forum aimed to enhance the college's image as a center for excellence in education and professional development.

Event Overview

The event featured a variety of competitions, including C Programming, Short Film Making, Quiz Competition, Craft Making, Sketch and Paint, and Spot Photography. These competitions were designed to cater to students' diverse interests and abilities.

Key Highlights

- **Distinguished Guests:** The forum was graced by the presence of Mr. Sachin Kumar Dattatray Sawant, Regional Manager of Solid CAM Software India Pvt. Ltd., Kolhapur, as the Chief Guest. Other notable attendees included the President of PSPM, Hon. Shri P. H. Pudale, and various dignitaries from the college and the local community.
- **Successful Competitions:** All the competitions were well-organized and attracted a significant number of participants. The Quiz Competition was the most popular event, followed by C Programming and Short Film Making.
- **Positive Feedback:** Participants expressed satisfaction with the forum and appreciated the opportunity to showcase their talents and learn from their peers.

Analysis of Event Participation

Sr. No.	Event	No. of Beneficiaries
1	C Programming	60
2	Short Film Making	42
3	Quiz Competition	165
4	Craft Making	16
5	Sketch and Paint	46
6	Spot Photography	22
Total	Overall	351

Outcomes:

The Professional Premier League forum successfully achieved its objectives, as evidenced by the following outcomes:

- **Increased student engagement:** The event attracted a large number of participants, indicating strong student interest and engagement.
- **Showcase of diverse talents:** The various competitions showcased a wide range of student talents and skills, highlighting the college's strengths in different areas.
- **Development of professional skills:** The forum provided students with opportunities to develop essential skills, such as critical thinking, problem-solving, and teamwork.
- **Positive impact on college reputation:** The successful organization of the forum enhanced the college's reputation as a dynamic and innovative institution.
- **Strengthened community ties:** The event also helped to strengthen the college's ties with the local community through the participation of distinguished guests and community members.

Conclusion

The "Professional Premier League" forum was a resounding success, providing a valuable platform for students to explore their interests and develop their skills. The event's positive impact on the college's reputation and the community is a testament to its significance. The forum serves as a model for future events that aim to promote student development and innovation.



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)




Dr.R.S.Salunkhe


(Principal,

Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus
Professional Department
Professional Premier League 2023-24
Participants List

Sr. No.	Event	No. of beneficiaries
1	C Programming	60
2	Short Film Making	42
3	Quiz Competition	82
4	Craft Making	16
5	Sketch and Paint	46
6	Spot Photography	12
Total		258


Mrs.A.D.Shinde
(Event Co-Ordinator)


Mr.S.S.Patil
(Head of Department)


Dr.R.S.Salunkhe
(Principal)
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
Professional Department
FORUM
“Professional Premier League”

Year 2023-2024

Result: C Programming

Event Coordinator : Miss. R. S. Shinde
Place of Event : Computer Lab II
No. of Participants : 60
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

Winners of Competition

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Miss. Pratiksha Dilip Patil	BCA III	First
2.	Mr. Prathmesh Vijaykumar Gaikwad	BCS II	Second
3.	Miss. Rohini Rajkumar Kirdak	BCS III	Third
	Miss. Sejal Suresh Sankpal	BCS III	(Consolation)


Mrs. A.D. Shinde
(Event Co-Ordinator)


Mr. S.S. Patil
(Head of Department)


Dr. R.S. Salunkhe
(Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.)

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Professional Department

FORUM
“Professional Premier League”

Year 2023-2024

Results: Quiz Competition

Event Coordinator : Mr. D. S. Mokashi
Place of Event : Computer Lab III
No. of Participants : 87
Fees for Registration : 50/- Rs. Per Student

Winners of Competition

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Mr. Sahil Subhash Suryawanshi	BCA-II	First
2.	Miss. Vaishnavi Krushnadev Mandle	BCS-I	Second
3.	Mr. Prathmesh Shanker Mali	BCA-II	Third


Mrs. A.D. Shinde
(Event Co-Ordinator)


Mr. S.S. Patil
(Head of Department)


Dr. R.S. Salunkhe
(Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.)


Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
Professional Department
FORUM
"Professional Premier League"
Year 2023-2024

Result: Sketch and Paint

Event Coordinator : Mr. R. V. Nikam
Place of Event : BBA I Class
No. of Participants : 31
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

Winners of Competition

Sr.No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Miss. Savita Shivalingappa Biradar	BCA I	First
2.	Miss. Sakshi Suresh Rathod	BCS I	Second
3.	Miss. Neha Shamrao Yadav	BCS I	Third


Mrs.A.D.Shinde
(Event Co-Ordinator)


Mr.S.S.Patil
(Head of Department)


Dr.R.S.Salunkhe
(Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Professional Department

FORUM

“Professional Premier League” Result


Year 2023-2024

Results: Spot Photography

Event Coordinator : Mr. R. V. Nikam
Place of Event : Conference Hall
No. of Participants : 12
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

Winners of Competition

Sr.No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Mr. Atharv Vishwas Fadtare	BCS I	First
2.	Mr. Ranjeet Sahdev Bhandari	BCS II	Second
3.	Mr. Saurabh Dattatraya Patil	BBA III	Third


Mrs. A.D. Shinde
(Event Co-Ordinator)


Mr. S.S. Patil
(Head of Department)


Dr. R.S. Salunkhe
(Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.)

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
Professional Department

FORUM

“Professional Premier League”

Year 2023-2024

Results: Short Film Making

Event Coordinator : Miss. P. P. Pisal
Place of Event : Conference Hall
No. of Participants : 42
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

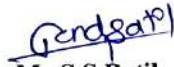
Winners of Competition

Sr.No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Prathmesh Vijaykumar Gaikwad	BCS II Life Locked by Social Media	First
	Prajwal Sunildatt Tate		
	Nikhil Namdev Shendage		
	Ranjit Sahadev Bhandari		
	Akash Sudhir More		
	Akash Suryakant Sankpal		
2.	Keshar Sanjay Khot	BCS I Choukatli Por (चौकातील पोर)	Second
	Krushna Mahadev Surge		
	Shivtej Rajendra Pawar		
	Nilesh Dhanaji Godase		
	Vishal Adhik Pandhare		
	Pavan Rajendra Mali		
3.	Vishwajit Suresh Patil	BCS II A.I Scam	Third
	Sahil Suresh Gaikwad		
	Achyut Madhukar Jadhav		
	Nikhil Namdev Shendage		
	Prajwal Sunildatt Tate		
	Ranjit Sahadev Bhandari		



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

(Principal,

**Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.**

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
Professional Department

FORUM
"Professional Premier League" Result

Year 2023-2024

Results: Craft Making Ideas

Event Coordinator : Miss. S. J. Javade
Place of Event : Conference Hall
No. of Participants : 26
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

Winners of Competition

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Miss. Pranali Hanmant Suryawanshi	BSc I	First
2.	Miss. Shrutika Balaso Mali	BCA II	Second
3.	Miss. Pooja Jalindar Patil	BCS II	Third
	Miss. Rutuja Ramchandra Patil	BCA I	(Consolation)



Mrs. A.D. Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr. S.S. Patil

(Head of Department)



Dr. R.S. Salunkhe

(Principal)

**Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.**

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ART'S, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

Outcomes of PPL Activity

**Ranker students of University Level cultural program and Avishkar
research competition who participated in PPL**

2019-20 to 2023-24

Analysis of Student Winners in Competitions (2019-2024)

This report analyzes the **winners** from the "Professional Premier League" competitions, focusing on two categories: **Avishkar** and **Cultural**. The data spans three academic years: **2019-2020**, **2021-2022**, and **2023-2024**.

Data Overview

Sr No.	Name of Student	Class	Year	Winners Competition
1	Akshada Ramchandra Dalvai	BCS	2019-2020	Avishkar
2	Amruta Kadam	B.Sc-I	2019-2020	Cultural
3	Shubham Gorad	B.Com-II	2019-2020	Cultural
4	Vivek Howal	BA-I	2019-2020	Cultural
5	Abhijit Arjun Koli	BA-II	2019-2020	Avishkar
6	Sourabh Dattatraya Patil	BBA-I	2021-2022	Avishkar
7	Amruta Shriram Kadam	B.Sc-III	2021-2022	Cultural
8	Tejas Kadam	B.Sc-III	2021-2022	Cultural
9	Satyam Devkule	B.Sc-III	2021-2022	Cultural
10	Sakshi Dhanaji Surywanshi	BCA-II	2021-2022	Cultural
11	Sanika Mahadev Koli	BCA-II	2021-2022	Cultural
12	Vaishnavi Vasudev Deshmukh	BCA-III	2021-2022	Cultural
13	Radhika Shashikant Kakatkar	BCA-III	2021-2022	Cultural
14	Bhaktipriya Bhagwan Kadam	BCA-III	2021-2022	Cultural
15	Bhargavi Vijay Kumbhar	B.Com-III	2021-2022	Cultural
16	Komal Jadhav	BCS	2021-2022	Cultural
17	Supriya Patil	BCS	2021-2022	Avishkar
18	Ranjeet Sahdev Bhandari	BCS-II	2023-2024	Cultural
19	Sourabh Dattatraya Patil	BBA-III	2023-2024	Avishkar

Year-wise Breakdown of Winners:

1. **2019-2020:**
 - **Total Winners:** 5
 - **Avishkar:** 2 winners
 - **Cultural:** 3 winners
2. **2021-2022:**
 - **Total Winners:** 13
 - **Avishkar:** 2 winners
 - **Cultural:** 11 winners
3. **2023-2024:**
 - **Total Winners:** 2
 - **Avishkar:** 1 winner
 - **Cultural:** 1 winner

Competition-Wise Analysis:

1. **Avishkar Competition:**
 - **2019-2020:** 2 winners (Akshada Ramchandra Dalvai and Abhijit Arjun Koli)
 - **2021-2022:** 2 winners (Sourabh Dattatraya Patil and Supriya Patil)
 - **2023-2024:** 1 winner (Sourabh Dattatraya Patil)
 - **Insights:** The **Avishkar** competition saw consistent participation of winners across the years, with **Sourabh Dattatraya Patil** emerging as a winner twice (2021-2022 and 2023-2024). The competition has maintained a steady number of winners, reflecting a focus on innovation and scientific exploration among students.
2. **Cultural Competition:**
 - **2019-2020:** 3 winners (Amruta Kadam, Shubham Gorad, and Vivek Howal)
 - **2021-2022:** 11 winners (a significant rise in cultural participation and success)
 - **2023-2024:** 1 winner (Ranjeet Sahdev Bhandari)
 - **Insights:** The **Cultural** competition witnessed a major surge in winners during **2021-2022**, indicating high engagement in arts and culture during that academic

year. However, the participation dropped in **2023-2024**, with only one student securing a win. This suggests a fluctuating interest in cultural events over the years.

Key Insights:

- **2019-2020:** Balanced participation in both **Avishkar** and **Cultural** competitions, with a total of 5 winners.
- **2021-2022:** A notable surge in **Cultural** competition winners, with 11 students achieving success. This was the highest number of winners recorded for this category over the three years.
- **2023-2024:** Decline in overall winners, with only 2 students (1 from Avishkar and 1 from Cultural) securing wins, suggesting reduced participation or competition success in this period.

Conclusion:

The "Professional Premier League" showcases the talents of students across academic and cultural fields. The **Avishkar** competition maintains consistent participation with a steady number of winners, while the **Cultural** competition saw a peak in 2021-2022 but experienced a decline in 2023-2024. To sustain student interest and success in these competitions, it may be important to explore new engagement strategies and promote participation across all events.


Mrs.A.D.Shinde
(Event Co-Ordinator)


Mr.S.S.Patil
(Head of Department)


Dr.R.S.Salunkhe
(Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.)

FORUM PPL 2K24 :

Inauguration:



Chief Guest, Mr. Sachinkumar Dattatray Sawant (Regional Manager, SolidCAM Software India Pvt. Ltd., Kolhapur





Inaugural Speech by Chief Guest, Mr. Sachinkumar Dattatray Sawant



Attendance on Inaugural Function

Craft Making Idea:



Sketch and Paint:



Sketch and Paint:



C Programming:



Quiz Competition:



Short Film Making:



Short Film Making:



आत्मविश्वास बाळगा, न्यूनगंड नको

■ पलूस येथे सचिनकुमार सावंत यांचा विद्यार्थ्यांना सल्ला

जनप्रवास । पलूस
 येथील पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळाच्या कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालय पलूसच्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमाकडे 'Forum Professional Premier League 2K24' हा कार्यक्रम उत्साहात संपन्न झाला.

या कार्यक्रमासाठी प्रमुख पाहुणे महाविद्यालयाचे माजी विद्यार्थी सचिनकुमार सावंत, कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्रकाश पुदाले अध्यक्ष, पलूस शिक्षण प्रसारक मंडळ, पलूस, उपाध्यक्ष संदेश कुलकर्णी, संस्थेचे सचिव धोंडीराम शिंदे, गव्हर्निंग कौन्सिल सदस्य प्रशांत कुलकर्णी जयंत कदम, जगन्नाथ सांडगे, महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आर. एस. साळुंखे, महाविद्यालयाचे सर्व विभाग प्रमुख, शिक्षक-शिक्षकेत्तर सेवक व विद्यार्थी विद्यार्थिनी उपस्थित



■ महाविद्यालयाचे माजी विद्यार्थी सचिनकुमार सावंत, कार्यक्रमाचे अध्यक्ष प्रकाश पुदाले व उपस्थित मान्यवर.

होते.

यावेळी सचिन सावंत यांनी मार्गदर्शन केले यामध्ये त्यांनी विद्यार्थ्यांनी **interview** ला कसे सामोरे जायचे, त्याचबरोबर कॅम्प्युनिकेशन पेशा तुमचा आत्मविश्वास महत्त्वाचा आहे. 'प्रयत्नांती परमेश्वर' प्रयत्न करत रहा. कोणत्याही प्रकारचा न्यूनगंड बाळगू नका. असे विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले.

तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. आर. एस. साळुंखे यांनी देखील विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन केले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन प्रा. प्रीती देशमाने व प्रा. सत्यभामा जाधव यांनी केले. कार्यक्रमाचे स्वागत व प्रास्ताविक व्यावसायिक अभ्यास-क्रम विभाग प्रमुख. संदीप पाटील यांनी केले. पाहुण्यांची ओळख प्रा. अवंतिका शिंदे यांनी करून दिली. कार्यक्रमाचे आभार प्रा. कोमल पाटील यांनी केले.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ART'S, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Professional Department
PROFESSIONAL PREMIER LEAGUE 2023-24

PARTICIPANTS LIST

20/01/2024

C PROGRAMMING		
SR. NO.	PARTICIPANT NAME	CLASS
1	!Jadhav Sanika Narendra	BCA III
2	!Mandale Vaishnavi Krushnadev	BCS I
3	Shinde Atish Jayraj	BSC II(CS)
4	!Rathod Sakshi Suresh	BCS I
5	!Sutar Ankita Uday	BCS I
6	!Patil Pratiksha Dilip	BCA III
7	!Ansari Sanika Sagir	BCS II
8	Desai Yashraj Vinod	BCS II
9	!Bhosale Harshada Sharad	BCS I
10	!Jadhav Krushanali Krushnat	BCA II
11	!Mali Renuka Sidram	BCS II
12	!Kirdak Rohini Rajkumar	BCS III
13	!Pawar Shruti Vikas	BSC II(CS)
14	Mali Prathmesh Vishwas	BSC III(CS)
15	!Bhosale Nikita Bhimrao	BCS III
16	Gaikwad Prathmesh Vijaykumar	BCS I
17	Gaikwad Vedant N.	BSC I(CS)
18	!Mane Neha Anil	BCS II
19	!Bhosale Divya Dattatray	BSC II(CS)
20	!Dubal Amruta S.	BSC I(CS)
21	!Patil Sanika Ramchandra	BCS II
22	Mithari Somnath Bhauso	BCS III
23	!Sankpal Sejal Suresh	BCS III
24	!Nadaf Khadija Aslam	BSC II(CS)
25	!Tupe Sejal Sachin	BSC I(CS)
26	Yadav Rohit Tanaji	BCS II
27	Mane Sagar Balkrishn	BSC III(CS)
28	!Jadhav Payal A.	BSC I(CS)
29	Patil Manoj Suresh	BCS III
30	!Patil Rutuja R.	BSC I(CS)
31	!Kambale Divya Shrikant	BCA III

32	!Koli Sanika Mahadev	BCA III
33	Gaikwad Pranav Pradeep	BCA II
34	!Yele Gayatri Hanmant	BSC II(CS)
35	!Jagtap Priyanka Balaso	BCA II
36	Mangsule Priyanka Uttam	BSC III(CS)
37	!Jadhav Sonal Nandkumar	BCA II
38	!Patil Pratiksha Dilip	BCA III
39	!Suryawanshi Sakshi Dhanaji	BCA III
40	!Rakate Vaishanavi Krushnat	BCA III
41	Lohar Pratik Anil	BCA II
42	Patel Meet Santosh	BSC III(CS)
43	Mali Ganesh Sambhaji	BSC II(CS)
44	! Patil Dipali Dinkar	BCA I
45	Pawar Vivek Suhas	BCA III
46	Mohite Aniket Avinash	BCA III
47	Lad Aniruddha Pradip	BCA III
48	!Pol Megha Madhukar	BCA III
49	Mane Swapnil Vijay	BCA I
50	!Patil Shravani Jitendra	BSC III(CS)
51	!Malpe Snehal Shivaji	BCA II
52	!Patil Anushka K.	BSC I(CS)
53	Patil Aditya Ramanand	BCA II
54	!Rade Gayatri Bajarang	BCA II
55	! Avate Amruta Ramesh	BCA I
56	Kadam Vishwapratap Vijaysinh	BCA I
57	!Patil Pratiksha Hanmant	BSC III(CS)
58	!Patil Sanika Bharat	BCA II
59	More Niranjana S.	BSC I(CS)
60	Mane Krishna Ramesh	BCA I

SHORT FILM MAKING

SR. NO.	PARTICIPANT NAME	CLASS
61	Gaikwad Prathmesh Vijaykumar	BCS II
62	Tate Prajwal Sunildatt	
63	Shendge Nikhil Namdev	
64	Bhandari Ranjit Sahadev	
65	More Akash sudhir	
66	Sankpal Akash Suryakant	
67	Khot Keshar Sanjay	BCS I

68	Sarge Krushna Mahadev	
69	Pawar Shivtej Rajendra	
70	Godase Nilesh Dhanaji	
71	Pandhare Vishal Adhik	
72	Mali Pavan Rajendra	
73	Patil Saurabh Dattatary	BBA III
74	Dake Siddharth Sanjay	BBA II
75	Bhosale Sarthak Sarjerao	
76	Sadamate Bajarang dilip	
77	Salunkhe Atharva Nivas	
78	More Nilesh Jalindar	BBA III
79	Patil Vishwajit Suresh	BCS II
80	Gaikwad Sahil Suresh	
81	Jadhav Achyut Madhukar	
82	Shendge Nikhil Namdev	
83	Tate Prajwal Sunildatt	
84	Bhandari Ranjit Sahadev	
85	Patil Aditya Ramanand	BCA II
86	Chavan vaibhav Vitthal	
87	Jadhav Harshad Sangram	
88	Jadhav Prem Chandrakant	
89	Mali Rushikesh Tushar	
90	Patil Pradip Chandrakant	
91	Mali Pradip Prakash	BCS III
92	Mithari Somnath Bhauso	
93	Pawar Rohit Arvind	
94	Kadam Sanket Manaji	
95	kadam Ketan Pradip	
96	Keskar Suresh Hasribhau	
97	Patil Paras Sandip	BCA I
98	Bandgar Prathmesh Nandkumar	
99	Deshmukh Vishal Uttam	
100	Gaikwad Yash Shrikant	

101	Jadhav Tejas Rajendra	
102	Kulkarni Arman Salim	
QUIZ COMPETITION		
SR. NO.	PARTICIPANT NAME	CLASS
103	Suryawanshi Sahil Subhash	BCA II
104	Iranatti Satish Kadappa	BBA I
105	Dake Siddharth Sanjay	BBA II
106	Benade Ashwin Sachin	BBAIII
107	Mali Rohit Anil	BBAIII
108	Ansari Sanika Sagir	BCS II
109	More Nilesh Jalindar	BBAIII
110	! Avate Amruta Ramesh	BCA I
111	! Chavan Aarti Pradip	BCA I
112	! Gurav Vaishnavi Nitin	BCA I
113	Babaleshwar Dhanashri Ravindra	BCS II
114	! Lad Sakshi Laxman	BCA II
115	Koli Rahul Manik	BCA II
116	! Lad Sanika Sunil	BCA II
117	! Lengare Vaishnavi Vijay	BCA II
118	Mali Prathmesh Shankar	BCA II
119	Vaishnavi Krushndev Mandale	BCS I
120	Gaikwad Sanika Vikas	BCS I
121	Gurav Rohit Chandrakant	BCS I
122	Bate Priayanka Mahadev	BCS II
123	Hadadare Komal Santosh	BCS I
124	Ghabak Prerana Papat	BCA III
125	Kharge Harsh Pramod	BBA II
126	Harshada Mohan Jadhav	BCA III
127	Iranatti Satish Kadappa	BBA I
128	Kokale Swapnil Ramesh	BCA III
129	Lad Aniruddha Pradip	BCA III
130	Pote Mandira Rajendra	BCA III
131	Shinde Swapnil Sanjay	BCA III
132	Salunkhe Nagesh Raghunath	BCA III
133	Rakate Vaishnavi Krushant	BCA III
134	Marwadi Digvijay Dattatray	BBA II
135	Shinde Swapnil Sanjay	BCA III
136	Bhosale Atharv Anil	BCA III

137	Borkar Sumit Dhanaji	BCS II
138	More Atharv Sandipan	BBA I
139	Kirdak Rohini Rajkumar	BCS III
140	Desai Yashraj Vinod	BCS II
141	More Tamanna Dilip	BBAIII
142	Sadamate Bajarang Dilip	BBA II
143	Nalawade Nikita Bhimrao	BBAIII
144	Phadtare Bhavana Ashok	BSC III(CS)
145	Navale Siddhi Sanjay	BCS III
146	Suryawanshi Rohan Ramchandra	BBA I
147	Patil Saurabh Dattatary	BBAIII
148	Jadhav Siddharth Vijay	BSC III(CS)
149	Mithari Somnath Bhauso	BCS III
150	Thorat Sahil Mahesh	BCS II
151	Sawashe Nikhil Vijay	BBA I
152	Koli Yash Shashikant	BCS III
153	Bhandari Ranjit Sahadev	BCS II
154	Phalle Rohan Sanjay	BBAIII
155	Kumbhar Aditya Mahadev	BBA I
156	Chavan Aditya Ravindra	BCS II
157	Shinde Prajakta Sanjay	BBAIII
158	Mali Pradip Prakash	BCS III
159	Gaikwad Prathmesh Vijaykumar	BCS II
160	Wagh Riya Prakash	BBAIII
161	Shinde Om Prabhakar	BCS II
162	Gaikwad Sahil Suresh	BCS II
163	! Patil Pooja Pradip	BCA II
164	!Lad Vaishnavi S.	BCA II
165	Koli Rahul Manik	BCA I
166	!Pawar Payal Sachin	BCS I
167	Kulkarni Arman Salim	BCA I
168	Kulkarni Atharv Sandip	BCA I
169	!Anushka K. Patil	B.sc I
170	Ravindra L. Katagiri	BBA I
171	! Jadhav Snehal N.	BCA II
172	!Manasi Prakash Chougule	B.sc I
173	!Mali Shrutika B.	BCA II
174	! Hadadre Komal S.	BCS I
175	More Nilesh Jalindar	BBA III

176	Mohite Aniket Avinash	BCA III
177	!Shrutika Balaso Mali	BCA II
178	!Rutuja R. Patil	BCA I
179	Shubham S. Gorad	Mcom II
180	!Mulla Suhana A.	BCA I
181	!Yasmin R. Sheikh	BCA II
182	!Jasmin R. Sheikh	BCA II
183	Mali Renuka Sidram	BCS II
184	Mali Shubham Shashikant	BCS II
185	Mulla Saniya Nasir	BCS II
186	Nalawade Sakshi Maruti	BCS II
187	Olekar Pallavi Vilas	BCS II
188	Pansare Ankita Parshuram	BCS II
189	Mithari Somnath Bhauso	BCS III
CRAFT MAKING IDEA		
190	!Patil Dipali D.	BCA I
191	!Rutuja R. Patil	BCA I
192	!Mulla Suhana A.	BCA I
193	!Jadhav Pranali Pramod	BCA I
194	!Patil Kiran P.	BCA I
195	!Adila Pathan J.	BCA I
196	!Bhadurwade Tasmiya A.	BCA I
197	Mane Swapnil Vijay	BCA I
198	!Jadhav Harshada K.	BCS II
199	!Nalawade Sakshi M.	BCS II
200	!Ansari Sanika M.	BCS II
201	!Rade Sakshi S.	BCS II
202	!Hazare Sakshi Ananda	BBA II
203	Ravindra L. Katagiri	BBA I
204	!Lad Vaishnavi S.	BCA II
205	!Jadhav Snehal N.	BCA II
206	!Mali Shrutika B.	BCA II
207	!Patil Pooja Pradip	BCA II
208	!Pawar Payal Sachin	BCS I
209	!Hadadre Komal S.	BCS I
210	!Anushka K. Patil	B.sc I
211	!Manasi Prakash Chougule	B.sc I
212	!Pranoti P. Pawar	B.sc I
213	!Vaishnavi M. Pawar	BSC II

214	Divya Dattatray Bhosale	BSC II
215	Meharunisa R. Badiger	BSC II(CS)
216	Babar Sahil Nitin	BCOM II
217	Bhosale Shreeprasad Vijay	BCOM II
218	Chavan Raviraj Janardan	BCOM II
219	Chavan Shravani Rajaram	BCOM II
220	Dhamal Ankita Kisan	BCOM II
221	Dupate Pragati Vinayak	BCOM II
222	Gavade Pranjali Birudev	BCOM II
223	Gavali Sanika Dnyaneshwar	BCOM II
224	Ghorpade Komal Namdev	BCOM II
225	Gotpagar Sanket Jeevan	BCOM II
226	Hattikatti Prerana Gangadhar	BCOM II
227	Homkar Anju Ajit	BCOM II
228	Jadhav Abhijeet Prakash	BCOM II
229	Jadhav Gayatri Babalu	BCOM II
230	Jadhav Kumud Anandrao	BCOM II
231	Jadhav Manoj Santosh	BCOM II
232	Jadhav Pratiksha Jitendra	BCOM II
233	Jadhav Pratiksha Pratap	BCOM II
234	Jadhav Rohini Khandu	BCOM II
235	Jadhav Rutuja Pandurang	BCOM II
236	Jadhav Sairaj Dattatray	BCOM II
237	Jadhav Sanjana Shankar	BCOM II
238	Jadhav Shubham Vitthal	BCOM II
239	Jadhav Snehal Chandrkant	BCOM II
240	Jadhav Suraj Laxman	BCOM II
241	Jadhav Vishwjeet Bandu	BCOM II
242	Kachare Rutuja Bharat	BCOM II
243	Kadam Prachi Tanaji	BCOM II
244	Kadam Prathamesh Vikas	BCOM II
245	Kadam Sujata Eknath	BCOM II
246	Kale Pranali Nandkumar	BCOM II
247	Kamble Prathamesh Suryakant	BCOM II
248	Kamble Suhani Shrikant	BCOM II
249	Kureshi Najiya Mahamad	BCOM II
250	Lad Prajakta Uttam	BCOM II
251	Limbkar Amol Ankush	BCOM II
252	Madane Rutuja Dipak	BCOM II
253	Mali Manali Ashok	BCOM II

254	Matkari Utkarsha Maruti	BCOM II
255	Mhetre Onkar Arun	BCOM II
256	Miraje Shahid Ustad	BCOM II
257	Mohite Sarika Vishnu	BCOM II
258	Mohite Shubhadha Shashikant	BCOM II
259	Mokashi Amruta Subhash	BCOM II
260	More Sahil Vikas	BCOM II
261	Mulla Alisha Alim	BCOM II
262	Mulla Aman Miralal	BCOM II
263	Nalawade Dhanraj Bhanudas	BCOM II
264	Patel Jagruti Keshubhai	BCOM II
265	Patel Mayank Ishwarlal	BCOM II
266	Patil Ankita Anil	BCOM II
267	Patil Rucha Satish	BCOM II
268	Patil Rutuja Pratap	BCOM II
269	Patil Shridhar Sunil	BCOM II
270	Patil Vaishnavi Suresh	BCOM II
271	Pawar Gayatri Sanjay	BCOM II
272	Pawar Neha Vikas	BCOM II
273	Pawar Nikita Vikas	BCOM II
274	Pawar Sanika Bhanudas	BCOM II
275	Pawar Shantanu Sadashiv	BCOM II
276	Pawar Sneha Rajendra	BCOM II
277	Pawar Vaishnavi Vishanu	BCOM II
278	Rathod Avinash Motilal	BCOM II
279	Sadamate Prathamesh Popat	BCOM II
280	Sadamate Rutika Sham	BCOM II
281	Sadamate Rutuja Jalindar	BCOM II
282	Salunkhe Nayana Bhagwan	BCOM II
283	Sankpal Prathmesh Bajarang	BCOM II
284	Shelar Jyosanali Shivaji	BCOM II
285	Shelar Sayali Sunil	BCOM II
286	Shinde Anoj Sunil	BCOM II
287	Shinde Priyanka Balaso	BCOM II
288	Sule Prajakta Sandip	BCOM II
289	Suryavanshi Shivam Sandip	BCOM II
290	Suryawanshi Neha Bharat	BCOM II
291	Suryawanshi Nilam Dattatraya	BCOM II
292	Suryawanshi Poonam Dattatraya	BCOM II
293	Sutar Bhakti Baban	BCOM II
294	Tupe Sakshi Sachin	BCOM II
295	Vadgave Chaitrali Shekhar	BCOM II

296	Vitekari Sagar Rajendra	BCOM II
297	Walvekar Arati Pradip	BCOM II
298	Yadav Sayali Anil	BCOM II
SPOT PHOTOGRAPHY		
	PARTICIPANT NAME	CLASS
299	!Adila Pathan J.	BCA I
300	Ravindra L. Katagiri	BBA I
301	Prajwal Sunil Tate	BCS II
302	!Divya Dattatray Bhosale	BSC II(CS)
303	!Vaishnavi Vikas Gadave	BSC II
304	Ranjeet Sahadev Bhandari	BCS II
305	!Neha Ravsaheb Patil	BCA I
306	Kiran Pramod Patil	BCA I
307	!Sonal N. Jadhav	BCAII
308	Shivani Pravin Jamadade	M.sc I
309	Siddesh Sunil Nikam	BCS II
310	! Meharunisa R. Badiger	BSC II(CS)
311	!Sakshi Suresh Rathod	BCS I
312	!Pooja Pradip Patil	BCA II
313	!Shrutika Balaso Mali	BCA II
314	Shubham S. Gorad	Mcom II
315	!Yasmin R. Sheikh	BCA II
316	!Jasmin R. Sheikh	BCA II
317	!Saniya A. Mulla	BBA I
318	!Vaishnavi Dhanaji Patil	BCS II
319	!Shravani Vinod Satape	BSC I
320	! Neha Shamrao Yadav	BA III
321	!Tasmiya Bhadurwade	BCA I
322	!Suhana Mulla	BCA I
323	Shreya Ghadage	BSC I(CS)
324	Shraddha Kumbhar	BSC I(CS)
325	!Swati S. Biradar	BCA I
326	!Dhanashri Thorat	BCA II
327	Sakshi Nalawade	BCS II
328	Vaishnavi Lad	BCA II
329	! Shinde Aditi Dilip	BCA I
SPOT PHOTOGRAPHY		
SR. NO.	PARTICIPANT NAME	CLASS
330	Tanuja Dipak Awate	BA II
331	Pooja Salunkhe	BSC I
332	Vaishnavi M. Pawar	BSC II
333	Divya Dattatray Bhosale	BSC II

334	Vaishnavi Gadave	BSC II
335	Ranjeet Sahadev Bhandari	BCS II
336	Prajwal Sunil Tate	BCS II
337	Randhir Sudhir Adate	BCA I
338	Atharv Fadatare	BCS I
339	Nilesh Godase	BCS I
340	Saurabh Dattaray Patil	BBA III
341	Atharv Sandipan More	BBA I
342	Pawar Ashitosh Uday	BCOM I
343	Yesugade Samir Jalindar	BCOM I
344	Gurav Rajlaxmi Rajaram	BCOM I
345	Suryawanshi Pranali Hanmant	BCOM I
346	Sutar Rohit Vikas	BCOM I
347	Patil Sayali Sharad	BCOM I
348	Kumbhar Harshad Prakash	BCOM I
349	Jadhav Shubham Bhanudas	BCOM I
350	Sawant Sanika Satish	BCOM I
351	Gurav Vikas Nagnath	BCOM I



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

**(Principal),
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.**

Professional Premier League

2022-23

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
Professional Department
Professional Premier League
Year 2022-2023

creative
PRO
POSTER
DESIGN
Contest

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
IQAC & PROFESSIONAL DEPARTMENT
ORGANIZE
**PROFESSIONAL PREMIER
LEAGUE
2K23**

SHORT FILM MAKING
COMPETITION

**Arts
& Crafts**

QUIZ!
COMPETITION

Make
My
Tradition

08 APRIL 2023 | TIME : 9 AM - 5 PM

॥ कर्मसो मां ज्ञानमिष्यते ॥

08/04/2023

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus

PROFESSIONAL DEPARTMENT

Professional Premier League (PPL)

Year 2022-2023

Date	08 April, 2023
Time of Event	10.00 AM to 05.00 PM
Venue	Conference Hall
Welcome & Anchoring	Miss. P. S. Deshmane Mrs. S. P. Jadhav
Introduction of Event	Mr. S. S. Patil (HOD, Professional Department)
Introduction of Guest	Mrs. A. D. Shinde
Guest of Event	Mrs. Rajashri Vinayakrao Patil (Assistant General Manager ,Kirloskar Brothers Limited, Kirloskarvadi) Hon. Shri. R. S. Patil Dr. Ashatai Patil Hon. Shri.D. P.Shinde Hon. Shri. J. J. Kadam Mr. A. S. Sawant Prin. Dr. R. S. Salunkhe Dr. P. M. Patil
Organized Events	1. Make My Tradition 2. Quiz Competition 3. College Pamplate Design 4. Short Film Making 5. Craft Making Ideas
Vote of Thanks	Mr. P. P. Shete

**Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus**

PROFESSIONAL DEPARTMENT

**Professional Premier League (PPL)
Year 2022-2023**

Table Programme for Inauguration

Date: -08/04/2023

1. Welcome Song
2. Inauguration
3. Welcome & Introduction of PPL
4. Introduction of Chief Guest
5. Felicitation
6. Principal Speech
7. Chief Guest Speech
8. President Speech
9. Vote of Thanks

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus

PROFESSIONAL DEPARTMENT

Professional Premier League (PPL)

Year 2022-2023

Schedule

Date: - Saturday, 08/04/2023

Inauguration Program -10:00 am to 11:00 am

Venue: Conference Hall

Events Name	Place	Time
Make My Tradition	Conference Hall	11:00 am to 12:00 pm
College Pamphlet	Conference Hall	12:00 am to 01:00 pm
Craft Making Ideas	Conference Hall	2:00 pm to 3:00 pm
Quiz Competition	Computer Lab I & II	3:00 pm to 4:00 pm
Short Film Making	Conference Hall	4:00 pm to 5:00 pm
Prize Distribution	Conference Hall	5.00 pm onwards



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

(Principal,

Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
Professional Department
Report: Professional Premier League
Year 2022-2023

Organized by: Professional Department of Arts, Commerce & Science College Palus

Date: 8th April 2023

Venue: Conference Hall

1. Introduction

Professional Department of Arts, Commerce & Science at Palus College successfully hosted the "Professional Premier League" on the 8th of April, 2023. The event was organized with the aim of promoting creativity, teamwork, and professional development among students through various competitions and activities.

2. Objectives of the Event

The objectives of the "Professional Premier League" were as follows:

- **Foster creativity:** To provide students with a platform to showcase their artistic, creative, and intellectual abilities.
- **Encourage teamwork:** To promote collaboration and teamwork through group-based competitions.
- **Enhance professional skills:** To help students develop and refine their professional skills in areas such as design, critical thinking, and problem-solving.
- **Boost student engagement:** To increase participation and engagement within the college community by organizing interactive and fun events.
- **Recognition of talent:** To identify and appreciate the creative talents of students and participants in various fields.

3. Chief Guests and Dignitaries Present

The event was graced by the presence of several esteemed guests and dignitaries:

- **Chief Guest:** Mrs. Rajashri Vinayakrao Patil (Assistant General Manager, Kirloskar Brothers Limited, Kirloskarvadi), Hon. Shri R.S. Patil (President, PSPM), Dr. Ashatai Patil, Hon. Shri D.P. Shinde, Mr. J.J. Kadam, Mr. A.S. Sawant, Principal Dr. R.S. Salunkhe, Dr. P.M. Patil, Mr. S.S. Patil

4. Key Highlights of the "Professional Premier League" Event

1. **Distinguished Guest Presence:**

The event was honored by the presence of notable dignitaries, including **Mrs. Rajashri Vinayakrao Patil** (Assistant General Manager, Kirloskar Brothers Limited), along with esteemed leaders and faculty from Palus College.

2. **Diverse Range of Competitions:**

A variety of competitions, such as **Short Film Making, Make My Tradition, College Pamphlet Design, Craft Making Ideas, and Quiz Competition**, provided students with opportunities to showcase their creativity, skills, and knowledge.

3. **Large Participation:**

A total of **346 participants** actively engaged in the event across different categories, with the **Quiz Competition** and **Make My Tradition** receiving the highest number of beneficiaries at **113** and **106**, respectively.

4. **Expert Anchoring and Program Management:**

The event was efficiently anchored by Miss P.S. Deshmane and Mrs. S.P. Jadhav, ensuring a seamless and well-coordinated flow throughout the day.

5. **Talent Recognition and Skill Development:**

The event provided a platform for students to demonstrate their creative talents, with participants gaining valuable experience in areas such as film-making, design, and **traditional crafts**, contributing to their professional growth.

6. **Positive Feedback:**

The event was well-received by both participants and guests, with positive feedback highlighting the organization, relevance, and impact of the competitions.

7. **Gratitude and Support:**

A heartfelt vote of thanks by Mr. P.P. Shete marked the conclusion of the event, acknowledging the contributions of all stakeholders, including the management, faculty, participants, and guests.

5. Outcomes of the Event

The "Professional Premier League" successfully met its objectives, with the following outcomes:


- **Talent Development:** Participants exhibited their creative skills, and several students were recognized for their exceptional talents.
- **Increased Collaboration:** The team-based activities fostered a sense of unity and collaboration among students from various departments.
- **Professional Skill Building:** Competitions like College Pamphlet Design and Short Film Making enhanced students' ability to think creatively and apply their skills in professional contexts.
- **Positive Feedback:** The event received overwhelming positive feedback from students, faculty, and guests, who appreciated the opportunity to engage in creative and professional activities.
- **Recognition of Achievement:** Several students were awarded for their outstanding performances in the various competitions, motivating them to further excel in their respective fields.

The event was concluded with a heartfelt vote of thanks by Mr. P.P. Shete, who expressed gratitude to the esteemed guests, participants, faculty, and all those who contributed to the success of the event. The "Professional Premier League" was a memorable and enriching experience for all involved, and the college looks forward to organizing similar events in the future.



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

(Principal,

**Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.**

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus
Professional Department
Professional Premier League 2022-23
Participants List

Sr. No.	Event	No. of beneficiaries
1	Short Film Making	41
2	Make My Tradition	106
3	College Pamplate Design	49
4	Craft Making Idea	37
5	Quiz Competition	113
Total		346



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

(Principal)

**Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.**

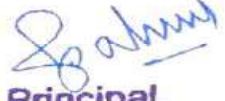
Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League” 2022-23

Result: Make My Tradition

Event Coordinator : Miss. S. D. Suryawanshi **Place of Event** : Conference Hall
No. of Participants : 106 **Fees for Registration:** 50/- Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Divya Shashikant Kamble	BCA II	First
	Darshana Gautam Kamble		
	Sakshi Dahanaji Suryawanshi		
	Sanika Mahadev Koli		
	Alisha Alamshaha Patel		
	Vaishnavi Krushnat Rakte		
	Sanika Pruthviraj Jadhav		
	Nikita Vijay Patil		
	Tanvi Jaywant Petkar		
	Pratiksha Dilip Patil		
2.	Vaishnavi Vasudev Deshmukha	BCA III	Second
	Sayali Lalaso Shinde		
	Radhika Shashikant kakatkar		
	Bhaktipriya Bhagwan Kadam		
	Vaishnavi Rajendra Jangam		
	Sakshi Vilas Naik		
	Nirmala Rajaram Kadam		
	Vinaya Vikas sankpal		
	Shradha Jivan more		
	Gauri Ramesh Patil		
3.	Shravani Jitendra Patil	BSc(CS) II	Third
	Vaishnavi Mahadev mali		
	Pratiksha Hanmant Patil		
	Sanika Ugale		
	Rekha Shahaji Mali		
	Aabuli Arvind Yadav		
	Pratik Kumar Bhosale		
	Prathmesh Vishwas Mali		
	Siddharth Vijay Jadhav		
	Sagar Balkrushna Mane		


Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Professional Department
"Professional Premier League" 2022-23

Result: Quiz Competition

Event Coordinator : Miss. D. A. Yadav
Place of Event : Computer Lab
No. of Participants : 113
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Mr. Sujal Jivan Kamble	BCA II	First
2.	Miss. Komal Arvind Chavan	BCS II	Second
3.	Miss. Sushma Dinkar Rade	BSc (CS) II	Third

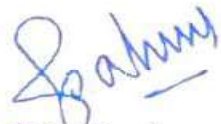

Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
Professional Department
“Professional Premier League” 2022-23
Result: College Pamplate Design

Event Coordinator : Miss. P. S. Deshmane
Place of Event : Conference Hall
No. of Participants : 49
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

List of Winners:

Sr.No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Miss. Bhargavi Vijay Kumbhar	BCOM III	First
2.	Mr. Santosh Sambhaji Pisal	BCA I	Second
3	Miss. Vaishnavi Sunil Lad	BCA I	Third


Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Professional Department

“Professional Premier League” 2022-23

Result: Short Film Making

Event Coordinator : Mr. P. S. Nikam
Place of Event : Conference Hall
No. of Participants : 41
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Nikhil Namdev Shendage	BCS I The Unknown Scam	First
	Prajwal Sunildatta Tate		
	Siddharth Sunil Nikam		
	Ranjit Sahadev Bhandari		
	Prathmesh Vijaykumar Gaikwad		
2.	Shubham Gorad	BCS I,BCOM III,BA III	Second
	Adarsh Ashok Kolekar		
	Supriya patil		
	Vaishnavi Dhanaji patil		
	Bhargavi Kumbhar		
	Komal Jadhav		
3.	Tushar Vijay Mali	BCS,BCA,PGDC A	Third
	Rahul shivaji Patil		
	Sanika Rajaram Pujari		
	Sanika Ramchandra shinde		
	Sudhir Suryawanshi		


Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus

Professional Department

“Professional Premier League” 2022-23

Result: Craft Making Ideas

Event Coordinator : Mrs. S. P. Jadhav
Place of Event : Conference Hall
No. of Participants : 37
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Miss. Sakshi Sunil Rade	BCS I	First
2.	Miss. Sanika Sagir Ansari	BCS I	Second
3.	Miss. Sadhna Tukaram Mali	BBA III	Third


Mrs.A.D.Shinde
(Event Co-Ordinator)


Mr.S.S.Patil
(Head of Department)


Dr.R.S.Salunkhe
(Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.)

PPL 2k23 Photos

Inauguration Function:



Chief Guest, Mrs. Rajashri Vinayakrao Patil (Assistant General Manager, Kirloskar Brothers Limited, Kirloskarvadi)



College Palmpate Design Competition:



College Palmpate Design Competition:

College Palmpate Design Competition:



Latitude: 17.094967
 Longitude: 74.448799
 Elevation: 672.68±15 m
 Accuracy: 2.6 m
 Time: 08-04-2023 13:51
 Note: PPL 2K23

Powered by NoteCam



College Palmplate Design Competition:



CONTACT
 Tel: Palus, Dist. Sangli-416 310.
 Ph.No: (02346) 226226, 228485.
 Mob: 9970901969, 7 04762618.
 Email: acscollegepalus@gmail.com
 Website: www.acscpalus.edu.in



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ARTS, COMMERCE & SCIENCE COLLEGE, PALUS
 AFFILIATED TO SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

ADMISSION OPEN DEGREE COURSES

B.A. (Bachelor Of Arts) Eligibility 12th Pass (Any Faculty) Duration 3 Year Full Time	B.COM (Bachelor Of Commerce) Eligibility 12th Pass (Commerce) Duration 3 Year Full Time	B.Sc. (Bachelor Of Science) Eligibility 12th Science Pass Duration 3 Year Full Time
B.B.A. (Bachelor Of Business Administration) Eligibility 12th Pass With 50% Marks (Any Faculty) Duration 3 year Full Time	B.C.A. (Bachelor Of Computer Application) Eligibility 12th Pass (Any Faculty) Duration 3 Year Full Time	B.C.S. (Bachelor Of Science Computer Science) Eligibility 12th Science Pass Duration 3 Year Full Time
B.SC (Bachelor Of Computer Science) Eligibility 12th Science Pass Duration 3 year Full Time		

POST GRADUATION COURSES

P. G. D. C. A (Post Graduate Diploma in Computer Application) Eligibility Any Graduate Duration 1 Year Part Time	M. SC. (Computer Science) Eligibility B.C.S./B.Sc.(Comp.)Pass Duration 2 Year Full Time	M. A. (English) (Master Of Arts) Eligibility B. A. (English) Pass Duration 2 Year Full Time
M. COM. (Accountancy) Eligibility B.com (Accountancy) Duration 2 Year Full Time		

*Subject to Final Approval OF Govt. Of Maharashtra

Short Film Making



Short Film Making

Short Film Making



Craft Making Idea:





Latitude: 17.095037
Longitude: 74.448922
Elevation: 666.58±9 m
Accuracy: 2.5 m
Time: 08-04-2023 14:11
Note: PPL 2K23

Powered by NoteCam

Craft Making Idea: Demonstration

Prize Distribution Function



Latitude: 17.095006
Longitude: 74.4487
Elevation: 675.47±28 m
Accuracy: 2.9 m
Time: 08-04-2023 17:15
Note: PPL 2K23

Powered by NoteCam



Make my tradition Prize winner 2k23



Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ART'S, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Professional Department
“Professional Premier League”
Year 2022-2023
Participant List

Short Film Making		
Sr. No	Participant Name	Class
1	Shinde Om Prabhakar	BCS I
2	Prajwal SunildattaTate	BCS I
3	Siddharth Sunil Nikam	BCS I
4	Ranjit Sahadev Bhandari	BCS I
5	Prathmesh Vijaykumar Gaikwad	BCS I
6	Borkar Sumit Dhanaji	BCS I
7	Chavan Aditya Ravindra	BCS I
8	Shinde Shubham Santosh	BCS I
9	Shirke Atharv Chintamani	BCS I
10	Vaishnavi Dhanaji patil	BCS I
11	Shendge Nikhil Namdev	BCS I
12	Shubham Gorad	BA
13	Adarsh Ashok Kolekar	BCS I
14	Supriya patil	BCA I
15	Koli Rohan Sadashiv	BCS I
16	Bhargavi Kumbhar	BCOM III
17	Komal Rajesh Jadhav	BA
18	Tushar Vijay Mali	BCS I
19	Rahul Shivaji Patil	BCS I
20	Sanika Rajaram Pujari	BCA I
21	Sanika Ramchandra shinde	BCA I
22	Sudhir Suryawanshi	PGDCA
23	Pawar Shivam Mahadev	BCA I
24	Pisal Santosh Sambhaji	BCA I
25	Pisal Swapnil Sadashiv	BCA I
26	Chougule Sushant Satish	BCS III
27	Gaikwad Ruturaj Uday	BCS III
28	Jadhav Aditya Jaykar	BCS III
29	Mali Sanmatee satish	BCS III
30	Pawar Pranita Pradeepkumar	BCS III

31	Pisal Shreyas Bharat	BCS III
32	Rotithor Subodh Pradip	BCS III
33	Sutar Mayuri Sadashiv	BCS III
34	Dake Siddharth sanjay	BBA I
35	Gaikwad Sanjivani Ashok	BBA I
36	Gavali Sham Khandu	BBA I
37	Gavali Sourabh Ashok	BBA I
38	Hajare Sakshi Ananda	BBA I
39	Kharge Harsh Pramod	BBA I
40	Kambale Darshana Gautam	BCA II
41	Kambale Divya Shrikant	BCA II

Make My Tradition

Sr.No	Participant Name	Class
1	Chavan Amruta Appa	Msc(CS) I
2	Ghadage Nikita Mohan	Msc(CS) I
3	Mali Vishwajeet Mahadeo	Msc(CS) I
4	Moholkar Shruti Ramesh	Msc(CS) I
5	Pawar Aishwarya Suresh	Msc(CS) I
6	Pujari Manasi Mahesh	Msc(CS) I
7	Sawant Sayali Nitin	Msc(CS) I
8	Dalvai Akshata Ramchandra	Msc(CS) I
9	Patil Pranali Pandurang	Msc(CS) I
10	Pol Megha Madhukar	BCA II
11	Divya Shrikant Kamble	BCA II
12	Darshana Gautam Kamble	BCA II
13	Sakshi Dhanaji Suryawanshi	BCA II
14	Sanika mahadev Koli	BCA II
15	Alisha Alamshaha Patel	BCA II
16	Vaishnavi Krushnat Rakte	BCA II
17	Sanika Pruthviraj Jadhav	BCA II
18	Nikita Vijay Patil	BCA II
19	Tanvi Jaywant Petkar	BCA II
20	Pratiksha Dilip Patil	BCA II
21	Shravani Jitendra Patil	BSC II
22	Vaishnavi Mahadev mali	BSC II
23	Pratiksha Pa Hanmant Patil	BSC II
24	Sanika Ugale	BSC II
25	Rekha Shahaji Mali	BSC II
26	Aabuli Arvind Yadav	BSC II

27	Pratik Kumar Bhosale	BSC II
28	Prathmesh Vishwas Mali	BSC II
29	Siddharth Vijay Jadhav	BSC II
30	Sagar Balkrushna Mane	BSC II
31	More Tamanna Dilip	BBA II
32	Nalawade Nikita Bhimrao	BBA II
33	Shinde Prajkta Sanjay	BBA II
34	Wagh Riya Prakash	BBA II
35	Gaikwad Sanjivani Ashok	BBA I
36	Hajare Sakshi Ananda	BBA I
37	Koli Prajkta Pradeep	BBA I
38	Madane Neha Umaji	BBA I
39	Mali Anjali Yalappa	BBA I
40	Mali Shivani Popat	BBA I
41	Vaishnavi Vasudev Deshmukha	BCA III
42	Sayali Lalaso Shinde	BCA III
43	Radhika Shashikant kakatkar	BCA III
44	Bhaktipriya Bhagwan Kadam	BCA III
45	Vaishnavi Rajendra Jangam	BCA III
46	Sakshi Vilas Naik	BCA III
47	Nirmala Rajaram Kadam	BCA III
48	Vinaya Vikas sankpal	BCA III
49	Shradha Jivan more	BCA III
50	Gauri Ramesh Patil	BCA III
51	Shinde Om Prabhakar	BCS I
52	Prajwal SunildattaTate	BCS I
53	Siddharth Sunil Nikam	BCS I
54	Ranjit Sahadev Bhandari	BCS I
55	Prathmesh Vijaykumar Gaikwad	BCS I
56	Borkar Sumit Dhanaji	BCS I
57	Chavan Aditya Ravindra	BCS I
58	Shinde Shubham Santosh	BCS I
59	Shirke Atharv Chintamani	BCS I
60	Vaishnavi Dhanaji patil	BCS I
61	Bhosale Nikita Bhimrao	BCS II
62	Ghadage Tejaswini Satish	BCS II
63	Kanase Anjali Anil	BCS II
64	Kirdak Rohini Rajkumar	BCS II
65	Navale Siddhi Sanjay	BCS II

66	Ranmale Divya Dipak	BCS II
67	Sankpal Sejal Suresh	BCS II
68	Sutar Apurva Ashok	BCS II
69	Jadhav Sakshi Manik	BCA I
70	Jadhav Sakshi Sayaji	BCA I
71	Jadhav Sonal Nandkumar	BCA I
72	Kakatkar Namrata Shashikant	BCA I
73	Kamble Sanika Sanjay	BCA I
74	Mali Shrutika Balaso	BCA I
75	Mane Ruchita Baburao	BCA I
76	Pawar Prachi Santosh	BCA I
77	Pujari Sanika Rajaram	BCA I
78	Sutar Pooja Dadaso	BCA I
79	Yadav Sanika Vijay	BCA I
80	Shinde Sanika Ramchandra	BCA I
81	Chavan Komal Aravind	BCS III
82	Chougule Sushant Satish	BCS III
83	Gurav Apurva Shivaji	BCS III
84	Honmane Tejaswini Bhagvan	BCS III
85	Jadhav Pratiksha Pralhad	BCS III
86	Mali Sanmatee satish	BCS III
87	Mane Priti Ramesh	BCS III
88	Pawar Prajakta Krishnarao	BCS III
89	Pawar Pranita Pradeepkumar	BCS III
90	Sutar Mayuri Sadashiv	BCS III
91	Tarlekar Nutan Sudhir	BCS III
92	Mali Sadhana Tukaram	BBA III
93	Patil Pallavi Subhash	BBA III
94	Patil Sneha Vijay	BBA III
95	Daware Chandarani Dinesh	BBA III
96	Alasndkar Prajkta Rajendra	Msc(CS) II
97	Dupate Tejaswini Babaso	Msc(CS) II
98	Kadam Arpita Pradip	Msc(CS) II
99	Koli Neha Mahadev	Msc(CS) II
100	Mane sayali Yuvraj	Msc(CS) II
101	Mane Tejas Dattatray	Msc(CS) II
102	Suryawanshi Vaishali Arun	Msc(CS) II
103	Yadav Rohini Prakash	BCS I
104	Shinde Shravani Anandrao	BCS I

105	Suryawanshi Shweta Pratap	BCS I
106	Waghmode Sayali Sanjay	BCS I

College Pamplate Design

Sr.No	Participant Name	Class
1	Toraskar Yash Babaso	BCA I
2	Patil Aditya Ramanand	BCA I
3	Patil Asmita Chandrakant	BCA I
4	Patil Maloji Sunil	BCA I
5	Patil Sanika Vishnu	BCA I
6	Pawar Shivam Mahadev	BCA I
7	Toraskar Yash Babaso	BCA I
8	Yadav Sanika Vijay	BCA I
9	Lad vaishnavi Sunil	BCA I
10	Bhosale Sarthak Sarjerao	BBA I
11	Dake Siddharth sanjay	BBA I
12	Madane Neha Umaji	BBA I
13	Mali Anjali Yalappa	BBA I
14	Gurav Akanksha Govind	PGDCA
15	Suryawanshi Sudhir Krushnat	PGDCA
16	Mohite Pratiksha Shivaji	PGDCA
17	Miss.Bhargavi Vijay Kumbhar	BCOM III
18	Moholkar Shruti Ramesh	MSc I
19	Pawar Aishwarya Suresh	MSc I
20	Miss.Vaishnavi Sunil Lad	BCA I
21	Mane Arati Vishwas	BSC I
22	Pawar Rutuja Ramchandra	BSC I
23	Patil Bhagyashree Sampat	BSC I
24	Mr.Santosh Sambhaji Pisal	BCA I
25	Bhosale Atharv Anil	BCA II
26	Kale Nikhil Ramesh	BCA II
27	Kambale Darshana Gautam	BCA II
28	Koli Parag Chandrakant	BCA II
29	Lad Aniruddh Pradip	BCA II
30	Lad Dhairyashil Babasaheb	BCA II
31	Malpe Megha Shivaji	BCA II
32	Gadache Ankita Dhanajay	BCS I
33	Godase Sourabh Jaywant	BCS I
34	Koli Rohan Sadashiv	BCS I
35	Jadhav Amit Dilip	BCA II

36	Jadhav Rushikesh Rajendra	BCA II
37	Kadam Bhaktipriya Bhagwan	BCA II
38	Kadam Nirmala Rajaram	BCA II
39	Kakatkar Radhika Shashikant	BCA II
40	Sandage Anjali Patangrao	BCA II
41	Yadav Prathmesh Vilas	BCS III
42	Bhosale Anush Popat	BCS III
43	Chavan Komal Aravind	BCS III
44	Chougule Sushant Satish	BCS III
45	Gaikwad Raturaj Uday	BCS III
46	Gurav Apurva Shivaji	BCS III
47	Jadhav Akash Prakash	BCS III
48	Shinde Sayali Lalaso	BCA III
49	Patil Manish Shivaji	BCA III

Craft Making Idea Participant List

Sr.No	Participant Name	Class
1	Ansari Sanika Sagir	BCS I
2	Babaleshwar Dhanashri Ravindra	BCS I
3	Bate Priyanka Mahadev	BCS I
4	Mohite Vaishnavi Hanmant	BCS I
5	Kamble Aslesha Vikas	BA I
6	Kamble Shravani santosh	BA I
7	Miss.Bhargavi Vijay Kumbhar	BCOM III
8	Mr.Santosh Sambhaji Pisal	BCA I
9	Miss.Vaishnavi Sunil Lad	BCA I
10	Patil Rutuja Gajanan	BCA I
11	Patil Sanika Sandip	BCA I
12	Shravani Jitendra Patil	BSC II
13	Vaishnavi Mahadev mali	BSC II
14	Pratiksha Hanmant Patil	BSC II
15	Mali Sadhana Tukaram	BBA III
16	Patil Pallavi Subhash	BBA III
17	Pawar Varsha Uttam	BBA III
18	Daware Chandarani Dinesh	BBA III
19	Suryawanshi Neha Bharat	BCOM I
20	Sisal shravani Jivan	BCOM I
21	Patil Vaishnavui Suresh	BCOM I
22	Mane Arati Vishwas	BSC I
23	Pawar Rutuja Ramchandra	BSC I

24	Patil Bhagyashree Sampat	BSC I
25	Kanase Anjali Anil	BCS II
26	Kirdak Rohini Rajkumar	BCS II
27	Navale Siddhi Sanjay	BCS II
28	Ranmale Divya Dipak	BCS II
29	Sankpal Sejal Suresh	BCS II
30	Sutar Apurva Ashok	BCS II
31	Rade Sakshi Sunil	BCS I
32	Hajare Sakshi Ananda	BBA I
33	Koli Prajkta Pradeep	BBA I
34	Madane Neha Umaji	BBA I
35	Mali Anjali Yalappa	BBA I
36	Patil Asmita Chandrakant	BCA I
37	More Prachi Dadaso	BCA I

Quiz Competition Participant List

Sr.No	Participant Name	Class
1	Ansari Sanika Sagir	BCS I
2	Babaleshwar Dhanashri Ravindra	BCS I
3	Bate Priyanka Mahadev	BCS I
4	Borkar Sumit Dhanaji	BCS I
5	Chavan Sujit Sahebrao	BCS I
6	Godase Sourabh Jaywant	BCS I
7	Jadhav Achyut Madhukar	BCS I
8	Kharade Riya Sanjay	BCS I
9	Kharage Trupti Narendra	BCS I
10	Kolekar Adarsh Ashok	BCS I
11	Koli Rohan Sadashiv	BCS I
12	Kumbhar Yash Pandurang	BCS I
13	Lad Sanika Santosh	BCS I
14	Mulla Saniya Nasir	BCS I
15	Nalawade Sakshi Maruti	BCS I
16	Patil Sakshi Jagannath	BCS I
17	Patil vaishnavi Maruti	BCS I
18	Patil Vishwajit suresh	BCS I
19	Shinde Sanika Popat	BCS I
20	Waghmode Sayali Sanjay	BCS I
21	Zure Uttam Arjun	BCS I
22	Bhandari Ranjit Sahadev	BCS I

23	Gaikwad Sahil Suresh	BCS I
24	Tate Prajwal Sunildatta	BCS I
25	Gaikwad Prathmesh Vijaykumar	BCS I
26	Olekar Pallavi Vilas	BCS I
27	Bhosale Anush Popat	BCS III
28	Chavan Komal Aravind	BCS III
29	Chougule Sushant Satish	BCS III
30	Dhanavade Aditya Vitthal	BCS III
31	Gaikwad Ruturaj Uday	BCS III
32	Gurav Apurva Shivaji	BCS III
33	Honmane Tejaswini Bhagvan	BCS III
34	Jadhav Aditya Jaykar	BCS III
35	Jadhav Akash Prakash	BCS III
36	Jadhav Pratiksha Pralhad	BCS III
37	Kalase Atul Ananda	BCS III
38	Katkar Pratik Vikram	BCS III
39	Mali Sanmatee satish	BCS III
40	Mali Suyash Rajendra	BCS III
41	Mane Priti Ramesh	BCS III
42	Yadav Prathmesh Vilas	BCS III
43	Nalawade Snika Sanjay	BCS III
44	Patil Gourav Bajirao	BCS III
45	Patil Jyoti Mhalappa	BCS III
46	Patil Nikita Vitthal	BCS III
47	Patil Sarika Vijay	BCS III
48	Pawar Prajakta Krishnarao	BCS III
49	Pawar Pranita Pradeepkumar	BCS III
50	Pisal Shreyas Bharat	BCS III
51	Rotithor Subodh Pradip	BCS III
52	Shikalgar Anis ladso	BCS III
53	Suryawanshi Kishor Ashok	BCS III
54	Sutar Mayuri Sadashiv	BCS III
55	Tarlekar Nutan Sudhir	BCS III
56	Rade Sushma Dinkar	BSC II
57	Shravani Jitendra Patil	BSC II
58	Vaishnavi Mahadev mali	BSC II
59	Pratiksha Pa Hanmant Patil	BSC II
60	Sanika Pratp Ugale	BSC II
61	Rekha Shahaji Mali	BSC II

62	Aabuli Arvind Yadav	BSC II
63	Pratik Kumar Bhosale	BSC II
64	Prathmesh Vishwas Mali	BSC II
65	Siddharth Vijay Jadhav	BSC II
66	Sagar Balkrushna Mane	BSC II
67	Bhosale Atharv Anil	BCA II
68	Chafe Pratik Subhash	BCA II
69	Ghabak Prerana Popat	BCA II
70	Jadhav Harshada Mohan	BCA II
71	Jadhav Sanika Pruthviraj	BCA II
72	Kale Nikhil Ramesh	BCA II
73	Kambale Darshana Gautam	BCA II
74	Kambale Divya Shrikant	BCA II
75	Kokale Swapnil Ramesh	BCA II
76	Koli Parag Chandrakant	BCA II
77	Koli Sanika Mahadev	BCA II
78	Lad Aniruddh Pradip	BCA II
79	Lad Dhairyashil Babasaheb	BCA II
80	Malpe Megha Shivaji	BCA II
81	Mane Sakshi Sunil	BCA II
82	Mane Sanika Rajendra	BCA II
83	Patel Alisha Alamshaha	BCA II
84	Patil Nikita Vijay	BCA II
85	Patil Pratiksha Dilip	BCA II
86	Pawar Vivek Suhas	BCA II
87	Pethakar Tanavi Jaywant	BCA II
88	Pol Megha Madhukar	BCA II
89	Pote Mandira Rajendra	BCA II
90	Rakate Vaishnavi Krushnat	BCA II
91	Sawant Sanika Sampatrao	BCA II
92	Shinde Swapnil Sanjay	BCA II
93	Suryawanshi Sakshi Dhanaji	BCA II
94	Rade Gayatri Bजारंग	BCA I
95	Salunkhe Nikita Rajendra	BCA I
96	Salunkhe Pragati Dattatray	BCA I
97	Lad vaishnavi Sunil	BCA I
98	Shinde Sanika Ramchandra	BCA I
99	Dandekar Sanika Jay	BCA I
100	Jadhav Krushnalee Krushnat	BCA I

101	Jadhav Pratiksha Ashok	BCA I
102	Kamble Sanika Sanjay	BCA I
103	Patil Divya Dhanaji	BCA I
104	Patil Pradeep Chandrakant	BCA I
105	Patil Rutuja Gajanan	BCA I
106	Patil Sanika Bharat	BCA I
107	Patil Sanika Sandip	BCA I
108	Patil Utkarsha Sanjay	BCA I
109	Pawar Prachi Santosh	BCA I
110	Chavan Amruta Appa	MSC I
111	Ghadage Nikita Mohan	MSC I
112	Moholkar Shruti Ramesh	MSC I
113	Sawant Sayali Nitin	MSC I

Professional Premier League 2021-22

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
PROFESSIONAL DEPARTMENT
“Professional Premier League”
Year 2021-2022

PALUS SHIKSHAN PRASARAK MANDAL'S
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
PROFESSIONAL DEPARTMENT
ORGANIZED
COLLEGE LEVEL TECHNICAL EVENT

AD MAD SHOW
Where Creativity meets Madness

PROFESSIONAL PREMIER LEAGUE 2022

ACS FILM MAKING COMPETITION

STORY WRITING
Arts & Crafts

IT QUIZ! COMPETITION

YOUNG SCIENTIST & INNOVATION START UP

09 AM - 5 PM
09/04/ 2022

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
PROFESSIONAL DEPARTMENT
“Professional Premier League” Year 2021-2022

Table Programme

Date	09 April, 2022
Time of Event	10.00 AM to 04.00 PM
Venue	Conference Hall
Welcome & Anchoring	Students : Miss. Muskan Mulani Miss.Vaishali Vhalgula
Introduction of Event	Mr. S. S. Patil (HOD, Professional Department)
Introduction of Guest	Miss. P. S. Deshmane
Guest of Event	Mr.Vinay Bhat(Plant Head,Kirloskar Brothers Limited,Kirloskarvadi) Mr.Ajitkumar Donavade(General manager,HRM&C, Kirloskar Brothers Limited,Kirloskarvadi) Hon.Shri.M.A.Patil Mr.Vaibhav Theguthe Mr.A.S.Sawant Prin.Dr.R.S.Salunkhe Dr.P.M.Patil
Events Organized	1. Young Scientist And Innovation, Start up Event 2. IT Quiz Competition 3. Story Writing 4. Short Film Making 5. Craft Making Ideas 6. Ad-Mad Show
Vote of Thanks	Asst. Prof. Mrs. A. D. Shinde

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus

PROFESSIONAL DEPARTMENT

Professional Premier League (PPL)

Year 2021-2022

AGENDA

Date: -09/04/2022

1. Welcome Song
2. Idol Worship
3. Welcome & Introduction of PPL
4. Introduction of Guest
5. Felicitation
6. Chief Guest Speech
7. Vote of Thanks

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus

PROFESSIONAL DEPARTMENT

Professional Premier League (PPL) Year 2021-2022

Schedule

Date: - Saturday, 09/04/2022

➤ 9:30 am to 10:30 am :- Inauguration Program (Conference Hall)

Event Name	Place	Time
Short Film Making	Conference Hall	11:00 am to 12:00 pm
Ad-Mad Show	Conference Hall	12:00 am to 01:00 pm
Young Scientist & Innovation	Conference Hall	2:00 pm to 3:00 pm
IT Quiz Competition	Computer Lab I & II	3:00 pm to 4:00 pm
Story Writing	ICT Room	2:00 pm to 3:00 pm
Craft Making Ideas	Conference Hall	4:00 pm to 5:00 pm
Prize Distribution	Conference Hall	5.00 pm onwards

Break: - 1:00 pm to 2:00 pm



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

Principal,

**Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.**

Arts, Commerce & Science College, Palus

PROFESSIONAL DEPARTMENT

Report: Professional Premier League

Year 2021-2022

Event: Professional Premier League

Date: April 9, 2022

Venue: Conference Hall,

Organizer: Professional Department, Arts, Commerce & Science College, Palus

Introduction

The Professional Department of Arts, Commerce & Science College, Palus, organized the **Professional Premier League** on April 9, 2022. This event aimed to nurture creativity and innovation by providing a platform for students to showcase their talents and ideas. The league featured a variety of competitions that focused on both professional development and creative expression.

Objectives

The event was designed to meet several key objectives:

- **Foster Creativity and Innovation:** Motivate students to explore their creative potential.
- **Promote Professional Development:** Provide students with practical experiences to enhance their future career prospects.
- **Facilitate Networking:** Offer a platform for students to connect with industry professionals.
- **Enhance College Reputation:** Showcase the college's commitment to excellence in student growth and development.

Event Highlights

The **Professional Premier League** hosted a range of competitions designed to challenge students' skills and creativity:

- **Young Scientist and Innovation:** Students presented innovative scientific research and solutions.

- **Start-up Event:** Encouraged entrepreneurial thinking by allowing students to pitch start-up concepts.
- **IT Quiz Competition:** Tested students' knowledge of information technology trends and concepts.
- **Story Writing Competition:** A platform for budding writers to showcase their storytelling abilities.
- **Craft Making Ideas:** Encouraged participants to display their creativity through craft-making.
- **Short Film Making:** Gave students an opportunity to express themselves through visual storytelling.
- **Ad-Mad Show:** Focused on marketing creativity through ad-making presentations.

The event was expertly anchored by final-year B.Sc. students **Miss Muskan Mulani** and **Miss Vaishali Vhalgula**, ensuring a smooth and successful event flow.

Chief Guests and Dignitaries

The event was graced by notable dignitaries, including:

- **Mr. Vinay Bhat** (Plant Head, Kirloskar Brothers Limited, Kirloskarvadi)
- **Mr. Ajitkumar Donavade** (General Manager, HRM&C, Kirloskar Brothers Limited, Kirloskarvadi)
- **Hon. Shri M.A. Patil**
- **Mr. Vaibhav Theguthe**
- **Mr. A.S. Sawant**
- **Principal Dr. R.S. Salunkhe**
- **Dr. P.M. Patil**
- **Mr. S.S. Patil** (Head of the Professional Department)

Their presence emphasized the importance of nurturing professional growth and creativity among students.

Key Highlights

- **Diverse Competitions:** A wide range of competitions allowed students to demonstrate their skills across various disciplines.
- **Smooth Organization:** The event was efficiently managed, with excellent coordination from the organizers and student anchors.

- **Esteemed Guests:** The presence of prominent guests added prestige and recognition to the event.
- **Student Talent:** Provided a platform for students to showcase their creative and innovative ideas.
- **Positive Impact:** The event contributed to fostering a competitive, yet collaborative, atmosphere within the college.

Outcomes

The **Professional Premier League** achieved notable success, with the following outcomes:

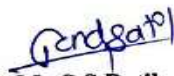
- **Increased Student Engagement:** The event encouraged a high level of participation and fostered a sense of community.
- **Skill Development:** Participants developed critical skills, including teamwork, problem-solving, communication, and creative thinking.
- **Industry Exposure:** Students interacted with professionals from various industries, gaining insights and valuable experience.
- **Positive College Image:** The event further enhanced the reputation of the college as a center of innovation and professional development.

The Professional Premier League 2021-2022 was a resounding success. The event not only provided students with opportunities to showcase their talents but also fostered an environment of creativity, innovation, and professional growth. The success of the event was made possible by the dedication and support of the college administration, faculty, students, and participants.



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

Principal,

**(Principal),
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.**

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus
Professional Department
Professional Premier League 2021-22
Participants List

Sr. No.	Event	No. of beneficiaries
1	Young Scientist, Innovation Startup Event	07
2	IT Quiz Competition	86
3	Story Writing	11
4	Craft Making Idea	14
5	Short Film Making	39
6	Ad-Mad Show	29
Total		186




Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

Principal,

**Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.**

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”
Year 2021-2022

Result: Young Scientist and Innovation, Start up Event

Event Coordinator : Asst. Prof. B. T. Patil

Place of Event : Conference Hall

No. of Participants : 07

Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Mr. Koli Abhijit Arjun	BA II	First
2.	Mr. Benade Ashwin Sachin	BBA I	Second
3.	Mr. Patil Sourabh Dattatraya	BBA I	Third



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

(Principal,

**Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.**

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”
Year 2021-2022

Result: IT Quiz Competition

Event Coordinator : Asst. Prof. Mr. P. M. More
Place of Event : Computer Lab
No. of Participants : 86
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Miss. Sawant Sayali	BSc(CS) III	First
2.	Mr. Patil Ashish	BSc(CS) III	Second
3.	Miss. Pawar Prajakta	BCS II	Third


Mrs. A.D. Shinde

(Event Co-Ordinator)


Mr. S.S. Patil

(Head of Department)


Dr. R.S. Salunkhe

(Principal),
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”
Year 2021-2022

Result: Story Writing

Event Coordinator : Asst. Prof. Miss. S. D. Suryawanshi
Place of Event : ICT Room
No. of Participants : 11
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

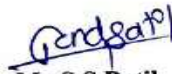
List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Miss. Sankpal Vinaya Vikas	BCA II	First
2.	Miss. Amruta Shiram Kadam	BSc III	Second
3	Miss. Bhagyashri Vijay Kumbhar	BCom II	Third



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

Principal,
(Principal)

Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.


Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”
Year 2021-2022

Result: Craft Making Ideas

Event Coordinator : Asst. Prof. P. P. Shete
Place of Event : M.Sc. Chemistry Lab
No. of Participants : 14
Fees for Registration : 50/- Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Benade Ashwin Sachin	BBA I	First
2.	Chopde Shubhangi Netagi	BA III	Second
3.	Gurav Apurva Shivaji	BCS II	Third
	Jadhav Poonam Sandip	BSC III	(Consolation)


Mrs.A.D.Shinde
(Event Co-Ordinator)


Mr.S.S.Patil
(Head of Department)


Dr.R.S.Salunkhe
(Principal)
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”

Year 2021-2022

Result: Short Film Making

Event Coordinator : Asst. Prof. P. S. Nikam
Place of Event : Conference Hall
No. of Participants : 38
Fees for Registration : 50 Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Sanket Gavade	BCS I Gavati Kola	First
	Swaraj Ingale		
	Sushant Ingale		
	Manoj Patil		
	Somnath Mithari		
	Kunal Sankpal		
2.	Samruddhi Kesar	BCS III The Black Hat	Second
	Pratik Mamane		
	Jay Jadhav		
	Tofik Mulla		
	Maithili Ingale		
	Gayatri Banugade		
	Pratiksha Jadhav		
	Rutuja Mulik		
	Prathmesh Sutar		
3.	Dipak Todkar	B.Com III The Delivery Boy	Third
	Sudhir Suryawanshi		
	Suraj Bhandare		
	Pratik Pawar		


Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)


Mr.S.S.Patil

(Head of Department)


Dr.R.S.Salunkhe

(Principal,

Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”

Year 2021-2022

Result: Ad-Mad Show

Event Coordinator : Asst. Prof. S. B. Jadhav

Place of Event : Conference Hall

No. of Participants : 29

Fees for Registration : 50 Rs. per Student

: List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Pravin Jadhav	BCS I L.M.T Group	First
	Abhishek Kadam		
	Sudhir Jadhav		
	Sanket Devkar		
	Sushant Ingale		
2.	Vinaya Sankpal	BCA II	Second
	Vaishnavi Jangam	BCA II	
	Subodh Rothithor	BCS II Java booster	
	Aditya Jadhav		
	Pratik Katkar		
	Aditya Dhanavade		
	Gaurav Patil		
	Sushant Chougule		
3.	Amruta Kadam	BSc III	Third
	Vaishnavi Patil	5 Star	
	Poonam Jadhav		
	Tejas Kadam		
	Satyam Devkule		



Mrs.A.D.Shinde

(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil

(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe

Principal,

(Principal)
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's

ART'S, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS

Outcomes of PPL Activity

Ranker students of University Level cultural program and Avishkar research competition who participated in PPL

2019-20 to 2023-24

Sr No	Name of student	Class	Year	Competition
1	Akshada Ramchandra Dalvai	BCS	2019-2020	Avishkar
2	Amruta Kadam	B.Sc-I	2019-2020	Cultural
3	Shubham Gorad	B.Com-II	2019-2020	Cultural
4	Vivek Howal	BA-I	2019-2020	Cultural
5	Abhijit Arjun Koli	BA-II	2019-2020	Avishkar
6	Sourabh Dattatraya Patil	BBA-I	2021-2022	Avishkar
7	Amruta Shriram Kadam	B.Sc-III	2021-2022	Cultural
8	Tejas Kadam	B.Sc-III	2021-2022	Cultural
9	Satyam Devkule	B.Sc-III	2021-2022	Cultural
10	Sakshi Dhanaji Surywanshi	BCA-II	2021-2022	Cultural
11	Sanika Mahadev Koli	BCA-II	2021-2022	Cultural
12	Vaishnavi Vasudev Deshmukh	BCA-III	2021-2022	Cultural
13	Radhika Shashikant Kakatkar	BCA-III	2021-2022	Cultural
14	Bhaktipriya Bhagwan Kadam	BCA-III	2021-2022	Cultural
15	Bhargavi Vijay Kumbhar	B.Com-III	2021-2022	Cultural
16	Komal Jadhav	BCS	2021-2022	Cultural
17	Supriya Patil	BCS	2021-2022	Avishkar
18	Ranjeet Sahdev Bhandari	BCS-II	2023-24	Cultural
19	Sourabh Dattatraya Patil	BBA-III	2023-24	Avishkar

PPL Photos 2021-22:-

PPL Inauguration: Date 09/04/2022 Time 10:30



Chief Guest Mr. Vinay Bhat (Plant Head, Kirloskar Brothers Limited, Kirloskarvadi) and Mr. Ajitkumar Donavade (General Manager, HRM&C, Kirloskar Brothers Limited, Kirloskarvadi)





Young Scientist and Innovation, Start up Event:



Young Scientist and Innovation, Start up Event:



ART'S,COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE,PALUS

Professional Premier League

Participation List

YOUNG SCIENTIST, INNOVATION STARTUP EVENT		
SR. NO.	PARTICIPANT NAME	CLASS
1	Saurabh Dattatray Patil	BBA I
2	Nalawade Sangram Dinkar	BCA III
3	Pawar Bhuvanesh Chandrakant	BCA III
4	Mane Avinash Milind	BCA III
5	Benade Ashwin Sachin	BBA I
6	Kadam Arpita Pradip	MSC I
7	Koli Abhijit Arjin	BA II

STORY WRITING		
SR. NO.	PARTICIPANT NAME	CLASS
1	Gavada Vaishnavi Huvappa	BSC II(Cs)
2	Suryawanshi Sakshi Dhanaji	BCA I
3	kadam Amruta Sriram	BSC III
4	Navale Siddhi Sanjay	BCS I
5	Mali Radhika Ramanna	BBA III
6	Wagh Riya Prakash	BBA I
7	Sankpal Vinaya Vikas	BCA III
8	Kale jyoti Chandrakant	BSC II
9	Mali Sadhna Tukaram	BBA II
10	Gorad Shubham Sunil	MCOM I
11	Kumbhar Bhargavi Vijay	BCOM II

CRAFT MAKING IDEAS		
SR. NO.	PARTICIPANT NAME	CLASS
1	Gurav Apurva Shivaji	BCS II
2	Pote Mandira Rajendra	BCA I
3	Daware Chandarani Dinesh	BBA II
4	Kale jyoti Chandrakant	BSC II
5	Benade Ashwin Sachin	BBA I
6	Jadhav Priyanka Kiran	BBA III
7	Patil Sneha Vijay	BBA II
8	Jadhav Poonam Sandip	BSC III
9	Mane Megha Rangrao	BCA III
10	Kharage Sakshi Satish	BCS III
11	Mali Radhika Ramanna	BBA III
12	Kumbhar Bhargavi Vijay	BCOM II
13	Shinde Nikita Madhukar	BSC (CS)I
14	Chopade Shubhangi Netaji	BA III
SHORT FILM MAKING		
SR. NO.	PARTICIPANT NAME	CLASS
1	Gavade Sanket Nagnath	BCS I
2	Ingale Sushant Rajnikant	
3	Ingale Swaraj Shashikant	
4	Patil Manoj Suresh	
5	Mithari Somnath Bhauso	
6	Sankpal Kunal Satish	
7	Kesare Samruddhi Tanaji	BCS III
8	Bamane Pratik Anil	
9	Jadhav Jay Vitthal	
10	Jadhav Pratiksha Dilip	
11	Mulla Tofik Raju	
12	Mulik Rutuja Vikas	

13	Sutar Prathmesh Rajendra	
14	Banugade Gayatri Jitendra	
15	Ingale Maithili Subhash	
16	Patil Saurabh Dattatray	BBA I
17	Kumbhar Prathmesh Santosh	
18	Benade Ashwin Sachin	
19	Bhosale Prathamesh Vishwas	
20	Bhosale Pratik Kumar	BSC I(CS)
21	Jadhav Sanket Suresh	
22	Mali Rekha Shahaji	
23	Suryawanshi Kunal Prakash	
24	Patil Shrvani Jltendra	
25	Dumake Yash Shahaji	
26	Dipak Todkar	BCOM III
27	Suryawanshi Sudhir	
28	Bhandare Suraj	
29	Pawar Pratik	
30	Sankpal Vinaya Vikas	BCA II
31	Patil Manish Shivaji	
32	Chavan Sourabh Suhas	
33	Deshmukh Vaishnavi Vasudev	
34	Jadhav Rushikesh Rajendra	
35	Jadhav Vishal Arjun	
36	Kadam Bhaktipriya Bhagwan	
37	Kadam Rutuja Ankush	
38	Kamble Ragini Arvind	

AD MAD SHOW

SR. NO.	PARTICIPANT NAME	CLASS
1	Patil Saurabh Dattatray	BBA I
2	Kumbhar Prathmesh Santosh	
3	Benade Ashwin Sachin	
4	Bhosale Prathamesh Vishwas	

5	Patil Vishwaraj Niwas	
6	Sankpal Vinaya Vikas	
7	Jangam Vaishnavi Rajendra	BCA II
8	Chougule Sushant Satish	
9	Rotithor Subodh Pradip	
10	Patil Gourav Bajirao	BCS II
11	Dhanavade Aditya Vitthal	
12	Jadhav Aditya Jaykar	
13	Katkar Pratik Vikram	
14	Jadhav Pravin Prakash	
15	Jadhav Sudip Sanjay	BCS I
16	Devkar Sanket Sachin	
17	Ingale Sushant Rajnikant	
18	Kadam Abhishek Sharad	
19	Kachare Pratiksha Shivaji	
20	Kumbhar Payal Balaso	
21	Mulani Muskan Khudabuddin	BSC(CS) III
22	Patil Ashish Dhanaji	
23	Patil Pranali Pandurang	
24	Patole Snehal Vijay	
25	Kadam Amruta	BSC III
26	Patil Vaishnavi	BSC III
27	Jadhav Poonam	BSC III
28	Kadam Tejas	BA III
29	Devakule satyam	BA III



Mrs.A.D.Shinde
(Event Co-Ordinator)



Mr.S.S.Patil
(Head of Department)



Dr.R.S.Salunkhe
(Principal)
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.


Professional Premier League 2019-20

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
PROFESSIONAL DEPARTMENT

“Professional Premier League”

Year 2019-2020

Brochure


PALUS SHIKSHAN PRASARAK MANDAL'S
ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
PROFESSIONAL DEPARTMENT
ORGANIZED
COLLEGE LEVEL TECHNICAL EVENT
PROFESSIONAL
PREMIER LEAGUE
2K20
AD MAD SHOW
POSTER PRESENTATION
QUIZ! COMPETITION
TREASURE HUNT
to the quest for real value
09 AM - 5 PM
25/01/ 2020
Where Creativity meets Madness

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
PROFESSIONAL DEPARTMENT
“Professional Premier League”
Year 2019-2020

Table Programme

Date	25 January 2020
Time of Event	10.00 AM To 5.30 PM
Venue	Conference Hall
Welcome & Anchoring	Asst. Prof. Miss. P. S. Deshmane Students : Miss. Poonam Patil Miss. Prajakta Mane
Introduction of Event	Mr. S. S. Patil (HOD ,Professional Department)
Guest of the Event	Hon. Shri. S. K. Patil (Kaka) Hon. Tahasildar shri. Rajendra Pol Hon. Shri. D. P. Shinde Hon. Shri. Jayant Kadam (Nana) Hon. Shri. V. M. Gaikwad Hon. Shri. J. S. Sandage Hon. Shri. Satish Kulkarni. Prin. Dr. R. S. Salunkhe
Events Organized	1. Quiz Competition 2. Ad-Mad Show 3. 'C' Programming 4. Treasure Hunt 5. Paper Presentation 6. Poster Presentation
Vote of Thanks	Asst. Prof. Mrs. A. D. Shinde

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus
Tal: Palus Dist: Sangli 416310
Professional Premier League

Year 2019-2020

AGENDA

Date: -25/01/2020

1. Inauguration
2. Welcome & Introduction – Mr. S. S. Patil
3. Felicitation
4. Chief Guest Speech - Shri. Rajendra Pol
5. Principal Guidance – Dr. R. S. Salunkhe
6. Vote of Thanks – Mrs. A. D. Shinde

Palus Shikshan Prasarak Mandal's

Arts, Commerce and Science College, Palus

Tal: Palus Dist: Sangli 416310

Professional Premier League

Year 2019-2020

Date: -25/01/2020

Event Schedule

Sr. No	Time	Event Name
1	9:30-10:30	Inauguration
2	10:30-12:00	Treasure Hunt
3	12:00-1:00	'C' programming/Quiz Competition
4	1:00-2:00	Paper Presentation/Poster Presentation
5	2:00-3:00	Break
6	3:00-5:00	Ad-Mad Show

Venue of Events:-

Sr. No	Venue	Event Name
1	Conference Hall	Inauguration
2	College Campus	Treasure Hunt
3	Lab I & II	'C' programming/Quiz Competition
4	ICT Room	Paper Presentation
5	Conference Hall	Poster Presentation
6	Conference Hall	Ad-Mad Show

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
PROFESSIONAL DEPARTMENT

“Professional Premier League” Report
Year 2019-20

The *Professional Premier League* was organized by the Professional Department of Arts, Commerce & Science College, Palus, on 25th January 2020 at the college conference hall. The event was graced by several distinguished guests, including; Hon. Shri S.K. Patil (Kaka), Hon. Shri Rajendra Pol, Tahasildar Palus Tahashil, Hon. Shri D. P. Shinde, Hon. Shri Jayant Kadam, Hon. Shri V.M. Gaikwad, Hon. Shri J. S. Sandage, Hon. Shri Satish Kulkarni, Prin. Dr. R. S. Salunkhe, and Mr. S. S. Patil (HOD, Professional Department). The event was attended by all faculty members, students, and participants.

Event Highlights:

The program began with a warm welcome and anchoring by Miss P. S. Deshmane, along with Miss Poonam Patil and Miss Prajakta Mane (BCA III Year students). A series of competitions were held simultaneously, including:


- Quiz Competition
- Ad-Mad Show Competition
- Treasure Hunt Competition
- ‘C’ Programming Competition
- Paper Presentation Competition
- Poster Presentation Competition

The event concluded with a vote of thanks delivered by Mrs. A.D. Shinde.

The event was a great success, thanks to the efforts of the organizing committee, participants, and the support of all faculty members and students.


Mrs.A.D.Shinde
(Event Co-Ordinator)


Mr.S.S.Patil
(Head of Department)


Dr.R.S.Salunkhe
(Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.)

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce and Science College, Palus
Professional Department
Professional Premier League 2019- 20
Participants List

Sr. No.	Event	No. of beneficiaries
1	Treasurer Hunt	72
2	C Programming	39
3	Quiz Competition	58
4	Paper Presentation	16
5	Poster Presentation	35
6	Ad-Mad Show	49
	Total	269

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”
Year 2019-2020

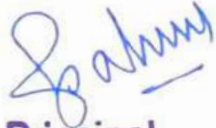
Result: Quiz Competition

Event Coordinator : Asst. Prof. Mrs. A. D. Shinde
Place of Event : Computer Lab
No. of Participants : 58
Fees for Registration : 20/- Rs. per Student

List of Winners

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Akshata Ramchandra Dalvai	BCS I	First
2.	Pratiksha Sandip Sule	BCA I	Second
3.	Prajit Raghunath Nyaynit	BCS III	Third




Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”
Year 2019-2020
Result: Ad-Mad Show Competition

Event Coordinator : Asst. Prof. Mr. S. B. Jadhav

Place of Event : Conference Hall

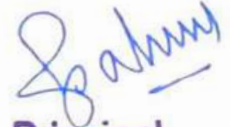
No. of Participants : 49

Fees for Registration : 20 Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Amruta Kadam	B.Sc I	First
	Shubham Gorad	BCOM II	
	Rushikesh Patil	BCOM II	
	Sunny Nikam	BA I	
	Rushikesh Sawant	BBA I	
2.	Aman Mulla	BBA I	Second
	Rohit Muchandikar		
	Rushikesh Mane		
	Prashant Gavali		
3.	Sagar M Goykar	BA I	Third
	Avdhut N Thorat	BCOM II	
	Nikhil S Patil	BA I	
	Viresh V Howal	BA I	
	Pranita V Nalawde	BBA I	




Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”
Year 2019-2020
Result: 'C' Programming Competition

Event Coordinator : Asst. Prof. Mr. D. T. Kumbhar

Place of Event : Computer Lab


No. of Participants : 39

Fees for Registration : 20/- Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Ghare Vaishali Vasant	BCS III	First
2.	Yadav Gauri Uttam	BCS II	(Consolation)




Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.


Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”
Year 2019-2020
Result: Treasure Hunt Competition

Event Coordinator : Asst. Prof. Mr. S. B. Jadhav
Place of Event : Stadium
No. of Participants : 72
Fees for Registration : 100/- Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Goykar Sagar Maruti Thorat Avdhut Nishikant Howal Viresh Vasant Patil Sangram Ravindra	B.A I	First




Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”
Year 2019-2020
Result: Paper Presentation Competition

Event Coordinator : Asst. Prof. Miss. P. S. Deshmane
Place of Event : ICT ROOM
No. of Participants : 16
Fees for Registration : 20 Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Saniya Rajaram Magdum	BCA II	First
	Smita Anil Kumbhaar		
2.	Kavita Uttam Yadav	M.Sc I(CS)	Second
	Aashwini Ashok Sandage		
3.	Muskan Khudbuddin Mulani	B.Sc I(CS)	(Consolation)
	Gayatri Manohar Kore		
	Aiswaraya Udayarao Patil	B.Sc III(CS)	
	Amruta Suresh Damame		




Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
Arts, Commerce & Science College, Palus
“Professional Premier League”
Year 2019-2020
Result: Poster Presentation Competition

Event Coordinator : Asst. Prof. Mr. P. P. Shete

Place of Event : Conference Hall


No. of Participants : 35

Fees for Registration : 20/- Rs. per Student

List of Winners:

Sr. No.	Name of Student	Class	Rank
1.	Shwetaanjali Dilip Sawant	B. Sc I (CS)	First
	Pranali Pandurang Patil		
2.	Priyanka Ramhari Kumbhar	BCS II	Second
	Shivani Shivaji Jagadale		
3.	Ankita Krishnrao Maatakari	BBA I	Third
	Radhika Ramanna Mali		




Principal,
Arts, Commerce and Science College,
Palus, Dist. Sangli.

PPL Photos 2019-20

Inauguration



Felicitation of Chief Guest Tahsildar Hon. Rajendra Pol



Guidance from Chief Guest



Organizing Committee with Chief Guest



Poster presentation



Poster presentation



Poster Presentation



"C" Programming Competition





"C" Programming Competition



Treasure Hunt Competition:



Quiz Competition:



Ad-Mad Show Competition:





Poster Presentation Competition:



Prize Distribution



पलूस महाविद्यालयात प्रीमियर लीगचे उद्घाटन

पलूस / प्रतिनिधी

येथील कला, वाणिज्य व विज्ञान प्रीमियर लीगचे उद्घाटन तहसीलदार राजेंद्र पोळ यांच्याहस्ते झाले. या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष एस. के. पाटील होते. यावेळी तहसीलदार राजेंद्र पोळ पुढे म्हणाले, विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा विकास अशा विविध उपक्रमातून होतो. त्यात सर्वांनी सातत्याने सहभाग घ्यावा. कार्यक्रमासाठी संस्थेचे सचिव धोंडीराम शिंदे, संचालक जयंत कदम, सतीश कुलकर्णी, जगन्नाथ सांडगे, वसंत गायकवाड, प्राचार्य डॉ. आर. एस. साळुंखे तसेच डॉ. एस. एस. पाटील, सर्व प्राध्यापक व शिक्षक उपस्थित होते.



पलूस : विद्यार्थ्यांचा सत्कार करताना संस्थापक सतीश पाटील व मान्यवर.

Palus Shikshan Prasarak Mandal's
ART'S, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, PALUS
Professional Department
PROFESSIONAL PREMIER LEAGUE 2019-2020
TRESSURE HUNT
PARTICIPANTS LIST
25/01/2020

Sr. No	Student Name	Class
1	Bhingardeve Nikita Manik	BBA I
2	Gaikwad Vivek Tanaji	
3	Mali Radhika Ramanna	
4	Mane Amar Ramesh	
5	Bandal Adeshrao Dinkar	BCA II
6	Chavan Ashwini Shivaji	
7	Dale Yogita Tanaji	
8	Kadam Shubham Damu	
9	Goykar Sagar Maruti	BA I
10	Thorat Avdhut Nishikant	
11	Howal Viresh Vasant	
12	Patil Sangram Ravindra	BCS I
13	Shendge Aniket Vilas	BCSII
14	Yadav Abhishek Arjun	
15	Yadav Gauri Uttam	
16	Pawar Pragati Chandrakant	
17	Bhosale Shruti Vijay	BCA I
18	Bhosale Snehal Manaji	
19	Chougule Aniket Parshuram	
20	Gaste Prasad Eknath	
21	Gaikwad Vishranti Shashikant	B.SC I
22	Ingawale Vaishnavi Vikas	
23	Jadhav Amruta Vinayak	
24	Jadhav Prajwal Uttam	
25	Kumbhar Pratik Namdev	B.SC III

26	Patil Ankita Dhanaji	
27	Sankpal Priyanka Sambhaji	
28	Shirtode Seema Bajarang	
29	Alsundkar Vipul Uttam	M.SC I
30	Jadhav Rutuja Jalindar	
31	Gaikwad Shradha Ashok	M.SC II
32	Kumbhar Snehal Laxman	
33	Hajare Vishwnath Tanaji	BBA II
34	Jadhav Akash Ramesh	
35	Jadhav Pratik Mansing	
36	Jadhav Somnath Chandrakant	
37	Pawar Shubham Shashikant	BCS III
38	Salunkhe Mayur Sambhaji	
39	Salunkhe Rushikesh Ashok	
40	Sawant Rohit Sambhaji	
41	Bhore Tushar Mahadev	BBA III
42	Bhosale Sarita Shankar	
43	Buchade Priyanka Rajaram	
44	Dalavi Priyanka Sonappa	
45	Alasandkar Prajakta Rajendra	
46	Deshchougule Bhagyashri Vinayak	B.SC II
47	Dubal Shital Vishwas	
48	Dupate Tejswini Balaso	
49	Anugade Pallavi Anil	BCS I
50	Bamane Pratik Anil	
51	Banugade Gayatri Jitendra	
52	Chilme Prathmesh Sanjay	
53	Gondil Priyan Pratap	BBA I
54	Padman Prathamesh Kiran	
55	Matakari Ankita Krishnrao	
56	Honmane Sankalp Shriram	

57	Sankpal Aditya Prakash	BCAIII
58	Sadamate Tejas Nandkumar	
59	Shinde Nikhil Rajendra	
60	Pawar Pratik Shashikant	
61	Mohite Rupali Hanamant	M.SC II
62	Nikam Madhuri Dilip	
63	Patil Supriya Dinkar	
64	Potdar Shamal Surendra	
65	Surwase Jotiba Kisan	MA I
66	Suryawanshi Mayuri Dilip	
67	Suryawanshi Sujata Bhaskar	
68	Waghamare Mahadev Balu	
69	Aute Suvarna Shankar	BCS III
70	Bhosale Tejashree Eknath	
71	Damame Amruta Mohan	
72	Darekar Akshay Manik	
C PROGRAMMING		
SR. NO	STUDENT NAME	CLASS
1	Kale Komal Sanjay	BCAII
2	Jadhav Jay Vitthal	BCS I
3	Holmukhe Chaitrali Sadashiv	BCS II
4	Kadam Sonali Laxman	BCAIII
5	Jadhav Shubhangi Shankar	B.SC I
6	Kadam Arpita Pradip	B.SC II
7	Ghare Vaishali Vasant	BCS III
8	Kamble Pooja Kumar	BCAII
9	Patil Shubham Rajendra	B.SC II
10	Patil Ashish Dhanaji	B.SC I
11	Yadav Kavita Uttam	M.SC I
12	Sankpal Swapnali Uttam	M.SCII
13	Yadav Gouri uttam	BCS II
14	Jadhav Kalyani Vikas	BCA I
15	Jadhav Komal Bajirao	BCS I
16	Jagdale Ajit Bajarang	BCS III
17	Sandge Ashwini Ashok	M.SC I

18	Bakare Rajesh Tukaram	PGDCA
19	Kale Prathmesh Dileep	BCS I
20	Patil Sayali Vikram	BCA III
21	Ubhale Neha Narendra	M.SC II
22	More Sapana Dattatraya	BCA I
23	Jadhav Madhuri Tanaji	B. SC II
24	Mane Pooja Vikas	PGDCA
25	Naik Nisha Kumar	BCS III
26	More Pranali Sharad	PGDCA
27	Marale Namrata Maruti	BSC III
28	Alsundkar Vipul Uttam	MSC I
29	Potdar Shamal Surendra	MSC II
30	Pawar Gaurav Sambhaji	BCA I
31	Howal Deepankar Arvind	B.SC II
32	Nalawade Poonam Vijay	B.SC III
33	Bargir Pratik Bhagvan	BCAIII
34	Tone Aishwarya Damodar	PGDCA
35	Patil Poonam Ganpati	B.SC I
36	Sawant Trupti Balaso	M.SCII
37	Kumbhar Prafulla Namdev	M.SC I
38	Arbune Sakshi Vijay	B.SC III
39	Mali Supriya Balaso	BCAII

QUIZ COMPETITION

SR. NO	STUDENT NAME	CLASS
1	Dalvai Akshata Ramchandra	BCS I
2	Dhotre Abhishek Amar	BBA I
3	Chougule Aniket Parshuram	BCA I
4	Aute Suvarna Shankar	BCS III
5	Jadhav Amruta Vinayak	BSC I
6	Jadhav Onkar Suresh	PGDCA
7	Desai Rushikesh Rajendra	BBA II
8	Kadam Reshma Sanjay	BBA I
9	Mane Prajakta Dhondiram	BCA III
10	Alsundkar Vipul Uttam	MSC I
11	Jagtap Anjali Mohan	BCS III
12	Lad Pradeep Suresh	BBA I
13	Kamble Pooja Kumar	BCA II
14	Sule Pratiksha Sandeep	BCA I

15	Yeole Ravindra Govindrao	PGDCA
16	Kumbhar Smita Anil	BCA II
17	Mali Omkar Namdev	BBA I
18	More Shruti Ramesh	BCA III
19	Patil Aishwarya Amol	MSC II
20	Patil Akshda Lalaso	BCS I
21	Patil Jayashri Bhalaji	BCS III
22	Patil Namrata Dadaso	BCA II
23	Patil Poonam Manikrao	BCS III
24	Jadhav Anup Suresh	BBA III
25	Deshmukh Pratiksha Prakash	BCS I
26	Mohite Akshata Tanaji	BCA II
27	Sande Tamanna Sikandar	BSC III
28	Sankpal Priyanka Sambhaji	BCS II
29	Patil Madhura Suresh	BCA II
30	Kapare Tejaswini Shamrao	BCS III
31	Deshmukh Rajvardhan Sampatrao	BBA III
32	Sisal Yash Madan	BCA I
33	Magdum Sahil Harun	BBA III
34	Patil Priyanka Anandrao	BSC I
35	Hajare Vishwnath Tanaji	BBA II
36	Jadhav Akash Ramesh	BSC II
37	Jadhav Pratik Mansing	BBA III
38	Ghare Saurabh Sukhadev	PGDCA
39	Kumbhar Neha Sanjay	BBA II
40	Nikhil S. Patil	BA I
41	Kachare Pratiksha Shivaji	BSC I
42	Gorad Shubham Sunil	B COM II
43	Mane Amar Ramesh	BBA I
44	Viresh V. Howal	BA I
45	Mane Vijay Sanjay	BBA II
46	Rushikesh Patil	B COM II
47	Bhosale Sarita Shankar	BBA II
48	Sunny Nikam	BA I
49	Patil Sagar Sukhadev	BCS II
50	Sandge Abhijeet Kumar	MSC II
51	Avadhut M. Thorat	B COM II
52	Mane Rakesh Dattatray	BBA II
53	Naik Krishna Yallappa	BBA III

54	Patil Aishwarya Amol	BCA III
55	Patil Akshda Lalaso	BCA III
56	Kumbhar Aruna Jayawant	BCS III
57	Mali Gayatri Rangrao	BCS III
58	Howal Deepankar Arvind	BSC II

Paper Presentation

SR. NO	STUDENT NAME	CLASS
1	Yadav Kavita Uttam	MSC I (CS)
2	Sandge Ashwini Ashok	
3	Mulani Muskan Khudabuddin	BSC I(CS)
4	Kore Gayatri Manohar	
5	Magdum Saniya Ramjan	BCA II
6	Kumbhar Smita Anil	
7	Patil Aishwarya Udayrao	BSC III(CS)
8	Damame Amruta Suresh	
9	Kumbhar Amar Ashok	BBA III
10	Magdum Sahil Harun	
11	Patil Sayali Vikram	BCA III
12	Pawar Pooja Rajaram	
13	Gaikwad Shradha Ashok	MSC II(CS)
14	Kumbhar Snehal Laxman	
15	Kale Megha Prabhakar	BCS III
16	Kapare Tejaswini Shamrao	

POSTER PRESENTATION

SR. NO	STUDENT NAME	CLASS
1	Kumbhar Priyanka Ramhari	BCS II
2	Jagadale Shivani Shivaji	
3	Sutar Pooja Vilas	BBA II
4	Mane Vijay Sanjay	
5	Mane Ajinkya Maruti	BCS I
6	Pote Shreya Ramesh	
7	Patil Pranali Pandurang	BSC I(CS)
8	Sawant Shwetanjali Dilip	
9	Pawar Tejashri Navnath	BBA III
10	Phadatare Komal Tanaji	
11	Patil Arti Anandrao	BSC II (CS)
12	Patil Bhagyashri Pratap	

13	Patil Aishwarya Amol	BCA III
14	Patil Akshda Lalaso	
15	Mali Aniket Chandrakant	BCS II
16	More Vikram Bhauso	
17	Mali Radhika Ramanna	BBA I
18	Matakari Ankita Krishnrao	
19	Howal Viresh V.	BA I
20	Sunny Nikam	
21	Nakil Samruddhi Shashikant	BBA I
22	Nalawade Pranita Vijay	
23	Alsundkar Vipul Uttam	MSC I(CS)
24	Jadhav Rutuja Jalindar	
25	Patil Ankita Dhanaji	BSC III(CS)
26	Patil Manali Avinash	
27	Patil Mayuri Vikas	BCA I
28	Patil Prajakta Ajit	
29	Patil Abhishek Annaso	BBA II
30	Patil Aniket Sayajirao	
31	Kokate Prajakta Rajendra	BCA III
32	Kurale Rutuja Hanmant	
33	Mohite Rupali Hanamant	MSC II(CS)
34	Nikam Madhuri Dilip	
35	Sadamate Shubham Dhanaji	PGDCA
AD-MAD SHOW		
SR. NO	STUDENT NAME	CLASS
1	Salunkhe Jeevan Rajesh	BCS I
2	Sawant Pooja Shashikant	
3	Sutar Prathmesh Rajendra	
4	Wankar Alim Sharif	
5	Gorad Shubham Sunil	Bcom II
6	Sunny Nikam	BA I
7	Patil Rushikesh	Bcom II
8	Sawant Rushikesh	BBA I
9	Amruta Kadam	BSc I
10	Sagar M. Goykar	BA I
11	Avdhut N. Thorat	B Com
12	Nikhil S. Patil	BA I

13	Pranita V. Nalawade	BBA I
14	Viresh V. Howal	BA I
15	Muchandikar Rohit Anil	BBA I
16	Mulla Aman Nasir	
17	Gavali Prashant Chandrakant	
18	Mane Rushikesh Ravindra	
19	Deshmukh Rajvardhan Sampatrao	BBA III
20	Ghadage Rushikesh Bharat	
21	Hajare Dipak Ramchandra	
22	Jadhav Anup Suresh	
23	Jadhav Sonal Anandrao	
24	Kumbhar Amar Ashok	
25	Magdum Sahil Harun	BCS II
26	Koli Neha Mahadev	
27	Mali Aniket Chandrakant	
28	Patil Anuj Pramod	
29	Yadav Abhishek Arjun	
30	Buchade Shrutika Nitin	
31	Kulkarni Tejashri Umesh	BCA II
32	Yadav Vinaya Vijay	
33	Suryawanshi Shubhangi Balaso	
34	Kadam Shubham Damu	
35	Patil Sangram Rajendra	B SC II (CS)
36	Mane Sayali Yuvraj	
37	Patil Shubham Rajendra	
38	Mane Shweta Ramesh	
39	Suryawanshi Ajay Sandesh	BBA II
40	Patil Vishvajeet Eknath	
41	Pawar Girish Hanmant	
42	Sutar Pooja Vilas	
43	Patil Shubham Popat	
44	Mane Vijay Sanjay	BCA I
45	Pawar Bhuvanesh Chandrakant	
46	Pawar Gaurav Sambhaji	
47	Salunkhe Komal Sambhaji	
48	Sawant Shweta Sanjay	
49	Mane Avinash Milind	

